

TMMOB

Ziraat Mühendisleri Odası

MESLEK MÜCADELEMİZ

Mart-2010

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
DOSYA 1	7
Tarımsal Yayım ve Danışmanlık	
DOSYA 2	29
Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması	
DOSYA 3	69
Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satışı	
DOSYA 4	103
Gıda Alanındaki Yetkilerimiz/Sorumlu Yöneticilik	
DOSYA 5	181
Toprak Koruma Proje Hizmetleri	
DOSYA 6	191
Tarımsal Yapılar Alanındaki Yetkilerimiz	
DOSYA 7	207
Peyzaj Alanındaki Yetkilerimiz	
DOSYA 8	223
Tarımsal Projelerdeki İmza/Onay Yetkilerimiz	
DOSYA 9	227
Tohumculuk Alanındaki Yetkilerimiz	
DOSYA 10	253
Su Ürünleri- Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği Alanındaki Yetkilerimiz	
DOSYA 11	275
Asgari Ücret Tariflerimiz: 2009 - 2010	
DOSYA 12	295
Tarım Makinaları Alanındaki Yetkilerimiz	
DOSYA 13	303
Tarım ve Köyışleri Bakanlığının Yeniden Yapılandırılması	
DOSYA 14	309
İşsiz Ziraat Mühendisleri	

ÖNSÖZ

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, 1954 yılında kurulmuş bir meslek örgütüdür. Kuruluşundan yaklaşık 30 yıl sonra yürürlüğe giren 1982 Anayasa'sının 135 inci maddesi, odaları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları olarak tanımlıyor.

Ancak, TMMOB'ye bağlı diğer tüm odalarda olduğu gibi, Ziraat Mühendisleri Odası'nın da "kamu kurumu niteliğinde.." tanımlaması, yalnızca kamu yararına odaklı çalışma düzenimizi, mesleki faaliyetleri düzenleme alanındaki görev ve yetkilerimizi anlatıyor. Tersine bir anlatımla, kamunun yönlendiriciliği ya da kamusal olanakları kullanma gibi, temelde bağımsızlık konumunu zedeleyecek ilişki biçimi, Odalarımız için söz konusu değil. Odalarımız için seçici, belirleyici, denetleyici olan üyeler, güç kaynağımız üyelerimiz...

Günümüzde 47 bini aşkın üye sayısına sahip Oda'mıza, başlangıçta yalnızca ziraat mühendisleri üye olabiliyorlardı. Bu dönemde, 1960 yılında, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ardından, 1992 yılında, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük çıkartılmıştır. 2005 yılından bu yana da, görev ve yetki alanlarımızla ilgili birçok Ana Yönetmelik - Yönetmelik – Uygulama Yönetmeliği – Yönerge hazırlanarak hukuki temelimiz daha da güçlendirilmiştir. Zaman içinde meslek disiplinlerinde ortaya çıkan gelişmeler doğrultusunda, Oda'mıza, su ürünleri – balıkçılık teknolojisi – tütün teknolojisi mühendisleri de üye olma hakkını kazanmışlardır.

Oda'mız, Ana Yönetmeliği'nde kendisine verilen görev doğrultusunda, hem sektörle ilgili tüm gelişmeleri izleyip kamu yararı, ülke çıkarı ve çalışan hak ve yararları doğrultusunda müdahalelerde bulunmak hem de üyelerimizin özlük haklarını korumak ve geliştirmek yükümlülüğü altındadır. Bunları yapabilmeyi temel koşulu, eşzamanlı olarak, Oda hukukunu da korumak ve geliştirmektedir.

Yukarıda çerçevesi çizilen görev ve sorumluluk, giderek ağırlaşan bir biçim almaya başlamıştır. Bunun teknolojik - ekonomik – sosyolojik ve politik yaşamda ortaya çıkan değişimlerle yakından ilintili olduğu da açıktır. Öncelikle ifade etmek gerekir ki, uygulanmakta olan neoliberal iktisat düzeni ve post modern yaklaşımlar, bir taraftan kamu karışmacılığını en alt düzeye çekme gayretini sürdürürken, diğer taraftan planlamayı reddediş, kuralsızlığı kural haline getirme ve sermaye çıkarları doğrultusunda bir iş yaşamı inşa etme süreçleri adeta tersi mümkün olmayan temel doğrular olarak ilan edilmektedir. Altyapının bu yönde kurgulandığı bir ortamda, birer üst yapı kurumları olan bürokrasi ve siyaset te buna göre şekillenmektedir.

Bundan dolayıdır ki, kayıt dışı ekonominin önlenmesi konusunda sonuç doğurucu adımlar atılmamakta, binlerce mühendisin maaş ve sosyal güvenlik haklarının ihlal edildiği koşulların düzeltilmesine yönelik bir çaba sarfedilmemekte, tersine alınan yargı kararlarının uygulanmamasına yönelik açık – örtük birçok uygulama söz konusu olmaktadır. Bundan dolayıdır ki, örneğin MİGROS, Oda'mızın bir Asgari Ücret Yönetmeliği ve Tarifesi olmasını istemektedir. Olmasını ki, örgütsüz bireyler – mühendisler, düşük ücretlerle çalıştırılabilsin. Bu alandaki gerekçe hep ortaktır: siz beğenmezseniz, bu ücret düzeyiyle çalışmaya hazır binlerce yedek işgücü sırada beklemektedir..

Bu temel yapıya, üzülererek ifade etmek gerekir ki, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na egemen olan yetersiz – yetkisiz bürokratik yapı eklenmektedir. Kapalı kapılar ardında, saydam olmayan, idari işlemin konu ve amaç unsurlarına çoğu zaman aykırı nitelikte üretilen yanlış kararlar, bu kararların sorgulanmadığı uygulama yapılarında, üyelerimiz için birer zulüm kaynağı haline gelebilmektedir.

Oda'mız, bu alanda bir meslek Odası'nın yapması gereken tüm çalışmaları yerine getirme çabası içindedir. Her türlü taslak ve tasarı komisyonlarımız tarafından ciddiyle incelenip değerlendirilmekte, görüşler oluşturulup usulüne uygun biçimde ilgili idarelere bildirilmekte, TBMM - Bakanlıklar – Genel Müdürlükler düzeyinde görüşmeler yapılmaktadır. Buna rağmen sıklıkla çıkarılan yanlış düzenlemeler, zorunlu olarak dava konusu yapılmaktadır.

Burada Şunu açıklıkla ifade etmek isterim. Ziraat Mühendisleri Odası'nın özlük haklarımız alanında adeta bir hukuk bürosu gibi çalışması, arzu ettiğimiz bir durum değildir. Tersine, bu gelişme, bilime ve hukuka aykırı iş üretmek konusunda bir tereddüt göstermeyen yönetim anlayışlarının zorunlu bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Bununla birlikte, bir tek safa dava dilekçesi yazabilmenin çoğu zaman yüzlerce sayfalık mevzuata ve bunun yaşamdaki yansımalarına hâkim olmakla mümkün olabileceği değerlendirildiğinde, verilen mücadelenin gerektirdiği dikkat – özen ve emek anlaşılabilir.

Bu mücadele, mesleğimizin onur mücadelesidir. Çünkü Ziraat Mühendisleri Odası, ilkesiz işbirliği süreçlerine kapalı, çalışmayı – paylaşmayı – dayanışmayı – gerektiği durumlarda da hak aramayı bilenlerin Odası'dır.

Oda'mıza, mesleklerimize, ülkemize olan sevgi ve inancımızla...

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

7 Mart 2010, Kızılay.

DOSYA – 1

TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK

Bilindiği üzere 8.9.2006 gün, 26283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik”in 13 üncü maddesinin 1 ve 2 inci fıkralarının iptali ve yürütmelerinin durdurulması istemiyle açtığımız idari yargı davasında, Danıştay 10 uncu Dairesi tarafından 2006/6776 sayılı dosya kapsamında, 12.3.2007 tarihinde verilen ara kararlar, ilgili fıkranın yürütmeleri durdurulmuştur.

Bunun üzerine, ODA’mız ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü arasında gerçekleştirilen bir dizi toplantı sonrasında varılan uzlaşmaya dayalı olarak, Yönetmelik değişikliği önerilerimiz Bakanlığa iletilmiştir. Bakanlık ise, ODA’mızın dava başvurusunun geri çekildiği ve Danıştay’ın dava düştüğüne dair yazısı kendilerine ulaştıktan sonra, ODA’mızın isteği doğrultusunda uzlaşılan yönetmelik değişikliklerinin yapılacağını tarafımıza bildirmiştir.

ODA’mız 26.12.2007 tarihli dilekçesi ile davadan vazgeçerek, konuyu 22.1.2008 gün ve 154 sayılı yazı ile Bakanlığa iletmıştır. (Ek-1)

İzleyen süreçte, “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı”, 11.2.2008 gün ve B.12.0.TDG.0.15.02.010/03-827 – 1529 sayılı yazı ile Bakanlık tarafından ODA’mıza gönderilmiştir. (Ek-2)

Taslakta 13 üncü madde (1) ve (2) fıkraları değişiklikleri, “Ziraat Mühendisleri Odası ile varılan mutabakat sonucu” ibaresi gerekçe bölümüne not düşülerek işlenmiştir. 4 üncü madde 1 inci fıkra (g) bendinde ise, meslek kuruluşları tanımına, “tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıflar” ibaresinin eklenmesi önerilmiştir.

ODA’mız taslak ile ilgili yazılı görüşünü 3.3.2008 tarih ve 421 sayılı yazı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’na iletmıştır. (Ek-3)

Ancak dava geri çekildikten 7 ay sonra dahi ilgili Yönetmelik değişikliğinin yapılmaması üzerine, ODA’mız, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü’ne 29.7.2008 tarih ve 1301 sayılı yazı ile başvurarak, söz konusu değişikliklerin yapılmasını istemiş, aksi takdirde gerekli yasal girişimleri başlatacağını bildirmiştir. (Ek-4)

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü Mehmet TAŞAN imzasıyla, 12.9.2008 tarih ve B.12.0.TDG.0.15.02.00-4841 sayı ile ODA’mıza gönderilen cevabi yazıda, Yönetmelik değişikliğinin hazırlanarak Bakanlık Hukuk Müşavirliğine gönderildiği bilgisi verilmiştir. (Ek-5)

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 11 Mart 2009 gün, 27166 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Ek-6)

Yeni Yönetmelikte, ODA’mızın daha önce Tarım Bakanlığı’na ilettiği, “meslek kuruluşları tanımına ‘tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıflar’ ibaresinin eklenmemesi gerektiğine” yönelik görüşümüzün dikkate alınmadığı ortaya çıkmıştır. (Ek-3)

8 Eylül 2006 gün ve 26283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmeliğin 4 üncü maddesi (g) fıkrasında meslek kuruluşları, “yönetmelik çerçevesinde sertifikalandırılan kişilerden tarımla ilgili fakülte mezunlarının üye oldukları meslek odaları ve lise ve ön lisans mezunlarının üye oldukları meslek dernekleri” olarak tanımlanmıştır. 11 Mart 2009 gün, 27166 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmeliğin 1 inci maddesi ise, ilk yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (g) fıkrasını değiştirerek, meslek kuruluşları, “yönetmelik çerçevesinde sertifikalandırılan kişilerden tarımla ilgili fakülte mezunlarının üye oldukları meslek odaları, lise, ön lisans ve lisans mezunlarının üye oldukları meslek dernekleri ve üyelerinin tamamı tarımla ilgili lise, önlisans, lisans mezunlarından olup, tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıflar” şeklinde tanımlanmaktadır.

11 Mart 2009 gün, 27166 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmeliğin 5 inci maddesi, 8 Eylül 2006 gün ve 26283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmeliğin 13 üncü maddesi (1) ve (2) fıkralarını ODA’mız görüşlerine uygun olarak değiştirmekle birlikte, yukarıda belirtilen tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri ile ilgili olarak yapılan meslek kuruluşu tanımlamasına tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıfların eklenmesi kabul edilemez bir durumdur.

Bu nedenle ODA’mız Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’e karşı iptal ve yürütmenin durdurulması talebiyle Danıştay’a dava açmıştır. (Ek-7)

Ancak Danıştay 10. Dairesi, 23.11.2009 tarihinde yürütmenin durdurulması istemimizi reddetmiştir. (Ek-8) Dava halen sürmektedir.

Öte yandan Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'te yeniden değişiklik çalışmaları başlatmış ve Yönetmelik Taslağını 30.7.2009 tarih ve B.12.0.TDG.0.15.02.00-4990 sayılı yazı ile ODA'mıza göndermiş ve görüş sormuştur. (Ek-9)

ODA'mız Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı'nı inceleyerek ODA görüşünü hazırlamış ve 7.8.2009 tarih ve 1387 sayılı yazı ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na iletmiştir. (Ek-10)

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü tarafından 29.12.2009 tarih ve B.12.0.TDG.0.15.02.00-7926 sayılı yazı ile ODA'mıza ikinci bir Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı gönderilmiştir. (Ek-11)

ODA'mız bu taslağı da inceleyerek ODA görüşünü hazırlamış ve 27.01.2010 tarih ve 191 sayılı yazı ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na iletmiştir. (Ek-12)

Öte yandan, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ, 21.05.2009 gün ve 27234 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. (Ek-13) Ancak 4 ay sonra tebliğde değişikliğe gidilmiştir. Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ de 27 Eylül 2009 gün ve 27359 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. (Ek-14)

Yeni Tebliğ ile;

- Tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşların, çiftçilerle/tarımsal işletmelerle imzalayacakları hizmet sözleşmelerinin 31/12/2009 tarihine kadar geçerli olmak üzere ve en az altı aylık bir dönemi kapsayacağı konusundaki hüküm kaldırılmıştır.
- Çiftçilerden/ tarımsal işletmelerden istenecek belgeler arasında bulunan hizmet alım/satım faturası yerine serbest meslek makbuzu da geçerli olacaktır.
- Tarımsal yayım ve danışmanlık desteğinden faydalanmak isteyen çiftçiler/tarımsal işletmelerin, tebliğin yayımı tarihinden itibaren Bakanlık İl/İlçe Müdürlüklerine müracaatları için verilen 90 günlük süre kaldırılarak, son başvuru süresi 30.10.2009 olarak belirlenmiştir.

ODA'mız, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Merkez Komitesi'nin 4.2.2010 tarihinde Ankara'da yaptığı toplantıya da katılım sağlayarak, Yönetmelik değişikliği, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Destekleme Modeli ve Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Yönetmeliği Uygulama Esasları konusunda değerlendirmelerini sunmuştur. (Ek-15)

Halen tüm şubelerimiz yanında Malatya, Aksaray, Kars, Giresun, Kırklareli ve Ordu İl Temsilciliklerimiz Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi düzenleme konusunda yetki belgesini almış bulunmaktadır.

2009 yılı sonu itibarıyla Oda'mızca 2.500'ü aşkın üyemize Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi verilmiştir.

EK-1**154 - 22.01.2008****T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI****TEŞKİLATLANMA ve DESTEKLEME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

İlgi : a) 10.12.2007 gün, 2795 sayılı yazımız, b) 11.12.2007 gün, B.12.0.TDG.0.15.02.03-572/91748 sayılı yazınız.

Bilindiği üzere, "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik" in 13 üncü maddesinin 1 inci ve 2 inci fıkralarının yürürlüklerinin durdurulması ve iptali istemiyle Oda'mız tarafından açılan davada, Danıştay Onuncu Dairesi tarafından 12.3.2007 tarihinde yürütmenin durdurulması kararı verilmiş. Bakanlığınızın itirazı üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu 27.9.2007 tarihinde davalı idarenin itirazın reddine karar vermiştir.

İzleyen süreçte, Oda'mızın sözü edilen iki madde düzenlemesine ilişkin olarak başından beri savunduğu ilkelere yönelik olarak yapılan çalışmalar neticesinde, ilgi (a) yazımızla sunulan önerilerimiz üzerine; Yönetmelik değişikliği taahhüdünüzü ve Şubelerimizin başvurularının eksikliklerinin tamamlanması sonucunda olumlu olarak sonuçlandırılacağını bildiren ilgi (b) yazınız Oda'mızca incelenmiştir.

Bu çerçevede, Oda'mızın ilgili davadan vazgeçtiğine ilişkin dilekçe, 26.12.2007 gün, 158074 sayı ile Mahkemeye sunulmuş bulunmaktadır.

Bunun yanında, Oda'mıza bağlı Şubelerimizden, eksiklikleri nedeniyle işlemleri sonuçlandırılmamış olanların durumlarının bir yazı ile Genel Merkezimize bildirilmesi, işlemlerin sonuçlandırılması açısından yararlı olacaktır.

Bilgi ve gereği için,

Saygılarımla,

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

EK-2**T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI****Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü**

Sayı: B.12.0.TDG.0.15.02.010/03-827-1529 11/02 /2008 Konu: Yönetmelik Değişikliği

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik 08 Eylül 2006 tarih ve 26283 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulması için söz konusu Yönetmelik hükümlerinin bazı maddelerinin değiştirilmesi öngörülmektedir.

Değiştirilmesi öngörülen maddelerin mevcut hali, değişikliğin gerekçeleri ve yeniden düzenlenmiş halleri ekte gönderilmekte olup, maddelerin incelenerek bu konudaki görüşlerinizin 25/02/2008 tarihine kadar Genel Müdürlüğümüzde olacak şekilde bildirilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Mehmet TAŞAN

Genel Müdür

EK-3**421 – 03.03.2008****T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI****TEŞKİLATLANMA ve DESTEKLEME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

İLGİ: 11.2.2008 tarih ve 827-1529 sayılı yazınız.

İlgi yazınız uyarınca "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik" değişikliklik taslağı hakkındaki ODA görüşlerimiz ekte bilgilerinize sunulmuştur.

Bilgi ve gereği için,

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DÜZENLENMESİNE DAİR YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK TASLAĞI HAKKINDA GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

4. Madde 1. fıkra (g) bendi meslek kuruluşları tanımlarına tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıfların alınması doğru değildir. Anayasanın 135. maddesine göre meslek kuruluşları, meslek mensuplarının üye oldukları meslek odaları şeklinde tanımlanmaktadır. Mesleklerini serbest olarak sürdüren bütün meslek disiplinleri ilgili odaya üye olmak zorundadır. Meslek dernekleri ve vakıflar ise gönüllülük esasına göre üye olunması keyfiyete bağlı kuruluşlar olup bu anlamda tüzel kişilikleri yoktur. Her ne kadar tarımsal yayım ve danışmanlık hakkında hizmet verecek lise ve önlisans mezunlarına üye oldukları dernekler bünyesinde eğitim almalarını sağlamak için meslek kuruluşları tanımına meslek dernekleri eklenmiş ise de bu tanıma bir de vakıfların eklenmesi gelecekte bir çok karmaşaya yol açabilecektir. Örneğin resmi kurumlara bağlı vakıflar aracılığı ile serbest çalışan tarım danışmanlarının eğitilmesi gündeme gelebilecektir. Bu da bu taslakla değiştirilerek odamız ve bakanlıkça varılan mutabakat sonucu kamu dışında çalışan danışmanların üniversite-meslek kuruluşlarıca eğitilmelidir. hükümleri ile çalışmaktadır. Bu nedenlerle meslek kuruluşları tanımını tarımla ilgili fakülte mezunlarının üye oldukları meslek odaları ve lise ve önlisans mezunlarının üye oldukları meslek dernekleri" olarak sınırlı tutulması uygun olacaktır.

7 madde 1. fıkra bu maddede yapılan değişiklik ile merkez teknik komiteye Strateji Geliştirme Bakanlığında en az Daire Başkanı düzeyinde bir temsilcinin alınması uygundur.

8. madde 1. fıkra (a) bendi merkez teknik komitesinin 3 ay yerine 6ayda bir olağan toplanması uygun olacaktır. Toplantıların 6 ayda bir yapılması uygulamada yaşanan sorunların çözümüne daha çok katkı sağlayacaktır.

9. maddenin 1. fıkrasına bent eklenmesi, bu maddeye eklenecek yeni bentle gerektiğinde tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi kurs ücretinin belirlenmesini hüküm altına almaktadır. Ülkemizde bu alanda yeterli sayıda eğiticinin bulunmaması ve genellikle eğitmenlerin eğitim verilen il dışından gelmeleri nedeni ile standart bir ücret belirlemek zordur. Ayrıca eğitimi veren kuruluşun alt yapı standartları ve kursiyerleri ağırlama şekilleri eğitim ücretini etkilemektedir. Serbest piyasa koşullarına göre de tek bir fiyatın belirlenmesi doğru değildir. Bu konunun yönetmelik hükümleri haline getirilmesi yerine geçmişte olduğu gibi üniversite ve meslek kuruluşlarının bakanlıkla yapacağı görüşmeler ve sözlü mutabakatlara göre yapılması daha doğru olacaktır.

12. madde 1. fıkraya "tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi, iş ve işlemlerini izlemek ve denetlemek" bendinin eklenmesi uygundur.

13. madde 1. fıkranın odamız ve bakanlık yetkilileri ile yapılan görüşmelerde varılan mutabakat sonucu önerildiği şekilde değiştirilmesi odamızın talebidir ve uygundur.

13. madde 2. fıkranın odamız ve bakanlık yetkilileri ile yapılan görüşmelerde varılan mutabakat sonucu önerildiği şekilde değiştirilmesi odamızın talebidir ve uygundur.

13. madde 5. fıkra, bu fıkra ile getirilen değişiklik önerisi uygundur.

16. madde 1. fıkra (ç) bendi, "diplomalarında bölüm olmayan kişilerin sertifika bölümünü belirlemede sorun yaşanmaması için diplomalarında bölüm belirtilmeyen kişiler için çalıştığı alan esas alınır" hükmü uygun değildir. Örneğin bu hükme göre bitkisel üretim bölümünden mezun olan bir ziraat mühendisi hayvansal üretimle ilgili bir alanda yeni işe başlamış olsa bile o alanda danışmanlık yapabilecektir. Bu madde ile ayrıca danışmanların kendi bölümleri dışın~' sertifikalandırılmaları için bu alanda en az 5 yıl çalışmaları zorunlu kılınmaktadır. bu anlamda getirilen değişiklik önerisi ile bu hüküm çalışmaktadır. Ayrıca ziraat fakültelerinin bölüme göre öğrenci almadığı yıllarda da diplomalara. mezun oldukları bölümle ilgili alt programda yazılmaktadır. (Bitkisel üretim, bitki koruma, bahçe bitkileri vs. alt bölümü gibi.) Bu nedenle (ç) bendini "Sertifikaların verilmesinde mezun olunan bölüm veya alt program esas alınır. Her bir kişi sadece bir bölüm veya alt programa ait sertifika alabilir" şeklinde değiştirilmesi yeterli olacaktır.

16. madde 1. fıkra (f) bendinde önerilen değişiklikler uygundur.

16. maddede bent eklenmesi ile ilgili önerilen değişiklikler uygundur.

17. maddenin 1. fıkrasında önerilen değişiklikler uygundur.

17. maddenin 3. fıkrasında önerilen değişiklikler uygundur.

20. madde 1. fıkra (ç) bendinde önerilen değişiklikler uygundur.

21. madde 1. fıkra (c) bendinde önerilen değişiklikler uygundur.

21. madde 2. fıkra, 21. maddede 2. fıkra eklenerek yetkisiz kişilerin tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti vermeleri engellenmek istenmektedir. Bu engelleme doğrudur ancak, yetkili kişilerce cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulur tanımlaması açık değildir ve yetersizdir. Bu hali ile yetkili kişilerin Tarım Bakanlığınca sertifikalandırılmış tarım danışmanları mı, Bakanlık veya Meslek Kuruluşları mı olduğu belli değildir. Bu maddenin açık bir şekilde Bakanlık, Meslek Kuruluşları, Sertifikalı Tarım Danışmanları şeklinde yazılması daha uygun olacaktır.

Geçici 1. maddede önerilen değişiklikler uygundur.

Geçici 2. maddede önerilen değişiklikler uygundur.

Geçici 3. madde hukuken yürürlükten kalkmıştır.

Vahap TUNCER

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Merkez Teknik Komite Üyesi

EK-4

1301 - 29.07.2008

T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATLANMA ve DESTEKLEME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANKARA

İlgi:

(a) : 10.12.2007 gün, 2795 sayılı yazımız

(b) : 11.12.2007 gün, B.12.0.TDG.0.15.02.03 -572 / 91748 sayılı yazınız

(c) : 22.01.2008 gün, 154 sayılı yazımız

(d) : 11.02.2008 gün, B.12.0.TDG.0.15.02.010/03 – 827 - 1529 sayılı yazınız

Bilindiği üzere 8.9.2006 gün, 26283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Tarımsal Yayımlar ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik” in 13 üncü maddesinin 1 ve 2 inci fıkralarının iptali ve yürütmelerinin durdurulması istemiyle açtığımız idari yargı davasında, Danıştay 10 uncu Dairesi tarafından 2006/6776 sayılı dosya kapsamında 12.03.2007 tarihinde verilen ara kararla, ilgili fıkraların yürütmeleri durdurulmuştur.

Bunun üzerine, Oda’mız ve Bakanlığınız / Genel Müdürlüğü’nüz arasında gerçekleştirilen bir dizi toplantı sonrasında varılan uzlaşmaya dayalı olarak, Yönetmelik değişikliği önerilerimiz ilgi (a) yazımızla Bakanlığınız / Genel Müdürlüğü’nüze iletilmiştir. Cevabi ilgi (b) yazınızda ise; “.. **Odanız tarafından dava başvurusunun geri çekildiğine ve davanın düştüğüne dair Danıştay Onuncu Dairesi’nin yazısı Genel Müdürlüğümüze ulaştıktan sonra, ekte gönderilen metinde belirtildiği şekilde, gerekli düzenlemeler yapılacak, hukuki mevzuata uygun olarak prosedür işletilecektir**” denilmiştir. Oda’mız, bu doğrultuda, 26.12.2007 tarihli dilekçesi ile davadan vazgeçmiş ve böylelikle dava düşmüş olup, durum ilgi (c) yazımızla tarafınıza bildirilmiştir.

İzleyen süreçte, “Tarımsal Yayımlar ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı”, İlgi (d) yazınızla Oda’mıza iletilmiştir. Sözü edilen Taslakta, 13 üncü madde (1) ve (2) fıkraları değişiklikleri, “Ziraat Mühendisleri Odası ile varılan mutabakat sonucu” ibaresi gerekçe bölümüne not düşülerek işlenmiştir. 4 üncü madde 1 inci fıkra (g) bendinde ise, meslek kuruluşları tanımına, “tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıflar” ibaresinin eklenmesi önerilmiştir.

Oda’mız, ekte bir kez daha sunulan yazılı görüşü ile Yönetmelik Değişikliği Taslağı hakkındaki görüşlerini Bakanlığınız / Genel Müdürlüğü’nüze bildirmiştir.

Ancak, Dava’nın geri çekilmesinden bu yana 7 ay ve değişiklik taslağı görüşlerinin toplanmasından bu yana 5.5 ay geçmesine karşın, ilgili Yönetmelik değişikliklerinin yapılarak Resmi Gazete’de yayımlanması sağlanmamıştır. Bu çalışmaların gerekli prosedürlerin tamamlanması açısından zaman alması doğal karşılanmakla birlikte, 6 aya yakın bir süre, olağan zaman gereğinin oldukça üzerinde bir süre olarak tarafımızdan değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda ve sonuç olarak;

1 – 13 üncü madde (1) ve (2) inci fıkra değişikliklerinin en geç **Ağustos 2008 ayı sonuna kadar tamamlanarak değişikliklerin Resmi Gazete’de yayımlanmalarının sağlanması,**

2 – Yönetmeliğin 4 üncü madde 1 inci fıkra (g) bendindeki meslek kuruluşları tanımına, ekli görüşümüzde daha evvel tarafınıza ilettiğimiz üzere, “tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıflar” ibaresinin **eklenmemesi**

konularını bir kez daha dikkatlerinize sunuyoruz. “Meslek kuruluşu” tanımına vakıfların eklenmesi, hem tanımın kendisine aykırı bir zorlama yaratmakta hem de Oda’mız ve Bakanlık arasında varılan “kamu dışında çalışan danışmanların üniversite – meslek kuruluşlarıncı eğitilmesi” yolundaki ortak görüş ve uzlaşmaya ve bu doğrultuda verilen yargı kararlarına aykırı düşmektedir.

Oda’mız, varılan uzlaşma sonucunda yapılan yazılı taahhüdünüze rağmen, Ağustos 2008 Ayı sonuna kadar ilgili Yönetmelik değişikliklerinin doğru bir içerikle yayımlanmaması halinde, Oda ve üye hukukunu korumaya yönelik gerekli yasal girişimleri başlatacağıdır.

Ülkemiz tarım sektörü açısından ivedi bir gelişme alanı olan tarımsal yayımlar ve danışmanlık hizmetlerinde yeni bir duraklamanın ortaya çıkmaması ve varolan etkin çalışma ortamının sürdürülmesi açısından, Oda’mızın iyiniyetli tutumunun olumlu karşılığının ortaya konulacağı inancını taşıyoruz.

Bilgi ve gereği için,

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

EK-5

T.C.

TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü

Sayı: B.12.0.TDG.0.15.02.00-4841

Konu: Yönetmelik Değişikliği

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASINA

(Karanfil Sokak 28/12 Kızılay / ANKARA)

İlgi: 29.7.2008 tarih ve 1301 sayılı yazınız.

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13 üncü Madde (1) ve (2) fıkraları, Odanız ve Bakanlığımız arasında varılan mutabakat gereği yeniden düzenlenerek, Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğine gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Mehmet TAŞAN

Bakan a.

Genel Müdür

EK-6

11 Mart 2009 ÇARŞAMBA **Resmî Gazete** Sayı : 27166

TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DÜZENLENMESİNE DAİR YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 8/9/2006 tarihli ve 26283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (ö) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (p) bendi eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“g) Meslek kuruluşları: Bu Yönetmelik çerçevesinde sertifikalandırılan kişilerden tarımla ilgili fakülte mezunlarının üye oldukları meslek odalarını, lise, ön lisans ve lisans mezunlarının üye oldukları meslek derneklerini ve üyelerinin tamamı tarımla ilgili lise, önlisans, lisans mezunlarından olup, tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıfları,”

“p) Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi eğitici belgesi (Ek-5): Bakanlık tarafından düzenlenen eğitim sonunda başarılı olan Bakanlık personeline verilen belgeyi”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Merkez Teknik Komitesi; Bakanlığın yayımdan sorumlu birimin bağlı olduğu Müsteşar Yardımcısının başkanlığında, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü ve yayımdan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Yayım Dairesi Başkanı, Bakanlık ana hizmet birimlerinden en az daire başkanı düzeyinde olmak üzere birer temsilci, Strateji Geliştirme Başkanlığından en az daire başkanı düzeyinde bir temsilci, Bakanlık yardımcı hizmet birimlerinden Yayın Dairesi Başkanı, Türkiye Ziraat Odaları Birliği temsilcisi, tarımsal amaçlı kooperatif merkez birliklerinin, yetiştirici birlikleri merkez birliklerinin, üretici birlikleri merkez birliklerinin her birinden üye sayısı en fazla olanlardan birer temsilci, Ankara’da bulunan ziraat ve veteriner fakültelerinden birer temsilci, üye sayısı en fazla olan iki meslek odasından birer temsilci, üye sayısı en fazla olan meslek derneği temsilcisi olmak üzere toplam ondokuz kişiden oluşur.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Merkez Teknik Komitesi altı ayda bir olağan, komite başkanının gerekli gördüğü hallerde olağanüstü toplanır. Başkanın katılmadığı hallerde, toplantıya Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü başkanlık eder.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Komite dört ayda bir olağan, komite başkanının gerekli gördüğü hallerde olağanüstü toplanır. Başkanın katılmadığı hallerde toplantıya Çiftçi Eğitimi ve Yayım Şube Müdürü başkanlık eder.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin bir, iki ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kamuda çalışan yayımcılara Bakanlıkça, kamu dışında çalışan danışmanlara üniversite veya meslek kuruluşlarınca, sertifika vermek ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezleri kurulabilir. Ancak, üniversite ve meslek kuruluşlarının tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi vermelerinin mümkün olmadığı illerde Bakanlık, ilgili üniversite ve meslek kuruluşları ortak kararı doğrultusunda Bakanlık tarafından kararda belirtilen illerde tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi verilebilir.”

“(2) Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezlerinin yetkilendirilmesi için başvurular Bakanlığa yapılır. Bakanlık,

gerekli gördüğü hallerde merkez teknik komitesinin görüşüne başvurarak, müracaatları otuz gün içerisinde sonuçlandırır. Başvurusu olumsuz bulunan kurum ve kuruluşlara eksikliğin giderilmesi için yirmi günlük ek süre verilir. Ek süre içinde belirtilen eksikliklerin giderilmesi durumunda, ek süre tanınmasından itibaren en çok kırk gün içinde başvurular olumlu olarak sonuçlandırılır, eksiklikleri tamamlanmayan dosyalar ise işlemden kaldırılır.”

“(5) Eğitimlerde, tarım politikası ve yayım anabilim dalında veya tarımsal yayım konusunda doktora ve üzeri akademik kariyere sahip kişiler ile tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi eğitici belgesine sahip kişiler görevlendirilir.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ve aynı fıkraya aşağıdaki (ğ) bendi eklenmiştir.

“ç) Sertifikaların verilmesinde mezun olunan bölüm dikkate alınmakla birlikte diplomalarında bölüm belirtilmeyen kişiler için çalıştığı alan esas alınır. Tarımsal bir alanda çalışmayan kişiler için ise, sertifika bölümü, kişilerin ağırlıklı olarak aldığı eğitim dikkate alınarak, sertifika eğitimi veren merkezce belirlenir. Ancak en az beş yıl süreyle mezun olduğu bölüm dışında çalıştığını belgelendirenlere, sertifika eğitimlerini tamamlamaları ve sınavda başarılı olmalarını takiben istemeleri halinde çalışmış oldukları bölüme ait sertifika verilir. Her bir kişi sadece bir bölüme ait sertifika alabilir.”

“f) Tarımla ilgili lisans mezunu olanlardan, en az üç yıl süreyle Bakanlık merkez, bağlı kuruluş ve taşra teşkilatlarında tarımsal yayım hizmetlerinde çalışmış olanlardan, emekli veya istifa etmiş olanlara, durumlarını belgelendirmek suretiyle, sertifika eğitimine ve sınavına katılarak başarılı olmaları durumunda uzman tarım danışmanı sertifikası verilir.”

“ğ) Talep etmeleri halinde tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimlerinde eğitici niteliğini taşıyanlar ile Bakanlık İl Müdürlüklerinde en az on yıl süre ile asaleten il müdürlüğü, çiftçi eğitim ve yayım şube müdürlüğü ve ilçe müdürlüğü yapmış olduğunu belgelendirenlere sertifika eğitimine katılma şartı aranmaksızın eğitimlerine ve bölümlerine uygun Yayımcı/Danışman sertifikası verilir.”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Sertifikalar üç yılda bir vize ettirmek zorundadır. Vize başvurusu yapan kişinin bu süre içerisinde tarımsal konularda en az iki eğitime katıldığını belgelemesi gerekir.”

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ç) Merkezde Bakanlığın yayımla ilgili birimlerinde, illerde Çiftçi Eğitim ve Yayım Şube Müdürlüklerinde ve ilçelerde yayım ile ilgili görevlerde tarım yayımcıları görev yapar. Ancak bu özellikte personel bulunmadığı durumda yetkili birim amirinin onayı ile diğer personel görevlendirilebilir.”

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Tarımsal Danışmanlık Yetki Belgesine sahip olmayan kişi ve kuruluşlar tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti veremez. Aksi durumda yetkili kişilerce Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.”

MADDE 10 – Aynı Yönetmelikte yer alan geçici madde 1 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1 – Tarımla ilgili lisans, önlisans ve lise düzeyinde mezun olanlardan, halen tarımsal danışmanlık şirketlerinde görev yapanlar, kamuya ve sivil toplum örgütlerine sözleşme karşılığı tarımsal danışmanlık hizmeti verdiklerini belgelendirenler, serbest tarım danışmanlığı hizmeti verenler bu Yönetmeliğin yayımlanmasından itibaren en geç üç yıl içerisinde mesleki eğitimlerine uygun sertifikaları almak zorundadır. Bu kişilere bu Yönetmeliğin yayımlanmasından itibaren, sertifika eğitimine ve sınavına katılmalarına kadar geçecek sürede çalışmalarını sağlamak amacıyla, bu Yönetmeliğin Ek-3’ünde örneği bulunan geçici tarım danışmanlığı belgesi verilir.”

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin Ek-1, Ek-2 ve Ek-3’ü ekteki şekilde değiştirilmiş ve aynı Yönetmeliğe ekteki Ek-5 eklenmiştir.

MADDE 12 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 13 – Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köy İşleri Bakanı yürütür.

EK-7

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMLİDİR.

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Karanfil Sk.No:28/12 Kızılay/ANKARA

VEKİLİ : Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Eskişehir Yolu 9.Km.Lodumlu/ANKARA

KONU: Davacı Bakanlık tarafından 11 Mart 2009 tarihinde 27166 Sayılı RG'de yayınlanan "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlemesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in 1.maddesi ile değiştirilen, Yönetmeliğin **4.maddesinin 1.fıkrasının (g) bendinin 2.cümlesinin** "lise, ön lisans ve lisans mezunlarının üye oldukları meslek derneklerini ve üyelerinin tamamı tarımla ilgili lise, önlisans, lisans mezunlarından olup, tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıfları" **İptali ile Yürütmenin Durdurulmasına** karar verilmesi talebidir.

OLAYLAR:5488 Sayılı Tarım Kanununun Kanunun 9.maddesine dayanılarak hazırlanan ve 8 Eylül 2006 tarihinde 26283 Sayılı RG'de yayınlanarak yürürlüğe giren **Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlemesine Dair Yönetmeliğin bazı maddelerinin değişikliğine ilişkin düzenleme** 11 Mart 2009 tarihinde 27166 Sayılı RG'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Değişiklik ile Yönetmeliğin Tanımlar başlıklı 4.maddesinin 1.fıkrasının (g) bendinde düzenlenen "Meslek kuruluşları"nın kapsamı genişletilmiş ve "Bu Yönetmelik çerçevesinde sertifikalandırılan kişilerden tarımla ilgili fakülte mezunlarının üye oldukları meslek odalarını, lise, ön lisans ve lisans mezunlarının üye oldukları meslek derneklerini ve üyelerinin tamamı tarımla ilgili lise, önlisans, lisans mezunlarından olup, tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıfları" şeklinde tanımlanmıştır. Böylece meslek kuruluşları tanımına dernekler ve vakıflar da girmiştir. Bu ise Anayasa'nın 135.maddesine aykırıdır. Yönetmelik ile Meslek Kuruluşlarının tanımının ve kapsamının değiştirilmesi hukuka aykırıdır.

İPTAL NEDENLERİ: Anayasa'nın 135. maddesinde de kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları tanımlanmıştır. Buna göre, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlara uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişileridir. Maddenin ikinci fıkrasına göre kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmayacaktır. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, yasayla kurulmaları, belirli bir meslek grubunu kapsamaları, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanlar dışında kalan meslek mensuplarının üye olma zorunluluğu, organlarının kendi mensuplarınca ve kendi üyeleri arasından seçilmesi, seçimlerin yargı gözetiminde yapılması, yetkilendirildikleri ve görevlendirildikleri alanlara koşut olarak kamu gücü kullanmaları, kamu tüzelkişiliğine ve Anayasa'nın 124. maddesinde öngörülen yönetmelik çıkarma yetkisine sahip olmaları nedeniyle bir tür kamu hizmeti yaptıkları gözönünde tutularak Anayasa'nın "yürütme" bölümü içinde düzenlenmişlerdir. Anayasal güvence altında yasayla kurulma zorunlulukları nedeniyle, her meslek kuruluşuyla ilgili olarak özel yasa çıkarılmıştır.

Meslek kuruluşlarına, üyelerinin nitelik ve niceliği, ürettikleri iş ve hizmetlerin toplumun temel ihtiyaçlarına yönelik olması ve ülke genelinde yaygınlığı, çoğulcu demokratik gelişim ortamında etkili bir sivil toplum örgütü rolünde bulunmaları, örgütlülüğün üyelere getirdiği yararlar ile toplum çıkarlarının uygun düzeylerde dengelenebilmesi ve demokratik toplum kültürünün kamu düzeninde olumsuzluk yaratmadan derinleştirilebilmesi nedenleriyle, kamusal nitelik kazandırılarak, Anayasa'da yer verilmiştir. Oysa 4721 sayılı TMK'na göre Vakıflar; gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları olup meslek örgütü değildir. Vakıf kurma iradesi resmî senetle veya ölüme bağlı tasarrufla açıklanır. Vakıf, yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır. Vakıf, **belirli bir amacın gerçekleştirilmesi için kurulur**. İptalini talep ettiğimiz yönetmelik değişikliği ile üyelerinin tamamı tarımla ilgili bir okuldan mezun olmuş ve tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıf tanımı, vakfın hukuki niteliğine hiç uymayan bir tanımlamadır. Bir vakfın kuruluş amacı tarımsal faaliyette bulunmak olamaz ve vakfın üyelerinin yalnızca tarımla ilgili bir okuldan mezun olmaları da mümkün değildir. Böyle bir örgütlenmenin hukuki adı vakıf değildir.

Aynı şekilde dernek de meslek kuruluşu değildir. Dernekler, gerçek veya tüzel en az yedi kişinin kazanç paylaşma dışında **belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere**, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır ve herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir. Yönetmelikte, lise, ön lisans ve lisans mezunlarının üye oldukları meslek dernekleri meslek kuruluşu olarak gösterilmiştir. Elbette bir okuldan mezun olanların bir araya gelerek dernekleşmeleri mümkündür, ancak bu dernek meslek kuruluşu değildir. Örneğin 1963 İTÜ İnşaat mühendislerinin kurduğu bir dernek İnşaat Mühendisleri Odası ile aynı hukuki statü içinde değildir. Anayasa'nın 135.maddesi meslek kuruluşlarını diğer topluluklardan ayırmış ve Anayasal birer kuruluş olarak kabul etmiştir. Böyle olmasaydı her alanda binlerce örgüt, kendini yetkili görecekti ve hak isteyecekti. Yetki karmaşasına yol açmamak için Anayasal düzenleme yapılmıştır. Davalı İdare bu çok açık olan hukuki durumu görmezden gelerek

dernek ve vakıfları da meslek kuruluşu olarak Yönetmelik kapsamına almıştır.

Buradaki amaç, dernek ve vakıfların da Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi verebilmelerini sağlamaktır ki bu da hukuka aykırı olduğu gibi, karmaşaya ve büyük zararlara yol açabilecek bir düşüncedir. Ayrıca meslek kuruluşu olan Odaların (ve müvekkil Oda'nın) yetkilerini başka kuruluşlara vermektir. Anayasa Mahkemesinin de bir kararında belirttiği gibi Kamu hukuku kurallarına göre yönetilmesi anayasal güvence altında bulunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının işlev ve etkileri de hukukun koruması altındadır. Meslek kuruluşlarının etkinliği, sorumluluğu ve yükümlülüğü, belirli bir düzen ve disiplin içinde faaliyette bulunması, görevlerinin boyut ve kapsamına bağlıdır. İşlevsizliği ve biçimsel örgütlenmeyi aşmanın yolu, mesleğin tüm alanlarında ve meslekle ilgili işlemlerde, ilgili meslek kuruluşuyla organik bağlantının, meslek kuruluşunun kimlik ya da belgesinin esas alınması, diğer bir deyişle, meslekle ilgili faaliyetlerle meslek kuruluşu arasındaki olgusal bağın koparılmasıdır.

Yönetmeliğin 13.maddesinde, kamu dışında çalışan danışmanlara üniversite veya meslek kuruluşlarınca, sertifika vermek ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezleri kurulabileceği belirtilmiştir.

Buna göre , Yönetmeliğin 4 (g) maddesinde yapılan değişiklik ve eklemede yer alan **Dernek ve Vakıfların eğitim merkezleri kararar eğitim verebilecekleri olanaklı hale geldiğinden, bu durum; telafisi güç ve imkansız zararların meydana gelmesine yol açabilecektir, bu nedenle Yürütmenin Durdurulmasına karar verilmesini talep etmekteyiz.**

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, TMK, 7472 sayılı Kanun, 5488 sayılı Kanun, ZMO Tüzüğü, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ VE SİSTEM: Yukarıda açıklanan nedenlerle; dava konusu Yönetmeliğin **4.maddesinin 1.fıkrasının (g) bendinin 2.cümlesinin** (lise, ön lisans ve lisans mezunlarının üye oldukları meslek derneklerini ve üyelerinin tamamı tarımla ilgili lise, önlisans, lisans mezunlarından olup, tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıfları,) **İptali ile Yürütmenin Durdurulmasına** karar verilmesini, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yükletilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

Av.Zühal DÖNMEZ

Davacı Vekili

EK-8

T.C. DANIŞTAY ONUNCU DAİRE

Esas No : 2009/3978

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zühal Dönmez - Ankara

Davalı : Tarım ve Köyşleri Bakanlığı - ANKARA

Davanın Özeti : 8.9.2006 tarih ve 26283 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 11.3.2009 tarih ve 27166 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik 4. maddesinin (g) bendinde yer alan "lise, önlisans ve lisans mezunlarının üye oldukları meslek derneklerini ve üyelerinin tamamı tarımla ilgili lise, ön lisans, lisans mezunlarından olup, tarımsal alanda faaliyet gösteren vakıfları" ibaresinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakim: Nihan Didem Çakmak

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Ergün Özcan

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, istemin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun Ek 1. maddesi uyarınca, Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulca; davalı idarenin savunması alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüldü:

Davanın durumu ve uyumsuzluğunun hukuki niteliğine göre, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleşmediği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine 23.11.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Mehmet ÜNLÜÇAY - Üye Yeniay KAYA - Üye Alaattin ÖGÜŞ - Üye Siddık YILDIZ - Üye Nüket YOKLAMACIOĞLU - Üye Atıl ÜZELGÜN - Üye İbrahim BERBEROĞLU - Üye Emin Celalettin ÖZKAN - Üye Kemal BİLEÇEN

EK-9

T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü

Sayı: B.12.0.TDG.0.15.02.00-4990

Konu: Yönetmelik Değişikliği

30/07/2009

08 Eylül 2006 tarihli ve 26283 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik" ve 11 Mart 2009 tarihli ve 27166 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" bazı hükümleri yeniden düzenlenecektir.

Söz konusu değişiklikleri içeren "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı" ve gerekçeleri ekte gönderilmekte olup, görüşlerinizin "Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre düzenlenerek gönderilmesi hususunda gereğini rica ederim.

Mehmet TAŞAN

Bakan a.

Genel Müdür

EK-10

1387 – 07.08.2009

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğüne

İlgi: 30.07.2009 gün ve 59255/07564 sayılı yazınız

İlgi yazınızla görüşümüze sunulan "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı" incelenmiş olup, taslağa ilişkin ODA'mız görüşü ektedir.

Bilgi ve gereğini dileriz.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

EK: Yönetmelik Taslağı Hakkındaki Görüşümüz (4 sayfa)

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN "TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DÜZENLENMESİ DAİR YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK TASLAĞINA" İLİŞKİN GÖRÜŞÜ – 7.8.2009

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme	Teklif	
<p>Taslak, 15.03.2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ve 21.05.2009 tarihli Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ'e aykırı hükümler taşımaktadır. Tebliğde, danışmanlık desteğinden yararlanacak üreticilerin tarımsal danışmanlık yetkisine sahip danışmanlar ile çalışması öngörülmektedir. Bu durumda bu destekten yararlanmak isteyen üreticilerin serbest tarım danışmanları ile çalışmaları mümkün olmayacaktır. Yeni getirilen değişiklik ile yetki belgesi sadece vakıflara, derneklere ve şirketlere verilmektedir. Bu düzenleme serbest tarım danışmanlarını özellikle desteklemeler konusunda sistem dışı bırakmaktadır.</p> <p>Eğitimlerde ziraat fakültesinde görevli tarım politikası ve yayım ana bilim dalında ve tarımsal yayım konusunda doktora ve üzeri akademik kariyere sahip kişilerin yanı sıra iletişim fakültesi halkla ilişkiler ana bilim dalında görevli öğretim üyelerine görev verilmesi istenmektedir. Eğitim alan kişilerin büyük çoğunluğunun ziraat mühendisi olması nedeni ile "iletişim, beden dili, yetişkin eğitimi, gruplarla çalışma teknikleri" gibi konuların ziraat fakültesinde görevli öğretim üyelerince verilmesi eğitim ve öğretim bütünlüğü açısından zorunludur.</p> <p>Taslakta eğitim süresinin en az 160 saate çıkarılması öngörülmektedir. Bu alanda yeni bir düzenlemeye ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç eğitim süresinin uzatılması yerine eğitim süresi uzatılmadan program değişikliği ile giderilebilir. Sürenin uzatılması eğitime olan talebin azalmasına ve eğitim maliyetinin yükselmesine neden olacaktır.</p> <p>Taslakta sınav geçme notunun yükseltilmesi öngörülmektedir. Bu düzenleme Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve Yetki Tüzüğüne aykırıdır. Bitki koruma alanında yapılan benzer düzenlemeler odamız tarafından yargıya taşınmıştır. Bu alandaki yeni düzenlemeler geçmişte bu eğitime katılanlar dikkate alındığında fırsat eşitliğine aykırı bir düzenleme olacaktır.</p> <p>Bu gerekçelerle değişiklik taslağındaki eğitim programı içeriği dışındaki değişikliklerin yapılması uygun bulunmamıştır.</p>		
Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
Madde 1	<p>08.09.2006 Tarih, 26283 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarımsal yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 4 üncü maddesi (o) bendinde yapılan "kişi" sözcüğünün çıkarılması uygun bulunmamıştır.</p> <p>15.03.2009 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ve 21.05.2009 tarihli tebliğde tarımsal danışmanlık desteklerinden faydalanmak isteyen üreticilerin yetki belgesine sahip danışmanlarla çalışması istenmektedir. Serbest tarım danışmanlarının yetki belgesi kapsamından çıkarılması hizmet alanında adaletsizliğe neden olacaktır. Fırsat eşitliğine aykırı bu düzenleme bu nedenle uygun bulunmamıştır. Bu değişiklik yerine serbest tarım danışmanlarının da yetki belgesi almasını sağlayan bir düzenleme yapılmalıdır.</p> <p>Bu çerçevede tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin düzenlenmesine dair yönetmeliğin madde 18 1. fıkrasında tarımsal danışmanlık yetki belgesi verecek kişi ve kuruluşların arasına serbest tarım danışmanlarının da eklenmesi doğru olacaktır.</p>	<p>Tarımsal Danışmanlık Yetki Belgesi</p> <p>Madde 18 (1) Bakanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslar dahilinde tarım danışmanı istihdam eden üretici örgütlerine, ziraat odalarına, tarımsal danışmanlık derneklerine/vakıflarına, tarımsal danışmanlık şirketlerine ve serbest tarım danışmanlarına bu yönetmeliğin Ek-4'de örneği bulunan tarımsal danışmanlık yetki belgesi verilir</p>
Madde 2	<p>Yönetmeliğin 13 üncü maddesi 5 inci fıkrası (Değişik 11 Mart 2009/27116 sayılı R.G.) yapılan değişiklikle, İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Anabilim Dalı Öğretim üyelerinin de eğitici olarak yer alması amaçlanmaktadır. Tarım Politikası ve Yayım Ana bilim Dalında veya Tarımsal Yayım konusunda doktora üzeri kariyer yapmış mevcut eğiticiler, eğitim programı içerisindeki "kişisel gelişim" ana başlığı altında yer alan iletişim, beden dili, yetişkin eğitimi ve gruplarla çalışma teknikleri konularında da yetkinliğe sahiptirler.</p> <p>a) Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimine katılan serbest çalışanların büyük çoğunluğunu ziraat mühendisleri oluşturmaktadır. Bu nedenle "iletişim, beden dili, yetişkin eğitimi, gruplarla çalışma teknikleri" gibi konuları ziraat fakültesinde görevli öğretim üyelerince verilmesi daha uygun olacaktır.</p> <p>b) Bu düzenleme sonucunda, eğitim merkezlerince mevcut eğiticilere ek bir eğitici temin etme çabası ve prosedürü oluşacağı,</p> <p>c)Eğiticilerin genellikle farklı kentlerden oluşması ve tüm masraflarının eğitim merkezlerinden karşılanması nedeniyle, yapılmak istenen değişikliğin eğitim masraflarını artıracacağı, bunun yansımalarının ise eğitimi alan meslektaşlarımıza da ek bir mali yük getirmesi şeklinde olacağı gerçeğiyle, bu maddenin eski haliyle kalması uygun görülmektedir.</p>	<p>2 inci madde taslaktan çıkarılmalıdır.</p>

Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
<p>Madde 3</p>	<p>Yönetmeliğin 15 inci maddesi 5 inci fıkrasında yer alan 120 saatlik eğitim süresinin (3 hafta), 40 saat daha artırılarak 160 saate (4 hafta) çıkartılması istemi, katılımcıları gerek zaman ve gerekse eğitim masrafları (%33,3 daha fazla) bakımından sıkıntıya sokacağı gerçeğiyle, bu eğitimin alınmasındaki talebi de azaltacaktır.</p> <p>Eğitim süresinin 120 saatle sınırlı tutulması, 80 saatinin kişisel gelişim ve yayım konusuna, 40 saatinin ise temel mesleki konulara ayrılması daha doğru olacaktır. Bu yapıldığı takdirde süre uzatımının getirdiği sıkıntılar ortadan kalkacağı gibi danışmanların ihtiyaç duyacağı temel zirai bilgilerde verilmiş olacaktır.</p> <p>Aynı maddenin 9 uncu fıkrasında yer alan sınav geçme notunun 100 üzerinden yapılan değerlendirilmede 60 dan 70' e çıkarılmasının "sahada görev alacak ve çiftçiyle bire bir iletişim kuracak danışmanların eğitimlere olan motivasyonlarını yükseltmek amacı" na dayandırılmasının gerçeklerle örtüşmeyeceği düşünülmektedir. Aksine geçer notun 70 olması gerek eğitime katılım kararında ve gerekse eğitim sürecinde tedirginlik yaratacağı gibi sınav sonucu kaygısının olumsuz etkisiyle motivasyon düşüklüğüne neden olacağı düşünülmektedir.</p> <p>Bu tarihe kadar yapılan eğitimlerde 3000'e yakın kişiye tarımsal danışmanlık sertifikası verilmiştir. Sınav geçme notunun yükseltilmesi fırsat eşitliğine aykırı olacaktır.</p> <p>Ayrıca bitki koruma alanında yapılan benzer düzenlemelerde sınav geçme notunun 60 üzerinde olması başarı oranını çok düşürmüştür. Bu nedenle de bu sınavları geçme notu 60'a indirilmiştir. Bu konulardaki düzenlemelerle ilgili olarak Ziraat Mühendisleri Odası yargıya başvurmuş olup, yargı süreci devam etmektedir. Benzer birçok alanda yapılan düzenlemelerde de 60 puan başarı için yeterli sayılan bir sınırdır.</p> <p>Bu nedenlerle yönetmeliğin 15 inci maddesi 5 inci ve 9 uncu fıkralarının eski haliyle kalması uygun görülmektedir.</p>	<p>3 üncü madde taslaktan çıkarılmalıdır.</p>
<p>Madde 4</p>	<p>Yönetmeliğin 18 inci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen ve tarımsal yetki belgesi verileceklerden kişi sözcüğünün çıkarılması şeklindeki değişiklik uygun bulunmamıştır.</p> <p>1. maddede belirtildiği gibi serbest tarım danışmanlarının yetki belgesi kapsamından çıkarılması uygulamalar ve desteklemelerde bazı sıkıntılara yol açacaktır. Bunun yerine serbest tarım danışmanlarının da tüzel kişilikler gibi yetki belgesi almalarını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır. Bu çerçevede 1. maddede teklif ettiğimiz gibi tarımsal danışmanlık yetki belgesi alacakları tanımlayan 18. maddenin 1. fıkrasına serbest tarım danışmanlarının eklenmesi doğru olacaktır. Bu nedenle 18. maddenin 1. ve 2. fıkralarından "kişi" sözcüğünün çıkarılması uygun bulunmamıştır.</p>	<p>Madde 18 (1) Bakanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslar dahilinde tarım danışmanı istihdam eden üretici örgütlerine, ziraat odalarına, tarımsal danışmanlık derneklerine/vakıflarına, tarımsal danışmanlık şirketlerine ve serbest tarım danışmanlarına bu yönetmeliğin Ek-4'de örneği bulunan tarımsal danışmanlık yetki belgesi verilir</p>
<p>Madde 5</p>	<p>Aynı gerekçelerle 23. madde 1. fıkradaki kişi sözcüğünün çıkarılması uygun değildir. Bu kapsamda yetki belgesi sahibi kişi ve kuruluşların Bakanlığın yanı sıra ilgili meslek odalarının denetlenmesi daha etkili ve doğru olacaktır.</p>	<p>Denetleme</p> <p>Madde 23 (1) Bakanlık ve ilgili meslek odaları tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini bu yönetmelik ve mevzuata uygun olarak yürütülmesini sağlamak üzere tarımsal danışmanlık yetki belgesine sahip kişi ve kuruluşları belirlenen esaslara uygun olarak denetlerler.</p>

EK-11

T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü

Sayı: B.12.0.TDG.0.15.02.00-7926

Konu: Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik
29/12/2009

08 Eylül 2006 tarihli ve 26283 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik" ve 11 Mart 2009 tarihli ve 27166 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" bazı hükümleri yeniden düzenlenecektir.

Söz konusu değişiklikleri içeren "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı" ve gerekçeleri ekte gönderilmekte olup, görüşlerinizin "Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre düzenlenerek gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mehmet TAŞAN

Bakan a.

Genel Müdür

EK-12

191 – 27.01.2010

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğüne

İlgi: 29.12.2009 gün ve 7926/97657/11806 sayılı yazınız

İlgi yazınızla görüşümüze sunulan "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı" incelenmiş olup, taslağa ilişkin ODA'mız görüşü ektedir.

Bilgi ve gereğini dileriz.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

EK: Yönetmelik Taslağı Hakkındaki Görüşümüz (8 sayfa)

**TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DÜZENLENMESİNE DAİR YÖNETMELİKTE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK TASLAĞI'NA İLİŞKİN TMMOB ZİRAAT
MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN GÖRÜŞÜ-27.1.2010**

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme	Teklif
<p>Taslak, genel olarak incelendiğinde yapılan değişikliklerin temel hedefinin, tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimlerinin kaldırılmasına yönelik olduğu görülmektedir.</p> <p>Bakanlık; taslakta yapılan değişikliklerle, eğitim verilmeksizin sınav yapılmasını uygun görmüş ve bu değişikliği iki nedene bağlamıştır. Bakanlığa göre bunlardan birincisi 3 haftalık eğitimlere katılımın zor olması, ikincisi ise eğitimlerin kursiyerlere ek bir maliyet getirmesidir. Bakanlık, tarımsal yayım ve danışmanlık sistemi içerisinde yer alacak yayımcı ve danışman sayısını arttırmak amacıyla bu değişikliği öngördüğünü belirtmektedir.</p> <p>Bakanlık yetkililerinin eğitim süresini ve içeriğini yetersiz bularak, eğitim süresini artırma ve temel mesleki bilgilerin de eğitim programına eklenmesi yönündeki görüşleri, üniversiteler, meslek kuruluşları ile tarım yayımcısı ve tarım danışmanlarıncı bilinmektedir. Durum böyle iken taslakta eğitimle ilgili hükümlerin kaldırılmasının, Bakanlık tarafından sergilenen çelişkili bir yaklaşım olduğu aşikardır.</p> <p>Ziraat Mühendisleri Odası, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinde görev alacak kişilerin mutlaka bir eğitimden geçirilmesi gerektiğini savunmakta olup, taslakla ilgili değerlendirmemiz bu düşünce ekseninde yapılmıştır.</p>	<p style="text-align:center">Taslağa ilişkin görüş, değerlendirme ve tekliflerimiz maddeler halinde aşağıda görülmektedir.</p>

Taslak Maddesi: Madde 4-1 inci fıkrası, (o) bendi: Tarımsal danışmanlık yetki belgesi: Bu Yönetmelikte belirlenen şartları yerine getiren kuruluşların tarımsal danışmanlık hizmeti verebileceklerini belirten belgeyi

Madde 18-2 nci fıkrası: Yetki belgesi verilen kuruluşlar bu yetkilerini başka bir kuruluşa devredemezler.

Madde 18 - 3 üncü fıkrası: Tarımsal danışmanlık yetki belgesi sahibi kuruluşlardan üç yıl süreyle tarımsal danışmanlık hizmeti yapmayanların, danışmanlık hizmeti sunmaktan vazgeçenlerin ve bu Yönetmelik hükümlerine uymayanların tarımsal danışmanlık yetki belgeleri iptal edilir.

Görüş ve Değerlendirme: Taslakta, 4 üncü maddenin 1 inci fıkrasının (o) bendi ile 18 inci maddenin 2 inci ve 3 üncü fıkralarından "kişi" ibaresinin çıkarıldığı görülmektedir.

Bakanlık, mevcut yönetmeliğin 18 inci maddenin, 1 inci fıkrasına göre tarımsal danışmanlık yetki belgesi verileceklerin, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar olduğunu belirterek, anlam bütünlüğü sağlamak amacıyla bu değişikliğin yapıldığını belirtmektedir.

Ancak, anlam bütünlüğünü sağlamak açısından tanımda geçen "kişi" ifadesinin çıkarılması yerine 18 inci maddenin 1 inci fıkrasına "kişi" tanımının eklenmesi daha doğru olacaktır. 18 inci maddenin 1 inci fıkrası, mevcut hali ile sadece tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara tarımsal danışmanlık yetki belgesinin verileceğini öngörmektedir. Şirketleşmemiş serbest tarım danışmanlarının da yetki belgesi alabilmesi için bu maddenin değiştirilmesi daha doğru olacaktır.

Teklif: Görüş ve değerlendirmemiz doğrultusunda, 4 üncü maddenin 1 inci fıkrasının (o) bendi ile 18 inci maddenin 2 inci ve 3 üncü fıkralarında yer alan "kişi" ifadesi korunmalıdır.

18 inci maddenin 1inci fıkrası ise aşağıdaki şekilde düzenlenmelidir.

Madde 18- (1) Bakanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde Tarım danışmanı istihdam eden üretici örgütlerine, ziraat odalarına, tarımsal danışmanlık derneklerine/vakıflarına ve tarımsal danışmanlık şirketleri ile Serbest Tarım Danışmanlarına bu yönetmeliğin ek 4'te örneği bulunan tarımsal danışmanlık yetki belgesi verilir.

Taslak Maddesi: Madde 23 - 1 inci fıkrası: Bakanlık, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin bu Yönetmelik ve ilgili mevzuata uygun olarak yürütülmesini sağlamak üzere, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşları belirleyeceği esaslara uygun olarak denetler.

Görüş ve Değerlendirme: Bakanlık, 23 üncü maddenin 1 inci fıkrasının mevcut hali ile denetleme ve ceza yönünden tarımsal danışmanlık yetki belgesi verilmeyen serbest tarım danışmanlarını ve tarımsal danışmanlık yetki belgesine sahip kurum veya kuruluşlarda görev yapan tarım danışmanlarını içermediğini, bu nedenle "Tarımsal danışmanlık yetki belgesine sahip kişi ve kuruluşlar" ifadesinin, "tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlar" olarak düzeltilmesini belirtmektedir.

Teklif: 23 üncü maddenin 1 inci fıkrasının değiştirilme gerekçesi yerindedir.

Taslak Maddesi:

Madde 4 - 1 inci fıkrası (m) bendi: Tarımsal yayım ve tarımsal danışmanlık sertifikası: Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetini yerine getirecek olan kişilere yapılacak sınavda başarılı olmalarını müteakip Bakanlık tarafından verilecek belgeyi

Madde 9 - 1 inci fıkrası, (f) bendi: Çiftçi eğitim merkezlerinin kuruluşları hakkında Bakanlığa görüş bildirmek

Madde 13 - 1,2,3,4,5 ve 6 ncı fıkralar(yürürlükten kaldırılmıştır): (1) Kamuda çalışan yayımcılara Bakanlıkça, kamu dışında çalışan danışmanlara üniversite veya meslek kuruluşlarıncı, sertifika vermek ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezleri kurulabilir. Ancak, üniversite ve meslek kuruluşlarının tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi vermelerinin mümkün olmadığı illerde Bakanlık, ilgili üniversite ve meslek kuruluşları ortak kararı doğrultusunda Bakanlık tarafından kararda belirtilen illerde tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi verilebilir.

(2) Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezlerinin yetkilendirilmesi için başvurular Bakanlığa yapılır. Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde merkez teknik komitesinin görüşüne başvurarak, müracaatları otuz gün içerisinde sonuçlandırır. Başvurusu olumsuz bulunan kurum ve kuruluşlara eksikliğin giderilmesi için yirmi günlük ek süre verilir. Ek süre içinde belirtilen eksikliklerin giderilmesi durumunda, ek süre tanınmasından itibaren en çok kırk gün içinde başvurular olumlu olarak sonuçlandırılır, eksiklikleri tamamlanmayan dosyalar ise işlem den kaldırılır.

(3) Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezlerinde yapılacak eğitimlerde uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılabilir.

(4) Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezlerinin eğitim programlarının hazırlanması, programların planlanması, Bakanlık, üniversiteler ve meslek kuruluşları ile işbirliği içerisinde yapılır. Eğitim programları Bakanlıkça onaylanır.

(5) Eğitimlerde, tarım politikası ve yayım anabilim dalında veya tarımsal yayım konusunda doktora ve üzeri akademik kariyere sahip kişiler ile tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi eğitici belgesine sahip kişiler görevlendirilir.

(6) Bakanlığın belirleyeceği sisteme uygun olarak, eğitim merkezleri her yıl sonunda gerçekleştirdikleri eğitimlerle ilgili değerlendirme raporu hazırlayarak Bakanlığa gönderir.

Madde 15 - 1,2,3,4,5,6 ve 7 inci fıkralar (yürürlükten kaldırılmıştır): (1) Tarımsal yayım ve danışmanlık sistemi içerisinde görev yapacak olan yayımcı ve danışmanlara, söz konusu hizmetleri yürütebilmeleri için gerekli mesleki yeterliliği kazandırmak amacıyla sertifika eğitimleri düzenlenir.

(2) Sertifika eğitimleri, Bakanlığın eğitim merkezlerinde veya Bakanlık tarafından sertifika eğitimi düzenleme izni verilen üniversitelerin veya meslek kuruluşlarının eğitim merkezlerinde düzenlenir.

(3) Kurs takvimleri eğitim merkezleri tarafından hazırlanır ve Bakanlığa bildirilir.

(4) Başvurular eğitim merkezlerine yapılır.

(5) Sertifika eğitimleri; kişisel gelişim ile tarımsal yayım metodolojisi konularını kapsar ve 120 saatten az olamaz.

(6) Eğitimler; en az 15, en çok 25 kişilik gruplar halinde düzenlenir.

(7) Hangi sebeple olursa olsun toplam eğitim süresinin 1/10'una katılmamış olanların eğitimle ilişkisi kesilir.

Madde 15 inci - 8 inci ve 9 uncu fıkrası: (8) Sınavlar Bakanlığın belirleyeceği esaslar dahilinde gerçekleştirilir.

(9) Sınavlar 100 üzerinden değerlendirilir. Geçer not 70'dir.

Madde 16 - 1 inci fıkrası, (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) ve (ğ) bentleri: a) Kamuda görev yapmakta iken yapılacak sınavda başarılı olanlardan; tarımsal alanda lise ve ön lisans düzeyinde eğitim almış olanlara teknisyen/tekniker tarım yayımcısı, tarımla ilgili fakülte ve dört yıllık meslek yüksek okul mezunlarına tarım yayımcısı sertifikası verilir. Bunlardan fakülte ve dört yıllık meslek yüksek okulu mezunu tarım yayımcısı sertifikasına sahip olanlardan, en az üç yıl süreyle yayım hizmetlerinde görev yapanlara uzman tarım yayımcısı sertifikası verilir.

b) Kamuda görev yapmayan ve yapılacak sınavda başarılı olanlardan; tarımsal alanda lise ve ön lisans düzeyinde eğitim almış belgelendirenler sınavda başarılı olmalarını takiben istemeleri halinde bir defaya mahsus olmak üzere çalışmış oldukları bölüme ait sertifika verilir. Mezuniyet belgelerinde bölüm belirtilmeyen kişiler için ise, sertifika bölümü çalıştığı alan veya transkriptleri esas alınarak belirlenir. Her bir kişi sadece bir bölüme ait sertifika alabilir.

c) Sertifikaların verilmesinde mezun olunan bölüm dikkate alınır. Ancak en az beş yıl süreyle mezun olduğu bölüm dışında çalıştığını belgelendirenler sınavda başarılı olmalarını takiben istemeleri halinde bir defaya mahsus olmak üzere çalışmış oldukları bölüme ait sertifika verilir. Mezuniyet belgelerinde bölüm belirtilmeyen kişiler için ise, sertifika bölümü çalıştığı alan veya transkriptleri esas alınarak belirlenir. Her bir kişi sadece bir bölüme ait sertifika alabilir.

d) Tarımla ilgili lisans mezunu olanlardan en az üç yıl süreyle Bakanlık merkez, bağlı kuruluş ve taşra teşkilatlarında tarımsal yayım hizmetlerinde çalıştıklarını belgelendirenler sınavda başarılı olmalarını müteakip uzman tarım yayımcısı sertifikası verilir.

e) Tarımla ilgili lisans mezunu olanlardan en az üç yıl süreyle tarımsal danışmanlık hizmeti verdiklerini belgelendirenler sınavda başarılı olmalarını müteakip uzman tarım danışmanı sertifikası verilir.

f) Tarımla ilgili lisans mezunu olanlardan, en az üç yıl süreyle Bakanlık merkez, bağlı kuruluş ve taşra teşkilatlarında tarımsal yayım hizmetlerinde çalışmış olanlardan, emekli veya istifa etmiş olanlara, durumlarını belgelendirmek suretiyle, sınava katılarak başarılı olmaları durumunda uzman tarım danışmanı sertifikası verilir.

g) Yurt dışında tarımla ilgili okullardan mezun olup diplomasının denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul edilene sınavda başarılı olmalarını müteakip sahip olduğu diplomasının karşılığı olan sertifika verilir.

ğ) Talep etmeleri halinde tarım politikası ve yayım anabilim dalında veya tarımsal yayım konusunda doktora ve üzeri akademik kariyere sahip kişiler, tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi eğitici belgesine sahip kişiler ile Bakanlık İl Müdürlüklerinde en az on yıl süre ile asaleten il müdürlüğü, çiftçi eğitim ve yayım şube müdürlüğü ve ilçe müdürlüğü yapmış olduğunu belgelendirenler sertifika sınavına katılmaksızın eğitimlerine ve bölümlerine uygun Yayımcı/Danışman sertifikası verilir.

Madde 17 - 2 nci ve 4 üncü fıkrası: (2) Süresi bitiminde vize ettirilmeyen sertifikalar geçerliliğini kaybeder. Söz konusu kişiler 6 ay içerisinde tekrar sertifika almak istediklerinde, bir defaya mahsus olmak üzere sertifika sınavına katılmaksızın sertifikalarını vize ettirebilirler. İkinci kez süresi bitiminde vize ettirilmeyen sertifikalar için yeniden alınmak istenildiğinde sertifika sınavına girmek zorunludur.

(4) Tarım danışmanı/tarım yayımcısı sertifikalarının vize işlemi buldukları İl Müdürlüklerince, Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi eğitici belgelerinin vize işlemi ise Genel Müdürlük tarafından yapılır.

Madde 32 - 1 inci fıkrası (c) bendi: (c) Söz konusu kuruluşların bilgilendirme faaliyetlerinde görevlendirecekleri personel, sertifika sınavına katılarak, bu Yönetmelikte belirtilen danışmanlık sertifikalarını alabilir.

GEÇİCİ MADDE 2: Tarımla ilgili lisans, ön lisans ve lise düzeyinde mezun olanlardan tarımsal danışmanlık hizmetlerinde çalışacağını, görev yapacağını, üretici örgütleri ve danışmanlık şirketlerinin de, yazılı taahhüdü ile belgelendirenler, bu Yönetmeliğin yayımlanmasından itibaren sınava katılmalarına kadar geçecek sürede çalışmalarına imkan verecek bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde örneği bulunan geçici bir belge verilir. Söz konusu bu kişiler, geçici belgenin verilmesinden itibaren iki yıl içinde sertifika almak zorundadır.

GEÇİCİ 1 ve 3 üncü maddeler (yürürlükten kaldırılmıştır)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BAŞLIĞI: Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Komiteleri,

Çiftçi Eğitim Merkezlerinin Oluşumu, Çalışma Usul ve Esasları ve Görevleri

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BAŞLIĞI: Sınav, Sertifikalar, Sertifikaların Vize Edilmesi, Yetki Belgesi

15 inci Madde Başlığı: Sınav

Görüş ve Değerlendirme: Bakanlık; 4, 9, 13, 15, 16, 17 ve 32 inci maddelerde ve geçici 1, 2 ile 3 üncü maddelerdeki yer alan eğitimle ilgili hükümlerin tamamen kaldırıldığını ve oluşan yeni duruma göre bazı maddelerin yeniden düzenlendiğini, bazı maddelerin ise yürürlükten kaldırıldığını belirtmektedir.

Bakanlığın değerlendirmesine göre;

-Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimlerinin üç hafta olarak düzenlenmesi gerek kamu dışında gerekse kamu içinde kursiyerlerin katılımını zorlaştırmaktadır.

-Aynı zamanda eğitimler kursiyerlere ek bir maliyet getirmektedir.

Bu gerçeklerle bağlantılı olarak Bakanlık; tarımsal yayım ve danışmanlık sistemi içerisinde yer alacak yayımcı ve danışman sayısını arttırmak amacıyla, maddelerin yeniden düzenlendiğini belirtmektedir.

Bilindiği üzere tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimlerinin süresi ve içeriği Bakanlıkça belirlenmiş olup, yönetmelikte tarım danışmanlarının tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütebilmeleri ve gerekli mesleki yeterliliği kazanmaları amacıyla sertifika eğitimlerinin düzenleneceği ortaya konmuştur.

Meslek kuruluşlarının eğitimlerde alacağı ücretler de Bakanlıkla birlikte tespit edilmiştir. Dolayısıyla kursiyerlere ek bir maliyet getirdiği ve kurs süresinin uzunluğunun değişikliğe gerekçe gösterilmesinin haklı bir tarafı bulunmamaktadır.

Eğitimsiz yapılacak sınavlarla, danışmanlık sistemi içerisinde yer alacak danışmanı sayısının artacağı şeklindeki değerlendirme ise gerçeklerden uzaktır.

Tarımsal danışmanlık eğitimlerinde mesleki bilgi ve becerilerin ötesinde, iletişim ve yayım teknikleri ile proje hazırlama konusunda uygulamalı dersler verilmektedir. Ziraat fakültelerinin sadece Ekonomi bölümlerinde bu dersler yer almakta olup, tarım danışmanlarının iletişim teknikleri konusunda eğitime tabi tutulmalarına gereksinim duyulacaktır.

Bakanlık yetkililerinin eğitim süresini ve içeriğini yetersiz bularak eğitim süresini arttırma ve temel mesleki bilgilerin de eğitim programına eklenmesi yönündeki görüş ve önerileri üniversitelerin, meslek kuruluşlarının ve sistemde yer alan tarım yayımcıları ve tarım danışmanlarının bilgisi dahilindedir.

Buna karşın tarım danışmanlarının sertifikalandırılmasına ilişkin eğitimlerin kaldırılması, danışmanlık hizmetlerinin etkin olarak yapılmasını engelleyeceği gibi, tarım danışmanlarının arzu edilen sayıya ulaşmasına da olanak tanımayacaktır. Kaldı ki eğitimsiz bir sınavda başarı oranı çok düşecek ve yaşanan kentin dışındaki bir sınava katılmak için daha çok bedel ödenecektir.

Teklif: 4, 9, 13, 15, 16, 17, 32 nci maddeler ile geçici 1, 2 ve 3 üncü maddelerde yer alan "eğitim" ile ilgili hükümlerin iptali uygun değildir.

Ancak, taslakta yer almayan, 4 üncü madde 1 inci fıkrada (g) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.

"Meslek kuruluşları: Bu yönetmelik çerçevesinde sertifikalandırılan kişilerden tarımla ilgili fakülte mezunlarının üye oldukları meslek odalarını"

Taslağın 17 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında yer alan "vize işlemi Genel Müdürlük tarafından yapılır" hükmünün aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.

"Tarım danışmanı/tarım yayımcısı sertifikalarının vize işlemi, buldukları İl Müdürlüklerince, Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi eğitici belgelerinin vize işlemi ise Genel Müdürlük tarafından yapılır."

**TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNE
DESTEKLEME ÖDEMESİ YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ**

(TEBLİĞ NO: 2009/45)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ ülkenin tarımsal yayım ve danışmanlık sisteminin çoğulcu, etkin ve verimli bir yapıya kavuşmasını sağlamak üzere, tarımsal danışmanlık hizmeti satın alan çiftçilerin/tarımsal işletmelerin desteklenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ destekleme kapsamında danışmanlık hizmeti satın alabilecek tarımsal işletmeler, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti satın alınacak kişi ve kuruluşlar, destekleme ödemesi kriterleri, desteklemelerin denetimine ilişkin görev ve yetkiler, desteklemeden yararlanamayacaklar ve cezai sorumluluklara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu, 8/9/2006 tarih ve 26283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik ve 15/3/2009 ve 27170 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair 2009/14772 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Arıcılık kayıt sistemi (AKS): Arıcıların "Arılık ve Koloni Bildirim Formu" beyanına istinaden il müdürlükleri tarafından tutulan kayıt sistemini,
- b) AKS Belgesi: İl/ilçe Müdürlüğü onaylı AKS’nden alınan belgeyi,
- c) Bakanlık: Tarım ve Köyşleri Bakanlığını,
- ç) Banka: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğünü,
- d) Banka şubesi: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Şube Müdürlüklerini,
- e) Çiftçi: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresi tarımsal üretim yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- f) Çiftçi kayıt sistemi (ÇKS): Çiftçi kayıt sistemi yönetmeliğiyle oluşturulan ve çiftçilerin kimlik, arazi ve ürün bilgileri ile tarımsal desteklemelere ilişkin bilgilerin de kayıt altına alındığı veri tabanını ve buna bağlı kayıt sistemlerini,
- g) ÇKS Belgesi: 2009 yılı üretim sezonu bilgilerini içeren, il/ilçe müdürlüğü onaylı ÇKS’den alınan belgeyi,
- ğ) Genel Müdürlük: Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğünü,
- h) Hayvan Kayıt Sistemi: Yönetmelikle oluşturulan ve işletmelerin, yetiştiricilerin ve sığır cinsi hayvanların kimlik bilgilerinin kayıt altına aldığı Türkvet veri tabanını,
- ı) Hizmet alım/satım faturası: Tarımsal Danışmanlık hizmeti veren kişi ve kuruluşlarca, tarımsal danışmanlık hizmeti satın alan tarımsal işletmelere/çiftçilere verilen ve mali mevzuata uygun faturayı,
- i) İl/ilçe müdürlüğü: Bakanlık il/ilçe müdürlüklerini,
- j) Pasaport: Hayvanlar kulak küpesi ile tanımlanıp veri tabanına işlendikten sonra hayvan hakkında gerekli bilgileri içeren ve bilgisayardan il ve ilçe müdürlüğü tarafından çıktısı alınarak hayvan sahibine verilen belgeyi,
- k) Serbest tarım danışmanı: Kendi nam ve hesabına çalışmak suretiyle tarımsal işletmelere, sivil toplum örgütlerine ve tarımdan girdi alan kuruluşlara tarımsal danışmanlık hizmeti sunan ve Yönetmelikte belirtilen hükümlere göre sertifikalandırılmış kişileri,
- l) Sertifika: Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi sınavından başarılı olan kişilere verilen Tarım Danışmanı Sertifikasını,
- m) Sivil toplum örgütleri: Tarımsal alanda faaliyet gösteren kooperatif, birlik, dernek ve vakıflar ile gönüllü kuruluşları,
- n) Su ürünleri kayıt sistemi (SKS): Su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı ve destekleme ödemelerinin uygulandığı, izlendiği, raporlandığı, Çiftçi Kayıt Sisteminin bir alt bileşeni olan kayıt sistemini,
- o) Su ürünleri yetiştiricilik belgesi: Su ürünleri üretim faaliyetinde bulunan yetiştiricilere Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından verilen belgeyi,

ö) Tarım danışmanı: Sivil toplum örgütlerinde, ziraat odalarında ve tarımsal danışmanlık şirketlerinde istihdam edilen veya tarımsal danışmanlık hizmeti yürütmek üzere kendi nam ve hesabına çalışan ve Yönetmelikte belirtilen hükümlere göre sertifikalandırılmış kişileri,

p) Tarımsal danışmanlık dernekleri/vakıfları: Sivil toplum örgütlerinden, tarım danışmanı istihdam etmek suretiyle danışmanlık hizmeti vermek üzere tarımsal işletme sahiplerince veya çiftçiler tarafından, ilgili mevzuata göre kurulan ve yetki belgesine sahip tarımsal danışmanlık dernekleri/vakıfları,

r) Tarımsal danışmanlık hizmetleri: Sivil toplum örgütleri, ziraat odaları, şirketler ve serbest tarım danışmanlarınınca, tarımsal işletmelerin tarımsal bilgi, teknik ve yöntemler konusundaki ihtiyaçlarının zamanında ve yeterli düzeyde karşılanmasına yönelik olarak ücret karşılığında yürütülen hizmetleri,

s) Tarımsal danışmanlık şirketi: Çiftçilere/tarımsal işletmelere, sivil toplum örgütlerine, ziraat odalarına ve tarımdan girdi alan kuruluşlara tarımsal danışmanlık hizmeti sunmak üzere kurulan ve yetki belgesine sahip tarımsal danışmanlık şirketlerini,

ş) Tarımsal işletme: Üretim faktörlerini kullanarak; bitkisel ve/veya hayvansal ve/veya su ürünlerinin üretimi için tarımsal faaliyet yapan veya söz konusu tarımsal faaliyete ilave olarak işleme, depolama, muhafaza ve pazarlamaya yönelik faaliyetlerde bulunan işletmeyi,

t) Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği (TYDD): Tarımsal danışmanlık hizmeti satın alan çiftçilere/tarımsal işletmelere ödenen desteği,

u) Uygulama esasları: Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Uygulama Esaslarını,

ü) Üretici örgütleri: Yetki belgesine sahip, sivil toplum örgütlerinden tarımsal amaçlı kooperatifler, yetiştirici birlikleri, üretici birlikleri ve bunların üst birliklerini,

v) Yetki belgesi (TDYB): Yönetmelikte belirlenen şartları yerine getiren kişi ve kuruluşların tarımsal danışmanlık hizmeti verebileceklerini belirten tarımsal danışmanlık yetki belgesini,

y) Yönetmelik: Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliği,

z) Ziraat odaları: 6964 sayılı Kanuna göre kurulmuş, çiftçilerin üye oldukları ve yetki belgesine sahip meslek kuruluşlarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tarımsal Danışmanlık Hizmeti Verecek Kişi ve Kuruluşlar, Sorumlulukları

MADDE 5 – (1) Tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşlar aşağıda belirtilmiştir.

- Bünyelerinde danışman istihdam eden üretici örgütleri ve ziraat odaları,
- Tarımsal danışmanlık dernekleri/vakıfları,
- Tarımsal danışmanlık şirketleri,
- Serbest tarım danışmanları.

(2) Tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşlar, çiftçilerle/tarımsal işletmelerle Uygulama Esasları ekinde yer alan hizmet sözleşmelerini esas alarak sözleşme imzalayacaklardır. Hizmet sözleşmeleri 31/12/2009 tarihine kadar geçerli olmak üzere ve en az altı aylık bir dönemi kapsayacaktır.

(3) Tarımsal danışmanlık hizmeti veren kişi ve kuruluşlar, Uygulama Esaslarının "Hizmet verilecek çiftçi sayısı ve alanlar" bölümünü düzenleyen 17 nci maddesi hükümleri doğrultusunda hizmet verecekleri çiftçi/tarımsal işletme sayısını ve alanı belirlerler ve İl/İlçe Müdürlüğüne son başvuru tarihine kadar bildirir. (Ek-2)

(4) Tarımsal danışmanlık hizmeti Yönetmelik ve Uygulama Esaslarında yer alan hükümler doğrultusunda verilecektir. Tarımsal danışmanlık hizmet sözleşmesinin tek taraflı veya karşılıklı feshi durumunda, bu durum on beş gün içerisinde İl/İlçe Müdürlüğüne bildirilir.

(5) Tarım danışmanları sadece bir İl sınırları içerisinde danışmanlık faaliyetinde bulunabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Destekleme Kapsamında Danışmanlık Hizmeti Satın Alacak Çiftçiler/Tarımsal İşletmeler, Destekleme Ödemesi Yapılacaklar ve Ödeme Miktarı

Destekleme kapsamında danışmanlık hizmeti satın alacak çiftçiler/tarımsal işletmeler

MADDE 6 – (1) Çiftçi kayıt sistemine ve/veya hayvan kayıt sistemi ve/veya örtü altı kayıt sistemine ve/veya su ürünleri kayıt sistemine ve/veya arıcılık kayıt sistemine kayıtlı olmak,

(2) Aşağıdaki kriterlerden en az birine sahip olmak,

a) Örtü altı üretiminde en az 3 dekar,

b) Meyvecilikte en az 10 dekar,

c) Hayvancılıkta, süt sığırcılığı yapan işletmelerde en az 20 baş, besi sığırcılığı yapan işletmelerde en az 50 baş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde en az 100 baş hayvana sahip olması,

- ç) Tarla ziraatında kuruda en az 150 dekar, suluda en az 50 dekar alanda üretim yapmak,
d) En az 50 adet arı kolonisi,
e) Su ürünleri üretim tesisi olması.

Ödeme miktarı

MADDE 7 – (1) Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik kapsamında tarımsal danışmanlık hizmeti satın alan ve bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslara göre başvuran çiftçilere/tarımsal işletmelere 225,00 TL tarımsal yayım ve danışmanlık desteği ödemesi yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tarımsal İşletmelerin Desteklenmesi İçin Çiftçilerden/Tarımsal İşletmelerden İstenecek Belgeler, Başvuru Tarihi ve İşlemleri, Askı İşlemleri ve Ödeme

Çiftçilerden/tarımsal işletmelerden istenecek belgeler

MADDE 8 – (1) Başvuru formu ve taahhütname (Ek-1) ,

- (2) Nüfus cüzdanının il/ilçe müdürlüğü tarafından onaylanmış sureti,
(3) Hizmet alım/satım faturası,
(4) Çiftçinin/tarımsal işletmenin almış olduğu danışmanlık hizmetinin türüne göre aşağıdaki belgelerden bir ve/veya birkaçı istenir.
(a) İl/ilçe müdürlüğü onaylı ÇKS belgesi,
(b) AKS belgesi,
(c) Su ürünleri yetiştiricilik belgesi ,
(ç) Pasaportlarının il/ilçe müdürlüğü onaylı sureti.

Başvuru tarihi ve işlemleri, askı işlemleri ve ödeme

MADDE 9 – (1) Başvuru tarihi ve işlemleri, askı işlemleri ve ödemeler aşağıda belirtilmiştir.

- a) TYDD'den faydalanmak isteyen çiftçiler/tarımsal işletmeler, tebliğin yayımı tarihinden itibaren 90 gün içerisinde istenen belgeler ile birlikte il/ilçe Müdürlüğüne müracaat ederler.
b) Birden fazla İlde tarımsal üretim yapan ve danışmanlık hizmeti satın alan çiftçiler/tarımsal işletmeler sadece ÇKS'ne kayıtlı olduğu İlden TYDD için müracaat ederler.
c) İl/ilçe Müdürlüklerince tarımsal yayım ve danışmanlık desteği icmalleri (Ek-3) son başvuru tarihinden bir ay sonra askıya çıkarılır. İcmallere on gün süreyle askıda bırakılır. Askıya çıkma ve indirme tarih ve saati tutanağa bağlanır. Askı süresince herhangi bir itiraz olmaz ise icmallerdeki bilgiler doğru kabul edilir. Daha sonra yapılacak itirazlar değerlendirmeye alınmaz ve herhangi bir hak doğurmaz. Bu süre zarfında yapılacak itirazlar İl Teknik Komiteleri tarafından değerlendirilir ve karara bağlanır.
ç) Ödemeler banka tarafından yapılır. İl/İlçe Müdürlüğü ödeme icmalini (Ek-3) ilgili banka şubesine gönderir. Tüm ödemeler, gerekli kaynakların Bakanlık tarafından Bankaya aktarılmasından sonra Ek-3'teki ödeme icmallere göre ilgili Banka şubesince çiftçilerin/tarımsal işletmelerin hesabına aktarılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İl Teknik Komitelerinin Görevleri, Desteklemelerin Denetimine İlişkin Görev ve Yetkiler

İl teknik komitelerinin görevleri

MADDE 10 – (1) İl teknik komiteleri aşağıdaki görevleri yapar.

- a) Gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar hakkında gerekli idari ve hukuki işlemleri yapmaya yetkilidir. Komite başkanı aracılığı ile alınan kararların uygulanması yönünde ilgili mercilerde girişimde bulunur. Haksız yere TYDD'den yararlandığı tespit edilen çiftçilerin/tarımsal işletmelerin, beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmamasını değerlendirir ve karara bağlar. Eğer, destekleme ödemesi yapılmış ise yapılan ödemenin tamamı geri alınır. Ayrıca, gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit eden il/ilçe müdürlüğü tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.
b) Destekleme ödemesinden faydalanmak üzere çiftçilerin/tarımsal işletmelerin başvurularını sağlamak üzere her türlü tedbiri alır.
ç) İl Teknik Komitesi bu Tebliğin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek ihtilaflı konuları çözmeye ve karar almaya yetkilidir. İl Teknik Komitesinin Kararlarına yapılan itirazlar Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Merkez Teknik Komitesi tarafından değerlendirilir ve karara bağlanır.
ç) Ödeme icmallerin (Ek-3) banka şubesine gönderilmesini müteakip, TYDD'den faydalandırılacak çiftçilere/tarımsal işletmelere ilişkin icmallere (Ek-4) il müdürlüğüne hazırlanır ve Genel Müdürlüğe gönderilir.

Desteklemelerin denetimine ilişkin görev ve yetkiler

MADDE 11 – (1) Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği uygulamasının denetimini sağlayacak tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir. Uygulamaya ilişkin yapılacak inceleme ve denetimler Bakanlık tarafından yapılır.

(2) Destekleme uygulamaları, inceleme ve denetimin yanı sıra mevzuatın öngördüğü her türlü denetime de tâbidir.

(3) Bu denetimler sırasında, kişi ve kuruluşların kayıt ettirdikleri bilgilerde gerçeğe aykırı beyan veya verdikleri belgelerde sahte evrak tespit edilmesi hâlinde, haklarında ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulur. Ayrıca, ilgili memurlar hakkında da gerekli yasal işlemler yürütülür. Bakanlık, gelen münferit şikâyet ve ihbarları ayrıca değerlendirir.

ALTINCI BÖLÜM

Desteklemeden Yararlanamayacaklar, Cezai Sorumluluklar ve Ceza Hükümleri

Desteklemeden yararlanamayacaklar

MADDE 12 – (1) Çiftçi Kayıt Sistemine ve/veya hayvan kayıt sistemine ve/veya örtü altı kayıt sistemine ve/veya arıcılık kayıt sistemine kayıtlı olmayan çiftçiler/tarımsal işletmeler,

(2) Bu Tebliğin 8 inci maddesinde istenen belgelerle birlikte süresi içinde başvurmayanlar,

(3) TYDD ödemesinden faydalanmak üzere başvuru yapan kişilerden gerçeğe aykırı beyanda bulunan ve belge ibraz edenler,

(4) Kamu tüzel kişileri,

(5) ÇKS' de kayıtlı olduğu İl/İlçe dışında başka yerde TYDD'ne müracaat edenler,

(6) Tarımsal desteklemelerin herhangi birinden men edilmiş olanlar, bu süre boyunca, TYDD'den yararlanamazlar.

Cezai sorumluluklar

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğde belirtilen ilgili merciler, kendilerine ibraz edilen ödemelere esas teşkil eden belgelerin kontrolünden ve kendi hazırladıkları belgelerden sorumludurlar.

(2) Yükümlülüklerini yerine getirmeyerek haksız yere TYDD ödenmesine neden olanlar ile haksız yere TYDD ödemesinden yararlanmak üzere sahte veya içeriği itibariyle gerçek dışı belge düzenleyen ve kullanan kişi ve kuruluşlar hakkında gerekli cezai ve diğer kanunî işlemler yapılır.

(3) İdari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç olmak üzere, bu tebliğ hükümlerine aykırı olarak haksız yere TYDD ödemesinden yararlananlar hakkında 5488 sayılı Tarım Kanununun 23 üncü maddesi uyarınca işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Tebliğ hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

EK-14

27 Eylül 2009 PAZAR Resmî Gazete Sayı : 27359

TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNE DESTEKLEME

ÖDEMESİ YAPILMASINA DAİR TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 53)

MADDE 1 – 21/5/2009 tarihli ve 27234 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğin (Tebliğ No: 2009/45) 5 inci maddesinin, 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşlar, çiftçilerle/tarımsal işletmelerle Uygulama Esasları ekinde yer alan hizmet sözleşmelerini esas alarak sözleşme imzalayacaklardır.”

MADDE 2 – Aynı Tebliğin 8 inci maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Hizmet alım/satım faturası veya serbest meslek makbuzu”

MADDE 3 – Aynı Tebliğin 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (a) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) TYDD'den faydalanmak isteyen çiftçiler/tarımsal işletmeler, istenen belgeler ile birlikte 30/10/2009 tarihine kadar İl/İlçe Müdürlüğüne müracaat ederler.

(c) İl/İlçe Müdürlüklerince tarımsal yayım ve danışmanlık desteği icmalleri (Ek-3) 6/11/2009 tarihinde askıya çıkarılır. İcmalleri 13/11/2009 tarihi mesai bitimine kadar askıda bırakılır. Askıya çıkma ve indirme tarih ve saati tutanağa bağlanır. Askı süresince herhangi bir itiraz olmaz ise icmallerdeki bilgiler doğru kabul edilir. Daha sonra yapılacak itirazlar değerlendirmeye alınmaz ve herhangi bir hak doğurmaz. Bu süre zarfında yapılacak itirazlar İl Teknik Komiteleri tarafından değerlendirilir ve karara bağlanır.”

MADDE 4 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

EK-15

2010 YILI TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DESTEKLEME MODELİ VE TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK YÖNETMELİĞİ UYGULAMA ESASLARININ 17. MADDESİNDE YER ALAN HİZMET VERİLECEK İŞLETME SAYISI, ALANLARI VE İŞLETME ZİYARETLERİNE İLİŞKİN ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASININ GÖRÜŞLERİ

2010 YILI TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNİN DESTEKLEME MODELİ

2009 yılında tarımsal danışmanlığın geliştirilmesi için üreticilere verilen 225 TL'lik destek yeterli talep görmemiştir. Bunun en önemli nedenleri desteklemelerin işletme başına verilmesi, destekten faydalanacak işletme alt sınırlarının büyüklüğü, destekleme miktarının yetersizliği ve desteklemelerin üretici üzerinden yapılmasıdır.

2010 yılında tarımsal danışmanlık desteklerinin yeterli talebi görmesi ve danışmanlığın yaygınlaşması için desteklemelerin danışmanlar üzerinden verilmesi ve işletme başına değil birim alana göre ödeme yapılması daha doğru olacaktır.

Bu kapsamda 2010 yılı için seracılıkta 75 TL/da, açık alanda 25TL/da destek verilmesi ve belirlenen alt sınırları geçen üretim alanları için azalarak devam eden kademeli bir destekleme modeli, üreticilerin ve danışmanların birlikte çalışmalarını etkin kılacaktır.

TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK YÖNETMELİĞİ UYGULAMA ESASLARININ 17. MADDESİNDE YER ALAN HİZMET VERİLECEK İŞLETME SAYISI, ALANLARI VE İŞLETME ZİYARETLERİ

Madde 17: Mevcut çiftçi sayısı ve hizmet alanları ile danışmanlığın sürdürülmesi olanaksızdır. Hizmet verilecek çiftçi sayısı ve hizmet alanlarının aşağıdaki şekilde düzenlenmesi daha uygun olacaktır.

a)Seracılıkta	=500 da
Bahçe Bitkileri	=4000-5000 da
Tarla Ziraatı (sulu)	=5000 da
Tarla Ziraatı (kuru)	=10.000 da
b)Seracılıkta	=120 çiftçi
Bahçe Bitkileri	= 120 çiftçi
Sulu Tarla	=100 çiftçi
Kuru Tarla	=100 çiftçi

DOSYA – 2

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN TOPTAN VE PERAKENDE SATILMASI İLE DEPOLANMASI

Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik, 11.10.2007 gün, 26670 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır (Ek-1).

Yönetmelik yayımlanmadan önce, Oda’mız, konu ile ilgili görüşlerini önce 2.3.2007 gün, 591 sayılı (Ek-2), ardından 30.4.2007 gün, 1121 sayılı yazılarımızla (Ek-3), TKB KORGEM Genel Müdürlüğü’ne iletmıştır.

Bu görüşlerimizde altı çizilen bilimsel ve hukuki gerekçe ve dayanaklarımız dikkate alınmadan yayımlanan Yönetmelik’te, mevcut bayiler de dahil olmak üzere tüm ziraat mühendislerine sınav zorunluluğu getirilmiş ve sınav başarı notu olarak 80 puan öngörülmüştür. Yönetmeliğin bu kabul edilemez içeriğine karşı, ODA’mız, Yönetmeliğin çok sayıda hükmünün iptali ve yürütmesinin durdurulması için Danıştay nezdinde, 27.11.2007 tarihinde dava açmıştır (Ek-4) .

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Oda’mız ve üyelerimiz tarafından ortaya konulan haklı ve etkin protestolar çerçevesinde, hazırladığı Yönetmelik değişikliğini 2.2.2008 gün, 26775 sayılı Resmi Gazete’de yayımlamıştır (Ek-5).

Konunun ulaştığı durum hakkında ODA’mız, 8.2.2008 tarihinde "Bitki Koruma Ürünleri Satışında Geri Adım ! (Yönetmelik Değişikliği Yeterli Değil)" başlıklı bir Basın Açıklaması yapmıştır (Ek - 6). Söz konusu basın açıklamasında, yalnızca mevcut bayilere yönelik sınav uygulamasının kaldırılmasının yeterli olmadığı, Meslek Yasası ve Tüzüğümüz uyarınca tüm üyelerimize yönelik olarak sınavın kaldırılması gerektiğini ifade etmiştir. Ancak aradan geçen sürede herhangi bir olumlu açılım sağlanamaması üzerine ODA’mız, 2 Şubat 2008 tarihli Yönetmelik Değişikliğinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle 28 Mart 2008’de ikinci kez yargı yoluna başvurmuştur (Ek-7).

Öte yandan Danıştay 10. Dairesi, 11.10.2007 tarihli Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapıldığı için dava konusu bazı maddelere ilişkin olarak yürütmenin durdurulmasına karar vermeye yer olmadığını bildirirken; 6. maddenin 1/b bendi ile 9. maddesine yönelik yürütmenin durdurulması istemimizi 16.4.2008 tarihinde reddetmiştir (Ek-8).

ODA’mız, Bakanlığın zirai mücadele bayilik sınavını 4 Ekim 2008 tarihinde Ankara’da yapacağını duyurması üzerine, sınav ilanına karşı da 7.9.2008 tarihinde dava açmıştır (Ek-9).

Ancak Bakanlığın yazılı savunmasını geciktirmesi nedeniyle sınav öncesinde yargı tarafından bir karar alınamamıştır. Bakanlık söz konusu davada savunmasını, sınavdan sonra, 15.10.2008 tarihinde mahkemeye sunmuştur (Ek-10).

Sınav duyurusuna karşı açtığımız davaya bakan Ankara 3. İdare Mahkemesi, 10.3.2009 tarihinde iptal istemimizi reddetmiştir (Ek-11). ODA’mız bu karara karşı da 1.7.2009 tarihinde temyiz başvurusunda bulunmuştur (Ek-12). Dava halen devam etmektedir.

Süreç içinde, Bakanlıkça 4 Ekim 2008 tarihinde yapılan sınava 2319 kişi katılmış, ancak 26 kişi 80 ve üzeri puan almışlardır. Bu durum dahi, sınavı düzenleyenlerin, bayilik sistemine yönelik fiili engelleme çabalarını göstermektedir.

2.2.2008 tarihli ikinci Yönetmeliğe karşı açtığımız davaya bakan Danıştay 10. Dairesi, 30.10.2008 tarihinde yürütmenin durdurulması istemimizi reddetmiştir (Ek-13).

ODA’mız söz konusu karara karşı 25.12.2008 tarihinde temyiz başvurusunda bulunmuştur (Ek-14).

Ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, yaptığımız itirazı 19.2.2009 tarihinde oyçokluğuyla reddetmiştir (Ek-15).

Bakanlık tarafından 26 Nisan 2009 tarihinde yapılan sınava da 1987 kişi girmiş, bu kez 271 kişi sınavda başarılı olmuştur.

Bu kez, Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 9 Haziran 2009 gün ve 27253 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Ek-16).

Böylece, Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması alanında, 2 yıla yakın bir sürede üçüncü kez düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu yönetmelikte yapılan değişiklikler incelendiğinde, kısmen olumlu olarak değerlendirilebilecek hükümler şöyledir;

- Bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma alanında yüksek lisans veya doktora yapmış ziraat mühendisleriyle, kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış ziraat mühendislerinin sınavdan muaf tutulmaları,

- Diğer ziraat mühendislerinin gireceği sınavda başarı notunun 80'den 60'a indirilmesi...

Buna karşın, Yönetmelik değişikliğinin hukuka ve bilime aykırı düzenlemeleri şöyledir;

- Diğer ziraat mühendisleri ile ziraat teknisyeni ve meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş teknikerlerin Bakanlık / MEB / ÖSYM tarafından yılda bir kez yapılacak sınava girme zorunluluğunun korunması, böylece Yasa ve Tüzük ile ziraat mühendislerine verilmiş yetkinin Yönetmelik ile alınmaya çalışılması,

- Böylece mühendis/teknisyen/teknikerin aynı yetki için yapılacak aynı sınava girmeleri gibi, ziraat mühendisliğine saygısız tutumun sürdürülmesi,

- Bayilik ve toptancı izin belgesi almak isteyen ziraat mühendislerinin sahip olmaları gereken belgeler arasından "Ziraat Mühendisleri Odası'na üye olduklarını gösteren belge"nin çıkarılması, böylece üyelerinin hakkını savunma konusunda ödünsüz ve etkin bir mücadele sergileyen Oda'mıza karşı hasmane bir tutum takınılması...

Bu kapsamda 09.06.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe karşı yürütmenin durdurulması ve iptal istemiyle 6.7.2009 tarihinde dava açmıştır (Ek-17)

Davaya bakan Danıştay Onuncu Dairesi, "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" 1 inci maddesiyle değiştirilen 6 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının yürütmesini durdurmuştur (Ek-18). Bu karar ile ilgili olarak ODA'mız, 9 Şubat 2010 tarihinde "Zirai Mücadele Bayilik ve Toptancılık Sınavının Yürütmesi Durduruldu!" başlıklı bir basın açıklaması yapmıştır (Ek-19).

Buna karşın Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, 10 ve 19 Şubat 2010 tarihlerinde birbiriyle çelişen 2 genelge yayınlamış (Ek-20) ve zirai mücadele bayilik sınavının 25 Nisan 2010'da yapılacağını duyurmuştur. ODA'mız 19.2.2010 tarihli genelge ve sınav duyurusunun iptali için de ayrı ayrı dava açmıştır. (Ek-21 ve Ek-22)

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, Oda ve üye hukukunun korunması ve geliştirilmesi, özlük haklarımıza yönelik sistemli aşındırma girişimlerinin savuşturulması konusundaki çalışmalarını etkinlik ve kararlılıkla sürdürecektir.

EK-1

11 Ekim 2007 PERŞEMBE Resmî Gazete Sayı : 26670

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN TOPTAN VE PERAKENDE SATILMASI İLE DEPOLANMASI HAKKINDA YÖNETMELİK BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, bitki koruma ürünlerinin toptan veya perakende olarak satılması ve depolanması ile bu ürünleri, toptan ve perakende satacaklar ile depolayacakların uyması gereken esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende olarak satışında kimlerin yetkili olduğunu, bayi ve toptancıların sorumluluklarını, depolanmasını ve satışlarının kontrolü ile bunlarla ilgili usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 40 ve 64 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
  - b) Bayi: Bitki koruma ürünlerini, perakende satan izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşları,
  - c) Bitki koruma ürünü: Bitkileri ve bitkisel ürünleri, tüm zararlı organizmalara karşı korumak veya bu tür organizmaların etkilerini engellemek, bitki aktivatörleri ve büyüme düzenleyicileri dışındaki diğer besin maddeleri hariç, bitkilerin yaşam fonksiyonlarını engellemek amacıyla kullanılan, özel başka hükümlere tabi olmadığı sürece bitkisel ürünleri korumak amacıyla kullanılan koruyucu maddelerle istenmeyen bitki veya bitki kısımlarını yok etmek, istenmeyen bitki gelişimini kontrol etmek veya önlemek amacıyla kullanılcıya bir veya daha fazla aktif madde içeren bir formülasyon halinde sunulan, aktif madde ve preparatları,
  - ç) Genel müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
  - d) İzin belgesi: Bitki Koruma Ürünleri Bayilik İzin Belgesi veya Bitki Koruma Ürünleri Toptancı İzin Belgesi veya Bitki Koruma Ürünleri Depo İzin Belgesini,
  - e) İl müdürlüğü: Bakanlık İl Müdürlüğünü,
  - f) Perakende satış: Bitki koruma ürünlerinin, tüketicinin istek ve ihtiyaçları oranında yapılan satış şekli,
  - g) Toptancı: Bitki koruma ürünlerini, toplu olarak ve büyük miktarlarda yalnızca Bitki Koruma Ürünü Bayilik İzin Belgesi sahiplerine satışını yapan izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki, Bayi ve Toptancı İzin Belgeleri

Yetki

MADDE 5 – (1) Bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışları, bitki koruma ürünleri bayilik izin belgesi veya bitki koruma ürünleri toptancı izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar tarafından yapılır.

(2) Kamu iktisadi kuruluşlar, iktisadi devlet teşekküller, kooperatifler, üretici birlikleri, çiftçi birlikleri ve ziraat odaları gibi kuruluşlar, bünyelerinde 6 ncı maddede belirtilen özellikleri taşıyan bir kişiyi istihdam etmek şartıyla bitki koruma ürünlerinin perakende veya toptan satışlarını yapabilirler.

Bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler ve sınav

MADDE 6 – (1) Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar şunlardır;

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi olmak,
- c) Bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi dışında, kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış ziraat mühendisi olmak,
- ç) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az on yıl çalışmış ziraat teknisyeni veya meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker olmak,
- d) Bakanlıkça veya Millî Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 80 ve üzeri puan almak.

(2) Yabancı ülkelerde, bu maddede yer alan unvanlardan birini almış olanların, eşdeğerliklerinin belgelendirilmesi ve yetkili idarelerce onaylanması zorunludur.

(3) Sınav tarihi, Bakanlık tarafından il müdürlüğü aracılığı ile en az üç ay önce ilan edilir.

(4) Sınav için müracaatlar, sınavın yapılacağı tarihten en az 45 gün önce il müdürlüğüne yapılır. İl müdürlüğü bu üracaatları 15 gün içerisinde Bakanlığa bildirir.

(5) Birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen sınavın konuları, aşağıda belirtilmiştir.

a) Bitki koruma ürünleri hakkında mevzuat,

1) Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik,

2) 22/6/1995 tarihli ve 22321 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zirai Mücadele İlaçları Kontrol Yönetmeliği,

3) 21/9/1984 tarihli ve 18495 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zirai Mücadele İlaçları Etiket Yönetmeliği,

4) 28/6/2000 tarihli ve 24093 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zirai Mücadele Alet ve Makinaları Hakkında Yönetmelik,

5) Zirai Mücadele İlaçlarının Toksikolojik Sınıflandırılmasına Ait Yönerge,

6) Zirai Mücadele İlaçları Prospektüs Yönergesi,

b) Bitki koruma ürünlerinin çevreye ve insan sağlığına etkileri ve korunma yolları,

c) Bitki koruma ürünlerinin uygulamaya hazırlanması, formülasyon şekilleri ve karışılabilirlikleri,

ç) Tarım ürünlerinde bitki koruma ürünlerinin kalıntı sebepleri ve kalıntının önlenmesi,

d) Bitki koruma ürünlerinde direnç ve yönetimi,

e) Bitki koruma ürünlerinin satışında barkod uygulamaları,

f) Bitki hastalık ve zararlıları ile yabancı otlar,

g) Toksikoloji ve ekotoksikoloji,

ğ) Entegre zararlı yönetimi, Entegre ürün yönetimi ve organik tarım,

h) Zirai mücadele ve Entegre mücadele teknik talimatları,

ı) Mesleki diğer konular.

Gerekli belgeler

MADDE 7 – (1) 6 ncı maddede belirtilen şartları taşıyan, bayilik veya toptancı izin belgesi almak isteyenler, başvuru dilekçesi ekinde bayilik veya toptancılık yapacakları ildeki il müdürlüğüne aşağıdaki belgelerle birlikte müracaat ederler.

a) Diploma veya mezuniyet belgesi onaylı sureti.

b) Sınav sonuç belgesi.

c) Bayilik veya toptancılık yapılacak yerin veya deponun açık adresi.

ç) Nüfus cüzdanı sureti ve ikametgah belgesi.

d) İki adet vesikalık fotoğraf.

e) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen hizmet süresini gösterir belge.

f) Ziraat mühendisleri için Ziraat Mühendisleri Odasına, üye olduklarını gösteren belge.

İzin belgesi

MADDE 8 – (1) Müracaatlar ve üçüncü bölümde belirtilen satış yerleri ve depo ile ilgili hususlar il müdürlüğüne incelenir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen inceleme sonucunda uygun görülenlere; faaliyet konusuna göre bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 sayılı Bitki Koruma Ürünleri Bayilik İzin Belgesi veya EK-2 sayılı Bitki Koruma Ürünleri Toptancı İzin Belgesi veya EK-3 sayılı Bitki Koruma Ürünleri Depo İzin Belgesi il müdürlüğüne iki nüsha olarak düzenlenir. Valilikçe onaylanan belgelerin birinci nüshası ilgiliye verilir, ikinci nüshası il müdürlüğüne muhafaza edilir.

Bayilik veya toptancı izin belgesinin geçerliliği

MADDE 9 – (1) İzin belgesi alan bayi ve toptancıların, bayilik veya toptancı izin belgeleri beş yıl süre ile geçerlidir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen süre sonunda Bakanlıkça aralık ayında yapılacak sınavda altmışbeş ve üzeri puan alan bayi ve toptancıların izin belgelerinin geçerlilik süreleri, il müdürlüğüne beş yıllık süreler için uzatılır. Yapılacak olan sınavın konuları, 6 ncı maddenin beşinci fıkrası çerçevesinde sınav ilanı ile ilgililere duyurulur.

(3) Bakanlıkça her yıl bir defaya mahsus olmak üzere yapılacak sınava beş yılını doldurarak izin belgelerinin geçerlilik süreleri sona eren bayi ve toptancılar katılırlar.

(4) İkinci fıkrada belirtilen sınavda yeterli puanı alamayan bayi ve toptancıların, bayilik veya toptancı izin belgesi iptal edilir.

Bayinin veya toptancının nakli

MADDE 10 – (1) Bayinin veya toptancının;

- a) Bulunduğu il içerisinde bir başka adrese,
- b) Bulunduğu ilden bir başka ile,

nakli durumunda, nakil olunacak yerin adresini gösterir dilekçe ve izin belgesi ile birlikte il müdürlüğüne müracaat etmesi zorunludur.

(2) Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen durumda izin belgesi nakil olunacak ilin il müdürlüğüne gönderilir.

(3) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen durumda, yeni adres bilgileri dikkate alınarak 8 inci madde kapsamında il müdürlüğüne düzenlenen ve Valilikçe onaylanan izin belgesi verilerek eski izin belgesi iptal edilir.

Bayi ve toptanlıktan vazgeçme

MADDE 11 – (1) Bayilikten veya toptanlıktan vazgeçmek isteyenler, il müdürlüğüne dilekçe ile başvurmak zorundadırlar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen durumda Valilikten alınacak bayilik veya toptancı izin belgesi iptal olur ile izin belgesi iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Satış ve Depo Yerleri

Perakende satış yerlerinde aranan şartlar

MADDE 12 – (1) Bitki koruma ürünlerinin perakende satışının yapılacağı yerlerde aşağıdaki şartlar aranır.

- a) Satış yerleri, en az yirmi metrekare büyüklüğünde, tabanı su geçirmeyen, kolayca temizlenebilen, nem, yağmur ve güneşin etkilerinden korunmuş, temiz, gerektiğinde ısıtma ve havalandırma imkanına sahip olmalıdır.
- b) Bitki koruma ürünlerinin olumsuz etkilerine maruz kalınmaması için satış yerlerinde muhafazalı bir oda bulundurulur.
- c) Satış yerlerinde, zararlı kokuların giderilmesi için havalandırma düzeni, el ve yüz yıkanabilecek su ve lavabo tertibatı ve yeterli oranda yangın söndürme cihazı bulundurulur.
- ç) Satış yerlerinde, bitki koruma ürünlerini muhafazaya elverişli, yeterli miktarda raf, dolap, kapalı bölme veya vitrin bulundurulur.
- d) Satış yerleri, apartman katlarında, çevresine zarar verebilecek ev ve işyerleri arasında olamaz.
- e) Satış yerlerinde, ilk bakışta görülebilecek ve okunabilecek şekilde "Bitki Koruma Ürünleri İnsan, Hayvan ve Çevre İçin Zehirli ve Tehlikelidir" ifadesi aslı bulunur.
- f) Çok zehirli bitki koruma ürünleri için özel raf ve bölmeler yapılır, bu raf ve bölmelere "Çok Zehirli Bitki Koruma Ürünleri" ifadesi asılır.
- g) Yabancı ot ilaçları mutlaka ayrı bir bölmede muhafaza edilir, bölmelere "Yabancı Ot İlaçları" ifadesi asılır.
- ğ) Bayiler her ne suretle olursa olsun insan ve hayvan ilaçları ile gıdalarını satamazlar ve bitki koruma ürünleri ile bir arada bulundurmazlar.

Toptan satış yerlerinde aranan şartlar

MADDE 13 – (1) Bitki koruma ürünlerinin toptan satışının yapılacağı yerlerde aşağıdaki şartlar aranır.

- a) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (ç), (d), (e), (f), (g) ve (ğ) bentleri, toptan satış yerleri için de uygulanır.
- b) Satış yeri, tabanı su geçirmeyen, kolay temizlenebilen, nem, yağmur ve güneşin etkilerinden korunur.
- c) Satış yeri dışında, o yerin bitki koruma ürünü toptancısı olduğunu belirten bir levha bulundurulur.
- ç) Satış yerinde, temizlikte kullanılan suların tahliyesi için, atık su deposu veya kanalizasyona irtibatlı bir kanal bulundurulur.

Depolarda aranan şartlar

MADDE 14 – (1) Bitki koruma ürünlerinin depolanacağı yerlerde aşağıdaki şartlar aranır.

- a) Depo yeri, tüm belediye hizmetlerinin ulaşabildiği, su baskınlarının olmayacağı yerlerde, yangına karşı korunmuş, bitki koruma ürünü yükleme ve boşaltmaya uygun, trafiğe engel teşkil etmeyecek şekilde hakim rüzgarlara ters yönde olur.
- b) Depo zemini, yağmur ve sel sularının depo içine girmeyecek şekilde toprak yüzeyinden yüksek ve tabanı en az yirmi metrekare alanında beton, kalebodur, parke gibi uygun malzeme ile kaplanmış, kolay temizlenebilen, sürekli kuru tutulabilen nitelikte olmalıdır. Temizlikte kullanılan suların tahliyesini sağlayan atık su deposu veya kanalizasyona irtibatlı bir kanal bulundurulur.
- c) Depo tavanı ve duvarları, sıcak ve soğuk geçirmeyen, su ve nemi çekmeyen malzemelerden yapılır.
- ç) Pencereler, güneş ışınlarının doğrudan ilaçlar üzerine gelmesine engel olacak şekilde yapılmış veya camlar içten kalınca yağlı boya ile boyanmış, pencerelerin dış kısmında ise kafes teli veya kapak bulundurulur.

- d) Kapılar, bitki koruma ürünlerinin depoya taşınmasına uygun büyüklükte, dayanıklı ve sağlam olmalıdır.
- e) Raflar, radyatörlerden ve pencere önlerinden, her türlü ısı kaynaklarından uzak olarak yerleştirilir, çelik veya sağlam ahşap iskeletli, yeterli miktarda ve bitki koruma ürünlerinin ambalaj büyüklüklerine uygun ölçülerde olur.
- f) Depoda, yeteri kadar lavabo, musluk ve temizlik malzemesi, sıcaklık kontrolü için ısı ölçer alet bulundurulur, ısının 5-35 °C arasında olması sağlanır.
- g) Depo, yeterli kapasitede havalandırma, yangın söndürme cihazına sahip ve elektrik tesisatı yönünden yangına karşı korunma tedbirleri alınır.
- ğ) Depoda çalıştırılan işçi ve görevliler, bitki koruma ürünlerinin zehirlilikleri, korunma tedbirleri ile zehirlenme belirtileri hakkında bilgilendirilir.
- h) Depoda, mevcut bitki koruma ürünleri ile girişi ve çıkışı yapılan bitki koruma ürünlerinin miktar ve imal tarihlerinin kaydedildiği bir defter ve deponun kapılarının dış kısımları üzerinde "Bitki Koruma Ürünü Deposudur" yazısı bulunan levhalar yerleştirilir.
- i) Depoda, döküntü, akıntı ve sızıntı yapan ambalajlar bulundurulmaz.
- ii) Depoda sadece bitki koruma ürünleri muhafaza edilir. Bu ürünler tohum ve yemlerle bir arada bulundurulmaz.
- (2) Bitki koruma ürünleri; etkili madde guruplarına, formülasyon şekillerine, kullanım yerlerine ve ambalaj, cins, şekil ve büyüklüklerine göre tasnif edilir, son kullanma tarihi en yakın olan ürünler, depodan ilk önce çıkarılabilecek şekilde yerleştirilir.
- a) Sıvı formülasyonlu bitki koruma ürünleri; raflarda istif edilmeli, raflarda istifin mümkün olmadığı durumlarda zemin üzerine ızgaralar yerleştirilerek, ızgaralar üzerine istifin altında kalan ambalajların delinmesine, kırılmasına veya yırtılmasına yol açmayacak şekilde, usulüne uygun olarak yerleştirilir.
- b) Islanabilir toz formülasyonlu bitki koruma ürünleri; fiber, sac veya kontrplak fıçı ambalajların dışında jüt, polietilen kağıt, torba ve benzeri ambalajlarına konulduğunda en alttaki ambalaja yüzelli kilogramdan fazla ağırlık yüklenmeyecek şekilde istiflendirilir.
- c) Toz formülasyonlu bitki koruma ürünleri; raflarda istif edilir, raflarda istifin mümkün olmadığı durumlarda zemin üzerine ızgaralar yerleştirilerek, ızgaralar üzerine duvardan yirmi santimetre, tavandan en az elli santimetre mesafe boşluk bırakılacak şekilde yerleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bayilerin ve Toptancıların Sorumlulukları

Bayilerin yetki ve sorumlulukları

MADDE 15 – (1) Bayiler aşağıdaki hususlardan sorumludurlar.

- a) Bitki koruma ürünleri perakende satışlarının, izin belgesi sahibi kişiler nezaretinde yapılması esastır.
- b) Bayiler, ilaçlamalarda kullanılan koruyucu araç ve gereçleri satışa hazır bulundurmaktan sorumludurlar.
- c) Bayiler, her mevsimde bölgeleri için gerekli bitki koruma ürünlerini, yeterli miktarda bulundurmaktan sorumludurlar.
- ç) Bitki koruma ürünleri, Bakanlık teknik talimatlarında, reçetesinde ve etiketinde belirtilen esaslar ve konular dışında tavsiye edilemez.
- d) Bayiler, sağlık engeli ve yasal zorunluluk dışında faaliyetlerini otuz günden daha fazla bir süre durduramazlar.
- e) Bayiler, sayfaları il müdürlüğüne numaralanmış ve mühürlenmiş kontrol defteri tutmak zorundadırlar.
- f) Bayiler, kükürt ve göztaşı dahil bitki koruma ürünlerinin orijinal ambalajlarını bozamaz ve açık olarak satamazlar.
- g) Bayiler, kontrolle görevli elemanlara işyerlerini ve depolarını gezdirmek, bitki koruma ürünlerini, kontrol defterlerini göstermek ve istenilen bilgileri zamanında ve eksiksiz olarak temin etmek ve Bakanlıkça görevlendirilen elemanların isteyeceği çeşit ve miktarda bitki koruma ürünü numunesini vermek zorundadırlar.
- ğ) Bayiler, yeri ve zamanı il müdürlüğüne belirlenen, yeni bilgilerin verilmesi için gerektiğinde düzenlenen kısa süreli kurslara katılırlar.
- h) Bayiler, Bakanlıkça yed-i emine alınan bitki koruma ürünlerini ikinci bir emre kadar uygun depolama şartlarında muhafaza ederler.
- i) Bayiler, işyerleri ve depoları dışında ve gezici olarak bitki koruma ürünü, etiketsiz ve kullanma süresi geçmiş bitki koruma ürünleri, Bakanlıkça kullanma ruhsatı verilmiş bulunmayan bitki koruma ürünleri ile sahte ve kaçak bitki koruma ürünleri satamazlar.
- ii) Bayiler, bitki koruma ürünlerinin etiketleri üzerinde sürşarj etiketi dışında herhangi bir değişiklik yapamazlar. Bayiler firmalarınca Bakanlıkça bildirilen fiyattan bitki koruma ürünü satarlar.
- j) Bayiler, reçete veya belirli şartlara bağlı olarak satılması Bakanlıkça belirlenen bitki koruma ürünlerini reçetesiz veya belirtilen şartlar dışında satamazlar. Reçete ile satılan bitki koruma ürünleri, sayfaları il müdürlüğüne numaralanmış ve mühürlenmiş ayrı bir deftere, alıcının adı, bitki koruma ürününün adı, satış tarihi ve miktarı

belirtilerek yazılır. Reçete üç yıl süre ile saklanır.

k) Bayiler, Bakanlıktan izin almış bayi, toptancı ve firmaların bitki koruma ürünlerini satın alırlar.

l) Bayiler, ilgili meslek kuruluşlarının talebi halinde, il müdürlüğü ile işbirliği içerisinde belirlenecek mesai saatlerine uymak zorundadırlar.

Toptancıların sorumlulukları

MADDE 16 – (1) Toptancılar aşağıdaki hususlardan sorumludurlar.

a) Toptancılar, doğrudan doğruya çiftçilere veya tüketiciye perakende olarak bitki koruma ürünü satamazlar.

b) Toptancılar, bitki koruma ürünü alıp satmaya yetkili olmayan yerlere bitki koruma ürünü satamazlar, ancak bitki koruma ürünleri bayilik izin belgesi alan bayilere bitki koruma ürünü satabilirler.

c) 15 inci maddenin, birinci fıkrasının (d), (e), (f), (g), (ğ), (h), (ı), (i), (k) ve (l) bentleri toptancılar hakkında da uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kontrol

MADDE 17 – (1) Bayi ve toptancılar, Genel Müdürlük veya il müdürlüğüne yetkilendirilen elemanlar tarafından kontrol edilir.

(2) Kontroller, en az iki teknik eleman tarafından yapılır. Tespit edilen eksiklikler kontrol defterine yazılır ve imzalanır.

Yaptırımlar

MADDE 18 – (1) Genel Müdürlük veya il müdürlüklerince yapılan kontrollerde;

a) 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (ğ) ve (l) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen bayiler, yazılı olarak uyarılırlar, tekrarı halinde bayilerin işyerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile,

b) 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç), (f), (g), (h), (ı), (i), (j), (k) ve (l) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen bayilerin işyerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile,

c) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen hususlar ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (d), (e), (ğ) ve (l) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen toptancılar yazılı olarak uyarılırlar, tekrarı halinde toptancıların işyerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile,

ç) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen hususlar ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f), (g), (h), (ı) ve (i) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen toptancıların iş yerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile,

Valilikçe bir ay süre ile kapatılır.

(2) 12, 13 ve 14 üncü maddelerde belirtilen hususlara uymadıkları tespit edilen bayi veya toptancıların, kontrol defterine bu hususlar işlenir ve Valilikçe yazılı olarak ihtar cezası verilir. İhtar gerektiren hususların, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde düzeltilmesi şarttır. Bu süre sonunda eksikliklerini tamamlamayan bayi ve toptancılar, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak gereğince eksiklikleri giderilinceye kadar Valilikçe kapatılır.

(3) İki yıl içerisinde, üçüncü defa bir ay süre ile kapatılan bayi veya toptancının, bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi Valilikçe iptal edilir.

(4) Bayilik veya toptancı izin belgesi iptal edilenler, iptal tarihini takip eden beşinci yılın sonunda yeniden bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi almak için müracaat edebilirler.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 19 – (1) 21/8/1996 tarihli ve 22734 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Bayi ve toptancıların mevcut izin belgeleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi almış olan, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen şartları taşımayan bayi veya toptancıların izin belgeleri,

b) Bayilik veya toptancılık faaliyetlerini sorumlu müdür nezaretinde yürüten bayi ve toptancıların izin belgeleri 1/1/2009 tarihine kadar geçerlidir.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

EK-2

591-02/03/2007

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI KORUMA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE ANKARA

İlgi: (a) 17.10.2006 gün, 34685 sayılı yazınız, (b) 14.11.2006 gün, 5262 sayılı yazımız.

Bilindiği üzere, Genel Müdürlüğü'nüzce hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik Taslağı" konusunda ODA görüşümüzü soran ilgi (a) yazınız uyarınca hazırlanan görüşümüz, ilgi (b) yazımızla Bakanlığınıza gönderilmiştir.

Bu doğrultuda, 14 Şubat 2007 tarihinde Bakanlık'ta düzenlenen toplantıya Oda Başkanı Dr. Gökhan GÜNAYDIN katılmış ve görüşlerimiz bir kez de sözlü olarak ifade edilmiştir. Aşağıda da ifade edileceği üzere, toplantıda bazı konularda görüş birliği oluşmuş, bazı konularda ise görüş ayrılıkları devam etmiştir.

Bununla birlikte, Bakanlığın web sayfasında "yeni" kodu ile yayımlanmakta olan Taslak'ta, görüş birliğine varılan noktalarda düzeltmenin yapılmadığı görülmüştür.

14 Şubat 2007 tarihinde yapılan toplantı sonrası, toplantıda konuşulan konular ODA'mızın Şube Başkanlıklarına yazılı olarak iletilmiştir. Şubeler, kendi illerinde görev yapan meslektaş zirai mücadele bayileri ile yerel toplantılar düzenlemiş ve ortaya çıkan görüşleri Genel Merkez'imize bildirmişlerdir.

Bu doğrultuda, Oda görüşlerimizin bir kez daha Bakanlığa yazılı olarak bildirilmesinde yarar görülmüştür.

1 – Bayilik işini yalnızca ziraat mühendislerinin, herhangi bir sınav zorunluluğuna tabi tutulmadan yapması

13.5.1960 gün, 10504 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **7472 sayılı "Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun"** un 2 inci maddesi, ziraat yüksek mühendislerinin mesleki ihtisas ve işgal sahaları dahilinde olmak üzere zirai hizmet ve faaliyette bulunmaya yetkili oldukları alanlar arasında, zirai mücadele ve ziraat alet ve makineleri de sayılmaktadır.

24.1.1992 gün, 21121 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "**Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük**" ün konuyla ilgili 5 inci madde hükmü ise aynen şöyledir;

"Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları

Madde 5 - Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihrac eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtım alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Yukarıdaki fıkralarda geçen ilaç ve preparatların üretimi, ithali, pazarlanması ve bunların bitkilere uygulanmaları aşamalarındaki ruhsatlandırma ve denetim işleri ziraat mühendisleri tarafından yürütülür."

Yukarıda belirtilen Yasa ve Tüzük hükmünden görüleceği üzere, bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satılması işlemleri, yalnızca ziraat mühendisleri tarafından yürütülür. Bu kapsamda, ziraat mühendisliği mesleği dışında herhangi bir meslek grubuna ve/veya herhangi bir mesleği bulunmayan kişilere bayilik yapma yetkisi verilmesi, ilgili Yasa ve Tüzük hükmüne aykırıdır.

Aynı şekilde, Ziraat Fakültelerinden mezun olan ziraat mühendisleri, herhangi bir bölüm ayrımına tabii olmaksızın, zirai mücadele (bitki koruma) bayilik iş ve işlemlerini yapmak konusunda münhasıran yetkilidirler. Yasa ve Tüzüğün yukarıda belirtilen hükümleri uyarınca, sözü edilen yetki, herhangi bir ilave sınav süreci ile sınırlandırılmaz.

Sonuç olarak, Oda'mızın konuyla ilgili olarak, zirai mücadele bayiliği yapan meslektaşlarımız adına, mevzuata dayalı gerekçeli talepleri şöyle sıralanabilir;

a) Ziraat mühendisleri dışında, hiçbir yasal yetkileri bulunmayan meslek adamları veya mesleksiz kişilerin, zirai mücadele bayiliği yapmaları kesinlikle önlenmelidir. Hukuki düzenlemeler hiyerarşisi içinde, ziraat mühendislerinin hak ve yetkilerini düzenleyen Yasa ve Tüzük ile münhasıran ziraat mühendislerine verilen bir yetkinin, Yönetmelik ile diğer kişilere kullanılması mümkün değildir.

b) Aynı şekilde, ziraat mühendislerinin Bakanlıkça düzenlenen bir sınav ile bayilik yetkisi kazanabilecekleri bir sistemin de, yasal dayanağı yoktur. Yukarıda da ifade edildiği gibi, ziraat fakültelerinden alınan mühendislik diplomaları, zirai mücadele hizmetlerinin tümü için, sahiplerine yeterli yetki alanını sağlamaktadır. Yasa ve Tüzük'le

verilen bu yetkinin alanının, Yönetmelik ile daraltılması - zorlaştırılması mümkün olamaz.

Yukarıda (a) ve (b) fıkralarında belirtilen düzenlemelere aykırı şekilde belirlenecek Yönetmelik hükümleri için, ODA'mızca idari yargı yoluna gidilecektir.

Bununla birlikte, bitki koruma ürünleri ile ilgili olarak dünyada ortaya çıkan yeni gelişmeleri bayilere aktarmak amacıyla, Bakanlığın her yıl katılınması zorunlu olan kurslar düzenlemesi, Oda'mızca gerekli ve yararlı olarak değerlendirilmektedir.

2 – "Gerekli Belgeler" arasında, Bayilerin Oda üyesi olduğuna ilişkin belge'nin aranması konusu

4.2.1954 gün, 8625 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu" nun 33 üncü maddesi hükmü aynen şöyledir; "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları, mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir Oda'ya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler."

Sözü edilen maddeye 66 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen ek fıkra ile, kamu kurumu ve kuruluşları ile iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışan mühendisler için Oda üyeliği isteğe bırakılmıştır.

Yukarıdaki Kanun hükmünden görüldüğü üzere, Türkiye'de özel hizmet alanlarında zirai mücadele bayiliği yapan ziraat mühendislerinin, Ziraat Mühendisleri ODASI'na üye olmaları bir yasal zorunluluktur.

Bu çerçevede, 14 Şubat 2007 tarihli toplantıda da kararlaştırıldığı üzere, Yönetmelik Taslağı'nın 7 inci maddesindeki "Gerekli Belgeler" bölümüne ziraat mühendislerinin Oda'ya kayıtlı olduğuna ilişkin belgenin de aranmasına ilişkin bir hüküm eklenmelidir.

3 –Ziraat mühendisi dışındaki kişilerin bayilik yapmalarının engellenmesi durumunda, mesul müdürlük uygulamasının sistemde kalması konusu

ODA'mız, çevre ve halk sağlığına aykırı bir şekilde ziraat mühendisi dışındaki kişilerin de bayilik yaptığı bir sistemde, mesul müdürlük uygulamasına karşı olan tutumunu daha önceleri birçok kez yazılı ve sözlü olarak ifade etmiştir.

Buna karşılık, Taslak'ta belirtildiği gibi, 2008 yılı sonu itibarıyla herhangi bir mesleği bulunmayan kişilerin bayilik yapmalarının engellenmesi yanında, bu alanda yasal olarak tek yetkili meslek grubu olan ziraat mühendisleri dışındaki tüm kişilerin sistemden çıkarılması durumunda, ODA'mız, mesul müdürlük uygulamasının sakıncalarının da ortadan kalkacağı görüşündedir.

4 –Kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara, bitki koruma ürünleri satışında bir ayrıcalık tanınmasının yanlılığı

Bitki koruma ürünleri, doğru zamanda - doğru dozda – doğru yöntemle kullanılmadığında, toksik etkiler gösteren ürünlerdir. Bunun içindir ki, bayilik sisteminde uzman ziraat mühendisleri tarafından ilaç satışı büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, özel hizmet alanlarında çalışan her bir bayii için bir ziraat mühendisinin çalışması zorunlu tutulurken (ve/veya tutulması gerekirken), kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar için bu zorunluluğun aranmaması, çağdaş gelişmelere aykırıdır. Başka bir deyişle, ilacın toksik etkisi ilacı satan yere göre değişmediğine göre, kurulan sistem tüm kişi ve kuruluşları bağlamalı, halk sağlığına aykırı olacak şekilde kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara bir ayrıcalık tanınmamalıdır.

5 – Bakanlığın Kontrol ve Denetim yetkisine yönelik yeni açılımlar getirilmesi gereği

24.07.2002 gün, 24825 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Ziraat Mühendislerinin Hizmet Alanlarındaki Çalışmalarıyla İlgili Mesleki Denetim Uygulamaları ve Disiplin Hükümleri Hakkında Yönetmelik" in 8 inci maddesi uyarınca seçilen Oda denetçileri, zirai mücadele bayilerini Ziraat Mühendisleri Odası'nın mesleki denetim uygulamaları çerçevesinde denetlemekte ve mesai saati uygulaması yapmaktadır.

Sözü edilen denetim, genellikle mesai saati dışında gerçekleştirilen sahte ve kaçak ilaç uygulamalarının önlenmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Diğer yandan, kamu çalışanı sayısının azaldığı bir süreçte, Bakanlığın kontrol ve denetim erkinde zaman zaman eksiklikler yaşandığı da bilinmektedir.

Bu bakımdan, 14 Şubat 2007 tarihinde yapılan toplantıda da görüş birliğine varıldığı üzere, Yönetmelik taslağının "Kontrol" başlıklı 18 inci maddesine, "Bakanlık denetim yapar veya yaptırır" şeklinde bir madde konularak, ileriki dönemlerde bu alandaki bir açılıma olanak veren bir düzenlemenin gerçekleştirilmesi yararlı olacaktır.

Bilgi ve gereği için arz ederiz.

Saygılarımla

Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

(Yönetim Kurulu adına)

EK-3

1121-30.04.2007

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

KORUMA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE ANKARA

İlgi: (a) 17.10.2006 gün, 34685 sayılı yazınız, (b) 14.11.2006 gün, 5262 sayılı yazımız, (c) 2.03.2007 gün, 591 sayılı yazımız.

Bilindiği üzere, Genel Müdürlüğü'nüzce hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik Taslağı" konusunda ODA görüşümüzü soran ilgi (a) yazınız uyarınca hazırlanan görüşümüz, ilgi (b) ve (c) yazımızla Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Süreç içerisinde Yönetmelik taslağı üzerinde yapılan değişiklikler, ODA'mızca bir kez daha değerlendirilmiş olup, son görüşlerimiz ekte sunulmaktadır;

1 – Altıncı Madde Düzenlemesi : Bayilik işini yalnızca ziraat mühendislerinin, herhangi bir sınav zorunluluğuna tabi tutulmadan yapması

İlgi (b) yazımızda belirtildiği üzere, **7472 sayılı "Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun"** un 2 inci maddesi, 24.1.1992 gün, 21121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "**Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük**" ün 5 inci maddesi hükümleri uyarınca Ziraat Fakültelerinden mezun olan ziraat mühendisleri, herhangi bir bölüm ayrımına tabii olmaksızın, zirai mücadele (bitki koruma) bayilik iş ve işlemlerini yapmak konusunda münhasıran yetkilidirler. Yasa ve Tüzük'ün yukarıda belirtilen hükümleri uyarınca, sözü edilen yetki, herhangi bir ilave sınav süreci ile sınırlandırılmaz.

Buna karşın, Yönetmelik Taslağının "Bayi veya Toptancı İzin Belgesi Alabilecekler" başlıklı 6 ıncı maddesinde; (b) bendinde bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi olmak koşulu getirilmekte, bu koşula uymayan ziraat mühendisleri ise (c) bendi hükmü uyarınca kamu – özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış olmak zorunluluğu ile karşı karşıya bırakılmaktadır. Bunun da yanında, yeni bayilik açacaklar, Bakanlıkça yılda bir kez düzenlenecek sınavda 80 ve üzeri puan alma zorundadırlar.

Yukarıda belirtilen Yasa ve Tüzük hükümleri gereği, herhangi bir bölüm ayrımına tabi olmaksızın ve sınav zorunluluğu ile karşı karşıya bırakılmaksızın ziraat mühendisleri, bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışını yapabilirler.

Ayrıca, ziraat mühendisliği öğretim sisteminde ortaya çıkan hızlı değişimler çerçevesinde, tarımsal öğretimde bölüm uygulamaları kaldırılmakta; "Bitkisel Üretim", "Hayvansal Üretim", "tarım Teknolojileri" gibi Programlar altında eğitim sürdürülmektedir. Tarımsal öğretimin yeniden yapılandırılması sürecine girildiği günümüzde, yeni düzenlemenin nasıl olacağı da bilinmemektedir. Bu nedenle de, bölüm adının Yönetmeliğe yazılması sakınca taşımaktadır.

Bu doğrultuda, Oda'mızın Yönetmelik Taslağının 6 ıncı maddesinin (b) bendine ilişkin önerisi şöyledir;

6- b) "Bitki Koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dersi almış ziraat mühendisi olmak"

Oda'mızın Yönetmelik Taslağının 6 ıncı maddesinin (d) bendine ilişkin önerisi ise şöyledir;

6- d) "b ve c bendi dışındakiler için, Bakanlıkça yılda bir kez düzenlenecek olan sınavda 80 ve üzeri puan almak"

Bunun yanında, Yönetmelik taslağında "**mesul müdürlük**" kavramının ortadan kaldırıldığı görülmektedir. Oda'mız, çevre ve halk sağlığına aykırı bir şekilde ziraat mühendisi dışındaki kişilerin de bayilik yaptığı bir sistemde, mesul müdürlük uygulamasına karşı olan tutumunu daha önceleri birçok kez yazılı ve sözlü olarak ifade etmiştir.

Buna karşılık, Taslak'ta belirtildiği gibi, 2008 yılı sonu itibarıyla herhangi bir mesleği bulunmayan kişilerin bayilik yapmalarının engellenmesi yanında, bu alanda yasal olarak tek yetkili meslek grubu olan ziraat mühendisleri dışındaki tüm kişilerin sistemden çıkarılması durumunda, ODA'mız, mesul müdürlük uygulamasının sakıncalarının da ortadan kalkacağı görüşündedir.

2 – Yedinci Madde Düzenlemesi : "Gerekli Belgeler" arasında, Bayilerin Oda üyesi olduğuna ilişkin belge'nin aranması konusu

İlgi (b) yazımızda belirtildiği üzere, "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu" nun 33 üncü maddesi hükmü uyarınca, Türkiye'de özel hizmet alanlarında zirai mücadele bayiliği yapan ziraat mühendislerinin, Ziraat Mühendisleri ODASI'na üye olmaları bir yasal zorunluluktur.

Bu çerçevede, 14 Şubat 2007 tarihli toplantıda da kararlaştırıldığı üzere, Yönetmelik Taslağı'nın 7 inci maddesindeki "Gerekli Belgeler" bölümüne ziraat mühendislerinin Oda'ya kayıtlı olduğuna ilişkin belgenin de eklenmesi zorunlu görülmektedir.

Bu doğrultuda, Yönetmelik Taslağının 7 inci maddesine (f) bendi eklenerek aşağıdaki hüküm yazılmalıdır;

7- f) "Ziraat Mühendislerinin Ziraat Mühendisleri Odası'na üye olduklarını ve üyeliklerinin devam etmekte olduğunu gösterir belge"

3 – Dokuzuncu Madde Düzenlemesi : "Bayilik ve Toptancı İzin Belgesi'nin Geçerliliği konusu

Yönetmelik Taslağı'nın 9 uncu maddesi, halen bayilik ve toptancılık yapanların izin belgelerinin beş yıl süre ile geçerli olacağı ifade edilmekte, bayii ve toptancılık hizmetlerini yürütmekte olanların dahi, İl Müdürlüklerince yapılan sınavda 65'in altında puan almaları halinde izin belgelerinin iptal edileceğini öngörmektedir.

İlgili alanda çalışan Ziraat mühendislerinin, Yasa ve Tüzük'ten gelen hakları doğrultusunda sınava tabi

tutulamayacakları gerçeğinden hareketle, Oda'mız, Yönetmelik Taslağının 9 uncu maddesinin (1) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini talep etmektedir;

9- (1) "6 ıncı maddenin  bendi uyarınca izin belgesi alan bayi ve toptancıların, bayilik ve toptancı izin belgeleri beş yıl süre ile geçerlidir"

4 – Onbeşinci Madde Düzenlemesi : Bayilerin yetki ve sorumlulukları konusu

Yönetmelik taslağının 15 inci maddesinin ö bendine, "Bayiler, Müdürlüğün belirleyeceği mesai saatlerine uymak zorundadırlar" ibaresinin eklendiği görölmektedir.

Bilindiği gibi, 24.7.2002 gün, 24825 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Ziraat Mühendislerinin Hizmet Alanlarındaki Çalışmalarıyla İlgili Mesleki Denetim Uygulamaları ve Disiplin Hükümleri Hakkında Yönetmelik" in "Yazılı Uyarı Cezaları" başlıklı 21 inci maddesinin (e) bendinde, "Oda tarafından belirlenen mesai saatlerine uymamak" eyleminin ceza gerektirdiği ifade edilmektedir.

ODA'mız, 2002 yılından bu yana bayilere mesai saati uygulaması yapmaktadır. Nasıl ki Eczanelerin açılış – kapanış saatleri Eczacılar Odası tarafından belirleniyorsa, bitki koruma ürünleri bayii ve toptancılarının mesai saati uygulamalarının da Ziraat Mühendisleri Odası tarafından yürütülmesi doğru olacaktır.

Bu doğrultuda Oda'mız Yönetmelik Taslağının 15 inci maddesinin (ö) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini talep etmektedir;

15- (ö) "Bayiler, Bakanlık ve Ziraat Mühendisleri Odası'nın belirleyeceği mesai saatlerine uymak zorundadırlar"

5 – Onyedinci Madde Düzenlemesi : Kontrol konusu

24.07.2002 gün, 24825 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Ziraat Mühendislerinin Hizmet Alanlarındaki Çalışmalarıyla İlgili Mesleki Denetim Uygulamaları ve Disiplin Hükümleri Hakkında Yönetmelik" in 8 inci maddesi uyarınca seçilen Oda denetçileri, zirai mücadele bayilerini Ziraat Mühendisleri Odası'nın mesleki denetim uygulamaları çerçevesinde denetlemekte ve mesai saati uygulaması yapmaktadır.

Sözü edilen denetim, genellikle mesai saati dışında gerçekleştirilen sahte ve kaçak ilaç uygulamalarının önlenmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Diğer yandan, kamu çalışanı sayısının azaldığı bir süreçte, Bakanlığın kontrol ve denetim erkinde zaman zaman eksiklikler yaşandığı da bilinmektedir.

Bu bakımdan, Bakanlığın ilgili taraflarla birlikte gerçekleştirdiği 14 Şubat 2007 tarihli toplantıda da görüş birliğine varıldığı üzere, Oda'mız Yönetmelik Taslağının 17 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini talep etmektedir;

17- (1) "Bayii ve Toptancılar, Genel Müdürlük veya Müdürlükçe yetkilendirilen elemanlar tarafından kontrol edilir. Bakanlık, nihai kontrol yetkisi kendisinde olmak üzere, şartlarını ve zamanı belirlemek kaydıyla, kontrol yetkisini Ziraat Mühendisleri Odası'na devredebilir"

(2) Gerekli gördüğü takdirde Bakanlık, kontrol yetkisi devrini iptal edebilir.

(3) Kontroller en az iki teknik eleman tarafından yapılır. Tespit edilen eksiklikler, kontrol defterine yazılır ve imzalanır".

6 – Geçici Birinci Madde Düzenlemesi :

Bitki Koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışında uzman ziraat mühendislerinin görev alması nihai amaçtır. Oda'mız, önce ilkokul mezunlarının, ardından tekniker ve teknisyenlerin belirli süreler tanınarak süre bitiminde alandan çekilmelerinin sağlanmasını, ardından ziraat mühendisleri arasında da uzmanların öne çıkarılmasını doğru bulmakta ve bu yaklaşımı desteklemektedir.

Bununla birlikte, henüz bu aşamalar geçirilmeden, Geçici 1 inci madde düzenlemesi hükmü uyarınca bitki koruma bölümü mezunu olmayan ya da kamu – özel kuruluşlarda bu alanda en az üç yıl çalışmamış olan ziraat mühendislerinin 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla izin belgelerinin iptali yönündeki yaklaşım son derecede tehlikeli bulunmakta ve benimsememektedir.

Bu doğrultuda Oda'mız, Yönetmelik Taslağının Geçici 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini talep etmektedir;

Geçici Madde 1 - "Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bitki Koruma Ürünleri Bayilik veya Toptancı İzin Belgesi almış olan ziraat mühendislerinin kazanılmış hakları saklıdır. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bitki Koruma Ürünleri Bayilik veya Toptancı İzin Belgesi almış olan ziraat teknikeri ve ziraat teknisyenlerinden 6 ıncı maddenin (ç) bendinde belirtilen şartları taşımayan bayi ve toptancıların izin belgeleri, 01.01.2009 tarihine kadar geçerlidir.

Yukarıda belirtilen düzenlemelerin Yönetmelik taslağına geçirileceği inancıyla, çalışmalarınızda başarılar diler, bilgi ve gereği için arz ederiz.

Saygılarımla

Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

(Yönetim Kurulu adına)

EK-4

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR

DANIŞTAY İLGİLİ DAİRESİNE

Sunulmak Üzere

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

KONU: 11.10.2007 tarih 26670 Sayılı RG'de yayınlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 3 üncü maddesinin; 6 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının (b) ve (d) bendlerinin; 9 uncu maddesinin ve Geçici 1 inci maddesinin (1) (a) bendinin (**dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaktan yoksun kalacağından Yönetmeliğin tümünün**) öncelikle Yürütülmesinin durdurulması ve iptali talepleridir.

AÇIKLAMALAR: Davalı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" 11.10.2007 tarihinde 26670 sayılı RG' de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 21/08/1996 tarihli "Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" yürürlükten kaldırılmıştır. 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 40 ve 64 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmış olan Yönetmeliğin iptalini talep ettiğimiz hükümleri 7472 sayılı "Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun", "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük"e aykırılıklar teşkil etmektedir. Ayrıca, yürürlükten kaldırılan Yönetmelik hükümleri ile müvekkil ODA üyesi Ziraat Mühendislerine verilmiş olan yetkiler kaldırılmıştır.

İPTAL NEDENLERİ: 1) Yönetmeliğin 3.maddesi "Dayanak" maddesi olup, bu Yönetmeliğin, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 40 ve 64 üncü maddelerine dayanılarak hazırlandığı belirtilmektedir. Yürürlükten kaldırılan 1996 tarihli Yönetmeliğin dayanak maddesi olan 3 üncü maddesinde ise, 6968 sayılı Kanun'un yanında, ilgili diğer kanunlar ile birlikte, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un (RG 13.5.1960 gün, 10504 sayı) 6 ıncı maddesi gereğince hazırlanarak yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğe de (RG 24.1.1992 gün, 21121 sayı) dayanıldığı görülmektedir. Yeni Yönetmelikte dayanak maddesi daraltılmış, Yönetmeliğin düzenlediği alanda sınırlama getirilmiştir. Bu ise müvekkil ODA üyelerini yakından ilgilendirmektedir. Çünkü, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmeliğin düzenlediği alanda Ziraat Mühendislerine yetki ve görevler vermiştir. Tüzüğün Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları başlıklı 5.maddesi şöyledir:

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihraç eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtım alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Yukarıdaki fıkralarda geçen ilaç ve preparatların üretimi, ithali, pazarlanması ve bunların bitkilere uygulanmaları aşamalarındaki ruhsatlandırma ve denetim işleri ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Görüldüğü gibi Tüzükle düzenlenmiş hükümler bir kenara konularak yalnızca 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununa dayanılarak Yönetmelik çıkarılmıştır. Oysa Kanunlar hiyerarşisinde Tüzük, Yönetmelikten önce gelir. Bu nedenle Yönetmeliğin 3.maddesinin iptali gerekmektedir. Dayanak maddesinin iptali halinde Yönetmeliğin tümü dayanağını yitireceğinden Yönetmeliğin tümünün iptali gerekir.

2) Yönetmeliğin 6.maddesi, "bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler ve sınav" konularını düzenlemektedir. Maddenin 1/(b) bendi ile, bitki koruma ürünleri bayilik ve toptancı izin belgesi verilebilecek kişilerde aranacak şartlar arasında; bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi olmak, koşulu getirilmiştir. (d) bendi ile de Ziraat Mühendislerine de sınav koşulu getirilmiştir. Oysa 7472 sayılı "Ziraat Yüksek Mühendisleri Hakkında Kanun" un 2. maddesine göre, "Ziraat yüksek mühendisleri mesleki iştiğal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere ..... zirai mücadele.....gibi bilimum zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya,.....salahiyetlidirler."

Ziraat Fakültesinin Tarımsal Mekanizasyon Tarım Makinaları Bölümü mezunu bir Ziraat Mühendisinin zirai mücadele ilaç bayiliği izni verilmemesi üzerine açtığı dava sonucu temyiz aşamasında Danıştay 10. Dairesinin E.1998/1664; K.2000/5667 sayılı kararında şöyle denilmektedir: 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanunun 1.maddesinde Ziraat Yüksek Mühendisi ünvanını taşımak ve ziraat yüksek mühendisliğine müteallik

hak ve yetkileri kullanarak mesleki faaliyette bulunabilmek için "Türkiye veya yabancı ülkelerde ziraat fakültesinden mezun olmak koşulu öngörülmüş, söz konusu kanunun 6.maddesi hükmü uyarınca düzenlenerek 21.01.1992 tarih ve 21121 sayılı RG'de yayımlanan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin Tüzüğün 5.maddesinin 2.fıkrasında ise, her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatorleri üreten ithal ve ihrac eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırılır" şeklinde düzenleme yapılmıştır. 904 sayılı İslah-ı Hayvanat kanununa 4084 sayılı Kanunla eklenen Ek-1.maddede, hayvan sağlığında kullanılan ilaç ve müstahzarların ve zirai mücadelede kullanılan ilaçların serbest veteriner hekimlerin ve serbest ziraat mühendislerinin muayenehanelerinde ve kliniklerde bulundurmaları, taşımaları ve satmaları Tarım ve Köyşleri Bakanlığının izni ve kontrolüne bırakılmıştır".

Danıştay yukarıdaki gerekçe doğrultusunda izin verilmeme işleminin hukuka aykırı olduğu sonucuna varmıştır. Nitekim 21.08.1996 tarihli Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6/b maddesinde yer alan "bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dersi almış ziraat mühendisi olma koşulu" Danıştay 10. Dairesinin 27.04.2000 tarih ve E.1997/35 K.2000/1947 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. İptal hükmünden sonra önceki Yönetmeliğin 6.maddesinde izin belgesi verilecek kişilerin Ziraat Mühendisi olması koşulu bulunmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un 2 inci maddesi ve "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" ün 5 inci maddesi uyarınca ziraat fakültelerinden mezun olan ziraat mühendisleri, herhangi bir bölüm ayrımına tabi olmaksızın, zirai mücadele (bitki koruma) hizmetlerini yapmak konusunda münhasıran yetkilidirler.

Bütün bu gelişmeler karşısında, Ziraat Mühendislerinin bu yetkisinin daraltılması (bölüm itibarıyla) veya kısıtlanması (sınav zorunluluğu) girişimi hukuki değildir.

Anayasaya göre, Bakanlar Kurulu kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere tüzükler çıkarabilir. Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Görüldüğü gibi Yönetmeliğin iptalini talep ettiğimiz düzenlemeleri Anayasaya aykırıdır.

Kaldı ki, Ziraat mühendisliği öğretim sistemindeki hızlı değişimler göz önüne alındığında, tarımsal öğretimde bölüm uygulamaları kaldırılmakta, "Bitkisel Üretim", "Hayvansal Üretim", "Tarım Teknolojileri" gibi programlar altında eğitim sürdürülmektedir. Tarımsal öğretimin yeniden yapılandırılması sürecine girildiği günümüzde öğretim sistemindeki yeni düzenlemenin nasıl olacağı da bilinmemektedir. Bu nedenle, yönetmelikte bölüm adının yer alması, öğretim sistemindeki değişikliklerle birlikte düşünüldüğünde ileride içinden çıkılmaz bir duruma neden olabilecek görünümündedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Yönetmeliğin 6. maddesinin 1/(b) ve (d) bendinin iptali gerekir.

3) Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde halen bayilik ve toptancılık yapanların izin belgelerinin beş yıl süre ile geçerli olacağı ifade edilmektedir. Ayrıca halen bayilik ve toptancılık hizmetlerini yürütmekte olanların dahi yılda bir defa yapılacak olan sınavda 65 puanın altında almaları halinde izin belgelerinin iptal edileceği belirtilmiştir. Yukarıda da açıklandığı gibi, ziraat mühendisleri için sınavın öngörülmesi bağlı başına yasal dayanaktan yoksunken yönetmeliğin 9 uncu maddesindeki şartlar ziraat mühendisleri yönünden yasal değildir.

Bunun yanında, yukarıda açıklanan Yasa - Tüzük ve Yönetmeliğin verdiği yetki ile yıllardır zirai mücadele bayilik hizmetlerini yürütmekte olan ve bu bağlamda ekonomik olarak birçok hak ve yükümlülük altına girmiş olan ziraat mühendislerinin, kanuni düzenlemeler hiyerarşisinde daha alt bir sırada olan Yönetmelik ile yetkilerinin daraltılması ve bayilik işi yapamayacak duruma getirilmeleri, ekonomik anlamda zincirleme sorunlar doğurabilecek bir durum arz etmektedir.

Tüzüğün verdiği yetkiye dayanılarak alınmış belgelerin bu madde ile belli bir süre sonunda geçersiz hale gelecek olması, ilk iki bölümde açıkladığımız gerekçelerle hukuki değildir. Bu maddenin iptali gerekmektedir.

5) Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesinin (1) (a) bendinin de yukarıdaki gerekçelerle iptali gerekir. Tüzük ile verilmiş yetkilerin Yönetmelik ile geri alınması Anayasaya aykırıdır.

6) Yönetmeliğin düzenlediği alan halk sağlığını doğrudan ilgilendirmektedir, bu nedenle Yürütmenin Durdurulması kararının acil olarak verilmesini talep ediyoruz.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM: Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin; 6 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının (b) ve (d) bendlerinin; 9 uncu maddesinin ve Geçici 1 inci maddesinin (1) (a) bendini (**dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaktan yoksun kalacağından Yönetmeliğin tümünün**) Yürütülmesinin Durdurulmasına ve İptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim. 27.11.2007

EK-5

2 Şubat 2008 CUMARTESİ Resmî Gazete Sayı : 26775

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN TOPTAN VE PERAKENDE SATILMASI İLE DEPOLANMASI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar şunlardır:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Ziraat mühendisi olmak,
- c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış;
  - 1) Ziraat teknisyeni,
  - 2) Meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş tekniker olmak,
- ç) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"e) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen hizmet süresini gösteren belge,"

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) ve (i) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya (m) ve (n) bentleri eklenmiştir.

"ı) Bayiler, bitki koruma ürünlerini gezici olarak işyerleri ve depoları dışında satamazlar. Bakanlıkça verilmiş kullanma ruhsatı bulunmayan sahte ve kaçak bitki koruma ürünleri ile etiketsiz ve kullanma süresi geçmiş bitki koruma ürünlerini bulundurmaz ve satamazlar."

"i) Bayiler, bitki koruma ürünlerinin etiketleri üzerinde sürşarj etiketi dışında herhangi bir değişiklik yapamazlar. Firmalarınca Bakanlığa bildirilen fiyatın üzerinde bitki koruma ürünü satamazlar."

"m) Fümigantlar, yalnız fümigasyon operatör belgesi olanlara satılır. Bayiler, sattıkları fümigantların miktarlarını en geç on gün içerisinde buldukları yerin il müdürlüğüne bildirirler."

"n) Bayiler, il müdürlüğü tamim ve emirlerini, iş yerlerinde saklar ve gereğini yerine getirirler."

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) 15 inci maddenin, birinci fıkrasının (d), (e), (f), (g), (ğ), (h), (ı), (i), (k), (l) ve (n) bentleri toptancılar hakkında da uygulanır."

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Genel Müdürlük veya il müdürlüklerince yapılan kontrollerde;

a) 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (ğ), (l), (m) ve (n) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen bayiler, yazılı olarak uyarılırlar, tekrarı halinde bayilerin işyerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile,

b) 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç), (f), (g), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen bayilerin işyerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile,

c) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen hususlar ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (d), (e), (ğ), (l) ve (n) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen toptancılar yazılı olarak uyarılırlar, tekrarı halinde toptancıların işyerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile,

ç) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen hususlar ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f), (g), (h), (ı), (i) ve (k) bentlerine aykırı davrandıkları tespit edilen toptancıların işyerleri, kontrolle görevli elemanların düzenlediği ve il müdürlüğünün onayladığı tutanak ile

Valilikçe bir ay süre ile kapatılır."

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 sayılı Bitki Koruma Ürünleri Bayilik İzin Belgesi ile EK-2 sayılı Bitki Koruma Ürünleri Toptancı İzin Belgesi ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE- 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce; Bitki Koruma Ürünleri Bayilik veya Toptancı İzin Belgesi almış fakat, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şartları taşımayan bayi veya toptancıların izin belgeleri 1/1/2009 tarihine kadar geçerlidir."

MADDE 9 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10 – Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

- BASIN AÇIKLAMASI -
BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ SATIŞINDA GERİ ADIM !
(YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİ YETERLİ DEĞİL)

08.02.2008

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, 11 Ekim 2007 günü, Ramazan bayramı arifesinde tüm itirazlarımıza rağmen yayımladığı ve bitki koruma ürünlerinin satışını düzenleyen Yönetmeliği, üçbuçuk ay geçmeden değiştirmek zorunda kaldı.

"Yangından mal kaçırma" anlayışı içinde hazırlanan, zirai mücadele bayii olarak çalışan üyelerimizin hak ve yetkilerini görmezden gelen ve Odamızın defalarca bilimsel - hukuki gerekçelerle karşı çıktığı Yönetmelik'in yayımlanmasından sonra, Oda'mız öncelikle tüm ülke çapında bayilerimizi bilgilendirici toplantılar yapmıştır. Bu doğrultuda, üye bayilerimiz tarafından, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı faks bombardımanına tutulmuştur.

İzleyen süreçte, 27 Kasım 2007 tarihinde Oda'mızca Danıştay'da açılan dava ile ilgili Yönetmeliğin bazı hükümlerinin yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

İptal dilekçemizde, Yetki Tüzüğümüz uyarınca üyelerimizin herhangi bir sınav ve bölüm zorunluluğu bulunmadan zirai mücadele bayiliği yapabilecekleri belirtildikten sonra, hukuki düzenlemeler hiyerarşisinin bir alt kademesinde bulunan Yönetmelik ile bu hakların geri alınamayacağına altı çizilmiştir.

Bu alanda daha önce açılan ve kazanılan davalardan da örnekler verildiği dilekçede, ayrıca, mevcut bayii ve toptancıların izin belgelerinin beş yıl için geçerli olacağı ve yapılacak sınavda öngörülen notu alamayanların izin belgelerinin iptal edileceğine ilişkin hükmün de hukuka uyarlı olmadığını belirtilerek iptali istenildi. Ayrıca, Yönetmeliğin "dayanak" maddesine, tıpkı 1996 tarihli olan ve bu Yönetmelikle yürürlükten kaldırılan Yönetmelik'te olduğu gibi, "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" ün eklenmesi gereği de iptal dilekçesinde belirtildi.

Dava dilekçemizin Danıştay'a sunulmasından iki ay sonra, 2 Şubat 2008 günü, "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe sokuldu.

Yapılan değişiklikle, mevcut bayilere yönelik sınav zorunluluğu getiren 9 uncu madde tümüyle iptal edilmiştir. Ayrıca, bölüm zorunluluğu da kaldırılmıştır. Bu düzenlemeler, Oda'mızın iptalini istediği düzenlemeler olup, etkin olarak yapılan hukuk ve örgüt mücadelesinin sonucu elde edilmiştir.

Bununla birlikte, Bakanlık, bayilik için yeni başvuracak ziraat mühendislerine yönelik sınav koşulunu Yönetmelik değişikliğinde de muhafaza etmiş, Bakanlık – Oda – A.Ü. Ziraat Fakültesi tarafından ortaklaşa hazırlanan ve Bakanlar Kurulu'nun hükümlerini yürütmekle sorumlu olduğu "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" ü Yönetmeliğin dayanak maddesine eklememekte ısrarcı davranmıştır.

Tüzüğün sözü edilen Yönetmeliğin "dayanak" maddesine eklenmemesi, basit bir eksiklik olarak yorumlanamaz. Çünkü, "Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu"nu değiştirmek üzere hazırlanan "Bitki Sağlığı Kanunu Tasarısı"nda yapılacak bir yanlış – eksik tanımlama/düzenleme, ziraat mühendisi bayilerin hak ve yetkilerinde aşınma yaratabilecek niteliktedir.

Ayrıca, bitki koruma ürünleri bayilik ve toptancı izin belgesi alabilmek için başvuracak üyelerimizin sınav zorunluluğuna tabi tutulması, kabul edilemez. Doktor, diş hekimi, eczacı ya da veteriner hekimlerin meslek uygulamasına yönelik işyeri açabilmek için sınav zorunluluğuna tabii olmadığı bir durumda, Tarım ve Köyşleri Bakanlığının ziraat mühendislerini sınava tabii tutmaya kalkışması, bilime – hukuka aykırı bir tutum, ziraat mühendisliği eğitimine ve mesleğe yönelik bir hakaret olarak algılanmaktadır.

Tarım ve Köyşleri Bakanlığının, bir an evvel yaptığı yanlıştan dönmeye, ziraat mühendisliği mesleğine saygılı bir tutum geliştirmeye davet ediyoruz. Aksi takdirde, mesleki – hukuki mücadelemizin tüm etkinliği ile sürdürüleceğini kamuoyuna duyuruyoruz.

Saygılarımızla,

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan
(Yönetim Kurulu Adına)

EK-7

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR DANIŞTAY İLGİLİ DAİRESİNE Sunulmak Üzere DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

KONU: 02.02.2008 tarih 26775 Sayılı RG'de yayınlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in 1.maddesi ile değiştirilen "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6.maddesinin 1.fıkra (ç) bendinin ve bununla bağlantılı olarak 3., 4. ve 5. fıkralarının yürütülmesinin Durdurulması ve İptali talepleridir.

AÇIKLAMALAR: Davalı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" 11.10.2007 tarihinde 26670 sayılı RG' de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 21/08/1996 tarihli "Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" yürürlükten kaldırılmış idi. Bu yönetmeliğin bazı maddelerinin iptali için müvekkil ODA tarafından açılan dava Danıştay 10.Dairesinin E.2007/8264 sayılı dosyasında derdest iken, davalı Bakanlık tarafından Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır. Davalı Bakanlık da iptalini talep ettiğimiz maddelerin hukuka aykırılığını anlamış olacak ki, değişiklik ile iptale konu maddelerin bir çoğunu hukuka uygun bir şekilde düzenlemiştir.

İşbu dava ile İptalini talep ettiğimiz düzenlemede ise esasen bir değişiklik yapılmamıştır. Danıştay 10.Dairesinin E.2007/8264 sayılı dosyasında da iptalini talep ettiğimiz madde şöyle idi: 6.md. 1/d f.: Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 80 ve üzeri puan almak.

Değişiklik ile 6.md.1/ç f.olan düzenleme ise şöyledir: Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak.

Görüldüğü gibi değişiklik şeklindedir. Sınav koşulu kalmıştır ve bu nedenle Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancılığı yapmak isteyen ziraat mühendisleri için sınava girme zorunluluğu doğmuştur. Oysa ziraat fakültesinden mezun olarak ziraat mühendisi olan kişilerin bu işi yapmaları için ayrıca bir sınava tabi tutulmaları hukuka uygun değildir.

Bilindiği gibi Kamu Kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmiştir. Konu ile ilgili yönetmeliklerin dayanağı olan kanun 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunudur. Örneğin "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik", 657 Sayılı Kanuna göre çıkarılmış olup kamuda çalıştırılacak kamu görevlileri için çıkarılmıştır. Yönetmeliğin 2.maddesinde hangi kadrolar için sınav yapılacağı gösterilmiştir. (Bundan başka Örneğin; Kamuda çalıştırılacak işçiler için "Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği" Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik çıkarılmıştır)

Görüldüğü gibi iptalini talep ettiğimiz düzenlemede gösterilen kurumların, kamu kurum ya da kuruluşlarına bağlı olmadan serbest hizmet faaliyeti sürdüren bayi ya da toptancılar için sınav düzenleme yetki ve görevleri bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin dayanağı olan 6968 sayılı Zirai Mücadele

ve Zirai Karantina Kanununda da böyle bir düzenleme yoktur. Dayandığı kanunun uygulanmasını göstermesi gereken Yönetmelikle Kanunda olmayan bir düzenleme getirilemez.

Yönetmeliğin 4.maddesinde Bayi ve Toptancı tanımlanmış olup, Bayi, Bitki koruma ürünlerini, perakende satan izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşları, Toptancı, Bitki koruma ürünlerini, toplu olarak ve büyük miktarlarda yalnızca Bitki Koruma Ürünü Bayilik İzin Belgesi sahiplerine satışını yapan izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlarını, ifade eder, denilmiştir. 6.maddede de, bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar gösterilmiştir. Şartlardan biri de iptalini talep ettiğimiz düzenlemedir. Bu düzenleme hukuken yürürlükte olsa da uygulanabilmesi mümkün değildir. Bayi ve toptancı gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar olduğuna göre tüzel kişi ve kuruluşlar nasıl sınava tabi tutulacaklardır. Bunların kurucusu ya da temsilcisi mi sınava girecektir? Görüldüğü gibi davalı Bakanlık yanlış bir şekilde bu hükmü getirmiştir. Bu durum değiştirilmeyen 6.md.nin 5.fikrasından da anlaşılmaktadır. -5.fıkra (Birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen sınavın konuları, aşağıda belirtilmiştir) hükmündeki (d) bendinin değiştirilmesi unutulmuştur.

Anayasanın 135.maddesi hükmü uyarınca, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir. Müvekkil ODA da bu hukuki çerçevede bir kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur. Davaya konu Yönetmelik, ziraat mühendislerinin bayi ve toptancı olabileceğini düzenlemiştir. Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin sınava tabi tutulmaları hukuken mümkün değildir. Özel sektör çalışanı olan ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisi dahi bulunmayan (D.8.D.E.2006/4114) davalı bakanlığın bu kişilere sınav koşulu getirmesinin hukuki dayanağı yoktur. Tüm bu nedenlerle (02.02.2008 tarih 26775 Sayılı RG'de yayınlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in 1.maddesi ile değiştirilen) "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6.maddesinin 1.fıkra (ç) bendinin yukarıdaki gerekçelerle iptali gerekir. Sınav koşulu iptal edildiğinde Sınav tarihini düzenleyen 3.fıkra hükmü, sınava başvuruyu düzenleyen 4.fıkra hükmü ve sınav konularını düzenleyen 5.fıkra hükmü de uygulanamayacağından bu fıkraların da iptali gerekmektedir.

Yönetmeliğin düzenlediği alan halk sağlığını doğrudan ilgilendirmektedir, bu nedenle Yürütmenin Durdurulması kararının acil olarak verilmesini talep ediyorum.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., 6968 Sayılı K., Ziraiat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Dava konusu Yönetmelik ve diğer Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM: Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fikrasının (ç) bendinin; Yürütülmesinin Durdurulmasına ve İptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim. 28.03.2008

EK-8

T.C.

DANIŞTAY

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2007/8264

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili: Av. Zühal DÖNMEZ - ANKARA

Davalı : Tarım ve Köyşleri Bakanlığı - ANKARA

Davanın Özeti : 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 3. maddesinin, 6. maddesinin 1/b ve 1/d bentlerinin, 9. maddesinin ve geçici 1. maddesinin 1/a bendinin, (dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaksız kalacağından Yönetmeliğin tümünün) iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi: Yahya Şahin

Düşüncesi : 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile; iptali istenilen 6. maddesinin 1/b bendinin davacının talebine uygun hale getirildiği, iptali istenilen 9. maddenin ise yürürlükten kaldırıldığı görülmektedir.

Diğer maddeler yönünden ise, 2577 sayılı Yasanın 27 nci maddesinde öngörülen koşullar gerçekleşmediğinden yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Nevzat Özgür

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, istemin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince davalı idarenin savunmasının geldiği görülmekle yürütmenin durdurulması istemi yeniden incelendi, gereği görüldü:

Dava, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 3. maddesinin, 6.maddesinin 1/b ve 1/d bentlerinin, 9. maddesinin ve geçici 1. maddesinin 1/a bendinin, (dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaksız kalacağından Yönetmeliğin tümünün) iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Dava açıldıktan sonra 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in 1. maddesiyle, dava konusu Yönetmeliğin 6. maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiş olup; bu değişikliklerle iptali istenilen 6. maddesinin 1/b bendinin davacının istemine uygun hale getirildiği, 3. maddesiyle, dava konusu Yönetmeliğin iptali istenilen 9. maddesinin yürürlükten kaldırıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6.maddesinin 1/b bendi ile 9. maddesine yönelik yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer bulunmamaktadır.

Davacının Ziraat Mühendisleri Odası olduğu, dava dilekçesindeki iddiaları, davalı idarenin savunması ve geçici 1. maddede atıfta bulunulan 6. maddede 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikler dikkate alındığında; Yönetmeliğin geçici 1. maddesinin 1/a bendine yönelik yürütmenin durdurulması istemi yönünden; yürütmenin durdurulmasını gerektirecek koşulların bu aşamada bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Diğer maddelerdeki düzenlemeler yönünden ise, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6.maddesinin 1/b bendi ile 9. maddesine yönelik yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına,diğer maddeler yönünden ise yürütmenin durdurulması isteminin reddine 16.4.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Mehmet ÜNLÜÇAY

Üye Ahmet BAŞPINAR - Üye Nüket YOKLAMACIOĞLU - Üye İbrahim BERBEROĞLU - Üye Emin Celalettin ÖZKAN

EK-9

ANKARA 3.İDARE MAHKEMESİNE

DOSYA NO: E.2008/1426

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

KONU:Davalı Bakanlığın 28.07.2008 tarih 028291 Sayılı işleminin Yürütülmesinin Durdurulması ve İptali talepleridir.

AÇIKLAMALAR: Davalı Bakanlık, dava konusu işlem ile (Ek-1), Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fıkrasının (ç) bendinde belirtilen sınavın 04 Ekim 2008 tarihinde Ankara'da yapılacağını ve başvuru koşulları ile tarihlerini belirlemiş ve bu kararını 81 İlin Valiliğine göndermiştir. Bu işlem hukuka uygun olmayıp mahkemenizce yürütmenin durdurulması ve iptaline karar verilmesini talep etmekteyiz.

Davalı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" 11.10.2007 tarihinde 26670 sayılı RG' de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 21/08/1996 tarihli "Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" yürürlükten kaldırılmış idi. Bu yönetmeliğin bazı maddelerinin iptali için müvekkil ODA tarafından açılan dava **Danıştay 10.Dairesinin E.2007/8264** sayılı dosyasında derdest iken, davalı Bakanlık tarafından Yönetmelikte değişiklik yapılmış ve değişiklik ile iptale konu maddelerin bir çoğu hukuka uygun bir şekilde düzenlenmiştir. Ancak sınav maddesi olan 6.md.1/ç fıkrası müvekkil ODA üyesi ziraat mühendislerinin aleyhine bir düzenleme olduğundan iptali için dava açılmıştır. İptali talep edilen madde şöyledir: Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak.

Dava halen Danıştay 10.Dairesinin 2008/6294 E.sayılı dosyasında devam etmektedir ve bu arada davalı idare sınav tarihini 4 Ekim 2008 olarak belirlemiş ve duyurmuş bulunmaktadır. Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptanlığı yapmak isteyen ziraat mühendisleri için sınava girme zorunluluğu doğmuştur. Oysa ziraat fakültesinden mezun olarak ziraat mühendisi olan kişilerin bu işi yapmaları için ayrıca bir sınava tabi tutulmaları, serbest ziraat mühendislerinin bu konuda görevli ve yetkili olmayan Bakanlık tarafından sınava tabi tutulmaları ve ziraat mühendislerinin ziraat teknisyen ve teknikerleri ile birlikte aynı sınava tabi tutulmaları hukuka uygun değildir.

İPTAL NEDENLERİ: 1) Öncelikle müvekkil ODA üyesi serbest ziraat mühendislerinin böyle bir sınava tabi tutulmaları ilgili kanunlara aykırıdır. **Kamu Kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmiştir.** Konu ile ilgili yönetmeliklerin dayanağı olan kanun 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunudur. Örneğin "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik", 657 Sayılı Kanuna göre çıkarılmış olup kamuda çalıştırılacak kamu görevlileri için çıkarılmıştır. Yönetmeliğin 2.maddesinde hangi kadrolar için sınav yapılacağı gösterilmiştir. (Bundan başka Örneğin; Kamuda çalıştırılacak işçiler için "Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği" Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik çıkarılmıştır.)

Görüldüğü gibi, davalı İdarenin, kamu kurum ya da kuruluşlarına bağlı olmadan **serbest hizmet faaliyeti sürdüren bayi ya da toptancılar için sınav düzenleme yetki ve görevleri bulunmamaktadır.**

Dava konusu işlemin dayanağı olarak gösterilen Yönetmeliğin dayanağı olan 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununda da böyle bir düzenleme yoktur. Dayandığı kanunun uygulanmasını göstermesi gereken Yönetmelikle Kanunda olmayan bir düzenleme getirilemez.

Anayasanın 135.maddesi hükmü uyarınca, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir. Müvekkil ODA da bu hukuki çerçevede bir kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur. İşlemin dayanağı olan Yönetmelik, ziraat mühendislerinin bayi ve toptancı olabileceğini düzenlemiştir. **Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin sınava tabi tutulmaları hukuken mümkün değildir. Danıştay 8.D.nin E.2006/4114 sayılı dosyasında davalı bakanlığın, özel sektör çalışanı olan ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisi bulunmadığına hükmedilmiştir (Ek-2). Eğitim düzenleme yetkisi dahi olmayan Bakanlığın müvekkil ODA üyesi serbest ziraat mühendislerini sınava tabi tutması ve bu amaçla dava konusu işlem ile başvuru tarih ve koşullarını belirlemesinin hukuki dayanağı yoktur.**

Kamu Kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmiştir. Bu nedenle serbest ziraat mühendisleri tarafından yapılan bitki koruma ürünlerinin satış bayii, toptancısı olabilmeleri için bu sınava girmeleri gerekecektir ki böyle bir durum hukuken imkansızdır.

2) 657 Sayılı DMK'nun 36.maddesinde, Mühendis, tekniker ve teknisyenler teknik hizmetler sınıfında sayılmıştır. Mühendis yüksek, teknisyen ve tekniker ise orta dereceli eğitim görenler olarak tanımlanmaktadır. YÖK bünyesinde "MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları program Geliştirme Projesi"nde sanayide tanımlanan rollerine göre Usta Ve Becerili İşçiler, teknisyen, Tekniker, Mühendis sıralaması yapılmakta ve Tekniker de çalışma alanındaki görevi itibarıyla üst düzey yönetici ve/veya mühendis ile usta/kalifiye işçi ve teknisyen arasında bulunan teknisyenden daha fazla teorik bilgiye Mühendis'den daha fazla uygulama becerisine sahip bir ara Teknik Eleman olarak tanımlanmaktadır.

Dava konusu işlemde Ziraat Mühendisi, tekniker ve ziraat teknisyenlerinin aynı sınava tabi tutulacakları görülmektedir. Personel sistemimizde sınıflandırmalar, kadrolar ve derecelendirmeler vardır ve bu kategorilere göre aranan nitelikler de farklılıklar gösterir. Örneğin Tıpta Uzmanlık sınavına yalnızca tıp fakültesi mezunları girebilir, diğer sağlık tekniker ya da teknisyenleri giremez. Merkezi idarece yapılan sınav çeşitlerinden hiçbirine girmeyen dava konusu sınav ilanını nereye oturtmak gerekir bilemiyoruz. Ancak şunu açıkça ifade etmek gerekir ki ziraat mühendisleri ile tekniker ve teknisyenlerinin birlikte aynı sınava tabi tutuldukları hiçbir hukuki düzenleme bulunmamaktadır.

İşlemin dayanağı Yönetmeliğin 4.maddesinde Bayi ve Toptancı tanımlanmış olup, Bayi, Bitki koruma ürünlerini, perakende satan izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşları, Toptancı, Bitki koruma ürünlerini, toplu olarak ve büyük miktarlarda yalnızca Bitki Koruma Ürünü Bayilik İzin Belgesi sahiplerine satışını yapan izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlarını, ifade eder, denilmiştir. 6.maddede de, bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar gösterilmiştir. Bayi ve toptancı gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar olduğuna göre tüzel kişi ve kuruluşlar nasıl sınava tabi tutulacaklardır. Bunların kurucusu ya da temsilcisi mi sınava girecektir? Bütün bu belirsizliklere ve farklılıklara rağmen Bakanlığın herkesi bir sınava tabi tutmaya çalışması hukuka aykırıdır.

3) Müvekkil Oda, kaynağını Anayasadan alan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olup, üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile doğrudan ilgilenmekle yükümlüdür.

7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun, Ziraat Yüksek Mühendislerinin mesleki iştigal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere araştırma, ıslah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makinaları, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahillileri, teknoloji, zootekni, zirai ekonomi gibi bilimlerin zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya, lisans aldıkları veya ihtisas yaptıkları sahalara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye,bütün bu sahalarda gerekli kontrol, muayane, ekspertiz, ehlivukuf işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müessese ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye veya bunların mesul müdürlüğünü ifaya salahiyyetli olduklarını düzenlemiştir. Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzükte, Ziraat Mühendislerinin Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkileri gösterilmiş olup bu yetki ve görevler arasında **zirai mücadele** de sayılmıştır. 06.04.2005 Tarih, 25778 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6.maddesine göre de; **Üyelerin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmî ve özel kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, müvekkil ODA'nın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.** Bu bağlamda müvekkil ODA, dava konusu işlemin iptalini istemektedir.

4) Dava konusu işlemde sınav ücreti olan 70,00 YTL'nin 10-18/09/2008 tarihlerinde yatırılması ve sınav başvurularının internet üzerinden yapılması gerektiği belirtilmektedir. Bu kadar kısa bir süre olması nedeniyle sınava başvurmak zorunda kalan ziraat mühendisleri için telafisi imkansız zararlar ortaya çıkacaktır. Sınav tarihi de 4 Ekim 2008 olup gene çok kısa bir süre bulunmaktadır. Bu nedenle acilen yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini talep etmekteyiz.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., 6968 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

DELİLLER: 28.07.2008 tarihli Bakanlık yazısı, Danıştay 8.Dairesi kararı, yasal tüm delil.

SONUÇ ve İSTEM : Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu 28.07.2008 tarih 028291 Sayılı işlemin **Yürütülmesinin Durdurulmasına ve İptaline**, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

Ek-10

**T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği**

SAYI. :İD.2008-867/8374 15.10.2008

KONU: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

ANKARA 3. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Esas No:2008/1426

CEVAP VEREN (DAVALI): Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
-ANKARA

KARŞI TARAF (DAVACI): TMMOB Ziraat Mühendisleri
Odası

VEKİLİ: Av. Zuhal DÖNMEZ

DAVANIN KONUSU: Davacı oda tarafından, Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fıkrasının (ç) bendi uyarınca 04.10.2008 tarihinde yapılacak olan sınavın uygulanmasına ilişkin hususların ve başvuru tarihlerinin belirlendiği 28.09.2008 tarih ve 28291 sayılı işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

TEBLİĞ TARİHİ: 06.10.2008

T.KONUSU: Davacının dava dilekçesine karşı cevaplarımızın sunulması ile davanın ve yürütmenin durdurulması talebinin reddi istemimizden ibarettir.

CEVAPLARIMIZ : Davacı tarafından 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmeliğin 6 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen hüküm uyarınca 04.10.2008 tarihinde Bakanlığımız Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü arasında 06.08.2008 tarihinde imzalanan protokol çerçevesinde hazırlanan ve 28.07.2008 tarih ve 028291 sayılı yazımız ile Bakanlığımız 81 İl Müdürlüğüne bildirilen Sınav Takvimi ve Sınav Uygulaması konulu işlemin iptali ve yürütülmesinin durdurulması talep edilmekte ise de, aşağıda arz edeceğimiz nedenlerden dolayı bu taleplerinin reddedilmesi gerekecektir.

Söyle ki: Ülkemizdeki bitki koruma ürünü satışı yapan bayi veya toptancılar, zirai mücadele uygulamalarında büyük önem arz etmektedir.

Üreticilerin yaklaşık %70'i bu bayilerden tavsiye almaktadır. Tarımsal ürünlere zarar veren zararlı organizmalar (hastalık, zararlı ve yabancı otlar) bayilerce önce teşhis edilmekte, sonra da bunlara karşı hangi bitki koruma ürünlerini kullanacakları ve bu bitki koruma ürünlerini ne şekilde, nasıl ve hangi dozda v.b. kullanmaları gerektiği hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca Bakanlığımız İl Müdürlüklerine, İlçe Müdürlüklerine ve Araştırma Enstitü Müdürlüklerine gelip teşhisi yapıldıktan sonra da bitki koruma ürünü satın alınmak üzere doğrudan bitki koruma ürünü satan bayilerden bitki koruma ürünlerinin temini mümkün olabilmektedir.

Bayi veya toptancıların yeterli bilgi birikimine sahip olmamaları durumunda, (zararlının veya hastalığın yanlış teşhisi, yanlış tavsiyeler) uygulamada doğrudan insan ve çevre zehirlenmesine, akut veya kronik zehirlenmelere, kalıntı, fitotoksinite, etki düşüklüğü v.b. önemli risklere neden olabilmektedir.

Tüm bu varlıklarımızın korunabilmesi, sağlıklı ve güvenilir

ürünlerin üretilmesi insanımızın sofrasına kaliteli ve kalıntısı bulunmayan gıdaların sunulabilmesi için sistemde revizyonların ve iyileştirilmelerin yapılması kaçınılmazdır. Bu çerçevede ilk olarak havadan ilaçlamalar yasaklanmış, ardından tarım kimyasallarının kayıt altına alınması projesi başlatılmış ve en son olarak ta bitki koruma ürünleri satanların standartlarının yükseltilmesi ve gerçek anlamda konuya hakim olanların bu işi yapabilmelerini sağlayacak, söz konusu Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bütün bu problemler dikkate alındığında, ülkemiz doğasının korunabilmesi, sağlıklı ve pazar niteliği yüksek ürünlerin üretilmesi amacıyla, Bakanlığımızca 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hazırlanmıştır. Bu Yönetmelik ile Bitki Koruma Ürünlerini satan bayi veya toptancıların kalitelerinin yükseltilmesi ve standartlarının artırılması hedeflenmektedir.

Davacı tarafından öne sürülen dava konusu işlemin iptal nedenlerine cevaplarımız aşağıda gibidir:

1) Ülkemizdeki zirai mücadele hizmetleri, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu esaslarına göre uygulanmaktadır. Bu kanunun 2 nci maddesi: "Madde 2- Bütün nebatların ithal, ihraç ve memleket dahilinde nakilleri, hastalık ve zararlılardan korunmaları, zirai mücadele alet ve ilaçlarının ithal, ihraç, imal, ihzar, satış ve kullanılmaları bu kanun hükümlerine tabidir" hükmüne haizdir (Ek-1). Yine aynı kanunun 38 inci maddesinin (b) bendinde: " Mücadele alet ve ilaçlarının Yurt piyasasına arzı ve satışı Ziraat Vekaletinin ruhsat ve kontrolüne ve koyacağı şartlara tabidir..." denilmektedir. (Ek-2)

Bu çerçevede, söz konusu Kanun, yayımı tarihinden itibaren, ülkemizdeki tüm zirai mücadele uygulamalarına cevap vermiş, zirai mücadele alanındaki tüm uygulamaları kapsamış ve bu uygulamalarla ilgili düzenlenen tüzük ve yönetmeliklere dayanak teşkil etmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımızın Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 441 sayılı Kanun Hükmündeki Kararıda da Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri arasında yer alan "Zirai mücadele ilaçlarının, alet ve makinelerinin ithal, imal, satış ve kullanılma esaslarını tespit etmek, uygulamak ve bu ilaçların insan, hayvan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kullanılmasını teminen gerekli denetlemeleri yapmak", görevi bulunmaktadır. (Ek-3)

6968 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan Tüzük ve Yönetmeliklerle, Ülkemizdeki bitki koruma ürünlerinin satışı ile ilgili usul ve esaslar belirlenmiş ve uygulanmıştır.

Bu çerçevede bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önceki uygulamalar dikkate alınmış ve aşağıda sayılacak ihtiyaçlar çerçevesinde görülen lüzum üzerine 11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hükümlerinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde bitki koruma ürünlerinin satışının yapılması Bakanlığımızca uygun görülmüştür.

Ziraat Mühendisleri Odasının iddia ettiği gibi kamu kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmemektedir. 11/10/2007 tarih ve

26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre Bakanlığımızca yapılan sınav, bitki koruma ürünleri bayi veya toptancılığı yapacak insanların, bu işi yapacak kapasiteye sahip olup olmadıklarını belirlemek amacıyla yapılan ve sorularını Üniversitelerin Ziraat Fakültelerinde görevli öğretim üyelerinin hazırladığı bir sınavdır.

Bu yetki 6968 Sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun yukarıda da belirtilen 2 nci ve 38 inci maddeleri ile 441 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bakanlığımıza verilmiştir.

Ülkemizde bu işi yapabileceklerin kapasitelerini ölçme ile ilgili herhangi bir düzenleme olmadığından, bu işi yapabileceklerin yeterliliğini ölçmenin en doğru yolu sınavdır. Davacı tarafından iddia edilen Danıştay tarafından eğitim düzenleme yetkisinin Ziraat Mühendisleri Odasına verildiği belirtilmekle beraber sınav yapılmaması ile ilgili herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle 6968 Sayılı Kanun ve 441 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereği bu işi yapacakların taşınması gereken özellikleri belirleme yetkisi Bakanlığımızda olduğundan, bu yetki dahilinde söz konusu sınav yapılmıştır.

Bitki koruma ürünlerinin zehirli kimyasallar olması, bu ürünlerin insan ve çevre sağlığına olan olumsuz etkileri, yanlış ve tavsiye dışı kullanılmaları halinde tarımsal ürünlerde kalıntı problemlerine neden oldukları, bunun da insan sağlığı ile yaş meyve ve sebze ihracatımızda önemli sorunlara yol açacağı gibi sebeplerden dolayı bitki koruma ürünlerini toptan ve perakende satan bayi ve toptancıları, 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasının alt bentlerinde belirtilen konularda yeterli bilgi birikimine sahip olmaları ve bu konularda bilgilerinin artırılması, güncellenmesi ile üreticilere doğru ve sağlıklı tavsiyelerde bulunabilmeleri, konunun tamamen insan sağlığına yönelik olması sebebiyle, bayilik veya toptancılık yapacak ziraat mühendisleri, tekniker ve teknisyenlerin standartların yükseltilmesi amacıyla, 02/02/2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen sınava tabi tutulmaları Bakanlığımızca uygun görülmüştür. Bu çerçevede bu konuyu en iyi bilen insanların bu işi yapmaları riskleri minimize edecektir. En iyi bilenlerin tespitinde de en iyi ölçü birimi sınavdır.

Sınav uygulamasının çeşitli meslek gruplarında da uygulandığı bilinmektedir. Fümigasyon operatörü ve yardımcısı olmak isteyen adaylar, (ziraat mühendisi, ziraat teknikeri ve ziraat teknisyeni) 24/08/2005 tarih ve 25916 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Zirai Karantina Fümigasyon Yönetmeliğinin 7 nci maddesi (Ek-4) uyarınca sınava tabi tutulmakta ve sınavda başarılı olmaları halinde belge almaya hak kazanmaları, sınav uygulamalarına bir örnektir.

Burada ki temel amaç şudur; öncelikle yapılacak işte kullanılan obje bir zehirdir. Bunu kullanan satan ve uygulayanın dışında 71 milyonluk ülke nüfusunu da yakından ilgilendirmektedir. Dolayısıyla ülke adına 71 milyon insanın sağlığını ilgilendiren bir konuda en iyilerin

görev yapmasını sağlayacak bir tedbir olarak görülmeli ve böyle değerlendirilmelidir.

11 Ekim 2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikteki yeniliklerin temel amacı, bu işi yapacak ziraat mühendisi, tekniker ve ziraat teknisyenlerinin standartlarının yükseltilmesidir.

2) Davacı tarafın iddiasında belirtilen Tıpta Uzmanlık Sınavı, eğitim ile ilgili bir hakediş sınavıdır. Yani öğrenim durumu devam etmektedir: Bu öğrenimi sürdürebilmek için gerekli olan bir yeterlilik sınavıdır. Bitki koruma ürünü bayi veya toptancılık yapmak isteyenlere uygulanan sınav ile kişiye bir meslek erbabı belgesi verilmektedir. Dolayısıyla iki sınav birbiri ile karıştırılmamalıdır. Bitki koruma ürünleri bayi veya toptancılık sınavı ile bir meslekte yeterlilik amaçlanırken, Tıpta uzmanlık sınavı ile öğrenime devam etmek amacıyla yeterlilik aranmaktadır.

11.10.2007 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte sorumlu müdür diye bir kavram bulunmamaktadır. Bitki koruma ürünlerinin perakende ve toptan satışını yapacaklara verilen Bayilik veya Toptancılık İzin Belgeleri, Bakanlığımız İl Müdürlüklerince, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen şartları taşıyan kişilerin adlarına düzenlenmektedir.

Ayrıca Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen hüküm gereği bitki koruma ürünü satmak isteyen Kamu İktisadi Kuruluşları, İktisadi Devlet Teşekkülleri, Kooperatifler, Üretici Birlikleri, Çiftçi Birlikleri ve Ziraat Odaları gibi kuruluşlar, bünyelerinde 6 ncı maddede belirtilen özellikleri taşıyan bir kişiyi istihdam etmek şartıyla bitki koruma ürünlerinin perakende veya toptan satışlarını yapabilmelerine müsaade edilmektedir.

Bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışı, Yönetmelik hükümlerine göre, İl Müdürlükleri tarafından adlarına 'Bitki Koruma Ürünü Bayilik İzin Belgesi veya Toptancı İzin Belgesi' düzenlenen teknik elemanların nezaretinde yapılmaktadır.

Davacı tarafından iddia edilen hükmü şahsiyetler ile ilgili herhangi bir problem ve anlaşılacak bir durum söz konusu değildir. Yukarıda da belirtildiği üzere Yönetmelik hükümlerine göre bayi veya toptancılık izin belgesi kurum veya kuruluş adına düzenlenmemektedir. Bitki koruma ürünü satmak isteyen kurum ve kuruluşlar, bünyelerinde Yönetmelikte belirtilen özellikleri taşıyan ve adına izin belgesi düzenlenmiş bir kişiyi istihdam etmek zorundadırlar. Buradan da anlaşılacağı üzere söz konusu kurum ve kuruluşlardaki yeterlilik, kurum ve kuruluş değil, burada istihdam edilen ve bu kurum ve kuruluşlarda bitki koruma ürünlerinin satışına nezaret edecek kişinin yeterliliğidir.

3) 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun, ziraat yüksek mühendislerinin değişik zirai konularda uzmanlıklarını belirleyen bir kanundur. Bu Kanun hükümlerine göre davacının da iddia ettiği gibi Ziraat Yüksek Mühendislerinin mesleki iştigal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere araştırma, ıslah yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makineleri, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootekni, zirai ekonomi gibi bilimlerin zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya, lisans aldıkları veya ihtisas yaptıkları sahalara ait keşif, plan ve

projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye, bütün bu sahalarda gerekli kontrol muayene, ekspertiz, ehliyak işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müesseseler ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye ve bunların mesul müdürlüğünü ifaya salahiyyetli olduklarını düzenlemiştir. Bu kanun hükmüne göre bitki koruma ürünü bayiliği mütehasıslığı (uzmanlığı) öngörmektedir.

Ölkemizde Ziraat Fakülteleri; Bitki Koruma, Tarla Bitkileri, Bahçe Bitkileri, Tarım Alet ve Makineleri, Su Ürünleri, Tarım Ekonomisi, Tarımsal Yapılar ve Sulama, Zootehni ve Toprak bölümlerinden mezun vermektedir. Dolayısıyla tüm bölümlerde ayrı dersler okutulmaktadır. Bu bölümlerden mezun olanlar uzman olmayıp, uzmanlık için ayrıca master ve doktora yapmaktadır. Oysa bitki koruma ürünleri satışının, tüm ziraat mühendisleri tarafından yapılması davacı tarafından talep edilmektedir. Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğe göre bitki koruma ürünü satış işinin bölüm farkı gözetilmeden tüm ziraat mühendisleri tarafından yapılması, kendi yasalarında uzmanlık öngören yasal düzenlemeyle çelişmektedir. Bu nedenle bu işi en iyilerin yapması için uzmanlık seviyesini belirlemek üzere sınav zorunluluğu getirilmiştir.

Tekniker ve Ziraat Teknisyenleri de yönetmelikte belirtilen aynı göreve talip oldukları için bu işi yapacakların uzmanlık seviyesinde, konuyu bilen insanlar tarafından yapılmasını sağlamak amacıyla onlar da bu sınavı tabi tutulmuş olup, bu sınavın 7472 Sayılı Kanuna bir çelişkisi bulunmadığı gibi, uzmanların bu işi yapması hususundaki hassasiyetlerimizle Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun aynı yöndedir.

Yapılan bu uygulama ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin Tüzükte verilen görev ellerinden alınmamıştır. Ziraat Mühendislerinin alanlarını ihtiva eden pek çok konuda bu işi yapmaya layık olanlarla ilgili bir düzenleme yapılmıştır. Ayrıca bu sınavla tekniker ve ziraat teknisyenlerinden de bu işi ehil olanların yapması sağlanmıştır. Bunu yaparken de halen sınavın dışında bu işi en iyi yapabilecek uzmanların belirlenmesine yönelik bir sistemin olmaması nedeniyle bu işi yapabilecekler sınavla belirlenmektedir.

Konunun insan ve çevre sağlığının riske edilmesi ile çok yakın bir ilişki bulunması nedeniyle de bu işi yapacakların belirlenmesinde uygulanan sınavın kamu yararı için en uygun yöntem olduğu düşünülmektedir.

4) Davacının, dava dilekçesinde iptalini istediği işlem ile ilgili olarak; Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmeliğin 11.10.2007 tarihinde yürürlüğe girmesini takiben, söz konusu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer alan sınav hükmünün uygulanması amacıyla bu sınavın Bakanlığımız bünyesinde yapılarak yapılamayacağı Bakanlığımızca değerlendirilmiştir. Bu konuda Yönetmelikte sınav yapımları öngörölmüş olan Milli Eğitim Bakanlığı ve ÖSYM ile göröşölmüş ve yapılan göröşmeler sonucunda 2008 yılında yapılması gereken ilk sınavın Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yapılması kararlaştırılmıştır.

Bu kararı takiben Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile yapılan göröşme ve yazışmalar sonucunda Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yıllık sınav takvimleri göz önüne alınarak, sınavın yapılabileceği en yakın tarihin, 4 Ekim 2008 Cumartesi günü olarak uygun göröldüğü Bakanlığımızca bildirilmiştir. (Ek-5, Ek-6)

Söz konusu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında " Sınav tarihi Bakanlık tarafından İl Müdürlüğü aracılığı ile en az üç ay önce ilan edilir." (Ek-7) denilmesi sebebiyle 4 Ekim 2008 olarak belirlenen sınav tarihini, adayların gerekli hazırlıklarını yapabilmelerini teminen Bakanlığımızın 08.04.2008 tarih ve 013512 sayılı yazısı ile (Ek-8) ilgililere duyurulmak üzere 81 İl Müdürlüğüne sınav tarihinden yaklaşık olarak 6 ay önce bildirilmiştir. Oysaki yukarıda da belirtildiği üzere sınav ile ilgili duyurunun adaylara sınav tarihinden 3 ay önce duyurulması yeterli göröldüğü halde Bakanlığımızca bu duyuru 6 ay önce yapılmıştır. Burada herhangi bir ihmal yada gecikme söz konusu olmadığı gibi adayların sınavı çok daha geniş bir sürede hazırlanmaları konusunda Bakanlığımızın iyi niyet içerisinde bulunduğunu göstermektedir.

Davacının dava dilekçesinde bahsettiği sınav ücretinin 10-18/09/2008 tarihleri arasında yatırılması ve başvuruların internet üzerinden yapılması hususuna itirazı yersizdir. Şöyle ki sınavın uygulanmasına ilişkin hususlar Bakanlığımız Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü arasında 06.08.2008 tarihinde imzalanan protokol hükümlerine göre belirlenmiştir.

Bu protokolda yer alan hükümlere göre sınav uygulaması ve sınav takvimi adaylara duyurulmak üzere Bakanlığımızın 28.07.2008 tarih ve 028291 sayılı yazısı (Ek-9) ile 81 İl Müdürlüğüne duyurulmuştur. Söz konusu yazımız, tamamıyla protokolda yer alan hükümlerin uygulanması ve bu uygulamanın takvimini içermektedir. Protokol haricinde hiçbir hüküm yer almamaktadır. Ayrıca sınav ücretinin yatırılması ve internet üzerinden başvurunun yapılması için belirlenen 9 günlük süre günümüz şartları göz önüne alındığında hiç de kısa ve adaylara sıkıntı yaratacak bir süre olarak değerlendirilemez.

Ayrıca, açıklandığı üzere davaya konu işlemin hukuka aykırılığında bahsedilemeyeceği gibi davacı açısından telafisi güç veya imkansız bir zarar meydana gelmesi de söz konusu değildir. Bu nedenle 2577 sayılı Yasanın 27/2 maddesinde öngörölen koşullar oluşmadığından davacının yürütmeyi durdurma talebinin de reddedilmesi gerekmektedir.

SONUÇ VE TALEP: Yukarıda arz edilen ve re'sen nazara alınacak sair nedenlerle öncelikle koşulları oluşmayan yürütmeyi durdurma talebinin reddi ile akabinde hukuki dayanaktan yoksun davanın reddine ve yargılanma giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini arz ve talep ederim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI ADINA
Refiye ERTÖRK
Hukuk Müşaviri

EK-11

T.C. ANKARA 3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2008/1426

KARAR NO : 2009/257

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI İSTİYEN

(DAVACI) : Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ : Av. Zuhal Dönmez

KARŞI TARAF (DAVALI): Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı
- Ankara

DAVANIN ÖZETİ : Davacı oda tarafından, Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1.fıkrasının (ç) bendi uyarınca 04.10.2008 tarihinde yapılacak olan sınavın uygulanmasına ilişkin hususların ve başvuru tarihlerinin belirlendiği 28.07.2008 gün ve 28291 sayılı davalı idare işleminin, ziraat mühendislerinin sınava girmesi gerektiği halde sınav şartının getirildiği, bu hükmün iptali istemiyle Danıştay nezdinde iptal davası açtıkları, kamunun menfaatinin gözetildiği iddia edilerek iptaline karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Konuya ilişkin özel düzenlemeler içeren mevzuatın öngördüğü şekilde ilan edilen sınav ile bitki koruma ürünlerini satan bayi ve toptancıların kalitelerinin yükseltilmesi ve standartlarının artırılması hedeflendiği, kamunun menfaatinin gözetildiği ileri sürülerek, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Ankara 3. İdare Mahkemesi'nce dava dosyası incelenerek, işin gereği görüldü:

Dava, Davacı oda tarafından Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1.fıkrasının (ç) bendi uyarınca 04.10.2008 tarihinde yapılacak olan sınavın uygulanmasına ilişkin hususların ve başvuru tarihlerinin belirlendiği 28.07.2008 gün ve 28291 sayılı davalı idare işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Bitki koruma ürünlerinin toptan veya perakende satılması ve depolanması ile bu ürünleri, toptan ve perakende satacaklar ile depolayacakların uyması gereken esasları belirlemek amacıyla 11.10.2007 gün ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 2. maddesinde yönetmeliğin ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende olarak satışında kimlerin yetkili olduğunu, bayi ve toptancıların sorumluluklarını, depolanmasını ve satışlarının kontrolü ile bunlarla ilgili usul ve esasları kapsayacağı belirtildikten sonra 5. maddesinde, "Bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışları, bitki koruma ürünleri bayilik izin belgesi veya bitki koruma ürünleri toptancı izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar tarafından yapılır. Kamu iktisadi kuruluşlar, iktisadi devlet teşekküller, kooperatifler, üretici birlikleri, çiftçi birlikleri ve ziraat odaları gibi kuruluşlar, bünyelerinde 6 ncı maddede belirtilen özellikleri taşıyan bir kişiyi istihdam etmek şartıyla bitki koruma ürünlerinin perakende veya toptan satışlarını yapabilirler." Hükmü getirilmiş, 2.2.2008 gün ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmelik ile değişik 6. maddesine ise, "Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı

izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar şunlardır; a) Türk vatandaşı olmak, b) Ziraat Mühendisi olmak, c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda bitki koruma hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış; 1) Ziraat teknisyeni, 2) Meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker olmak, ç) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak..." hükmü yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı oda tarafından 11.10.2007 gün ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin bazı maddelerini iptali istemiyle Danıştay 10. Dairesi'nin E: 2007/8264 sayılı dosyasına kayden ilk derece iptal davası açıldığı, söz konusu dava devam ederken bu defa 2.2.2008 gün ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmelik ile anılan yönetmelikte bazı değişiklikler yapılarak bitki koruma ürünlerinin satılması işini yapacak bayi ve toptancıların bu amaçla gerçekleştirilecek sınavda başarılı olması şartının getirildiği, bu doğrultuda yapılacak sınavın tarihinin belirlenmesi ve sınavla ilişkin birtakım ilkeler tespit edilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, davacı oda tarafından bitki koruma ürünlerinin satılması işini yapacak bayi ve toptancıların bundan böyle sınav ile belirlenmesi sonucunu doğuran ve 2.2.2008 gün ve 26775 sayılı değişiklik ile getirilen yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi (ve ilgili diğer fıkraların) hükmünün iptali istemiyle Danıştay 10. Dairesi'nin E: 2008/6294 sayılı dosyasına kayden iptal davası açıldığı anlaşılmakta ise de, söz konusu davada ileri sürülen yürütmenin durdurulması isteminin Danıştay 10. Dairesinin 30.10.2008 günlü kararı ile reddedildiği görülmektedir.

Bu durumda, mevzuatta açıkça belirtilen sınav şartının varlığı karşısında bitki koruma ürünlerinin satılması işini yapmak isteyen bayi ve toptancıların bu amaçla yapılacak sınavla katılmaları zorunda olduğundan, 4.10.2008 tarihinde gerçekleştirileceği ilan edilen sınavla dair tespitler içeren dava konusu işlemde hukuka ve mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, aşağıda dökümü gösterilen 92,70 TL yargılama giderinin davacı üzerine bırakılmasına, artan posta ücretin istenilmesi halinde davacıya iadesine, bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde mahkememiz aracılığıyla Danıştay nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere 10.3.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Vekili Bedrettin İŞILDAK

Üye Murat DOĞAN

Üye Kamil ÇİL

EK-12

DANIŞTAY 10. DAİRESİNE

Gönderilmek üzere

ANKARA 3.İDARE MAHKEMESİNE

DOSYA NO: E.2008/1426 K.2009/257

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı

KONU : Ankara 3.İdare Mahkemesinin 10/03/2009 tarih ve E.2008/1426 K.2009/257 sayılı kararının Bozulması talebidir.

TEMYİZ NEDENLERİ: Temyize konu kararın konusu olan sınavın dayanağı Yönetmelik maddesinin iptali talepli dava Danıştay 10.Dairesinin E.2008/6294 sayılı dosyasında derdesttir. Buna rağmen ilk derece mahkemesi kararın gerekçesini henüz esastan karar verilmemiş olan bu dosyaya dayandırmaktadır.

Mahkeme kararında şöyle bir mantık yürütülmektedir: Yönetmeliğin iptali istenilen maddesi hakkında Yürütmenin Durdurulmasına karar verilmediğine göre dava reddedilecektir. Oysa Yürütmenin Durdurulması talebine ilişkin olarak verilen kabul ya da red kararı bir ara karardır ve bu ara kararı ne olursa olsun esas karar farklı olabilir. Yani YD verilen bir dosya esastan reddolunabileceği gibi, YD talebi kabul edilmeyen (ki çok yaygındır) bir dosyada dava kabul edilip dava konusu işlem iptal edilebilir. Bu nedenle sayın mahkemenin kararı uygulamada sıkıntı doğuracak, pek çok hak kaybına neden olacak hukuki eksiklikler içermektedir. Danıştay 10.Dairesi Yönetmeliğin ilgili hükmünü iptal ettiği takdirde yapılan sınav nedeniyle hakkı ihlal olan ya da hatta bir hak elde eden ilgililer yönünden nasıl bir işlem yapılacağı konusunda sıkıntı doğabilir. Bu nedenle işbu temyiz başvurusunu yapmak gerekmiştir. İlk derece mahkemesi kararı usul yönünden hukuka aykırı olup bozulması gerekir.

SONUÇ: Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, Ankara 3.İdare Mahkemesinin 10/03/2009 tarih ve E.2008/1426 K.2009/257 sayılı kararının Bozulmasına karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

EK-13

T.C. DANIŞTAY

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2008/6294

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zühal Dönmez

Bestekar Sk. No:49/5 Kavaklıdere/ANKARA

Davalı : Tarım ve Köyşleri Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının "ç" bendi ile bununla bağlantılı olarak 3., 4. ve 5. fıkralarının iptali ve yürütülmesinin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Ragıp Atlı

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Ergün Özcan

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, isteminin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, davalı idarenin savunması alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüldü:

Davanın durumu ve uyuşmazlığın hukuki niteliğine göre, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleşmediği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine, 30.10.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Mehmet ÜNLÜÇAY - Üye Nüket YOKLAMACIOĞLU - Üye Tülin ÖZDEMİR - Üye Emin Celalettin ÖZKAN - Üye Kemal BİLECEN

EK-14

**DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULUNA
Gönderilmek Üzere**

DANIŞTAY 10.DAİRE BAŞKANLIĞINA

DOSYA NO: E. 2008/6294

İTİRAZ EDEN (DAVACI): TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

KARŞI TARAF (DAVALI): T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

VEKİLİ: Av.Ramazan İRİBOY

KONUSU: Danıştay 10.Dairesinin E. 2008/6294 tarih E.2008/6294 sayılı Yürütmenin Durdurulması isteminin reddine ilişkin kararının kaldırılması talebidir.

İTİRAZLARIMIZ: Danıştay 10.Dairesinin E. 2008/6294 sayılı kararında görülen "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6.maddesinin 1.fıkra (ç) bendinin ve bununla bağlantılı olarak 3., 4. ve 5. fıkralarının iptali ve yürütülmesinin durdurulması talepli davada, 22/08/2008 tarihli ara kararı ile davalı idarenin savunması alındıktan sonra Yürütmenin Durdurulması hakkında karar verileceği bildirilmiş idi. Davalı İdare tarafından 25/09/2008 tarihli savunma dilekçesi verildikten sonra 30/10/2008 tarihinde itiraza konu karar alınmış ve 05/12/2008 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Yürütmenin Durdurulması talebimizin reddine ilişkin karar İYUK'nun 27/2.maddesine aykırıdır. Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler.

1) Dava konusu Yönetmelik hükmü açıkça hukuka aykırıdır. Dava dilekçemizde ayrıntısıyla açıklandığı üzere Kamu Kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmiştir. **Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin sınava tabi tutulmaları hukukun mümkün değildir. Özel sektör çalışanı olan ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisi dahi bulunmayan** (Danıştay 8.D.E.2006/4114 ve Danıştay 10. D.E.2006/6776) **davalı bakanlığın bu kişilere sınav koşulu getirmesinin hukuki dayanağı yoktur. (Ek 1 ve Ek 2)**

Davalı İdare'nin, dosyaya sunduğu 25.09.2008 tarih, 8023 sayılı savunmasında, 24.8.2005 tarih ve 25916 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Zirai Karantina Fümigasyon Yönetmeliği'nin "Kurslar ve belgelerin düzenlenmesi" başlıklı 7 inci maddesi hükmü uyarınca Bakanlığın özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine yönelik eğitim ve değerlendirme sınavı yaptığından bahisle, bu alanda Bakanlığın yetkili olduğu iddia edilmektedir. Sözü edilen bizce hukuka aykırı Yönetmeliğe dava açılmamış olması onun hukuka uygun bir düzenleme içerdiği anlamını taşımaz.

Kaldı ki Dairenizin ve Danıştay 8 inci Dairesi'nin yukarıda verilen kararları, hukuki durumu, tüm tarafları bağlayıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Buna rağmen, Bakanlığın, aşağıda örnekleneceği üzere, aykırı tutumları bir alışkanlık niteliğinde devam etmektedir. Şöyle ki;

Danıştay 8 inci Dairesi'nin yukarıda verilen 3.12.2007 tarih, 2006/4114 esas, 2007/6538 karar sayılı kararıyla, özel sektör çalışanı olan toprak koruma projesi hazırlayabilecek ve Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu bulunan ziraat mühendislerine Bakanlığın eğitim verme yetkisi bulunmadığına dair kararına rağmen Bakanlığın tekrar eğitim vermesi üzerine, Oda'mızca tarihinde yeniden dava açılma zorunluluğu doğmuştur ve dava halen Danıştay 8.Dairesinin E.2008/8168 sayılı dosyasında derdesttir.

Somut örnekte olduğu gibi, Bakanlık adeta yargı kararlarına uygun davranmama ve "Bakanlığın her konuda yetkisi tamdır" gibi hukuka aykırı bir tutum içinde olma alışkanlığını sürdürmektedir.

2) Yürütmenin durdurulması ve iptalini istediğimiz Yönetmelik hükümleri, telafisi imkansız zararların doğmasına neden olmaktadır. Şöyle ki;

a) Bakanlık, söz konusu Yönetmelik ile, zehirli birer kimyasal olan bitki koruma ürünlerinin, "konuyu en iyi bilen insanlar" tarafından satılması ve "bu konuda en iyilerin görev yapmasını sağlayacak" düzenin oluşturulduğunu iddia etmektedir. Oysa somut durum tam tersine bir gelişim göstermektedir. Şöyle ki;

Mevcut durumda okur yazarlar, ilkököl – ortaokul ve lise mezunları, ziraat teknikeri, teknisyeni ve ziraat mühendisleri ile diğer bazı yükseköğretim mezunları bitki koruma ürünleri satmaktadır. Danıştay 10.Dairesinin 09/05/2008 tarih ve E.2007/8873 sayılı kararı ile Yönetmeliğin geçici 1.maddesi hakkında yürütmenin durdurulmasına karar verilmiş ve böylece, halen bayilik yapmakta olan, yukarıda nitelikleri yazılı tüm kişilerin kazanılmış hakkı korunmuştur **(Ek – 3)**. Bu doğrultuda Bakanlık, kararın uygulanması için 12.11.2008 tarih, 82721 sayılı talimatını Tarım İl Müdürlüklerine göndermiştir **(Ek – 4)**. Böylece pratik olarak ortaya çıkan sonuç, okur yazarın ve diğerlerinin ilaç satması, buna karşılık sınava giren ve başarı için ölçüt olarak konulan 80 (seksen) puanı alamayan ziraat mühendislerinin bitki koruma ilacı satamaması şeklindedir. Bu sonucun, ziraat mühendisleri için özlük hakkı kullanımını engellemek suretiyle telafisi imkansız zarar doğurduğu ortadadır.

Beşeri ilaçlar için yalnızca eczacılar, hayvan sağlığı ilaçları için yalnızca veteriner hekimleri yetkilidir. Oysa bitki koruma ürünleri, uzman olmayan çok sayıda kişi tarafından satılmaktadır. Bu alanda uzman olan ziraat mühendislerini münhasıran yetkilendirmesi gereken Bakanlık bunun yerine, ziraat mühendislerini sınava tabi tutmakta iken, aynı işi farklı alanda yapan eczacılar ile veteriner hekimler için sınav koşulu yoktur, çünkü sınavın yasal dayanağı bulunmamaktadır.

b) Konuyla ilgili bir başka husus ise, yapılan sınavda başarı için konulan 80 puan alma koşuludur. Bu bağlamda Bakanlık, örneğin yukarıda bahsi geçen Zirai Karantina Fümigasyon Yönetmeliği'nde 70 puan başarı ölçütü olarak belirlenmiştir. Zirai Mücadele ilacı kullanılarak yapılan ve ölümcül sonuçlar doğuran fümigasyon işlerini yapacaklarda 70 puanı başarı için yeterli gören Bakanlık, yürütmesinin durdurulması ve iptalini istediğimiz Yönetmelikte hangi maddi ve bilimsel ölçütlere göre 80 puan barajını getirmiştir? Bakanlığın 11 Ekim 2007 gün, 26670 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğinin, daha sonra 2 Şubat 2008 gün, 26775 sayılı Yönetmelik değişikliği ile iptal edilen 9 uncu madde hükmünde mevcut bayiiiler için yapmayı öngördüğü sınavda

65 (altmışbeş) puan koşulunu koymuş olması, Bakanlığın bu alanda bilimsel ölçüte dayalı bir belirleme içinde olmadığını, duruma göre ölçütü yükseltip alçalttığını göstermektedir.

Bu durum bile, bakanlığın savunma dilekçesinde uzun uzun anlattığı, halk ve çevre sağlığını korumaya yönelik kamu yararı oluşturmaktan ziyade, zihnindeki Bayilik sistemini kurmaya yönelik kamu yararına yabancı çabasını kanıtlar niteliktedir.

Şüphesiz müvekkil Oda, insan, hayvan, çevre sağlığını korumak için bitki koruma ürünlerinin satışına yönelik bilimsel tabanlı hukuki düzenlemelerin getirilmesinden yanadır. Oda'nın halk sağlığını korumaya yönelik sürekli çabaları, bu tutumun açık bir göstergesi niteliğindedir. Bu doğrultuda Avrupa Birliği'nde yasaklanmış 144 zirai mücadele ilacı aktif maddesinin Oda'nın tüm uyarılarına karşın halen Bakanlık'tan ruhsatlı olarak satışının yapılıyor olması ve müvekkil Oda'nın ortaya koyduğu gerçeklerin doğruluğu kamuoyu baskısıyla Bakanlığın 1.1.2009'dan itibaren bunlardan yalnızca 75'inin satışını yasaklamış olması, tarafların tutumunu açıkça ortaya koyan bir gösterge niteliğindedir. Bu bağlamda müvekkil Oda, "çevre ve halk sağlığını korumak" meşruiyet temelinde, Oda üyesi ziraat mühendislerine yönelik fiili engel niteliğindeki düzenlemelerin yapılmasına karşdır.

Yapılan sınavın ortaya çıkan sonuçları, aslında bir kamu yararı değerlendirmesini haklı göstermekten uzak olarak konulan bu keyfi başarı ölçütünün, fiili olarak ziraat mühendislerinin bayilik yapmasını engelleme sonucunu doğurduğunu göstermektedir. Şöyle ki;

Sınava giren 1974 ziraat mühendisi, 345 tekniker ve teknisyen olmak üzere toplam 2319 kişiden, sınavı yalnızca 26 kişi geçebilmiştir. Sınavdaki başarı oranının skandal boyutundaki sonuçları, sınava girenlerin durumunu değil, sınavı düzenleyenlerin artık gizleyemeyecekleri kamu yararına aykırı amaçlarını ortaya koymaktadır. Çünkü bu sınav, bayilik için gerekli bilgileri ölçmek yerine, adeta ziraat mühendisliği meslek üyelerinin hukukun ve bilimsel olarak sahip oldukları hak ve yetkilerinin kullanımının engellenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır.

Yapılmasına haklı gerekçelerle karşı çıktığımız bu sınav, Bakanlığın diğer bazı Yönetmeliklerde uygun gördüğü 65 ya da 70 ya da bir başka puan üzerinden değerlendirilseydi sınavı kazanıp hakkıyla bitki koruma ürünü satışı yapabilecek çok sayıda ziraat mühendisi, bu keyfi 80 puan belirlemesi ile fiili bir engelleme durumu ile karşı karşıya kalmışlardır.

c) Halen 5758 zirai mücadele ilaç bayii görev yapmakta olup, bunlardan 4092'si ziraat mühendisi, 1164'ü ziraat teknikeri ve teknisyeni, 502'si ise aralarında okur yazar ve ilkökul mezunlarının da bulunduğu meslek dışı kişilerden oluşmaktadır.

Bu bayilerden, yanında çalıştırdığı ziraat mühendisi mesul müdür aracılığıyla bitki koruma ürünü satanlar için de, Yeni Yönetmelik hükümleri uyarınca çalışmama durumu ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki; Yönetmelik uyarınca Mesul Müdür uygulaması iptal edilmiş, daha önce mesul müdür olarak bayii de görev yapan ziraat mühendisi, yeni Yönetmelik uyarınca sınava girip 80 puan almak zorunda bırakılmıştır. Sınavı kazanan 26 kişi dışındaki (eski) mesul müdürlerin, yeni Yönetmelik hükümleri uyarınca bayii de çalışmalarını imkanı kalmamıştır. İşletme sahibinin ise, faaliyetini sürdürmek üzere, sınavı kazanmış bir ziraat mühendisi ile ortaklık kurması zorunluluğu doğmaktadır. Oysa tüm yurt

çapında yalnızca 26 kişinin bu sınavı kazanmış olması ve Yönetmeliğin 6 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının ç bendi uyarınca sınavın yılda bir kez yapılacak olması, bu tür işletmelerin kapanmasına da neden olmaktadır.

3) Görüldüğü gibi ilgili Yönetmelik uyarınca yapılan sınav, hem açıkça hukuka aykırı hem de telifsiz imkansız zararların doğmasına neden olmuştur.

Yapılan uygulamayla, ziraat Mühendisi, tekniker ve ziraat teknisyenleri aynı sınava tabi tutulmuşlardır. Bu durum, ziraat mühendisliği mesleğine yönelik bir saygısızlık niteliğindedir. Avukatlarla katiplerin, doktorlarla sağlık tekniker ya da teknisyenlerinin vb. aynı yetkiyi kullanmak üzere aynı sınava tabii tutuldukları bir başka örnek Türkiye'de ve dünyada yoktur.

Ayrıca davalı Bakanlığın bu uygulamasından yola çıkarak örneğin Adalet Bakanlığı da Ceza Hukuku alanında serbest çalışacak avukatlar için bir sınav yapılabilir mi? Ya da Sağlık Bakanlığı Eczacılar için bir sınav uygulamasına gidebilir mi ? Bu örneklerden hareketle, Barolar, Eczacılar Odası, Ziraat Mühendisleri Odası gibi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının düzenleme alanına giren konular, Bakanlıklarca, arzu edildiği gibi düzenlenebilir mi? Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

4) İtiraza konu kararın gerekçesi bulunmamaktadır.

Davalı İdare, savunmasında, 6968 Sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 38.maddesine dayanmakta ise de bu madde, mücadele alet ve ilaçlarının yurt piyasasına arzı ve satışının davalı Bakanlığın ruhsat ve kontrolüne bağlı olduğunu düzenlemektedir. Dava konusu Yönetmeliğin tüm diğer maddeleri bu madde kapsamında olan hükümlerdir ve müvekkil ODA'nın bu hükümlere bir itirazı bulunmamaktadır. Zaten, Kanunun uygulanmasını gösteren Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması Hakkında Yönetmelik de yürürlüktedir. Ürünlerin satışı, kontrolü, ruhsatlandırılması ve diğer tüm konular elbette Bakanlığın kontrolündedir, ancak bu düzenlemelere sınavı dahil etmeye çalışmak hukuki olarak olmaz. Serbest Ziraat Mühendisini bir kamu görevlisiymiş gibi sınava tabi tutmanın hukuki dayanağı olmadığı İdarenin Savunmasından da anlaşılmaktadır. İleri sürülen gerekçelerin hiçbir hukuki dayanağı sağlayamamaktadır. Konunun önemli olması, Bakanlığa sınav yapma yetkisi vermez. Davalı İdare, düzenlemedeki temel amacın ziraat mühendislerinin standardını yükseltmek olduğunu ileri sürmekte ise de standart eğitimle yükselir.

Tüm bu nedenlerle ve dava konusu Yönetmelik hükmünün hiçbir hukuki dayanağı yok iken, Daire kararının hangi gerekçeye dayandığı anlaşılammıştır.

SONUÇ: Yukarıda sunulan ve Yüksek Kurulunuzca re'sen dikkate alınacak nedenlerle itirazlarımızın kabulünü, Danıştay 10.Dairesinin 30/10/2008 tarih E.2008/6294 sayılı Yürütmenin Durdurulması isteminin reddine ilişkin kararının kaldırılarak Yürütmenin Durdurulmasına karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

EK-15

**T.C. DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU**

YD. itiraz No:2008/1426

İtiraz Eden (Davacı) : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zuhâl Dönmez

Karşı Taraf (Davalı) : Tarım ve Köyşleri Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : Danıştay Onuncu Dairesi'nce verilen ve yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 30.10.2008 günlü, E:2008/6294 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini istemektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi Pınar İmirzaloğlu'nun Düşüncesi: İtirazın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Ergün Özcan'ın Düşüncesi: İtiraz dilekçesinde ileri sürülen nedenler Danıştay Onuncu Dairesi'nce verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte görülmediğinden, itirazın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nca, dosya incelendi, gereği görüldü:

2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen, Yönetmeliğin 6. Maddesinin 1. fıkrasının "ç" bendi ile bununla bağlantılı olarak 3., 4. ve 5. fıkralarının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada; Danıştay Onuncu Dairesince verilen, yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 30.10.2008 günlü, E:2008/6294 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesine göre ancak idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

İtiraz edilen kararlar ilgili dosyanın incelenmesinden, yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için Kanunun aradığı koşulların gerçekleşmemiş olduğu anlaşıldığından, itirazın REDDİNE, 19.2.2009 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu

Danıştay Başkanvekili Sinan Yörükoğlu - 13. Daire Başkanı Faruk Öztürk - 6. Daire Başkanı Bekir Aksoylu - 8. Daire Başkanı Ayla Alkuvılcım - 2. Daire Başkanı Kamuran Erbuğa - 11. Daire Başkanı Ahmet Hamdi Ünlü - 5. Daire Başkanı Salih Er - 12. Daire Başkan V. Sabriye Köprülü - 12. Daire Üyesi A. Çetin Zöngür - 13. Daire Üyesi Ali Öztürk - 5. Daire Üyesi Günay Erden - 5. Daire Üyesi Esen Erol - 8. Daire Üyesi Dr. Tacettin Şimşek - 5. Daire Üyesi Mustafa Kılıçhan - 2. Daire Üyesi Ayfer Özdemir - 8. Daire Üyesi Alaattin Öğüş - 6. Daire Üyesi Levent Artuk - 6. Daire Üyesi Habibe Ünal - 13. Daire Üyesi Turan Karakaya - 12. Daire Üyesi Zeynep Kavlak X - 13. Daire Üyesi Zümrüt Ödenm - 8. Daire Üyesi Atıl Üzelgün - 11. Daire Üyesi Hüseyin Poroy X - 6. Daire Üyesi Tülin Özgenç - 2. Daire Üyesi Nurben Ömerbaş - 11. Daire Üyesi M. Temel Koçaklar - 12. Daire Üyesi Mevlüt Çetinkaya - 11. Daire Üyesi Namık Kemal Ergani - 2. Daire Üyesi Yüksel Öztürk

KARŞI OY

Dava, 2.2.2008 günlü, 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının "ç" bendi ile bununla bağlantılı olarak 3. 4 ve 5. fıkralarının iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Dava konusu edilen 6. maddenin 1 (ç) bendinde; Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak, bitki koruma ürünleri bayilik ve toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar arasında sayılmış ise de; anılan Yönetmeliğin dayanağı 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununda, söz konusu izin belgesinin alınabilmesi için açıkça bir sınav koşuluna, başka bir deyişle sınava ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş olduğundan yasal dayanağı bulunmayan yönetmelik maddesinde hukuka uyarlık bulunmadığı görüşüyle, yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin Daire kararına yapılan itirazın kabulü oyuyula karara karşıyız

12. Daire Üyesi Zeynep Kavlak - 11. Daire Üyesi Hüseyin Poroy

EK-16

9 Haziran 2009 SALI Resmî Gazete Sayı : 27253

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN TOPTAN VE PERAKENDE SATILMASI

İLE DEPOLANMASI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar şunlardır;

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dalında yüksek lisans veya doktora yapmış ziraat mühendisi olmak,
- c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış;
(b) bendi dışında kalan ziraat mühendisi olmak,
- ç) Bu maddenin (b) ve (c) bentleri dışında kalan ziraat mühendisleri ile ziraat teknisyeni ve meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş teknikerler için Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 60 ve üzeri puan almak.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7 – (1) 6 ncı maddede belirtilen şartları taşıyan, bayilik veya toptancı izin belgesi almak isteyenler, başvuru dilekçesi ekinde bayilik veya toptancılık yapacakları ildeki il müdürlüğüne aşağıdaki belgelerle birlikte müracaat ederler.

- a) Diploma veya mezuniyet belgesinin aslı veya kurumca onaylı sureti.
- b) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen hizmet süresini gösteren belge.
- c) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen sınavda başarılı olduğunu gösteren belge.
- ç) Bayilik veya toptancılık yapılacak yerin veya deponun açık adresi.
- d) T.C. kimlik numarası beyanı.
- e) İki adet vesikalık fotoğraf.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“j) Bayiler, bitki koruma ürünlerini, reçetesiz veya Bakanlıkça belirlenen şartlar dışında satamazlar. Reçete ile satılan bitki koruma ürünlerinin kayıtları düzenli olarak tutulur. Reçete iki yıl süre ile saklanır.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin ekinde bulunan EK-3 sayılı Bitki Koruma Ürünleri Depo İzin Belgesi ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 5 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

EK-17

**YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR
DANIŞTAY İLGİLİ DAİRESİNE Sunulmak Üzere
DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA**

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ - Av. Devran MELİK SAATÇIOĞLU

DAVALI: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı-ANKARA

DAVA: 09.06.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile değiştirilen "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6 inci maddesinin 1 inci fıkrasının ve 7 inci maddesinin yürütülmesinin durdurulması ve iptali talebinden ibarettir.

AÇIKLAMALAR: 11.10.2007 tarih 26670 sayılı RG’de yayınlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin bazı maddelerinin iptali için Müvekkil Oda tarafından açılan dava Danıştay 10 uncu Dairesinin E.2007/8264 sayılı dosyasında derdest iken; üçbuçuk ay sonra, 02.02.2008 tarihinde Davalı Bakanlık tarafından Yönetmelikte değişiklik yapılmış ve Müvekkil Oda tarafından bu değişiklik sonrası oluşan yeni hukuki duruma karşı da dava açılmıştır. Danıştay 10 uncu Dairesinin E.2008/6294 sayılı dosyasında görülen bu dava da sürerken Davalı Bakanlık tarafından sözkonusu Yönetmelikte yapılan son değişiklik 09.06.2009 tarih 27253 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Görüldüğü gibi, sıklıkla yapılan Yönetmelik değişiklikleri bitki koruma hizmetleri alanındaki düzenlemelerin istikrar kazanmasını önlemekte; böylelikle hem kamu yararı ile üretici - tüketici hak ve çıkarları hem de ziraat mühendislerinin özlük hakları ihlal edilmektedir. Bundan da öte, Yönetmelik değişikliklerinin böylesine sıklıkla yapılması, müvekkil Oda’nın bu düzenlemelerin iptali için açtığı davaların haklılığını adeta teyit edici nitelik taşımaktadır.

Kaynağını Anayasa’nın 135 inci maddesinden alan Müvekkil Oda, Ziraat Mühendislerinin oluşturduğu üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunlarıyla doğrudan ilgilenmekle yükümlü kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

Resmi Gazete’nin 06.04.2005 tarih ve 25778 sayısında yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği’nin 6 inci maddesi’nin (g) bendine göre de; üyelerinin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmi ve özel kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, Müvekkil Oda’nın amaç ve görevleri arasındadır.

Bu bağlamda Müvekkil Oda, üyelerinin hak ve yetkilerini savunmak için davaya konu Yönetmeliğin, Ziraat Mühendislerinin ve Ziraat Mühendisleri Odası’nın yasalarla ve yargı kararlarıyla belirlenen hak ve yararlarına aykırı biçimde kısıtlayıcı/engelleyici ve hukuka aykırı hükümlerinin iptalini talep etmektedir.

İPTAL NEDENLERİ: 1. İptali talep ettiğimiz, Resmi Gazete’nin 09.06.2009 tarihli 27253 sayısıyla yayınlanıp yürürlüğe giren "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in 1 inci maddesinde, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6 inci maddesinin birinci fıkrasının değiştirildiği ifade edilmektedir. Sözü edilen fıkrada, bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar düzenlemiştir.

Resmi Gazetenin 09.06.2009 tarih ve 27253 sayılı nüshasında yapılan Yönetmelik değişikliğiyle; kural olarak bitki koruma ürünü bayilik ve toptancı izin belgesi verilecek ziraat mühendisleri ile ziraat teknisyenleri ve meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş teknikerlerin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı veya Milli Eğitim Bakanlığı veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı’nca yılda bir kez yapılacak sınava girme koşulu muhafaza edilmekte; başarı için gerekli puan 80’den 60’a düşürülmekte; bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dalında yüksek lisans veya doktora yapmış ziraat mühendisleriyle, kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış ziraat mühendisleri sınavdan muaf tutulmaktadır.

Sözü edilen düzenlemeler, 7472 sayılı Yasa ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük’ün aşağıda belirtilen hükümlerine aykırılık taşımaktadır. Şöyle ki;

13.05.1960 tarih 10504 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun, 2 inci maddesinde, ziraat mühendislerinin mesleki işgal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere, ... zirai mücadele ... gibi bilimüm sahalarına ait keşif, plan ve projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye, bütün bu sahalarda gerekli kontrol, muayene, ekspertiz, ehliyük işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müesseses ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye veya bunların mesul müdürlüğünü ifaya salahiyyetli olduklarını düzenlemiştir. Kanun’un 1 inci maddesi, bu hak ve salahiyyetleri kullanabilmek için Türkiye’deki veya Maarif Vekaletince onaylanmış yurtdışındaki Ziraat Fakülterinden mezun olmak koşulunu getirmiştir. Kanun’un 6 inci maddesi ise, "Bu Kanun’un tatbik suretini .. göstermek üzere Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Ziraat Vekaleti ve Ziraat Mühendisleri Odası tarafından müştereken bir nizamname hazırlanır" hükmünü taşımaktadır.

Kanun'un 6 ıncı maddesi uyarınca, belirtilen kurum/kuruluşlar tarafından hazırlanan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Resmi Gazete'nin 24.01.1992 gün, 21121 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sözü edilen Tüzük'ün "Yetki" başlıklı 2 inci maddesi; "ziraat mühendislerinin yetkileri, genel çalışma alanları dışında lisans veya lisans üstü diploması aldıkları bölümler veya mesleki çalışma alanlarıyla sınırlıdır" hükmünü taşımaktadır. Tüzük'ün "Zirai Mücadele, zirai Karantina ve Tarım İlaçları" başlıklı 5 inci maddesi, Tüzük'ün "Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkiler" başlıklı İkinci Bölümünde yer almaktadır. Oysa Tüzük'ün üçüncü bölümü, "Lisans ve Uzmanlık Alanlarına Göre Görev ve Yetkiler" başlığını taşımaktadır.

Buradan da açıkça ortaya çıkmaktadır ki, yukarıda belirtilen Yasa ve Tüzük hükümlerine göre, bitki koruma hizmetlerini kapsayan zirai mücadele ve tarım ilaçları alanı, ziraat mühendislerinin genel çalışma alanına girmektedir. Yasa ve Tüzük'ün Genel Çalışma Alanı olarak saptadığı bir alanın, Yönetmelik ile belirli bölümlere, çalışma ilişkilerine daraltılması, kısıtlanması, sınav koşuluna bağlı tutulması ve ziraat teknisyen / teknikerlerine de bu alanda yetki tanınması hukuka aykırıdır. Bu yönüyle de iptali gerekmektedir.

Tüzük'ün yukarıda sözü edilen Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları başlıklı 5 inci maddesinin aşağıya çıkarılan hükmü, tezimizi açıkça ortaya koymaktadır;

"Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihraç eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtım alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Yukarıdaki fıkralardan geçen ilaç ve preparatların üretimi, ithali, pazarlanması ve bunların bitkilere uygulanmaları aşamalarındaki ruhsatlandırma ve denetim işleri ziraat mühendisleri tarafından yürütülür."

Görüldüğü gibi, bitki koruma hizmetlerini de kapsayan tüm zirai mücadele hizmetleri ve tarım ilaçları alanı, Ziraat Fakültelerini bitiren ziraat mühendislerinin münhasır ve genel çalışma alanıdır. Bu yönüyle de bu alanın belirli bölümlere ve çalışma ilişkilerine daraltılması, sınav koşuluna tabi tutulması, teknisyen - teknikerlere bu alanda yetki tanınması hukuka aykırıdır.

Bakanlığın bu alandaki düzenlemelerinin tutarsızlığını gösteren bir somut örnek, daha evvel 4 Ekim 2008 ve 26 Nisan 2009 tarihlerinde yapılan sınavlara girerek 80 puan alamamak suretiyle başarısız olarak değerlendirilen bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendislerinin, Yönetmelikte yapılan değişiklik sonrasında, yalnızca Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerine müracaat etmek suretiyle bayilik veya toptancı izin belgesi alabilmeleri ile ortaya konulabilir.

Diğer taraftan, ziraat mühendisleriyle teknisyen ve teknikerlerin, aynı yetki alanını paylaşmak üzere eşit görülmeleri ve aynı sınava tabi tutulmak istenmeleri de, ziraat mühendisliği eğitimine bunların hak ve yetkilerini düzenleyen Yasa - Tüzüğe aykırılık teşkil etmektedir. Ziraat mühendisleri, "Ziraat Yüksek Mühendisleri Hakkında Kanun" un 2 inci maddesi ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 5 inci maddesine göre yasal olarak bitki koruma alanında münhasıran yetkili olup, ziraat mühendisleri dışında teknisyen ve teknikerlere bu yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir. Dört yıllık Ziraat Fakültelerini bitirerek ziraat mühendisi unvanını kazanan müvekkil Oda üyeleri ile iki yıllık meslek yüksek okulu mezunu ve meslek lisesi mezunu olan tekniker ve teknisyenlerin aynı yetkilerle donatılmaya çalışılmaları hukuka aykırıdır ve iptali gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar, hukuka olan aykırılıklar yanında, Yönetmelik ve değişiklikleriyle getirilen düzenlemelerin, kamu yararına uygun bir ölçüt ve değerlendirme sağlamadığını göstermektedir.

İptalini istediğimiz düzenlemenin, Yasa ve Tüzüğe aykırılığı, daha evvel Danıştay 10 uncu Dairesinin E.1998/1664; K.2000/5667 sayılı kararına da konu olmuş ve Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nın benzer bir Yönetmelik düzenlemesi 27.4.2000 tarihinde bu kararla iptal edilmiştir. Şöyle ki;

21.8.1996 tarih, 22734 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6/b maddesinde, bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dersi almış ziraat mühendisi olmak, zirai mücadele ilaçları bayilik ve toptancı izni verilecek kişilerde aranacak koşullar olarak belirlenmiştir.

Bu düzenleme nedeniyle, Ziraat Fakültesinin Tarımsal Mekanizasyon Tarım Marinaları Bölümü mezunu Hüseyin AKSOY'a izin belgesi verilmemesi işlemini Danıştay 10 uncu Dairesi, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanununun 1 inci maddesi ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 5 inci maddesini gereke tutarak E.1998/1664, K.2000/5667 sayılı Kararı ile iptal etmiş;

Bunun yanında, 21.08.1996 tarihli Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6/b maddesinde yer alan "bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dersi almış

ziraat mühendisi olma koşulu" yine Danıştay 10 uncu Dairesinin 27.04.2000 tarih ve E.1997/35 K.2000/1947 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Görüldüğü gibi Bakanlık, Danıştay tarafından iptal edilmiş düzenlemeyi neredeyse aynen yeniden Yönetmeliği koyarak, yargı kararlarına uygun olmayan bir idari işlem tesis etmekte sakınca görmemektedir.

Bütün bu gelişmeler karşısında, Ziraat Mühendislerinin bitki koruma hizmetleri alanındaki yetkilerinin daraltılması (bölüm itibarıyla) veya kısıtlanması (sınav zorunluluğu) girişimi hukuki değildir.

Bilindiği gibi Kamu Kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmiştir. Konu ile ilgili yönetmeliklerin dayanağı olan kanun 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunudur. Örneğin "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik", 657 Sayılı Kanuna göre çıkarılmış olup kamuda çalıştırılacak kamu görevlileri için çıkarılmıştır. Yönetmeliğin 2.maddesinde hangi kadrolar için sınav yapılacağı gösterilmiştir. (Bundan başka Örneğin; Kamuda çalıştırılacak işçiler için "Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği" - Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik çıkarılmıştır).

Görüldüğü gibi iptalini talep ettiğimiz düzenlemede gösterilen kurumların, kamu kurum ya da kuruluşlarına bağlı olmadan serbest hizmet faaliyeti sürdürerek toptan ve perakende bitki koruma ürünü satan bayiler için sınav düzenleme yetki ve görevleri bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin dayanağı olarak gösterilen ve 24.5.1957 gün, 9615 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6968 sayılı Ziraat Mücadele ve Ziraat Karantina Kanununun 40 ve 64 üncü maddelerinde de böyle bir düzenleme yoktur. Dayandığı kanunun uygulanmasını göstermesi gereken Yönetmelikle Kanunda olmayan bir düzenleme getirilemez.

Davaya konu Yönetmelik, ziraat mühendislerinin bayi ve toptancı olabileceğini düzenlemiştir. Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin sınava tabi tutulmaları hukuken mümkün değildir. Daha evvel verilen yargı kararlarıyla özel sektör çalışanı olan ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisinin bulunmadığı ortaya çıkmış olan (Danıştay 8 inci Dairesi E.2006/4114) davalı Bakanlığın bu kişilere sınav koşulu getirmesinin hukuki dayanağı yoktur.

2. "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin"; 2 inci maddesiyle değiştirilen "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 7 inci maddesinde, belirli koşulları sağladıktan sonra bayi veya toptancı izin belgesi almak isteyenlerin bayilik veya toptancılık yapacakları ildeki İl Müdürlüklerine müracaat için sunacakları belgelerden söz etmektedir.

Yönetmeliğin 7.maddesinin 1.fıkrasının (f) bendinde "Ziraat mühendisleri için Ziraat Mühendisleri Odasına, üye olduklarını gösteren belge" zorunlu belgeler arasında sayılmaktayken 09.06.2009 tarih ve 27253 sayılı yönetmeliğin 2 inci maddesiyle yapılan değişiklikle ziraat mühendisleri için Ziraat Mühendisleri Odasına üyelik belgesi, başvuru için istenilen belgeler arasından çıkarılmıştır. Böylece davalı Bakanlık yasaya aykırı bir biçimde serbest çalışan ziraat mühendislerinin Ziraat Mühendisleri Odasına üye zorunluluğunu göz ardı etmekte, Anayasal bir kuruluş olan, Ziraat Mühendisleri Odası'nın yasal hak ve yetkilerine aykırı bir tutum geliştirmektedir.

Oysa 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 33.maddesi; "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler" hükmünü taşımaktadır.

Bu konuda Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı 06.11.2008 tarihli kararı kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına üye zorunluluğunu ortaya koyan emsal teşkil eden bir karardır. Anayasa Mahkemesi kararında, kamu hizmetinde düzeyi korumak, mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulan mesleki kuruluşların Anayasanın 135.maddesinde, "Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları" olarak düzenlendiği, serbest çalışanların kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarına kaydının zorunlu olduğu, aksi takdirde bu meslek kuruluşlarının üyelik ve aidat sorunuyla karşı karşıya kalacakları, anayasal görevlerini yerine getiremeyecekleri belirtilmiştir. Davaya konu yönetmelik değişikliği ile örtülü olarak üye ile Meslek Odası arasındaki bağın kaldırılması, koparılması ve işlevsizleştirilmesi gibi kamu yararına aykırı bir düzenleme yapılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra, Tarım Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü 06.04.2009 tarih ve 0963 sayılı ile odaya üyelik belgesinin aranmayacağına ilişkin bir Genelge yayınlamıştır. Genelgenin iptali talebiyle açılan davada, Danıştay 10.Dairesinin 15.05.2009 tarih E.2009/5090 sayılı kararıyla yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir. Görüldüğü üzere yönetmelik değişikliği hukuka aykırı olduğu gibi yargı kararlarına da aykırıdır.

Bu doğrultuda yasa gereği Bitki Koruma ürünlerinde bayi ya da toptancı izin belgesi almak isteyen ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduğunu gösterir belgenin başvuru sırasında bayi yada toptancılık yapacakları ildeki il müdürlüklerince istenilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede davalı Bakanlık'ın yönetmelik değişikliğiyle bitki koruma ürünleri bayii ve toptancısı olarak serbest ziraat mühendisliği hizmeti yapacak ziraat mühendislerinin Ziraat Mühendisleri Odasına üye olma zorunluluğunu kaldırması hukuka aykırı olup, iptal edilmelidir.

Yürütmenin Durdurulması Talebimizin Gerekçeleri;

Hukuka aykırı olan ve yürütülmesinde telafisi imkansız zararlar doğacak olan yönetmeliğin yürütülmesinin durdurulmasını aşağıdaki gerekçelerle talep ediyoruz;

- a) Dava konusu Yönetmelik hükmü açıkça hukuka aykırıdır: Bu konudaki açıklamalar, dilekçemizin önceki bölümlerinde yapılmıştır.
- b) Yürütülmesinin durdurulması ve iptalini istediğimiz Yönetmelik hükümleri, telafisi imkansız zararların doğmasına neden olmaktadır. Şöyle ki;

Beşeri ilaçlar için yalnızca eczacılar, hayvan sağlığı ilaçları için yalnızca veteriner hekimler yetkilidir. Buna benzer şekilde, dört yıllık eğitimini ziraat fakültelerinde tamamlayarak ziraat mühendisi ünvanı kazanan kişilerin Yasa ve Tüzük'ten gelen yetkiler ile bitki koruma ürünleri satabilmeleri gerekmektedir. Bayii ve toptancı olarak serbest ziraat mühendisliği faaliyeti yapıp bitki koruma hizmetlerinde çalışacak ziraat mühendislerinin gereksinimleri olabilecek bilgi güncellemeleri, tıpkı eczacı örneklerinde olduğu gibi, düzenli olarak verilecek kurslarla sağlanabilir. Bakanlığın bunu yapmak yerine, halen okuryazarların ve ilkokul mezunlarının dahi ruhsatlı olarak bitki koruma ürününü sattığı bir ülkede, bir taraftan ziraat mühendislerini sınava tabi tutması, diğer taraftan aynı koşullarda tekniker ve teknisyenlere de yetki vermesi, hukuka aykırılığı yanında kamu yararına da yabancıdır.

Konuyla ilgili bir başka husus ise, yapılan sınavda başarı için konulan puanlara ilişkindir. 11.10.2007 gün, 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik bu alanda 80 puan barajını getirmiştir. Yapılan değişiklik ile bu not 60'a düşürülmüştür. Bu durum, konuyla ilgili bir bilimsel ölçüt yerine, idareye, keyfi not belirlemenin hakim olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, önceki Yönetmelik hükümlerine göre sınava girip 80 alamadığı için başarısız sayılan bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisleri, Yönetmelik değişikliği sonrasında doğrudan yetki kazandıkları için, sınavından başarısız sayıldıkları bayilik ve toptancı izin belgelerini, İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerine başvurarak alabilmektedirler.

Durumu bir örnek yoluyla somutlamak, yaşanan haksızlığı ortaya koymak açısından önemlidir. Örneğin 26 Nisan 2009 tarihinde sınava girmiş iki kişiden, Tarla Bitkileri bölümü mezunu Özkan KESKİN 74, Bitki Koruma bölümü mezunu Seyhan ARSAL 73 puan almışlardır. Önceki hukuki duruma göre her ikisi de sınavda başarısız olarak değerlendirilmişken, yapılan Yönetmelik değişikliği sonrasında, 73 puan alan Seyhan ARSAL doğrudan yetki belgesi sahibi olmakta, 74 puan alan Özkan KESKİN ise yetki belgesi alamamaktadır. Davalı İdare'nin neden ve sonuçlarını iyi düşünmeden, hukuka aykırı olarak yaptığı düzenlemeler, ziraat mühendislerinin özlük haklarının kullanımına engel oluşturmakta; sosyo - ekonomik yönleriyle de telafisi imkânsız zararlar doğurmaktadır.

Müvekkil Oda insan, hayvan ve çevre sağlığını korumak için bitki koruma ürünlerinin satışına yönelik bilimsel tabanlı ve hukuka uygun düzenlemelerin yapılmasından yanadır. Oda'nın halk sağlığını korumaya yönelik sürekli çabaları, bu tutumun açık bir göstergesi niteliğindedir. Ancak müvekkil Oda, "çevre ve halk sağlığını korumak" meşruiyet temelinde, Oda üyesi ziraat mühendislerine yönelik fiili engel niteliğindeki düzenlemelerin yapılmasına karşıdır.

Yapılan Yönetmelik ve değişiklikleriyle, ziraat mühendisleriyle ziraat teknisyeni ve teknikerleri aynı yetki için aynı sınava tabi tutulmaktadır. Bu durum, ziraat mühendisliği mesleğine yönelik bir saygısızlık niteliğindedir. Avukatlarla katiplerin, doktorlarla sağlık teknisyenlerinin, veteriner hekimlerle veteriner sağlık teknisyenlerinin, aynı yetki için aynı sınava tabi tutuldukları bir başka örnek dünyada ve Türkiye'de yoktur.

Ayrıca Tarım ve Köyşleri Bakanlığının, serbest ziraat mühendislerini sınava tabi tutma uygulamasından yola çıkarak, örneğin Adalet Bakanlığı da ceza hukuku alanında serbest çalışacak avukatlar için bir sınav yapabilir mi? Aynı şekilde, Sağlık Bakanlığının eczacıları sınava tabi tuttuğu görülmüş müdür? Bu örneklerde de görüldüğü üzere, Barolar, Eczacılar Odası, Ziraat Mühendisleri Odası vb. kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının düzenleme alanına Bakanlıkların arzu ettikleri gibi müdahale etmeleri, hukuka yabancı bir girişimdir.

Açıklanan nedenlerle, hukuka açıkça aykırı ve telafisi imkansız zararlar doğuracak yönetmeliğin yürütülmesinin durdurulması kararının acil olarak verilmesini talep ediyoruz.

HUKUKİ NEDENLER : Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı Kanun, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM : Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle; 09.06.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile değiştirilen "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" in 6 ıncı maddesinin birinci fıkrasının ve 7 ınci maddesinin yürütülmesinin durdurulması ve iptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederiz.06.07.2009

EK-18

T.C. DANIŞTAY ONUNCU DAİRE

Esas No : 2009/9268

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen:

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekil : Av. Devran Melik Saatçioğlu

Davalı : Tarım ve Köyişleri Bakanlığı - ANKARA

Davanın Özeti : Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 9.6.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin birinci fıkrası ile 2. maddesiyle değiştirilen 7. maddesinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Özden Atabak

Düşüncesi : Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 9.6.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin birinci fıkrası yönünden hukuka uyarlık bulunmadığından, yürütmenin durdurulması, 2. maddesiyle değiştirilen 7. maddesine yönelik yürütmenin durdurulması isteminin ise reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Hüseyin Ünal Kara

Düşüncesi: Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, istemin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince davalı idarenin savunmasının alınmasından sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, davalı idarenin savunmasının geldiği anlaşılmakla, 2575 sayılı Danıştay Kanununun Ek 1. maddesi uyarınca, Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müsterek Kurulca yeniden incelendi, gereği görüldü:

Dava, Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin, 9.6.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin birinci fıkrası ile 2. maddesiyle değiştirilen 7. maddesinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Bitki koruma ürünlerinin toptan veya perakende olarak satılması ve depolanması ile bu ürünleri, toptan ve perakende satacaklar ile depolayacakların uyması gereken esasları belirlemek amacıyla çıkarılan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin dayanağını 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 40. ve 64. maddeleri oluşturmaktadır.

6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'nun 40. maddesinde; mücadele alet ve ilaçlarının Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na tespit edilmiş ithal veya imal yerindeki perakende fiyatının ambalajı üzerinde gösterilmesinin zorunlu olduğu, mücadele ilaçlarının

ne şekillerde ithal, satışa arz, imal edileceğinin, etiket ve tarifnamelerinin ihtiva edeceği hususların ve mücadele aletlerine konacak işaret ve yazılar ile bu işlere ilişkin diğer gerekli hususların nizamnamesinde belirtileceği; 64. maddesinde ise; bu Yasanın belirli hükümlerinin uygulanmasını göstermek üzere bu kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na nizamnameler çıkarılacağı kurala bağlanmış; Zirai Mücadele İlaç ve Aletleri Hakkında Nizamnamenin 4. maddesinde; zirai mücadele ilaç ve aletlerini toptan ve perakende satacaklarda aranılacak vasıf ve şartların Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na belirleneceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesinden; bitki koruma ürünlerinin toptan veya perakende olarak satılması ve depolanması ile bunları satacaklar ve depolayacaklar hakkında kurallar koymaya, bu konuda düzenleme yapmaya Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın görevli ve yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik; ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende olarak satışında kimlerin yetkili olduğunu; bayi ve toptancıların sorumluluklarını, bu ürünlerin depolanmasını ve satışlarının kontrolü ile bunlarla ilgili usul ve esasları kapsamakta olup, 9.6.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile bazı maddeleri değiştirilmiş ve dava konusu edilen maddeleri aşağıda incelenmiştir.

Dava konusu Yönetmeliğin, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasını değiştiren çerçeve 1. maddesi;

11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin "Bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler ve sınav" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında; bitki koruma ürünleri bayiliği veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar;

a) Türk vatandaşı olmak,
b) Bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi olmak,
c) Bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi dışında, kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış ziraat mühendisi olmak,

c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az on yıl çalışmış ziraat teknisyeni veya meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker olmak,

d) Bakanlıkça veya Millî Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 80 ve üzeri puan almak

olarak sayılmış iken; 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile yukarıda belirtilen şartlar değiştirilmiş ve söz konusu şartlar;

a) Türk vatandaşı olmak,
b) Ziraat mühendisi olmak,
c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl

çalışmış;

1) Ziraat teknisyeni,

2) Meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş tekniker olmak,

ç) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak şeklinde belirlenmiş; daha sonra dava konusu Yönetmelik değişikliği ile bu şartlar;

a)Türk vatandaşı olmak,vb) Bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dalında yüksek lisans veya doktora yapmış ziraat mühendisi olmak,

c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış; (b) bendi dışında kalan ziraat mühendisi olmak, ç) Bu maddenin (b) ve (c) bentleri dışında kalan ziraat mühendisleri ile ziraat teknisyeni ve meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş teknikerler için Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 60 ve üzeri puan almak" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Görüldüğü üzere; Yönetmeliğin ilk halinde, bitki koruma ürünleri bayiligi veya toptancı izin. belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar belirlenirken; bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi dışındaki ziraat mühendisleri, teknisyenler ve teknikerler için kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda belirli süre çalışmış olmak koşulu aranmış, ayrıca hepsi için sınav şartı getirilmiştir. Yönetmelikte 2008 yılında yapılan değişiklikte, koşullar yeniden belirlenirken, ziraat mühendislerinin mezun oldukları bölüm bakımından herhangi bir ayrıma gidilmemiş, teknisyen ve teknikerler için de kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda belirli süre çalışmış olmak şartı ile; yapılacak sınavda başarılı olmak şartının aranmasına devam edilmiştir.

Dava konusu Yönetmelik değişikliği ile ziraat mühendisleri arasında ayrımlar yapılarak, bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi veya bitki koruma dalında yüksek lisans veya doktora yapmış başka bölüm mezunu ziraat mühendisi ile kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış ziraat mühendisleri, sınav şartından muaf tutulurken, bunlar dışında kalan ziraat mühendisleri ile teknikerler ve teknisyenler için, sınav şartı korunmuştur.

6968 sayılı Yasa ve 441 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereği, idarenin bitki koruma ürünleri bayiligi veya toptancılığı işini yapacak gerçek ve tüzel kişilerin taşınması gereken nitelikleri belirleme yetkisi bulunduğu hususunda kuşku bulunmamaktadır. Ancak idareye tanınan bu yetki sınırsız olmayıp; kamu yararı ve hizmetin gereklerine uygun olarak kullanılmalıdır. Davalı idare, savunmasında, sınav şartının; bitki koruma ürünlerini toptan ve perakende satan bayi ve toptancıların, Yönetmelikte belirtilen konularda, yeterli bilgi birikimine sahip olmaları ve bu konularda bilgilerinin artırılması ve güncellenmesi ile üreticilere doğru ve sağlıklı tavsiyelerde bulunabilmeleri, konunun tamamen insan sağlığına yönelik olması sebebiyle bayilik ve toptancılık yapacak ziraat mühendislerinin, tekniker ve teknisyenlerin standartlarının yükseltilmesi amacıyla getirildiğini belirtmektedir.

Yasa ve tüzük hükümlerinin incelenmesinden; yasa koyucunun bitki koruma ürünlerini herhangi bir tüketim malından ayık tuttuğu, aktif madde ve preparatları satacak veya depolayacak kişilerde aranacak vasıf ve şartlar ayrıntılı kurallara bağlanarak, kamu sağlığının korunması; kaliteli, güvenli, zararsız aktif maddeler içeren ürünlerin piyasaya arzının ve tüketiminin sağlanmasının amaçlandığı açıktır. Bu bağlamda, yasa koyucunun amacı, idarenin savunmasında belirtilen ve yukarıda aktarılan hususlar birlikte değerlendirildiğinde, bitki koruma ürünleri bayiligi veya toptancılığı işini yapacak gerçek ve tüzel kişilerin belirlenmesi için sınav koşulu getirilmesinin en uygun yöntem olacağı kuşkusuzdur. Sınav şartı ile istenen amaca ulaşabilmek ise, sınavın herkes için zorunlu olması ile mümkün olabilecektir. Dava konusu düzenleme ile bazı kişilerin sınav şartından muaf tutulması, davalı idareye verilen zirai mücadele ilaç ve aletlerin güvenilir, kaliteli, kamu sağlığına uygun olarak halka ulaşmasını sağlama görevi ile bağdaşmamaktadır.

Belirtilen nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasında değiştiren çerçeve 1. maddesi hukuka aykırı olup; yürütülmesinin durdurulması gerekmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin, 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 7. maddesini değiştiren çerçeve 2. maddesi;

11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin "gerekli belgeler" başlıklı 7. maddesinde; 6. maddede belirtilen şartları taşıyan, "bayilik" veya "toptancı izin belgesi" almak isteyenlerin başvuru dilekçesi ekinde yer alacak belgeler sayılmıştır.

Yönetmeliğin bu maddesine yönelik olarak, 2577 sayılı İdari Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleşmediği anlaşıldığından, yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 9.6.2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin birinci fıkrası yönünden 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesindeki koşullar gerçekleşmiş bulunduğundan, anılan fıkranın yürütülmesinin durdurulmasına; dava konusu Yönetmeliğin 2. maddesiyle değiştirilen 7. maddesi yönünden ise, 2577 sayılı Yasanın 27. maddesindeki koşullar gerçekleşmediğinden, anılan maddeye yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddine, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içinde İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz edilebileceğinin taraflara duyurulmasına 22.12.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Mehmet ÜNLÜÇAY -Üye Sinan TUNCA - Üye Alaittin Ali ÖGÜŞ - Üye Siddık YILDIZ - Üye Atıl ÜZELGÜN - Üye İbrahim BERBEROĞLU - Üye Emin Çelalettin ÖZKAN - Üye Kemal BİLECEN - Üye Ziya ÖZCAN

- BASIN AÇIKLAMASI -

ZİRAİ MÜCADELE BAYİİLİK ve TOPTANCIKLIK SINAVININ YÜRÜTMESİ DURDURULDU!

9 Şubat 2010

Danıştay 10 uncu Dairesi, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nca hazırlanarak yürürlüğe giren "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" ve değişikliklerinin, Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartları belirten düzenlemesinin yürütmesini durdurmuştur.

Bu karar nedeniyle, sınava gireceklerde aranacak şartların belli olmadığı koşullarda, Tarım ve Köyşleri Bakanlığının 25 Nisan 2010 tarihinde yapacağını ilan ettiği sınav fiilen yapılamaz hale gelmiştir.

Bu durum, Oda'mızın her Platformda duyurduğu görüşlerinin haklılığını bir kez daha teyit edici niteliktedir. Yargı kararı, sürekli değişikliklerle içinden çıkılmaz duruma gelmiş olan yap - boz oyununa dur demıştır.

Özlük haklarımız ve halk sağlığı açısından büyük önem taşıyan çalışma alanında, durumun bu noktaya gelmesine neden olan gelişmeler şöyledir;

İlk kez 11 Ekim 2007 tarihinde çıkarılan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik", aradan dört ay geçmeden, 2 Şubat 2008 tarihinde değiştirilmiş, ardından da 9 Haziran 2009 tarihinde ikinci değişiklik yapılmıştır.

İlk Yönetmelikte mevcut bayii ve toptançılara ve yeni işyeri açmak isteyen mühendisler için sınav zorunluluğu getiren Bakanlık, Oda'mız önderliğindeki yoğun tepkiler üzerine, 3.5 ay sonra yaptığı değişiklikle mevcut bayilere yönelik sınav zorunluluğunu kaldırmış, yeni işyeri açacak ziraat mühendislerine sınavdan 80 puan alma zorunluluğunu korumuş, uzman olmayan kişilere de sınava girme yetkisi tanımıştır. İkinci ve (şimdilik) son değişiklikle de, Yasa ve Tüzüğe aykırı olarak bazı gruplar sınavdan muaf tutulmuş, uzman olmayan kişilere tanınan sınava girme hak ve yetkisinin sınırları genişletilmiş, başarı puanı da 60'a çekilmiştir.

"Yangından mal kaçırma" anlayışı içinde hazırlanan, zirai mücadele bayii olarak çalışan üyelerimizin hak ve yetkilerini görmezden gelen ve Odamızın defalarca bilimsel - hukuki gerekçelerle karşı çıktığı Yönetmelik, uygulama aşamasında skandal sonuçlar üretmiştir.

Bu bağlamda, Bakanlıkça ilk kez 4 Ekim 2008 tarihinde yapılan zirai mücadele bayiliği sınavına 2.319 kişi katılmış, ancak yalnızca 26 kişi 80 ve üzeri puan almıştır. Sınavdaki başarı oranının skandal boyutundaki sonuçları, sınava girenlerin durumunu değil, sınavı düzenleyenlerin artık gizleyemeyecekleri kamu yararına aykırı amaçlarını ortaya koymuştur. Sınav başarı notunun 60'a çekilmesi sonrasında ise, 26 Nisan 2009 tarihinde yapılan sınava 1987 kişi girmiş, bu kez 271 kişinin sınavda başarılı olduğu duyurulmuştur.

5 bin 758 zirai mücadele ilaç bayiiinden 4 bin 92'sinin ziraat mühendisi olduğu, geriye kalanı çeşitli meslek ve/veya meslek dışı kesimlerden oluşan bayilerin aralarında ilkökul mezunları ve hatta okur-yazarların bulunduğu bir ortamda, ziraat mühendislerine sınav zorunluluğu koymanın, kamu yararı ile bağdaşır bir tarafının olmadığı açıktır.

Hem mesleki haklarımız hem de halk sağlığı açısından çok önemli olan bir konuda, sektörle danışılma gereği hissedilmeden ve hem geçerli mevzuata hem de yargı kararlarına aykırı olarak yapılan düzenleme ve değişikliklerle yapboz oyununa döndürülen çalışma alanında, Danıştay'ın verdiği ara karar, Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca, doğru düzenleme ve uygulama yapma konusunda bir şans vermiştir.

Yargı ara kararı bir kez daha göstermiştir ki, Ziraat Mühendisleri Odası'nın haklı taleplerine kulak tıkayarak bir düzenlemenin yaşama geçirilmesi mümkün değildir. Hukuk sınırları içinde, ODA'mız, meslek ve üye haklarını savunma ve geliştirme konusundaki ısrarlı ve kararlı tutumunu sürdürmektedir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri ODA'sı olarak, Yasa ve Tüzüğe uygun, özlük haklarımızı koruyucu, halk sağlığını temel amaç edinen bir anlayışta hazırlanacak bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satılmasına yönelik Yönetmelik değişiklik hazırlığı, düzenlemeleri ve uygulamaları konusunda ilkeli işbirliğine açık olduğumuzu ifade ederiz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Dr. Gökhan GÜNAYDIN
Başkan

EK-20

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
ANKARA

Sayı : B.12.0.KKG.0.20/109-03-1408

Konu : Bitki Koruma Ürünleri Bayiliği

10.2.2010

..... VALİLİĞİNE
(İl Müdürlüğü)

Ülkemizde bitki koruma ürünlerinin, toptan ve perakende olarak satışında kimlerin yetkili olduğu, bayi veya toptancıların sorumlulukları, depolanması ve satışlarının kontrolü ile ilgili usul ve esaslar, 11 Ekim 2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre Bakanlığımızca düzenlenmektedir. 11/10/2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik 09/06/2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesiyle değiştirilen, 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında, bitki koruma ürünleri bayilik ve toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar belirtilmektedir.

Buna göre, bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dalında yüksek lisans veya doktora yapmış ziraat mühendisleri ile kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış ziraat mühendislerinin herhangi bir sınava girmeden bitki koruma ürünleri bayiliği veya toptancılığı yapabileceklerdir. Bu şartları taşımayan ziraat mühendisleri ile ziraat teknisyenleri ve meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş teknikerler ise Bakanlığımızca senede bir kere yapılacak sınavda en az 60 puan almaları halinde bitki koruma ürünleri bayiliği veya toptancılığı yapabileceklerdir.

Ancak, yukarıda da belirtildiği şekilde bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartların belirlendiği Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasını Bakanlığımız aleyhine Danıştay Onuncu Dairesi nezdinde açılan dava sonucunda, Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulca, Yürütülmesinin Durdurulmasına karar verilmiştir. Anılan yürütmeyi Durdurma kararına Bakanlığımızca itiraz yapılmıştır. Konu ile ilgili herhangi bir gelişme olduğunda İl Müdürlüklerimize aktarılacaktır.

Danıştay Bakanlığınca verilen Yürütmeyi Durdurma kararına uyulması hukukun bir gereği olması sebebiyle 08.02.2010 tarihi itibarıyla Müdürlüğünüzce herhangi bir şahıs adına "Bitki Koruma Ürünü Bayi ve Toptancı İzin Belgesi" düzenlenmemesi hususunda gereğini önemle rica ederim.

Doç. Dr. Muzaffer AYDEMİR

Bakan a.

Genel Müdür

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
ANKARA

Sayı : B.12.0.KKG.0.20/109-03/1830
Konu : Bitki Koruma Ürünleri Bayılığı

19.02.2010

..... VALİLİĞİNE
(İl Müdürlüğü)

İlgi (a) : 29.01.2010 tarih ve B.12.0.KKG.0.20/109-03-918-003091 sayılı yazınız.
İlgi (b) : 10.02.2010 tarih ve B.12.0.KKG.0.20/109-03-1408-004651 sayılı yazımız.

İlgi (b) de kayıtlı yazımız ile bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartların belirlendiği 9/6/2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası ile Türk Tarım Orman ve Gıda Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası tarafından açılan davalarda, Danıştay 10 uncu Dairesi tarafından yürütmesinin durdurulduğu bildirilmiş idi.

Söz konusu karara Bakanlığımızca itiraz yapılmıştır. Ancak oluşan fiili durumla ilgili olarak Bakanlığımız Hukuk Müşavirliği ile yapılan görüşme ve yazışmalar sonucunda,

Anayasanın 138 maddesinin 4. fıkrasında "Yasama ve Yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktirmez" hükmü yer almaktadır. İdari Yargılama Usulü Kanununun 28. maddesinde de "Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare ve Vergi Mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur." hükmünü taşımaktadır.

Danıştay 2 nci Dairesince verilen 12.09.2007 tarih ve 2007/2022 Esas sayılı kararda da; Anayasanın 138. maddesinin 4. fıkrasında yer alan düzenleme ve İdare Yargılama Usulü Kanununun 28. maddesinde ifade edilen hükmeye atıfta bulunulmak suretiyle hukuka aykırı bulunan idari işlemler hakkında verilen iptal kararlarının varlıklarını hukuka uygunluk karnesinden yararlanmak suretiyle sürdürülen idari işlemleri tesis edildikleri tarihe kadar geriye yürür şekilde ortadan kaldırdığı, iptal kararlarının bu özelliğinin dava konusu yönetsel tasarruftan önceki hukuki durumun sağlanması gereğinden kaynaklandığı, bir başka ifade ile iptal kararlarının, iptal edilmiş olan idari işlem hukuk aleminde hiç doğmamış hale getirdiği ifade edilmiş ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlar ile iptal kararlarının her ikisinin de dava konusu işlemde önceki hukuki durumu geri getirdiği vurgulanmıştır.

Bu sebeple; 9/6/2009 tarih ve 27253 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin yürütmesi durdurulan 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının verilen karar ile doğmamış hale gelerek, bundan önceki hukuki durumu geri getirmesi sebebiyle, 2/2/2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkındaki Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 6ncı maddesinin birinci fıkrası yürürlüğe girmiştir.

Buna göre; söz konusu Yönetmeliğin 6ncı maddesinin birinci fıkrası;

Bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar şunlardır:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Ziraat Mühendisi olmak,
- c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış;
  - 1) Ziraat teknisyeni
  - 2) Meslek yüksek okullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş tekniker olmak,
- c) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak. şeklinde uygulanacaktır.

Bilgi edinilmesini, İlgi (a) da kayıtlı yazımız ile Müdürlüğünüze 25 Nisan 2010 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığınca yapılacağı duyurulan sınav; bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi almak isteyen tüm ziraat mühendisleri ile kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış, ziraat teknisyeni ve meslek yüksek okullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş teknikerlerin girmeleri gerekmektedir.

Konunun aciliyeti sebebiyle söz konusu durumun Müdürlüğünüz imkanları dahilinde ilgililere acilen duyurulması hususunda gereğini önemle rica ederim.

Dr. Durali KOÇAK

Bakan a.

Genel Müdür Vekili

EK-21

Yürütmenin Durdurulması ve Duruşma Taleplidir

DANIŞTAY 10.D.BAŞKANLIĞINA

2010/2358

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı-ANKARA

KONUSU:19/02/2010 tarih ve 03/830 sayılı Genelgenin Yürütülmesinin Durdurulması ve İptali talepleridir.

OLAY VE İPTAL NEDENLERİ:

Davalı Bakanlık, 81 İlin Valiliğine hitaben, dava konusu Genelgeyi hazırlamış ve İl Müdürlüklerine göndermiştir (Ek-1). Genelgenin konusu, Danıştay 10.Dairesinin 22/12/2009 tarih E.2009/9268 sayılı kararının (Ek-2) nasıl uygulanacağına ilişkindir. Genelgede, 29.01.2010 tarih 918 Sayılı ilan ile duyurulan 25 Nisanda yapılacak sınavda aranacak şartların değiştiği ve bu yeni şartların Müdürlüğün imkanları dahilinde ilgililere duyurulması gerektiği belirtilmektedir.

Genelge hukuka aykırı olup, hak kaybına meydan vermemek için işbu davanın açılması zorunlu olmuştur.

1) Davalı Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" 11.10.2007 tarihinde 26670 sayılı RG' de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 21/08/1996 tarihli "Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" yürürlükten kaldırılmış idi. Yürürlüğe giren yönetmeliğin bazı maddeleri de iki kez değiştirilmişti. Son değişiklik 09.06.2009 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, bu değişikliğin bir kısım maddelerinin iptali talebiyle müvekkil ODA tarafından açılan dava Danıştay 10.Dairesinin E.2009/9268 sayılı dosyasında derdesttir. Bu davada, son değişiklik ile yürürlüğe giren Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fıkrasının ve 7.maddesinin yürütülmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir. 10.Dairenin 22/12/2009 tarih E.2009/9268 sayılı kararı ile de 6.maddenin 1.fıkrasının yürürlüğü durdurulmuştur.

İşte bu Yürütmenin Durdurulması kararı verildikten sonra, ama kararın kendisine tebliğinden önce Davalı Bakanlık, Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fıkrasının (ç) bendinde belirtilen Bitki Koruma Ürünleri Bayi Veya Toptancı İzin Belgesi Talebinde Bulunanlara 2010 Yılında Uygulanacak sınavın 25 Nisan 2010 tarihinde Ankara'da yapılacağı ve başvuru koşulları ile tarihlerini belirlemiş ve bu kararını 81 İlin Valiliğine göndermiştir.

Bakanlık, Kararın kendisine tebliğinden sonra 10 Şubat 2010 tarih 1408 sayılı Genelgeyi İl Müdürlüklerine göndererek Yürütmenin Durdurulması Kararının nasıl uygulanacağını bildirmiş ve Danıştay Bakanlığınca verilen Yürütmeyi Durdurma kararına uyulması hukukun bir gereği olması sebebiyle 08.02.2010 tarihi itibarıyla Müdürlüğünüzce herhangi bir şahıs adına "Bitki Koruma Ürünü Bayi ve Toptancı İzin Belgesi" düzenlenmemesi hususunda gereğini önemle rica ederim, demiştir.

Bu ilk Genelgeden 9 gün sonra ise işbu dava konusu Genelgeyi çıkarmış ve bu kez Yürütmenin Durdurulması Kararı nedeniyle Yönetmeliğin önceki kaldırılan hükmünün yürürlüğe girdiğini ve 25 Nisanda yapılacağı ilan edilen sınavın da önceki hükme göre yapılacağını duyurmuştur, daha doğrusu Müdürlüklerin kendi imkanlarıyla duyurmasını belirtmiştir.

a- Öncelikle düzenleyici işlemler hakkında verilen Yürütmenin Durdurulması Kararı ile birlikte otomatik olarak eski hükmün yürürlüğe gireceği konusu teorik olarak ve Yüksek Mahkemeniz içtihatları doğrultusunda mümkün değildir. Yürütmenin durdurulması kararları dava konusu idari işlemin uygulanmasını durduran, onun icra niteliğini askıya alan geçici nitelikte kararlardır. Bu nedenle Yürütmenin Durdurulması kararlarının da iptal kararları gibi tesis edilen işlemi yok hükmünde sayarak işlemi tüm sonuçları ile hukuk aleminden kaldıracağı şeklindeki yoruma katılmak mümkün değildir. Çünkü davanın reddi halinde Yürütmenin Durdurulması kararı hükümsüz kalacaktır. Yüksek Mahkemenizin bir çok kararında bu yorum vardır (örn; D.5.D.20/9/2004 t. 94/4960 E.). Yürütmenin Durdurulması kararı verilmesi, mutlaka esastan da iptal kararı verileceği anlamına gelmez. Bu nedenle iptal kararı verilmediği takdirde Yürütmenin Durdurulması nedeniyle oluşan hukuki durumdan olumlu ya da olumsuz etkilenen bireylerin telafisi imkansız zararlara uğrama riski daha fazladır. İlandan sonra başvuru ve başarı puanı koşullarının değiştirilmesi zaten ne olursa olsun hukuka aykırı bir durumdur.

b- Bir an için eski hükmün yürürlüğe girdiğini kabul etsek de Genelge gene hukuka aykırıdır. Çünkü İdare, yürürlükte olan Yönetmelik hükmüne göre sınav ilanı yapmış ve hemen ardından Yürütmenin Durdurulması kararını tebliğ almıştır. Sınav ilanını ve tarihini değiştirmeden koşulların değiştirilmesini duyurulmasını istemesi başta kendi çıkarıldığı Yönetmelik hükümlerine aykırıdır. Yönetmeliğin 6/3.maddesine göre sınav tarihi, Bakanlık tarafından il müdürlüğü aracılığı ile en az üç ay önce ilan edilir. Bakanlık 25 Nisan Tarihini bu hükme göre belirlemişti. Şimdi ise 19 Şubat

tarihi itibariyle yeni bir ilan verdiğini varsaysak dahi 3 aydan daha kısa bir zaman öncesine denk gelmektedir ki bu durum yasal değildir.

2) Anayasanın 135.maddesi hükmü uyarınca, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir. Müvekkil ODA da bu hukuki çerçevede bir kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur. Bu nedenle, üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile doğrudan ilgilenmekle yükümlüdür.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6.maddesine göre de; Üyelerin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmi ve özel kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, müvekkil ODA'nın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda müvekkil ODA, dava konusu işlemin iptalini istemektedir.

3) Dava konusu işlemde sınav ücreti olan 65,00 YTL'nin 05/04/2010-09/04/2010 tarihleri arasında yatırılması ve sınav başvurularının internet üzerinden yapılması gerektiği belirtilmektedir. Bu kadar kısa bir süre olması nedeniyle sınava başvurmak zorunda kalan ziraat mühendisleri için telafisi imkansız zararlar ortaya çıkacaktır. Üstelik sınav başvuru ve başarı koşullarının değişmiş olması nedeniyle duyuruların ne zaman ve nasıl yapılacağı da bilinmemektedir. Hakkında Yürütmenin Durdurulması kararı verilmiş olan maddeye göre sınava girme zorunluluğu bulunmayan ziraat mühendisleri de bu sınava başvurmak zorunda kalmışlardır. Sınav tarihi de 25 Nisan 2010 olup gene çok kısa bir süre bulunmaktadır. Bu nedenle Savunma alınmadan yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini talep etmekteyiz.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., 6968 Sayılı K., Ziraat

Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

DELİLLER: 19/02/2010 tarih ve 03/830 sayılı Bakanlık Genelgesi, Danıştay 10.Dairesinin 22/12/2009 tarih E.2009/9268 sayılı kararı, 10 Şubat tarihli genelge, yasal tüm delil.

SONUÇ ve İSTEM: Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak

nedenlerle, dava konusu 19/02/2010 tarih ve 03/830 sayılı Genelgenin ;

1)Davalı İdarenin savunması alınmadan Yürütülmesinin Durdurulmasına ve kararın memur eliyle tebliğine;

2)Genelgenin İptaline;

3)Yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine;

karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

EK-22

Yürütmenin Durdurulması Talepidir

ANKARA 12.İDARE MAHKEMESİNE

E.2010/297

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı/ Eskişehir Yolu 9 km. Lodumlu / ANKARA

KONU: Davalı Bakanlığın 29.01.2010 tarih 918 Sayılı işleminin Yürütülmesinin Durdurulması ve İptali talepleridir.

OLAY VE İPTAL NEDENLERİ: 1) Davalı Bakanlık, dava konusu işlem ile (Ek-1), Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fikrasının (ç) bendinde belirtilen Bitki Koruma Ürünleri Bayi Veya Toptancı İzin Belgesi Talebinde Bulunanlara 2010 Yılında Uygulanacak sınavın 25 Nisan 2010 tarihinde Ankara'da yapılacağını ve başvuru koşulları ile tarihlerini belirlemiş ve bu kararını 81 İlin Valiliğine göndermiştir. Bu işlem hukuka uygun olmayıp mahkemenizce yürütmenin durdurulması ve iptaline karar verilmesini talep etmekteyiz.

Davalı Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" 11.10.2007 tarihinde 26670 sayılı RG' de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 21/08/1996 tarihli "Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" yürürlükten kaldırılmış idi. Yürürlüğe giren yönetmeliğin bazı maddeleri de iki kez değiştirilmişti. Son değişiklik 09.06.2009 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, bu değişikliğin bir kısım maddelerinin iptali talebiyle müvekkil ODA tarafından açılan dava Danıştay 10.Dairesinin E.2009/9268 sayılı dosyasında derdesttir. Bu davada son değişiklik ile yürürlüğe giren Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fikrasının ve 7.maddesinin yürütülmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir. 10.Dairenin 22/12/2009 tarih E.2009/9268 sayılı kararı (Ek-2) ile de 6.maddenin 1.fikrasının yürürlüğü durdurulmuştur.

İşte bu dava sürerken ve Yürütmenin Durdurulması kararı verildikten sonra bu davanın konusunu oluşturan 29 Ocak 2010 tarihli sınav ilanı yapılmıştır. Yani hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilmiş olan bir maddeye dayanarak işlem tesis edilmiştir. İdari Yargılama Usulü Kanununun 28.maddesine göre "Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare ve Vergi Mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur". Dolayısıyla hakkında Yürütmenin Durdurulması kararı verilmiş bir düzenlemeye dayanarak işlem tesis edilemez.

2) Anayasanın 135.maddesi hükmü uyarınca, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından gösterilen kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir. Müvekkil ODA da bu hukuki çerçevede bir kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur. Bu nedenle, üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile doğrudan ilgilenmekle yükümlüdür.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6.maddesine göre de; Üyelerin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmi ve özel kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, müvekkil ODA'nın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda müvekkil ODA, dava konusu işlemin iptalini istemektedir.

3) Dava konusu işlemde sınav ücreti olan 65,00 YTL'nin 05/04/2010-09/04/2010 tarihleri arasında yatırılması ve sınav başvurularının internet üzerinden yapılması gerektiği belirtilmektedir. Bu kadar kısa bir süre olması nedeniyle sınavın yapılması zorunda kalan ziraat mühendisleri için telafisi imkansız zararlar ortaya çıkacaktır. Sınav tarihi de 25 Nisan 2010 olup gene çok kısa bir süre bulunmaktadır. Bu nedenle Savunma alınmadan yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini talep etmekteyiz.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., 6968 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

DELİLLER : 29/01/2010 tarihli Bakanlık yazısı, Danıştay 10.Dairesinin 22/12/2009 tarih E.2009/9268 sayılı kararı, yasal tüm delil.

SONUÇ ve İSTEM: Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu 29.01.2010 tarih 918 Sayılı işlemin; 4)Davalı İdarenin savunması alınmadan Yürütülmesinin Durdurulmasına ve kararın memur eliyle tebliğine; 5) İşlemin İptaline; 6)Yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine; karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

DOSYA – 3

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN REÇETELİ SATIŞI

Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 12 Şubat 2009 tarih, 27139 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır (Ek-1).

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Yönetmelik Resmi Gazetede yayımlanmadan önce 19.8.2008 tarih ve 030753/9413 sayılı yazısı ile Yönetmelik Taslağını ODA’mıza göndererek, görüş sormuştur (Ek-2)

Taslak Yönetmelik, ODA’mız tarafından detaylı olarak incelenerek ODA’mız görüşleri 12.9.2008 tarih ve 1554 sayılı yazımız ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’na iletilmiştir (Ek-3).

Yönetmeliğin görüşlerimiz dikkate alınmadan yayınlanması üzerine, Bakanlığa, 16.02.2009 tarih ve 317 sayılı yazı gönderilerek, ilgili Yasa, Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine aykırı düzenlemeye karşı yasal girişimlerde bulunulacağı bildirilmiştir (Ek-4). Bütün bunlara karşın hukuka saygı ilkesi uyarınca Yönetmelik hükümleri doğrultusunda Tarımsal Yayım ve Danışmanlık eğitimine katılarak başarılı olmuş ziraat mühendislerine yönelik Bitki Koruma Reçeteli Satış eğitimi verilebilmesi için ODA’mızın yetkilendirilmesi talep edilmiştir.

Bu talebimiz, Bakanlığın bila tarih, 2615 sayılı yazısıyla uygun görülmüştür (Ek-5).

ODA’mız Yönetmeliğin çoğu maddesinin yürütmenin durdurulması ve iptali için de, 25.02.2009 tarihinde Danıştay nezdinde dava açmıştır (Ek-6).

Yönetmelik ile ilgili süreç ve düzenlenecek eğitimler konusunda tüm şubelerimize, 9.3.2009 tarih ve 426 sayılı yazı gönderilerek, bilgi verilmiştir (Ek-7).

Serbest çalışan ziraat mühendisi meslektaşlarımızın talepleri üzerine ODA’mız tarafından Bakanlığa 16.03.2009 tarih ve 453 sayılı bir yazı daha gönderilerek, serbest çalışan bütün ziraat mühendisleri için ODA’mıza eğitim verme yetkisi istenmiştir (Ek-8).

Bakanlık bu talebimize 31.03.2009 tarih, 3824 sayılı yazısıyla olumlu yanıt vermiştir (Ek-9).

ODA’mız Bakanlığa gönderdiği 06.04.2009 tarih, 526 sayılı yazı ile de eğitim sonunda yapılan sınavda başarısız olan ziraat mühendislerinin sınav haklarına açıklık getirilmesi gerektiğini belirtmiştir (Ek-10).

Bakanlık 22.05.2009 tarih, 18499 sayılı cevap yazısında eğitim sonucunda sınava katılan ve başarısız olan ziraat mühendislerinin sınav sonuçlarının ilanından itibaren bir yıl içerisinde en fazla iki defa daha sınava girmelerinin uygun görüldüğünü iletilmiştir (Ek-11).

Bunun ardından eğitim süreciyle ilgili olarak tüm şubelere, 07.04.2009 tarih ve 530 sayılı yazı gönderilerek bilgi verilmiştir (Ek-12).

Bakanlık bu kez; 12 Haziran 2009 tarih, 27256 sayılı Resmi Gazete’de yine Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik adı altında ikinci bir yönetmelik yayımlamıştır (Ek-13).

Böylece Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları ile ilgili olarak 2009 yılı içerisinde 4 aylık bir dönemde 2 kez düzenleme yapılmıştır.

Yapılan bu ikinci düzenlemeyle, 12 Şubat 2009 tarih, 27139 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 12 Haziran 2009 tarihinden itibaren yürürlükten kalkmıştır.

Düzenleme genel olarak incelendiğinde;

Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi’nin tamamen kaldırıldığı ve eğitim yapılmaksızın sınav uygulaması getirildiği, sınav tarihi ve sayısının her yıl ihtiyaca göre Bakanlık tarafından belirleneceği,

Bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma ana bilim dalında yüksek lisans veya doktora yapmış ziraat mühendisleri ile emekli olanlar da dahil olmak üzere; ziraat fakültesi bitki koruma bölümü öğretim elemanlarının, bitki koruma bölümü mezunu olmayan ancak zirai mücadele araştırma enstitülerinde veya diğer araştırma enstitülerinin bitki koruma ile ilgili araştırma bölümlerinde en az üç yıl süre ile görev yapan konu uzmanı ziraat mühendislerinin, il müdürlüklerinde bitki koruma şubelerinde ve ilçe müdürlüklerinde bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süre ile görev yapan bitki koruma bölümü mezunu olmayan ziraat mühendislerinin sınavdan muaf olduğu,

Buna karşın; bitki koruma bölümü dışındaki diğer bölümlerden mezun ziraat mühendisleri, tütünle ilgili reçeteleri düzenlemek üzere tütün teknoloji mühendisleri, ziraat teknikeri ve ziraat teknisyenleri için Bakanlık, Milli Eğitim Bakanlığı, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılacak sınava katılma zorunluluğu getirildiği,

Bakanlıktan Reçete Yazma Yetki Belgesi almayan kişilerin reçete yazamayacağı,

Reçete yazma yetkisi alacak ziraat mühendislerinin ibraz etmeleri gereken belgeler arasında "Ziraat Mühendisleri Odası" üyelik belgesinin bulunmadığı,

Bitki koruma ürünü satan bayilerin reçete yazamayacağı görülmektedir.

Bilindiği üzere Bakanlığın özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme ve sınav yapma yetkisi bulunmamaktadır. Özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin reçete düzenleyebilmeleri için, Anayasa'nın 135 inci maddesi anlamında kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Ziraat Mühendisleri Odası'nın düzenleyeceği meslek içi eğitimlere katılmaları ve sertifikalandırılmaları gerekmektedir. Buna rağmen Bakanlık reçete eğitimini kaldırmış, ancak sınav uygulaması getirmiştir.

Yönetmeliğe göre tekniker ve teknisyenler de reçete yazabileceklerdir. Ziraat tekniker ve teknisyenlerinin ara eleman gücü olduğu göz ardı edilerek ziraat mühendisi, tekniker ve teknisyen arasında ayırım gözetilmemesi Ziraat fakültelerinde verilen eğitimi hiçe sayan bir anlayışın göstergesidir.

Sonuç olarak yukarıda özetlenen duruma göre Yasa ve Tüzük ile ziraat mühendislerine verilmiş yetkilerin Yönetmelik ile alınmaya çalışıldığı görülmektedir.

Bu kapsamda ODA'mız 12 Haziran 2009 tarih ve 27256 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğe karşı yürütmenin durdurulması ve iptali istemiyle ikinci kez dava açmıştır (Ek-14).

Yönetmeliğe karşı açılan dava halen sürmektedir. Süreç ODA'mızca izlenmeye devam edilecektir.

EK-1

12 Şubat 2009 PERŞEMBE Resmî Gazete Sayı : 27139

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN REÇETELİ SATIŞ USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik, bitki koruma ürünlerinin reçeteli satışı ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, bitki koruma ürünleri için hazırlanacak reçetenin içeriği hakkındaki hususlar ile reçeteyi yazacak gerçek, tüzel kişi ve kuruluşların niteliklerini, sorumluluklarını, denetlenmesini ve iptali işlemlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 38 inci ve 40 inci maddeleri ile 21/12/1967 tarihli ve 969 sayılı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının Merkez ve Taşra Kuruluşlarına Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aktif madde: Bitki koruma ürünleri içinde bulunan biyolojik etki yapan maddeyi,
- b) Araştırma enstitüsü: Yasal olarak zirai mücadele araştırma enstitülerine benzer görevleri yapan diğer araştırma enstitülerini,
- c) Bakanlık: Tarım ve Köyşleri Bakanlığını,
- ç) Bitki: Her türlü bitkilerle bunların tohum, fide, fidan, çelik, aşı kalemi, aşı gözü, yumru, kök, soğan, meyve, çiçek, yaprak, doku ve diğer parçalarını,
- d) Bitki koruma ürünü: Tüm zararlı organizmalara karşı bitkileri ve bitkisel ürünleri korumak veya bu tür organizmaların etkilerini engellemek, besin maddesi dışında bitkilerin yaşam fonksiyonlarını etkilemek (büyüme düzenleyicileri gibi), istenmeyen bitki veya bitki kısımlarını yok etmek, istenmeyen bitki gelişimini kontrol etmek veya önlemek amaçları çerçevesinde, bir veya daha fazla aktif madde içeren bir formülasyon halinde kullanıcıya sunulan, aktif madde ve preparatları,
- e) Reçete: Bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinde belirtilen kişiler tarafından yazılan; bitki koruma ürününün ismi, dozu ve miktarı ile gerektiğinde uygulamaya hazırlama ve kullanım şeklini belirten, tarihli ve imzalı Bitki Koruma Ürünü Reçetesini,
- f) Formülasyon: Aktif madde ile birlikte inaktif yardımcı ve dolgu maddelerinin ilavesi ile uygulanabilir hale getirilmiş karışımı,
- g) Genel Müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
- ğ) Gerçek, tüzel kişi ve kuruluşlar: Reçete yazacak resmi veya özel kişileri, kanunen tüzel kişiliğe haiz kuruluşları,

h) İl ve ilçe müdürlüğü: Bakanlığın il ve ilçelerdeki müdürlüklerini,

ı) Zararlı organizma: Bitki veya bitkisel ürünlere zarar veren bitki, hayvan veya patojenik ajanların tür, streyn veya biyotiplerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Reçete ile ilgili Hükümler

Reçeteli satış zorunluluğu

MADDE 5 – (1) Bakanlıkça ruhsatlandırılan bitki koruma ürünleri reçeteli satılır.

Reçeteye tabi bitki koruma ürünleri

MADDE 6 – (1) Bakanlıkça ruhsatlandırılan ve bitki koruma ürünü kapsamında değerlendirilen ürünlerdir.

Reçetenin şekli ve içeriği

MADDE 7 – (1) Reçete, Bakanlıkça ruhsatlandırılan ürünleri içerir.

(2) Reçete, 1 inci sayfası beyaz, 2 nci sayfası pembe, 3 üncü sayfası sarı renkli olmak üzere üç sayfadan oluşur.

(3) Reçete, bu Yönetmeliğin Ek-1 inde belirtilen örneğe göre kurumlarınca bastırılır.

(4) Reçete, Ek-1 de belirtilen örneğe göre bitki, zararlı organizma, bitki koruma ürünü ve yazan kişiye ait bilgileri içerir.

Reçetenin geçerlilik süresi

MADDE 8 – (1) Yazılan reçetenin kullanım süresi bir aydır. Bu süre içerisinde kullanılmayan reçeteler geçersizdir.

Reçete düzenleme

MADDE 9 – (1) Reçete talebinde bulunulduğunda, reçete yazacak kişi tarafından yapılan değerlendirme sonucunda bir bitki koruma ürünü veya bir mücadele yöntemi tavsiye edilecekse ilgili mevzuata, zirai mücadele teknik talimatlarına uygun olarak reçete düzenlenir ve reçeteyi talep edene verilir.

(2) Reçete yazacak kişi tarafından teşhisi yapılamayan zararlı organizma, teşhisinin yapılması için en yakın üniversite veya araştırma enstitüsüne gönderilir. Teşhis sonucuna göre reçete yazılır.

(3) Reçete yazma yetkisine sahip kişi tarafından üç nüsha halinde düzenlenen reçetenin bir nüshası yazan kişi veya kuruluşça, bir nüshası ilaç bayiince saklanır ve bir nüshası da üreticiye verilir.

(4) Reçete yazma yetkisine sahip kişiler, sadece reçete yazma yetki belgesinin alındığı il sınırları içerisinde reçete yazabilir. Yazılan reçetedeki bitki koruma ürünleri sadece o ildeki bayilerden temin edilir.

Reçetenin muhafazası

MADDE 10 – (1) Reçeteler yazan kişi veya kuruluşlarca, bitki koruma ürününü satan bayilerce ve bitki koruma ürününü kullanan üreticiler tarafından iki yıl süre ile saklanır.

(2) Bitki koruma ürününün reçetesini yazan, satan ve uygulayan gerektiğinde yapılan işle ilgili bilgi ve belgeleri vermek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Reçete Düzenlemeye Yetkili Kişilerle İlgili Hükümler

Reçete düzenleme yetkisine sahip kişiler

MADDE 11 – (1) Bitki koruma ürünlerinde reçeteyi aşağıdaki nitelikleri taşıyan kişiler yazabilir.

- Zirai mücadele araştırma enstitülerinde görevli ziraat mühendisleri,
- İl müdürlüklerinde görevli ziraat mühendisleri,
- İlçe müdürlüklerinde görevli ziraat mühendisleri,
- Tarımsal araştırma enstitülerinde görevli ziraat mühendisleri,
- Ziraat fakültesi bitki koruma bölümlerinde görevli öğretim elamanları,
- Bakanlıkta sözleşmeli personel olarak görev yapan ziraat mühendisleri,
- Kamu iktisadi kuruluşları, iktisadi devlet teşekkülleri, kooperatifler, üretici ve çiftçi birlikleri ve ziraat odaları gibi kuruluşlarda çalışan bitki koruma ürünü satış belgesine sahip elemanlar dışındaki ziraat mühendisleri,
- Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (a), (b), (c) ve (ç) bentleri dışındaki resmi ve özel kuruluşlarda çalışan ziraat mühendisleri, Bakanlıktan sertifika almış danışman ziraat mühendisleri ve serbest çalışan ziraat mühendisleri,
- İl müdürlükleri bitki koruma şube müdürlükleri ile ilçe müdürlükleri bitki koruma hizmetlerinde görevli ziraat teknisyeni ve teknikerleri,
- Sadece tütünlerde kullanılan bitki koruma ürünlerini reçeteye yazmak üzere resmi ve özel kuruluşlarda görevli Tütün Teknoloji Mühendisleri.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Reçete Düzenleme Yetkisinin Verilmesi ile İlgili Hükümler

Reçete düzenleme yetkisi

MADDE 12 – (1) Bakanlıktan Reçete Yazma Yetki Belgesi almayan kişiler Reçete yazamaz.

(2) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (a) ve (d) bentlerinde belirtilen ziraat mühendisleri Reçete Yazma Yetki Belgesi almak için kurum kimlik belgesi veya çalıştığını gösteren belge ve nüfus cüzdan fotokopisi ile görev yaptığı ilin Tarım İl Müdürlüğüne müracaat ederler.

(3) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (b), (c) ve (e) bentlerinde belirtilen ziraat mühendisleri, Reçete Yazma Yetki Belgesi almak için kurum kimlik belgesi, nüfus cüzdan fotokopisi ve Bakanlık tarafından verilen eğitim ve eğitim sonunda yapılan sınav sonucunda alınan yeterlilik belgesi ile İl Müdürlüğüne müracaat ederler.

(4) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde belirtilen kişiler emekli olduklarında, aynı Yönetmeliğin 13 üncü veya 14 üncü maddelerinde belirtilen şartları yerine getirmeleri halinde Reçete Yazma Yetkisine sahip olurlar.

(5) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (ç) bendinde belirtilen ve bitki koruma hizmetlerinde görevli ziraat mühendisleri Reçete Yazma Yetki Belgesi almak için kurum kimlik belgesi veya çalıştığını gösteren belge

ve nüfus cüzdan fotokopisi ile, bitki koruma hizmetleri dışında görev yapan ziraat mühendisleri ise Reçete Yazma Yetki Belgesi almak için kurum kimlik belgesi, nüfus cüzdan fotokopisi ve Bakanlık tarafından verilen eğitim ve eğitim sonunda yapılan sınav sonucunda alınan yeterlilik belgesi ile İl Müdürlüğüne müracaat ederler.

(6) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (f), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen kişiler, Bakanlık tarafından verilen eğitim ve eğitim sonunda yapılan sınav sonucunda alınan yeterlilik belgesi ve aynı yönetmeliğin 13 üncü veya 14 üncü maddelerinde belirtilen bilgi ve belgelerle İl Müdürlüğüne müracaat ederler.

Gerçek kişilere reçete yazma yetkisinin verilmesi

MADDE 13 – (1) Yetki belgesi almak isteyen gerçek kişiler aşağıdaki bilgi ve belgelerle birlikte bir dilekçe ile İl Müdürlüğüne müracaat eder.

- Ziraat mühendisi olduğunu gösteren diploma yahut yerine geçebilen bir belgenin aslı veya onaylı sureti,
- Bakanlık veya Bakanlıkça uygun görülen kuruluşlar tarafından verilen eğitim ve yapılan sınav sonucunda alınan yeterlilik belgesi,
- Vergi mükellefi olduğunu gösteren belge (Vergi Levhası),
- İş yerinin açık adresi.

(2) Yukarıda belirtilen bilgi ve belgelerin uygun bulunması halinde bu Yönetmeliğin Ek-2'de yer alan "Bitki Koruma Ürünü Reçete Yazma Yetki Belgesi" İl Müdürlüğüne verilir.

Tüzel kişi ve kuruluşlarda görevli kişilere reçete yazma yetkisinin verilmesi

MADDE 14 – (1) Yetki belgesi almak isteyen tüzel kişi ve kuruluşlar aşağıdaki bilgi ve belgelerle birlikte bir dilekçe ile İl Müdürlüğüne müracaat eder.

- Ticaret sicil kayıt örneği,
- İş yerinin açık adresi,
- Bünyesinde ziraat mühendisi çalıştırdığına dair sözleşmenin aslı veya onaylı sureti ile imza sirküleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu belgesi,
- Bakanlık veya Bakanlıkça uygun görülen kuruluşlar tarafından verilen eğitim ve yapılan sınav sonucunda alınan yeterlilik belgesi,
- Vergi mükellefi olduğunu gösterir belge (Vergi Levhası).

(2) Yukarıda belirtilen bilgi ve belgelerin uygun bulunması halinde bu Yönetmeliğin Ek-2'de yer alan "Bitki Koruma Ürünü Reçete Yazma Yetki Belgesi" İl Müdürlüğüne verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Eğitim ile İlgili Hükümler

Eğitim

MADDE 15 – (1) Reçete yazma yetkisinin verilmesi amacıyla ilk defa verilecek eğitim, eğitimcilerin eğitimi şeklinde Bakanlıkça yapılır. Bundan sonra her yıl Bakanlıkça yapılacak eğitimler İl Müdürlüklerindeki Reçete Yazma Yetkisine sahip ziraat mühendisleri için düzenlenir.

(2) Eğitimcilerin eğitimleri, üniversite öğretim elemanları veya araştırma enstitüsü uzmanları tarafından Bakanlıkça sağlanır.

(3) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (b), (c), (e) ve (ğ) bentlerinde belirtilen kişiler ile (ç) bendinde belirtilen bitki koruma hizmetleri dışında görevli ziraat mühendisleri, Reçete Yazma Yetki Belgesi almak amacıyla yapılacak eğitime katılmak için buldukları ilin İl Müdürlüğü Bitki Koruma Şube Müdürlüğüne başvurur. Eğitimciler, aldıkları eğitim programına göre bu kişilere İl Müdürlüğünce belirlenecek tarihlerde eğitim verir.

(4) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (f), (g) ve (h) bentlerinde belirtilen kişiler, Reçete Yazma Yetki Belgesi almak amacıyla yapılacak eğitime katılmak için Bakanlıkça belirtilecek eğitim tarihinden 1 ay önce buldukları ilin İl Müdürlüğü Bitki Koruma Şube Müdürlüğüne başvurur. Bu kişilere, Bakanlık veya Bakanlığın uygun göreceği kuruluşlarca eğitim verilir.

(5) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (a) ve (d) bentlerinde belirtilen ziraat mühendisleri ile (ç) bendinde belirtilen bitki koruma hizmetlerinde görevli ziraat mühendislerinden Bakanlıkça düzenlenecek eğitime katılma şartı istenmez.

Sınav

MADDE 16 – (1) Bakanlıkça yapılacak eğitimcilerin eğitimi ve eğitimcilerin illerinde yapacakları eğitimler ile Bakanlık veya Bakanlıkça belirlenecek kuruluşlarca yapılacak eğitimler sonunda sınav yapılması zorunludur.

(2) Yapılan sınav sonucunda 60 ve üzeri puan alanlar başarılı sayılır.

ALTINCI BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluklar

Reçete yazacak kişilerin yetki ve sorumlulukları

MADDE 17 – (1) Reçete yazma yetkisine sahip kişiler Bakanlıkça yayınlanan Zirai Mücadele Teknik Talimatları doğrultusunda reçete yazar.

(2) Zirai Mücadele Teknik Talimatlarında geçen tavsiyeler dışında reçete yazanlar yazdığı reçeteden sorumludur, hata veya zararın hukuken sabit görülmesi halinde zarar reçeteyi yazandan tazmin edilir.

(3) Reçete Yazma Yetki Belgesi alan kişiler işi bırakmaları halinde veya adres değişikliği durumunda il müdürlüklerine bilgi vermek zorundadır.

(4) Bitki koruma ürünü reçetesi yazan kişiler her yılın ocak ayında bir önceki yıla ait yazmış oldukları reçete sayıları ile ilgili yazılı bilgiyi il müdürlüğüne verir.

Bitki koruma ürününü satan bayilerin sorumlulukları

MADDE 18 – (1) Bayiler reçetede yazan bitki koruma ürünlerini vermek zorundadır. Reçetede yazan ürünlerin bulunmaması durumunda başka ürün veremez. Değişiklik ancak reçeteyi yazan kişi tarafından yapılır.

(2) Bitki koruma ürünlerini satan bayiler Reçete yazamaz.

Bitki koruma ürününü satın alan üreticilerin sorumlulukları

MADDE 19 – (1) Reçete ile satın alınan bitki koruma

ürününün; tavsiye edilen doz ve uygulama şekli ile tavsiye edilen bitki ve zararlı organizma dışında kullanılmasından doğacak sorumluluk, bitki koruma ürünü satın alan ve kullanan üreticiye aittir.

(2) Üretici, gerektiğinde reçetelerin denetlenmesi ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi denetleyici kişilere göstermek zorundadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Reçete Yazma Yetkisinin İptali

Reçetenin denetlenmesi

MADDE 20 – (1) İl ve ilçe müdürlüklerindeki Zirai Mücadele Birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlar tarafından yapılan denetleme ve incelemelerde bayinin aldığı bitki koruma ürünü miktarı, reçete ile yaptığı satış ve eldeki stok incelenir. Aksayan husus varsa 11/10/2007 tarihli 26670 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre cezai müeyyide uygulanır.

(2) Bayi, reçetelerin denetlenmesi ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi denetleyici kişilere vermek zorundadır.

(3) Gerektiğinde yazılan reçeteler örnekleme usulü ile il müdürlüklerince veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlar tarafından kontrol edilir.

Reçete yazma yetkisinin iptali

MADDE 21 – (1) Denetleme yapılan ve aksaklıklardan dolayı bir defa uyarılan reçete yazma yetkisine sahip kişilerin, aynı durumun tekrarında reçete yazma yetkisi iptal edilir. Yetkisi iptal edilen kişilere yeniden reçete yazma yetki belgesi verilmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

SAYI : B.12.0.KKG.0.20.02.00. 3413 19.08.2008 -030753
KONU : Yönetmelik Taslağı

ANKARA

64341

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Kararlı Olarak 28/12

Kızılay / ANKARA

Türkiye’de zirai mücadelede kullanılan Bitki Koruma Ürünleri, 6968 sayılı “Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu” ve buna bağlı olarak çıkarılan “Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması Hakkında Yönetmelik” esaslarına göre ruhsatlandırılmakta ve piyasaya arz edilmektedir.

Bitki Koruma Ürünlerinin kullanımında karşılaşılan sıkıntıların ortadan kaldırılması ve izlenebilirliğin sağlanması amacıyla, Genel Müdürlüğümüzce Bitki Koruma Ürünlerinin reçete karşılığı satışı ile ilgili çalışma başlatılmıştır. Bu çerçevede hazırlanan “Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Taslağı” www.kkgm.gov.tr web adresinde paylaşımına açılmış ve fotokopisi Ek-1’de gönderilmektedir. Söz konusu yönetmelik taslağı hakkında görüşlerinizi ve gerekçelerinizi, 17/02/2006 tarih ve 26083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Mevzuat hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” ekinde yer alan ve Ek-2 (Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form)’de örneği bulunan form dikkate alınarak düzenlenip, elektronik ortamda umitb@kkgm.gov.tr adresine ve yazı ile Bakanlığımıza en geç 15.09.2008 tarihine kadar gönderilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr. Ahmet ARSLAN
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

EKLER

- 1- Yönetmelik taslağı (3 sayfa)
- 2- Görüş Bildirme Formu (1 sayfa)

DAĞITIM

TAGEM, TÜGEM, TEDGEM, TİSİT, ZİMİD
Zirai Mücadele Araşt. Enst. Müd./ Adana, İzmir, Diyarbakır, Yalova, Samsun, Edirne, Ankara
Tarım İl Müdürlüğü / Antalya, Adana, Mersin, Hatay, Muğla, İzmir, Bursa, Samsun, Tokat,
Manisa, Edirne, Denizli, Isparta, Ankara, Erzurum, Ş. Urfa
Ziraat Odaları Birliği / Ankara
Ziraat Mühendisleri Birliği / Ankara
Ziraat Mühendisleri Odası / Ankara
Hukuk Müşavirliği / Ankara
Zir. Fak. Bitki Kor. Böl./ Ankara, Adana, İzmir, Tokat, Antalya, Hatay, Erzurum, Diyarbakır

Akay Caddesi No:3 06640 Bakanlıklar / ANKARA

Tel : (312) 417 41 76 Fax : (312) 418 80 05

e-Posta : kkgm@kkgm.gov.tr İnternet Sitesi : www.kkgm.gov.tr

12/28

EK-3

1554 – 12.9.2008

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
KORUMA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKARA

İLGİ: 19.8.2008 tarih ve 9413 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda sözü edilen "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Taslağı" hakkındaki ODA'mız görüşü ekte bilgilerinize sunulmuştur.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

"BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN REÇETELİ SATIŞ USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK TASLAĞINA İLİŞKİN TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN GÖRÜŞÜ

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme: Ziraat Mühendisleri Odası, bitki koruma ürünlerinin doğru ve etkin biçimde kullanılmasına bir taraftan hastalık ve zararlıların olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması, böylece ürün verim ve kalitesinin korunması; diğer taraftan insan - hayvan - bitki ve çevre sağlığı üzerindeki risklerinin yönetilmesi konusunun, birikim ve deneyim gerektiren önemli bir mühendislik hizmeti alanı olduğunu yıllardır savunagelmektedir.

Buna koşut bir biçimde, bitki koruma ürünlerinin reçeteli satışı da, denetimli ortamlarda ilaç tavsiyesi - satışı - kullanımı ve geriye izlenebilirlik sistemlerinin kurulabilmesi açısından gerekli, yararlı ve zorunlu bir uygulama olarak değerlendirilmekte ve desteklenmektedir.

Bu doğrultuda, yukarıda belirtilen temel ilkeleri yaşama geçirilebilecek bir Yönetmeliğin hazırlanarak yürürlüğe sokulması gereklidir. Bunun ön koşulu ise, Türkiye'nin fiziksel, sosyolojik ve mesleki açıdan tarımsal altyapısına uygun ve işleyebilecek bir sistemin kurulmasıdır.

Fiziksel olarak ülkemiz çok sayıda küçük üreticinin, küçük ortalama işletme genişliği esasında, parçalı bitkisel üretim alanlarında faaliyet gösterdiği bir tarım yapısı özelliği göstermektedir. Bu yapı içinde kitlesel pazara üretim yapan ve yüksek katma değer üreten işletmeler yanında, öz tüketim için ya da yerel pazarlara yönelik düşük katma değerle üretim yapan hane halkları da bulunmaktadır.

Üretici yapısında ciddi heterojenlikler söz konusudur. Finansman, bilgi ve teknoloji kullanan üretici yanında, babadan kalma yöntemlerle faaliyetlerini sürdüren köylülük te varlığını sürdürmektedir.

Diğer taraftan, sayıları 26'yı bulan ziraat fakültelerinden mezun olan ziraat mühendisleri, kamu çalışanı ve sayıları giderek artan biçimde özel sektör çalışanı olarak; konu ile ilgili olan zirai mücadele ve tarımsal yayım - danışmanlık alanlarında sektöre hizmet etme çabasındadırlar.

Ara işgücü niteliğinde tarım teknikeri ve tarım teknisyenleri de sektörde görev almaktadırlar.

Bitki koruma ürünlerinin reçeteli satış usul ve esaslarını düzenleyen bir Yönetmeliğin, yukarıda temel özellikleri belirtilen tüm bu yapı ile uyumlu olan ve işleyebilecek bir sistem kuruluması gerekmektedir. Aksi takdirde, pilot uygulama olmaksızın, doğrudan tüm yurtta uygulanma iddiası taşıyan bu Yönetmelik varolan görev ve yetki karmaşasına yenilerini ekleyecek, sistem tıkanacak ve çoğu kez görüldüğü gibi ölü doğan bir düzenleme, ülkemizin bu alandaki hedefini daha da geriye atacaktır.

Bu çerçevede Taslağın, Türkiye'nin farklı bölgelerinde farklı işleyen tarım sistemini göz önüne alıp değerlendirebilen bir esnekliğe sahip olması, üretici - zirai mücadele bayii - tarım danışmanı ilişkilerini sağlam bir temele oturtması, meslek mensupları arasında öğrenimleri ve yasal düzenlemelerden doğan görev ve yetki farklılıklarını gözetmesi, kamu çalışanı ve özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin görev ve yetki alanlarının sınırlarını net olarak belirtmesi, çağdaş denetim sistemlerine açık bir düzenleme kurması gerekmektedir.

Ayrıca Taslağın, hukuki düzenlemeler hiyerarşisinde kendisinden üstte bulunan Yasa ve Tüzüklere aykırı bir içeriğe sahip olmaması, alanı düzenleyen diğer Yönetmeliklerle çelişik hükümlerinin de giderilmesi gerekmektedir.

Teklif: Mevcut taslak hem Türkiye genelinde işleyen bir sistemi kurmaktan uzak düşmekte, hem de 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük ve Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Yönetmeliği ile çelişik hükümler taşımaktadır.

Yönetmelik Taslağının öngördüğü reçeteli satış sisteminin tüm Türkiye çapında uygulanması, ciddi karmaşalara yol açabilecektir. Halen sürmekte olan reçeteye aktif madde - ticari formülasyon yazılması, reçete düzenleme yetkisine sahip kişiler, düzenlenecek reçete karşılığında alınacak ücretler vb. tartışmalar yanında, uygulamanın başlangıcında yaşanacak sorunlar nedeniyle kaçak ve seyyar ilaç satışlarının artacağı da öngörülebilir.

Bu çerçevede, uygulamanın başlangıçta tüm tarım bölgelerini temsil edecek sınırlı sayıda ilde pilot olarak uygulanması ve öztüketim yönelik üretim gerçekleştirilen hane halklarının Yönetmelik uygulamasından istisna tutulmasında yarar görülmektedir.

Tüm bu görüşlerin doğru bir temelde değerlendirilbilmesi için, Taslağın kamu dışında uzman kuruluşların da katılımına açık demokratik bir ortamda görüşülerek hazırlanması ve olgunlaştırılması yararlı olacaktır.

Böylece ülke gerçeklerine uygun ve çalışabilir bir reçeteli bitki koruma ürünü satış sistemi kurulabilir.

Taslaık Maddesi : Amaç Madde 1

Görüş ve Değerlendirme: Taslak Yönetmelikte amaç maddesi, bitki koruma ürünleri ile sınırlı tutulmuştur. Her ne kadar ruhsatlı olup Yönetmelik kapsamında bulunsalar da, geliştirme ve defolyant ürünlerin de amaç maddesi içinde özel olarak sayılmasında yarar görülmektedir.

Diğer taraftan, reçeteli zirai mücadele ilacı satışlarının, yalnızca pazara üretim yapan üreticilere yönelik olması ve öztüketim boyutunun istisna tutulması doğru olacaktır.

Teklif: Madde 1 - Bu Yönetmelik pazara yönelik üretim için kullanılan bitki koruma, geliştirme ve defolyant ürünlerinin reçeteli satışı ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmış olup, öztüketime yönelik üretim yapan işletmeler bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Taslaık Maddesi : Yasal Dayanak Madde 3

Görüş ve Değerlendirme: Hazırlanan Yönetmelik Taslağında, yalnızca Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'nun Ziraat Vekaleti'ne yetki veren iki maddesi dayanak olarak gösterilmiştir.

Oysa bu Yönetmeliğin uygulanmasında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın görev ve yetkileri yanında, bizzat uygulamayı gerçekleştirecek olan ziraat mühendislerinin yasal görev ve yetkilerinin de önemli rol oynayacağı açıktır.

Nitekim, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından 19.3.1993 gün, 21529 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Zirai Mücadele İşlerini Ücret Karşılığında Yapmak İsteyenler Hakkında Yönetmelik" in dayanak maddesi aynen şöyledir;

"Bu Yönetmelik 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'nun 32 inci maddesi, Bakanlıkların Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 3046 sayılı Kanun'un 37 inci maddesi ile 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un 6 inci maddesi gereğince yürürlüğe girmiş bulunan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğün 5 inci maddesi gereğince hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur"

Bu çerçevede, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün zirai mücadele alanındaki hükümleri, yasal dayanak kısmına eklenmelidir.

Aksi bir tutum, diğer meslek mensuplarına açılacak davalar karşısında Yönetmeliğin yasal korumasını eksik bırakacak ve ilgili alana sürekli haksız müdahalelere açık kapı bırakacaktır.

Teklif: Yönetmeliğin Yasal Dayanak kısmına, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'nun ilgili maddeleri yanında, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisleri Hakkındaki Kanun'un 2 inci ve 6 ncü maddesi ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğün 5 inci maddesi de eklenmelidir.

Taslaık Maddesi : Tanımlar Madde 4

Görüş ve Değerlendirme: Taslaık Yönetmeliğin Tanımlar başlıklı 4 üncü maddesine, Taslakta bulunmayan "Denetçi" tanımının eklenmesi gereklidir.

Bu tanımlama kapsamında, denetçi olarak görev yapacak kişilerin nitelikleri belirlenmeli ve böylece bir taraftan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın bitki koruma hizmetlerinde çalışan personelinin uzmanlığı desteklenip geliştirilirken, diğer taraftan bu alandaki çağdaş açılımlara olanak tanımalı ve uygulamada çıkan aksaklıkların önüne geçilmelidir.

"Denetçi" tanımlaması, Taslaık Yönetmeliğin "Reçetenin Denetlenmesi" başlıklı 19 uncu maddesini de tamamlayacak bir nitelik taşıyacaktır.

Ayrıca, tanımlar bölümündeki "Formülasyon" tanımının yeniden yazılmasında yarar bulunmaktadır.

Teklif: Madde 4

Denetçi: Bakanlığın İl ve İlçe Tarım Müdürlükleri zirai mücadele birimlerinde çalışan ziraat mühendisleri veya yasal eğitim - sertifika süreçlerinden geçmiş yetkili ziraat mühendisleri

Formülasyon : Bir veya daha fazla aktif madde ile birlikte inaktif yardımcı

ve dolgu maddelerinin ilavesi ile uygulanabilir hale getirilmiş karşımı,

Taslak Maddesi : Reçeteli Satış Madde,5

Görüş ve Değerlendirme: Taslak Yönetmelik, Bakanlık ruhsatlandırılan tüm bitki koruma ürünlerinin reçeteli olarak satılacağını öngörmektedir.

Tüm Türkiye genelinde bu uygulamaya geçişin, düşünülmenin çok üzerinde bir zorluk doğuracağı değerlendirilmektedir.

Bu bakımdan, öncelikle tüm sistemik etkili ilaçlar için reçete uygulamasının başlatılması, pilot illerde uygulamanın başlatılması gibi geçiş sürecini hazırlayan düzenlemeler yararlı olabilecektir.

Bu alanda, iller ve kullanım alanları bakımından da bir geçiş süreci planlanabilir. Seralar başta olmak üzere, tarım ilacının yoğun kullanıldığı ve insan sağlığına etkilerinin öne çıktığı alanlarda, tüm tarım ilaçları, bir geçiş sürecine bağlı olmaksızın reçeteye bağlanmalıdır.

Diğer taraftan, Türkiye'nin tüm illerinde tüm bitki koruma ürünlerinin reçeteye bağlanması, günümüz koşullarında uygulanabilir ve doğru bir seçenek olarak görülmemektedir.

Örneğin beşeri ilaçlar alanında, reçeteye bağlanmaması, etki derecesi düşük ve yaygın kullanılan ilaçlar bulunmaktadır. Aynı şekilde, çevre - insan - hayvan sağlığına yönelik riskleri düşük kükürt - göztaşı vb. ilaçlar saptanarak, reçeteli satış zorunluluğunun dışında tutulmalıdır.

Teklif: Madde 5 - Bakanlık ruhsatlandırılan tüm bitki koruma ürünleri, İşbu Yönetmelik hükümleri uyarınca reçeteli satılır. Gerekli hallerde, reçeteli ilaç kapsamının daraltılmasında ve iller ve bitki koruma ürünleri için çeşitli istisnaların getirilmesinde Bakanlık yetkilidir.

Taslak Maddesi : Reçete Düzenleme Yetkisine Sahip Kişi ve Kuruluşlar - Madde 6

Görüş ve Değerlendirme: Taslak Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde, reçete düzenleme yetkisine sahip kamu çalışanları; Zirai Mücadele Araştırma Enstitülerinde çalışan, Zirai Araştırma Enstitülerinde bitki koruma bölümlerinde çalışan, Ziraat fakültelerinde bitki koruma bölümünde öğretim üyesi olan, Tarım İl müdürlükleri Bitki Koruma Şube Müdürlüklerinde çalışan ve İlçe Tarım Müdürlüklerinde çalışan ziraat mühendisleri olarak tanımlanmaktadır.

Bu tanım, zirai mücadele alanında çalışan tüm kamu çalışanı ziraat mühendislerini reçete yazma yetkisi ile donatmaktadır.

Ziraat Mühendisleri Odası olarak bu tanıma katılmakla birlikte, tanım kapsamına, Tarım ve Köyişleri Bakanlığını, bitki koruma şube müdürlüklerinde bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisleri çalıştırmaya yönlendiren bir düzenlemenin de eklenmesi gerektiğini değerlendiriyoruz.

Böylece Bakanlık, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinde aradığı uzmanlık ve deneyimi, kamu çalışanı ziraat mühendislerinde de aramalı; personel yönetiminde Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümleri uyarınca bölümler arası atamaları gerçekleştirilmeli, bilgiye dayalı çağdaş yönetim anlayışı konusundaki samimiyetini kamuoyuna yansıtmalıdır.

Özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin reçete düzenlemesi ise, Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük uyarınca görev ve yetki sahibi olan ziraat mühendislerinin, Anayasa'nın 135 inci maddesi anlamında kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Ziraat Mühendisleri Odası'nın düzenleyeceği meslek içi eğitimlere katılarak sertifikalandırılmaları doğrultusunda hükme bağlanmalıdır.

Danıştay 10 uncu Dairesi'nin 12.3.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8 inci Dairesi'nin 3.12.2007 gün, 2006/4114 sayılı kararlarında (sözü edilen yargı kararları, "Bitkisel Üretimde Kullanılan Kimyasalların Kayıt Altına Alınması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik Taslağı" na ilişkin görüşümüzü Bakanlığımıza bildiren yazı ekinde tarafınıza iletilmiştir) açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme - sınav yapma görev ve yetkisi bulunmamaktadır.

Gerek 3046 sayılı Bakanlık Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, gerekse 441 sayılı KHK'de bulunmayan bu yetkinin, özel yasal dayanak gösterilerek kullanılmaya çalışılması, hukuka aykırıdır.

Oda'mızın bu alanda açılmış ve halen süren davalarının varlığı bilinmektedir. Benzer bir düzenlemenin bu Yönetmelik taslağına da konulması halinde, mesleki ve özlük haklarımızın ve Oda hukukunun korunması bakımından, idari yargı yolunun kullanılacağı bildiririz.

Taslak Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin son fıkrasında ise, ziraat teknisyeni ve teknikerlerine de reçete düzenleme yetkisi verilmektedir. Bakanlık, bu düzenlemeyi yaparken, hangi mevzuata dayanmaktadır ? Özel sektör çalışanı ziraat mühendisi ile tekniker / teknisyenlerde 3 yıl deneyim arayarak bu alanda bile bir fark gözetmeyen Bakanlık, yalnızca hukuku çığnemekle kalmamakta, aynı zamanda ziraat mühendisliği mesleğine

yönelik adeta hasmane bir tutum geliştirmektedir.

Şu noktanın altını özellikle çizmek isteriz ki, bir ara eleman gücü olarak ziraat teknisyenliği / teknikerliği eğitimi planlanmalı ve buna göre bir görev - yetki - çalışma alanı uygulaması yapılmalıdır. Tekniker - teknisyen - ziraat mühendisi arasında ayırım gözetmeyen ve bir sayan anlayış, ziraat fakültelerinde verilen ve alınan eğitim için harcanan emekleri de gözmezdence gelmeye çalışmaktadır.

Yıllardır, reçeteli tarım ilacı satışı savunulurken, beşeri ilaçlar alanından örnekler verilir. Bu çerçevede, yardımcı sağlık hizmeti elemanlarının (hemşire, ebe, sağlık memuru, sağlık teknisyeni vb) beşeri ilaç reçetesi yazdığı görülmüş müdür ? Sağlık Bakanlığı'nın bu alanda gösterdiği doğru tutumu örnek alıp geliştirmek, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının da sorumlulukları arasındadır. Hatta Tarım ve Köyişleri Bakanlığının sorumlu olduğu bir alan olarak, veteriner sağlık ilaçlarında veteriner hekimler dışındaki veteriner sağlık teknisyeni ve teknikerlerine reçete yazma yetkisi verilmekte midir ?

Son olarak şunu belirtmek isteriz ki, Ziraat Mühendisleri Odası'nın bu tutumu, kimi çevrelerin iddia ettiklerini aksine, diğer meslek adamlarını küçük görüp dışlayan ve kendi meslek mensuplarına istihdam sağlamayı temel amaç edinen bir yaklaşım değildir. Ziraat Mühendisleri Odası, halk sağlığını doğrudan ilgilendiren bu alanda, sistemin baştan sağlıklı, ciddi ve işler kılınmasını amaçlamakta, mühendis çalışması ile teknisyen / tekniker çalışması arasında, öğrenim farklılığından ileri gelen, YÖK sistemi ve meslek mevzuatı ile saptanmış bir çalışma düzeninin bu alanda da kurulmasını talep etmektedir.

Taslak Maddesi : Gerçek Kişilere, Reçete Yazma Yetkisinin Verilmesi - Madde 7

Görüş ve Değerlendirme: Anayasa'nın 135 inci maddesi, TMMOB Kanunu ve yukarıda belirtilen ilgili yargı kararları uyarınca, Madde 7'de üç bent olarak sayılmış olan ve yetki belgesi almak isteyen gerçek kişilerin Tarım İl Müdürlüğü'ne müracaatlarında verecekleri bilgi ve belgeler, Oda üyelikleri ve Oda'dan alınmış zirai mücadele sertifikası olmak üzere iki bent daha eklenmesi

Teklif: Gerçek Kişilere Reçete Yazma Yetkisinin Verilmesi

Madde 7 - Yetki belgesi almak isteyen gerçek kişiler, aşağıdaki bilgi ve belgelerle birlikte bir dilekçe ile Tarım İl Müdürlüğü'ne müracaat eder

- Diploma veya çıkış belgesinin aslı veya onaylı sureti
- Varsa, yüksek lisans veya doktora diplomalrının aslı veya onaylı sureti,
- İşyerinin açık adresi,
- Ziraat Mühendisleri Odası'na üye olduğunu gösterir belge,
- Ziraat Mühendisleri Odası'na düzenlenen eğitim sonucunda alınan zirai mücadele sertifikası

Taslak Maddesi : Reçetede Bulunması Gereken Hususlar- Madde 12

Görüş ve Değerlendirme: Taslak Yönetmeliğin 12 inci maddesinde sayılan reçetede bulunması gereken hususlar bölümünde, bitki koruma ürünü aktif maddesinin ismi yer almaktadır. Bitki koruma ürününün reçetede aktif madde olarak yer almasının avantajlarının yanı sıra sakıncaları da bulunmaktadır.

Tarım ilacının aktif madde olarak yazılması üreticinin ilaca ulaşmasında ve ilacı aldığı ilaç bayisinin ilacı temininde kolaylık sağlamaktadır. Ancak emsalle göre ruhsatlamamın getirdiği olumsuzluklar nedeni ile aynı aktif maddeye sahip farklı ticari isimler ile satılan ilaçlar sahada aynı dozda kullanılmamaktadır ve aynı başarıyı gösterememektedir. Yine aynı aktif maddeye sahip tarım ilaçlarının bir kısmı belli ürünlerde ruhsatlı iken diğer ürünlerde ruhsatlı olmayabilmektedir. Bu durum tarım ilaçlarını üreten ve pazarlayan firmaların pazar politikaları ile ilgili olup kısa sürede değiştirilmesi mümkün değildir. Bu nedenle aktif maddeye göre reçete yazıldığında reçeteli düzenleyen ziraat mühendisi ilaç etiketinde yer alan dozda göre reçete yazmak zorunda olduğundan sahada başarısız olabilecektir. Yine üründe ruhsatlı olmayan bir ilacı aktif maddeye göre üreticiye verdiğinde ve ilaç kalıntısı sorunu ortaya çıktığında reçeteli düzenleyen mühendis yasal sorumluluk altına girecektir.

Reçetede önerilen bitki koruma ürünü ticari isim olarak yer aldığında ise mühendis veya danışman güvendiği ilacı reçetesine yazacak ve daha başarılı sonuç alabilecektir. Ancak bu durumda üreticilerin bağlı buldukları bayilerde bu ticari preparatı bulamamaları riskini de beraberinde taşımaktadır. Yönetmelide göre bayilerin reçetede değişiklik yapma hakkı olmadığı için üreticinin tekrar danışman veya mühendisine dönmesine ve reçetede yer alan ilacın ticari isminin değiştirilmesine neden olacaktır. Buda üreticinin zaman kaybını yanı sıra ziraat ilaç bayisine olan güveni ve bağı zedeleyecektir.

Her iki uygulamanın da kendine göre avantajları ve dezavantajları mevcuttur. Yönetmelik taslağına ilişkin Oda görüşümüzün oluşturulması kapsamında yurt genelinde yapılan toplantılarda, zirai danışmanların

tamamı ilaçların ticari ismi ile yazılmasını savunurken ilaç bayilerinin büyük bölümü aktif madde üzerinden yazılmasını önermişlerdir. Buna göre en uygun çözüm bu konuda mühendis veya danışmanın serbest bırakılması, isteyenin aktif madde üzerinden isteyenin de ticari isim üzerinden yazmasına olanak sağlanmalıdır.

Teklif: Madde 12 - Bitki Koruma Ürünleri reçetesinde asgari olarak şu bilgiler yer almalıdır: Reçete yazma yetkisine sahip kişilere ait kimlik bilgileri ve imzası, tarih, kültür bitkisine ait bilgiler ile bitki koruma ürününün aktif madde veya ticari ismi, miktarı ve doz bilgilerini kapsar.

Taslak Maddesi : Reçeteye Tabi Bitki Koruma Ürünleri - Madde 13

Görüş ve Değerlendirme: Taslak Yönetmelik maddesinde olduğu gibi bitki koruma ürünlerinin tamamının reçeteye bağlanması, düşük tarımsal katma değer üreten ve üreticinin reçete yazacak danışmana kolaylıkla erişemediği bölgelerde üreticinin tarım ilacı kullanmasını engelleyebilecek veya kaçak ilaç kullanımına neden olacaktır. Bu konuda geri kalmış bölgelerde sistemik etkili ilaçlardan başlayarak kademeli bir geçişin uygulanması daha doğru olacaktır.

Teklif: Yanda belirtilen görüşümüze uygun bir kademeli geçişin hükmüne bağlanması uygun olacaktır.

Taslak Maddesi : Reçete Yazacak Kişi ve Kuruluşların Sorumlulukları - Madde 14

Görüş ve Değerlendirme: Taslak Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin ilk paragrafının son cümlesi, "Yazılan reçeteler arşivde 2 yıl muhafaza edilir" hükmünü taşımaktadır.

Oysa Yönetmelik Taslağınının 18 inci maddesi, "Reçete Kayıtlarının Muhafazası" başlığıyla bu alanda özel hüküm sevk etmektedir.

Dolayısıyla, 14 üncü maddedeki hüküm, hukuk yazım tekniği açısından gereksiz bir tekrar niteliğinde olup, madde kapsamından çıkarılmasında yarar görülmektedir.

Ayrıca, madde içeriğinin, yazılacak reçetelerde zirai mücadele teknik talimatlarına atf yapan hüküm, nadir de olsa bu talimatlarda yer almayan hastalık ve zararlılar için sorun doğuracaktır. Bilinmektedir ki, bazı ürünler için teknik talimatlarda yer almayan ve zaman zaman ekonomik zarar eşijini geçen hastalık ve zararlılar bulunmaktadır. Örneğin, Trakya Bölgesi'nde hızla yaygınlaşan Kanola bitkisinde kullanılacak bitki koruma ürünleri teknik talimatlarda yer almamaktadır. Aynı şekilde, buğday, nar ve çilekte görülen hastalık ve zararlıların bir kısmı da teknik talimatlarda bulunmamaktadır. Bu durum, sözü edilen hastalık ve zararlılara karşı reçete yazılmaması sonucunu doğuracaktır ve doğuracaktır. Bu çerçevede, madde içeriği, bu gibi durumlar da düşünülerek yeniden düzenlenmelidir.

Bunun yanında, Bakanlıkça ruhsatlı bulunan bazı BKÜ'nün ruhsat tavsiyesi bulunmamasına karşın alternatifsizlik ve ekonomik nedenlerle yaygın olarak kullanılması, tavsiye edilen dozların yetersiz kalması nedeniyle doz aşımı uygulanması gibi yapısal sorunlar varlığını sürdürmektedir. Doz aşımı ve tavsiye dışı fiili uygulamalar konusu, daha önce rapor halinde Bakanlıkça sunulmuş olmasına karşın, bu alanda bir iyileştirme sağlanamamıştır.

Bu sorunların varlığı, reçeteli ilaç uygulamasında beklenen yararın elde edilememesine neden olacaktır. Bu çerçevede Bakanlığın, bir taraftan yanlış reçete düzenleyenleri cezalandırmak uygulamasına giderken, diğer taraftan sözü edilen tarım ekonomisi sorunlarını çözmek için sistenli çabalar içinde olması gerekmektedir.

Teklif: Madde 14 - Reçete yazma yetkisine sahip kişi veya kuruluşlar Bakanlıkça yayınlanan Zirai Mücadele Teknik Talimatları doğrultusunda reçete yazar. Zirai Mücadele Teknik Talimatlarında geçen tavsiyeler dışında reçete yazarlar, bundan doğduğu kanıtlanan zararın tazminiyle yükümlüdürler. Ancak Zirai Mücadele Teknik Talimatlarında yer almayan durumlarda karşılaşıldığında, reçeteyi yazan üreticiyi yazılı olarak bilgilendirerek uygun reçete düzenlemesi yapabilir ve bu durumda üzerine bir sorumluluk doğmaz.

Taslak Maddesi : Bitki koruma ürününü satan bayilerin sorumlulukları - Madde 15

Görüş ve Değerlendirme: Madde metninde, aktif madde ve ticari preparat ayrımına göre bir düzenleme yapılmalıdır.

Ayrıca, insan ve çevre sağlığını koruma açısından reçeteyi yazan mühendis ve danışman ile ilacı kullanan üretici sorumlu tutulup cezai hükümlere tabi tutulurken bayiler sorumluluk altına alınmamıştır. Reçete dışında ilaç öneren ve değişiklik yapan bayilerde sorumlu tutulmalıdır.

Teklif: Madde 15 - Bayiler reçetede yazan bitki koruma ürünlerini vermek zorundadır. Reçetede doğrudan ticari preparat ismi yazması durumunda bayii, ticari preparatın deposunda bulunmadığını kanıtlama yükümlülüğünü kabul ederek ve reçeteyi yazış kişinin onayını alarak, aynı aktif maddeyi aynı oranda içeren muadilini üretilmeye verebilir. Bu durumda bayii değişikliği reçete üzerine işler, kaşeler ve imzalar. İşletmesinde bulunduğu halde reçetede kayıtlı ilacı vermeyen, onay almadan reçetede değişiklik yapan ve reçetesiz ilaç satan bayiler uyarılır, tekrarı halinde işyerleri 1 yıl süre ile kapatılır. Suçun tekrarı halinde ise bayilic yetkileri 3 yıl süre ile iptal edilir.

Taslak Maddesi : Reçetenin Denetlenmesi - Madde 19

Görüş ve Değerlendirme: "Ziraat Mühendislerinin Hizmet Alanlarındaki Çalışmalarıyla İlgili Mesleki Denetim Uygulamaları ve Disiplin Hükümleri Hakkında Yönetmelik" 24.7.2002 gün, 24825 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sözü edilen Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca her 2 yılda bir tüm illerde seçilen denetçiler, özel hizmet alanlarında çalışan ziraat mühendislerinin gerçekleştirdikleri iş ve işlemleri denetleme yetkisine sahiptirler.

Bakanlığın, çağdaş kamu yönetimi anlayışı içinde, denetleme yetkilerinin bir kısmını, kamu kurumu niteliğindeki bir meslek kuruluşu olan Ziraat Mühendisler Odası'na devretmesi, kamu hizmetlerinde etkinliği ve verimliliği arttıracaktır.

Teklif: Reçetenin Denetlenmesi

Madde 19 Bakanlık İl ve İlçe Müdürlüklerindeki Bitki Koruma birimi ve Ziraat Mühendisleri Odası denetçileri tarafından yapılan denetleme ve incelemelerde, bayinin aldığı aktif madde miktarı, reçete ile yaptığı satış ve eldeki stok incelenir. Aksayan husus varsa ilgililer yazılı olarak uyarılır. Bayii reçetelerin denetlenmesi ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi denetleyici kişilere vermek zorundadır.

Taslak Maddesi : Reçete Yazma Yetkisinin İptali- Madde 20

Görüş ve Değerlendirme: Yetkisi iptal edilen kişilere 5 yıl süresince yetki verilmesi çok ağır bir karardır. Bunun başlangıçta 1 yıl daha sonra ise 3 yıl olarak değiştirilmesi uygun olacaktır.

Teklif: Denetleme yapılan ve aksaklıklardan dolayı uyarılan özel ve tüzel kişilerin aynı durumun tekrarında reçete yazma yetkisi 1 yıl süre ile askıya alınır, tekrarı durumunda yetkisi iptal edilir. Yetkisi iptal edilen kişilere 3 yıl süresince yetki belgesi verilmaz.

Taslak Maddesi : Reçete Düzenleme Ücreti - Hüküm yok

Görüş ve Değerlendirme: Reçete uygulaması; üretim alanının kontrol edilmesi, ekonomik zarar eşiklerinin tespiti ve reçetenin teknik - ekonomik ölçütlere göre uygun bir biçimde yazılması aşamalarını kapsamakta olup, bu süreçlerin profesyonel bir mühendislik hizmeti gerektirdiği açıktır. Bu işlerde görev alan bir serbest ziraat mühendisinin, verdiği hizmetler karşısında bir ücret alması zorunludur.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği, 23.5.2008 gün, 26884 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Serbest çalışan tüm ziraat mühendislerinin Odaya üyelikleri bir Anayasal ve yasal zorunluluk olduğundan, sözü edilen Asgari Ücret Yönetmeliği hükümleri uyarınca her yıl Aralık Ayı'nda yayımlanacak olan Asgari Ücret Tarifesi, reçete yazma konusundaki ücret tespitinde kullanılacak ve her yıl yenilenecek bir yasal araç niteliğinde olacaktır.

Bu düzenlemenin, Taslak Yönetmelikte, Dördüncü Bölüm'e son madde olarak, "Reçete Düzenleme Ücreti" başlığı altında girilmesinde yarar bulunmaktadır.

Teklif: Reçete Düzenleme Ücreti

Madde 14 - İşbu Yönetmelik hükümleri uyarınca reçete düzenleyen ziraat mühendisleri, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği hükümleri uyarınca her yıl Aralık Ayı'nda yayımlanan asgari ücret tarifesine göre reçete ücreti alırılır.

Taslak Maddesi : Bakanlığın Sorumlulukları - Hüküm yok

Görüş ve Değerlendirme: Yönetmelik taslağında, reçete yazan, tarım ilacı satan, kullanan vb. tüm kişi ve tarafların sorumlulukları düzenlenmişken, en çok sorumluluk taşınması gereken tarım ve Köyişleri Bakanlığının sorumluluklarından hiç sözü edilmemiştir.

Yönetmeliğin, bu alanda ciddiyetle gözden geçirilerek, sürecin tüm aşamalarındaki Bakanlığın görev, yetki ve sorumluluklarının düzenlemeye bağlanmasında yarar bulunmaktadır.

Örneğin, Taslakta sıkça vurgu yapılan Teknik talimat yaklaşık 15 yıldır güncellenmemiş ve yeni baskısı yapılmamıştır. Son basımdan bu yana yeni talimatlar ve tavsiyeler olmasına karşın, bu konular kitap haline getirilmiş değildir.

Bu konunun, Bakanlık açısından bağlayıcı olacak bir şekilde Yönetmeliğe geçirilmesi doğru olacaktır. Bu talimatların güncellenerek basılması konusunda Oda'mız görev ve sorumluluk üstlenmeye hazırdır.

Teklif: Bakanlığın sorumlulukları

Madde ... - ..... Reçete yazma yetkisine sahip kişi ve kuruluşlar Bakanlıkça her yıl güncellenen ve yayımlanan Zirai Mücadele Teknik talimatları doğrultusunda reçete yazar"

EK-4

317 – 16.02.2009

T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
ANKARA

İlgi: a) 19.08.2008 gün, 030753/9413 sayılı yazınız b) 12.09.2008 gün, 1554 sayılı yazımız.

"Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik", 12.02.2009 gün, 27139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözü edilen Yönetmeliğin Bakanlığınızca hazırlanan Taslağı ilgi (a) yazınızla Oda'mıza gönderilmiş, Oda'mızın zirai mücadele ve mevzuat konularında uzman komisyonlarınca hazırlanan raporlara Oda Yönetim Kurulumuzca son şekli verilerek, ilgi (b) yazımızla Oda görüşümüz olarak Bakanlığınıza iletilmiştir.

Üzülerek ifade etmek gerekir ki, 12 Şubat 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik, Oda görüşümüzde yer verilen konulara aykırı bir içerik taşımaktadır. Katılımcılık ilkesinin görüş sormadan ibaret değil, gelen görüşlere mevzuat doğrultusunda olabildiğince açık olmakla hayata geçirilebileceğinde kuşku yoktur. Buna aykırı bir anlayışla düzenlenen Yönetmeliğin, Oda görüşümüzde ayrıntısı ile açıklandığı üzere, ilgili Yasa, Tüzük, Yönetmelik ve daha evvel edinilmiş yargı kararlarına aykırı içeriğine karşı; üye ve Oda hukukunu koruma amacıyla gerekli yasal girişimlerde bulunma gereğimizin böylelikle ortaya çıktığını, yine üzülerek ifade etmek isteriz.

Bütün bunlara karşın, hukuka saygı ilkesi uyarınca, Oda'mız, geçerli mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edecektir. İlgili Yönetmeliğin 12 ve 16 ıncı maddeleri ve ilgili diğer hükümleri uyarınca, Oda'mızca düzenlenen Tarımsal Yayım ve Danışmanlık eğitimine katılarak başarılı olmuş ziraat mühendislerine yönelik "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış" eğitimi verilmesi için Oda'mızın yetkilendirilmesi konusunda gereğini dileriz.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

EK-5

T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

SAYI: B.12.0.KKG.0.20.02.00-2615

KONU: Reçeteli Satış

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karanfil Sokak 28/12 Kızılay / ANKARA

İlgi: 16.02.2009 tarih ve 317 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız incelenmiş ve yapılan değerlendirme sonucunda; Bakanlığımız Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğünden danışmanlık eğitiminde yeterlilik belgesi almış olan şubelerinizce düzenlenecek Tarımsal Yayım ve Danışmanlık kursuna ilave olarak ekte belirtilen şartların sağlanması halinde "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi"nin verilmesi uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi rica ederim.

Doç. Dr. Muzaffer AYDEMİR

Bakan a.

Genel Müdür

EKLER

1 – Teknik Şartname (2 sayfa)

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

BİTKİ KORUMA ÜRÜNÜ REÇETE YAZMA YETKİ BELGESİ ALMAK AMACIYLA
YAPILACAK EĞİTİMLER İÇİN TEKNİK ŞARTNAME

BASVURU

Eğitime katılacak kişiler müracaatlarını buldukları ilin Tarım İl Müdürlüğüne yapacaktır.

EĞİTİMİN SÜRESİ

Düzenlenecek eğitimler en az 5 gün süreli olacaktır.

EĞİTİME KATILACAK KİŞİLER

Ziraat Mühendisleri

SINAV

Eğitim sonunda sınav yapılacaktır.Yapılan sınav sonucunda 60 ve üzeri puan alanlar başarılı sayılacaktır.

Sınavda o ilin Bitki Koruma Şube Müdürü gözlemci olarak bulunacaktır.

DÜZENLENECEK BELGE

Başarılı olan kişilere katılım ve başarılı olduğunu gösteren belge verilecektir.

EĞİTİM KONULARI

Yapılacak eğitim ek-1 de belirtilen konu başlıklarını içerecek.

EĞİTİM VERECEK KİŞİLER

Eğitim verecek kişiler konusunda en az doktora yapmış yeterli bilgi birikimine sahip kişiler tarafından verilecektir.

ıkay Caddesi No:3 06640 Bakanlıklar / ANKARA

el : (312) 417 41 76 Fax : (312) 418 80 05

-Posta : kkgm@kkgm.gov.tr İnternet Sitesi : www.kkgm.gov.tr

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

EK-1

Mevzuat	Turuncgil Zararlıları
Türkiyede BKÜ'nin genel durumu ve kullanımı	Yumuşak ve Sert Çekirdekli Meyve Zararlıları
Zirai Mücadele teknikleri; Biyolojik Mücadele, Entegre Mücadele	Zeytin Zararlıları
Bitki Koruma Ürünlerinin Formülasyonları	Ambar Zararlıları
Bitki Gelişim Düzenleyiciler ve etki mekanizmaları	Pestisitlerde bekleme süresi ve önemi
Herbisitlerin genel özellikleri ve etki mekanizmaları	pestisit kalıntıları ve önlenmesi
fungisitlerin genel özellikleri ve etki mekanizmaları	pestistlere direnç ve önlenmesi
Hastalık tanısı ve uygulama	BKÜ nün insan ve çevre sağlığı üzerine etkileri
Zararlı Tanısı ve Uygulama	pestisitlerin insanlara zehirliliği ve etiket üzerindeki uyarılar
Yabancıot tanısı ve uygulama	pestisitlerin çevreye zehirliliği ve etiket üzerindeki uyarılar
Bitki Virüs hastalıkları	Pestisitlerin uygulamaya hazırlanmasında dikkat edilecek hususlar
Bitki Bakteri hastalıkları	BKÜ uygulama tekniği ve uygulanması sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar
Bağ Zararlıları	pestisitlerin depolanması ve atıkların imhası dikkat edilmesi gereken hususlar
Sebze ve yem bitkileri hastalıkları	Zirai Mücadele Alet Makinaları ve Kalibrasyon
Hububat hastalıkları	
Meyve ve bağ hastalıkları	
Endüstri Bitkileri Zararlıları	
Bitki Parazit Nematodları ve Mücadelesi	
Hububat Zararlıları	

Akay Caddesi No:3 06640 Bakanlıklar / ANKARA
Tel : (312) 417 41 76 Fax : (312) 418 80 05
e-Posta : kkgm@kkgm.gov.tr İnternet Sitesi : www.kkgm.gov.tr

EK-6

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DOSYA NO:E.2009/1782

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ : Av.Zühal DÖNMEZ; Av.Gökçen EMRE-
TMMOB ZMO Karanfil Sk.No:28/12 Kızılay/ANKARA

DAVALI : T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı-Eskişehir
Yolu 9.Km.Lodumlu/ANKARA

KONU: 12.02.2009 tarih 27139 Sayılı RG'de yayınlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" in 3.maddesinin 2.cümlesinin, 4.maddesinin, 9.maddesinin 4.fıkrasının 2.cümlesinin, 11.maddesinin 1.fıkrasının (g) ve (ğ) bendinin, 12.maddesinin 1., 4. ve 6.fıkrasının, 13.maddesinin 1. ve 2.fıkrasının tümüyle, 14.maddesinin 1.fıkrasının (a) ve (ç) bentleri ile 2. fıkrasının, 15.maddesinin 1.3.ve 4.fıkralarının, 16.maddesinin ve 18. maddesinin 2. fıkrasının Yürütülmesinin Durdurulması ve İptali talepleridir.

AÇIKLAMALAR : 1) Müvekkil Oda, kaynağını Anayasadan alan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olup, ziraat mühendislerinin yanında tütün teknoloji mühendislerinden de oluşan üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile doğrudan ilgilenmekle yükümlüdür.

7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun, Ziraat Yüksek Mühendislerinin mesleki işgal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere araştırma, islah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makineleri, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootekni, zirai ekonomi gibi bilimum zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya, lisans aldıkları veya ihtisas yaptıkları sahalara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye, bütün bu sahalarda gerekli kontrol, muayane, ekspertiz, ehliyak işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müessesese ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye veya bunların mesul müdürlüğünü ifaya salahiyetli olduklarını düzenlemiştir.

Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzükte, Ziraat Mühendislerinin Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkileri gösterilmiş olup, Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları başlıklı 5.maddesine göre Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihrac eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırılır.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi,

paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtım alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırılır.

Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6.maddesine göre de; **Üyelerin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmi ve özel kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, müvekkil ODA'nın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.**

Bu bağlamda müvekkil ODA, dava konusu Yönetmeliğin belirtilen maddelerinin iptalini istemektedir.

2) Yönetmelik Taslağı üzerine müvekkil ODA tarafından hazırlanan çalışma davalı İdareye gönderilmiş ve özetle; reçeteli satış sisteminin tüm Türkiye çapında uygulanmasının ciddi karmaşalara yol açabileceği, halen sürmekte olan reçeteye aktif madde-ticari formülasyon yazılması, reçete düzenleme yetkisine sahip kişiler, düzenlenecek reçete karşılığında alınacak ücretler vb. tartışmalar yanında, uygulamanın başlangıcında yaşanacak sorunlar nedeniyle kaçak ve seyyar ilaç satışlarının artacağı, bu çerçevede, uygulamanın başlangıçta tüm tarım bölgelerini temsil edecek sınırlı sayıda ilde pilot olarak uygulanması ve öztüketime yönelik üretim gerçekleştiren hane halklarının Yönetmelik uygulamasından istisna tutulmasında yarar görüldüğü, bu alanda, iller ve kullanım alanları bakımından da bir geçiş sürecinin planlanabileceği, seralar başta olmak üzere, tarım ilacının yoğun kullanıldığı ve insan sağlığına etkilerinin öne çıktığı alanlarda, tüm tarım ilaçlarının bir geçiş sürecine bağlı olmaksızın reçeteye bağlanması gerektiği, diğer taraftan, Türkiye'nin tüm illerinde tüm bitki koruma ürünlerinin reçeteye bağlanmasının, günümüz koşullarında uygulanabilir ve doğru bir seçenek olarak görülmediği, örneğin beşeri ilaçlar alanında, reçeteye bağlanmamış, etki derecesi düşük ve yaygın kullanılan ilaçlar bulunduğu, aynı şekilde, çevre-insan-hayvan sağlığına yönelik riskleri düşük kükürt-göztaşı vb. ilaçlar saptanarak, reçeteli satış zorunluluğunun dışında tutulması gerektiği, yönetmelik ile zirai mücadele alanında çalışan tüm kamu çalışanı ziraat mühendislerini reçete yazma yetkisi ile donattığı, bitki koruma ürünlerinin reçeteli satış usul ve esaslarını düzenleyen bir Yönetmeliğin, yukarıda temel özellikleri belirtilen tüm bu yapı ile uyumlu olan ve işleyebilecek bir sistem kurgulanması gerektiği, aksi takdirde, pilot uygulama olmaksızın, doğrudan tüm yurttaki uygulanma iddiası taşıyan Yönetmeliğin varolan görev ve yetki karmaşasına yenilerini ekleyeceği, sistem tıkayarak, ülkemizin bu alandaki hedefini daha da geriye atacağı dile getirilmiştir.

Bu çerçevede Yönetmeliğin, Türkiye'nin farklı bölgelerinde farklı işleyen tarım sistemini göz önüne

alıp değerlendirebilen bir esnekliğe sahip olması, üretici-zirai mücadele bayii-tarım danışmanı ilişkilerini sağlam bir temele oturtması, meslek mensupları arasında öğrenimleri ve yasal düzenlemelerden doğan görev ve yetki farklılıklarını gözetmesi, kamu çalışanı ve özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin görev ve yetki alanlarının sınırlarını net olarak belirtmesi, çağdaş denetim sistemlerine açık bir düzenleme kurması gerekmektedir. Ayrıca Yönetmeliğin, hukuki düzenlemeler hiyerarşisinde kendisinden üstte bulunan Kanun ve Tüzüklere aykırı bir içeriğe sahip olmaması, alanı düzenleyen diğer Yönetmeliklerle çelişik hükümlerinin de giderilmesi gerekmektedir, görüşlerine yer verilmiştir. Ne yazık ki davalı İdare, her zaman olduğu gibi görüşleri dikkate almamış ve Kanun ve ilgili Tüzüğe aykırı ve diğer ilgili Yönetmeliklerle çelişen işbu Yönetmeliği yürürlüğe sokmuştur.

İPTAL NEDENLERİ: 1) Yönetmeliğin 3. Maddesinin 2. Cümlesi İptal Edilmektedir. 3. madde "Dayanak" maddesi olup 2. cümlesinde bu Yönetmeliğin 969 sayılı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının Merkez ve Taşra Kuruluşlarına Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanunun 3. maddesine dayanılarak hazırlandığı belirtilmektedir. Oysa bu Kanunun dava konusu yönetmelik konusu ile hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır. Davalı Bakanlık, yasal olarak yetkisi bulunmadığı Danıştay Kararı ile de belirlenmiş olan Eğitim verme ve reçete yazan kamu personellerinin reçete yazım ücretlerinin tahsili işinden döner sermayeye para aktarmaya çalışmaktadır. Kaldı ki, 6968 sayılı Kanun'un yanında dayanak olması gereken Kanun ve Tüzükler, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüktür. Bu nedenle kanunlara aykırı olan bu düzenlemenin iptali gerekmektedir.

2) Yönetmeliğin 4. Maddesi İptal Edilmektedir. Bu madde Yönetmelikte geçen ve Yönetmelik konusu işi oluşturan unsurları tanımlamaktadır. Ancak kanuna aykırı bir şekilde müvekkil ODA'ya tanımlar arasında yer verilmemiştir. Oysa reçete yazma yetkisine sahip olacak serbest ziraat mühendislerinin ODA'ya kayıtlı olma zorunluluğu vardır. 6235 Sayılı TMMOB Kanununun 33. maddesine göre "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler". Bu nedenle Yönetmeliğin uygulanmasında yetersiz kalacak olan Tanımlar maddesi iptal edilmektedir.

3) Yönetmeliğin 9. Maddesi 4. Fıkrasının 2. Cümlesi İptal Edilmektedir. Reçetede bitki koruma ürünlerinin yalnızca o ildeki bayilerden temin edilebileceğine ilişkin olan bu düzenlemenin amacı anlaşılabilir. Reçeteye yazılan aktif maddeyi içeren ticari markanın o il dışında, örneğin yakın-komşu bir ildeki zirai mücadele bayiiinden alınmasının hiçbir sakıncası yoktur. Kaldı ki buna yönelik bir yasaklama, üreticinin bayii seçme hakkının yasaklanması anlamına gelir ki, bu da rekabet ilkelerine de aykırılık oluşturmaktadır. Bunların da yanında, sözü edilen düzenleme, gene davalı idarenin çıkardığı Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğe de aykırıdır.

Reçetede ürünü bulunduğu ilde temin edemeyen ya da başka bir ilde daha uygun fiyatla temin edebilecek durumda iken yasaklama nedeniyle bunu yapamayan üretici, özellikle acil durumlarda zarara uğrayacaktır.

4) Yönetmeliğin 11. Maddesinin 1. Fıkrasının (g) Bendinin "Bakanlıktan sertifika almış" Cümlesi İptal Edilmektedir. Bu hükme göre, danışman ziraat mühendisleri ile serbest ziraat mühendislerinin reçete düzenleme yetkisine sahip olabilmeleri için Bakanlıktan sertifika almış olmaları gerekmektedir. Oysa Bakanlığın sertifika verme yetki ve görevi bulunmamaktadır. 08/09/2006 tarihinde RG'de yayınlanan **Tarım Sal Yayımları ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 16 ve 19 uncu madde hükümlerine göre**, bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi veya bu alanda 5 yıl süreyle çalıştığını belgeleyen ziraat mühendisleri bitki sağlığı alanında danışmanlık yapmaya ve dolayısıyla reçete yazmak ta dahil olmak üzere konu ile ilgili her türlü faaliyetlerde bulunmaya yetkili kılınmışlardır. Bu yönetmeliğin 22. maddesine göre de, yetkilendirilen tarım danışmanları kendi meslek gruplarına ait yürürlükteki hukuki düzenlemeler çerçevesinde hizmet verir. Dilekçemizin önceki bölümlerinde ifade edildiği üzere, gerek 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve gerekse Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, zirai mücadele / bitki koruma hizmetlerinde ziraat mühendislerini görevli ve yetkili kılmıştır. Buna rağmen dava konusu Yönetmelik ile 7472 Sayılı Kanun ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümleri yok sayılarak bakanlıktan sertifika alma zorunluluğu getirilmiştir.

5) Yönetmeliğin 11. maddesinin 1. fıkrasının (ğ) bendi İptal Edilmektedir. Bu hükme göre, İl müdürlükleri bitki koruma şube müdürlükleri ile ilçe müdürlükleri bitki koruma hizmetlerinde görevli ziraat teknisyeni ve teknikerleri de reçete yazabileceklerdir. Bir ara eleman gücü olarak ziraat teknisyenliği/ teknikerliği eğitimi planlanması ve buna göre bir görev - yetki - çalışma alanı uygulaması yapılması gerekirken, tekniker - teknisyen - ziraat mühendisi arasında ayırım gözetmeyen ve bir sayan anlayış, ziraat fakültelerinde verilen ve alınan eğitim için harcanan emekleri de görmezden gelmeye çalışmaktadır.

Yıllardır, reçeteli tarım ilacı satışı savunulurken, beşeri ilaçlar alanından örnekler verilir. Bu çerçevede, yardımcı sağlık hizmeti elemanlarının (hemşire, ebe, sağlık memuru, sağlık teknisyeni vb) beşeri ilaç reçetesi yazdığı görülmüş müdür? Sağlık Bakanlığının bu alanda gösterdiği doğru tutumu örnek alıp geliştirmek, Tarım ve Köyşleri Bakanlığının da sorumlulukları arasındadır. Hatta Tarım ve Köyşleri Bakanlığının sorumlu olduğu bir alan olarak, veteriner sağlık ilaçlarında veteriner hekimler dışındaki veteriner sağlık teknisyeni ve teknikerlerine reçete yazma yetkisi verilmekte midir? Halk sağlığını doğrudan ilgilendiren bu alanda, sistemin baştan sağlıklı, ciddi ve işler kılınması, mühendis çalışması ile teknisyen/tekniker çalışması arasında, öğrenim farklılığından ileri gelen, YÖK sistemi ve meslek mevzuatı ile saptanmış bir çalışma düzeninin bu alanda da kurulması gerekirken Bakanlığın ısrarla farklı bir tutumla teknisyen ve teknikerlere de reçete

yazma yetkisi vermesi hukuka aykırıdır. Gıda konusunda da aynı tutumu takınan ve ustalara sorumlu yöneticilik yapma yetkisi veren bakanlığın düzenlemeleri Danıştay 8.Dairesinin E.2008/4616 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. 7472 Sayılı Kanun ve Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük gereği ziraat mühendisleri bu alanda münhasır yetkilidir.

6) Yönetmeliğin 12.Maddesinin 1.Fıkrası İptal Edilmelidir. Hükümde, "Bakanlıktan Reçete Yazma Yetki Belgesi almayan kişiler Reçete yazamaz" denilmektedir. 08/11/2005 tarih ve 25987 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe giren TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık Ve Belgelendirme Yönetmeliğine göre Yetki Belgesi Uzmanlık gerektiren hizmetlerde çalışan ve Oda tarafından belgelendirilen ve çalışmalarını meslek etiği kurallarından ayrılmadan sürdüren üyeye verilen belgeyi ifade etmektedir. Gene, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğine göre, bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisleri veya bu alanda 5 yıl süreyle çalıştığını belgeleyen ziraat mühendisleri bitki sağlığı alanında danışmanlık yapmaya ve reçete yazmaya yetkili kılınmışlardır. Bu yönetmeliğin 22.maddesine göre de yetkilendirilen tarım danışmanları kendi meslek gruplarına ait yürürlükteki hukuki düzenlemeler çerçevesinde hizmet verir. Buna rağmen dava konusu Yönetmelik ile 7472 Sayılı Kanun ve Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümleri yok sayılarak bakanlıktan sertifika alma zorunluluğu getirilmiştir. Oysa gene davalı Bakanlığın Toprak Koruma Eğitimi verilmesi ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verilmesi konusundaki uygulaması, Danıştay 8.Dairesinin E.2006/4114 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. İptal gerekçesinde Bakanlığa bağlı personel olarak görev yapmayan ziraat mühendislerine Bakanlığın eğitim verebileceğine ve herhangi bir alanda yetkilendirebileceğine ilişkin görevleri de bulunmamaktadır, denilmektedir. Görüldüğü gibi dava konusu Yönetmelik baştan sona Kanuna aykırı hükümler içermektedir ve uygulanabilme imkanı bulunmamaktadır.

7) Yönetmeliğin 12.maddesinin 4.ve 6.fıkrası İptal Edilmelidir. İptalini istediğimiz 4.fıkrada emekli olan ziraat mühendislerinin, Bakanlık tarafından verilen eğitim ve eğitim sonunda yapılan sınav sonucunda alınan yeterlilik belgesi ile reçete yazma yetkisine sahip olacakları düzenlenmiştir. Oysa emekli olan ziraat mühendisi artık serbest çalışandır, bu nedenle 4.ve 6.fıkranın iptal nedenleri aydırır.

a) Bakanlığın serbest ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisi bulunmamaktadır. Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanununun 31. maddesinde, Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın görevleri, a) Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek, b) Bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak olarak belirtilmiştir. Diğer yandan, 441 sayılı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin 2. maddesi ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığının görevleri sayılmış, 9. maddesi ile

de, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün görevleri belirlenmiştir.

Bakanlığa bağlı personel olarak görev yapmayan ziraat mühendislerine Bakanlığın eğitim verebileceğine ve herhangi bir alanda yetkilendirebileceğine ilişkin görevleri de bulunmamaktadır. Danıştay 8.Dairesi de E. 2006/4114 K. 2007/6538 sayılı kararı da bu yöndedir.

Buna karşılık, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinde,

h) Mesleğin geliştirilmesi ve tanıtılması amacıyla teknik ve bilimsel araştırmalar yapmak, kongre, seminer, panel, konferans gibi toplantılar ve sergiler düzenlemek, diğer kuruluşların bu gibi çalışmalarına katılmak,

i) Meslekle ilgili proje, taahhüt, müşavirlik, sorumlu yöneticilik ve danışmanlık işlerinde üyelere gerekli belgeleri vermek, onaylamak, bu konuda gereken hukuki, idari düzenlemelerin yapılmasını sağlamak, bu amaçla gereken resmi girişimlerde bulunmak,

p) Ziraat Mühendisliği öğrenimi yapan kuruluşlarla işbirliği yaparak meslek elemanlarının eğitimleri konusunda öneri ve yardımlarda bulunmak, üyeler için hizmet içi eğitim programları hazırlamak ve uygulamak Odanın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 32. maddesinin h bendinde, Bu Yönetmelik ve Odaca yürürlüğe konulan diğer Yönetmelikler çerçevesinde üyelere ve üyelerin bulunduğu büro, firma, işletme, işyeri ve benzeri kuruluşlara her türlü belge ve yetkileri vermek, gerekli denetlemeleri yapmak, aykırı durumların saptanması halinde kısıtlayıcı veya duruma göre kısa veya uzun süreli olarak veya süresiz engelleyici kararlar almak, gerektiğinde yetki ve belgeleri iptal etmek de Oda Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin arasında sayılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1.maddesinde, Bu Yönetmeliğin amacının, kamu yararı, meslek uygulama etiği ve meslek alanının geliştirilmesi doğrultusunda, mesleki disiplinler gözetilerek meslek alanları ile ilgili uygulama ve denetimin yapılabilmesi için; uzmanlık alanı ve tanımı, yetkili üyeliğin tanımlanması, yetkili üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmaları, yaptıkları işler ile tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde kamuoyuna önerilmesiyle ilgili usul ve esasların düzenlenmesi olduğu, 2. maddesinde, mesleki disiplinler kapsamında Oda üyelerinin meslek alanlarına yönelik, toplumun gereksinimlerini karşılamak doğrultusunda araştırma, inceleme, planlama, projelendirme, tasarım, raporlama, bilirkişilik, denetim, danışmanlık, eğitim, uygulama ve teknik sorumluluğu üstlenme işlevleri kapsamında olan ve uzmanlık gerektiren hizmetler için yetkili üyelerin saptanması, eğitimi ve belgelendirilmesi esaslarını kapsadığı, 6. maddesinde, Ziraat Mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık

alanlarının belirlendiği, bunlardan tarımsal yapılar, çevre koruma, tarım alet ve makineleri ile tarımsal enerji, peyzaj ve çevre düzenleme, gıda sanayi ve gıda kontrolü hizmetlerine ilişkin alt uzmanlık alanları, kapalı alan ilaçlama hizmetleri, sulama ve drenaj, laboratuvar kurma ve işletme uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için **Oda tarafından birlikte ve ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebileceği 7. maddesinde, Oda tarafından, belirlenen bu uzmanlık alanlarına göre lisans öğrenimi dikkate alınarak hazırlanan eğitim programları sonucunda gerçekleştirilecek sınavlarda başarılı olan üyelerle Oda Yönetim Kurulu tarafından mesleki birikim ve deneyime göre yeterliliği saptanan üyelerle yetki belgesi verileceği, yetki belgesinin, ziraat mühendisliği uzmanlık alanlarında hizmet alacak kişi ve girişimciler için referans niteliğini taşıyacağı,** 8. maddesinde, a) Oda tarafından belirlenen uzmanlık konularında belge alma koşullarını sağlayan üyelere ilgili uzmanlık konusunda belge verileceği, b) Belge alma koşullarının her uzmanlık konusu için ayrı olmak üzere Oda tarafından belirleneceği, 9. maddesinde ise, a) Uzmanlık konuları ile ilgili olarak verilecek meslek içi eğitimler ve sınavların, Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından gerçekleştirileceği, c) Her uzmanlık konusu için ayrı olmak üzere eğitim ve sınav programları ile takvimi gerektiğinde Şubelerin görüş ve önerileri alınarak Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından hazırlanacağı ve Oda Yönetim Kurulunun onayına sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü gibi müvekkil ODA'nın eğitim düzenleme ve yetki belgesi verme yetki ve görevleri yasal iken, davalı İdarenin Eğitim düzenleme ve yetkilendirme yetkisi bulunmamaktadır.

b) Kamu Kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmiştir. Konu ile ilgili yönetmeliklerin dayanağı olan kanun 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunudur. Örneğin "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik", 657 Sayılı Kanuna göre çıkarılmış olup kamuda çalıştırılacak kamu görevlileri için çıkarılmıştır. Yönetmeliğin 2.maddesinde hangi kadrolar için sınav yapılacağı gösterilmiştir. (Bundan başka Örneğin; Kamuda çalıştırılacak işçiler için "Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği" Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik çıkarılmıştır.

Görüldüğü gibi iptalini talep ettiğimiz düzenlemede gösterilen kurumların, kamu kurum ya da kuruluşlarına bağlı olmadan **serbest hizmet faaliyeti sürdüren ziraat mühendisleri için sınav düzenleme yetki ve görevleri bulunmamaktadır.**

Yönetmeliğin dayanağı olan 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununda da böyle bir düzenleme yoktur. Dayandığı kanunun uygulanmasını göstermesi gereken Yönetmelikle Kanunda olmayan bir düzenleme getirilemez.

Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan

özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin sınava tabi tutulmaları hukuken mümkün değildir. Özel sektör çalışanı olan ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisi dahi bulunmayan davalı bakanlığın bu kişilere sınav koşulu getirmesinin hukuki dayanağı yoktur.

8) Yönetmeliğin 13.Maddesinin 1. ve 2. Fıkraları tümüyle İptal Edilmelidir. Maddenin 1.fıkrasında, Yetki belgesi almak isteyen gerçek kişilerin İl Müdürlüğüne müracaat edecekleri belirtilmektedir. 2.fıkraya göre de yetki belgesi il müdürlüğünce verilir denilmektedir. Yukarıda serbest ziraat mühendislerine yetki belgesi vermeye bakanlığın yetkisinin bulunmadığını belirtmiştik. Ayrıca hükümdede ODA üyesi olma koşulu aranmamaktadır. Oysa TMMOB ve ODA mevzuatına göre gerçek kişilerin ODA üyelik belgesinin başvuru koşullarında aranması gerekir.

9) Yönetmeliğin 14.Maddesi 1.Fıkrasının (a) Bendi İptal Edilmelidir. Bu düzenlemede tüzel kişi ve kuruluşlara yönelik olarak ticaret sicil belgesi aranmaktadır. Oysa Ziraat Mühendisleri Odası'na üye olan gerçek kişilerin kurduğu tüzel kişi ve kuruluşlar için SMM ve büro tescil belgesi yeterli olmalıdır. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri Ve Belgelendirme Yönetmeliği, serbest ziraat mühendisliği hizmetlerini yapan ziraat mühendisleri ile Ziraat Mühendisleri Odasına üye diğer meslek mensuplarının ve tüzel kişilerin yaptıkları serbest müşavirlik ve mühendislik hizmetlerinin, tescil, vize ve belgelendirilmesi ile mesleki etkinliklerinin denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Bu Yönetmelik yürürlükte iken reçete düzenleme gibi çok önemli bir alanda SMM ve Büro Tescil Belgesinin aranmaması, bu alanda mesleki denetimin ortadan kalkmasına neden olacaktır ki bu durum hem hukuka aykırıdır hem de tehlikelidir.

10)Yönetmeliğin 14.Maddesinin 1.Fıkrasının (ç) Bendi ve 2. Fıkrası İptal Edilmelidir. İptalini istediğimiz hükümler, Bakanlık veya Bakanlıkça uygun görülen kuruluşlar tarafından verilen eğitim ve yapılan sınav sonucunda alınan yeterlilik belgesi, şeklindedir.

Yukarıda (2) nolu cevabımızda ileri sürdüğümüz nedenlerle Bakanlığın eğitim verme ve sınav düzenleme yetkisi yok iken bu hükümlerde bir de bakanlığın uygun göreceği kuruluşlar tarafından verilen eğitim ve yapılan sınav ifadesi yer almaktadır ki tamamen hukuk dışıdır."Bakanlıkça uygun görülen kuruluşlar" ifadesi muğlahtır. Nasıl ve neye göre uygun görecektir. Herhangi bir kuruluş da eğitim ve sınav düzenleyebilecek midir? Bakanlık dahi müvekkil ODA üyesi serbest ziraat mühendislerine eğitim ve sınav düzenleyemezken uygun görülen kuruluşa nasıl böyle bir yetki verilebilir. Bir alanda eğitim ve sınav düzenlemenin hukuki dayanağının bulunması gerekir, yönetmelik ile böyle bir yetki verilemez. Davalı İdarenin başka bir kuruluşa eğitim ve sınav düzenleme yetkisi verme yetkisi yoktur.

Eğitim verme yetkisi olmayan Bakanlığın İl Müdürlüklerinin, "Bitki Koruma Ürünü Reçete Yazma Yetki Belgesi" düzenlemesi de hukuka aykırı olduğundan, 14. maddenin 2. fıkrasının da iptali gerekmektedir.

11) Yönetmeliğin 15.Maddesinin 1., 3. ve 4.fıkraları İptal Edilmelidir. Yukarıda açıklanan gerekçeler ile davalı idarenin eğitim düzenleme yetkisi bulunmadığından bu düzenlemelerin iptali gerekir. Yönetmeliğin dayanağı olarak gösterilen Kanunlarda da böyle bir düzenleme bulunmamaktadır. Oysa Anayasaya göre, Bakanlar Kurulu kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere tüzükler çıkarabilir. Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Görüldüğü gibi Yönetmeliğin iptalini talep ettiğimiz düzenlemeleri Anayasaya aykırıdır. Ayrıca, Bakanlığın eğitim düzenleme yetkisinin bulunmadığına ilişkin Danıştay 8.Dairesinin E. 2006/4114 sayılı ve Danıştay 10.Dairesinin E.2006/6776 sayılı kararları ortada iken Davalı İdarenin ısrarla serbest ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisini Yönetmelik hükümleriyle elde etmeye çalışması dikkat çekicidir. Üstelik Bakanlık, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13/1.maddesinde geçen "Bakanlık" kelimesinin Danıştay 10.Dairesince iptali üzerine müvekkil ODA'ya 11/12/2007 tarih 91748 sayılı yazıyı göndermiş ve Yargı kararına uygun olarak yeniden düzenleme yapılacağını belirtmiştir. Ancak ne yazık ki sözünde durmadığı gibi benzer içerikli Yönetmelikler çıkarmaya devam ettiği görülmektedir. Bu da davalı İdarenin amacının hukuka ve kamu yararına uygun düzenlemeler getirmek olmadığına açık bir göstergesidir.

12) Yönetmeliğin 16.Maddesi İptal Edilmelidir. Sınavı düzenleyen bu madde yukarıda açıklanan nedenlerle hukuka aykırıdır. Gene Bakanlıkça belirlenecek kuruluşların eğitim ve sınav düzenleme yetki ve görevleri olamaz. Bakanlık bu şekilde bir kuruluşu görevlendiremez. Bunun yasal dayanağı bulunmamaktadır.

13) Yönetmeliğin 18. Maddesinin 2. Fıkrası İptal Edilmelidir. Ülkemizde ziraat mühendisi olan zirai mücadele bayileri, geniş oranda hastalık ve zararlı teşhisi ve atılacak ilacın belirlenmesi işinde de üreticilere yardımcı olmakta ve danışmanlık hizmeti vermektedirler. Ziraat mühendisi zirai mücadele ilacı bayileri, aynı zamanda 7472 sayılı Yasa'nın 2. maddesi ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğü'nün 5. maddesi uyarınca, zirai mücadele ve tarım ilaçları konusunda yetki sahibidirler. Tüzüğü'nün 5. maddesinin ilk fıkrasında; "her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metot önerisi .. gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür" hükmüne rağmen; Tüzüğü'nün verdiği bu yetkinin bitki koruma ürünleri satan ziraat mühendisleri için Yönetmelikle yasaklanması hukuki değildir, düzenlemenin bu nedenle iptali gerekmektedir.

14) Yönetmeliğin düzenlediği alan halk sağlığını doğrudan ilgilendirmektedir. Açıkça hukuka aykırı olan ve yürütülmesinde telafisi imkansız zararlar doğacak olan Yönetmeliğin yürütmesinin acil olarak durdurulmasını, aşağıdaki gerekçelerle talep ediyoruz.

a) Yönetmelik Bakanlıkça ruhsatlandırılan tüm bitki koruma ürünlerinin zirai mücadele teknik talimatlarına uygun olarak düzenlenen reçete ile satılabileceğini hükme bağlamaktadır (9 uncu madde 1. fıkra). Buna karşılık, ülkemizde yaygın olarak yetiştirilen kanola bitkisinde kullanılacak bitki koruma ürünleri teknik talimatlarda yer almamaktadır. Aynı şekilde nar (beyaz sinek, harnup güvesi zararlıları ve alternaria hastalığı), yer fıstığı (thrips, yeşil kurt, prodenia, tel kurdu, bozkurt zararlıları) gibi ekonomik açıdan önemli ürünlerin hastalık ve zararlıların bir kısmında kullanılacak bitki koruma ürünleri de teknik talimatlarda yoktur. Bu nedenle, sayılan ürün hastalık ve zararlılarına karşı, fiili olarak, bitki koruma ürünü kullanımı imkansız hale gelmektedir.

b) Halen, yalnızca kamu görevlisi bazı ziraat mühendisi ve ziraat teknisyeni - teknikerine reçete yazma yetkisi verilmiştir. Özel sektörde çalışan hiçbir ziraat mühendisi, bu eğitim düzenlenmesi için yetki bulunmayan ortamda, reçete yazma yetkisine sahip değildir. Birçok üründe olduğu gibi hububat ürünlerinde de, herbitis, insektisit ve fungusitlerin çok kısa bir zaman diliminde kullanılması gerekmektedir. Bu dar zaman periyodunda, yetkili elemanların bütün alanları dolaşip reçete yazabilmeleri için, bağımsız çalışıyor olmaları gerekmektedir. Bu çerçevede, az sayıda kamu görevlisinin masa başında reçete yazması, üreticinin de reçete yazılması için Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerine gitmesi gerekmektedir ki, 35 bini aşkın köy, 86 binin üzerinde köyaltı yerleşmesi bulunan ülkemizde, bu durum, fiili imkansızlık anlamına gelmektedir.

c) Tarım sektöründe yaşanan gerileme nedeniyle, gelir olanakları giderek azalan üretici köylünün, reçete yazdırmak için ilave masraflara katlanması ve ayrıca reçete ücreti ödemek zorunda bırakılması, tarımsal üretimde yeni zorluklar yaratacak ve sahte - kaçak ilaç kullanımını teşvik ederek tüketici sağlığı üzerine yeni tehditler oluşturacaktır.

Açıklanan nedenlerle, hukuka aykırı ve telafisi imkansız zararlar doğuracak Yönetmeliğin Yürütmesinin Durdurulması kararının acil olarak verilmesini talep ediyoruz.

HUKUKİ NEDENLER : Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM : Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin

3.maddesinin 2.cümlesinin, 4.maddesinin, 9.maddesinin 4.fıkrasının 2.cümlesinin, 11.maddesinin 1.fıkrasının (g) ve (ğ) bendinin, 12.maddesinin 1., 4. ve 6.fıkrasının, 13.maddesinin 1. ve 2.fıkrasının tümüyle, 14.maddesinin 1.fıkrasının (a) ve (ç) bentleri ile 2. fıkrasının, 15.maddesinin 1.3.ve 4.fıkralarının, 16.maddesinin ve 18. maddesinin 2. fıkrasının Yürütülmesinin Durdurulması ve İptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafı yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederiz. 25.02.2009

EK-7

426 – 9.3.2009

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

ŞUBE BAŞKANLIĞI'NA / İL TEMSİLCİLİĞİ'NE

Bilindiği üzere, "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 12 Şubat 2009 gün, 27139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözü edilen Yönetmelikle ilgili dava süreci ve yine Yönetmelik hükümleri uyarınca Oda'mızca gerçekleştirilecek "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi" için hazırlanan Bilgi Notu yazımız ekinde gönderilmektedir.

Uygulamanın Bilgi Notu'nda belirtilen doğrultuda gerçekleştirilmesi ve yanlış anlamaların önüne geçmek bakımından üyelerimizin etkin bir biçimde bilgilendirilmeleri önem taşımaktadır.

Bilgi ve gereği için,

Saygılarımla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

Ek : Bilgi Notu (2 sayfa)

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ REÇETELİ SATIŞ EĞİTİMİ BİLGİ NOTU

1 - Bilindiği üzere, "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 12 Şubat 2009 gün, 27139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2 - Üzülerek ifade etmek gerekir ki, sözü edilen Yönetmelik, taslağı için hazırlanan ayrıntılı Oda görüşümüz dikkate alınmadan çıkarılmış olup, bu nedenle Yasa, Tüzük ve Yönetmelikler ile ilgili yargı kararlarına aykırı bir içerik taşımaktadır. Bu bağlamda, Yönetmeliğin 10 maddesi ve çeşitli fıkralarının iptali istemiyle, Oda'mız tarafından dava açılmıştır. Sözü edilen tüm bilgi ve belgeler, www.zmo.org.tr başlıklı internet sayfamızın ana başlığında yayımlanmaktadır.

3 - Oda'mızın geçerli itirazlarına karşın, hukuka saygı ilkemiz uyarınca, olası bir yürütmenin durdurulması / iptal sürecine kadar, mevcut Yönetmelik hükümlerine göre işlem tesis edilme gereği açıktır. Bu bağlamda, 16.2.2009 gün, 317 sayılı yazımızla, Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi için yetki talebinde bulunulmuştur.

4 - Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, 4.3.2009 gün, 2615 sayılı yazısı ve eki Teknik Şartname uyarınca, Oda'mızın, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi için yetki belgesi almış 28 Merkezine (Genel Merkez, 26 Şube Başkanlığı ve 1 İl Temsilciliği) Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi için yetki vermiştir.

5 - Eşzamanlı olarak, Bitki Koruma bölümü öğretim üyeleri ile yapılan toplantılar ile beş gün ve 40 saat süreli, Bakanlığın Teknik Şartnamesi'nde belirtilen içeriğe uygun bir Eğitim Programı düzenlenmiştir .

6 - Genel Merkezi'mizde, 16 – 20 Mart 2009 tarihlerinde düzenlenecek eğitim için çalışmalar tamamlanmış ve 11 maddelik Eğitim Programı dururusu internet sitemizde yayımlanmaya başlamıştır.

Buna göre, Oda'mızdan daha evvel Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi almış ve başarıyla tamamlamış olan üyemiz ziraat mühendisleri, doğrudan Oda'mıza başvurmak suretiyle, 100 TL ücret karşılığı Eğitim programına katılacaklar ve eğitim sonunda yapılacak sınavdan 60 alanların listesi Tarım İl Müdürlüğü'ne gönderilerek "Bitki Koruma Ürünü Reçete Yazma Yetki Belgesi" almaları sağlanacaktır (Teknik Şartname hükümleri ve KKG Genel Müdür Yardımcısı Sn. Ahmet ARSLAN ile varılan telefon mutabakatı).

7 - Eğitimin hızla diğer merkezlerimizde de yapılabilmesine olanak sağlamak amacıyla, 28 eğitim merkezimiz, Ziraat Fakültelerimizle eşleştirilmiştir.

Genel Merkezi'mizde, sözü edilen Fakültelerimizin Bitki Koruma Bölüm başkanlıklarına yazılan yazılarla, Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi, verilen eğitim programı uyarınca, işbirliği içinde gerçekleştirme talebimiz iletilmiştir

8 – Yetkili Şubelerimiz ve Malatya İl Temsilciliğimiz, yazımızın alınmasıyla birlikte, Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölüm başkanlıklarıyla iletişime geçerek, Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi'ni planlayacak ve Genel Merkez'le eşgüdüm içinde duyuracaklardır.

Üyelerimizin nitelikli bir eğitimi en uygun bedelle alabilmelerini temin amacıyla, Eğitim ücreti, 100 TL gibi düşük bir fiyat olarak saptanmıştır. Eğitimler en az 25, en çok 40 kişilik gruplar için düzenlenecektir.

Bu çerçevede, eğitici öğretim üyelerine, diğer tüm MİEM eğitimlerinde olduğu gibi, ders başına 30 TL ücret ödenecektir. Bu ücretin yanında, yapılacak sınav için de, hem öğretim üyelerine hem de sınava gözlemci olarak katılacak Tarım İl Müdürlüğü Bitki Koruma Şube Müdürü'ne ders saati üzerinden belirlenen ücret ödenecektir.

9- Uygulamanın yukarıda belirtilen doğrultuda gerçekleştirilmesi ve yanlış anlamaların önüne geçmek bakımından üyelerimizin etkin bir biçimde bilgilendirilmeleri önem taşımaktadır.

EK-8

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğüne

İlgi:a-)16.02.2009 gün, 317 sayılı yazımız b-) Bila tarih, B.12.0.KKG.0.20.02.00-2615 sayılı yazınız

Bilindiği üzere "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 12.02.2009 gün, 27139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yönetmeliğin yürürlüğe girmesini müteakip, ODA'mızca düzenlenen Tarımsal Yayım Ve Danışmanlık eğitimine katılarak başarılı olmuş ziraat mühendislerine yönelik olarak "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış" eğitimi düzenleyebilmemiz konusunda ilgi (a) yazımızla Genel Müdürlüğünüzden yetki talep edilmiş ve bu talebimizin uygun görüldüğü ilgi (b) yazınızla ODA'mıza bildirilmiştir.

Söz konusu yetki, yürürlüğe giren yönetmeliğin ilgili hükümleri dikkate alınarak meslektaşlarımızın bir an önce bu eğitime katılmalarının sağlanması amacıyla talep edilmekle birlikte, yönetmeliğin bazı maddelerinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle dava açılmış olup Danıştay 8. Dairesinin E.2009/1782 no'lu dosyasında derdesttir.

Bununla birlikte; Bakanlığınızın kamu sektörü dışında serbest çalışan ziraat mühendislerine "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış" eğitimi düzenleme faaliyetlerini planladığı konusunda duyumlar alınmaktadır.

Bilindiği üzere Bakanlığın serbest çalışan ziraat mühendislerine eğitim verme ve sınav yapma yetkisi bulunmamaktadır. Bu durumda serbest çalışan ziraat mühendislerinin reçete düzenleyebilmeleri için, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük uyarınca, Anayasa'nın 135 inci maddesi anlamında kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu. olan Ziraat Mühendisleri Odası'nın düzenleyeceği meslek içi eğitimlere katılmaları ve sertifikalandırılmaları gerekmektedir.

Hatırlanacağı üzere bu hususlarda açtığımız dava sonucunda Danıştay 8 inci Dairesi'nin 03.12.2007 tarih E.2006/4114, K.2007/6538 sayılı ilamı ile Bakanlığınızın serbest ziraat mühendislerine eğitim verme yetkisi bulunmadığına karar verilmiştir.

Ziraat mühendisleri mesleğine ait diğer alanlarda da olduğu gibi serbest çalışan ziraat mühendislerine "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış" konusunda eğitim verme yetkisi ODA'mıza ait olduğundan, bu çerçevede, 7472 Sayılı Yasa, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Belgelendirme Yönetmeliği ile yukarıda belirtilen yargı kararı uyarınca; Kamu çalışanı olanlar dışındaki tüm Serbest Ziraat Mühendislerine yönelik "Bitki Koruma Ürünleri Reçeteli Satış" eğitimi düzenlenmesi için ODA'mızın yetkilendirilmesi hususunda gereğini dileriz.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

9000

EK:9

SAYI : B.12.0.KKG.0.20.02.00 3824
KONU : Reçeteli satış eğitimi.

ANKARA

31.03.2009 11612

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karanfil Sok. 28/12
Kızılay/ANKARA

İLGİ: 16.03.2009 tarih ve 453 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız incelenmiştir. Bilindiği üzere 06.03.2009 tarih ve 08033 sayılı yazınızla "Tarımsal Yayın ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik" gereği tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi çerçevesinde Odanıza veya Odanıza bağlı şubelere başvuran ziraat mühendislerine bitki koruma ürünlerinin reçeteli satışı ile ilgili eğitim yetkisi "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usulü ve Esasları Hakkında Yönetmelik" gereğince odanıza verilmiştir.

Diğer taraftan üniversitelerin de bu konuda eğitim yapma ve yetkilendirme talepleri bulunmaktadır. Bu nedenle üniversiteler ve Bakanlık İl müdürlüklerinin organizasyonu ile eğitimlerin verilmesi mümkün olabilecektir.

Bu çerçevede serbest çalışan ziraat mühendislerinin tercihleri doğrultusunda Bakanlık yetkilendirilmiş bu kurumlardan herhangi birisini tercih etmeleri mümkün olabilecektir. Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Muzaffer AYDEMİR
Genel Müdür

29
TU

EK-10

526 – 6.4.2009

T.C.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğüne

- İlgi: a-)16.02.2009 gün, 317 sayılı yazımız
b-) Bila tarih, B.12.0.KKG.0.20.02.00-2615 sayılı yazınız
c-) 16.03.2009 gün, 453 sayılı yazımız.
d-) 31.03.2009 gün, B.12.0.KKG.0.20.02.00-3824 sayılı yazınız.

Bilindiği üzere "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 12.02.2009,gün, 27139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yönetmeliğin yürürlüğe girmesini müteakip, ODA'mızca düzenlenen Tarımsal Yayım ve Danışmanlık eğitimine katılarak başarılı olmuş ziraat mühendislerine ve kamu çalışanı olanlar dışındaki tüm serbest ziraat mühendislerine yönelik olarak "Bitki Koruma Ürünleri Reçeteli Satış Eğitimi" düzenlenmesi için ODA'mızın yetkilendirilmesi hususu ilgi (a) ve (b) yazılarımızla talep edilmiş, bu taleplerimiz ilgi (b) ve (d) yazılarınızla uygun görülmüş olup, bu bağlamda eğitimler yoğun bir şekilde gerek Genel Merkezimizde ve gerekse taşra teşkilatlarımızda devam etmektedir.

Mevcut yönetmeliğin 16 ıncı maddesi, eğitim sonunda sınav zorunluluğu getirmesine yapılan sınav sonunda 60 ve üzeri puan alanları başarılı saymasına karşın, sınavda başarısız olanlarla ilgili herhangi bir hüküm içermemektedir.

Bu konudaki tereddütleri gidermek bakımından, diğer eğitimlerde uygulanan yöntemlerle soruna çözüm üretmenin, gerekliliğini düşünmekteyiz. Örneğin 08.09.2006 gün, 26283 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik doğrultusunda Bakanlığımızca hazırlanan "Eğitim Hizmetleri Uygulama Esasları"nın 18.ci maddesi (2) inci fıkrasında "Eğitimin tamamına katıldığı halde, kurs sonunda sınava giremeyenler ile sınavda başarısız olanlar, yeniden kursa devam etmeksizin sınav sonuçlarının ilanı tarihinden itibaren iki yıl içerisinde en fazla dört sınava daha girebilirler." ifadesiyle bu konuya açıklık getirmektedir.

Konunun ivedilik taşınması nedeniyle; "Bitki Koruma Ürünleri Reçeteli Satış" eğitimi sonunda yapılan sınavda başarısız olan ziraat mühendislerinin sınav haklarına açıklık kazandırılması konusunda gereğini dileriz.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.12.0.KKG.0.20.02.00/6203
Konu : Reçeteli Satış Eğitimi Sınavı

ANKARA

22.05.2009 018499

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karanfil Sokak No: 28/12
Kızılay/ ANKARA

İlgi : 06.05.2009 Tarih ve 526 Sayılı yazınız.

İlgi yazınızda Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Esasları Hakkında Yönetmelik gereği düzenlenen bitki koruma ürünleri reçeteli satış eğitimi sonunda başarısız olanların sınav hakları ile ilgili bilgi sorulmaktadır.

Bir defa bitki koruma ürünleri reçeteli satış eğitimine katılan ve başarısız olan Ziraat Mühendislerinin sınav sonuçlarının ilân tarihinden itibaren bir yıl içerisinde en fazla iki defa daha sınava girmesi uygun görülmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Habib CAN
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

EK-12

530 – 7.4.2009

ŞUBE BAŞKANLIĞI'NA / İL TEMSİLCİLİĞİ'NE

İlgi: (a) Bakanlığa muhatap 16.02.2009 gün, 317 sayılı yazımız. (b) Tarım ve Köyşleri Bakanlığının 04.03.2009 gün, 2615 sayılı yazısı (c) Oda örgütümüze muhatap 09.03.2009 gün, 426 sayılı yazımız. (d) Bakanlığa muhatap 16.03.2009 gün, 453 sayılı yazımız. (e) Tarım ve Köyşleri Bakanlığının 31.3.2009 gün, 3824 sayılı yazısı

12 Şubat 2009 gün, 27139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hükümleri uyarınca, ilgi (a) yazımızla Bakanlığa yapılan yetki talebi doğrultusunda, Bakanlığın ilgi (b) yazısı ve eki Teknik Şartname hükümleri uyarınca alınan yetki, ilgi (c) yazımızla duyurulmuştur.

Bu bağlamda; ilgi (c) yazımız ve ekinde yollanan Bilgi Notu çerçevesinde, Oda'mızdan daha evvel Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi almış ve başarıyla tamamlamış üyelerimize yönelik, daha evvel Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Eğitimi için yetki belgesi almış 28 Eğitim Merkezi'nin (Genel Merkez, 26 Şube Başkanlığı ve Malatya İl Temsilciliği) Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi için yetkili oldukları belirtilmiştir.

Alınan bu yetki kapsamında bir taraftan eğitimler başlatılıp sürdürülürken, diğer taraftan ilgi (d) yazımızla, kamu çalışanı olanlar dışındaki tüm serbest ziraat mühendislerine yönelik yetki talebimiz Bakanlığa iletilmiş, sözkonusu yazı ekine konulan yargı kararlarıyla da, Bakanlığın kamu sektörü dışında serbest çalışan ziraat mühendislerine yönelik eğitim verme yetkisinin bulunmadığı açıklanmıştır.

Tarım ve Köyşleri Bakanlığının ilgi (e)'de kayıtlı cevabi yazısında ise, serbest çalışan ziraat mühendislerinin tercihleri doğrultusunda, Ziraat Mühendisleri Odası veya üniversitelerin herhangi birisinden Bitki Koruma Ürünleri Reçeteli Satış Eğitimi alabilecekleri belirtilmekte; yetkilendirme talepleri bulunan üniversiteler ve Bakanlık İl Müdürlükleri organizasyonu da eğitimlerin verilmesinin mümkün olabileceği ifade edilmektedir.

Yukarıda belirtilen yazışmalar doğrultusunda, Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi alanındaki son durum aşağıdaki gibidir;

1 – Ziraat Mühendisleri Odası'nın Genel Merkez, 26 Şube ve 54 İl Temsilciliği'nde, Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Eğitimi verilebilecektir. Eğitimler, Eğitim Programlarına uygun olarak, beş gün ve 40 saat süreli olarak düzenlenecektir. İlgili Yönetmelik hükümleri uyarınca eğitimler, alanında (entomoloji, fitopatoloji, herboloji) uzman öğretim üyeleri veya en az doktoralı meslek mensupları tarafından verilebilecektir.

2 – Eğitimlere, daha evvel tarımsal yayım – danışmanlık eğitimi almış olsun veya olmasın, serbest çalışan, üyemiz olan tüm ziraat mühendisleri katılabilecektir.

3 – Bu çerçevede Şubelerimiz ve İl Temsilciliklerimiz, yazımızın alınmasıyla birlikte, kendi illerinde bu eğitimi almak isteyen üyelerimizin sayısını saptayacak ve 25'ten fazla talep olması durumunda bu eğitimi illerinde açabileceklerdir. Her bir dönem için eğitimlere alınabilecek üye sayısı en çok 40 olacaktır. Başvurunun 25'ten az olması halinde, üyelerimiz, potansiyel bulunan illere yönlendirileceklerdir.

4 – Şubelerimiz ve İl Temsilciliklerimiz, kendi illerinde veya yakın illerde bulunan Ziraat Fakülteleri ve Enstitüleri ile iletişime geçerek, eğitim programının gerçekleştirilmesine yönelik planlamaları kendileri yapacaklardır. Ancak uygulamanın ortaklaştırılmasını sağlamak amacıyla; gerek eğiticiler, gerekse eğitim tarihleri konusunda Genel Merkez'e her aşamada bilgi sunulup onay alınacaktır.

5 – Eğiticilere ders saati başına 30 TL ödenecek, eğitime katılacak üyelerimizden ise 100 TL eğitim ücreti alınacaktır.

6 – Eğitimle ilgili diğer tüm ayrıntılar için, "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine ve Odamızın web sayfasında yayımlanan bilgilere başvurulacaktır.

7 – Oda'mız dışında, serbest çalışan ziraat mühendislerine (SZM) yönelik eğitim verme konusunda tek yetkili kurum Ziraat Fakülteleridir. Tarım İl Müdürlükleri, ancak Fakültelerle işbirliği halinde eğitim verebilirler. Şubelerimiz ve İl Temsilciliklerimiz, bu kurala uyulup uyulmadığını denetleyebilmek için, Oda'mız dışındaki kurumlarca illerinde açılacak eğitimleri, duyurusundan eğitim programına kadar izleyecek, kural dışı durumların varlığı halinde, belgeleriyle birlikte durumu derhal Genel Merkez'e bildireceklerdir.

8 - Uygulamanın bu doğrultuda gerçekleştirilmesi ve yanlış anlamaların önüne geçmek bakımından üyelerimizin etkin bir biçimde bilgilendirilmeleri önem taşımaktadır.

Bilgi ve gereği için,
Saygılarımla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN
Başkan

EK-13

12 Haziran 2009 CUMA Resmî Gazete Sayı : 27256

YÖNETMELİK

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN REÇETELİ SATIŞ USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik, bitki koruma ürünlerinin reçeteli olarak satılması ve reçete yazmaya yetkili kişilerle ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, bitki koruma ürünleri için hazırlanacak reçetenin içeriğini, reçeteyi yazacak kişilerin niteliklerini, sorumluluklarını, denetlenmesini, yetkilerinin iptalini ve reçete yazma yetkisine sahip olmak isteyen kişiler için yapılacak sınav hakkındaki hususlar ile ilgili işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 38 inci ve 40 ıncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aktif madde: Bitki koruma ürünleri içinde bulunan biyolojik etki yapan maddeyi,
  - b) Araştırma enstitüsü: Zirai mücadele araştırma enstitüleri ile benzer görevleri yapan diğer araştırma enstitülerini,
  - c) Bakanlık: Tarım ve Köyşleri Bakanlığını,
  - ç) Bayi: Bitki koruma ürünlerini, perakende satan izin belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşları,
  - d) Bitki: Canlı bitkiler ve bunların dikim amaçlı tohumları dâhil, dondurulmuş meyve ve sebze dışındaki botanik anlamda meyve ve sebzeler, yumrular, soğansılar, soğanlar ve rizomlar, kesme çiçekler, yapraklı dallar, budama artığı yapraklar, yapraklar, bitki doku kültürleri, canlı polen, göz, kalem ve çelik gibi canlılığını koruyan parçalarını,
  - e) Bitki koruma ürünü: Bitkileri veya bitkisel ürünleri tüm zararlı organizmalara karşı korumak veya bu tür organizmaların etkilerini engellemek, büyüme düzenleyicileri gibi maddelerin besin ögesi olarak fonksiyonu hariç, bitkilerin yaşam fonksiyonlarını etkilemek, kendisine ait özel düzenlemesi bulunmayan ancak bitkisel ürünleri koruyucu olarak kullanılan, istenmeyen bitki veya bitki kısımlarını yok etmek, istenmeyen bitki gelişimini kontrol etmek veya önlemek amacıyla kullanıcıya bir veya daha fazla aktif madde içeren bir formülasyon halinde sunulan, aktif madde ve preparatları,
  - f) Formülasyon: Bir veya daha fazla aktif madde ile birlikte inaktif yardımcı ve dolgu maddelerinin ilavesi ile uygulanabilir hale getirilmiş karışımı,
  - g) Genel Müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
  - ğ) İl ve ilçe müdürlüğü: Bakanlığın il ve ilçelerdeki müdürlüklerini,
  - h) Reçete: 9 uncu maddede belirtilen kişiler tarafından düzenlenen, teşhis, kimyasal mücadele ve diğer mücadele yöntemleri tavsiye edilerek bitki koruma ürününün ismi, dozu ve miktarı ile gerektiğinde uygulamaya hazırlama ve kullanım şeklini belirten, tarihli ve imzalı Bitki Koruma Ürünü Reçetesini,
  - ı) Zararlı organizma: Bitki veya bitkisel ürünlere zarar veren bitki, hayvan veya patojenik ajanların tür, streyn veya biyotiplerini,
  - i) Zirai mücadele teknik talimatları: Bakanlığın Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak yayımlanan, zararlı organizmaların tanınmaları, yaşayışları, zarar şekilleri, konukçuları, yayılışları, ekonomik zarar durumu ve mücadele yöntemlerini kapsayan talimatları,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Reçete ile ilgili Hükümler

Reçeteli satış zorunluluğu

MADDE 5 – (1) Bakanlıkça ruhsatlandırılan tüm bitki koruma ürünleri, bu Yönetmelik hükümleri uyarınca reçeteli satılır. Gerekli hallerde, reçete ile satılacak bitki koruma ürünlerinin kapsamının belirlenmesinde ve uygulanmasında Genel Müdürlük yetkilidir.

(2) Zirai Mücadele teknik talimatlarında herhangi bir bitki veya bitkisel ürün için ruhsatlı bitki koruma ürününün yer almaması veya teknik talimatının ve ruhsatlı ilaç tavsiyesinin bulunmaması durumunda, ilgili araştırma enstitüsünün mücadelesini ekonomik ve uygun bulması halinde, Genel Müdürlükçe bitki koruma ürünlerine geçici olarak en fazla iki yıl süreyle geçerli olmak üzere reçete ile kullanım izni verilir.

Reçetenin şekli, içeriği, basımı ve dağıtımı

MADDE 6 – (1) Reçete, 1 inci sayfası beyaz, 2 nci sayfası pembe, 3 üncü sayfası sarı renkli olmak üzere üç nüshadan oluşur.

- (2) Reçete, Ek-1 de belirtilen örneğe göre il müdürlüğünce bastırılır.
- (3) Reçetelerin yetkili kişilere dağıtımı, koçan seri numaraları belirtilecek şekilde ve zimmetli olarak il müdürlükleri tarafından yapılır.
- (4) Reçeteler, üçer nüshalı ve ellilik koçanlar halinde her bir koçana ayrı seri numarası verilerek bastırılır. Reçete sayfa numaraları, 1 den 50 ye kadar ve her üç nüshanın aynı olacak şekilde verilir.
- (5) Reçetenin seri numaraları ve diğer ayrıntılarıyla ilgili bilgiler İl Müdürlüğüne Genel Müdürlükçe sağlanır.

Reçetenin geçerlilik süresi ve muhafazası

MADDE 7 – (1) Yazılan reçetenin kullanım süresi bir aydır. Bu süre içerisinde kullanılmayan reçeteler geçersizdir.

(2) Reçeteler, yazan kişi ve bitki koruma ürününü satan bayiler ile bitki koruma ürününü kullanan üreticiler tarafından iki yıl süre ile saklanır.

Reçete düzenleme

MADDE 8 – (1) Reçeteler ilgili mevzuata, zirai mücadele teknik talimatlarına uygun olarak düzenlenir. Teknik talimatı veya tavsiyeli bitki koruma ürünü bulunmayan konularda 5 inci maddenin ikinci fıkrasına göre düzenleme yapılır.

(2) Reçete yazma yetkisine sahip kişi, reçete talebiyle kendisine müracaat eden üreticinin yazılı ve sözlü açıklamaları ile varsa yanında getirdiği zararlı organizma, bulaşık veya zarar görmüş bitki örneklerini inceler ve bu bilgiler doğrultusunda reçeteyi düzenler. Yeterli bilgi ve bulgu olmaması durumunda arazi ziyareti yapılabilir.

(3) Zararlı organizmanın teşhis edilememesi, bölge veya ürün için yeni olması muhtemel zararlı organizmalar için, en yakın üniversite veya araştırma enstitüsünden alınan teşhis sonucuna göre reçete yazılır.

(4) Reçete yazma yetkisine sahip kişi tarafından üç nüsha halinde düzenlenen reçetenin üçüncü nüshası yazan kişi veya kuruluştaki kalır, ilk iki nüshası ise üreticiye verilir. Üretici bitki koruma ürününü alırken ikinci nüshayı bayiye bırakır, ilk nüshayı ise bayiye reçetede belirtilen bitki koruma ürünlerini aldığı, alınma tarihi ile bayi adı ve adresini gösteren kaşe ile onaylattıktan sonra geri alır.

(5) Kamu iktisadi kuruluşları, iktisadi devlet teşekkülleri, kooperatifler, üretici ve çiftçi birlikleri ve ziraat odaları gibi kuruluşlarda reçete düzenlenmesi, bünyelerinde görevli reçete yazma yetkisine sahip kişiler vasıtasıyla gerçekleştirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Reçete Düzenlemeye Yetkili Kişilerle İlgili Hükümler

Reçete yazma yetki belgesi almak için müracaatta bulunabilecek kişiler

MADDE 9 – (1) Aşağıda belirtilen kişiler, Reçete Yazma Yetki Belgesi almak için müracaatta bulunabilir.

- Bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma ana bilim dalında yüksek lisans veya doktora yapmış ziraat mühendisleri,
- Ziraat fakültesi bitki koruma bölümlerinde görevli öğretim elemanları,
- Bitki koruma bölümü mezunu olmayan ancak zirai mücadele araştırma enstitülerinde veya diğer araştırma enstitülerinin bitki koruma ile ilgili araştırma bölümlerinde en az üç yıl süre ile görev yapan konu uzmanı ziraat mühendisleri,
- İl müdürlüklerinde bitki koruma şubelerinde ve ilçe müdürlüklerinde bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süre ile görev yapan bitki koruma bölümü mezunu olmayan ziraat mühendisleri,
- Ziraat Fakültesi bitki koruma bölümlerinde görev yapmış emekli öğretim elemanları, bitki koruma bölümü mezunu olmayan ancak zirai mücadele araştırma enstitülerinde veya diğer araştırma enstitülerinin bitki koruma ile ilgili araştırma bölümlerinde en az üç yıl süre ile görev yapmış konu uzmanı emekli ziraat mühendisleri, il müdürlüklerinde bitki koruma şubelerinde ve ilçe müdürlüklerinde bitki koruma hizmetlerinde en az beş yıl süre ile görev yapmış emekli ziraat mühendisleri,
- Ziraat fakültelerinin bitki koruma bölümü dışındaki diğer bölümlerinden mezun olan ziraat mühendisleri,
- Sadece tütünlerde kullanılan bitki koruma ürünlerini reçeteye yazmak üzere resmi ve özel kuruluşlarda görevli tütün teknoloji mühendisleri,
- Ziraat teknikeri ve ziraat teknisyenleri.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Reçete Düzenleme Yetkisinin Verilmesi ile İlgili Hükümler

Reçete düzenleme yetkisi

MADDE 10 – (1) Bakanlıktan Reçete Yazma Yetki Belgesi almayan kişiler bitki koruma ürünü reçetesi yazamaz.

(2) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen ziraat mühendisleri ile (g) bendinde belirtilen ve kamuda çalışan ziraat teknikeri ve ziraat teknisyenlerinden sınavda başarılı olanlar, Reçete Yazma Yetki Belgesi almak için kurum kimlik belgesi veya çalıştığını gösteren belge ve nüfus cüzdanı fotokopisi ile görev yaptığı ilin il müdürlüğüne müracaat eder.

(3) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentlerinde belirtilen ziraat mühendisleri 11 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen bilgi ve belgelerle buldukları ilin il müdürlüğüne müracaat eder.

(4) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen ve reçete yazma yetkisi almış ziraat mühendisleri emekli olduklarında, 11 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şartları yerine getirmeleri halinde reçete yazma yetkisine sahip olur.

(5) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (e), (f), ve (g) bentlerinde belirtilen kişiler 11 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgi ve belgelerle buldukları ilin il müdürlüğüne müracaat eder.

Reçete yazma yetkisinin verilmesi

MADDE 11 – (1) Yetki belgesi almak isteyen kişiler aşağıdaki bilgi ve belgelerle birlikte bir dilekçe ile İl Müdürlüğüne müracaat ederler.

- Son öğrenim durumunu gösterir belgenin aslı veya onaylı sureti,
- T.C. Kimlik Numarası beyanı,
- İşyeri veya yazışma adresi ile telefonu,
- Sınav sonuç belgesi.

(2) Yukarıda belirtilen bilgi ve belgelerin uygun bulunması halinde Ek-2’de yer alan “Bitki Koruma Ürünü Reçete Yazma Yetki Belgesi” İl Müdürlüğüne verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sınav ile İlgili Hükümler

Sınav

MADDE 12 – (1) Reçete yazma yetkisi almak isteyen 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (g) bentlerinde yer alan kişiler için Bakanlıkça veya Millî Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca merkezi sınav yapılır.

(2) Sınav tarihi ve sayısı her yıl ihtiyaca göre belirlenir ve Bakanlık tarafından il müdürlüğü aracılığı ile en az üç ay önce ilan edilir.

(3) Sınav için müracaatlar, sınavın yapılacağı tarihten en az 45 gün önce il müdürlüğüne yapılır. İl müdürlüğü bu müracaatları 15 gün içerisinde Bakanlığa bildirir.

(4) Yapılan sınav sonucunda 70 ve üzeri puan alanlar başarılı sayılır.

(5) Sınav Ek-3’te belirtilen konuları içerir.

(6) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen ziraat mühendisleri için sınava katılma şartı aranmaz.

ALTINCI BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluklar

Reçete yazacak kişilerin yetki ve sorumlulukları

MADDE 13 – (1) Reçete, yetkili kişiler tarafından Bakanlıkça yayınlanan Zirai Mücadele Teknik Talimatları ya da Bakanlık tarafından hazırlanan diğer yayınlar dikkate alınarak yazılır. Yayınlar arasında farklı tavsiyelerle karşılaşıldığında Zirai Mücadele Teknik Talimatları esas alınır.

(2) Zirai Mücadele Teknik Talimatlarında geçen tavsiyeler ve 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen durumların dışında reçete yazanlar yazdığı reçeteden sorumludur, hata veya zararın hukuken sabit görülmesi halinde zarar reçeteyi yazandan tazmin edilir.

(3) Reçete Yazma Yetki Belgesi alan kişiler işi bırakmaları halinde veya adres değişikliği durumunda il müdürlüklerine 30 gün içerisinde bilgi vermek zorundadır.

(4) Bitki koruma ürünü reçetesi yazan kişiler her yılın ocak ayında bir önceki yıla ait yazmış oldukları reçete sayıları ile ilgili yazılı bilgiyi il müdürlüğüne verir.

(5) Reçete yazan kişiler, il müdürlüklerinden almış oldukları reçete koçanlarından sorumludur. Söz konusu koçanların mevzuat dışı veya başkaları tarafından kullanılmaları halinde sorumluluk tamamen Bakanlıkça yetki verilmiş kişiye aittir.

Bitki koruma ürününü satan bayilerin sorumlulukları

MADDE 14 – (1) Bayiler reçetesiz bitki koruma ürünü satamazlar.

(2) Bayiler reçetede yazan bitki koruma ürünlerini vermek zorundadır. Reçetede yazan ürünlerin bulunmaması durumunda başka ürün veremez. Değişiklik ancak reçeteyi yazan kişi tarafından yapılır.

(3) Bayiler yıllık olarak bitki koruma ürünleri alışı ve satış miktarlarını istendiğinde il veya ilçe müdürlüğüne vermek zorundadır.

(4) Bitki koruma ürünlerinin üreticileri bayiler bazında gönderilen ürün miktarını Bakanlığa bildirmek zorundadır.

(5) Bitki koruma ürünlerini satan bayiler reçete yazamaz.

(6) Bayiler reçete yazmaya yetkili kişi tarafından düzenlenen reçetenin ilk nüshasının arkasını, belirtilen bitki koruma ürünlerini verdiği doğrulamak için, tarihi ile adını ve adresini gösteren kaşe ile onaylamak zorundadır.

(7) Bayiler, gerektiğinde reçetelerin denetlenmesi ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi denetleyici kişilere göstermek zorundadır.

(8) Bayiler, reçetelerin kendinde kalacak nüshalarını iki sene boyunca muhafaza etmek zorundadır.

Bitki koruma ürününü satın alan üreticilerin sorumlulukları

MADDE 15 – (1) Reçete ile satın alınan bitki koruma ürününün; tavsiye edilen doz ve uygulama şekli ile tavsiye edilen bitki ve zararlı organizma dışında kullanılmasından doğacak sorumluluk, bitki koruma ürününü satın alan ve kullanan üreticiye aittir.

(2) Üretici reçeteli uygulama sonucunda karşılaştığı her hangi bir olumsuzlukta reçeteyle beraber diğer istenecek bilgi ve belgeleri sağlar.

(3) Üretici, gerektiğinde reçetelerin denetlenmesi ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi denetleyici kişilere göstermek zorundadır.

(4) Üreticiler, reçetelerin kendilerinde kalan nüshalarını iki sene boyunca muhafaza etmek zorundadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Reçete Yazma Yetkisinin İptali

Denetim

MADDE 16 – (1) Reçete ile ilgili yapılacak denetimler, il ve ilçe müdürlüklerindeki zirai mücadele birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlar tarafından yapılır.

(2) İl ve ilçe müdürlüklerindeki zirai mücadele birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlar yaptıkları denetimlerle ilgili iki aylık sürelerde rapor hazırlar.

(3) Yaptıkları denetimlerde kasti hata yaptığı ve gerçeğe aykırı rapor düzenlediği tespit edilen il ve ilçe müdürlüklerindeki zirai mücadele birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanların yetkileri geri alınır.

(4) Bitki koruma ürünü reçete yazma yetkisine sahip kişiler, bitki koruma ürünlerini satan bayiler ve üreticiler yapılan işlemlerinde, bayinin aldığı bitki koruma ürünü miktarı, reçete ile yaptığı satış ve eldeki stok incelenir. İlgili mevzuata aykırı hususların tespiti halinde 11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre cezai müeyyide uygulanır.

(5) İl ve ilçe müdürlüklerindeki zirai mücadele birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlar, reçetelerin denetlenmesi ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, yetkili kişiler, bayiler ve üreticilerden talep eder.

(6) Gerektiğinde yazılan reçeteler örnekleme usulü ile il ve ilçe müdürlüklerindeki zirai mücadele birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlar tarafından kontrol edilir.

(7) İl ve ilçe müdürlüklerindeki zirai mücadele birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlar tarafından yapılan bayi denetimlerinde, bayinin aldığı bitki koruma ürünü miktarı, reçete ile yaptığı satış ve eldeki stok incelenir. İlgili mevzuata aykırı hususların tespiti halinde 11/10/2007 tarihli ve 26670 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre cezai müeyyide uygulanır.

(8) Reçete yazmaya yetkili kişiler, bayiler ve üreticiler reçetelerin denetlenmesi ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi il ve ilçe müdürlüklerindeki zirai mücadele birimi veya Bakanlıkça yetkili kılınan elemanlara vermek zorundadır.

Reçete yazma yetkisinin iptali

MADDE 17 – (1) Denetleme yapılan ve aksaklıklardan dolayı bir defa uyarılan reçete yazma yetkisine sahip kişilerin, aynı durumun tekrarında reçete yazma yetkisi iptal edilir. Yetkisi iptal edilen kişilere yeniden reçete yazma yetki belgesi verilmez.

(2) Kendi isteği ile yetki belgesi iptal edilen kişilerin yeniden yetki talebinde bulunması durumunda herhangi bir şart aranmaksızın belgesi yeniden düzenlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 18 – (1) 12/2/2009 tarihli ve 27139 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Reçete yazma yetkisi olanlar

GEÇİCİ MADDE 1 – Bu Yönetmeliğin yayımından önce Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında Bakanlıktan bitki koruma ürünleri reçete yazma yetki belgesi almış olan kişilerin yetkileri devam eder. Bu Yönetmeliğin yayımından önce reçete ile ilgili Bakanlık veya Bakanlığın uygun gördüğü kuruluşlarca yapılan eğitimlere katılarak başarılı olmuş kişilere Reçete Yazma Yetki Belgesi verilir.

Kooperatif ve birliklerde istihdam edilen ziraat mühendislerinin durumu

GEÇİCİ MADDE 2 – Tarımsal amaçlı kooperatifler ve üst birlikleri ile üretici birliklerinde istihdam edilen bayilik izin belgesine sahip ziraat mühendislerine, bu kooperatif ve birliklerin kendi ortak veya üyelerine münhasır olmak üzere, bu Yönetmeliğin yayımından itibaren iki yıl süreyle geçici olarak reçete yazma yetkisi verilir.

Yürürlük

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

EK- 14

31.07.2009

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR

DANIŞTAY İLGİLİ DAİRESİNE

Sunulmak Üzere

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI : T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı-Eskişehir Yolu 9.Km.Lodumlu/ANKARA

KONU: 12.06.2009 tarih 27256 Sayılı RG'de yayınlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" in 3. ve 4.maddeleri, 8.Maddesinin 2.fıkrası, 9.Maddesinin 1.fıkrasının (g) bendi, 10.Maddesinin 1., 2. ve 5.fıkraları, 11.Maddesinin 1.Fıkrası, 12.maddesinin 1-2-3-4- ve 5 inci fıkraları, 14. Maddesinin 5. Fıkrası, 17.Maddesinin 1.Fıkrası ve Geçici 2.Maddesinin Yürütülmesinin Durdurulması ve İptali talepleridir.

AÇIKLAMALAR: 1) Davalı Bakanlık tarafından çıkarılan, "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 12.02.2009 tarihinde yayınlanmıştı, ancak bu Yönetmelik Bakanlık tarafından hiç benimsenmemiş olacak ki tam 4 ay sonra aynı isimde yeni bir Yönetmelik çıkarılmış ve 4 ay önce çıkarılan Yönetmelik de yürürlükten kaldırılmıştır. Önceki Yönetmeliğin bir çok maddesinin iptali için açtığımız dava halen Danıştay 10.Dairesinin E.2009/2835 sayılı dosyasında derdesttir. Davalı Bakanlığın çok kısa sürede yeni bir Yönetmelik çıkarması, derdest davada ileri sürdüğümüz hukuka aykırılıkların kanıtıdır. Ancak ne yazık ki yeni Yönetmelikte de aykırılıklar bulunmaktadır, bu nedenle işbu dava açılmak zorunda kalmıştır.

2) Müvekkil Oda, kaynağını Anayasadan alan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olup, ziraat mühendislerinin yanında bütün teknoloji mühendislerinden de oluşan üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile doğrudan ilgilenmekle yükümlüdür.

7472 Sayılı **Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun**, Ziraat Yüksek Mühendislerinin mesleki işgal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere araştırma, ıslah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makinaları, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootekni, zirai ekonomi gibi bilimlerin zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya, lisans aldıkları veya ihtisas yaptıkları sahalara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye, bütün bu sahalarda gerekli kontrol, muayane, ekspertiz, ehliyet işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müessese ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye veya bunların mesul müdürlüğünü ifaya yetkili olduklarını düzenlemiştir.

24.1.1992 gün, 21121 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük**'te, Ziraat Mühendislerinin Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkileri gösterilmiş olup, sözü edilen Tüzüğün **Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları** başlıklı 5.maddesi hükmü aynen şöyledir;

"Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihrac eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtım alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Yukarıdaki fıkralarda geçen ilaç ve preparatların üretimi, ithali, pazarlanması ve bunların bitkilere uygulanmaları aşamalarındaki ruhsatlandırma ve denetim işleri ziraat mühendisleri tarafından yürütülür".

Diğer taraftan 6.4.2005 gün, 25778 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin** 6.maddesine göre de; **Üyelerin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmi ve özel**

kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, müvekkil ODA'nın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Bu bağlamda müvekkil ODA, dava konusu Yönetmeliğin gösterilen maddelerinin iptalini istemektedir.

3) Yönetmelik Taslağı'nın hazırlanması aşamasında müvekkil ODA tarafından oluşturulan görüş davalı İdareye gönderilmiş olup, bu ayrıntılı çalışmada özetle; reçeteli satış sisteminin tüm Türkiye çapında uygulanmasının ciddi karmaşalara yol açabileceği, halen sürmekte olan reçeteye aktif madde-ticari formülasyon yazılması, reçete düzenleme yetkisine sahip kişiler, düzenlenecek reçete karşılığında alınacak ücretler vb. tartışmalar yanında, uygulamanın başlangıcında yaşanacak sorunlar nedeniyle kaçak ve seyyar ilaç satışlarının artacağı, bu çerçevede, uygulamanın başlangıçta tüm tarım bölgelerini temsil edecek sınırlı sayıda ilde pilot olarak uygulanması ve ticari üretim yapmayan, öztüketime yönelik üretim gerçekleştiren hane halklarının Yönetmelik uygulamasından istisna tutulmasında yarar görüldüğü, bu alanda, iller ve kullanım alanları bakımından da bir geçiş sürecinin planlanabileceği, seralar başta olmak üzere, tarım ilacının yoğun kullanıldığı ve insan sağlığına etkilerinin öne çıktığı alanlarda, tüm tarım ilaçlarının bir geçiş sürecine bağlı olmaksızın reçeteye bağlanması gerektiği, diğer taraftan, Türkiye'nin tüm illerinde tüm bitki koruma ürünlerinin reçeteye bağlanması, günümüz koşullarında uygulanabilir ve doğru bir seçenek olarak görülmediği, örneğin beşeri ilaçlar alanında, reçeteye bağlanmamış, etki derecesi düşük ve yaygın kullanılan ilaçlar bulunduğu, aynı şekilde, çevre-insan-hayvan sağlığına yönelik riskleri düşük kükürt-göztaşı vb. ilaçlar saptanarak, reçeteli satış zorunluluğunun dışında tutulması gerektiği, yönetmelik ile zirai mücadele alanında çalışan tüm kamu çalışanı ziraat mühendislerini reçete yazma yetkisi ile donattığı, bitki koruma ürünlerinin reçeteli satış usul ve esaslarını düzenleyen bir Yönetmeliğin, yukarıda temel özellikleri belirtilen tüm bu yapı ile uyumlu olan ve işleyebilecek bir sistem kurgulaması gerektiği, aksi takdirde, pilot uygulama olmaksızın, doğrudan tüm yurttan uygulanma iddiası taşıyan Yönetmeliğin varolan görev ve yetki karmaşasına yenilerini ekleyeceği, sistem tıkayarak, ülkemizin bu alandaki hedefini daha da geriye atacağı dile getirilmiştir.

Bu çerçevede Yönetmeliğin, Türkiye'nin farklı bölgelerinde farklı işleyen tarım sistemini göz önüne alıp değerlendirebilen bir esnekliğe sahip olması, üretici-zirai mücadele bayii-tarım danışmanı ilişkilerini sağlam bir temele oturtması, meslek mensupları arasında öğrenimleri ve yasal düzenlemelerden doğan görev ve yetki farklılıklarını gözetmesi, kamu çalışanı ve özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin görev ve yetki alanlarının sınırlarını net olarak belirtmesi, çağdaş denetim sistemlerine açık bir düzenleme kurması gerekmektedir. Ayrıca Yönetmeliğin, hukuki düzenlemeler hiyerarşisinde kendisinin üstte bulunan Kanun ve Tüzüklere aykırı bir içeriğe sahip olmaması, alanı düzenleyen diğer Yönetmeliklerle çelişik hükümlerinin de giderilmesi gerekmektedir, görüşlerine yer verilmiştir. Ne yazık ki davalı İdare, her zaman olduğu gibi görüşleri dikkate almamış ve Kanun ve ilgili Tüzüğe aykırı ve diğer ilgili Yönetmeliklerle çelişen işbu Yönetmeliği yürürlüğe sokmuştur.

İPTAL NEDENLERİ :1) Yönetmeliğin 3.maddesi İptal Edilmelidir. Bu madde, "Dayanak" maddesi olup, Yönetmeliğin, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 38. ve 40.maddelerine dayanılarak hazırlandığı belirtilmektedir. Yürürlükten kaldırılan 1993 tarihli **Zirai Mücadele İşlerini Ücret Karşılığında Yapmak İsteyenler Hakkında Yönetmeliğin** dayanak maddesi olan 3.maddesinde ise, 6968 sayılı Kanun'un yanında, ilgili diğer kanunlar ile birlikte, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un (RG 13.5.1960 gün, 10504 sayı) 6.maddesi gereğince hazırlanarak yürürlüğe konulan Zirai Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğe de (RG 24.1.1992 gün, 21121 sayı) dayanıldığı görülmektedir. 4 ay önceki Yönetmeliğin dayanak maddesinde 6968 sayılı Kanunun 38.ve 40.maddeleri ile 969 sayılı Kanun gösterilmişti, bu Yönetmelikte ise 969 sayılı Kanun çıkarılmış ve 6968 sayılı kanunun maddeleri değişmiş, bütün bunlar Bakanlığın bu işi ya üstün körü bilimsellikten uzak yaptığını ya da inatla ve kasten bu şekilde davrandığını göstermektedir.

Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmeliğin düzenlediği alanda Ziraat Mühendislerine yetki ve görevler vermiştir.Sözü edilen Tüzük'ün "Yetki" başlıklı **2 inci maddesi**; "ziraat mühendislerinin yetkileri, genel çalışma alanları dışında lisans veya lisansüstü diploması aldıkları bölümler veya mesleki çalışma alanlarıyla sınırlıdır" hükmünü taşımaktadır. Tüzüğün Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları başlıklı yukarıda tam metni verilen 5.maddesi, Tüzüğün "Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkiler" başlıklı İkinci Bölümünde yer almaktadır. Buna karşılık Tüzüğün üçüncü bölümü, "Lisans ve Uzmanlık Alanlarına Göre Görev ve Yetkiler" başlığını taşımaktadır.

Buradan da açıkça ortaya çıkmaktadır ki, bitki koruma ürünlerinin reçeteli satışını da kapsayan tüm zirai mücadele hizmetleri, Ziraat Fakültelerini bitiren ziraat mühendislerinin münhasır ve genel çalışma alanıdır. Bu bakımdan, bu alanı düzenleyen bir Yönetmeliğin, dayanak maddesinde gösterilme zorunluluğu bulunmaktadır.

Görüldüğü gibi Tüzükle düzenlenmiş hükümler bir kenara konularak yalnızca 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununa dayanılarak Yönetmelik çıkarılmıştır. Burada amaç, dilekçemizin ilerleyen bölümlerinde ortaya konulacağı üzere, yetkisiz kişiler alana sokmak ve ziraat mühendislerinin yetkilerini sınırlamaya çalışmak olup, bu yönüyle, sebep, konu ve amaç bakımından hukuka aykırı ve kamu yararına yabancıdır. Kanunlar hiyerarşisinde Yönetmelikten önce gelen Tüzüğün, dayanak maddesinde gösterilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Yönetmeliğin **3.maddesinin iptali** gerekmektedir.

2) Yönetmeliğin 4.Maddesi İptal Edilmelidir. Bu madde Yönetmelikte geçen ve Yönetmelik konusu işi oluşturan unsurları tanımlamaktadır. Ancak kanuna aykırı bir şekilde müvekkil ODA'ya tanımlar arasında yer verilmemiştir.

Oysa reçete yazma yetkisine sahip olacak serbest ziraat mühendislerinin ODA'ya kayıtlı olma zorunluluğu vardır. 6235 Sayılı TMMOB Kanununun 33.maddesine göre "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler". Bu nedenle Yönetmeliğin uygulanmasında yetersiz kalacak olan Tanımlar maddesi iptal edilmektedir.

3) Yönetmeliğin 8.Maddesinin 2.fıkrası İptal Edilmelidir. Masa başında reçete yazma yetkisi veren bu madde, beyana bağlı olarak veya üreticinin yanında getirdiği zararlı organizmayla bulaşık veya zarar görmüş bitki örneklerinin incelenerek düzenleneceğini öngörmektedir ki bu doğru bir yöntem değildir. Zararlı organizmalara karşı ilaç önerilirken zararlı ve hastalığın yoğunluğu, mücadele eşiği, ekonomik zarar eşiği gibi bilimsel kriterlerin, bitkilerin fenolojisi ve yetiştirme koşullarının dikkate alınmasının yanı sıra mücadelenin entegre mücadele yöntemleri kapsamında yapılması gerekir. Bu çerçevede kültürel, fiziksel, biyolojik mücadele yöntemlerinden sonra, ihtiyaç kalırsa pestisitler önerilmelidir. Bu kapsamda reçete yazma işinin mutlaka sahanın kontrolünden sonra yapılması gerekmektedir. Masa başı reçete, telifsiz imkansız zararlara yol açacaktır, bu nedenle iptal edilmektedir.

4) Yönetmeliğin 9.Maddesinin 1.fıkrasının (g) bendi İptal Edilmelidir. Bu hükme göre, Reçete yazma Yetki Belgesi almak için müracaatta bulunabilecek kişiler arasında ziraat teknikeri ve ziraat teknisyenleri de yer almaktadır. Bir ara eleman gücü olarak ziraat teknisyenliği/teknikerliği eğitimi planlanması ve buna göre bir görev - yetki - çalışma alanı uygulaması yapılması gerekirken, tekniker - teknisyen - ziraat mühendisi arasında ayırım gözetmeyen ve bir sayan anlayış, ziraat fakültelerinde verilen ve alınan eğitim için harcanan emekleri de görmezden gelmeye çalışmaktadır.

Yıllardır, reçeteli tarım ilacı satışı savunulurken, beşeri ilaçlar alanından örnekler verilir. Bu çerçevede, yardımcı sağlık hizmeti elemanlarının (hemşire, ebe, sağlık memuru, sağlık teknisyeni vb) beşeri ilaç reçetesi yazdığı görülmüş müdür? Sağlık Bakanlığı'nın bu alanda gösterdiği doğru tutumu örnek alıp geliştirmek, Tarım ve Köyüşleri Bakanlığının da sorumlulukları arasındadır. Hatta Tarım ve Köyüşleri Bakanlığının sorumlu olduğu bir alan olarak, veteriner sağlık ilaçlarında veteriner hekimler dışındaki veteriner sağlık teknisyeni ve teknikerlerine reçete yazma yetkisi verilmekte midir? Halk sağlığını doğrudan ilgilendiren bu alanda, sistemin baştan sağlıklı, ciddi ve işler kılınması, mühendis çalışması ile teknisyen/tekniker çalışması arasında, öğrenim farklılığından ileri gelen, YÖK sistemi ve meslek mevzuatı ile saptanmış bir çalışma düzleminin bu alanda da kurulması gerekirken Bakanlığın ısrarla farklı bir tutumla teknisyen ve teknikerlere de reçete yazma yetkisi vermesi hukuka aykırıdır.

Gıda konusunda da aynı tutumu takınan ve ustalara sorumlu yöneticilik yapma yetkisi veren bakanlığın düzenlemeleri Danıştay 8.Dairesinin E.2008/4616 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

Ayrıca, yukarıda Yönetmeliğin 3 üncü maddesini iptal istemimizin nedenleri arasında belirttiğimiz gerekçeler, burada da geçerlidir. Bu doğrultuda, 7472 Sayılı Kanun ve Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerinin, ziraat mühendislerinin genel ve münhasır çalışma alanı olarak saydığı zirai mücadele hizmetlerinin en önemli parçası olan ilaç tavsiye etmeye dayalı "reçete yazma" yetkisinin, bu alanda hiçbir hukuki yetkiye sahip olmayan meslek mensuplarına Yönetmelik ile verilmeye çalışılması kamu yararına ve hukuka aykırıdır.

5) Yönetmeliğin 10.Maddesinin 1., 2. ve 5.fıkraları İptal Edilmelidir:

a) 10.maddenin 1.fıkrasında, "Bakanlıktan Reçete Yazma Yetki Belgesi almayan kişiler Reçete yazamaz" denilmektedir. 08/11/2005 tarih ve 25987 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe giren TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık Ve Belgelendirme Yönetmeliğine göre Yetki Belgesi; uzmanlık gerektiren hizmetlerde çalışan ve Oda tarafından belgelendirilen ve çalışmalarını meslek etiği kurallarından ayrılmadan sürdüren üyeye verilen belgeyi ifade etmektedir. Gene, davalı İdare'nin yayımladığı ve 8.9.2006 gün, 26283 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **Tarımsal Yayımlar ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğe** göre, bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisleri veya bu alanda 5 yıl süreyle çalıştığını belgeleyen ziraat mühendisleri bitki sağlığı alanında danışmanlık yapmaya ve reçete yazmaya yetkili kılınmışlardır. Bu yönetmeliğin 22.maddesine göre de yetkilendirilen tarım danışmanları kendi meslek gruplarına ait yürürlükteki hukuki düzenlemeler çerçevesinde hizmet verir. Buna rağmen dava konusu Yönetmelik ile 7472 Sayılı Kanun ve Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümleri yok sayılarak bakanlıktan yetki belgesi alma zorunluluğu getirilmiştir. Oysa gene davalı Bakanlığın Toprak Koruma Eğitimi verilmesi ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verilmesi konusundaki uygulaması, Danıştay 8.Dairesinin E.2006/4114 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. İptal gerekçesinde Bakanlığa bağlı personel olarak görev yapmayan ziraat mühendislerine Bakanlığın eğitim verebileceğini ve herhangi bir alanda yetkilendirebileceğine ilişkin görevleri de bulunmamaktadır, denilmektedir. Dolayısıyla Bakanlıktan Yetki Belgesi almayan ziraat mühendislerinin reçete yazamayacağına dair düzenleme hukuka aykırıdır.

b) 10.maddenin 2.fıkrasında, Ziraat fakültesi bitki koruma bölümlerinde görevli öğretim elemanları, Bitki koruma bölümü mezunu olmayan ancak zirai mücadele araştırma enstitülerinde veya diğer araştırma enstitülerinin bitki koruma ile ilgili araştırma bölümlerinde en az üç yıl süre ile görev yapan konu uzmanı ziraat mühendisleri ve İl müdürlüklerinde bitki koruma şubelerinde ve ilçe müdürlüklerinde bitki koruma hizmetlerini en az beş yıl süre ile görev yapan bitki koruma bölümü mezunu olmayan ziraat mühendislerinin de sınava girecekleri belirtilmektedir. Bu durumdaki mühendisler kamudan ayrılmışlarsa ya da ayrıldıklarında serbest çalışan mühendisler olacaklardır.

Kamu Kurumları tarafından yapılan sınavların hepsi kamu görevlerine atanacaklar için düzenlenmiştir. Konu ile ilgili yönetmeliklerin dayanağı olan kanun 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunudur. Örneğin "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik", 657 Sayılı Kanuna göre çıkarılmış olup kamuda çalıştırılacak kamu görevlileri için çıkarılmıştır. Yönetmeliğin 2.maddesinde hangi kadrolar için sınav yapılacağı gösterilmiştir. (Bundan başka Örneğin; Kamuda çalıştırılacak işçiler için "Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği" Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik çıkarılmıştır.

Görüldüğü gibi iptalini talep ettiğimiz düzenlemede gösterilen kurumların, kamu kurum ya da kuruluşlarına bağlı olmadan **serbest hizmet faaliyeti sürdüren ziraat mühendisleri için sınav düzenleme yetki ve görevleri bulunmamaktadır.**

Yönetmeliğin dayanağı olan 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununda da böyle bir düzenleme yoktur. Dayandığı kanunun uygulanmasını göstermesi gereken Yönetmelikle Kanunda olmayan bir düzenleme getirilemez. Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan özel sektör çalışanı ziraat mühendislerinin sınava tabi tutulmaları hukuken mümkün değildir. Özel sektör çalışanı olan ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisi dahi bulunmayan davalı bakanlığın bu kişilere sınav koşulu getirmesinin hukuki dayanağı yoktur.

c) Maddenin 5.fıkrasında, 9.maddenin 1/(e), (f) bentlerinde belirtilen ziraat mühendislerine sınava girme zorunluluğu getirilmiştir ki bir yukarı paragrafta (b) belirtilen gerekçelerle bu hüküm de iptal edilmelidir.

6) Yönetmeliğin 11.Maddesinin 1.Fıkrası İptal Edilmelidir. Maddenin 1.fıkrasında, Yetki belgesi almak isteyen kişilerin İl Müdürlüğüne müracaat edecekleri belirtilmektedir. 2.fıkraya göre de yetki belgesi il müdürlüğünce verilir denilmektedir. Yukarıda serbest ziraat mühendislerine yetki belgesi vermeye bakanlığın yetkisinin bulunmadığını belirttik. Ayrıca hükümde ODA üyesi olma koşulu aranmamaktadır. Oysa TMMOB ve ODA mevzuatına göre gerçek kişilerin ODA üyelik belgesinin başvuru koşullarında aranması gerekir. Reçete yazma yetkisine sahip olacak serbest ziraat mühendislerinin ODA'ya kayıtlı olma zorunluluğu vardır. 6235 Sayılı TMMOB Kanununun 33.maddesine göre "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler".

Böylece davalı Bakanlık yasaya aykırı bir biçimde serbest çalışan ziraat mühendislerinin Ziraat Mühendisleri Odasına üye zorunluluğunu göz ardı etmekte, Anayasal bir kuruluş olan, Ziraat Mühendisleri Odası'nın yasal hak ve yetkilerine aykırı bir tutum geliştirmektedir.

Bu konuda Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı 06.11.2008 tarihli kararı kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına üye zorunluluğunu ortaya koyan emsal teşkil eden bir karardır. Anayasa Mahkemesi kararında, **kamu hizmetinde düzeyi korumak, mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulan mesleki kuruluşların Anayasanın 135.maddesinde, "Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları" olarak düzenlendiği, serbest çalışanların kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarına kaydının zorunlu olduğu, aksi takdirde bu meslek kuruluşlarının üyelik ve aidat sorunuyla karşı karşıya kalacakları, anayasal görevlerini yerine getiremeyecekleri belirtilmiştir.**

Anayasa Mahkemesi'nin 6.11.2008 tarihli bu açık hükmüne rağmen, sözü edilen Mahkeme kararı ile bağlı olan İdare, karara aykırı işlem tesis etmekte bir sakınca görmemiş ve dava konusu Yönetmelik hükmü ile **üye ile Meslek Odası arasındaki bağ kaldırılması, koparılması ve işlevsizleştirilmesi gibi kamu yararına aykırı bir düzenleme yapılmıştır.**

Bu tutum, davalı İdare açısından bir alışkanlık niteliğindedir. Nitekim, Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra, Tarım Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü 06.04.2009 tarih ve 0963 sayısı ile Ziraat Odaları Birliği'ne üyelik belgesinin aranmayacağına ilişkin bir Genelge yayınlamıştır. Genelgenin iptali talebiyle açılan davada, Danıştay 10.Dairesinin 15.05.2009 tarih E.2009/5090 sayılı kararıyla yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir. Görüldüğü üzere yönetmelik değişikliği hukuka aykırı olduğu gibi yargı kararlarına da aykırıdır.

Bu doğrultuda yasa gereği reçete yazma yetkisi verilecek ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduğunu gösterir belgenin başvuru sırasında istenilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede davalı Bakanlık'ın reçete yazmaya yetkili serbest ziraat mühendislerinin Ziraat mühendisleri Odasına üye olma zorunluluğunu fiilen kaldırması hukuka aykırı olup, iptal edilmelidir.

7) Yönetmeliğin 12 inci Maddesinin 1-2-3-4 ve 5 inci fıkraları İptal Edilmelidir. Bitki Koruma bölümü dışındaki bölümlerden mezu olan ziraat mühendisleri ile tütün teknolojisi mezunlarına sınav zorunluluğu getirilmiştir. Dilekçemizin 4/b maddesindeki gerekçeler bu madde için de geçerlidir.

8) Yönetmeliğin 14. Maddesinin 5. Fıkrası İptal Edilmelidir. Ülkemizde ziraat mühendisi olan zirai mücadele bayileri, geniş oranda hastalık ve zararlı teşhisi ve atılacak ilacın belirlenmesi işinde de üreticilere yardımcı olmakta ve danışmanlık hizmeti vermektedirler. Ziraat mühendisi zirai mücadele ilacı bayileri, aynı zamanda 7472 sayılı Yasa'nın 2. maddesi ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğü'nün 5. maddesi uyarınca, zirai

mücadele ve tarım ilaçları konusunda yetki sahibidirler. Tüzüğün 5. maddesinin ilk fıkrasında; "her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metot önerisi .. gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür" hükmüne rağmen; Tüzüğün verdiği bu yetkinin bitki koruma ürünleri satan ziraat mühendisleri için Yönetmelikle yasaklanması hukuki değildir. Bayilerin büyük çoğunluğunun yer aldığı Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerinde ilaç bayilerinin işyerlerinde ikinci ve üçüncü bir mühendis daha çalışmaktadır. Aynı işyerinde çalışan ziraat mühendisi ve işyeri sahibi ilaç bayii ziraat mühendisinin reçete yazması arasında fark yoktur. Bu durum aynı zamanda yalnız çalışan ilaç bayii ziraat mühendisleri açısından haksız rekabete yol açacaktır. Zirai ilaç bayilerinin reçete yazmasını engelleyen bu madde hukuka aykırı olup iptal edilmelidir.

9) Yönetmeliğin 17 inci Maddesinin 1 inci Fıkrası İptal Edilmelidir. Maddede düzenlenmiş olan reçete yazma yetkisinin iptali, muğlak ve keyfi uygulamalara elverişli niteliktedir. Burada yetkinin iptal için ölçü yanlışlığı iki kez yapılmasıdır. Bunun da hukukla bağdaşır bir yanı yoktur. Örneğin yapılan bir yanlışlık esaslı olabilir, büyük bir zarara telafisi güç sonuçlara yol açabilir. Ya da reçeteye tarih yazmayı unutmaya veya yanlış yazma gibi tali bir yanlışlık uyarılara rağmen iki kez yapılabilir. Bu durumda esaslı yanlışlığa rağmen iptal edilmeyen yetki, tali bir ya da iki yanlışlık/aksaklık nedeniyle iptal edilebilecektir ki bu durum haksızlıklara neden olacaktır. Bu nedenle yetki iptalleri somut objektif ve ayrıntılı olarak tanımlanmalıdır.

10) Yönetmeliğin Geçici 2 inci Maddesi İptal Edilmelidir. Maddede yer alan "Tarımsal amaçlı kooperatifler ve üst birlikleri ile üretici birliklerinde istihdam edilen bayilik izin belgesine sahip ziraat mühendislerine, bu kooperatif ve birliklerin kendi ortak veya üyelerine münhasır olmak üzere, bu Yönetmeliğin yayımından itibaren iki yıl süreyle geçici olarak reçete yazma yetkisi verilir" hükmü, bayilerin reçete yazamayacağını düzenleyen 14.maddenin 5.fıkrası ile çelişmektedir. Özel sektörde çalışan zirai mücadele bayilerine reçete yazma yetkisi tanımazken, kooperatif ve üretici birliklerinde aynı işi yapanlara reçete yazma yetkisi tanınması, eşitlik ilkesine aykırı ve haksız rekabet yaratıcıdır. Aynı etkili maddelerin kullanım tavsiyesi ve satışını gerçekleştiren kişilerin, hizmet yaptıkları alan itibarıyla farklı derecelerde yetkilendirilmelerinin, Anayasa'da yazılı eşitlik ilkesine ve hukukun genel kurallarına aykırı olduğu açık olup; bu yönüyle iptale talep edilmektedir.

11) Yönetmelik hükümleri, tarım sektöründe ve ziraat mühendislerinin özlük haklarında doğuracağı etkiler açısından telafisi imkânsız zararların doğmasına neden olması yanında, açıkça hukuka aykırıdır. Bu yönleriyle, öncelikle yürütmelerinin durdurulması talep edilmektedir.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM: 12.06.2009 tarih 27256 Sayılı RG'de yayınlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" in 3. ve 4.maddeleri, 8.Maddesinin 2.fıkrası, 9.Maddesinin 1.fıkrasının (g) bendi, 10.Maddesinin 1., 2. ve 5.fıkraları, 11.Maddesinin 1.Fıkrası, 12.maddesinin 1-2-3-4 ve 5 inci fıkraları, 14. Maddesinin 5. Fıkrası, 17.Maddesinin 1.Fıkrası ve Geçici 2.Maddesinin **Yürütülmesinin Durdurulması ve İptaline**, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederiz.

DOSYA – 4

GIDA ALANINDAKİ YETKİLERİMİZ

A) SORUMLU YÖNETİCİLİK

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak 28.06.1995 tarih ve 22327 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname" ile meslektaşlarımızın kazanmış olduğu Sorumlu Yöneticilik uygulaması, 05.06.2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 5179 sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" ile devam etmiştir. Bu tarihten sonra gıda mevzuatının Avrupa Birliği ile uyumlu olmadığı gerekçesiyle veteriner hekimler gibi çeşitli meslek alanlarının kendi beklentileri ve menfaatlerine uygun bir gıda denetim sistemi oluşturma çabaları devam etmiştir. Çok meslekli bir disiplin olduğu halde gıda alanında tek başına etkinliklerini artırma çabaları ülkemiz gerçekleri ve menfaatleri göz ardı edilecek şekilde devam eden anlayışla Odamız, ülkemiz menfaatine aykırı ve mesleki hak ve yetkilerimizi gasp etme girişimlerine karşı kıyasıya mücadele etmiş ve halen etmektedir.

2006 yılında Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca, konunun taraflarından saklayarak sadece görüşe açmış ve dörtlü gıda paketi adı vermiş oldukları Gıda Kanun Tasarısı, Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yem'in Resmi Kontrolleri Kanun Tasarısı, Veteriner Hizmetleri Kanun Tasarısı ve Yem Kanununun Tasarısı hazırlanmıştır. Tasarı Taslaklarını Odamız, Gıda Komisyonunda detaylıca çalışmış ve raporunu (Ek 1) hazırlayarak konunun muhataplarına iletip kamuoyuyla Odamız Gıda Komisyonu raporu olarak paylaşmıştır. Bununla birlikte konuyla ilgili komisyon raporumuz doğrultusunda görüşlerimiz, Gıda Mühendisleri Odası ve Kimya Mühendisleri Odasıyla birlikte onların görüşlerinin de katkı sağladığı ayrı bir rapora dönüştürülerek üç Odanın görüşü olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığına iletilmiştir(Ek 2).

Birden çok mesleki alanı kapsayan ve çok disiplinli olması gereken gıda çalışma alanı dörtlü gıda paketine yansıyan anlayışla bazı mesleki menfaatlerin ön plana çıkarılarak oluşturulması niyeti, Odamız ve diğer Odalarla birlikte yürüttüğümüz çalışmalar sonucunda deşifre edilmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bu kez paketi birleştirerek "Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanunu Taslağı" adı altında yeni bir taslak metin hazırlamıştır. Yine dörtlü gıda paketindeki anlayışın taslak metne hakim olduğu, sorumlu yönetici zorunluluğu kaldırılarak sadece onaya tabi gıda ve yem işyerleri için konu ile ilgili en az lisans eğitimi almış sorumlu personel mecburiyeti getirildiği metne, Odamız karşı durmuştur. Taslak metne ilişkin Odamız Gıda Komisyonu Raporu (Ek 3) ve Gıda ve Kimya Mühendisleri Odalarıyla birlikte oluşturduğumuz ortak görüş (Ek 4) muhataplarıyla ve kamuoyuyla paylaşmıştır.

Nihayetinde, Odamız ve diğer taraflarca hazırlanmış metinlere karşı oluşan tavır sonucu olarak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca bu kez "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun Tasarısı" adı altında yeni bir taslak metin hazırlanmıştır. Yine tasarı taslağı konunun taraflarından gizlenerek ve tarafların görüşüne bile başvurulmadan Bakanlığın kapalı kapıları arkasında hazırlanmıştır. Kendi ülkesinden ve çalışanlarından bile gizlenen metin Avrupa Birliğinin görüşünü almak üzere AB'ye gönderilmiş ve 15.02.2010 tarihinde ise TBMM'ne sevk edilmiştir (Ek 5). Odamızca, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan metin elde edilmiş ve Bütün Ziraat Fakültelerine görüş için gönderilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiş tasarı taslağıyla ilgili olarak Odamız Gıda Komisyonu yeniden toplantılar yaparak çalışmalarını sonuçlandırmış ve Odamız görüşü olarak raporunu hazırlamıştır.(Ek 6) Bu kasamda konuyla ilgili olarak Odamız duyarlı tavrını koruyarak, mesleki hak ve yetkilerimize yönelmiş olan gasp anlayışıyla mücadeleye devam edecektir.

Hazırlanmış olan gıda alanındaki mevzuatlar Odamızın Gıda Komisyonunun sürekli çalışmaları ve

TMMOB bünyesinde Odamız, Gıda Mühendisleri Odası ve Kimya Mühendisleri Odası temsilcilerinde oluşan TMMOB Gıda Çalışma Grubu tarafından sürekli takip edilip, değerlendirilmiş ve konuyla ilgili görüşlerimiz ortaya konularak konunun muhataplarıyla paylaşılmıştır.

Bu alanda Odamızca Üniversiteler, Gıda ve Yem Sanayicileri, Meslek Odaları ve Demokratik Kitle Örgütleri toplantıya çağrılmış, geniş katılım sağlanarak görüşlerimiz ortaklaştırılmıştır.

Bu kapsamda 26 Mart 2009 tarihinde Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mehmet Mehdi EKER'i duyarlılığa davet eden bir Basın Açıklaması yapılmış ve metin kamuoyuyla paylaşılmıştır. (Ek 7)

Ankara'da 26 Nisan 2009 tarihinde 3000'den fazla meslektaşımız, Gıda ve Kimya Mühendislerinin katılımıyla toplu basın açıklaması yapılmış ve Bakanlığa siyah çelenk bırakılmıştır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının bütün idari kadrolarına, Siyasi Parti Gruplarına ve Milletvekillerine ve Bütün Bakanlıklardaki 1500 civarında adrese (Ek 8) muhatabına hitaben konuyla ilgili görüşlerimizi içeren mektuplar gönderilmiştir.

Şube ve Temsilciliklerimizin de katkılarıyla (Ek 9) her üç oda üyelerinin ve kamuoyunun katılımına açık imza kampanyası (Ek 10) başlatılmış ve halen sürdürülmektedir. Gıda alanındaki mesleki hak ve yetkilerimizin gasp edilmesi, ülkemiz gerçekleri ve menfaatlerinin göz ardı edildiği anlayışın devam etmesiyle, imzalar muhataplarına iletilecektir.

B) USTALAR SORUMLU YÖNETİCİLİK YAPAMAZ!

Danıştay 8. Dairesi, 2008/4616 esas sayılı ve 18.6.2008 tarihli kararıyla, herhangi bir uzmanlığı bulunmamasına karşın kısa süreli eğitim alan ustalara sorumlu yönetici olabilmeye yolunu açan Yönetmelik değişikliğini hukuka aykırı bularak iptal etmiştir (Ek-11). ODA'mız konuyla ilgili olarak, 4.8.2008 tarihinde "DANIŞTAY'DAN İPTAL KARARI : Ustalar Sorumlu Yöneticilik Yapamaz !.." başlıklı bir basın açıklaması yapmıştır (Ek-12).

Bu karar uyarınca; Ustalar, yılda en çok 3 ay faaliyet gösteren mevsimlik işyerleri ile 20 beygir gücü ve altında motor gücü bulunan; ekme, pastacılık ürünleri, mantı, simit, yufka, bazlama, pide, galeta, kadayıf ve leblebi üreten iş yerlerinde Sorumlu Yöneticilik yapamayacaktır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu veya bu kurumlarca yetkilendirilmiş bağlı mesleki birimler, ustalık kursu düzenleyemeyecektir. Söz konusu işyerlerinde Yönetmeliğin 7/A ekinde sayılan şekliyle, "4 yıllık lisans eğitimi almış ziraat, gıda, kimya mühendisleri" sorumlu yöneticilik yapabilecektir. Böylece haksız ve hukuka aykırı bir şekilde istihdam alanları daraltılmış olan üyelerimiz yeniden iş olanaklarına kavuşmuşlardır. Hepsinden önemlisi, tüketici, uzman mühendisin denetiminde üretilen güvenli gıdalara erişme hakkını elde etmiştir.

İptal kararının Oda'mıza ulaşmasıyla, tüm Şube ve İl Temsilciliklerine yazı yazılarak, hazırlanan "Bilgi Edinme Başvurusu" örneği ile İl Müdürlüklerine üyelerimizin başvurusunun sağlanması ve böylelikle kararın uygulanması için bir baskı gücü oluşturulması istenilmiştir (Ek-13). Ancak İl Müdürlükleri, Danıştay kararına rağmen, Bakanlıktan uygulama talimatı gelmeden uygulama yapamayacaklarını ifade etmişlerdir (Ek-14).

Sözü edilen iptal kararı, 25.07.2008 tarihinde Bakanlığa tebliğ edilmiştir. Ancak kararın uygulanması bir yana, Bakanlık kararı 13 Ağustos 2008 tarihinde temyiz etmiştir (Ek-15). Sözü edilen temyiz kararı yürütmeyi durdurmamakla birlikte, Bakanlık kararı temyiz ederek; "ziraat mühendisleri değil – ustalar sorumlu yöneticilik yapsın" tavrına sahip olduğunu göstermektedir.

Bakanlık İYUK (İdari Yargılama Usulü Kanunu) uyarınca kendisine tebliğ edilen kararı 30 gün içinde uygulamak zorundadır. 25 Temmuz tarihli tebligat sonrasında süre 25 Ağustos 2008 tarihinde dolmuştur. Bunun üzerine, ODA'mız, 17 Eylül 2008 tarihinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşarı Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI'ni ziyaret ederek, konuyu gündeme getirmiştir. Sayın Müsteşar, kararın uygulanması talimatını KORGEM Genel Müdürü'ne vermiştir.

Nihayetinde, 22 Eylül 2008 tarihinde Koruma ve Kontrol Genel Müdürü Doç. Dr. Muzaffer AYDEMİR'in imzasıyla İl Müdürlüklerine gerekli talimat verilmiş (Ek-16), Oda'mıza da bilgi yazısı gönderilmiştir (Ek-17). Talimatta, Danıştay kararına atıfta bulunularak, ustaların gıda işyerlerine sorumlu yönetici olarak atanmalarının ve sorumlu yönetici olarak atanmış ustaların da bu görevlerini sürdürmelerinin mümkün olmadığı bildirilmiştir.

Öte yandan, Migros'ta çalışan bir üyemizin ODA'mızın belirlediği asgari ücretten daha düşük bir ücretle sözleşme imzalamasına karşı çıkmamız ve istenilen sorumlu yöneticilik belgesini düzenlemememi üzerine, Migros Ticaret A.Ş tarafından, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği ve Yönetmelik uyarınca hazırlanan Serbest Ziraat Mühendisleri Hizmetleri 2009 Yılı Asgari Ücret Tarifesi'ne karşı dava açılmıştır. Davaya bakan Danıştay 8. Dairesi, 30.12.2009 tarihinde verdiği kararda, Yönetmelik ve Asgari Ücret Tarifesi'nin "ZMO'nun çalışma alanı ve amacına aykırılık taşımadığını" belirterek, yürütmenin durdurulması istemini reddetmiştir (Ek-18).

Böylece ODA'mız üyesi mühendislerin verdikleri hizmetin karşılığını tam olarak almalarına yönelik mücadelemiz yargı kararıyla da tescillenmiştir.

C-KAPASİTE RAPORU

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Gıda Mühendisleri Odası ve Kimya Mühendisleri Odası'nın, Oda üyeleri tarafından kapasite raporu düzenlenmesini engelleyen Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na karşı açtığı dava, Ankara 11. İdare Mahkemesi tarafından 27.3.2008 tarihinde reddedilmiştir (Ek-19). Mahkeme kararına karşı Danıştay'a temyiz başvurusunda bulunulmuştur (Ek-20). Konuyla ilgili gelişmeler önümüzdeki dönemde de izlenecek ve nihai yargı kararı uyarınca işlem yapılacaktır.

D-GIDA KOMİSYONU ÇALIŞMALARI

Odamız bünyesinde akademisyenler, mesleki alanda uzman kişiler ve idarecilerden oluşan gıda komisyonumuz oldukça faal olarak çalışmalarını yürütmektedir. Bakanlığın gıda alanındaki mevzuat çalışmaları, gıda alanındaki mesleki hak ve yetkilerimiz, diğer odalar, kurum ve kuruluşlarla ilişkilerimiz, Sempozyum, Panel vb bilimsel aktivitelerimiz alanında etkin bir şekilde çalışmaktadır. TMMOB bünyesinde Odamızın etkin rolüyle özellikle, Gıda ve Kimya Mühendisleri Odaları ile ortak mesleki hak ve yetkilerimiz, çatışarak değil uzlaşarak ve dayanışarak güçlü bir işbirliği arayışımız hep devam etmektedir. Bu kapsamda TMMOB Gıda Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Bakanlığın mevzuat çalışmalarına TMMOB üzerinden ve tek bir görüş vermek amacıyla grup çalışmalarına rutin bir şekilde devam etmektedir. Bu kapsamda 2008-2010 döneminde 30 un üzerinde toplantı yapmıştır. Sorumlu Yöneticilik alanında ortak uygulama konusunda uzlaşmış olduğu kuralları sıkı sıkıya uygulamaktadır. Ortak bir noter sözleşmesi, istenen belgelerde ortak yaklaşım, ortak olarak tespiti yapılan asgari ücretin uygulanması ve diğer konularda haksız rekabeti ortadan kaldıran, işbirliğini güçlendiren çabalarımız devam etmektedir.

EK-1

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞINCA HAZIRLANMIŞ OLAN GIDA DENETİMİ İLE İLGİLİ 4 ADET YASA TASLAĞI VE GIDA DENETİMİNE İLİŞKİN TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI GIDA KOMİSYONU RAPORU-2006

Gıda Konusu bir kamu görevi olarak ele alınmasına rağmen, bu görev 1995 yılına kadar bir bütün olarak ele alınmamıştır. Gıda Hizmeti dağınık bir mevzuatla etkisiz bir şekilde yürütülmeye çalışılmıştır. Kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliği de sağlanamadığından gıda hizmetlerine de bir etkinlik getirilememiştir.

Bu sebeplerle önce 1963 yılında hazırlanan Mehtap Raporun da gıda hizmetlerinin bir bütün olarak ele alınması gerektiği dile getirilmiş ve 1966 yılından itibaren de yıllık program,icra ve kalkınma planlarında gıda hizmetlerinin biran önce " Gıda Kanunu"na kavuşturulması gerektiği vurgulanmıştır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı 1986 yılından itibaren "gıda kanunu" hazırlıklarına başlamış ve tarafların da görüşlerini alarak ortaya bir kanun taslağı çıkarmıştır. 1995 yılında AB ile gümrük birliği anlaşması imzalamamızı müteakip bu kanun taslağı AB'ne uyum çerçevesinde aldığı 4113 sayılı yetki kanununa istinaden 24.06.1995 tarihinde Bakanlar Kurulunca 560 Kanun Hükmünde Kararname olarak kabul edilmiştir.

28 Haziran 1995 tarih ve 22327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **560 sayılı " Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname"** ile; Gıda maddeleri üreten iş yerlerinin imalata geçmeden önce Sağlık Bakanlığından gayri sıhhi müessese ruhsatı ile **çalışma izni**, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından ise **gıda sicili ve üretim izni** almaları şartı getirilmiştir. Söz konusu Kanun Hükmünde Kararnameye göre gıda maddesi üreten iş yerlerinin denetimleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca, gıda maddesi satan iş yerleri ile toplu tüketim yerlerinin denetimleri ise Belediyeler ile işbirliği içerisinde Sağlık Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin **Gıda ve yem yasasıyla ilgili genel ilke ve şartları belirleyen, Avrupa Gıda Güvenliği İdaresi'ni kuran ve gıda ve yem güvenliği konularıyla ilgili işlemleri belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzüğü**, 28 Ocak 2002 tarihinde yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Söz konusu AB Genel Gıda ve Yem Yasasına uyum çalışmalarının, Ulusal Program uyum takvimine göre 02 Mayıs 2004 tarihine kadar tamamlanması taahhüt edilmiştir. **Söz konusu AB mevzuatına uyum, "Gıdaların Üretimi, Tüketimi Ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"** ile gerçekleştirilmiştir.

05 Haziran 2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **5179 Sayılı Gıda Kanunu** ile birlikte gıda ile ilgili hizmetlerin tek elden yürütülmesi ve bürokrasinin azaltılması amacı ile; anılan Kanun yürürlüğe konulmuştur. Kanunun amaç ve kapsam kısmında; **gıda güvenliğinin temini**, her türlü gıda maddesinin teknik ve hijyenik şekilde üretim, işleme, muhafaza, depolama, pazarlama ve halkın gereği gibi beslenmesini sağlamak üzere **gıda maddeleri üreten iş yerlerinin asgari teknik ve hijyenik şartlarının belirlenmesini** esas almıştır.

Gıda maddeleri üreten iş yerlerine Sağlık Bakanlığınca verilen çalışma izni ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından verilen gıda sicili belgeleri birleştirilerek **"çalışma izni ve gıda sicil belgesi"** adı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından düzenlenmeye başlanmıştır.

İşletmelerin ürettikleri ürünlere eskiden olduğu gibi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından üretim izni verilmesine devam edilmiştir.

Gıda maddesi üreten iş yerleri ile gıda maddesi satan iş yerleri ve toplu tüketim yerlerinin denetimleri ise tek elde toplanarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yürütülmeye başlanmıştır.

Bu arada Mahalli idarelere ilişkin yasaların yürürlüğe girmesiyle İçişleri Bakanlığı işyerlerinin(gıda üretim ve gıda satış ve toplu tüketim yerleri dahil) ruhsatlandırma işlemleri konularını kapsayan 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği yürürlüğe koymuştur. Buna göre Bir gıda işletmesinin kurulabilmesi için öncelikli olarak imar mevzuatı çerçevesinde yapı kullanma izin belgesine haiz olması ve gayrisıhhi müessese ruhsatı alınması zorunluluktur. Bu belge; kuruluş izni mahiyetinde olup söz konusu işletmenin faaliyeti sırasında çevresinde bulunanlara biyolojik, kimyevi (katı, sıvı ve gaz atıklar), fiziki, ruhi ve sosyal yönlere (gürültü kirliliği ve diğer hususlar) az veya çok zarar veren veya vermesi muhtemel olan ve doğal kaynakların kirlenmesine sebep olabilecek etkilerini değerlendirmektedir.

23.07.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. maddesi (j) bendi, 13.07.2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanununun 15. maddesi (c) bendi 04.03.2005 tarihli resmi gazetede yayımlanan İl Özel İdaresi Kanununu 7 inci maddesi (a) bendinde yer alan **"gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek ve denetlemek"** ibaresi çerçevesinde Danıştay'da açılan dava neticesi Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun almış olduğu yürütmeyi durdurma kararı doğrultusunda 05.08.2005 tarihi itibari ile gıda maddesi üreten iş yerlerine Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca düzenlenen çalışma izni ve gıda sicili belgesi, belediye mücavir alanları içerisinde Belediye Başkanlıkları, mücavir alanlar dışında ise İl Özel İdare Müdürlükleri organize sanayi bölgelerinde ise Organize Sanayi Müdürlükleri tarafından verilmeye başlanmıştır.

Tarlardan sofraya gıda güvenliğini sağlamak üzere Avrupa Birliği tarafından merkezi otorite olarak Tarım Bakanlığının işaret ediliyor olması son gelişmeler ile ülkemizdeki gıda ile ilgili hizmetlerin bir bütün olarak tek elden yürütülememesi , AB'ye uyumun sağlanması ve hizmetin etkinleştirilmesi amacıyla 5179 sayılı Gıda Kanununun revize edilmesi gereğini ortaya koymuş ve bu doğrultuda uyum ile birlikte gıda üreten işyerlerinin tescil

ve izin işlemlerinin Tarım ve Köyşler Bakanlığı tarafından verilmesi için gerekli mevzuat değişikliği çalışmalarının yürütüldüğü izlenmektedir.

05 Haziran 2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5179 sayılı Gıda Kanunundan beklenen amaçlarda şunlardır;

- Gıda Sanayinin kaliteli ve güvenilir gıda üretmesi,
- Gıda güvenliğinin sağlanması,
- Kalitenin sağlanması,
- Toplum ve çevre sağlığının korunması,
- Sektörün ülke ekonomisine katkısının daha da artması,
- Hatalı üretimden kaynaklanan kayıpların önlenmesi,
- Politikaların doğru olarak tespiti,
- Sanayinin gelişiminin hızlanması,
- Haksız rekabetin önlenmesi,
- Gıda sanayinin uluslararası boyutta rekabet edebilirliği,
- AB mevzuatına teknik uyum ve ihracatta yaşanan sorunların çözüme kavuşması hedeflenmekte.

Bu itibarla Gıda güvenliğinin sağlanmasında ana hedef, AB ile uyumlu olarak hazırlanan mevzuat çerçevesinde, ülke genelinde etkin gıda kontrolü uygulamalarının gerçekleştirilerek, Bu kapsamda gıda kontrolünden sorumlu, tek yetkili, AB ile uyumlu uygun idari altyapının ve kontrol sisteminin oluşturulması hedeflendiği gözlenmektedir.

Gümrük Birliği ve AB ile ortak pazar çerçevesinde Türkiye'nin AB mevzuatına uyumunu tamamlaması taahhüt edilmiştir. Gerçekleştirilecek mevzuat uyumu ve yapılanma ile iç pazarımıza kaliteli ve uluslararası normlara uygun mal arzı sağlanacak aynı zamanda ihracat üzerindeki olumlu etkisi ile rekabet gücü de artacaktır.

Türkiye'nin 2003 yılında yayınladığı Ulusal Program'da Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından, gıda güvenliği mevzuatına uyum çerçevesinde gerekli kurumsal yapılanmanın oluşturulması orta vade öncelikleri arasında yer almakta olup Kurumsal yapılanmada, gıda güvenliği ve kontrolü sisteminin güçlendirilmesi, etkinleştirilmesi ve mevcut kontrol yöntemlerinin AB Müktesebatında belirtilen gıda güvenliği standartları ile uyumunda gerekli çalışmaların biran evvel tamamlanması gerekmektedir.

Gıda güvenliği, tüm dünya'da olduğu gibi AB'de en önemli gündem maddesi haline gelmiştir ve bu yerini halen korumaktadır. Tüketicilerin gıda güvenliği konusunda süregelen endişelerine Topluluğun mevcut tepkisinin bir yönü, gıda güvenliği konularından sorumlu olan tüm hizmetleri Sağlık ve Tüketiciyi Koruma Genel Müdürlüğünde 1999'da bir araya getirmek olmuştur. Bu şekilde, tüm mevcut kaynaklar birleştirilerek etkin gıda güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Gıda güvenliği alanında, AB'ye üye devletlerde yeni kurumsal düzenlemeler uygulamaya konmak istense de şu an itibarıyla AB ülkelerinin tamamının kabul ettiği ortak bir gıda politikası henüz oluşturulamamış,Devletlerin kendi sektörel yapıları ve ülke ihtiyaçlarını (tüketici alışkanlıkları ve üretim potansiyeli)göz önünde tutarak gıda konusunda farklı uygulamalarda buldukları gözlenmektedir.Ancak son yıllarda Üye devletlerde gıda güvenliği kurumları kurulmakta ve bu yeni kurumların gıda kontrolü açısından önemli sorumluluklar yüklenmektedir..

Bu itibar ile ülkemizde de AB'ye uyum çalışması çerçevesinde ve ülke genelinde gıda ve gıda temas eden madde ve malzemeleri üreten işyerleri ve gıda satış yerlerinin etkin bir biçimde kontrol ve denetiminin yapılarak tüketicilere güvenli gıda arzının sağlanması hedeflenmelidir..

22-23 Şubat 2005 tarihinde Brüksel'de yapılan Avrupa Komisyonu tarafından TAIEX ve DG SANCO işbirliği ile düzenlenen "Gıda Kontrol Mevzuatı İstişare Toplantısı"nda Veteriner Kanunu Tasarısı ile Gıda Kanununun AB müktesebatı ile uyum durumları ayrıntılı olarak değerlendirmeye alınmış, AB yetkilileri tarafından mevcut Gıda Kanunu ve Taslak Veteriner Kanununda çakışmalar ve tutarsızlıklar olduğu, tüm kontrol yetkilerin merkezi otorite ve buna bağlı yerel otoriteler tarafından gerçekleştirilmesinin gerekliliği ve Bakanlığın yeniden yapılandırılmasına ilişkin Kanun Tasarısı, Veteriner Çerçeve Kanunu ve Gıda kanunu arasında tutarlılık ve bütünlük olması gerektiğini ifade edilmiştir.

AB müktesebatıyla uyumlu Türk mevzuatı hazırlanması hususunda; yeni veteriner kanunu ile AB gereksinimlerini karşılamayan mevcut gıda kanunu yerine hazırlanacak yeni gıda kanununun bir paket halinde, dublikasyonları ve uyumsuzlukları ortadan kaldıracak şekilde aynı zamanda hazırlanması ve sunulması kararlaştırılmıştır.

Aynı konuda 26 Mayıs 2005 tarihinde Brüksel'de yapılan ikinci toplantı da "Gıda Kontrol Mevzuatı Danışma Toplantısı" "Gıda, Yem ve Veterinerlik paketinin hazırlanması ve aynı zamanda Meclise sunulması" kararlaştırılmış Bu paket aşağıdaki kısımlardan oluşmaktadır:

- Birinci kısım: Gıda Güvenliği Esasları- 178/2002/EC ile uyumlu Gıda Kanunu
- İkinci kısım: Gıda Hijyeni Kuralları- (Resmi kontrollere dair 882/2004/EC, genel hijyen kurallarına dair 852/2004/EC, spesifik hijyen kurallarına dair 853/2004/EC ve 854/2004/EC Yönetmelikleri)
- Üçüncü Kısım: Veterinerlikle ilgili kurallar
- Dördüncü kısım: Yem ile ilgili kurallar.

23–24 Haziran 2005 tarihlerinde gerçekleştirilen AB-Türkiye Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesinin 5. toplantısında da; gıda, yem ve veteriner konularını içeren bir "Gıda, Yem ve Veterinerlik" paketinin hazırlanarak aynı zamanda parlamentoya sunulması kararlaştırılmıştır.

Avrupa Komisyonunca hazırlanan 9 Kasım 2005 tarihli ilerleme raporunda; 5179 sayılı Kanunun AB müktesebatı ile aynı çizgide olmadığı ve yeni bir "gıda, yem ve veterinerlik paketi" çerçevesinde gözden geçirilmesi gerektiği bildirilmektedir

Bu itibarla da Tarım ve Köyişleri Bakanlığının "Brüksel'de Avrupa Komisyonu yetkilileri ile düzenlenen toplantının kararları uyarınca, Yem Kanunu, Gıda Kanunu, Veteriner Çerçeve Kanunu ve Su Ürünleri Kanunu'nda hijyen ile ilgili hükümlerin bulunmayacağı; hijyen ile ilgili hükümler var ise çıkartılacağı ve AB Hijyen Paketi ile uyumlu bir Hijyen Kanunu çıkartılacaktır." Yönünde bir karar aldığı bilinmektedir.

Bu gelişmeler ışığında; "Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yemin Resmi Kontrolleri Kanun" taslağında yer almak üzere; resmi kontrol ve denetim, işletmelerin kayıt altına alınması ve onaylanması, gıda işletmelerinin teknik ve hijyen gereksinimleri ve denetimi, laboratuvarlar ve cezai hükümlere dair düzenlemeler Gıda Kanunu taslağından çıkartılarak Hazırlanan Veteriner Hizmetleri, Gıda, Yem ve Hijyen Kanun Taslakları Tarım ve Köyişleri Bakanlığı web sitesinde görüğe açılmıştır.

Bazı AB ülkeleri ve gelişmiş dünya ülkelerinde gıda düzenlemelerine ilişkin uygulamaları

1.Avustralya ve Yeni Zelanda

Avustralya Gıda Otoritesi, gıda yönetmeliğinde ulusal birliği sağlamak amacıyla 1990 yılında kurulmuştur. Yeni Zelanda ve Avustralya gıda maddelerinin bileşimi ve etiket bilgilerini içeren standart oluşturma görevlerini birleştirme kararı alarak 1996 yılında iki uluslu Avustralya Yeni Zelanda Gıda Güvenliği Otoritesini (ANZFA) kurmuşlardır. Yeni Zelanda içerisinde yurt içi gıda güvenliğini Sağlık Bakanlığı halihazırda düzenlerken, birincil üretim ve ihracatta sertifika düzenlemeyi ise Tarım ve Orman Bakanlığı yürütmektedir.

Organizasyon Yapısı

ANZFA Avustralya içerisinde gıda yönetmeliğinde birlikteliği sağlamak amacıyla kurulan ve aynı zamanda, Yeni Zelanda ile gıda maddelerinin bileşimi ve etiket bilgilerinde standart oluşturmada iki uluslu bir yapıya sahip bir kurumdur.

ANZFA, endüstri ve bilimsel komite temsilcilerini içeren bağımsız bir kuruldur. Bilimsel komitelere uzmanlık alanlarına göre görev verilmektedir. Yeni Zelanda içerisinde gıda güvenliği standartlarını düzenlemek, uygulanmasını sağlamak ve gıda ihracatı için güvence sağlamak amaçlarıyla Gıda Güvenliği Otoritesi (NZFSA) kurulmuştur.

Amaçlar ve Sorumluluklar

ANZFA'nın Avustralya içerisindeki görevleri aşağıda yer almaktadır:

- Halk sağlığı ve güvenliğini korumak
- Taklit ve taşışi önlemek ve tüketiciye gerekli bilgi sağlamak
- Gıdada haksız rekabeti önlemek ve ticareti geliştirmek
- Yurtiçi ve uluslar arası gıda standartları arasında birlikteliği sağlamak
- Gıda ve gıda maddelerinin piyasadan çekilmelerinde izlenebilirliği koordine etmek
- Bir gıda standardına eklenebilecek konularda araştırmalar yürütmek
- Gıda güvenliği eğitimlerini yürütmek
- Bir gıda standardı ile ilgili konularda endüstri için uygulama kodları geliştirmek
- İthal edilen gıdalar için risk değerlendirme politikaları geliştirmek
- Güvenlik, bileşen ve etiketleme ve diğer düzenleyici tedbirlerle yönelik olarak gıda standartları oluşturmak ve geliştirmek
- ANZFA Yeni Zelanda'ya göre benzer sorumluluklara sahip olup, gıda maddelerinin bileşimi ve etiketleme konularında kısıtlı yetkilere sahiptir.
- ANZFA risk değerlendirme ve risk yönetimi görevlerine sahiptir.
- Gıda standartlarını oluşturma mevzuat ile belirlenmiş, açıklık ve danışmalık gerektiren bir işlemdir.
- NZFSA, ANZFA ile aynı sorumluluklara sahiptir (ANZFA tarafından oluşturulan bileşen ve etiketleme standartları hariç olmak üzere) fakat tedbirlerin uygulanmasında ve Yeni Zelanda'dan gıda ithalatı yapan ülkelere yönelik resmi güvence sağlanmasında ek sorumluluklara sahiptir.
- Yeni Zelanda gıda üretiminin %80'ini ihraç etmektedir.

2.Kanada

Kanada Gıda Denetim Kurumu (The Canadian Food Inspection Agency (CFIA)) tüm federal gıda denetimi ve mevzuat programlarını, bitki koruma ve hayvan sağlığı uygulamalarını birlikte yürütmek amacıyla 1997 yılında kurulmuştur.

Bu programlar ve uygulamaları daha önce Kanada Tarım ve Tarım-Gıda, Kanada Balıkçılık ve Okyanusları, Kanada Sağlık ve Kanada Endüstri departmanlarında gerçekleştirilmekteydi. Kanada Sağlık departmanı, Kanada'da satılan gıdanın besinsel kalitesi ve güvenliğine yönelik standartları ve politikalarını oluşturarak, kurumların gıda güvenliği ile ilgili faaliyetlerinde etkinliklerini değerlendirmektedir.

Kanada Gıda Denetim Kurumu, Kanada Sağlık departmanı tarafından oluşturulan gıda güvenliği ve beslenme kalite standartlarını yürürlüğe koyarak uygulamakta olup, gıdaya ilişkin tüm federal denetim hizmetlerini organize etmektedir.

Öncelikli olarak kayıt altına alınmayı gerektiren tüm imalatçı, üretici, ithalatçı, dağıtıcıların, Kanada hükümeti tarafından güvenlik, kalite, miktar, bileşen, işleme, kayıt altına alma, üretim, paketlenme ve etiketleme konularında düzenlenen federal standartları karşılaması gerekmektedir. Kurum ayrıca, Kanada'nın hayvan ve bitki kaynakları bazında hayvan hastalıkları ve bitki böceklerinin ortaya çıkması ve dağılmasını engellemeye yönelik olarak, hayvan sağlığı ve bitki korumaya yönelik politika ve standartları oluşturarak, denetim ve uygulamaları yürütmektedir.

Organizasyon Yapısı

Kuruma bir başkan yöneticilik yapar, Kanada Tarım ve Tarım-Gıda Bakanına direkt rapor verir. Başkana, bir yönetici sekreteri ve yönetim komitesi tavsiyede bulunur ve yardımcı olur. Ottawa'daki genel merkez ile Kurum görevini 4 alan ofisi, 18 bölge ofisi, 185 bölge ofisi ve 21 laboratuvar ve araştırma kuruluşları vasıtasıyla yürütmektedir.

Federal mevzuat, Kanada'ya ithal ve ihraç edilen, il/sınır'lardan geçen gıda ve gıda maddeleri ile hayvan, bitki ve ürünlerine uygulanmaktadır.

Amaçlar

Kurum, güvenli gıda, hayvan sağlığının korunması ve insana geçebilen hayvan hastalıklarının kontrolü, bitki böceklerinden bitkilerin korunmasına dair kontrolleri yürütmektedir.

- Gıda güvenliği, besinsel kalite, uygun olmayan etiketleme, gıda maddelerinde numune alma , hayvan sağlığı ve bitki korumayı standartlarının uygulamaları
- Denetim programlarının hazırlanması
- HACCP sistemi dahil gıda güvenlik kontrol sistemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması
- Hayvan hareketlerinin denetlenmesi
- Gıdalarda acil durum yönetimi, araştırma ve geri çağırma
- Tokum, bitki, yem ve gübrelerin laboratuvar testleri ve çevreye etkisinin değerlendirilmesi
- Araştırma (laboratuvarlar ve araştırma kuruluşları)
- Gıda güvenliği konuları ve uygulamalarına dair tüketici bilincinin artırılması
- Uluslar arası standart oluşturan organizasyonlara aktif katılım sağlamak

Sorumluluklar:

Kurum, gıda güvenliği alanında sorumlulukların paylaşılması temelinde çalışmaktadır. Kurum, federal olarak kayıt altına alınan gıda işleme ve üretim tesislerine yönelik denetimleri yürütürken, il ve bölgesel kurumlar ise iller ve bölgeler içerisindeki ürünlerin dağıtımını yapan gıda üretim tesislerinin denetiminden sorumludur. Belediyeler sınırları içerisinde gıda satış yerlerini ve hazır yemek üreten tesisleri denetlemekten sorumludur. Kurum, hükümet yargı organları, üreticiler, gıda işleyenler, dağıtıcılar, satış yerleri, ithalatçılar ile yayınladığı yönetmelikler, kılavuzlar ve endüstri standartlar aracılığı ile işbirliği yapmaktadır. Kurum, tüketiciler, endüstri ve üniversiteler, il ve bölgesel hükümet kuruluşları ve ilgili taraflar ile yakın işbirliği içerisinde çalışmakta ve danışmanlık almaktadır.

Danimarka

Gıda Güvenliği Kurumu, Gıda, Tarım ve Balıkçılık Bakanlığının bir parçası olarak Ulusal Gıda Kurumu ve Veterinerlik Hizmetinin birleştirilmesi ile 1997 yılında kurulmuştur. İki kurumun birleştirilmesindeki amaç, gıda denetimi ve mevzuatın etkinliğinin artırılması ve basitleştirilmesi ile gıda kontrolünde çiftlikten sofraya tüm denetim ve kontrollerin tek bir kurum yetkisinde birleştirilmesidir. Daha önce bu yetkiler, Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Balıkçılık Bakanlığı arasında bölünmüştü. Kurulan kurum ile geniş tüketici etkisi ve gıda kontrolünde görevlerin netleşmesi sağlanmıştır. Kontrol ve danışmanlık görevleri, bölgesel gıda kontrol hizmetlerine paylaştırılmıştır.

Organizasyon Yapısı

Bölgesel birimler veterinerlik ve gıda alanında bilgi ve danışmanlık sağlamaktadır. Bu kurumlar, gıda dairesi, veterinerlik dairesi, laboratuvar dairesi ve sekerlik bölümlerinden oluşmaktadır. Ulusal düzeyde Gıda Güvenliği Kurumunun Kontrol Koordinasyon birimi, gıda denetimi yönetiminde kontrol yöntemleri ve stratejilerin

geliştirilmesinden sorumludur.

Kurumun gıda güvenliği bölümü, mikrobiyolojik, kimyasal kontaminantlar, hijyen, gıda işletmelerinin organizasyonu ve çalışmaları, gıda ile temas eden amdde ve materyaller ile deterjan ve dezenfektanlar ile ilgili yönetmeliklerin uygulanmasından sorumludur. Ayrıca, Pazarlama, Beslenme ve Gıda teknolojileri alanında, Organik Gıda ve Kalite alanında, İthalat/İhracat alanında bölümleri bulunmaktadır. Son bölüm, hızlı alarm sistemi için temas noktası olarak görev yapmaktadır.

Amaçlar ve Sorumluluklar

1. Kurumun Sorumlulukları

- Tüketicilerin sağlık risklerine karşı korumak ve gıda güvenliğini geliştirmek
- Gıda maddeleri endüstrisi ile işbirliği içerisinde doğru ürün etiketlenmesini sağlamak
- Kümes hayvanlarının sağlık ve refahını korumak
- Gıda güvenliği ve beslenme alanlarında üretici ve tüketici arasındaki iletişimi geliştirmek
- Gıda maddeleri ve beslenme hakkında tüketicileri bilgilendirmek
- Üretim zincirinin her aşamasında değişmeyen, etkili kontrol ve deetimi sağlamak
- Basit ve tutarlı mevzuat hazırlamak
- Laboratuar araştırmaları ve araştırma çalışmalarını yürütmek

2. Bölgesel Birimlerin Sorumlulukları

- Gıda ve hayvan sağlığı kontrol ve danışmanlık hizmetini yürütmek
- Gıda endüstrisini kayıt altına alarak, çalışma izni vermek
- Veteriner pratisyenlere danışmanlık
- Laboratuar faaliyetleri dahil kontrol ve diğer denetimleri yürütmek
- Gıda mevzuatının uygulanmasını sağlamak
- Tüketiciler, çiftçiler, endüstri şirketlerine bilgi ve tavsiye sağlamak

Kurum, çiftlikten sofraya gıda güvenliğini sağlamak üzere kurulmuştur.

Fransa

Kurum, gıda güvenliği konusunun öneminin artması ve tüketicilerin gıda güvenliği konusunda ilgisinin artması nedeniyle, 1999 yılında, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Tüketici İşleri danışmanlığında kurulmuştur.

Organizasyon Yapısı

Kurum, gıda ve yem olarak kullanılan ürünlerin güvenlik ve beslenme yönünden kontrolünden sorumludur. Yönetim Kurulu tarafından yönetilen kurumsal bir yapı niteliğindedir. Kurul bir başkan yanında hükümet, tüketici organizasyonları temsilcileri, profesyonel organizasyonlar temsilcileri, kurum çalışanları ve bilim adamlarından oluşan 24 üyeden oluşmaktadır. Bilimsel politikanın devamlılığının sağlanmasında bilimsel komite sorumlu bulunmaktadır. Kurum laboratuvarları, bilimsel ve teknik destek sağlamanın yanında bilimsel araştırma programlarını yürütmektedir. Kurum, beslenme ve sağlık risklerinin değerlendirilmesi, veteriner ilaçlar, hayvan sağlığı ve refahı ile gıda güvenliği olmak üzere 4 bölümden oluşmaktadır.

Amaçlar ve Sorumluluklar

Kurumun görevi, teknik ve bilimsel destek çerçevesinde araştırmaları yürütmek, önerilerde bulunmak ve danışmanlık sağlamaktır. Ayrıca, eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerinden sorumludur. Bir hükümet organizasyonu olarak, ülkede gıda güvenliğinin sağlanması çerçevesinde riskleri değerlendirerek izlemektedir. İlgili Bakanlıklar yetkisi dahilinde olan görevlerde izleme ve kontrol görevi bulunmamaktadır.

Gıda güvenliği ile ilişkili olarak, ilgili Yönetmelik ve mevzuat hazırlıkları ile ilgili projeleri desteklemekte, yeni ürün ve üretilere onay vermektedir. Ayrıca;

- Gıda maddelerinin beslenme ve fonksiyonel özellikleri, ilaçlar haricinde özel beslenme amaçlı gıda maddeleri ve diyetetik ürünlerin özelliklerinin belirlenmesi
- GMO kaynaklı ya da bileşiminde bulunan gıda maddelerinin tüketimi ile ilgili sağlık risklerinin değerlendirilmesi
- Hammade üretiminden son tüketime kadar olan gıda zincirinde, içme suları dahil sorumluluk alanındadır.

ÜLKEMİZDE GIDA SANAYİNİN DURUMU

Türkiye deki Gıda üreten işyeri sayısı : 28.000

Unlu Mamüller	: % 63
Et Ürünleri	: % 2
Süt Ürünleri	: % 12
Su Ürünleri	: % 0.20
Meyve sebze işleme	: % 11
Bitkisel yağ	: % 3.5
Şekerli ürünler	: % 3
Alkollü Ürünler	: % 0.23
Meşrubatlar	: %0.31
Tasnif dışı gıdalar	: % 5

Ülkemiz gıda sanayisinin mevcut durumu ve Gıda bilimi konusunun multi disiplinler bir konu olması nedeniyle ziraat mühendisi,gıda mühendisi,kimya mühendisi,veteriner hekim ve biyolog gibi değişik meslek mensupları bu alanda görev almaktadır.

Gıda sanayi envanter verilerine göre, gıda sanayinin yaklaşık %14'ü hayvansal ürünleri üreten tesislerden ve %86'ı ise bitkisel ve diğer ürünleri üreten tesislerden oluşmaktadır (AB ülkelerinin büyük bir kısmında bu oranlar tam tersi durumdadır). Görüldüğü üzere, ülkemiz gıda sanayi çok geniş bir ürün ve üretim yelpazesinden oluşmaktadır.

Ülkemiz ve AB ülkelerinin gıda sanayileri bu itibarla değerlendirildiğinde büyük çapta yapısal farklılıkların olduğu gözlenmektedir.

Ülkemizde AB 'ye uyum çerçevesinde çıkartılması düşünülen gıda hijyeni ve konu ile ilgili diğer kanun tasarılarında öncelikle ülkemiz gıda sanayisini yapısının çok iyi analiz edilerek uygulama detaylarının bu yapıya uygun düzenlenmesi gerekmektedir.Bu çerçevede mevcut tasarılar incelenmiş değiştirilmesi veya ilave edilmesi gereken hususlar aşağıya çıkartılmıştır.

Buna göre; Kanunlar açık , sade, öz,, kısa ve genel esasları belirten kesin hükümler olması gerekir. Halbuki hazırlanan Kanun Tasarıları birbiri ile uyumsuz, çelişkili, karmaşık, dolambaçlı, aşırı teferruatlı, dili hukuk diline uygun olmayan ve yer yer hüküm ihtiva etmeyen tavsiye kararı gibi bir metinler yumağıdır. Kanun Tasarıları adeta Yönetmelik hatta Tebliğ hazırlama formatında hazırlanmış, Kanun hazırlama tekniğine uygun değildir.

Bu kapsamda;

1. Kanun Tasarılarının dili, Ülkemiz hukuk diline uygun değildir. Ülkemiz hukuk dilinde tavsiye yoktur. Direkt emredici hükümler vardır. Kanun tasarılarında bunu pek görememekteyiz. Örnek: **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri** kanun tasarılarının 7. madde 3. ve 4.fıkralar gibi..
2. Kanun dili açık ve net değildir. Örnek: **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri** kanun tasarılarının 24. maddesinde " yüksek seviyede " ifadesi , aynı kanun tasarılarının tanımlar başlıklı 4. maddesinin cc bendindeki "Resmi veteriner hekim " tanımlanırken nitelikli veteriner hekimden bahsedilmektedir. Nitelikli veteriner hekim ifadesi ülkemiz terminolojisinde bulunmamaktadır.
3. Kanun tasarılarındaki terimler birbirini tutmamaktadır. Örnek: **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri ile Veteriner Hizmetleri Kanun** tasarılarındaki "**Resmi Veteriner Hekim** " tanımları birbirleriyle uyuşmamaktadır.
4. Başka kanunlardaki terimlerle bu kanun tasarılarındaki terimlerde birbirleriyle uymamaktadır. Örnek Su Ürünleri Kanunundaki su ürünleri terimi ile **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri ile Veteriner Hizmetleri Kanun** tasarılarındaki su ürünleri terimi gibi.
5. Kanun tasarılarında ekler verilmiş ama bu eklerin ne olduklarına dair herhangi bir başlık ilave edilmemiş. Örnek: **Veteriner Hizmetleri Kanun** tasarıları ekleri gibi
6. **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri** kanun tasarılarının 42. maddesinde ve **Veteriner Hizmetleri Kanun** tasarılarının 18. maddesinde çeşitli hizmetlerden ücret ve harç alınacağı ifade edilmektedir. Ülkemiz kanun tekniği açısından mükelleften alınacak ücret,harç ,ceza v.b. hususların miktarı kanunda mutlaka verilmesi gerekir. Kanun tasarılarında alınacak ücretlerin miktarı verilmediği gibi alınacak ücretin AB'den daha aşağı olamayacağı ifade edilmektedir. Ülkemiz koşullarının farklı ve kişi başına düşen milli gelirin AB'den en az 1/5 oranında olduğu düşünülecek olursa AB ile aynı ölçütte hizmetin ücretlendirilme anlayışı ülke gerçeklerinden uzak ve sadece rant peşinde koşan bir anlayışı ifade etmektedir ki bu anlayışı kabul etmek mümkün değildir. Kaldığı

değinen hizmetleri yapmak üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Belediyelerde resmi olarak görevlendirilmiş ve istihdam edilmiş bir veteriner hekim hizmet alanı varken resmi veteriner hekim kavramı adı altında; ülkemiz koşulları göz ardı edilerek ve kamu otoritesi adına yapılacak denetleme hizmeti ücretlendirilerek zaten zor şartlarda ayakta durmaya çalışan tarım ve gıda sektörüne ağır bir darbe vuracaktır. Bu durum kabul edilemez.

7. Kanun taslaklarında yetkili merci kargaşa ve terminoloji kargaşası bulunmaktadır. Örnek: **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri** kanun taslağının 29. maddesinin 2. fıkrasında " Yetkili makam, sadece Bakanlık tarafından belirlenen standartlara uygun ....." demektir. Aynı kanunun tanımlar başlıklı 4. maddesinde " Yetkili Makam "olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığını, "Bakanlık" olarak ta Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ifade edilmektedir. Bu tanımlar dikkate alınarak cümle tekrar okunduğunda "Tarım ve Köyişleri Bakanlığı sadece Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından belirlenen standartlara uygun....." gibi bir anlam çıkmaktadır. Böyle bir ifadenin hukuksal bir metinde yer alması taslakları hazırlayanların dil bilgisi kurallarını gözardı ettiklerine bir örnektir.

Ayrıca aynı maddenin 1.,2.,3.,6.fıkralarında yetkili makamdaki 2. ve 7. maddelerde ise Bakanlık'tan bahsetmektedir. Bir kanun da terminoloji olarak tek bir terminoloji kullanılması gerekir. Kanun taslağının tek bir maddesi içinde bile farklı terminoloji kullanılmaktadır.

8. **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri** kanun taslağında hayvansal kökenli gıdalarla ilgili terminolojiye yer verilmiş bitkisel gıdalarla ilgili hiçbir terminolojiye yer verilmemiştir. Bu durumun mevzuat hazırlama bilgi ve becerisinden yoksun olmakla izah edilemeyeceği ve bir tercihin ürünü olduğu düşünülmektedir. Yine; özel hijyen şartlarının sadece hayvansal gıdalar için düzenlenme isteğinin diğer gıdaların mesela bebek mamalarının hiçbir risk taşımadığını anlamınamı gelmektedir diye düşünmek gerekir.

9. Şimdiye kadar yem kanunu içinde yer alan kedi köpek mamaları ve rendering tesisleri ile ilgili hususlar **Veteriner Hizmetleri Kanun taslağı** içinde yer almıştır. Şimdiye kadar bu konular, bütün dünyada olduğu Türkiye'de de yem kanununun içinde mütalaa edilirken **Veteriner Hizmetleri Kanun** taslağının içerisinde yer verilmesinin sebebi anlaşılammıştır.

10. Birbirleriyle paralel kanunlar olan yem ve gıda kanunlarının da ayrı ayrı yol takip edilmiştir. Şöyle ki **yem kanun taslağında** yem hijyenine yer verilirken **gıda kanun taslağında** aynı husus **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri ile Veteriner Hizmetleri Kanun** taslağı içerisinde yer verilmiştir. Bunun sebebi anlaşlamadığı gibi, hiçbir AB'ne üye ülkelerde gıda hijyeni gıda kanunundan ayrı düşünülmemiştir. Çünkü gıda kanunları hazırlanırken esas amaç gıda güvenliğinin sağlanması, gıdayı taklit ve taşışten korumaktır. Diğer bütün hususlar bu iki hususun sağlanmasına yöneliktir. Gıda güvenliği de, gıdaların insan sağlığı için hiçbir tehlike oluşturmayacak şekilde üretilmesi, ambalajlanması, korunması ve tüketiciye ulaştırılması aşamalarında yapılacak kontrollerin, değerlendirmelerin ve uygulamaların nihai tüketiciye ulaşmaya kadar her türlü tehlikeden korunmasıdır. Görüldüğü gibi gıda güvenliği, için gıda hijyeni şarttır. Bugün dünyanın yüz yüze olduğu problemlerden bir tanesi, üretilen ve tüketilen gıda maddelerinin güvenilirlik seviyesinin yeterli olmayışdır. Gelişmiş ülkeler üretilen gıdaların güvenilirliğinin temini için yıllardan beri bir çok çalışma yapmaktadır. Örneğin tarlada gübre kullanımının planlanması, pestisitlerle mücadele, veteriner ilaçlarının bakiyelerinin eser miktarlara düşürülmesi, üretim tesislerinde gıdaların işlenmesi, muhafazası, ambalajlanması, taşınması, tüketiciye sunumu ve bunların yanı sıra son zamanlarda genetik tarım mühendisliği alanlarında yapılan çalışmalarla üretilen gıdanın güvenilirliği sağlanmaya çalışılmaktadır.

Gıda Hijyen Kanun Tasarısının Yem ve gıda işletmelerinin kayıt altına alınması, onaylanması başlıklı 45 inci maddesinde gıda işletmelerinin Bakanlık tarafından kayıt altına alınma zorunluluğunu getirmekte ancak bu kayıt işleminin içeriği ne amaçlandığı anlaşılammaktadır.

Ülkemiz; gıda üretimi ve ihracatı açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Gerek ülkemiz insanının sağlıklı bir biçimde beslenmesi ve gerekse gıda maddeleri ihracatımızın istenilen düzeye getirilebilmesi için ürettiğimiz gıdaların güvenilirliğinin ve uluslararası standartlara, direktiflere, tavsiyelere uygunluğunun sağlanması gereği kabul edilmektedir. Avrupa Birliğinde "Gıda Güvenliği ve Tüketiciyi Koruma" öncelikli politikalar arasındadır. Bu politikanın kapsamında gıdaların, tarladan veya elde edildiği kaynaktan son satış noktasında tüketiciye ulaştırılmasına kadar geçen evrelerde etkin bir Kalite Kontrol ve dolayısıyla tüketicinin sofrasında Güvenilir bir Gıda ürününün tüketilmesi hedeflenmektedir. Bunun için prensip, gıdaların kalite kriterlerinden ve kalite kontrolünden sorumlu olan resmi otorite ile gıda üretim ve işleme sektörleri, araştırma-geliştirme kuruluşları, özel kalite kontrol laboratuvarları, sivil toplum örgütleri ve medya arasında yapılan işbirliği ile Gıda Kontrol Sisteminin dinamik bir hale gelmesini sağlamaktır. Taslak metinlerle amaçlanan, gıdayı alt gruplara bölmek ve bölümlenen alanları belli meslek gruplarının hizmet alanı haline getirmek değil gıdayı bütüncül bir yaklaşımla ele almak amacına hizmet edilmelidir.

11. AB sürecinde mevzuatlar hazırlanırken tarafların görüşleri alınarak mevzuatın mümkün olduğu kadar hatasız çıkması amaç olması gerekmekte iken hazırlanmış olan taslak metinlerde görüş isteme süresinin oldukça kısa tutulması düşüncesinin altındaki neden sorgulanmalıdır.

12. Kanun taslakları hazırlanırken Türkiye'nin bu konuda hiçbir tecrübesi ve geleneği yokmuş gibi davranılmış ve Türk kamu idaresinin ve yargısının aşına olduğu sistemler ve usuller , terimler yok sayılmış ve metinler AB uygulama metinlerinden tercüme edilerek oluşturulmuştur. Elbette AB ile teknik uyumu sağlamak üzere AB mevzuatı dikkate alınacaktır ancak ülkemiz mevzuatının eksikliklerinin giderilmesi yerine hepten yok sayarak "AB'nin isteği!" adı altında ülkemiz menfaatini yok sayıp, mevzuatı sadece belli meslek mensuplarının kazanımına dönüştürme isteği kabul edilemez bir durumdur. Diğer yandan dinamik bir konu olan gıda mevzuatındaki değişimlerin

oldukça zor olan Kanun yapma tekniği ile karşılanması günün değişen şartlarına göre mevzuatı değiştirme gereği beklentileri karşılamayacaktır. Zira Kanun yapma prosedürü oldukça zor bir süreci kapsamaktadır. Teknik olarak çerçeve Kanun ve değişen şartlara göre değiştirilen Yönetmelik ve Tebliğ'lerle mevzuat oluşturulması ana ilke olarak kabul edilmelidir

SONUÇ OLARAK: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan "Gıda Kanunu", "Yem Kanunu", "Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yemin Resmi Kontrolleri Kanunu" ve "Veteriner Hizmetleri Kanunu" taslaklarının Ülkemizin ihtiyacını karşılamaktan uzak, belli bir meslek grubunun mesleki kazanımları üzerine kurgulanmış ve diğer meslek gruplarını ve ülkemizin gerçeklerini yok sayan bir anlayışın ürünü olarak hazırlandığı görülmektedir.

5179 sayılı kanunda 4 üncü maddesinde yer alan " Gıda maddeleri ve gıda ile temas eden madde ve malzemeleri üreten işyerleri, bu konuda Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte öngörülen asgari teknik ve hijyenik şartlara uyarak gıda işyeri çalışma izni ve sicil numarasını almak zorundadır. Üretilecek gıda maddelerinin Türk Gıda Kodeksinde tanımı yapılmış olanların ilgili kodekse uygun üretileceğine dair yazılı beyan ile etiket örneğini ibraz etmesi üzerine söz konusu ürünlere, her ürün için izin belgesi ve numarası verilir.Ürün Tebliği yayımlanmamış gıdaları üreten işyerleri, üretime geçmeden önce izin almak ve diğer tescil işlemlerini yaptırmak zorundadır. Alınan belgeler, alındığı şartların değişmemesi kaydıyla, miras yoluyla intikalinde geçerliliğini devam ettirir. Üretim izni, gıda sicili ve gıda işyerlerinin taşınması gereken asgari teknik ve hijyenik şartlara ait kurallar, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. " Şeklindeki bir maddenin Gıda Kanunu tasarısı içinde yer alması gerekmektedir.

Gıda Kanunu taslağının tanımlar bölümünde "Sorumlu Yönetici" tanımı yapılmış ancak sorumlu yönetici olabilme koşulları ile yetki ve sorumluluklarının nasıl belirleneceği hususu belirtilmemiştir. Bu durum taslak metnin önemli eksikliklerinden bir tanesidir.

Gıda konusu ağırlıklı gıdanın asgari kalite kriterlerinin belirlenmesi ile gıda hijyeninden oluşmaktadır. Bu kapsamda gıda konusunun birden fazla Kanun taslakları ile belirlenmesi mantığı bilimsel bir temele dayanmaktan uzak olduğu gibi AB'de halen yürürlükte bulunan gıda mevzuatı ile de çelişiklik göstermektedir. Ülkemizin gıda sanayisinin yapısı dikkate alındığında değinilen taslak metinlerin hükümleri ile gıda hizmetlerini sağlıklı bir şekilde yürütmek mümkün görülmemektedir.

Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yemin Resmi Kontrolleri Kanunu taslağında Gıda bünyesi içerisinde yer alan bazı sektörlerle(hayvansal kökenli gıdalar) ilişkin özel ifadeler yer almaktadır. Oysa gıda konusunu bütüncül bir yaklaşımla ele almak gerekir. Gıdanın kökeni ne olursa olsun aynı öneme haiz olduğu ve günümüzde işlenmiş gıdaların artık bir çok bileşenden meydana geldiği reddedilemez bir gerçektir. Böyle iken, gıdayı kaynağına göre sınıflandırmak bilim bilmemezlikten öte ülke menfaatlerini bazı menfaatlerin altına koyma çabası olarak görülmektedir.

Yukarıda değinilen gıda ile ilgili yasa taslaklarının ülkemiz gıda sanayisinin ve toplumumuzun ihtiyaçlarını karşılama isteğinden çok, Avrupa Birliğine uyum bahane edilerek bu durumdan nemalanabilecek grupların görüşleri ve düşünceleri doğrultusunda hazırlandığı sonucu görülmektedir. Bu tasarıların düzeltilmeden mevcut haliyle yasallaşması halinde gıda sektöründe ve hizmetlerinde büyük bir kaos yaşanması kaçınılmazdır. Taslak metinleri hazırlayan Tarım ve Köyişleri Bakanlığından; taslak metinlerin ülkemiz menfaatine uygun olarak, ülkemiz koşulları ve bilimsel gerçeklerini gözardı etmeden ve gıda sektöründe; çok disiplinli meslek alanı olarak mesleklerin çatışmasını değil uzlaşısını hedefleyen ve kendi bilimsel yetenek ve uzmanlık alanlarını sürece katabilecekleri bir düzenleme yapmasını beklemekteyiz. 10.08.2006

TMMOB ZİRAAT-GIDA-KİMYA MÜHENDİSLERİ ODALARI GENEL GÖRÜŞÜ
29.08.2006

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞINCA HAZIRLANMIŞ OLAN GIDA DENETİMİ İLE İLGİLİ 4 ADET YASA TASLAĞI'NA YÖNELİK GENEL GÖRÜŞLER

Bilindiği gibi, Türkiye'nin 2003 yılında yayınladığı Ulusal Program'da Tarım ve Köyışleri Bakanlığı tarafından, gıda güvenliği mevzuatına uyum çerçevesinde gerekli kurumsal yapılanmanın oluşturulması orta vade öncelikleri arasında yer almakta olup Kurumsal yapılanmada, gıda güvenliği ve kontrolü sisteminin güçlendirilmesi, etkinleştirilmesi ve mevcut kontrol yöntemlerinin AB Müktesebatında belirtilen gıda güvenliği standartları ile uyumunda gerekli çalışmaların biran evvel tamamlanması gerekmektedir.

Gıda güvenliği, AB'de en önemli gündem maddelerindedir. Tüketicilerin gıda güvenliği konusunda süregelen endişelerine Topluluğun mevcut tepkisinin bir yönü, gıda güvenliği konularından sorumlu olan tüm hizmetleri Sağlık ve Tüketiciyi Koruma Genel Müdürlüğünde 1999'da bir araya getirmek olmuştur. Bu şekilde, tüm mevcut kaynaklar birleştirilerek etkin gıda güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Gıda güvenliği alanında, AB'ye üye devletlerde yeni kurumsal düzenlemeler uygulamaya konmak istense de halen AB ülkelerinin tamamının kabul ettiği ortak bir gıda politikası henüz oluşturulamamıştır. Devletlerin kendi sektörel yapıları ve ülke ihtiyaçlarını (tüketici alışkanlıkları ve üretim potansiyeli) göz önünde tutarak gıda konusunda farklı uygulamalarda buldukları gözlenmektedir. Ancak son yıllarda Üye devletlerde gıda güvenliği kurumları kurulmakta ve bu yeni kurumlar gıda kontrolü açısından önemli sorumluluklar yüklenmektedir.

Bu itibarla AB'ye aday üye olan ülkemizde de ülke genelinde gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemeleri üreten işyerleri ve gıda satış yerlerinin etkin bir biçimde kontrol ve denetiminin yapılarak tüketicilere güvenli gıda arzının sağlanması hedeflenmelidir.

22-23 Şubat 2005 tarihinde Brüksel'de yapılan Avrupa Komisyonu tarafından TAIEX ve DG SANCO işbirliği ile düzenlenen "Gıda Kontrol Mevzuatı İstişare Toplantısı"nda Veteriner Kanunu Tasarısı ile Gıda Kanununun AB müktesebatı ile uyum durumları ayrıntılı olarak değerlendirilmeye alınmış, AB yetkilileri tarafından mevcut Gıda Kanunu ve Taslak Veteriner Kanununda çakışmalar ve tutarsızlıklar olduğu, tüm kontrol hizmetlerinin merkezi otorite ve buna bağlı yerel otoriteler tarafından gerçekleştirilmesinin gerekliliği ve Bakanlığın yeniden yapılandırılmasına ilişkin Kanun Tasarısı, Veteriner Çerçeve Kanunu ve Gıda kanunu arasında tutarlılık ve bütünlük olması gerektiği ifade edilmiştir.

AB müktesebatıyla uyumlu Türk mevzuatı hazırlanması hususunda; yeni veteriner kanunu ile AB gereksinimlerini karşılamayan mevcut gıda kanunu yerine hazırlanacak yeni gıda kanununun bir paket halinde, dublikasyonları ve uyumsuzlukları ortadan kaldıracak şekilde aynı zamanda hazırlanması ve sunulması kararlaştırılmıştır.

Aynı konuda 26 Mayıs 2005 tarihinde Brüksel'de yapılan ikinci toplantı da "Gıda Kontrol Mevzuatı Danışma Toplantısı" "Gıda, Yem ve Veterinerlik paketinin hazırlanması ve aynı zamanda Meclise sunulması" kararlaştırılmış ve bu paketin;

- Birinci kısım: Gıda Güvenliği Esasları- 178/2002/EC ile uyumlu Gıda Kanunu
- İkinci kısım: Gıda Hijyeni Kuralları- (Resmi kontrollere dair 882/2004/EC, genel hijyen kurallarına dair 852/2004/EC, spesifik hijyen kurallarına dair 853/2004/EC ve 854/2004/EC Yönetmelikleri)
- Üçüncü Kısım: Veterinerlikle ilgili kurallar
- Dördüncü kısım: Yem ile ilgili kurallar. Kısımlarından oluşması öngörülmüştür.

Gıda sanayii envanter verilerine göre, gıda sanayiinin yaklaşık %14'ü hayvansal ürünleri üreten tesislerden ve %86'ı ise bitkisel ve diğer ürünleri üreten tesislerden oluşmaktadır (AB ülkelerinin büyük bir kısmında bu oranlar tam tersi durumdadır). Görüldüğü üzere, ülkemiz gıda sanayi çok geniş bir ürün ve üretim yelpazesinden oluşmaktadır. Ülkemiz ve AB ülkelerinin gıda sanayileri bu itibarla değerlendirildiğinde büyük çapta yapısal farklılıkların olduğu gözlenmektedir.

Ülkemizde AB 'ye uyum çerçevesinde çıkartılması düşünülen gıda hijyeni ve konu ile ilgili diğer kanun tasarılarında öncelikle ülkemiz gıda sanayisini yapısının çok iyi analiz edilerek uygulama detaylarının bu yapıya uygun düzenlenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede mevcut taslaklar incelenmiş değiştirilmesi veya ilave edilmesi gereken hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Kanunların açık, sade, öz, kısa ve genel esasları belirten kesin hükümlerle yazılması gerekir. Oysa, hazırlanan Kanun Taslakları birbiri ile uyumsuz, çelişkili, zaman zaman yanlış ifadeler içeren, karmaşık, dolambaçlı, aşırı taferruatlı, dili hukuk diline uygun olmayan ve yer yer hüküm ihtiva etmeyen tavsiye kararı gibi bir metinler yumağıdır. Kanun Taslakları adeta Yönetmelik hatta Tebliğ hazırlama formatında hazırlanmış, dolayısıyla Kanun hazırlama tekniğine uygun değildir.

Bu kapsamda;

1- Kanun Taslaklarının dili, Ülkemiz hukuk diline uygun değildir. Ülkemiz hukuk dilinde tavsiye yoktur. Direkt emredici hükümler vardır. Kanun taslaklarında bu pek görülememektedir. Örnek: **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin**

Resmi Kontrolleri kanun taslağının 7. madde 3. ve 4. fıkraları gibi.

2- Kanun dili açık ve net değildir. Ağırlıklı AB Direktiflerinden tercüme edildiğinden, Türkçe kuralları açısından ciddi hatalar ve anlam kaymaları mevcuttur. Örnek: **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri** kanun taslağının 24. maddesinde "yüksek seviyede" ifadesi gibi. Zaman zaman subjektif ifadeler yer almaktadır. Örnek: Gıda Kanununda yer alan "gıda ticaretinde adil uygulamalar" gibi

3- Kanun taslaklarındaki terimler gerek isim, gerekse tanım yönünden birbirini tutmamaktadır. Örnek: **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri ile Gıda Kanun** taslaklarından birinde "**Resmi Gıda/ Yem Denetçisi**" ifadesi, diğerinde ise "**Gıda Denetçisi**" ifadesi yer almaktadır. Yine **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri ile Veteriner Hizmetleri Kanun** taslaklarından birinde "**Kümes Hayvanları**" diğerinde "**Kanatlı Hayvan**" tanımı yer almaktadır.

4- Başka kanunlardaki terimlerle bu kanun taslaklarındaki terimler de birbirleriyle uyumlu değildir. Örnek Su Ürünleri Kanunundaki su ürünleri terimi ile **Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri ile Veteriner Hizmetleri Kanun** taslağındaki su ürünleri terimi gibi.

5- Kanun taslaklarında ekler verilmiş ama bu eklerin ne olduklarına dair herhangi bir başlık bulunmamaktadır. Örnek: **Veteriner Hizmetleri Kanun** taslağı ekleri gibi.

6- Kanun tasarılarında her Kanun'un cezai hükümlerini kendi içerisinde barındırması gerekmektedir. Bu anlamda, Gıda Kanunu ile ilgili cezai hükümler kendi içerisinde olmalıdır

7- Kanun tasarılarında birçok maddede "Bakanlıkça yürütülür", "Bakanlıkça koordine edilir", "Bakanlıkça belirlenir" gibi ifadeler bulunmaktadır. Örnek: Gıda Kanunu Madde 11, Madde 12 gibi. Bu görevin nasıl yapılacağı hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle benzer ifadelerin bulunduğu her maddede "....usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir" hükmü yer almalıdır

8- Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri kanun taslağının 42. maddesinde ve **Veteriner Hizmetleri Kanun** taslağının 18. maddesinde çeşitli hizmetlerden ücret ve harç alınacağı ifade edilmektedir. Ülkemiz kanun tekniği açısından mükelleften alınacak ücret, harç, ceza v.b. hususların miktarı kanunda mutlaka verilmesi gerekir. Kanun taslaklarında alınacak ücretlerin miktarı verilmediği gibi alınacak ücretin AB'den daha aşağı olamayacağı ifade edilmektedir. Ülkemiz koşullarının farklı ve kişi başına düşen milli gelirin AB'den en az 1/5 oranında olduğu düşünülecek olursa AB ile aynı ölçütte hizmetin ücretlendirilme anlayışı ülke gerçeklerinden uzak ve sadece rant peşinde koşan bir anlayışı ifade etmektedir ki bu anlayışı kabul etmek mümkün değildir.

9- Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri kanun taslağında hayvansal kökenli gıdalarla ilgili terminolojiye yer verilmiş bitkisel gıdalarla ilgili hiçbir terminolojiye yer verilmemiştir. Bu durumun mevzuat hazırlama bilgi ve becerisinden yoksun olmakla izah edilemeyeceği ve bir tercihin ürünü olduğu düşünülmektedir. Bilindiği gibi ülkemiz gıda üretiminde özellikle belli ürünlerde "aflatoksin" sorunu bütün yakıcılığı ile yaşanmaktadır.

Aflatoksin sorununun gıda hijyeni kapsamı içinde olmadığını düşünmek mümkün değildir. Yine; özel hijyen şartlarının sadece hayvansal gıdalar için düzenlenme isteğinin diğer gıdaların mesela bebek mamalarının hiçbir risk taşımadığı anlamına mı gelmektedir diye düşünmek gerekir.

10- Şimdiye kadar yem kanunu içinde yer alan kedi köpek mamaları ve rendering tesisleri ile ilgili hususlar **Veteriner Hizmetleri Kanun taslağı** içinde yer almıştır. Bu konular, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yem mevzuatının içinde mütalaa edilirken **Veteriner Hizmetleri Kanun** taslağının içerisinde yer verilmesinin sebebi anlaşılabilir değildir.

11- Yukarıda da sözü edildiği gibi, Kanunların eş zamanlı olarak hazırlanması ve yürürlüğe konmasındaki temel amaç, duplikasyonları ve uyumsuzlukları önlemek iken "Gıda Kanunu" tasarısına rağmen hala gıda güvenliği'nin neden bir de "Veteriner Hizmetleri Kanunu" tasarısında yer aldığı anlamak mümkün değildir. Tarım sektörü tarla, besicilik, üretim, pazarlama, kalite kontrolü, çevre, sağlık (insan ve çevre) gibi alanlarla bir bütündür. Bu nedenle de bu alanlarda çalışanlarda tüm meslekleri kapsamaktadır. Tüm kesimlerce bilinmektedir ki, gıda konusu çok disiplinli bir konudur ve hükümlerin sadece gıda kanununda yer alması, bu gerçeği değiştirmeyecektir.

12- Kanun Taslaklarında itiraz hakkını belirleyen ve disipline eden maddeler yer almamaktadır. İtiraz hakkının ne şekilde kullanılacağı belirtilmemiştir.

13- AB sürecinde mevzuat hazırlanırken tarafların görüşleri alınarak mevzuatın mümkün olduğu kadar hatasız çıkması amaç olması gerekmekte iken hazırlanmış olan taslak metinlerde görüş isteme süresinin oldukça kısa tutulması düşüncesinin altındaki neden sorgulanmalıdır.

14- Kanun taslakları hazırlanırken Türkiye'nin bu konuda hiçbir tecrübesi ve geleneği yokmuş gibi davranılmış ve Türk kamu idaresinin ve yargısının aşına olduğu sistemler ve usuller, terimler yok sayılmış ve metinler AB uygulama metinlerinden tercüme edilerek oluşturulmuştur. Elbette AB ile teknik uyumu sağlamak üzere AB mevzuatı dikkate alınacaktır. Ancak ülkemiz mevzuatının eksikliklerinin giderilmesi yerine "AB'nin isteği!" Adı altında ülkemiz menfaatlerini yok saymak kabul edilemez bir durumdur. Diğer yandan dinamik bir konu olan gıda mevzuatındaki değişimlerin oldukça zor olan Kanun yapma tekniği ile karşılanması günün değişen şartlarına göre mevzuatı değiştirme gereğini karşılayamayacaktır. Zira Kanun yapma prosedürü oldukça zor bir süreci kapsamaktadır.

Teknik olarak çerçeve Kanun ve değişen şartlara göre değiştirilen Yönetmelik ve Tebliğ'lerle mevzuat oluşturulması ana ilke olarak kabul edilmelidir Gıda konusu ağırlıklı gıdanın asgari kalite kriterlerinin belirlenmesi ile gıda

hijyeninden oluşmaktadır. Bu kapsamda gıda konusunun birden fazla Kanun'da ele alınması mantığı bilimsel bir temele dayanmaktan uzak olduğu gibi AB'de halen yürürlükte bulunan gıda mevzuatı ile de çelişkilik göstermektedir. Ülkemizde gıda sanayiinin yapısı dikkate alındığında değinilen taslak metinlerin hükümleri ile gıda hizmetlerini sağlıklı bir şekilde yürütmek mümkün görülmemektedir.

Yukarıda değinilen yasa taslaklarının gelen görüşler doğrultusunda bir kez daha detaylarıyla değerlendirilmesi uygun olacaktır. Düzeltilmeler yapılmadan yasalaşması halinde gıda sektöründe ve hizmetlerinde büyük bir kaos yaşanması kaçınılmazdır. Taslak metinleri hazırlayan Tarım ve Köy İşleri Bakanlığında; taslak metinlerin ülkemiz menfaatine uygun olarak, ülkemiz koşulları ve bilimsel gerçeklerini gözardı etmeden ve gıda sektöründe; çok disiplinli meslek alanı olarak mesleklerin çatışmasını değil uzlaşısını hedefleyen ve kendi bilimsel yetenek ve uzmanlık alanlarını sürece katabilecekleri bir düzenleme yapmasını beklemekteyiz.

"Gıda Kanunu" taslağı hk.taslak görüş

GIDA KANUNU TASLAĞI'NA YÖNELİK GÖRÜŞLER

1- Kapsam bölümünün son bendi olan " Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır" ifadesi çok genel olup, nereye yönlendirme yaptığı ve kriterleri daha net belirtilmelidir. Ayrıca, depolama aşaması da kapsama dahil edilmelidir.

2- Taslağın "Diğer Tanımlar" başlıklı 4. Maddesinde yer alan "Enteral beslenme ürünleri", "Özel Tıbbi Amaçlı Diyet Gıdalar" ve "Tıbbi Amaçlı Bebek Mamaları" tanımlar metinden çıkartılmalıdır. Bu ürünler, tüm tarafların da gayet iyi bildiği gibi gıda maddesi tanımı içerisinde yer almaktadır. Taslak içerisinde haklarında ayrıca tanımlamay gerektiren özel hüküm bulunmamaktadır. Kalite tanımının gıda kanununda bulunmasında bir gereklilik olmadığından, bu tanımın da çıkartılması uygun olacaktır.

3- Bulaşanlar tanımı " Üretimi veya pazarlanması süresince, gıdaya istenmeden çeşitli şekillerde bulaşan veya ortaya çıkan her türlü madde ve bileşikler," şeklinde düzenlenmelidir. Aksi durumda AB direktiflerinde ve ulusal mevzuatımı_ö_z da bulaşanlar kapsamında yer alan ve ülkemiz açısından büyük önem taşıyan aflatoksin, bulaşan olmaktan çıkacaktır.

4- Doğrulama tanımı "Gıda mevzuatınca belirlenen hükümlerin yerine getirilip getirilmediğinin tarafsız kanıtlar göz önünde bulundurularak incelenmesi veya değerlendirilmesi yoluyla kontrol edilmesini", Gıda işletmecisi tanımı "Kontrolü altında gerçekleşen gıda işinin gıda mevzuatı hükümlerine uygunluğunu sağlamaktan sorumlu gerçek veya tüzel kişiyi", Gıda denetçisi tanımı "Gıda güvenliğinin sağlanmasına yönelik olarak her türlü resmi kontrol ve denetimini gerçekleştirmek üzere , Devlet Memurları Kanununa tabi, bu Kanunun amaç ve kapsamı dahilindeki konularda en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş ve Bakanlık tarafından eğitim verilerek yetkilendirilmiş merkez ve taşra teşkilatında çalışan personeli", Gıda denetçi yardımcısı tanımı "Gıda denetçisine yardımcı olmak üzere Devlet Memurları Kanununa tabi, bu Kanunun amaç ve kapsamı dahilindeki konularda en az lise düzeyinde öğrenim görmüş ve Bakanlık tarafından eğitim verilerek yetkilendirilmiş taşra teşkilatında çalışan personeli", Perakende tanımı " Gıda ile ilgili, nihai tüketicieye satış veya teslim noktasındaki işler ve/veya işleme süreci ve depolamayı ifade etmektedir. Perakende; dağıtımın uç noktalarını, yemek verme hizmetlerini, fabrika kantinlerini, kurumsal yemekhaneleri, lokantaları ve benzeri diğer gıda hizmetleri faaliyetlerini, dükkanları, süpermarket dağıtım merkezlerini ve toptan satış noktalarını kapsar", Risk tanımı "İnsan Sağlığı üzerindeki olumsuz etki yaratma ihtimali ve bu etkinin tehlike ile sonuçlanabilecek şiddeti arasındaki fonksiyonel ilişkiyi", Sorumlu yönetici tanımı "Gıda mevzuatı hükümlerine uygun olarak üretim yapılması ve gıda laboratuvarlarının yönetilmesinden gıda işletmecisiyle birlikte sorumlu olan; yapılan işin türü ve büyüklüğüne göre, bu Kanun amaç ve kapsamında yer alan konularda lisans düzeyinde öğrenim görmüş kişiyi",

Tağışış tanımı "Gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemenin besleyici değere sahip veya ürüne temel özelliğini veren öğelerinin tamamının veya bir bölümünün çıkarılmasını veya miktarının azaltılmasını ve/veya değeri aynı olmayan diğer maddenin katılmasını",

Taklit tanımı "Gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemenin şekil,bileşim ve niteliği itibariyle yapısında olmayan özellikleri varmış gibi göstermeyi," şeklinde düzenlenmelidir.

5- İzlenebilirlik tanımında yer alan "gıda üreten hayvan" ifadesi "gıda kaynağı olan hayvan" olarak değiştirilmelidir.

6- 5. Madde'nin 8. bendinin amacı aşan ifadeler içermekte olduğundan bu paragraf " Bir gıdanın belirlenen güvenlik hükümlerine uygun olması; bu uygunluğa karşın gıdanın güvenli olmadığına dair şüphe bulunması durumunda, Bakanlığın o gıdanın pazara çıkartılmasına sınırlamalar getirecek uygun önlemleri almasına veya pazardan çekilmesini talep etmesine engel olamaz." şeklinde düzenlenmelidir.

7- 7. Madde'nin 2. paragrafı birincinin tekrarı niteliğinde olduğundan çıkartılması uygun olacaktır.

8- 8. Madde "Kamu istişaresine elvermeyen acil durumlar hariç, gıda mevzuatının hazırlanması, değerlendirilmesi ve yeniden gözden geçirilmesi sırasında, Bakanlık dolaylı veya dolaysız tüm taraflarla açık ve şeffaf bir şekilde kamu istişaresi yapar." Şeklinde düzenlenmelidir.

9- Denetim sonuçlarının gerektiğinde tüketicilerle paylaşılabilceğini belirtir bir hüküm bulunmalıdır.

10 – 10. Madde " Gıda güvenliğinin sağlanması, taklit ve taşışışın önlenmesi amacıyla; gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerin taşması gereken asgari kalite ve hijyen kriterleri ile ürünlerin özelliklerinin belirlendiği ve

aroma, katkı maddeleri, bulaşanlar, pestisit kalıntıları, veteriner ilaç kalıntıları, etiketleme-ambalajlama, numune alma ve analiz metotları, taşıma-depolama, gıda hijyeni, işyeri özellikleri ve benzeri bölümlerden oluşan Gıda Kodeksi, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak ve gerektiğinde komisyonlar oluşturularak AB mevzuatı, Kodeks Alimentarius komisyonu kararları çerçevesinde ülke koşulları dikkate alınarak, Bakanlıkça hazırlanır ve yayımlanır.”

“Kodeks Alimentarius Komisyonunun temas noktası Bakanlıktır, komisyona ilişkin çalışmalar Bakanlıkça yürütülür.”

“Bakanlık, gıda kodeksi çalışmalarında veri sağlamak üzere, gerekli görüldüğü durumlarda her türlü araştırma, etüt ve proje hizmetlerini yapar veya gerçek ve tüzel kişiler ile uluslararası kuruluşlara hizmet satın alma yoluyla ya da sözleşme ile yaptırabilir. Bu hizmetler, her yıl Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten kısmen veya tamamen Bakanlıkça karşılanır.”

Şeklinde düzenlenmelidir.

11- 11. Madde’de anılan Risk değerlendirme kurumunun çerçevesinin ne olduğu açıkça tanımlanmalı ve bu yapının bağımsız ve bilimsel özellikte bir komite olması, kurumun kuruluş biçimine yönelik somut hükümlerle sağlanmalıdır.

12- 13. Madde’de hükme bağlanan Bilimsel Komite’nin yapısı, bağımsızlığı çok önemlidir. Komite’nin bağımsız olacağı hükmü bu maddede açıkça belirtilmelidir.

13- 16. maddedeki hükümlerin “normal önlemlerin yetersiz kaldığı durumlarda” geçerli olduğu açıkça belirtilmelidir.

14- 17. maddedeki “ilgili taraflar” daha açık ifade edilmeli, uygulamada keyfiyete izin vermemelidir.

15- Madde 18’de yer alan Kriz Birimi’ne yönelik ifade “.....halinde, Bakanlık Risk Değerlendirme Kuruluşu ile birlikte ilgili.....” şeklinde düzenlenmelidir.

16- 20. Madde 1. paragrafın ilk iki cümlesi, “Ürünün, Gıda kaynağı olan hayvanın ve bitkinin, ve gıdaya dahil edilmesi muhtemel herhangi bir maddenin üretim, işleme ve dağıtımının tüm aşamalarında izlenebilirlik oluşturulur. Gıda işletmecileri, ürünü , Gıda kaynağı olan hayvanı ve bitkiyi, gıdaya ilave edilecek veya ilave edilmesi muhtemel herhangi bir maddeyi kimden aldıklarını ve ürünlerini kime arz ettiklerini belirleyebilecek sisteme ve prosedürlere sahip olmalıdır.” şeklinde düzenlenmelidir.

17- İthalat başlıklı 22. Madde’nin 4. bendinde geçen “...amaca yönelik olarak getirilen....” ifadesi “..... sadece sergilenmek için...” olarak değiştirilmelidir.

18- 25. Madde Tasarı’dan çıkartılmalıdır.

19- Kanun’un 31. Maddesi’ndeki hükmün neyi amaçladığı anlaşılmalıdır.

"Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yemin Resmi Kontrolleri Kanunu" taslağı hk.taslak görüş

GIDA HİJYENİ İLE GIDA VE YEMİN RESMİ KONTROLLERİ KANUNU'NA YÖNELİK GÖRÜŞLER

1- İlgili Taslağın 3. Maddesi’nin (2) nci bendinin a) fıkrasındaki ifadede hangi şartlardan istisnada bulunduğu atf yapılmasına rağmen anlaşılammaktadır.

2- Tanımlar başlıklı maddenin o) bendinde yer alan “et preparatları” terimi ilgili tebliğı ile uyumlu hale getirilmeli ve “Hazırlanmış Et Karışımları” olarak değiştirilmelidir. Yine aynı maddenin hh) bendinde geçen “kıyılmış et” ifadesi “kıyma” olarak değiştirilmeli ve tanımı da “ Parçalar halinde kıyılmış olan ve % 1’den daha az tuz içeren kemiksiz etleri” olarak düzenlenmelidir.

3- 5. Madde ilk paragrafta geçen “..... sağlamak için, uygun olduğu hallerde Gıda Kanunu’nun 1 inci maddesinde belirtilen, hayvan sağlığı.....” ifadesi “.....sağlamak için, gerektiğinde hayvan sağlığı.....” olarak değiştirilmelidir.

Aynı madde’de (1) b) 1) de gıdaların üretimi, işlenmesi, depolanması ve dağıtımı ile ilgili aşamalarda anılan “.... özel mesken veya ev olarak kullanılan ancak gıdaların piyasaya arz edilmek üzere düzenli olarak hazırlandığı tesisler...” İfadesinden; meskenlerde yapılan ürünlerin de pazarlamaya tabi tutulacağı anlaşılmaktadır. Bu son derece yanlış, denetlenmesi imkan dahilinde olmayan bir koşuldur. Taslak kapsamından çıkartılmalıdır.

4- Pratikte yaşanan sorunlardan yola çıkararak; 9. Madde’ye “ denetimlerde numune alınmasını sağlamak” ifadesi de eklenmelidir.

5- 18. Madde’de yer alan özel garantilerden ne amaçlandığı anlaşılammıştır. İhracatta gıda güvenliği’ne yönelik olarak sistemler ve kimi koşullarda gereken özel belgeler tasarılar içerisinde tanımlanmaktadır. Ayrıca böylesi bir özel garantinin ne olduğu çok iyi tanımlanmalı, bu maddeye dayanarak AB ülkelerinin ihracata subjektif engeller koymasına yol açılmamalıdır.

6- AB mevzuatı ülkelerin resmi kontrolleri devredebileceğini ifade etmiş ve devredilemeyecek görevleri saymıştır. Oysa, görüşe açılmış olan bu tasarı ulusal bir yasa tasarısıdır ve bu hükmün düzenlenmesinde sadece şimdi olduğu gibi laboratuvarlara yetki devri hükme bağlanmalı; onun dışında yetki devrinin önu açılmamalıdır.

7- 36. Madde’nin (2). Bendi tamamen tekrar ifade niteliğindedir, çıkartılması uygun olacaktır.

8- 49. Madde’nin (5) inci bendinin b) alt bendinde Bakanlık hayvansal kökeni ürünlere yönelik olarak sadece 3

hususla belirlemekte gibi yanlış bir ifade düzenlenmiştir. Bu ifadenin amacı doğrultusunda tekrar düzenlenmesi gerekmektedir.

9- Cezai hükümleri düzenlemekte olan 54. Madde'nin g) bendinde "Gıda mevzuatına uygun olmama hallerinden insan sağlığına zarar vermeyen hammaddeleri kullanarak gıda üreten, işleyen, satan ve/veya tüketime sunan gıda işletmecileri on bin YTL idari para cezası ile cezalandırılır. Bu ürünlere Bakanlık tarafından el konulur ve imha edilir." hükmü vardır.

İthalatta sağlığa zarar vermeyecek uygunsuzlukları bulunan ürünlerin düzeltilmesini sağlayan hükümler varken, aynı koşulda bulunan ancak yurtiçinde üretilen ürünlere neden imha cezası getirildiği anlaşılmamaktadır. Bu ürünler ülkemizin ekonomik değerleridir ve tekrar işlem den geçirilerek veya farklı amaçlarla kullanılarak kayıplar önlenebilir.

"Veteriner Hizmetleri Kanunu" taslağı hk.taslak görüş VETERİNER HİZMETLERİ KANUNU TASLAĞI'NA YÖNELİK GÖRÜŞLER

1- Taslağın "amaç" maddesi, "Bu Kanunun amacı, hayvanlardan ve hayvansal kökenli hammadde ve ürünlerden insan ve hayvanlara geçen hastalıklardan korunulması, bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadele edilmesi, hayvan maddeleri ve hayvansal ürünlerin hayvan sağlığı açısından güvenliğinin sağlanması, hayvanların korunması ve refahına yönelik faaliyetlerin icrasına dair usul ve esasların belirlenmesidir." Olarak düzenlenmelidir.

2- Kapsam maddesinin (a) bendi ".....canlı hayvan ve hayvansal kökenli ürünlerin hareketleri....", aynı maddenin (d) bendi ".....hayvansal kökenli yemlerin hayvan sağlığı açısından kontrolünü" olarak değiştirilmeli ve (ı) bendi metinden çıkartılmalıdır. Gerek gıda güvenliğinin sağlanması, gerekse insan sağlığının korunmasına yönelik hükümler Gıda Kanunu ile Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yemin Resmi Kontrolleri Kanunu'nda yer almaktadır.

3- Yasa Tasarısı'nda yer alan üçüncü ülke tanımı kaldırılmalı ve üçüncü ülkelere yönelik farklı, AB Ülkelerine yönelik farklı işlemleri öngören hükümler tam üyelik gerçekleşene kadar metin kapsamından çıkartılmalıdır. Türkiye, Avrupa karşısında üçüncü ülke pozisyonunda iken; tam üyelik olmadan Avrupa Topluluğu devletleri'ne ayrıcalık tanımak gerekli görülmemektedir.

4- 7. madde'de yer alan özel etiketleme koşulları Gıda Kanunu kapsamına alınmalıdır.

5- Hayvan alım ve satımları başlıklı 9. Madde'nin 2 numaralı bendi iptal edilmelidir. Kurbanlık hayvan alım ve satımlarını disipline etmeyen bir Veteriner Hizmetleri Kanunu, daha baştan sakat doğacaktır.

6- 12. Madde'nin başlığı "Tüketimi amaçlanan hayvansal kökenli ürünlerin üretim, işleme, dağıtım ve satışına ilişkin hayvan sağlığı kuralları" olduğundan, 1. bent tamamen hayvan sağlığı kurallarını disipline etmemelidir.

Aynı Madde'nin (5) numaralı bendi "Mezbaha, et kombinaları, kesim yerleri ile hayvansal kökenli gıda maddeleri işleyen tesislerin hayvan sağlığı şartlarına uygunluğuna yönelik denetimler yetkili veteriner idaresi tarafından Bakanlıkça çıkartılacak ikincil mevzuat çerçevesinde yürütülür.;"

Aynı Madde'nin (6) numaralı bendi " Bu maddede belirtilen hayvan sağlığına yönelik hükümler aşağıdaki ürünler için geçerlidir" şeklinde düzenlenmelidir.

7- Tasarının " İnsanlar tarafından tüketilmesi amaçlanan hayvansal kökenli ürünler" başlıklı 17. Maddesi AB'nin "Hayvansal Orijinli Gıdaların Kontrolü" direktifinin hükümlerini de içine alacak şekilde düzenlenmiştir. Oysa bu konuda düzenlemeler yine" Gıda Hijyeni ile Gıda ve Yemin Kontrolleri Kanunu" nda da yapılmaktadır. Gıda'nın kontrolüne yönelik spesifik Kanun var iken, aynı konuların bir kez de "Veteriner Hizmetleri Kanunu'nda yer alması duplikasyondur. Her dört konuda zaman zaman çakışmalar olduğu öngörüsü ile eşzamanlı çalışma yapılarak duplikasyonlar önlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle 17. Madde Kanun kapsamından çıkartılmalıdır.

8- Üçüncü ülkelere ihracat veya yeniden ihracat ile ilgili hükümlerde bu Kanun hükümlerine uygunluk aranması doğru değildir. İhracatta alıcı ülke talepleri dikkate alınmalıdır. Hazırlanan Gıda Kanunu Tasarısı'nın 178/2002 No'lu direktifle uyumlu 23. Maddesinde de düzenlenen hüküm bu yöndedir.

9- Hijyen ve resmi kontrol başlıklı 50. Madde "Bu Kanun da yer almayan hususlar Hijyen ve Resmi Kontrol Kanunu esaslarına göre yapılır." İfadesi amaca hizmet etmemektedir. Gıda ile ilgili asıl hükümler Hijyen ve Resmi Kontrol Kanunu'nda düzenlenmektedir. "Veteriner Hizmetleri Kanun Tasarısı" diğer yasanın üzerinde değildir ve konu çakışmalarının önlenmesi; eş zamanlı çıkartılan Yasa Tasarı'larının çakışmamasına azami özen gösterilmelidir.

10- Bu Kanunun 17 inci maddesinin ve ilgili ikincil mevzuatın ihlali durumunda, özellikle insanlar tarafından tüketilmesi amaçlanan hayvansal kökenli ürünlerin yasa dışı hareketleri söz konusu olduğunda bu Kanunun 60 inci maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.

**Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanun Taslağı Hakkında
TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Gıda Komisyonu Raporu-15.01.2008**

Türkiye'nin ilk Gıda adı ile anılan Kanunu, 24.06.1995 tarihinde Bakanlar Kurulunca kabul edilen 560 "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname'dir. Gümrük Birliği çerçevesinde uygulamaya konulan 560 sayılı KHK çerçeve bir yasa olarak yaklaşık on yıl uygulandıktan sonra 2004 yılında AB mevzuatı özellikle 178/2002/EC sayılı Konsey Tüzüğü dikkate alınarak 5179 sayılı Kanun hazırlanmış ve 5179 sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" 05.06.2004 tarihli ve 25483 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 5179 sayılı Kanun ile gıda kontrolü uygulamalarında etkinliğin sağlanması ve çok başlılığın engellenmesi amacıyla sular hariç olmak üzere gıda kontrolünde yetki ve sorumluluk tamamen Tarım ve Köyşleri Bakanlığı bünyesinde toplanmıştır.

Tam uyum sağlamadığı için AB tarafından "yetki karmaşası ve tutarsızlıklar olduğu, tüm kontrol yetkilerinin merkezi otorite ve buna bağlı yerel otoriteler tarafından gerçekleştirilmediği, Bakanlığın bu yönde yeniden yapılandırılması gerektiği" yönüyle eleştirilen 5179 sayılı Kanun yerine geçmek üzere, Bakanlık yetkilileri ile AB Komisyon yetkilileri arasında yapılan görüşme ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca 2006 yılında "Gıda Kanunu", "Yem Kanunu", "Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri", "Veteriner Hizmetleri Kanun" Taslaklarını hazırlanarak 4'lü hijyen paketi adı altında kamuoyunun görüşüne açılmıştır. Ancak gıda güvenliğini doğrudan etkileyen "Su Ürünleri Kanunu" ve Bitki Sağlığı Kanunu" bu paketin dışında tutulmuştur. 4'lü paketle ilgili olarak odamız gıda komisyonu çalışmalarını yürüterek bir rapor üretmiş ve raporu meslektaşlarımız, kamuoyu ve ilgili bakanlıkla paylaşmıştır.(rapor www.zmo.org.tr'de yer almaktadır) Kanun taslakları Odamız gibi meslek Odalarının, kamuoyunun, STK' ların karşı çıkmaları üzerine geri çekilmiştir.

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından 4'lü gıda paketinde yer alan Kanun taslakları birleştirilerek "Veteriner Hizmetleri,Gıda ve Yem Kanun Taslağı " olarak tek bir kanun adı altında tekrar kamuoyunun görüşüne açılmıştır. Bu Kanun taslağının 4'lü hijyen paketinden farkı, metinler birleştirilerek tek metin haline ve dili de hukuk diline daha uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Ancak 4'lü gıda paketinde yer alan Kanun taslakları tek bir taslağa dönüştürülmekle birlikte bölümler ve maddeler arasında bir uyum bulunmamaktadır. Kanun taslağında ana şemsiye gıda güvenliği ve bunun altında bitki, hayvan ve su ürünleri olması gerekirken hayvan sağlığı ve refahı, hayvanların korunması, veteriner hizmetleri, veteriner sağlık ürünleri ana unsur olarak ele alınmış bunun altında gıda güvenliği işlenmiştir. Bunun bir başka göstergesi toplam 23 sayfalık taslak kanunun metninin yaklaşık 9 sayfası gıda ve yem ile ilgili olup geri kalanı 14 sayfası hayvan sağlığı ve refahı, hayvanların korunması, veteriner hizmetleri, veteriner sağlık ürünleri ile ilgilidir. Aynı şeyi tanımlar içinde söylemek mümkündür. Eğer bu hizmetlerin gıda güvenliği ile çok yakın ilişkisi var deniyorsa Bakanlığın kendi yaptığı etki analizinde ifade edildiği üzere, bitki yetiştiriciliğinde kullanılan pestisitler, genetiği değiştirilmiş tohum ve ürünler, hormon vb. ve su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılan ilaç ve hormonlar, genetiği değiştirilmiş ürünler vb. çok büyük önem taşımaktadır. Aynı şekilde bu ürünlerde oluşabilecek toksinler ve benzeri tehlikeler de insan sağlığı açısından çok büyük önem taşımaktadır. Çiftlikten sofraya gıda güvenliğinin sağlanmasına yönelik olarak alınacak hijyen tedbirleri hem hayvansal kökenli ürünler, hem de bitkisel kökenli ürünler, hem de su ürünleri için zorunludur. Yani gıda ve yem güvenliğinin sağlanabilmesi için birincil üretim (bitkisel, hayvansal ve su ürünleri yetiştiricilik aşaması) ve ikincil üretim (gıda ve yem işletmeleri) aşaması birbirini tamamlayıcı olmalıdır. Yoksa Gıda hizmetleri bir meslek grubunun tekeline terk edilmiş olur. Bu ise akla mantığa sığan bir husus değildir.

Kanun Taslağının Analitik Değerlendirilmesi ve 5179 Sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi Ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" ile Karşılaştırılması:

- 1) Amaç ve kapsam bölümü, AB mevzuat hükümleri açısından yetersiz olduğu gibi 5179 sayılı kanunun amaç ve kapsamına göre de daha geri bir durum arz etmektedir. İthalat ve ihracat kontrollerini, gıda ile temas eden madde ve malzemeleri, halkın beslenmesi, yetkilileri amaç ve kapsamda yer verilmemiştir.
- 2) Tanımlar bölümünde, hayvan sağlığına dair yönetmeliklerde yer alabilecek birçok detay tanıma yer verilmişken, gıda konusunda AB mevzuatında yer alan ham madde, mamul madde, hijyen, kalite, kalıntı, izlenebilirlik, risk, risk analizi, risk yönetimi, risk değerlendirmesi, risk iletişimi, tehlike, organik gıda, genetiği değiştirilmiş gıdalar, serbest bölge, sertifikasyon, nihai tüketici, toplu tüketim yeri vb bir çok önemli tanıma yer verilmemiştir. Yer verilen tanımlar da anlam ve içerik olarak AB mevzuatında belirtilen tanımlar ve simdiye kadar alışılmış tanımlarla farklılıklar ve yanlışlıklar içermektedir. Gıda tanımını bile AB mevzuatı ile uyumsuz, yanlış ve yetersizdir. Daha önce Su Ürünleri Kanununda su ürünleri olarak tanımlanan tanım yerine balıkçılık ürünleri gibi yeni tanımlar geliştirilmiştir.
- 3) Kanun taslağının ikinci ve üçüncü kısmı, hayvan sağlığı ve veteriner hizmetleri konusu ile ilgili olarak hazırlanmış gibi izlenim verilmekle birlikte gıda, yem ve hatta su ürünleri ile ilgili konular sanki hayvan sağlığı ve veteriner hizmetlerinin bir parçasıymış gibi ele alınmıştır. Şöyle ki; hayvansal ürün tanımı içine hayvansal kökenli gıdalar da eklenerek, hem kanun içinde mükerrerlik oluşturulmuş hem de canlı hayvanlarla aynı madde içine konulmuştur. Bu şekilde bu konudaki yetkiler tek bir meslek grubunun çalışma alanı içine aktarılmaya çalışılmıştır. Dolayısı ile hayvansal kökenli ürünler gıda kanunu bölümünden ayrılmaya çalışılmıştır. Hâlbuki diğer gıdalarda olduğu gibi, bu tip ürünler de gıda tanımına içine girmektedir ve gıda mevzuatı hükümlerine tabi ürünlerdir. Özellikle Madde-9'de Bakanlığın belirlediği kurallar ve sağlık koşullarını sağlamayan canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin başlangıçtaki kullanım amacından başka bir amaçla kontrollü olarak kullanılmasına izin verilebilecek ve bu şekilde de halk sağlığı

ve hayvan varlığının sağlığı tehlikeye girebilecektir. AB ülkeleri bu tip ürünleri kesinlikle ülke içine sokmamakta, gümrükte ya imha etmekte ya da ihracatçı ülkenin onayı ile geri gönderilmektedir.

4) Kanun taslağının dördüncü kısmında; gıda ve yem güvenliği şartlarında eksiklik ve yetersizlikler vardır. 5179 sayılı Gıda Kanunu taslağı hazırlanan maddeden çok daha ileri durumdadır.

5) Sorumluluklar kısmında eksiklik ve yetersizlikler bulunmaktadır. AB mevzuatına göre, onaya tabi olan işletmeler hayvansal kökenli ürün işleyen gıda ve yem işletmeleridir. Halbuki ülkemizde, bütün gıda maddeleri üreten işyerleri gıda siciline kaydedilmekte ve her bir üretilen gıda maddesi için üretim izni verilmektedir. Bu uygulama işletmelerin teknik ve hijyenik kapasitesinin yükseltilmesini sağlamıştır.

Ayrıca sorumlu yönetici zorunluluğu kaldırılmış olup sadece onaya tabi gıda ve yem işyerleri için konu ile ilgili en az lisans eğitimi almış sorumlu personel mecburiyeti getirilmiştir. Bugüne kadar ülkemizde üretim yapan gıda işletmelerindeki gelişmenin, hijyenin ve dolayısı ile gıda güvenliğinin sağlanmasında sorumlu yöneticiler çok önemli görevler üstlenmişlerdir. Sorumlu yöneticilik müessesesi, yetki ve sorumluluklarda yetersizlikler, özlük hakları, mali, hukuki ve idari konulardaki eksikliklerine rağmen gıda güvenliğini sağlama, işletmelerin mühendis niteliği ile buluşması ve işletmecilikteki zihniyet değişimine dönük kendinden beklenen işlevleri yerine getirmiştir. Ülkemiz tarım ve gıda sektörünün sorumlu yöneticilik müessesesine ihtiyacı vardır. Bir meslek gurubunun kendi beklentilerini temin için bir çok meslek gurubunun ülkesinin kalkınmasına ve halkımızın gıda güvenliğinin sağlanmasına dönük hizmet etme nitelik ve iradesi ortadan kaldırılmamalıdır. Taslak metinde özel laboratuvarlarda sorumlu yöneticilik müessesesi korunurken (ki tanımlarda sorumlu yöneticilik tanımı bulunmamaktadır) gıda işletmelerinde sorumlu personel kavramını ortaya koyarak sorumlu yöneticilik müessesesinin sulandırılmaya çalışılmasını anlamak mümkün değildir. Gıda işletmelerinde sorumlu yöneticilik müessesesi 560 sayılı KHK ile uygulamaya konulmuş olup, aynı uygulama 5179 sayılı Kanunda da yer almıştır. Yaklaşık 12 yıldır uygulamada olan bu müessese gıda yasasının ana hedefi olan gıda güvenliğinin tesis edilmesini sağlamak için önemli bir unsurdur. Çünkü yasa gıda mevzuatına uyma konusunda gıda işi ile uğraşan işyeri sahibi ile sorumlu yöneticisi birlikte sorumlu kılmaktadır. Gıda üretim işi oldukça karmaşık ve bir çok bilim dalını kullanan multidisipliner bir alan olduğu düşünüldüğünde sorumlu yöneticiye çok önemli görevler düşmektedir. Özellikle sorunları çok olan küçük ölçekli işletmelerin islah edilmesinde sorumlu yöneticilerin önemli sorumlulukları vardır

6) Gıda Kodeksi bölümünde, Bakanlığın yetkisi gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerle ilgili taşıması gereken asgari teknik ve hijyen kriterlerine indirgenmiştir. Asgari kalite kriterleri ile pestisit ve veteriner ilaç kalıntıları, katkı maddeleri, gıdaya bulaşan zararlı maddeler, numune alma, ambalajlama, etiketleme, nakliye, depolama esasları ve analiz metotlarını konusunda mevzuat hazırlama ve denetim yapma yetkisi maddeden çıkarılmıştır. Bunlar metinden çıkarıldığına göre gıda güvenliği nasıl sağlanacaktır.

Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu madde metninden çıkarılmıştır. Bu komisyon marifetiyle tarafların görüş katkısıyla gıda kodekslerinin (her ne kadar bütün konu uzmanı taraflarını bir araya getirme eksikliği olsa da) daha nitelikli olarak ve daha kısa zamanda hazırlanması mümkün olmuştur. Taslak metinde bu hükme yer verilmemiş olması da önemli bir eksikliktir. Komisyon ilgili meslek odalarının da kapsayacak şekilde metinde yer almalıdır.

5179 sayılı kanunda bulunan ulusal gıda meclisi ve gıda bankaları birliği, bilimsel komitelerle ilgili maddeler bu taslakta yer verilmemiştir. Gıda bankaları birliğinin bu taslakta çıkarılması olumlu olmakla birlikte tarafların bir araya gelmesini sağlayan ve ulusal gıda politikalarının oluşturulmasında önemli görev üstlenmesi gereken ulusal gıda meclisinin ve risk değerlendirilmesini bilimsel bir şekilde yapacak olan bilimsel komitelere taslakta yer verilmemesi olumlu olarak bakmak mümkün değildir. İlgili meslek guruplarının da içinde yer aldığı komisyon ve komiteler yeniden metinde yer almalıdır.

7) Taslak metin madde 17 yem tescilini düzenlemektedir. Burada önemle üzerinde durulması gereken husus yem tescilinin yapılmasının uygun görülmesiyle birlikte insan sağlığının korunması, hayvan sağlığının korunmasından daha önemsiz olarak değerlendirilip gıdalar için üretim izni uygulamasının tamamen taslakta çıkarılmış olmasıdır. Bu durumu anlamakta, izah etmekte mümkün değildir.

8) Tüketici hakları madde başlığında yer almasına rağmen madde içeriğinde bununla ilgili herhangi bir husus bulunmamaktadır. Ayrıca sunum ve reklam konusunda 5179 daha geniş tanımlar varken taslakta çok genel ifadeler kullanılmıştır.

9) Risk değerlendirme biriminin bağımsız, tarafsız ve şeffaflık esaslarına ve bilimsel kanıtlara göre Tarım Bakanlığınca oluşturulacağı ifade edilmektedir. Uygulamayı da Bakanlık yapacağına göre burada ifade edilen ilkeler nasıl uygulanacak. Bağımsızlık ve tarafsızlığın nasıl sağlanacağı konusunda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır

10) Mevzuatta belirlenen şartları sürdürmediğini belirlenen işletmelerin kayıt ve onayı bir yıl süre askıya alınmaktadır. Bu çok uzun bir süre olup işletmenin eksikliklerini giderinceye kadarki makul süre ile sınırlı olmalıdır. Aksi durumda el altından üretime devam edip gıda güvenliğini tehdit edebilecek bir sakınca üretebilecek kadar uzun süredir. Bu sürenin için tekniğiyle uygun hale getirilmesi gerekir.

11) Mahalli idareler bırakılan yetkilerin iptal edilerek Tarım ve Köyşleri Bakanlığı bünyesinde ve tek elde toplanmış olması taslak metindeki olumlu görülmektedir. Belki de Taslak metindeki en olumlu husus olarak kabul edilmesi gereken bir düzenlemedir.

12) Kontrol sonucu uygun olmayan ürünlerin ne yapılacağı konusunda idareye yetki vermesi, bunun için uygun olmayan ürünün;

- a)-Başka amaçla kullanılmasına izin verilecek,
- b)-Özel işleme tabi tutulacak,
- c)-İmha edilecek,

olması taslak metne olumlu yansıyan hususlardandır, ancak resmi kontrol sonucu uygunsuz olduğu tespit edilen ürünlerle ilgili olarak Madde-28 (1)-b bendinin "gıda ve yem olarak kullanımı hariç, piyasaya sunuş amacı dışında ...." ifadesi olarak düzeltilmesi yada bu bendin tamamen taslak kanun metninden çıkarılması gerekir. Aksi durumda halk sağlığı ve hayvan sağlığı için bir tehdittir bunun dikkate alınması gerekir.

Taslakta resmi kontrol ifadesi genel itibarıyla kullanılırken, bir çok yerde bu denetim olarak ifade edilmektedir. Resmi kontrol denetimi de kapsayan geniş bir uygulamadır. Dolayısı ile burada resmi kontrole dair yetkiler kapsam dışı bırakılarak Bakanlığın yetkilerine kısıtlama getirilmiştir. AB mevzuatına göre kesimhanelerde, hayvanların kesim öncesi ve kesim sonrası hayvan sağlığı kontrolü Resmi Veteriner Hekimler tarafından yapılmaktadır. Taslak metinde hukuk sistemimiz içine konmaya çalışılan Resmi Veteriner Hekimin ancak yukarıda değinilen görevle sınırlı kalmak üzere görev tanımının yapılması ve görevlendirmelerde bireysel beklentiden öte ülke gerçeklerimizin dikkate alınması gereklidir. Hayvan sağlığı kontrol aşamasındaki resmi veteriner hekim görevinden sonra elde edilen ürün (karkas) artık hammaddedir ve aynı zamanda gıda tanımı içinde yer almaktadır (aksi durum zaten bir önceki aşamadaki kontrolsüzlüğü ortaya koyar). Ancak, av hayvanları işleme tesisleri ve su ürünleri ve taze et parçalamaya tesislerinde yapılan resmi kontroller, hayvan sağlığı kontrolü değildir, gıda hijyeni konusunda resmi kontroldür. Gıda bilimi ve teknolojisi konusunda doğrudan eğitim alan Ziraat ve Gıda Mühendisleri (et teknolojisi, et mikrobiyolojisi ve hijyeni v.b) gibi, başka meslek grupları (Su ürünleri Mühendisleri v.b) da bu resmi kontrollerde yasal yetkiye sahiptir. İlgili meslek guruplarının yasal yetkileri göz ardı edilerek, bütün yetkilerin tek bir meslek grubuna verilme isteğinin metne yansımaları en basit deyimle, bilimsel gerçekler ve ülkemiz menfaati temin anlayışından uzak meslek taassubu içeren bir yaklaşımdır. Bu maddelerin taslak kanunda düzeltilmesi ve ülke gerçekleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Şu anda Avrupa'da 5 yıllık lisans süresini tamamlamış Veteriner hekimlerin gıda kontrolünde yasal yetkisi bulunmamakta, en az 2-4 yıl arasında gıda konusunda eğitim aldıktan sonra ancak gıda denetimlerinde çalışmalarına izin verilmektedir. Diğer ülkelerde çok daha çeşitli meslek grupları (Tıp Doktoru, Biyokimya Müh., Kimya Müh., Eczacı, Gıda Kimyacı, Biyolog, vb) bu yetkilere sahiptir. İngiltere'de ise Veteriner Hekimler birincil üretim aşaması ve en son mezbahalarda sadece hayvan sağlığı kontrolü aşamasında görev yapmaktadır. Bu aşamadan sonraki her türlü gıda denetimi, gıda konusunda eğitim almış Mühendislerce yapılmaktadır. Veteriner Meslek Kanununa göre de 5 yıl eğitim alan Veteriner Hekimlerin gıda denetim yetkisi yoktur. Ancak İhtisas yaptıktan sonra bu yetkiye haiz olmaktadır.

AB mevzuatına göre (882/2004/EC regülasyon) resmi kontrolde görev alacak kişilerin, resmi kontrol yapılacak işletme, ürün ve imalat teknolojisi konusunda eğitimli olması şartı bulunmaktadır. AB mevzuatına göre denetim birimlerinin uyması zorunlu olan EN 45004(=ISO 17020) standardı şartları da bunu gerektirmektedir. Resmi kontroller konusunda AB komisyon yetkilileri "ülkeler kendi ülke gerçekleri doğrultusunda gerekli çalışmalarını yapmalıdır ve yapılanmaya gitmelidir, önemli olan gıda güvenliğinin sağlanmasıdır. Neyi nasıl yapacağına her ülke kendi gerçeklerini göz önünde tutarak karar vermelidir" diye çeşitli toplantılarda uyarılarda bulunmaktadır.

Taslak Kanunda, resmi kontrollerde görev alacak personel en az lisans düzeyinde denmesine rağmen, "Bakanlık gerek gördüğü alanlarda özellikleri Bakanlıkça belirlenen diğer personeli de resmi kontrollerde görevlendirir" ifadesi yer almaktadır. Bu maddede göre, ilköğretim mezunu kişiler dahi denetimde görevlendirilebilir. Bu tamamen belirsizlik içeren, gıda ve yem güvenliğini ve halk sağlığını tehlikeye düşürebilecek tehlikeli bir maddedir. Dolayısı ile taslak kapsamından bu ifadenin çıkarılması gerekmektedir.

Bakanlığın resmi kontrollerde uygun göreceği kişi yada kuruluşları görevlendirebilmesi AB mevzuatına aykırıdır. 882/2004/EC sayılı AB mevzuatında resmi kontrollerin ve sonucunda uygulanacak yaptırımların özel kişi/kurum/kuruluşlara aktarılamayacağı kesin olarak hükme bağlanmıştır. Böyle bir uygulamaya geçilmesi durumunda AB FVO misyonunun ilk tetkikinde durum eleştirilecektir ve ülkemiz ihracatı tehlikeye girecektir.

Resmi kontrollerde alınan numunelere yapılacak analizler konusunda özel laboratuarlara yetki verilmektedir. Bu yetki iyi kullanılmadığı takdirde çok kolaylıkla suistimal edilebilecek bir husustur. Bunun için bu hususun iyi düşünülmesi gerekmektedir.

Denetçiye kanunda öngörülen cezalara uygulamaya yetkili kılınmakta ancak denetçinin liyakati ile ilgili hükümler bulunmamaktadır. Bunun için denetim biriminin ve denetçilerin ISO 17020 şartlarını karşılaması gerekmektedir.

13) İthalatta, ithalata uygun olmayan ürünler ithalatçının bilgisi dahilinde ne yapılacağı konusunda idareye yetki vermesi, bunun için uygun olmayan ürünün;

- a) geri gönderilecek,
- b) özel işleme tabi tutulacak,
- c) başka amaçla kullanılmasına izin verilecek
- d) imha edilecek.

denilmektedir. İthalatla ilgili detay hükmün metne girmiş olması olumlu bir gelişme olmakla birlikte ülkemiz koşullarını dikkate aldığımızda ithalat kontrollerinde mevzuata aykırı olan ürünlerin "özel işleme tabi tutulması" ve "ürünün

esas kullanım amacı dışında başka bir amaçla kullanılmasına izin verilmesi" ifadeleri ulusal menfaatlerimiz ve halk sağlığının korunması açısından çok büyük tehlike arz etmektedir. Bu ifadelerin taslak kanun metninden tamamen çıkarılması gerekmektedir. Ülkemiz adeta diğer ülkelerin çöplüğü haline getirilebilecek ve mevzuatta hüküm olması sebebiyle ülkemiz bu ürünlerin girişine hayır diyemeyecektir. AB mevzuatında bu ifadelerin uygulanması zorunlu değildir. AB'de hiçbir ülke ihtiyarı olan bu hükümleri uygulamamaktadır. Özellikle gıda güvenliği şartlarını taşımayan ürünler AB gümrüklerinde imha edilmektedir veya ihracatçı ülke yetkili otoritesinin onayı alındıktan sonra geri gönderilmektedir. Yetkili otoritenin onayı alınırken de bu ürünlerin ne yapılacağı, nerede kullanılacağı vb. şartlar aranmaktadır. Geri gönderirken de ürün partisinin üzerine "insan kullanımına uygun değildir" kaşesi basılmaktadır.

14) Taslak metinde Bakanlık vereceği her türlü hizmet karşılığında ücret almayı ilke haline getirmektedir. Halbuki gıda güvenliği korucu temel sağlık hizmeti olup halkın sağlığını korunması da devletin temel görevlerindedir. Bu hususun tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Üçüncü bölüm 33 üncü maddede yer alan veteriner hizmetleri ve resmi kontrollerin finansmanı başlıklı bölümde elde edilecek gelirler ve bu gelirlerin nerelerde kullanılacağı konularının iyice irdelenmesi ve deşifre edilmesi gerekmektedir. Hizmet satın almayı ilke haline getiren anlayışla vatandaşın hizmet bedeli olarak tahsil edilecek meblağların kimlere transfer edilebileceğini kestirmek mümkün değildir. Kaldı ki "Salgın ve bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrolü veya eradikasyonu amacıyla, ulusal veya bölgesel düzeyde uygulanacak mücadele projelerinin hazırlanması, uygulanması ve hizmet satın alınması" dahi hizmet satın alınacaksa Bakanlık bünyesinde görev yapan personel ne iş yapacaktır merak konudur.

15) Kesilen idari para cezalarının yarısı Bakanlık döner sermayesine gelir kaydedilmektedir. Bu çok tehlikeli bir gelişme olup Bakanlığın paraya ihtiyacı olduğu zaman idari para cezası kesme yoluna başvurmuyacağını garanti etmek ve hizmetin suistimal edilmeyeceğini düşünmek mümkün değildir.

16) Mesai saatleri dışında görevlendirilen personele Bakanlık bütçesinden ek ödeme yapılması hususunun özellikle veteriner hizmetleri için düşünüldüğü açıktır, diğer hizmetlerinde ayrı tutulması mümkün olmayacağı için mesai dışı hizmetlerin ek olarak ücretlendirilmesi metne yansımıştır. Konunun suistimal edilemeyecek kadar kesin sınırlarının çizilmesinde yarar görülmektedir.

17) Cezai hükümler ve cezaların uygulanması, tahsili ve itirazlar bölümünde; Cezalar anlaşılabilir ve uygulanabilir olmaktan uzaktır. Öncelikle suç ve/veya kabahat belirlenmeli ve buna göre de cezalar ve yaptırımlar belirlenmelidir. Taslak kanun metninde belirtilen cezai hükümler bölümünün uygulanabilmesi bu haliyle oldukça zordur. Cezai hükümler kısmında suç veya kabahat işlenmesi durumunda uygulanacak para cezaları 5179 sayılı kanuna göre genellikle bir misli artırılmasına rağmen orantılı adaletli ve caydırıcı değildir. Gıda güvenliği tehlikesi bulunan birincil üretim aşamasındaki ürünlere ne yapılacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Sorunların büyük bir kısmı birincil üretimden kaynaklanmaktadır. Tekrar düzenlenmesi gerekmektedir.

18) Birinci üretim, kişisel tüketim ve geleneksel üretim, av hayvanları ilgili istisnalar getirilmesi olumlu bir gelişmedir. Ayrıca kurbanlık hayvan kesimleri ve kesim yerleri ile ilgili Bakanlığa istisnai hükümler getirme yetkisi verilmektedir,

19) Yürürlükten kaldırılan hükümlere;

a) 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendindeki "Gıdalar ile" ibaresi, 181 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "Bütün gıda maddeleriyle" ibaresi, aynı maddenin ikinci fıkrasındaki "gıda maddeleri ile" ibaresi, 199 üncü maddesindeki "Her gıda maddesi ile" ibaresi ve ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki "ve 188" ibaresi ve aynı maddenin son fıkrasındaki ", yenecek ve içilecek şeylere" ibaresi, 297 nci maddesindeki "ve 188" ibaresi metinden çıkarılmış ve 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi, 181 inci maddesinin son fıkrası, 183 üncü maddesinin (1) ve (4) numaralı bentleri ile 170, 171, 172, 182, 184, 188, 189, 190, 191, 192, 193 ve 198 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 8.6.1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhbarı Kanununun 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile 12, 13, 29, 30, 31 ve 34 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

c) 3.11.1995 tarihli ve 4128 sayılı Kanunun 6 ve 7 nci maddeleri yürürlükten kaldırılması konulmamıştır.

Bu ilerde gene dublikasyonlara sebep olacaktır.

SONUÇ OLARAK: Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanun Taslağı ülkemiz koşulları ve menfaatini sağlamaktan öte subjektif kriterler ön planda olarak hazırlanmış ve görüşe sunulmuştur. 1995 yılında yayımlanmış ve yürürlüğe girmiş olan 560 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve denetlenmesine Dair KHK ile gıda güvenliğimizin sağlanmasında yetersiz olan denetim alt yapısına destek sağlamak, sektörde atölyeden işletmeye, işletmeden fabrikaya uzanan sürecin bir parçası olarak mühendislik biliminin sektörde aktif rol almasını sağlamak ve ülkemiz kit kaynakları ile eğitilmiş ve bir çoğu atıl olarak tutulan mühendislerimize ülkelerine hizmet etme olanağı yaratmak amacıyla oluşturulmuş olan sorumlu yöneticilik müessesesinin ortadan kaldırılma isteği ülkemiz ve sektörümüz menfaatine değildir ve kabul edilemez.

Eşleştirme projelerinde Almanya ve Litvanya, Tarım ve Köyşleri Bakanlığında ağırlıklı siyasi erk'i temsil eden bir meslek tarafından özellikle seçilmiş ülkelerdir. Oysa bu ülkelerin tarım ve gıda ile ilgili sektörel yapısı ülkemiz şartlarına uygun değildir. Hayvansal üretim ağırlıklı tarımsal yapıları doğrultusunda var olan mevzuat yapıları ülkemiz menfaat ve gerçekleri ile bağdaşmamaktadır.

Taslak metin bu haliyle halkımızın gıda güvenliğini temin edecek, sektörümüzün ülkemiz menfaati doğrultusunda

kalkınmasını sağlayacak, sektöre yön verip düzenleyecek bir gıda kanundan çok veteriner hizmetleri kanunu içeriğindedir. Bu sebeple hayvan sağlığı ve refahı, hayvanların korunması, veteriner hizmetleri, veteriner sağlık ürünleri ile ilgili hususlar taslaktan çıkarılmalı ve ayrı bir kanun olarak hazırlanmalıdır. Hatta Tarım ve Köyşleri Bakanlığı bünyesinde bir Veteriner Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurularak ülkemiz gıda güvenliğinin en önemli sorunu olan hayvan hastalık ve zararlılarının eradikasyonuna yönelik çalışmalara yön verilmelidir.

TAİEX; Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanunu kanunlarının ayrı ayrı yapılabileceğini ifade etmiştir. Bu konuda herhangi bir engel bulunmamaktadır. AB ile mevzuat uyumu çalışmalarında asıl olan ülkemiz gerçekleri ve menfaatleri ile AB'nin teknik beklentilerini içeren hükümlerin uzlaşısını sağlamaktır.

Avrupa Birliği Hayvan Sağlığı, Hijyen, Kontrol ve Kalite konularını 30 Nisan 2004 tarihine kadar aynı mevzuat içerisinde yayımlamıştır. Bu tarihten sonra AB'de karşılaşılan 3 Adet Krizin(Büyükbaş hayvanlarda deli dana krizi, Kanatlılarda Dioksin Krizi ve Son olarak Şap krizidir) sonuç-neden analizi yapılmıştır(Örn:EFSA'nın kurulması bu analiz sonucudur). Bu değerlendirme sonucunda, birden fazla neden gösterilmiş ve bunlardan bir tanesi olarak yukarıda belirtilen 4 konunun (Hayvan Sağlığı, Hijyen, Kontrol ve Kalite) tek mevzuat içerisinde yer alması olayı anlaşılabilir yapılmaktadır şeklinde değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda AB de 2004 yılından itibaren "Hayvan sağlığı, Hijyen, Kontrol ve Kalite" konuları ayrı ayrı mevzuatlarda çıkarılmaya başlanmıştır. AB bu 4 konuyu birbirinden ayırarak ayrı mevzuatlar yayımlamak için çalışmalarını yürütürken ülkemizde halen yürürlükte bulunan ve her biri ayrı Kanun olan; Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair KHK'nın Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve Yem Kanunlarını revize etmek yerine birleştirilmesi manidardır ve amacını AB uyum süreci yada ülkemiz menfaatiyle açıklamak zordur.

Diğer taraftan; AB'nin 178/2002 sayılı Regülasyonu- AB Parlamento ve Konsey yönetmeliği bir Gıda Kanunu gibi anlaşılmaktadır. Söz konusu yönetmelik her bir üye ülkenin kendi gıda ve yem kanununda yer alması gereken prensip ve şartları belirtmektedir. 5179 sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair KHK'nın Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" da bazı değişikliklerle mevzuat uyumu sorunu çözülebilecektir.

Tüm yukarıda açıklanan gerekçelerle 4'lü gıda paketinin "**Gıda Kanunu**", "**Yem Kanunu**", "**Gıda Hijyeni ile Gıda ve yemin Resmi Kontrolleri**", "**Veteriner Hizmetleri Kanun**" birleştirilmesiyle hazırlanmış olan söz konusu kanun taslağının üç ayrı kanun taslağı olarak Veteriner Hizmetleri Kanunu, Gıda Kanunu ve Yem Kanunu olarak yeniden düzenlenmesinin, bunun mümkün olmaması halinde taslak metinden veteriner hizmetlerinin ayrılarak ayrı bir kanun olarak yeniden düzenlenmesinin, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından uygun olacağı kararına varılmıştır.

Kamuoyu ve meslektaşlarımıza saygıyla duyururuz. 15.01.2008

EK-4

VETERİNERLİK, GIDA VE YEM KANUNU TASLAĞINA İLİŞKİN TMMOB GIDA POLİTİKALARI GRUBUNUN GÖRÜŞLERİ-2008

4'lü gıda paketinde yer alan Kanun tasarıları birleştirilerek "Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanunu Taslağı" olarak tek bir kanun adı altında tekrar kamuoyunun görüşüne açılmıştır. Bu Kanun taslağının 4'lü hijyen paketinden farkı, metinlerin birleştirilerek tek metin haline getirilmesi; kullanılan dilin de hukuk diline daha uygun hale getirilmeye çalışılmasıdır. Ancak 4'lü gıda paketinde yer alan Kanun tasarıları tek bir taslağa dönüştürülmekle birlikte bölümler ve maddeler arasında uyum ve bütünlük sağlanamamıştır. Kanun taslağında ana şemsiye gıda güvenliği ve bunun altında bitki, hayvan ve su ürünleri olması gerekirken hayvan sağlığı ve refahı, hayvanların korunması, veteriner hizmetleri, veteriner sağlık ürünleri ana unsur olarak ele alınmış bunun altında gıda güvenliği işlenmiştir.

Diğer yandan; gıda güvenliği açısından son derece önemli olan, bitki yetiştiriciliğinde kullanılan pestisitler, hormon vb. ve su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılan ilaç ve hormonlar, bu ürünlerde oluşabilecek toksinler ve benzeri tehlikeler de gıda güvenliği açısından büyük öneme sahip olmalarına rağmen; taslak içerisinde bir kelime ile dahi anılmamışlardır. Bu haliyle yeni taslak, 5179 Sayılı Kanunun da gerisine düşmüştür.

Birincil üretimden sofraya kadar gıda güvenliğinin sağlanması; tüketicinin yanıltılmasının önlenmesi; yoruma meydan vermemesi, bilimsel temelli ve katılımcı bir mevzuat oluşturulması amacıyla gerek genel, gerekse madde bazındaki görüşlerimiz aşağıda sunulmaktadır.

GENEL GÖRÜŞ

1- AB'de gıda değeri olan hayvanlar dışında ev ve süs hayvanları, veteriner sağlık ürünleri, insanlar tarafından tüketilmesi önerilmeyen veya yem kanalı ile gıda değeri olan hayvanlar geçme ihtimali olmayan hayvansal ürünlerin ve yan ürünlerin gıda güvenliğini sağlamaya yönelik mevzuat içerisinde yer almamasına rağmen söz konusu taslakta yer almaktadır. Halen var olan ülkemiz mevzuatında da böylece bir yaklaşım söz konusu değildir. Bu konuda oturmuş uygulamalar veya teamüller bulunmamaktadır.

Aynı bakışla; her ne kadar gıda ve yem konuları birbiri ile direkt bağlantılı konular ise de; mevzuatın daha öz ve anlaşılır olması açısından bir arada disiplinlenmelerinin; mevzuat uygulamadan beklenen "maksimum fayda" anlayışına ters düşecektir.

Hedefleri farklı olan temaların aynı çatı altında birleştirilmesi her iki mevzuatı da zayıflatmakta ve kargaşaya yol açmaktadır. Bu nedenle, söz konusu Kanun Taslağı "Gıda Kanunu", "Yem Kanunu" ve "Veteriner Hizmetleri Kanunu" olarak üç ayrı kanun biçiminde düzenlenmeli; hayvansal orijinli gıdalara yönelik özel hükümler Gıda Kanunu dâhilinde olmalıdır. Yem ve Veterinerlik hizmetleri ise eksiksiz bir biçimde düzenlenmelidir.

Gıda alanında ülkemiz koşulları, sektör ve tüketicinin beklentilerini karşılamayan ve sadece bazı mesleki kazanımlar üzerine oturtulmuş arayışlar yerine 5179 sayılı Kanunun bazı eksik hükümlerinin güçlendirilerek yürürlüğe sokulması ile gıda alanında mevzuat düzenlenmesinin yeterli olacağı açıktır.

2- Taslağın amaç ve kapsamı son derece sınırlı olup gıda güvenliğini doğrudan ilgilendiren birçok önemli hususu kapsamamaktadır. Bu nedenle 5179'da yer alan amaç ve kapsam esas alınarak, ilgili hususlar bu içeriğe dahil edilmelidir.

3- Taslağın birçok yerinde "ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir" hükmü yer almaktadır. Usul ve esasların etkin bir biçimde belirlenebilmesi; öncelikle temel prensiplerin yasa metninde eksiksiz olarak yer alması ile mümkün olacaktır. Aksi halde; Kanun gücü gerektiren birçok konunun uygulamasında ciddi riskler oluşabilecektir. Etkin bir gıda güvenliği yasasının oluşturulması için gerekli temel yapı taşlarının bu Kanun taslağında yer alması, bağlı çıkarılacak yönetmeliklerin de amacına uygun ve işlevsel olmasını sağlayacaktır.

Ayrıca; Kanunların uygulanması, uygulayıcı Bakanlığın idari düzenlemeleri ile keyfiyete bırakılmayacağından "İlgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir" ifadesi "İlgili usul ve esaslar Yönetmeliklerle belirlenir" ifadesi ile değiştirilmelidir. Gerek yasa, gerekse yönetmeliklerin oluşumunda ilgili tüm kesimlerin (üniversiteler, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları gibi) etkin katılımı sağlanmalıdır.

4- Kanun tasarısında Resmi kontrol tanımı da dâhil olmak üzere birçok hükümden denetim yetkisinin kişi veya kuruluşlara devredilebileceği hükmü yer almaktadır. Halk sağlığının korunması devletin birincil sorumluluğu olup bu konuda yetkileri ile birlikte sorumluluğunu devretmesi mümkün değildir. 882/2004/EC sayılı AB mevzuatında resmi kontrollerin ve sonucunda uygulanacak yaptırımların özel kişi/kurum/kuruluşlara aktarılamayacağı kesin olarak hükmü bağlanmıştır AB ülkelerinin hiç birinde resmi kontrolünün devredildiğine dair uygulama örneği yoktur. Bu uygulamanın direktiflere rağmen gerçekleştirilmesi mümkün görülmemektedir.

Halen gerek AB ülkelerinde, gerekse ülkemizde; sadece resmi kontrollerde alınan numunelere yapılacak analizler konusunda özel laboratuvarlara yetki verilmektedir. Uygulanabilir olan da budur.

5- Taslakta "resmi kontrol" ifadesi genel itibariyle kullanılırken, birçok yerde "denetim" olarak ifade edilmektedir. Resmi kontrol denetimi de kapsayan geniş bir uygulamadır. Dolayısı ile burada resmi kontrole dair yetkiler kapsam dışı bırakılarak Bakanlığın yetkilerine kısıtlama getirilmiştir. AB mevzuatına göre kesimhanelerde, hayvanların kesim öncesi ve kesim sonrası hayvan sağlığı kontrolü Resmi Veteriner Hekimler tarafından yapılmaktadır. Taslak metinde hukuk sistemimiz içine konmaya çalışılan Resmi Veteriner Hekimin ancak yukarıda değinilen görevle sınırlı kalmak üzere görev tanımının yapılması ve görevlendirmelerde bireysel beklentiden öte ülke gerçeklerimizde dikkate alınması gereklidir. Hayvan sağlığı kontrol aşamasındaki resmi veteriner hekim görevinden sonra elde edilen ürün (karkas) artık hammaddedir ve aynı zamanda gıda tanımı içinde yer almaktadır (aksi durum zaten bir önceki aşamadaki kontrolsüzlüğü ortaya koyar). Ancak, av hayvanları işleme tesisleri ve su ürünleri ve taze et parçalama tesislerinde yapılan resmi kontroller, hayvan sağlığı kontrolü değildir, gıda hijyeni konusunda resmi kontroldür. Gıda bilimi ve teknolojisi konusunda doğrudan eğitim alan Ziraat ve Gıda Mühendisleri (et teknolojisi, et mikrobiyolojisi ve hijyeni v.b) gibi, başka meslek grupları (Kimya Mühendisleri, Su ürünleri Mühendisleri v.b) da bu resmi kontrollerde yasal yetkiye sahiptir.

6- Kanun taslağında ithalatta resmi kontrollerde sadece belli ürün gruplarında sınırda kontrol öngörülmekte, diğer gıda maddelerinde piyasa gözetimi ile takibi hedeflenmektedir. Her ne kadar bu konudaki hükümler AB mevzuatı ile uyumlu olsa da ülkemizde piyasa gözetimin yapılamadığı ve uzunca bir süre daha yapılamayacağı dikkate alındığında ithalatta tüm kontrollerin sınırda yapılması sürdürülmelidir.

7- Hayvansal kaynaklı ürünler dışındaki gıda maddelerindeki riskler yok sayılmıştır. Oysa ülkemizde üretilen ve tüketilen ürünler ve tüketim alışkanlıkları AB ülkelerinden çok farklıdır. Tasarıda daha çok hayvansal ürünler temel alındığından bitkisel ürünlerin ikinci planda kaldığı görülmektedir. Özellikle mikotoksinler, pestisit kalıntıları ve metal bulaşıcıları gibi riskler genellikle bitkisel kaynaklı olup, yasa tasarısında bu konulara ağırlık verilmelidir. Bu durum AB direktifine (178/2002 EC) uyum ile açıklanabilir. Ancak ülkemizdeki tüketimin bitkisel ürünler ağırlıklı olduğu ve AB Ülkelerinde ise tüketimin hayvansal ürünlere dayandığı göz önüne alındığında hazırlanacak Kanunda bitkisel ürünlere de özel önem verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

8- Resmi kontrollerde görev yapan personelin etki altında kalmadan bağımsız bir şekilde görevini yapması için yeterli ücret almasını sağlayacak hükümler oluşturulmalı; gıda denetçilerinin tanımlanmasında, mutlaka bakanlık içi eğitime tabi tutulması gerektiği, bu eğitime üniversiteler ve ilgili Odaların da katkı sağlaması gerektiği belirtilmelidir.

9- Ülkemizde EFSA benzeri bağımsız bir Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmalı; Gıda Kodeksi'nin hazırlanmasında bilimsel tavsiyeler oluşturularak Bakanlığa iletilmesi ve risk değerlendirmesi bu Komite'nin görev tanımlarında yer almalıdır.

10- Kanun tasarısı, bütünlüğün sağlanması açısından Bakanlığın yapılması ile birlikte değerlendirilmeli ve her iki taslak birden görülmelidir. Diğer yandan; gerek Bakanlığın gerekse görüş bildiren kurumların yazılı metinlerle her zaman kendilerini etkin bir biçimde ifade edemedikleri dikkate alındığında; görüşlerin tüm kesimlerin katılımı ile oluşturulan bir toplantıda tartışılması çok faydalı olacaktır.

MADDE BAZINDA DEĞERLENDİRME

1- Tanımlar bölümünde yer almayan, eksik kalan birçok tanım olduğu gibi; yer alan tanımlar da anlam ve içerik olarak AB mevzuatında belirtilen tanımlar ve şimdiye kadar alışılmış tanımlarla farklılıklar ve yanlışlıklar görülmektedir. Gıda tanımları dahi AB mevzuatı ile uyumsuz, yanlış ve yetersizdir. Bir Kanunun en önemli maddelerinden olan tanımlar bölümünde yer alan tanımların eksik ifadelerle düzenlenmesi; bu alanda ehil olmayan kişilerin yanlış uygulamalarına ve farklı yorumlamalara yol açabilecektir. Özellikle bu kanunda yer alan gıda güvenliğine yönelik denetimleri üstlenecek olan denetçi ve denetçi yardımcılarının görevli olacakları alanda sahip olmaları gereken minimum eğitim düzeyleri açıkça tanımlanmalıdır. Gıda güvenliğine yönelik denetimlerde denetçi yardımcısı sıfatı ile bile her kesimin bulunamayacağı açıktır. (Örn: Gıda denetçileri: bu konuda en az lisans eğitimi almış gıda mühendisi, kimya mühendisi, ziraat mühendisi, veteriner hekim; Denetçi yardımcısı: bu konuda en

az 2 yıllık yüksekökol mezunu gıda teknikeri gibi)

2- Tanımlar kısmına (Madde 3) gıda güvenliği açısından büyük öneme sahip olan ve 178/2002 EC' de de yer aldığı halde taslakta yer almayan izlenebilirlik, risk, risk analizi, risk yönetimi ve risk değerlendirmesi gibi kavramlar eklenmelidir.

3- AB mevzuatında gıda değeri olan hayvan gıda tanımına dâhil edilmiştir. Bunun amacı Kanunda yer alan hükümler için gıda değeri olan canlı hayvanı yetiştirilenlerin sorumlu tutulması, yem, ilaç kullanım gibi yetiştiricilikten kaynaklanan gıda güvenliğini riske eden faktörlerin kaynağında bertaraf edilmesidir. Oysa AB'ne uyum amacıyla hazırlandığı iddia edilen bu taslakta AB mevzuatının en önemli ve temel konusu olan gıda değeri olan canlı hayvan gıda tanımından çıkarılmıştır. Gıda tanımında yer alan "...doğrudan insan tüketimine sunulmayan canlı hayvanlar ..." ifadesi çıkartılarak "insan tüketimine sunulmak üzere yetiştirilmeyen canlı hayvanlar" ifadesi eklenmelidir. AB'nin 178/2002 orijinal direktifindeki gıda tanımında olduğu gibi gıda tanımına girmeyen bileşenlerin maddeler halinde düzenlenmesi gereklidir.

4- Hayvansal ürün tanımı yanlıştır. Tanımın "insan tüketimine sunulacak hayvansal ürün" olarak değiştirilmesi ve bu kapsam dışındaki "üreme ürünleri dâhil tüm hayvansal ürünleri" ifadesinin bu tanımdan çıkarılması gereklidir.

5- "Takviye edici gıdalar" tanımı gıda tanımı içerisinde yer aldığından ayrıca tanımlanmasına gerek olmadığından çıkarılmalıdır. (Madde 24'ün ilk bendinin çıkartılması önerildiğinden)

6- Gıda maddelerinin ihracatında hayvansal kaynaklı ürünler de dâhil olmak üzere gıda güvenliğine yönelik çok çeşitli sertifikalar düzenlenmekte ve bu sertifikalar AB direktiflerinde (854-2004/EC) "sağlık sertifikası" olarak tanımlanmakta ve konu bazında farklı formasyondaki denetçiler tarafından imza altına alınmaktadır. Oysa kanun tasarısında sadece "veteriner sağlık sertifikası" anılmaktadır. Tasarı hükümlerinin AB'nin genel yaklaşımına uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve tüm sertifikaları kapsamaması yerinde olacaktır.

7- Yasa taslağının 17. Maddesi'nin 5. bendi; sadece onaya tabi işletmelerde sorumlu personel istihdamı zorunlu tutularak Sorumlu Yöneticilik uygulaması işlevsizleştirilmek istenmektedir. Oysa halen var olan uygulamalarda; tüm işletmelerde sorumlu yönetici istihdamı zorunludur. Bu uygulama, özellikle orta ve küçük ölçekli işletmelerin yönlendirilmelerinde eğitilmelerinde ve işletmelerin mühendis akıl ve bilimiyle tanışarak işletmecilik zihniyetinin değişiminde önemli rol oynamıştır. Bununla birlikte gıda güvenliğinin sağlanmasında yetersiz olan denetim alt yapısı ülkemiz koşullarında bir realitedir. Bu açığın kapatılmasında Sorumlu Yöneticilik müessesesinin 13 yıldan beri sektörde hizmette bulunarak önemli bir işlev gördüğüne inanmaktayız. Sorumlu Yöneticilik konusunda uygulamadan kaynaklanan ve mevzuattaki yetki sorumluluk ve özlük haklarına ilişkin yetersizliklerin bulunduğu açıktır. Sorumlu Yöneticilerin ücretinin yine işletme tarafından ancak Bakanlık bünyesinde oluşan bir havuz marifetiyle ödenmesi ve böylelikle kayıt dışılık ve sosyal güvenceden yoksun çalıştırılmalarının önlenmesini içeren bir düzenlemenin taslak metne girmesi gerekli

görülmektedir. Bir taraftan sınırları belirlenmemiş Resmî Veteriner Hekim kavramı ve statüsü hukuk sistemimizin bir parçası haline getirmeye çalışılırken diğer taraftan ülkemiz üretim ve işletme yapısı ile gıda güvenliğinin sağlanmasında önemli bir rol üstlenmiş olan Sorumlu Yöneticilik müessesesinin kaldırılmaya çalışılmasını anlamlı bulmaktayız.

8- Halen var olan üretim izni uygulaması; mevzuata uygun üretim yapılmasında ve kayıt dışılığın önlenmesinde önemli bir işleve sahip olduğundan; üretim izni uygulamasına var olan sistemi daha da geliştirecek düzenlemeler getirilerek devam etmelidir. Bu uygulama işletmelerin teknik ve hijyenik kapasitesinin yükseltilmesini sağlamıştır. Taslak metinde; yem tescili yapılmasının uygun görülmesini ancak insan sağlığının korunmasında hayati önem taşıyan gıdalar için üretim izni uygulamasının tamamen kaldırılmasını anlamak mümkün değildir.

9- Gıda Kodeksi bölümünde, Bakanlığın yetkisi gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerle ilgili taşınması gereken asgari teknik ve hijyen kriterlerine indirgenmiştir. Madde 18/1'e asgari kalite kriterleri ile pestisit ve veteriner ilaç kalıntıları, katkı maddeleri, gıdaya bulaşan zararlı maddeler, numune alma, ambalajlama, etiketleme, nakliye, depolama esasları ve analiz metotları dahil edilmelidir. Böylesi temel sorun alanlarını içermeyen bir Gıda Kodeksi; gıda güvenliğinin sağlanmasında yetersiz kalacaktır.

10- "Tüketici Haklarının Korunması" madde başlığında yer almasına rağmen madde içeriğinde bununla ilgili herhangi bir husus bulunmamaktadır. Sunum ve reklâm konusunda 5179 sayılı Kanun'da daha geniş ve kapsamlı hükümler yer alırken; yeni taslakta çok genel ve amaca hizmet etmeyen ifadeler kullanılmıştır.

11- Risk değerlendirme biriminin bağımsız, tarafsız ve şeffaflık esaslarına ve bilimsel kanıtlara göre Tarım Bakanlığınca oluşturulacağı ifade edilmektedir. Risk yönetimi ve iletişimini de yürüten Bakanlık olduğundan; birimin bağımsızlık ve tarafsızlığın nasıl sağlanacağı konusunda endişeler oluşmaktadır. Genel görüşlerde belirtildiği gibi; bu değerlendirmenin EFSA benzeri bağımsız bir birim tarafından yapılması sağlanmalıdır.

12- Taslaktaki madde 24'te sadece 2 numaralı bent yer almalı ve madde başlığı "özel tıbbi amaçlı diyet gıdalar ve tıbbi amaçlı bebek mamaları" olmalıdır. Bunların dışında tüm özel beslenme amaçlı ürünler; gıda tanımı içinde zaten yer almaktadır.

13- Madde 26/1'de birincil üretim noktaları da dâhil; tüm gıda, yem ve gıda ile temas eden madde-malzeme üreten işletme ve işyerleri kayıt altında olup, temel prensiplerle de olsa onay alacağı açıkça ifade edilmelidir. İlave onay prosedürü gerektirenler ayrıca belirtilmelidir.

14- Madde 26/2 gereği; mevzuatta belirlenen şartları sürdürmediği belirlenen işletmelerin kayıt ve onayının bir yıl süre ile askıya alınması uygulaması getirilmektedir. Gıda güvenliği için, bu süre çok uzun olup, işletmenin eksikliklerini gidereceği ancak insan sağlığının riske atılmayaacağı makul bir süre verilmelidir.

15- Taslakta madde 27/5'de resmi veteriner hekime özel hükmün ardından, diğer gıda işletmelerinin denetiminde görev alacak personelin nitelikleri açıkça hüküm altına alınmalıdır. Diğer tipteki işletmelerin

denetim ve kontrollerinde en az lisans eğitimi almış kimya mühendisi, gıda mühendisi, ziraat mühendisi, veteriner hekim gibi meslek disiplinlerinin eğitim aldıkları konular çerçevesinde yetki alacağı açıkça belirtilmelidir. 854–2004 sayılı EC Direktifi, diğer tipteki işletmelerin kontrol ve denetimlerinde en uygun elemanları belirleme yükümlülüğünü devletlere bırakmıştır. Ülkemiz gıda yasasında, bu belirleme yapılmalıdır.

16- Taslak Madde 27/7 bendinde "...numune alımı ve analiz metotları özel mevzuatta belirlenene ürünler ile ilgili itiraz, işlemin yapıldığı anda yapılır..." ifadesi anlaşılammaktadır. Bu ifadenin neyi kapsadığı daha anlaşılır şekilde anlatılmalıdır. İfade; " Numune alma yöntemine itiraz, numune alma işleminin yapıldığı anda yapılır. Numune alma işlemi bitip, kontrole tabi ürün laboratuara iletildikten sonra, numune alma yöntemine itiraz edileme" veya benzeri şekilde düzenlenebilir.

17- Taslak kanun madde 27/10 ile ilgili olarak tanımlarda yapılan düzenleme esas alınmalı ve ilk cümlede geçen "personel" ifadesi çıkartılarak "denetçi" ibaresi ilave edilmeli, aynı bentte yer alan 2. ve 3. cümleler metinden tamamen çıkartılmalıdır. Bu cümlelerdeki yaklaşım, AB mevzuatı ile de gelişmektedir.

18- Taslak 31/3'den " aynıyat tespiti yapıldıktan sonra" ifadesi kaldırılmalı; "mevzuata uygun olması halinde ürünlerin yurtiçine girişine izin verilir" hükmü eklenmelidir.

19- Madde 33'te kesilen idari para cezalarının yarısı Bakanlık döner sermayesine gelir kaydedilmektedir. Bu çok riskli bir madde olup, cezaların yansız bir biçimde uygulanacağı konusunda endişeler oluşmaktadır. Bakanlığın kestiği cezalar üzerinde en ufak bir şüphe oluşmamalıdır. Bu nedenle idari para cezaları döner sermayeye konu olmamalıdır.

Aynı madde'de dış kaynaklı proje gelirleri de Bakanlık bütçesi veya Bakanlık döner sermaye bütçesi gelirleri arasında anılmaktadır. Oysa dış kaynaklı projelerde kaynakların hangi amaçlarla; hangi yöntemlerle kullanılacağı açıkça belirtilmektedir. Bu projelerin bütçelerinin gelir kaynağı olarak görülmesi mümkün değildir. Bu maddenin de 33. Madde kapsamından çıkartılmalıdır.

20- Taslak Madde 35'de "alınacak gerekli eğitimlerin, eğitimleri verecek kişi ve kurumların ve eğitimi alacak personelin niteliğine yönelik hususlar Yönetmelikle belirlenir" hükmünün ilave edilmesi

21- Cezai hükümler ve cezaların uygulanması, tahsili ve itirazlar bölümünde; Cezalar anlaşılabilir ve uygulanabilir olmaktan uzaktır. Öncelikle suç ve/veya kabahat belirlenmeli ve buna göre de cezalar ve yaptırımlar belirlenmelidir. Taslak kanun metninde belirtilen cezai hükümler bölümünün uygulanabilmesi bu haliyle oldukça zordur. Cezai hükümler kısmında suç veya kabahat işlenmesi durumunda uygulanacak para cezaları 5179 sayılı kanuna göre genellikle bir misli artırılmasına rağmen orantılı adaletli ve caydırıcı değildir. Gıda güvenliği tehlikesi bulunan birincil üretim aşamasındaki ürünlere ne yapılacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Sorunların büyük bir kısmı birincil üretimden kaynaklanmaktadır. İlgili maddenin bu yaklaşımla tekrar düzenlenmesi gerekmektedir.

VETERİNER HİZMETLERİ, BİTKİ SAĞLIĞI, GIDA VE YEM KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme ile yemlerin üretim, işleme ve dağıtımının tüm aşamalarını, bitki koruma ürünü ve veteriner tıbbi ürün kalıntıları ile diğer kalıntılar ve bulaşanların kontrollerini, salgın veya bulaşıcı hayvan hastalıkları, bitki ve bitkisel ürünlerdeki zararlı organizmalar ile mücadeleyi, çiftlik ve deney hayvanları ile ev ve süs hayvanlarının refahını, zootekni konularını, veteriner sağlık ve bitki koruma ürünlerini, veteriner ve bitki sağlığı hizmetlerini, canlı hayvan ve ürünlerin ükeye giriş ve çıkış işlemlerini ve bu konulara ilişkin resmî kontrolleri ve yaptırımları kapsar.

(2) Kişisel tüketim amaçlı birincil üretim ile kişisel tüketim amacıyla hazırlanan gıdalar bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

1) Ahşap ambalaj malzemesi: Ambalaj destek malzemesi dâhil bir malın korunması ya da taşınmasında kullanılan, kâğıt ürünleri hariç ahşap veya ahşap ürünlerini,

2) Alıkoyma: Canlı hayvan ve ürünler ile ilgili bir karar verilinceye kadar, kontrol görevlisinin vereceği talimatlar doğrultusunda ürünlerin işletmecisi tarafından depolanması ve sahibi tarafından hayvanların muhafazası dâhil, hareketinin veya bunlara dokunulmasının kısıtlanması veya engellenmesini,

3) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

4) Balıkçılık ürünleri: Canlı çift kabuklu yumuşakçalar, canlı denizkestaneleri, canlı gömlekliler ve canlı deniz karından bacaklıları ve bütün deniz memellileri, sürüngenler ve kurbağalar dışında kalan, doğadan veya yetiştiricilik yoluyla elde edilen, bütün deniz ve tatlı su hayvanlarının yenilebilir tüm biçimlerini, kısımlarını ve ürünlerini,

5) Birincil üretim: Kesimine kadar çiftlik hayvanlarının üretilmesi, sağımı, bitkisel ürünlerin hasadı da dâhil olmak üzere birincil ürünlerin üretilmesi, yetiştirilmesi, avlanma, balıkçılık ve yabanî ürünlerin toplanmasını,

6) Birincil ürünler: Toprakтан ve hayvan yetiştiriciliğinden elde edilen ürünler ile avlanma ve balıkçılık yoluyla elde edilen ürünler dâhil birincil üretim ürünlerini,

7) Bitki: Canlı bitkiler ile bunların derin dondurulmamış meyve ve sebzeleri, yumrular, soğansılar, soğanlar ve rizomlar, kesme çiçekler, yapraklı dallar, budama artığı yapraklar, yapraklar, bitki doku kültürleri, canlı polen, göz, kalem ve çelik gibi canlılığını koruyan belirli parçaları ile dikim amaçlı olan botanik tohumlarını,

8) Bitki koruma ürünü: Kullanıcıya farklı formlarda sunulan, bitki ve bitkisel ürünleri zararlı organizmalara karşı koruyan veya bu organizmaların etkilerini önleyen, bitki besleme amaçlı olanlar dışında bitki gelişimini etkileyen, koruyuculara ilişkin özel bir düzenleme kapsamında bulunmayan ancak bitkisel ürünleri koruyucu olarak kullanılan, bitki ve bitki kısımlarının istenmeyen gelişmelerini kontrol eden veya önleyen, istenmeyen bitkileri yok eden, bir veya daha fazla aktif maddeyi veya aktif madde, sinerji yaratan veya güvenilirliği artıran maddeler gibi bileşenleri içeren preparatları,

9) Bitki pasaportu: Bitki sağlığı ile ilgili bu Kanun ve diğer ilgili mevzuat ile belirlenen bitki sağlığı standartlarının ve özel şartların karşılandığını gösteren, çeşitli bitki ve bitkisel ürünler için standart hâle getirilmiş, Bakanlıkça belirlenen usullere uygun olarak hazırlanan ve Bakanlık veya Bakanlıkça yetkilendirilenler tarafından düzenlenen resmî etiketi veya belirli ürünler için Bakanlıkça kabul edilen etiket dışındaki işareti,

10) Bitki sağlık sertifikası: Bitki ve bitkisel ürünlerin bu Kanunda belirtilen bitki sağlığı şartlarına uygun olduğunu gösteren belgeyi,

11) Bitkisel ürün: Bitkisel orijinli, işlem görmemiş veya basit bir işlemden geçmiş, bitki tanımına girmeyen ürünleri,

12) Bulaşan: Gıdaya kasten ilave edilmeyen ancak, gıdanın birincil üretim aşaması dâhil üretimi, imalatı, işlenmesi, hazırlanması, işleme tâbi tutulması, ambalajlanması, paketlenmesi, nakliyesi veya muhafazası ya da çevresel bulaşma sonucu gıdada bulunan, hayvan tüyü, böcek parçası gibi yabancı maddeler hariç olmak üzere her tür maddeyi,

- 13) Çıkış: Malların Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkışı ile ihracatı ve geçici ihracatı,
- 14) Çiftlik hayvanı: Et, süt, yumurta da dâhil olmak üzere gıda, deri, kürk, yün, tüy veya diğer ürünlerin temini için veya işgücü amacıyla insanlar tarafından yetiştirilen ve beslenen hayvanları,
- 15) Damızlık: Irkına, tipine ve verimine özgü özellikleri gösteren, vasıflı ve belgeli hayvanları,
- 16) Denetim: Yem, gıda, hayvan refahı ve ıslahı, bitki ve hayvan sağlığı ile ilgili faaliyetlerin bu Kanun hükümlerine uygunluğunun tespiti amacıyla Bakanlık tarafından yapılan veya yaptırılan tüm işlemleri,
- 17) Doğrulama: İnceleme yapılarak ve objektif bulgular dikkate alınarak belirlenen şartların karşılanıp karşılanmadığının tespiti için yapılan kontrolü,
- 18) Don: At ve diğer memelilerde vücudu örten kıllara hâkim olan veya bu kıllardan çoğunluğa yakın kısmının müşterek olarak gösterdiği rengi,
- 19) Diğer maddeler: Bitki sağlığı açısından zararlı organizma taşıma riski bulunan, bitki ve bitkisel ürünler dışında kalan maddeleri,
- 20) Dikim: Bitkilerin büyümesi, üremesi ve çoğaltımını teminen bir ortama yerleştirilmesi işlemi,
- 21) Dikim amaçlı bitki: Dikili olan ve dikili olarak kalacak bitkiler veya şaşırtma işlemi yapılacak bitkiler ile dikili olmayan fakat sonrasında dikilecek olan bitkileri,
- 22) Ev ve süs hayvanı: Sahiplerinin ya da sahipleri adına sorumluluğunu almış kişilerin yanında bulunan, üçüncü bir şahsa satışı ya da devredilmesi amaçlanmayan arılar, kabuklu hayvanlar ve kümes hayvanları haricindeki, omurgasızlar, amfibik hayvanlar, köpek, kedi, gelincik, süs balıkları, sürüngen, kemirgen, evcil tavşan ve tüm kuşları,
- 23) Faydalı organizma: Biyolojik evresinin herhangi bir dönemini zararlı organizma üzerinde geçiren ve bu organizmanın popülasyonunu sınırlayabilen parazitoit, parazit, predatör ve patojenleri,
- 24) Gıda: Doğrudan insan tüketimine sunulmayan canlı hayvanlar, yem, hasat edilmemiş bitkiler, tedavi amaçlı kullanılan tıbbî ürünler, kozmetikler, tütün ve tütün mamulleri, narkotik veya psikotropik maddeler ile kalıntı ve bulaşanlar hariç, insanlar tarafından yenilen, içilen veya yenilmesi, içilmesi beklenen işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş her türlü madde veya ürün, içki, sakız ile gıdanın üretimi, hazırlanması veya muameleye tâbi tutulması sırasında kullanılan su veya herhangi bir maddeyi,
- 25) Gıda ile temas eden madde ve malzeme: Gıda maddeleri ile temasta bulunan veya bulunmak üzere üretilen her türlü madde ve malzemeyi,
- 26) Gıda işletmecisi: Kâr amaçlı olsun veya olmasın kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından gıdanın üretimi, işlenmesi ve dağıtımının herhangi bir aşamasında kontrolü altında yürütülen faaliyetlerin, mevzuat hükümlerine uygunluğundan sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,
- 27) Gıda kodeksi: Türk Gıda Kodeksini,
- 28) Giriş: Malların Türkiye Gümrük Bölgesine ve serbest bölgelere girişi, ithalatı ve transit rejimine tâbi tutulmasını,
- 29) Gözetim: Herhangi bir gıda veya yem işletmesinin, işletmecisinin veya bunların faaliyetlerinin dikkatli bir şekilde gözlemlenmesini,
- 30) Gözetim bölgesi: Hastalık çevresinde, koruma bölgesini de içine alacak biçimde, koruma bölgesi dışında hastalığın yayılmasını önlemek için gerekli ön tedbirlerin uygulandığı ve hastalığın etkileyebileceği tüm türlerin sağlık durumunun dikkatlice izlendiği bölgeyi,
- 31) Hayvan: Suda yaşayan hayvanlar, sürüngenler ve amfibik hayvanlar dâhil omurgalı ve omurgasız canlıları,
- 32) Hayvan sahibi: Hayvanların mülkiyet hakkını üzerinde bulunduran gerçek veya tüzel kişiyi,
- 33) Hayvansal ürün: İnsan tüketimine sunulan hayvansal gıda, hayvansal yan ürün ve üreme ürünleri dâhil tüm hayvansal ürünleri,
- 34) Hayvansal yan ürün: Yetiştiricilikte kullanılmayacak olan sperma, ovum, embriyo dâhil, insanlar tarafından tüketimi amaçlanmayan hayvan kökenli ürünler veya hayvanların bütün vücut veya parçaları ile artıklarını,
- 35) Hijyen: Tehlikenin kontrol altına alınması ve gıda ve yemlerin kullanım amacı dikkate alınarak, insan ve hayvan tüketimine uygunluğunun sağlanması için gerekli her türlü önlem ve koşulu,
- 36) İstenmeyen etki: Bir veteriner sağlık veya bitki koruma ürününün, etiket ve tanıtıcı bilgilerine uygun olarak kullanımı sonucu, hayvanlarda, insanlarda, bitkilerde veya çevrede görülen zararlı etkileri veya istenmeyen durumları,
- 37) İthalat: Malların, serbest dolaşıma giriş rejimi, gümrük antrepo rejimi, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve geçici ithalat rejimi prosedürlerine tâbi tutulmasını,
- 38) İzleme: Bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerin, bu Kanunla belirlenen esaslara uygunluk durumu hakkında genel bir görüş edinmeye yönelik, planlanmış bir dizi gözlem ve ölçümlerin yürütülmesini,
- 39) İzlenebilirlik: Üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamaları boyunca bitkisel ürünlerin, gıda ve yemin, gıdanın elde edildiği hayvanın veya bitkinin gıda ve yemde bulunması amaçlanan veya beklenen bir maddenin izinin

sürülebilmesi ve takip edilebilmesini,

40) Kalıntı: Bitki koruma ürünü kullanımı sonucu, bitki, bitkisel ürünler ile yenilebilir hayvansal ürünlerin içinde, üzerinde veya çevrede bulunan, metabolitler ile yıkılma veya reaksiyon sonucunda oluşan ürünler dâhil bir ve birden fazla maddeyi veya hayvansal ürünlere geçerek insan sağlığı üzerinde olumsuz etki yaratma ihtimali bulunan farmakolojik etkili maddeler ve bunların metabolitleri veya diğer maddelerini,

41) Karantina: Hastalık veya zararlı organizmaların ülkeye girişini veya ülke içinde yayılmasını önlemek amacıyla, hayvan, hayvansal ürün, bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler ile bulaşma ihtimali bulunan madde ve malzemelerin kontrol altına alınmasını,

42) Kontrol görevlisi: Bakanlık tarafından resmî kontrol yetkisi verilen kişiyi,

43) Kordon: Hayvan hastalığı görülen alanın gözetim altında tutulması, giriş ve çıkışların kontrol altına alınmasını,

44) Koruma bölgesi: Hayvan hastalığının ve zararlı organizmanın yayılmasını önlemek amacıyla hastalık görülen alanın çevresinde oluşturulan ve gerektiğinde insan hareketlerinin kısıtlanması dâhil, canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünlerin hareketlerinin kısıtlandığı bölgeyi,

45) Korunmuş bölgeler: Bu Kanun kapsamında yer alan, bir veya birden fazla bölgede yerleşik olan, bir veya birden fazla zararlı organizmanın o bölge için endemik olmadığı, çevre koşulları söz konusu zararlı organizmanın yerleşmesine uygun olmasına rağmen, o bölgede yerleşmemesi için korunan veya bu bölgelerde bulunmalarına rağmen eradikasyona tâbi tutulan ve bu koşulların sağlandığı Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre uygun sıvayıcıları ile kanıtlanarak tanınan, düzenli ve sistemati olarak izlenen, söz konusu organizmanın o bölgede ortaya çıkması durumunda bildirim zorunlu olan ve özel önlem alınan bölgeleri,

46) Numune alma: Ürünün, ortamdan alınanlar da dâhil, üretim, işleme ve dağıtım aşamalarına ve hayvan ve bitki sağlığına ilişkin her tür maddenin mevzuata uygunluğunun doğrulanması amacıyla alınmasını,

47) Onay: Bu Kanun kapsamında onayı zorunlu olan faaliyetler ve ürünler için Bakanlıkça verilen izin veya ruhsatı,

48) Özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar: Belli beslenme uygulamaları için hastaların diyetlerini düzenlemek amacıyla, özel olarak üretilmiş veya formüle edilmiş ve tıbbî gözetim altında kullanılacak olan alışılmış gıda maddelerini veya bu gıda maddelerinin içinde bulunan belirli besin öğelerini veya metabolitlerini vücuda alma, sindirme, absorbe etme, metabolize etme veya vücuttan atma kapasitesi sınırlı, zayıflamış veya bozulmuş olan hastalar ya da diyet yönetimleri, yalnızca normal diyetin modifikasyonu ile veya diğer gıdalarla ya da her ikisinin de birlikte kullanımı ile sağlanmayan kişiler için hazırlanmış gıda maddelerini,

49) Pedigri: Soy kütüğüne kayıt edilen damızlıklarla, safkan atların numara, isim, orijin, ırk, renk, eşkâl, cinsiyet, doğum tarihi, verim kayıtları, yetiştirici ve sahibi ile hayvanın ceterine ait bilgileri ve verimlerini belirten belgeyi,

50) Perakende: Ana dağıtım merkezleri, hazır yemek hizmeti, işyeri ve kurum yemekhaneleri, restoranlar ve diğer benzeri gıda hizmetlerinin sunulduğu yerler, dükkânlar, toptan satış yerleri, süpermarket dağıtım merkezleri dâhil olmak üzere son tüketiciye satış ya da dağıtım noktasında gıdanın işlenmesi veya muameleye tâbi tutulması veya depolanmasını,

51) Piyasaya arz: Bu Kanun kapsamındaki her türlü ürünün, bedelli veya bedelsiz, piyasaya sunulmasını,

52) Resmî kontrol: Bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerin bu Kanun hükümlerine uygunluğunun doğrulanması için, kontrol görevlilerinin, verilen yetki çerçevesinde gerçekleştirdikleri izleme, gözetim, denetim, muayene, karantina, numune alma, analiz ve benzeri kontrolleri,

53) Resmî veteriner hekim: Bu Kanun kapsamında verilen görevleri Bakanlık adına yapan Bakanlık personeli veteriner hekimi,

54) Risk: Sağlık üzerinde olumsuz etki yaratma ihtimali bulunan tehlike ile şiddeti arasındaki fonksiyonel ilişkiyi,

55) Risk analizi: Risk değerlendirmesi, risk yönetimi ve risk iletişimi olarak birbirleriyle bağlantılı üç bileşenden oluşan süreci,

56) Risk değerlendirmesi: Bilimsel olarak tehlikenin tanımlanması, tehlikenin niteliklerinin belirlenmesi, tehlikeye maruz kalmanın değerlendirilmesi ve risk unsurlarının belirlenmesini kapsayan dört aşamalı süreci,

57) Risk iletişimi: Risk analizi sürecinde risk değerlendiricileri, risk yöneticileri ve diğer ilgili tarafların, tehlike, risk, riskle ilgili faktörler ve riskin algılanmasına ilişkin bilgi ve görüşler ile risk değerlendirmesi bulguları ve risk yönetimi kararlarının açıklamalarını da kapsayan bilgi ve düşüncelerin paylaşımını,

58) Risk yönetimi: Risk değerlendirmesi ve yasal faktörler göz önünde tutularak ilgili taraflarla istişare ile uygun olabilecek kontrol önlemlerine ilişkin alternatiflerin değerlendirilmesi, tercih edilmesi ve uygulanması sürecini,

59) Sağlık işareti: Sağlık işareti aranan ürünlerde resmî kontrollerin yapıldığını belirten işareti,

60) Sağlık koruma bandı: Dış ortama verilebilecek veya dış ortamdan gelebilecek olumsuz etkileri önlemek amacıyla ayrılan bölgeyi veya mesafeyi,

61) Sınır kontrol noktası: Sınır gümrük kapılarında yer alan gümrüklü yer ve sahalarda canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile bitki ve bitkisel ürünlerin ülkeye girişinde kontrollerinin yapıldığı yeri,

62) Soy kütüğü: Pedigri düzenlemeye esas olacak bilgilerin düzenli olarak toplandığı veri tabanını,

- 63) Tağışış: Bu Kanun kapsamındaki ürünlere temel özelliğini veren öğelerin ve besin değerlerinin tamamının veya bir bölümünün mevzuata aykırı olarak çıkarılmasını veya miktarının değiştirilmesini veya aynı değeri taşımayan başka bir maddenin, o madde yerine aynı maddeymiş gibi katılmasını,
- 64) Taklit: Bu Kanun kapsamındaki ürünlerin, şekil, bileşim ve nitelikleri itibarıyla yapısında bulunmayan özelliklere sahip gibi veya başka bir ürünün aynısıymış gibi göstermeyi,
- 65) Takviye edici gıdalar: Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla, vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, amino asit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünleri,
- 66) Tazminat: Tazminatlı hastalıklar ve zararlı organizmalar listesinde yer alan hastalık ve zararlı organizmalar nedeniyle tazminat ödenmesine karar verilen bitki ve hayvanlar ile zararlı organizma ve hastalığa bağlı olarak imhasına karar verilen ürün ve ekipmanların imha ve dezenfeksiyonu için ödenecek bedeli,
- 67) Tehlike: Sağlık bakımından olumsuz etki yaratma potansiyeli bulunan, gıda ve yemdeki biyolojik, kimyasal veya fiziksel etmenler ile gıda ve yemin durumu,
- 68) Tetkik: Faaliyetlerin ve ilgili sonuçların, planlanan düzenlemelere ve bu düzenlemelerin amaçlara ulaşmak için uygun olup olmadıklarını ve bu düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulamaya konulup konulmadıklarını belirlemek için yapılan sistematik ve tarafsız incelemeyi,
- 69) Tıbbî olmayan veteriner sağlık ürünleri: Hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hâle getirilmiş ilaç niteliğinde olmayan ürünleri,
- 70) Transit: Serbest dolaşımda bulunmayan canlı hayvan ve ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden geçerek yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye, yabancı bir ülkeden Türkiye'ye, Türkiye'den yabancı bir ülkeye, bir iç gümrükten diğer bir iç gümrüğe sevkini,
- 71) Üreme ürünleri: Hayvanların üremesinde kullanılan sperma, ovum, embriyo ve kuluçkalık yumurtayı,
- 72) Ürün: Bitki, bitkisel ürün, gıda, gıda ile temas eden madde ve malzemeler, yem, hayvansal ürün, veteriner sağlık ürünü, bitki koruma ürünü ile zirai mücadele alet ve makinelerini ile ahşap ambalaj malzemesini,
- 73) Veteriner biyolojik ürünleri: Hayvanlarda aktif veya pasif bağışıklık oluşturmak, bağışıklığın seviyesini ölçmek veya hastalık teşhisi için hazırlanmış aşı, serum gibi ürünler ile teşhis kitlerini,
- 74) Veteriner sağlık ürünleri: Veteriner tıbbî ürünleri ve tıbbî olmayan veteriner ürünlerini,
- 75) Veteriner tıbbî ürünleri: Hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hâle getirilmiş etkin madde ihtiva eden ürünleri ve veteriner biyolojik ürünleri,
- 76) Yem: Hayvanların ağız yoluyla beslenmesi amacıyla kullanılan işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş, yem katkı maddeleri dâhil her tür madde veya ürünü,
- 77) Yem işletmecisi: Kendi işletmesindeki hayvanlar için yemlerin üretimi, işlenmesi ve depolanması dâhil, kâr amaçlı olsun veya olmasın kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından yemin üretimi, ithalatı, ihracatı, işlenmesi, depolanması, nakliyesi ve pazarlanması ile ilgili kontrolü altında yürütülen faaliyetlerin mevzuat hükümlerine uygunluğundan sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,
- 78) Yetkilendirilmiş veteriner hekim: Bakanlıkta görevli veteriner hekimler dışında, verilecek resmî görevleri yürütmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilen veteriner hekimi,
- 79) Zararlı organizma: Bitki veya bitkisel ürünlere zarar veren bitki, hayvan veya patojenik ajanların tür, streyn veya biyotiplerini,
- 80) Zirai mücadele alet ve makineleri: Bitki koruma ürünlerinin uygulanmasında kullanılacak her türlü alet, araç-gereç, makine, cihaz, ekipman ile bunların aksam, parça ve teferruatını,
- 81) Zootečni: Hayvanların yetiştirilmesi, ıslahı, bakımı ve beslenmesi, üreme ve çoğalması ve belgelendirme ile ilgili uygulamaları,

ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Hayvan Sağlığı, Hayvan Refahı ve Zootečni

BİRİNCİ BÖLÜM

Bulaşıcı Hayvan Hastalıklarının Kontrolü ve Yükümlülükler, Hayvan Hastalık Tazminatı ve İnsanlar Tarafından Tüketilmesi Amaçlanmayan

Hayvansal Yan Ürünler

Bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrolü ve yükümlülükler

MADDE 4- (1) Bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrolünde aşağıdaki esaslar uygulanır:

- a) Bakanlık, ihbarı mecburî bir hastalığın varlığı veya şüphesi ya da yeni bir salgın durumunda, inceleme yapmak, teşhis etmek, gerekli kontrol ve koruma tedbirlerini almakla yükümlüdür.

b) Bakanlık, ihbarı mecburî bir hastalığın ortaya çıkması veya ortaya çıkma şüphesinin varlığı hâlinde, koruma ve gözetim bölgelerinin oluşturulması, hastalığın araştırılması ve hastalığın yayılmasının önlenmesi için gerekli kontrol, numune alma, teşhis ve diğer incelemeleri yapmaya, aşılama, hayvanların izole edilmesi veya itlaf ve imha edilmesi, hayvanların veya insanların hareketlerinin kısıtlanması veya yasaklanması amacıyla kordon konulması, suni tohumlama ve ıslah çalışmalarının durdurulması, hastalığın yayılmasına sebep olabilecek hayvansal ürün, yem, alet, ekipman ve bunun gibi bulaşık materyalin imhası da dâhil her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

c) Bakanlık, (b) bendinde belirtilen tedbirlerin uygulanabilmesi için her türlü acil eylem planlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlar.

ç) İhbarı mecburî hayvan hastalıkları Bakanlıkça, tazminatlı hayvan hastalıkları ve tazminat oranları Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir.

d) Bakanlık, yabancı bir ülkede hastalık çıkması durumunda, hastalığın türüne göre bu ülkenin tamamından veya belirli bir bölgesinden, canlı hayvanlar ile hayvansal ürünlerin ülkeye girişine ve transit geçişine tamamen veya kısmen sınırlama ve yasak getirebilir. Yasağın kapsamı, hastalığın seyrine göre daraltılabilir veya genişletilebilir.

(2) Bakanlık, hayvan hastalıkları ile ilgili ulusal veya bölgesel düzeyde kontrol ve eradikasyon programı uygular veya uygulatır.

(3) Bakanlık, hayvan hastalıkları bildirim sistemini kurar ve sistemin işletilmesini sağlar.

(4) Bakanlık, bazı hayvan türleri için özel izole bölgeler oluşturabilir, oluşturulan izole bölgelere bazı hayvan türlerinin girişine ve yetiştirilmesine yasaklama veya kısıtlama getirebilir.

(5) Bakanlık, Sağlık Bakanlığı ve konu ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, işbirliği içerisinde, insan ve hayvan sağlığını korumak amacıyla, belirlenen zoonoz hastalık ve zoonotik etkenler ile antimikrobiyal direncin izlenmesi veya gıda yoluyla bulaşan zoonoz hastalıkların araştırılması için epidemiyolojik incelemeler yapılmasını, izleme planlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlar.

(6) Bir yerde bulaşıcı hayvan hastalığı ya da sebebi belli olmayan hayvan ölümlerinden haberdar olan ilgililer, durumu Bakanlığa ihbar etmekle yükümlüdür.

(7) Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sahipleri, ithalatçıları, nakliyecileri ve satıcıları, Bakanlık tarafından istenen kayıtları tutmak, istendiğinde her türlü bilgi ve belgeyi vermek, kontrol ve denetim sırasında her türlü kolaylığı göstermekle yükümlüdür.

(8) İl özel idareleri ve belediyeler, hayvan hastalıkları ile mücadele ve kontrollerde Bakanlığa yardımcı olmakla yükümlüdür.

(9) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Hayvan hastalık tazminatı

MADDE 5- (1) Hayvanlarda herhangi bir tazminatlı hastalık tespit edilmesi sonucu resmî veteriner hekim gözetiminde mecburî kesime tâbi tutulan veya itlaf edilen hayvanlar ile mezbahalarda tespit edilen tazminatlı hastalık nedeniyle imha edilen hayvanların bedelleri Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen oranlarda, hastalık nedeniyle imha edilen hayvansal ürünlerin, yem, madde ve malzemelerin bedelleri ile imha, nakliye ve dezenfeksiyon masrafları Bakanlık tarafından sahiplerine tazminat olarak ödenir. Bakanlık her yıl, bütçe imkânları, hastalıklarla ilgili bilimsel veriler ile eradikasyon ve kontrol programlarına göre, tazminatlı hastalıklardan hangilerine tazminat ödemesi yapacağını, ödeme yapılacak yerleri ve uygulama zamanını belirler.

(2) İhbarı mecburî bir hastalığa karşı koruma sağlamak amacıyla, resmî veteriner hekim veya sorumluluğundaki yardımcı sağlık personeli ile yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından yapılan aşı ve serum uygulaması nedeniyle öldüğü resmî veteriner hekim raporu ile tespit edilen hayvanların bedelleri hayvan sahiplerine tazminat olarak ödenir.

(3) Sahipleri tarafından hasta oldukları Bakanlıkça belirlenen usullere göre bildirilmeyen veya hasta olduğu bilinerek satın alındığı tespit edilen hayvanlar, Bakanlıkça belirlenen belgeler bulunmaksızın nakledilen hayvanlar, Bakanlıkça uygulanması istenen test, tedavi ve aşıları yaptırılmayan hayvanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait hayvanlar için tazminat ödenmez.

(4) Tazminatlar, işletmenin bulunduğu mahallin rayiç bedelleri dikkate alınarak yerel kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenir. Yerel kıymet takdir komisyonu, bir Bakanlık temsilcisi, mahallin mülkî idarî amirinin belirlediği bir üye ile hayvan sahibinin konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcileri arasından seçeceği bir üye olmak üzere üç kişiden oluşur.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Tazminatların ödenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesinde Maliye Bakanlığının görüşü alınır.

İnsanlar tarafından tüketilmesi amaçlanmayan hayvansal yan ürünler

MADDE 6- (1) İnsanlar tarafından tüketilmesi amaçlanmayan hayvansal yan ürünlerin toplanması, taşınması, depolanması, muamele edilmesi, işlenmesi, imha edilmesi, piyasaya arz edilmesi, ithal veya ihraç edilmesi, transit taşınması ve kullanılması aşamalarında, insan ve hayvan sağlığına yönelik tehdit ve çevresel zararların önlenmesine ilişkin tedbirler Bakanlıkça ve mevzuatı gereği bu hususta yetki ve sorumlulukları bulunan Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca alınır.

- (2) İnsanlar tarafından tüketilmesi amaçlanmayan hayvansal yan ürünlerin depolanması, muamele edilmesi, işlenmesi ve bertaraf edilmesi yalnızca Bakanlık tarafından onay verilen işletmelerde yapılır.
- (3) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Hayvanların Tanımlanması ve Kayıt Altına Alınması, Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerin Sevkleri ile Hayvan Satış Yerleri ve Satışa İlişkin Sağlık Koşulları

Hayvanların tanımlanması ve kayıt altına alınması

MADDE 7- (1) Hayvan sahipleri ya da hayvan sahibi adına bakıcısı, Bakanlık tarafından tanımlanması istenen hayvanları tanımlatmak, bu hayvanlarının ve işletmelerinin kayıtlarını yaptırmak, işletmelerine giren veya işletmelerinden çıkan, yeni doğan, ölen veya kesilen hayvanları Bakanlığa bildirmek ve bunlara ilişkin kayıtları muhafaza etmekle yükümlüdür.

(2) Hayvanların tanımlanmasında kullanılan kulak küpesi, mikroçip ve benzeri tanımlama araçlarının bedelleri ile Bakanlıkça belirlenen uygulama ücreti hayvan sahipleri veya bakıcıları tarafından uygulayıcılara ödenir.

(3) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerin sevkleri ile hayvan satış yerleri ve satışa ilişkin sağlık koşulları

MADDE 8- (1) Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sevklerine ilişkin hususlar ile canlı hayvan ticareti yapanlar, nakliyeciler ve nakil ile ilgili şartlar ve bunlara ilişkin işlemler Bakanlıkça belirlenir. Bu hususlarla ilgili Bakanlıkça belirlenen şartlara uyulması zorunludur.

(2) Hayvancılık işletmelerinden doğrudan yapılan satışlar hariç hayvanların alım ve satımları, ruhsatlı hayvan pazarı, borsalar ve Bakanlıktan izinli hayvan panayırlarında, ev ve süs hayvanlarının alım ve satımları ise, ruhsatlı ev ve süs hayvanı satış yerlerinde yapılır.

(3) Hayvan satış yerleri ve satışa ilişkin sağlık koşulları ile Kurbanlık hayvan satış yerlerine ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir.

(4) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hayvan Refahı ve Zootekni

Hayvan refahı

MADDE 9- (1) Hayvan sahipleri veya bakımından sorumlu kişiler, hayvan refahının sağlanması amacıyla, hayvanların barınma, bakım, beslenme, sağlık ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak, sorumluluklarındaki hayvanların insan, hayvan ve çevre sağlığı üzerinde oluşturabilecekleri olumsuz etkilere karşı gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(2) Hayvanların kesimi ve hastalık kontrolü amacıyla itlafı, hayvanlarda heyecan, acı ve ıstırap oluşturmadan, uygun araçlar kullanılarak yerine getirilir.

(3) Hayvanlara ötenazi yapmak yasaktır. Ancak,

a) Hayvanlara acı ve ıstırap çektiren veya iyileşme durumu bulunmayan hastalık durumlarında,

b) Akut bulaşıcı bir hayvan hastalığının önlenmesi ya da eradikasyonu amacıyla veya insan sağlığı için risk oluşturan durumlarda,

c) Davranışları insan ve hayvanların hayatı ve sağlığı için tehlike teşkil eden ve olumsuz davranışları kontrol edilemeyen durumlarda,

veteriner hekim tarafından ötenazi yapılmasına karar verilebilir. Ötenazi işlemi veteriner hekim tarafından veya veteriner hekim gözetiminde yapılır.

(4) Hayvanların barınma, nakil, kesim öncesi ve kesimi sırasındaki hayvan refahı esasları Bakanlıkça belirlenir. Hayvan kesimlerinin Bakanlıktan onaylı kesim yerlerinde yapılması zorunludur.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Zootekni

MADDE 10- (1) Bakanlık, hayvan ıslahı, hayvan gen kaynaklarının korunması, geliştirilmesi, damızlık amaçlı hayvanların yetiştirilmesi, kayıt altına alınması, ön soy kütüğü ve soy kütüklerinin oluşturulması ve belgelendirilmesi gibi zootekni konularında düzenleme yapmaya, hayvan yarışları düzenlemeye, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen hayvan yarışları üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etmeye yetkilidir.

(2) Damızlık hayvan yetiştiricileri, damızlık hayvanlar ile ilgili Bakanlıkça talep edilen kayıtları tutmak ve istenildiğinde Bakanlığa bildirmek zorundadır.

(3) Hayvanların üremesinde kullanılan sperma, ovum, embriyo, damızlık yumurta, ipek böceği tohumu, larva ve oğul gibi ürünleri üretenler, depolayanlar ve dağıtanlar Bakanlıktan izin almak zorundadır. Üreme ürünlerinin uygulanmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.

- (4) Bakanlık, damızlık hayvanların genetik özelliklerinin değerlendirilmesi ve performanslarının izlenmesi ile ilgili usul ve esasları belirler.
- (5) Bakanlık, hayvan gen kaynaklarının korunmasına yönelik tedbirleri alır, uygular veya uygulatır.
- (6) Gerçek veya tüzel kişiler, hayvan gen kaynaklarının korunması, ıslahı, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik özel hukuk hükümlerine tâbi birlikler şeklinde organizasyonlar kurabilir. Bu organizasyonlar, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulan kooperatiflere sağlanan her türlü vergi ve harç muafiyetinden aynı koşullarla yararlanır. Bakanlık, hayvan gen kaynaklarının korunması, ıslahı, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve belgelendirme gibi konularda bu organizasyonlarla işbirliği yapabilir ve bunların bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerini kontrol eder. Bu birlikler merkez birliği şeklinde örgütlenebilir ve ihtiyaç duyduğu yerlerde şube açabilir. Bakanlık; birliklere teknik hizmetler, sağlık hizmetleri ve eğitim konusunda gerektiğinde aynı ve nakdî destek verebilir, birliklerin personel ve tesislerinden yararlanma talebinde bulunabilir.
- (7) Bakanlık, hayvan ırklarının tescili ile ilgili iş ve işlemleri belirler ve yürütür. Tescil edilen hayvanların sınaî mülkiyet hakları bunları tescil ettiren gerçek ve tüzel kişilere veya onların kanunî temsilcilerine aittir.
- (8) Damızlık, yarış ve gösteri amaçlı hayvanların belgelendirilmesi zorunludur. Belgelendirmeye ilişkin esaslar, iş ve işlemler ile belge modelleri Bakanlıkça belirlenir. Yarış ve gösteri belgesi bulunmayan hayvanlar yarışlara katılamaz ve gösteri amaçlı kullanılamaz. Damızlık belgesi bulunan yarış hayvanları koşulara katılabilir. Ancak, bunlardan damızlık olarak ithal edilenler koşulara katılamaz.
- (9) Gebe olarak ithal edilen safkan kısıraklardan doğan tayların soy kütüğüne kaydı için, gebe kısırağın kendi ırkıdan bir ağırla tohumlandığını gösteren menşe ülke yetkili makamlarınca verilmiş bir aşım sertifikası istenir. Safkan olmayan atlar, soy kütüğüne kayıt edilmemiş safkan Arap ve İngiliz ana ve babadan doğan taylar, kendi ırkının özelliklerini göstermeyeceği anlaşılan iyi gelişmemiş ve safkan özelliklerinden önemli sapma gösteren taylar ile Bakanlıkça belirlenen diğer özellikler ve şartları taşımayan taylar soy kütüğüne kayıt edilmez ve bunlara pedigrî verilmez.
- (10) Soy kütüğüne kayıt edilip damızlık belgesi ya da pedigrîsi verilen atların, lüzum görüldüğünde Bakanlıkça görevlendirilen uzman heyetçe kan grubu ve/veya DNA testleri ile ana-baba doğrulaması ve morfolojik yönden muayeneleri yapılabilir. Test ve muayeneler neticesinde, safkan olmadıkları tespit edilenlerin ve yavrularının soy kütüğü kayıtları iptal edilir ve pedigrîleri geri alınır. Bu hayvanlardan doğacak yavrulara damızlık belgesi ya da pedigrî verilmez.
- (11) Türkiye soy kütüklerine kayıtlı ve pedigrîli safkan Arap veya İngiliz ana ve babadan Türkiye’de doğan kendi ırk vasıflarını haiz tayların, doğum gününden itibaren üç ay içinde, yabancı ülkelerden ithal edilen safkan Arap ve safkan İngiliz atların gümrük girişlerinden itibaren iki ay içinde soy kütüğüne kaydedilmesi, Bakanlığa müracaat edilerek, Bakanlıkça belirlenen evraklarının teslimi ve muayene ettirilmesi şarttır.
- (12) Soy kütüğüne kayıtlı atların sahip değişiklikleri bir ay, don değişiklikleri oniki ay içinde ilgili makamlara bildirilerek pedigrîlerine işletilir. Ölen atların pedigrîleri sahipleri tarafından iki ay içinde Bakanlığa iade edilmesi zorunludur.
- (13) Hayvan sahibinin, ölen hayvanına ait damızlık belgesini ölüm tarihinden itibaren iki ay içinde iade etmesi ve hayvanın başka bir şahsa satılması hâlinde satış tarihinden itibaren bir ay içinde alıcı tarafından değişikliğin soy kütüğüne ve pedigrîsine işletilmesi zorunludur.
- (14) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Veteriner Hizmetleri ile İlgili Faaliyet Onayları

Veteriner hizmetleri ile ilgili faaliyet onayları

MADDE 11- (1) Bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren muayenehane, klinik, poliklinik, hayvan hastanesi, ev ve süs hayvanı satış yerleri, hayvan eğitim ve barınma yerleri, otel hizmeti veren hayvan bakımevleri, hayvan pazar ve borsaları, damızlık kümes ve kuluçkahaneler, hayvan hastalıkları teşhis, analiz ve üretim laboratuvarları ile deney hayvanı üretici ve tedarikçileri Bakanlıktan onay almak ve istenen kayıtları tutmakla yükümlüdür.

(2) Birinci fıkradaki muayenehane, klinik ve polikliniklerin açılması için yalnızca veteriner hekimlere onay verilir.

(3) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Veteriner Sağlık Ürünleri
BİRİNCİ BÖLÜM
Veteriner Sağlık Ürünlerinin Onayı, Üretimi ve Sahibinin
Sorumlulukları, Toptan ve Perakende Satışı, Tanıtımı ve Uygulanması

Veteriner sağlık ürünlerinin onayı, üretimi ve sahibinin sorumlulukları

MADDE 12- (1) Veteriner sağlık ürünlerinin üretimi, ithalatı, ihracatı, kullanımı, ambalajlanması, etiketlenmesi, tanıtımı, nakliyesi, depolanması, reçeteli ya da reçetesiz satışı, onayı, kontrolü ve teminine ilişkin işlemler Bakanlık tarafından belirlenir.

(2) Veteriner tıbbî ürünlerinin üretimi, ithalatı, ihracatı ve piyasaya arzı için Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Onaya ilişkin bilgilerin gizliliği esastır.

(3) Veteriner sağlık ürünlerinin onayını, kimyager, kimya mühendisi, eczacı veya veteriner hekim olan gerçek kişiler veya bu kişilerden birini istihdam eden tüzel kişiler alabilir. Bunlardan, veteriner biyolojik ürünlerin onayını, sadece veteriner hekimler ve veteriner hekim istihdam eden tüzel kişiler alabilir.

(4) Bakanlık, insan, hayvan ve çevreye olan olumsuz etkileri sebebiyle, bazı maddelerin veteriner sağlık ürünleri üretiminde kullanılmalarını veya hayvanlara uygulanmalarını tamamen veya kısmen yasaklayabilir, kısıtlayabilir ya da kullanımını belirli esaslara bağlayabilir.

(5) Orijinal veteriner tıbbî ürünlerinin ilk onayı tarihinde belirlenen geçerlilik süresi dolmadan veya hak sahibinden izin alınmadan jenerik veteriner tıbbî ürünler piyasaya arz edilemez.

(6) Bakanlık, hayvan sağlığını tehdit eden bir hastalığın ortaya çıkması durumunda, bu hastalığa karşı kullanılan onaylı veteriner tıbbî ürünleri bulunmadığında veya ihtiyacı karşılanamadığı durumlarda, uygun gördüğü tıbbî ürünlerin kullanımına geçici olarak izin verebilir.

(7) Veteriner tıbbî ürünlerinin üretimi, onay verilen üretim yerlerinde, onaya esas şartlara ve farmasötik şekil ve yöntemlere göre yapılır. Ancak, Sağlık Bakanlığında onaylı üretim yerlerinde, Bakanlığa bildirimde bulunmak şartıyla, verilen onay doğrultusunda veteriner biyolojik ürünler hariç veteriner tıbbî ürün üretimi yapılabilir.

(8) Veteriner sağlık ürünleri, veteriner hekimler, eczacılar, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretilir. Bu ürünlerin kalite kontrolü, Bakanlık tarafından uygun görülen laboratuvarlarda bu fıkrafta belirtilen meslek mensupları tarafından yapılır. Veteriner biyolojik ürünlerin üretim ve kalite kontrolleri ile veteriner sağlık ürünlerinin etkinlik ve güvenlik değerlendirme çalışmaları veteriner hekimler tarafından yapılır.

(9) Veteriner biyolojik ürün üretilen yerlerde, sağlık koruma bandı uygulanır.

(10) Bakanlıkça, üretim koşullarına ve onaya esas dosyasındaki ürün standartlarına uymadığı tespit edilen veteriner tıbbî ürünleri hatalı kabul edilir. Hatalı veya son kullanma tarihi geçen veteriner tıbbî ürünlerin piyasaya arz edilmesi ve kullanımı yasaktır. Piyasaya arz edilmiş, hatalı veteriner tıbbî ürünleri, onay sahipleri tarafından piyasadan toplanmak zorundadır. Hatası giderilemeyecek ürünler, masrafı sahibine ait olmak üzere derhal imha ettirilir. Veteriner biyolojik ürünler dışındaki hatalı veteriner tıbbî ürünlerin, hatası giderilebildiği takdirde, piyasaya yeniden arzına izin verilebilir.

(11) Onay koşullarının değişmesi, ürünün beklenen etkiyi göstermemesi veya istenmeyen etkilerin görülmesi, onaya esas formül ve spesifikasyonlarına uyulmaması gibi hususların tespiti hâlinde, veteriner tıbbî ürünlerinin onayı askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

(12) Veteriner tıbbî ürün onay sahibi, ürününün etkin, güvenilir ve öngörülen kalitede olması ile uygun şartlarla dağıtımından sorumludur. Onay verilmiş veteriner tıbbî ürünün kullanımında istenmeyen etkilerinin ortaya çıkması durumunda, onay sahibinin sorumluluğu ortadan kalkmaz.

(13) Veteriner tıbbî ürün onay sahibi, belirlenen kayıtları tutmak, her türlü değişikliği bildirmek, talep edilen bilgi ve belgeyi zamanında Bakanlığa vermek zorundadır.

(14) İthal edilecek veteriner tıbbî ürünlere ilişkin şartlar Bakanlıkça belirlenir.

(15) Yurt dışından bağışlanan veya araştırma, test ve onay işlemlerinde kullanılacak veteriner sağlık ürünleri ve hammaddelerinin yurda girişine ilişkin şartlar Bakanlıkça belirlenir. Bu ürünler hiç bir şekilde ticarete konu olamaz.

(16) Ülkemizdeki hayvanlara uygulanmak üzere ithal edilecek veteriner biyolojik ürünlerdeki suşlar, ülkemizde bulunan hastalık yapan antijenik suşlarla uyumlu olmak zorundadır.

(17) Tıbbî olmayan veteriner sağlık ürünlerinin üretimi, ithalatı, ihracatı, kullanımı, ambalajlanması, etiketlenmesi, tanıtıcı bilgileri, tanıtımı, depolanması, piyasaya arzı, reçeteli ya da reçetesiz satışı ve kontrolü Bakanlıkça belirlenir.

(18) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Veteriner tıbbî ürünlerinin toptan ve perakende satışı, tanıtımı

MADDE 13- (1) Veteriner biyolojik ürünler dışındaki veteriner tıbbî ürünlerinin toptan satışı, ecza depoları veya

veteriner ecza depoları kanalıyla, perakende satışları ise eczaneler, veteriner muayenehane, klinik, poliklinik ve hayvan hastaneleri kanalıyla yapılır. Ancak, Bakanlıkça izin verilmiş süs kuşları ile akvaryum ve egzotik süs hayvanlarını satan iş yerlerinde, veteriner biyolojik ürünler dışındaki sadece bu hayvanlara mahsus olan veteriner tıbbî ürünler satılabilir. Veteriner biyolojik ürünlerin satışına ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Veteriner tıbbî ürünlerini depolayanlar, toptan ve perakende ticaretini yapanlar, alıŖ ve satıŖ ile ilgili kayıtları tutmak, Bakanlığın belirlediği uygun Ŗartlarda muhafaza etmek ve denetimlerde her türlü kolaylığı göstermek zorundadır.

(3) Psikotropik ve narkotik veteriner tıbbî ürünleri, bu Kanun hükümlerine ilave olarak uyuşturuçularla ilgili özel kanunlara da tâbidir. Bu ürünler sadece klinisyen veteriner hekimlere, veteriner fakültelerinin ilgili birimlerine satılabilir, sadece veteriner hekimler tarafından uygulanır ve Bakanlığın izni olmadıkça devredilemez ve satılamaz. Bu ürünler için azaltılmıŖ olsa dahi tanıtım numunesi hazırlanamaz.

(4) Veteriner sağlık ürünlerinin tanıtımına ilişkin düzenlemeler Bakanlıkça belirlenir. Ancak, psikotropik ve narkotik etkili veteriner tıbbî ürünlerinin kitlesel iletiŖim vasıtalarıyla hatırlatıcı ya da bilgilendirici tanıtımı yapılamaz.

(5) Veteriner sağlık ürünlerinin ambalajında satıŖ fiyatının belirtilmesi zorunludur. Bakanlık, satıŖ fiyatlarına müdahale edebilir.

(6) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Veteriner tıbbî ürünlerin uygulanması

MADDE 14- (1) Veteriner hekim, uygulayacağı veya tavsiye edeceği, reçeteye tâbi veteriner tıbbî ürünler ve terkipler için, reçete düzenlemek, belirlenen kayıtları tutmak ve talep edildiğinde Bakanlığa sunmak zorundadır.

(2) Veteriner tıbbî ürünler, kullanıma arz edilen hâliyle, etiket ve prospektüs bilgilerine göre uygulanır. Buna aykırı uygulamalarda sorumluluk, uygulanana ve uygulanmasına izin verene aittir.

(3) Veteriner biyolojik ürünleri, veteriner hekim veya yardımcı sağlık personeli tarafından uygulanır. Uygulayıcılara, hayvan sahipleri tarafından Bakanlıkça belirlenen uygulama ücreti ödenir.

(4) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bitki Sağlığı

BİRİNCİ BÖLÜM

Zararlı Organizmaların Kontrolü ve Yükümlülükler, Bitki Hastalık ve Zararlıları Tazminatı, Kayıt ve Bitki Pasaportu

Zararlı organizmaların kontrolü ve yükümlülükler

MADDE 15- (1) Bitki ve bitkisel ürünlerde zarar yapan organizmaların yurt içine giriŖi veya yurt içinde yayılmasını engellemek için aŖađıdaki esaslar uygulanır:

a) Bakanlık, bitki ve bitkisel ürünler ile zararlı organizma taşıma ihtimali bulunan diğer maddeler ile ilgili inceleme, teŖhis, gerekli kontrol ve koruma tedbirlerini almakla yükümlüdür.

b) Bakanlık, herhangi bir bölgede zararlı organizma Ŗüphesi veya zararlı organizmanın salgın hâlinde ortaya çıkması durumunda, zararlı organizmaların yayılmasının önlenmesi için, ekim dikimin yasaklanması veya sınırlanması, bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin naklinin ve satışının yasaklanması ile imhası dâhil her türlü tedbiri almaya, uygulamaya veya uygulatmaya yetkilidir.

c) Bakanlık, zararlı organizmalarla ilgili olarak ulusal ve bölgesel düzeyde yıllık kontrol ve mücadele programı ile acil eylem planı hazırlanması ve uygulanmasını sağlar. Karantinaya tâbi zararlı organizmalar listesi Bakanlıkça belirlenir.

ç) Bakanlık yabancı bir ülkede herhangi bir zararlı organizma görülmesi ve ülkemiz için risk teŖkil etmesi durumunda, zararlı organizmanın türüne göre bu ülkenin tamamından veya belirli bir bölgesinden, bulaŖmaya neden olabilecek bitki ve bitkisel ürünlerin ülkeye giriŖine ve transit geçiŖine, tamamen veya kısmen sınırlama veya yasak getirebilir. Sınırlama ve yasak kapsamı daraltılabilir veya genişletilebilir.

(2) Zararlı organizmalara karŖı yapılacak mücadelenin esasları Bakanlıkça belirlenir. Mücadelenin Bakanlıkça belirlenen esaslara göre yapılması zorunludur.

(3) Devlet ormanlarında bulunan zararlı organizmalarla yapılacak mücadele hizmetleri Bakanlıkça belirlenen esaslara göre, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yapılır. Zararlı organizmalarla yapılacak mücadelenin hem orman hem tarım sahalarını ilgilendirmesi hâlinde, mücadele bu Kanun hükümleri çerçevesinde Bakanlık ile Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından işbirliği hâlinde yürütülür.

(4) Bakanlık zararlı organizmalarla ilgili bildirim sistemini kurar ve işletilmesini sağlar.

(5) Bir yerde zararlı organizmanın salgın hâlinde ortaya çıkmasından haberdar olanlar Bakanlığa ihbar etmekle yükümlüdür.

(6) Bakanlık, bazı zararlı organizmalar için özel koruma veya karantina bölgeleri oluşturabilir, oluşturulan bu bölgelerde bazı zararlı organizmalarla bulaŖık bitki ve bitkisel ürünlerin giriŖ ve çıkıŖına yasaklama veya kısıtlama

getirebilir, temiz alanlar için korunmuş bölgeler ilan edebilir ve bu bölgelerle ilgili izleme yapabilir.

(7) Bakanlık, işlenmiş olsa dahi bitki ve bitkisel ürünler dışında kalan, bünyesinde zararlı organizma taşıma riski bulunan diğer maddeler için de bitki sağlığı ile ilgili önlemleri almaya, uygulamaya ve uygulatmaya yetkilidir.

(8) Zararlı organizma mücadelesinde kullanılacak faydalı organizmaları üretenler, ithalatını yapanlar, piyasaya arz edenler ve kullananlar Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak zorundadır.

(9) Ambalaj malzemesi olarak kullanılacak ahşap ambalaj malzemelerinden onay alınması gerekenler Bakanlıkça belirlenir. Belirlenen ahşap ambalaj malzemelerini üretecekler Bakanlıktan onay almak zorundadır.

(10) Ticarî olarak fidan, fide, çelik, tohum, yumru, soğan gibi üretimde kullanılacak her türlü bitki yetiştiriciliğini yapanlar Bakanlıktan onay almak ve yetiştirme süresince Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak zorundadır.

(11) Bakanlıkça mücadelesi istenen zararlı organizmaların tespit edildiği yerlerde, ilgililerin Bakanlıkça talep edilen önlemleri almaları ve mücadeleyi yapmaları zorunludur.

(12) Zararlı organizma ile mücadeleyi, ticarî amaçla yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan onay almak zorundadır.

(13) Belediyeler ve il özel idareleri zararlı organizmalara karşı yapılacak mücadele ve kontrollerde Bakanlıkça yardımcı olmak zorundadır.

(14) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Bitki hastalık ve zararlıları tazminatı

MADDE 16- (1) Bitki ve bitkisel ürünlerde tazminata tâbi hastalık ve zararlıları ile tazminat oranları Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Bakanlık tarafından ekim ve dikimin kısıtlandığı veya yasaklandığı alanlarda üretim yapanlar, Bakanlık tarafından belirlenmiş esaslara aykırı olarak üretim yapanlar, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait ürünler için tazminat ödenmez.

(3) Bitki hastalık ve zararlıları nedeniyle imha edilen ürünlerin tazminata esas değerleri, mahallin rayiç bedelleri dikkate alınarak yerel kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenir. Yerel kıymet takdir komisyonu, bir Bakanlık temsilcisi, mahallin mülkî idarî amirinin belirlediği bir üye ile ürün sahibinin konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcileri arasından seçeceği bir üye olmak üzere üç üyeden oluşur.

Kayıt ve bitki pasaportu

MADDE 17- (1) Bakanlıkça belirlenen zararlı organizma taşıyıcısı olabilecek bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeleri üreten, ithal eden, depolayan ve ticaretini yapanlar, kayıt ile ilgili Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak ve kayıtlarını yaptırmak zorundadır.

(2) Bakanlıkça belirlenen bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin dolaşımında bitki pasaportu bulundurulması zorunludur. Bitki pasaportu ile ilgili her türlü düzenlemeyi yapmaya Bakanlık yetkilidir.

(3) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bitki Koruma Ürünleri ile Ziraî Mücadele Alet ve Makinelerinin Onayı,

Üretimi ve Sahibinin Sorumlulukları, Toptan ve Perakende Satışı, Tanıtımı ve Uygulanması

Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin onayı ve üretimi

MADDE 18- (1) Bitki koruma ürünleri, ziraî mücadele alet ve makineleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin üretimi, ithalatı, kullanımı, ambalajlanması, etiketlenmesi, tanıtımı, nakliyesi, depolanması, reçeteli ya da reçetesiz satışı, onayı, kontrolü ve teminine ilişkin işlemler Bakanlık tarafından belirlenir.

(2) Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin üretimi, ithalatı ve piyasaya arzı için Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Bitki koruma ürünlerinin onaylanmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir. Onaya ilişkin bilgilerin gizliliği esastır.

(3) Bakanlık, insan, hayvan, bitki ve çevreye olan olumsuz etkileri sebebiyle, bazı maddelerin bitki koruma ürünleri üretiminde kullanılmasını, tüm bitkilere ya da belli bir bitki grubuna uygulanmalarını yasaklayabilir, kısıtlayabilir ya da kullanımına ancak belli esaslara bağlı olarak izin verebilir.

(4) Orijinal bitki koruma ürünlerinin ilk onayı tarihinde belirlenen geçerlilik süresi dolmadan veya hak sahibinden izin alınmadan jenerik bitki koruma ürünleri piyasaya arz edilemez.

(5) Bakanlık, bitkisel üretimi tehdit eden bir zararlı organizmanın ortaya çıkması durumunda, bu zararlı organizmaya karşı kullanılan onaylı bitki koruma ürünleri bulunmadığında veya ihtiyacın karşılanamadığı durumlarda, uygun gördüğü bitki koruma ürünleri kullanımına geçici olarak izin verebilir.

(6) Bitki koruma ürünlerinin üretimi, onay verilen üretim yerlerinde, onaya esas şartlara ve formülasyon şekil ve yöntemlerine göre yapılır.

(7) Bitki koruma ürünleri, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretilir. Bu ürünlerin kalite kontrolü, Bakanlık tarafından uygun görülen laboratuvarlarda bu fıkrada belirtilen meslek mensupları tarafından yapılır.

(8) Bakanlıkça, üretim koşullarına ve onaya esas dosyasındaki ürün standartlarına uymadığı tespit edilen bitki koruma ürünleri hatalı kabul edilir. Hatalı veya son kullanma tarihi geçen bitki koruma ürünlerinin piyasaya arz edilmesi ve kullanımı yasaktır. Piyasaya arz edilmiş, hatalı bitki koruma ürünleri, onay sahipleri tarafından piyasadan toplanmak zorundadır. Hatası giderilemeyecek ürünler, masrafı sahibine ait olmak üzere derhal imha ettirilir. Hatalı bitki koruma ürünlerinin, hatası giderilebildiği takdirde, piyasaya yeniden arzına izin verilebilir.

(9) Onay koşullarının değişmesi, ürünün beklenen etkiyi göstermemesi veya istenmeyen etkilerin görülmesi, onaya esas spesifikasyonuna uyulmaması gibi hususların tespiti hâlinde bitki koruma ürünlerinin onayı askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

(10) Bitki koruma ürünü onay sahibi, ürününün etkin, güvenilir ve öngörülen kalitede olması ile uygun şartlarla dağıtımından sorumludur. Onay verilmiş bitki koruma ürününün kullanımında istenmeyen etkilerinin ortaya çıkması durumunda, onay sahibinin sorumluluğu ortadan kalkmaz.

(11) Bitki koruma ürününün onay sahibi, belirlenen kayıtları tutmak, her türlü değişikliği bildirmek, talep edilen bilgi ve belgeyi zamanında Bakanlığa vermek zorundadır.

(12) Yurt dışından bağışlanan veya araştırma, test ve onay işlemlerinde kullanılacak bitki koruma ürünleri ve hammaddeleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin yurda girişine ilişkin şartlar Bakanlıkça belirlenir. Bu ürünler hiç bir şekilde ticarete konu olamaz.

(13) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışı ile tanıtımı

MADDE 19- (1) Bitki koruma ürünleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin toptan satışı, toptancı bayiler, perakende satışlar ise perakendeci bayiler tarafından yapılır. Ziraî mücadele alet ve makinelerinin satışına ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Bitki koruma ürünlerini depolayanlar, toptan ve perakende ticaretini yapanlar, alıŖ ve satıŖ ile ilgili kayıtları tutmak, Bakanlığın belirlediği uygun Ŗartlarda muhafaza etmek ve denetimlerde her türlü kolaylığı göstermek zorundadır.

(3) Onaylı bitki koruma ürünlerinin tanıtımına iliŖkin düzenlemeler Bakanlıkça belirlenir.

(4) Bitki koruma ürünlerinin ambalajında satıŖ fiyatının belirtilmesi zorunludur. Bakanlık, satıŖ fiyatlarına müdahale edebilir.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Bitki koruma ürünlerinin uygulanması

MADDE 20- (1) Bakanlıkça bitki koruma ürünleri için reçete düzenleme yetkisi verilenler, uygulayacağı veya tavsiye edeceği, reçeteye tâbi bitki koruma ürünleri için, reçete düzenlemek, belirlenen kayıtları tutmak ve talep edildiğinde Bakanlığa sunmak zorundadır.

(2) Bitki koruma ürünlerini kullananlar Bakanlıkça istenen kayıtları tutmak ve istendiğinde Bakanlığa sunmak zorundadır.

(3) Bitki koruma ürünleri, kullanıma arz edilen hâliyle ve etiketinde belirtilen tavsiyelere göre uygulanır. Buna aykırı uygulamalarda sorumluluk uygulayana ve uygulanmasına izin verene aittir.

(4) Kullanılan bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajları kullanıcıları tarafından uygun Ŗekilde imha edilmek zorundadır.

(5) Zararlı organizma mücadelesi yapılan alanlarda yapılan kontroller sonucunda, ürünlerde tavsiye dıŖı bitki koruma ürünlerinin kullanılması ve belirlenen limitlerin üzerinde kalıntı bulunması hâlinde, Bakanlık, ürünlerin hasadını geciktirebilir veya ürünleri imha ettirebilir. Bu maddenin uygulanması hâlinde üreticilere herhangi bir tazminat ödenmez.

(6) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

BEŖİNCİ KISIM

Gıda ve Yem

BİRİNCİ BÖLÜM

Gıda ve Yem Güvenilirliği, Sorumluluklar, Gıda Kodeksi, Etiketleme ve İzlenebilirlik, Sunum ve Reklâm, Tüketici Haklarının Korunması

Gıda ve yem güvenilirliği Ŗartları

MADDE 21- (1) Gıda güvenilirliği Ŗartları aŖađıda belirtilmiŖtir:

a) Güvenilir olmayan gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme piyasaya arz edilemez. İnsan sağlığı için tehlike oluŖturan ve tüketime uygun olmayan gıda, güvenilir olmayan gıda kabul edilir.

b) Gıdanın güvenilir olup olmadığının belirlenmesinde, üretim, iŖleme ve dağıtım aŖamaları, etiket bilgileri ve sağlıkla ilgili uyarı niteliğindeki bilgiler ile insanlar tarafından günlük normal kullanım koŖulları dikkate alınır.

c) Gıdanın insan sağlığına zararlı olup olmadığının belirlenmesinde; tüketenin sağlığı üzerinde ani, kısa veya uzun vadede oluŖturabileceđi muhtemel etkileri yanında, gelecek nesiller üzerindeki etkileri, birikerek artan muhtemel

toksik etkileri ve belirli tüketici gruplarının özel sağlık hassasiyetleri de dikkate alınır.

ç) Herhangi bir gıdanın insan tüketimi için uygun olmadığının belirlenmesinde, gıdanın yabancı madde karışması da dâhil olmak üzere her tür bulaşıklığı veya çürüme, bozulma veya kokuşma nedeniyle kullanım amacına uygun olmaması dikkate alınır.

d) Bir seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşit gıdanın bir bölümünün güvenilir olmadığının tespiti durumunda, geri kalanı ile ilgili daha kapsamlı yapılan değerlendirme sonucunda güvenilir olduğu ispat edilemez ise, o seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşidin tamamının güvenilir olmadığı kabul edilir.

e) Gıda, Bakanlıkça belirlenen şartlara uygun olsa bile, gıdanın güvenilir olmadığına dair şüphe oluşması durumunda, Bakanlık söz konusu gıdanın piyasaya arzını kısıtlayabilir veya piyasaya arz edilen gıdayı toplatabilir.

(2) Yem güvenilirliği şartları aşağıda belirtilmiştir:

a) Güvenilir olmayan yem, piyasaya arz edilemez ve hayvanlara yedirilemez.

b) Yemin, kullanım amacına göre, insan ve hayvan sağlığına olumsuz etkilerinin bulunması veya hayvanlardan elde edilen gıdaların insan tüketimi için güvenilir olmamasına neden olması durumunda, güvenilir olmadığı kabul edilir.

c) Bozulmuş ve çürümüş yem, tüketime uygun olmayan yem olarak değerlendirilir.

ç) Bir seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşit yemin bir bölümünün güvenilir olmadığının tespiti durumunda, geri kalanı ile ilgili daha kapsamlı yapılan değerlendirme sonucunda güvenilir olduğu ispat edilemez ise, o seri, parti veya sevkiyattaki aynı sınıf veya çeşidin tamamının güvenilir olmadığı kabul edilir.

d) Yem, Bakanlıkça belirlenen şartlara uygun olsa bile, yemin güvenilir olmadığına dair şüphe oluşması durumunda, Bakanlık söz konusu yemin piyasaya arzını kısıtlayabilir veya piyasaya arz edilen yemi toplatabilir.

(3) Yem katkıları, karma yemler, yem maddeleri, yemlerde istenmeyen maddeler, özel beslenme amaçlı yemler, ilaçlı yemler, hayvan beslemede kullanılan belirli ürünler, hayvan beslemede kullanılması veya yemlere katılması yasak olan maddeler ile yemlere ilişkin diğer hususlar Bakanlıkça belirlenir.

(4) Yeni gıdalar ile yemlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(5) Gıda kodeksine aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez.

(6) Bakanlık, insan sağlığını göz önünde bulundurarak bazı madde ve ürünlerin, gıda olarak veya gıda üretiminde kullanılmalarını kısıtlayabilir, yasaklayabilir ya da kullanımını belirli esaslara bağlayabilir.

(7) Gıda ve yem mevzuatındaki gıda ve yem güvenilirliğine ilişkin hükümlerine uygun olan ürün, bu mevzuat hükümlerinin kapsadığı ölçüde güvenilir kabul edilir.

Sorumluluklar

MADDE 22- (1) Gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme ve yem ile ilgili faaliyet gösteren işletmeciler, kendi faaliyet alanının her aşamasında bu Kanunda belirtilen şartları sağlamak ve bunu doğrulamakla yükümlüdür.

(2) Gıda ve yem işletmecisi ürettiği, işlediği, ithal ettiği, satışını veya dağıtımını yaptığı bir ürününün, gıda ve yem güvenilirliği şartlarına uymadığını değerlendirmesi veya buna ilişkin makul gerekçelerinin olması durumunda, söz konusu ürünü kendi kontrolünden çıktığı aşamadan başlamak üzere, toplanması için gerekli işlemleri derhal başlatmak ve konu ile ilgili Bakanlıkça bilgilendirmek zorundadır. Gıda ve yem işletmecisi, ürünün toplanması gerektiğinde, toplanma nedeni hakkında tüketiciyi veya kullanıcıyı doğru ve etkin olarak bilgilendirmek ve gerekli hâllerde, insan sağlığını korumaya yönelik alınacak tedbirlerin yeterli olmaması durumunda, tüketiciye veya kullanıcıya ürünün iadesi için çağrıda bulunmak zorundadır.

(3) Gıda ve yem işletmecisi, faaliyeti ile ilgili istenen kayıtları güncel tutmak, istendiğinde Bakanlıkça sunmak zorundadır.

(4) Piyasaya arz edilecek gıda ve yemlerden onay alınması zorunlu olanlar Bakanlıkça belirlenir. Ürün sahibi, onay için Bakanlıkça talep edilen bilgi ve belgeleri sunmak zorundadır. Bu ürünlerin, onay alınmadan üretimi, ithalatı ve piyasaya arzı yasaktır.

(5) Bakanlık, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını sağlamak için, gıda ve yem işletmecilerinin üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamalarında resmî kontrolleri yapar, gıda ve yem işletmeleri ile ilgili kayıtları tutar.

(6) Gıda ve yem işletmecisi, ürünle ilgili riskin önlenmesi, azaltılması veya ortadan kaldırılmasından sorumlu olup, bu gibi tedbirlerin alınmasında Bakanlıkla işbirliği yapar. İlgililer, Bakanlıkça alınan önlemlerin uygulanması sırasında hiçbir şekilde engelleme yapamaz.

(7) Ekli (1) sayılı listede belirlenen gıda ve yem işletmeleri, işin nevine göre, konu ile ilgili lisans eğitimi almış en az bir personel çalıştırmak zorundadır. Bilimsel gelişmeler ve günün koşullarına göre, ekli (1) sayılı listede Bakanlıkça değişiklik yapılabilir. Bu değişiklikler Bakanlıkça çıkarılacak bir tebliğ ile ilan edilir.

(8) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Gıda kodeksi

MADDE 23- (1) Bakanlık, gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerle ilgili asgarî teknik ve hijyen kriterleri, bitki koruma ürünü ve veteriner ilaç kalıntıları, katkı maddeleri, bulaşanları, numune alma, ambalajlama, etiketleme, nakliye, depolama esasları ve analiz metotlarını belirleyen gıda kodeksini hazırlar ve yayımlar. Bakanlık, kodeksin hazırlanmasında ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapabilir ve bu amaçla komisyonlar kurabilir. Bakanlık, uluslararası Kodeks Alimentarius Komisyonunun temas noktasıdır ve konu ile ilgili çalışmaları yürütür. Bakanlık gıda kodeksini hazırlamak üzere Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu oluşturur. Komisyonun üye seçimi, görev süresi, alt komisyon oluşturulması, Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu ve alt komisyonların çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Bakanlık yetkilidir. Komisyonun sekretarya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür.

(2) Bakanlık, gıda güvenilirliği ile ilgili her türlü araştırma ve projeleri yapar veya hizmet satın alma yoluyla yaptırabilir.

(3) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Gıda ve yemde izlenebilirlik ve etiketleme, sunum ve reklâm ile tüketici haklarının korunması

MADDE 24- (1) Gıda veya yem işletmecileri izlenebilirliği sağlamak amacıyla, üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamalarında, sorumluluğundaki gıda veya yemin, gıda veya yeme ilave edilecek her türlü maddenin ve gıdanın elde edildiği hayvanın takibinin yapılabilmesi için, bir sistem oluşturmak ve talep hâlinde bu bilgileri Bakanlığa sunmak zorundadır.

(2) Piyasaya arz edilecek gıda ve yem, izlenebilirliği sağlamak amacıyla, uygun şekilde etiketlenmek veya Bakanlıkça belirlenecek bilgi ve belgelerle uygun şekilde tanımlanmak zorundadır.

(3) Gıda ile ilgili özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gıdanın ve yemin şekli, görünümü, ambalajı, kullanılan ambalaj malzemesi, tasarlanma ve sergilenme şekli, her tür yazılı veya görsel basın aracılığı ile sunulan bilgi dâhil, etiketlenmesi, tanıtımı, reklâmı ve sunumu tüketiciyi yanıltıcı şekilde yapılamaz.

(4) Gıda ve yemde taklit ve tağşiş yapılamaz.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Hızlı Uyarı Sistemi, Acil Durumlar, Kriz Yönetimi, Risk Analizi, Kamuoyunun Bilgilendirilmesi ve İhtiyati Tedbirler

Hızlı uyarı sistemi, acil durumlar ve kriz yönetimi

MADDE 25- (1) İnsan, hayvan ve bitki sağlığını korumak, gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak üzere, doğrudan veya dolaylı bir riskin bildirimine ilişkin sistemler Bakanlık tarafından kurulur. Bakanlık bu hususla ilgili temas noktası olarak ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapar.

(2) Bakanlık, hayvan ve bitki sağlığı, gıda ve yem ile ilgili, doğrudan veya dolaylı risk bulunduğu ilişkin bir bildirim aldığı anda, gerekli tedbirleri alır veya alınmasını sağlar. Hayvan sahibi ya da hayvan sahibi adına bakıcısı, bitki ve bitkisel ürün sahibi, gıda ve yem işletmecisi Bakanlık tarafından alınan tedbirleri ve verilen kararları uygulamak zorundadır.

(3) Bakanlık, üretilen, işlenen ve dağıtılan ürünler ve canlı hayvanlar ile ilgili, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre için ciddi bir riskin belirlenmesi ve mevcut tedbirlerin yetersiz kalması durumunda, söz konusu canlı hayvan veya ürünün piyasaya arzı, kullanımı ve ülkeye girişini kısıtlayıcı ve yasaklayıcı her türlü idarî tedbiri almaya ve uygulamaya yetkilidir. Bu gibi durumlarda, hayvan sahibi ya da hayvan sahibi adına bakıcısı, bitki ve bitkisel ürün sahibi, gıda ve yem işletmecisi ile Bakanlıkça belirlenen diğer ilgililer, bu idarî tedbirlere uymakla yükümlüdür.

(4) Bakanlık, mevcut mevzuat hükümleriyle önlenemeyen, giderilemeyen veya kabul edilebilir sınırlara çekilemeyen ya da sadece idarî tedbirlerin uygulanmasıyla kontrol altına alınamayan insan, hayvan ve bitki sağlığına doğrudan veya dolaylı risk teşkil eden kriz durumlarında uygulanmak üzere ilgili taraflar ile işbirliği hâlinde acil durumlarda uygulamaya girecek acil durum planını uygulamaya koyar ve kriz birimini oluşturur. Taraflar acil durumlar ile kriz durumlarında Bakanlıkça alınan her türlü tedbire uymakla yükümlüdür.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Risk analizi, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve ihtiyati tedbirler

MADDE 26- (1) Gıda, yem ve bitki sağlığı ile ilgili işlemlerde, insan sağlığı ve yaşamının azamî düzeyde korunmasının sağlanabilmesi için, risk analizine dayanılması zorunludur. Risk analizi yapılmasına uygun olmayan ya da tedbirin niteliğine göre risk analizi uygulanamayan durumlarda bu hüküm uygulanmaz.

(2) Bağımsız, tarafsız, şeffaf ve bilimsel esaslara göre risk değerlendirmesi yapmak üzere; araştırma kurumları, araştırma enstitüleri, üniversitelerin konu ile ilgili fakültelerinin temsilcileri ile gerektiğinde diğer uzman kişilerin katılabileceği, konularına göre risk değerlendirmeye komisyonları oluşturulur. Komisyonların yapacağı risk değerlendirme sonuçları tavsiye niteliğindedir. Bu komisyonların sekretaryasını yürütmek üzere Bakanlıkça risk değerlendirme birimi kurulur. Risk değerlendirme birimi ulusal ve uluslararası benzeri kuruluşlarla işbirliği yapabilir.

(3) Risk yönetimi ve risk iletişimi, risk değerlendirme sonuçları ve bilimsel veriler, tartışılan konu ile ilgili diğer

faktörler ve ihtiyatlılık ilkesi dikkate alınarak Bakanlık tarafından yapılır.

(4) Bakanlık, belgelere erişim konusundaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bir gıda ve yemin insan ve hayvan sağlığı açısından risk oluşturabileceğinden şüphe duyulması üzerine, riskin mahiyeti, ciddiyeti ve büyüklüğüne göre, riski önlemek, azaltmak veya yok etmek için alınan ya da alınması öngörülen önlemleri belirler; riskin mahiyeti ve alınan tedbirler hakkında kamuoyunu bilgilendirir.

(5) Elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi sonucunda, herhangi bir gıda veya yemin insan ve hayvan sağlığı üzerinde zararlı bir etkisinin olması ihtimali belirlenmesine rağmen, bilimsel belirsizliklerin devam etmesi durumunda, kapsamlı bir risk değerlendirmesine imkân sağlayacak daha fazla bilimsel veri elde edilinceye kadar, Bakanlık geçici olarak üretimin durdurulması, piyasaya arz, tüketimi engelleme, toplatma ve benzeri ihtiyati tedbirlere başvurabilir. İlgililerin, Bakanlığın belirlediği ihtiyati tedbirlere uyması zorunludur. Bu ihtiyati tedbirlerin uygulanması sonucu Bakanlığa herhangi bir sorumluluk yüklenemez, Bakanlıktan herhangi bir tazminat talep edilemez.

(6) Bakanlık, bitki, bitkisel ürün, gıda, yem ve canlı hayvanlarda pestisit, farmakolojik etkili maddeler, ağır metaller, mikotoksinler ve mikroorganizmalar gibi istenmeyen maddelerin kontrolü amacıyla, numune almak, gözlem, ölçüm ve değerlendirme yapmak suretiyle izleme yapar. Elde edilen veriler risk değerlendirmesi ve risk iletişiminde kullanılır.

(7) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sularla İlgili Hükümler, Takviye Edici Gıdalar ve Özel Tıbbî Amaçlı Diyet Gıdalar

Sularla ilgili hükümler

MADDE 27- (1) Herhangi bir katkı, aroma veya zenginleştirme amaçlı madde ilave edilen kaynak suları, içme suları, doğal mineralli sular ve yapay sodaların üretimi, ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatına ilişkin esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ancak, kaynak suları, içme suları, içme ve kullanma suları, doğal mineralli sular ve tıbbî amaçlı suların üretimi, ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatına ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir.

Takviye edici gıdalar ve özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar

MADDE 28- (1) Takviye edici gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve kontrolüne ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir. Ancak, özel tıbbî amaçlı diyet gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve kontrolüne ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir.

ALTINCI KISIM

Hijyen

BİRİNCİ BÖLÜM

Hijyen Esasları, İyi Uygulama Kılavuzları, İşletmelerin Kayıt ve Onayı

Hijyen esasları ve iyi uygulama kılavuzları

MADDE 29- (1) Bakanlık, tüketicilerin azamî seviyede korunması amacıyla, gıda ve yem ile ilgili genel ve özel hijyen esasları ile tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları ilkelerine dayalı düzenlemeleri, resmî kontrollerin yapıldığını belirten sağlık işareti, tanımlamaya ilişkin işaretlemeler ve izlenebilirlikle ilgili diğer özel düzenlemeleri kapsayan hijyen esaslarını belirler.

(2) Birincil üretim yapanlar, perakende işyerleri ile gıda ve yem işletmecileri, kendi kontrolleri altındaki faaliyet alanı ile ilgili Bakanlıkça belirlenen genel ve özel hijyen esaslarına uymak zorundadır.

(3) Birincil üretim hariç olmak üzere, gıda ve yem işletmecisi, tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları ilkelerine dayanan gıda ve yem güvenilirliği sistemini kurmak ve uygulamakla yükümlüdür. Gıda ve yem işletmecisi üründe veya ürünün üretim, işleme veya dağıtım aşamalarında değişiklik olması hâlinde, tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları ilkelerine dayanan sistemin uygulanmasını gözden geçirmek, sistemde gerekli değişiklikleri yapmak ve bu değişiklikleri kayıt altına almak zorundadır.

(4) Bakanlık iyi uygulama kılavuzlarının hazırlanmasını, yaygınlaştırılmasını ve uygulanmasını teşvik eder.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İşletmelerin kayıt ve onayı

MADDE 30- (1) Bu Kanun kapsamındaki gıda ve yem işletmelerinden onaya veya kayıt işlemine tâbi olanlar ile onay ve kayıt işlemlerine ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir. Onaya tâbi işletmeler için, faaliyete geçmeden önce Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Kayıt işlemine tâbi işletmeler, faaliyetleri ile ilgili işletme kayıtlarını Bakanlığa yaptırmak zorundadır.

(2) Bakanlık, onaya tâbi bir işletmenin ilgili mevzuatta belirlenen şartlara uygun faaliyette bulunmadığının belirlenmesi durumunda, bu işletmenin faaliyetini durdurur, bu faaliyetle ilgili onayı geçici olarak askıya alır. Askıya

alma süresi, belirlenen eksikliklerin tamamının giderilmesine kadar devam eder. Bu eksikliklerin askıya alma tarihinden itibaren bir yıl içerisinde karşılanmaması durumunda onay Bakanlıkça iptal edilir.

(3) Gıda ve yem işletmecisinin, faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını durdurması durumunda, bu durumun üç ay içerisinde Bakanlıkça bildirilmesi zorunludur. Bu süre içerisinde Bakanlıkça bildirimde bulunulmadığının tespit edilmesi hâlinde, faaliyetle ilgili onay veya kayıt Bakanlıkça iptal edilir.

(4) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

YEDİNCİ KISIM

Resmî Kontroller

BİRİNCİ BÖLÜM

Resmî Kontroller, İtiraz Hakkı, Resmî Sertifikalar, Resmî Kontrol Sonucu Uygun Olmayan Canlı Hayvan ve Ürünler ile Laboratuvarlar

Resmî kontroller, itiraz hakkı ve resmî sertifikalar

MADDE 31- (1) Resmî kontroller, uygun sıklıkta, tarafsız, şeffaf ve meslekî gizlilik ilkelerine uygun olarak risk esasına göre, ön bildirim gereken hâller dışında, önceden haber verilmeksizin gerçekleştirilir. Bu kontroller, izleme, gözetim, doğrulama, tetkik, denetim, numune alma ve analiz gibi uygulamaları da kapsar. Kontroller, Bakanlıkça kontrol yetkisi verilen personel tarafından gerçekleştirilir. Üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında hangi meslek mensuplarının hangi resmî kontrollerden sorumlu olduğu ekli (2) sayılı listede belirtilmiştir.

(2) Resmî kontrollerde, ilgili meslek alanlarında eğitim alan tekniker, teknisyen ve yardımcı sağlık personeli, kontrol yetkisi verilen personele yardımcı olmak üzere görev alabilir.

(3) Kontrol görevlisi, Bakanlık adına bu Kanun hükümleri doğrultusunda resmî kontrolleri yapmak, kontrol sonucuna göre, her türlü etkiden ve çıkar ilişkisinden uzak, tarafsız, objektif ve bağımsız olarak karar almak zorundadır. Kontrol görevlisi, bu Kanunla kendisine verilen yetkiler çerçevesinde, bu Kanunda öngörülen idarî yaptırımları uygulamaya yetkilidir. Kontrol görevlisi, bu Kanun kapsamındaki her yere kontrol amacıyla girebilir ve numune alabilir. Alınan numuneler için herhangi bir bedel ödenmez. İlgililer resmî kontroller sırasında gerekli olan her türlü yardım ve kolaylığı sağlamakta yükümlüdür.

(4) İlgililer, resmî kontrol ve denetim sonuçları hakkında, tebligat yapıldığı tarihten itibaren yedi gün içerisinde Bakanlıkça itiraz etme hakkına sahiptir. Ürünün kalan raf ömrü yedi günden az olan gıdalar, mikrobiyolojik incelemeler ve ürün miktarının şahit numunenin analizinin yapılabilmesi için yetersiz olduğu durumlarda analiz sonucuna itiraz edilemez. İtirazdan kaynaklanan masraflar ilgililer tarafından karşılanır.

(5) Bu Kanun kapsamında öngörülen gıda kontrolü ile ilgili düzenlemeler, gıda ile temas eden madde ve malzemeler ile bu işle iştigal eden işyerleri için de uygulanır.

(6) Bakanlık, uygun gördüğü hâllerde yapılan kontroller sonucunda sahip olduğu bilgileri, kamuoyunun bilgisine sunabilir. Ancak, iç hukuk ve uluslararası hukuk ile güvence altına alınan, gizli soruşturma ve sürmekte olan adli ve idarî işlemler, kişisel bilgiler, meslek sırları, gizli müzakereler, uluslararası ilişkiler ve ulusal savunma ile ilgili bilgiler kamuoyuna sunulamaz.

(7) Veteriner ve bitki sağlık sertifikaları ile Bakanlıkça belirlenen diğer sertifikalara ilişkin esaslar, iş ve işlemler ile sertifika modelleri Bakanlıkça belirlenir.

(8) Bakanlık, kesimhanelerde, kesim öncesi ve sonrası muayeneleri ve diğer resmî kontrolleri yapmak üzere, resmî veteriner hekim veya yetkilendirilmiş veteriner hekim görevlendirir.

(9) Bakanlık, yıllık ve çok yıllık ulusal kontrol planlarını hazırlar, belirlenen canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile diğer ürünlerde, katkı, kalıntı, bulaşan veya istenmeyen maddeler için izleme programları uygular ve her yılın sonunda kontrollere ilişkin yıllık rapor düzenler.

(10) Bakanlık, bu Kanun kapsamındaki cezaî yaptırımların uygulanması ile ilgili yetkiler hariç olmak üzere, uygun göreceği görev ve yetkiler için kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri, birlikler, kooperatifler, vakıf ve üniversiteler ile işbirliği yapabilir. Bunlardan, Bakanlıkça belirlenen şartlara sahip olanlara, bu görev ve yetkilerin tamamı veya bir kısmı tamamen veya kısmen devredebilir veya hizmet alımı yolu ile yerine getirebilir. Bakanlık, devir yaptığı kuruluşları denetler. Bakanlıkça yapılan denetim sonucunda devredilen görev ve yetkilerin yürütülmesinde yetersizlik veya eksikliğin tespiti hâlinde Bakanlık devri iptal eder veya eksikliklerin kısa bir süre içinde giderilmesini talep edebilir. Bakanlık, eksikliklerin giderilmemesi durumunda devredilen görev ve yetkileri iptal eder. Bu fıkranın uygulanmasından doğan tüm masraflar sorumlular tarafından üstlenilir.

(11) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Resmî kontrol sonucu uygun olmayan canlı hayvan ve ürünler

MADDE 32- (1) Bakanlık, resmî kontrol sonucu, mevzuat şartlarını taşımadığı, insan, hayvan veya bitki sağlığı açısından tehlike oluşturduğu tespit edilen canlı hayvan ve ürünlerle ilgili aşağıdaki önlemlerden bir ya da bir kaçını uygulayabilir:

a) Canlı hayvan ve ürünün piyasaya arzı, taşınması, ülkeye girişi ve çıkışının kısıtlanması veya yasaklanması.

- b) Canlı hayvan ve ürün piyasaya arz edilmiş ise, satışının durdurulması, bunların sahibi veya işletmecisi tarafından piyasadan toplanması.
- c) Piyasaya arz amacı dışında değerlendirilmesi mümkün olan canlı hayvan ve ürünlerin, Bakanlık ve diğer ilgili kurumların kontrolünde değerlendirilmesine izin verilmesi.
- ç) Piyasaya arz amacı dışında değerlendirilmesi mümkün olmayan canlı hayvan ve ürünlerin, Bakanlığın gözetiminde sahipleri veya işletmecisi tarafından itlaf ve imha edilmesi.
- (2) Resmî kontrol sonucu, mevzuat bakımından düzeltilebilecek bir eksiklik tespit edilen ancak, gıda ve yem güvenilirliği ile insan, hayvan ve bitki sağlığı açısından herhangi bir tehlike oluşturmayan ürünlerin, mevzuata uygun hâle getirilmesi koşuluyla piyasaya arzına izin verilebilir.
- (3) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir

Laboratuvarlar

MADDE 33- (1) Bu Kanun kapsamındaki kontrollerle ilgili analizleri veya hastalık ve zararlı organizma teşhisi yapmak üzere faaliyet gösterecek gerçek ve tüzel kişilere ait laboratuvarlar için Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Bu laboratuvarlar yapacakları analizler için de ayrıca onay almak zorundadır. Onay verilebilmesi için, laboratuvarlar aşağıda belirtilen asgarî hususları sağlamalıdır:

- a) Laboratuvar, imar mevzuatına uygun ve insanların ikametgâhına mahsus olmayan binalarda kurulur. Faaliyet konusu insanlar için tehlike oluşturmayan laboratuvarlar için bu şart aranmaz.
- b) Laboratuvar binası, idarî ve hizmet bölümlerinden oluşur. Hizmet bölümünde numune kabul, tartım, kimyasal maddeler ve numuneler için uygun depo bölümleri ile çalışma konularına göre, fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik analiz gibi bölümler yer alır.
- c) Laboratuvarlarda, analiz ve teşhislerle ilgili alet, ekipman, teknik altyapı ve uygun personel bulundurulur. Bakanlık, laboratuvarlarda çalışacak personel ile ilgili ilave eğitim şartı arayabilir.
- ç) Laboratuvarlar, faaliyetlerinden sorumlu, konu ile ilgili en az lisans düzeyinde eğitim almış sorumlu bir idarî personel çalıştırmak zorundadır.
- (2) Laboratuvarlar faaliyetleri ile ilgili olarak Bakanlıkça denetlenir.
- (3) Resmî kontrollerle ilgili numunelerin analizleri, Bakanlık laboratuvarlarında veya Bakanlık tarafından onay verilen diğer laboratuvarlarda yapılır. Bu laboratuvarlarda yapılamayan analizler için ya da teyit amacıyla yurt içindeki veya yurt dışındaki laboratuvarlarda analizlerin yaptırılması hususunda Bakanlık yetkilidir.
- (4) Laboratuvarlar, onay almadıkları analizler için ya da analiz yapmadan rapor düzenleyemezler.
- (5) Laboratuvarlar, birinci fıkranın, (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen personel değişikliklerini, yeni bölüm ilavesini veya faaliyetine son vermesi durumunu Bakanlığa bildirmek, Bakanlıkça istenen kayıtları tutmak ve istenildiğinde sunmak zorundadır.
- (6) Bakanlık, analiz metotlarını belirlemek, laboratuvarlar arasında metot birlikteliğini sağlamak, itiraz ile ilgili teşhis ve analizleri yapmak ve benzeri faaliyetleri yürütmek üzere ulusal referans laboratuvarları kurar veya belirler.
- (7) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

İthalat ve İhracatta Resmî Kontroller, Gümrükler ve Sınır Kontrol Noktaları

İthalat ve ihracatta resmî kontroller, gümrükler ve sınır kontrol noktaları

MADDE 34- (1) Bakanlık bu Kanun kapsamına giren ürün ve canlı hayvanlar ile ilgili ithalat ve ülkeye giriş koşulları ile kontrol esaslarını belirler. Ülkeye girişi yapılacak ürün ve canlı hayvanlar bu Kanun hükümlerine uygun olmalıdır. Bakanlık, canlı hayvan ve ürünlerin ülkeye girişinde bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığı ile ilgili resmî kontrolleri yürütür. Bu Kanuna uygun olmayanların ülkeye girişine izin verilmez.

- (2) İthalatçı veya maldan sorumlu yetkili temsilcisi, ülkeye giriş yapacak canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile ilgili Bakanlığa ön bildirimde bulunmak zorundadır. Bakanlık bunların dışında kalan ürünler için de risk esasına göre ön bildirim zorunluluğu getirebilir.
- (3) Gümrük ve serbest bölge müdürlüklerince, Bakanlığın izni olmaksızın canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile bitki ve bitkisel ürünlerin ülkeye, serbest bölgelere girişine veya buralarda herhangi bir işleme tâbi tutulmasına izin verilmez. Bakanlık gümrük depolarına ve serbest bölgelere canlı hayvan ve ürünlerin girişi, çıkışı ve depolanmasında insan, bitki ve hayvan sağlığının korunmasına yönelik ilave tedbirler getirebilir. Hayvansal olmayan ürünlerle ilgili karantina tedbirlerine ilişkin bilinen veya yeni ortaya çıkan riskli durumlarda, Bakanlığın bildirim üzerine, ilgili gümrük ve serbest bölge müdürlükleri bu malların ülkeye ve serbest bölgelere girişine izin vermez. Bakanlık, ülkeye giriş yapacak canlı hayvan ve ürünlerle ilgili insan, bitki ve hayvan sağlığı yönünden herhangi bir risk görmesi durumunda, karantina, girişi veya piyasaya arzını engelleme gibi gerekli güvenlik önlemlerini almaya ve yaptırımları uygulamaya yetkilidir.
- (4) Bakanlık, bu Kanun kapsamında ülkeye giriş yapacak ve kontrole tâbi tutulacak canlı hayvan ve ürünlerle ilgili bilgileri hazırlar ve Gümrük Müsteşarlığına bildirir. Gümrük Müsteşarlığı, Türkiye Gümrük Bölgesine gelen ürünlere ilişkin bilgileri Bakanlığa iletir ve her kurum kendi görev alanlarına giren konularda eşgüdüm ve işbirliği hâlinde bu

Kanun kapsamındaki canlı hayvan ve ürünlerin ülkeye giriş ve çıkış işlemlerinin yapılmasını sağlar.

(5) Bakanlık, resmî kontrol sonucu ülkeye girişi uygun olmayan canlı hayvan, ürün ve diğer maddeleri alıkoyar. Bunlara, sahibinin bilgisi dâhilinde, karantina altına alma, geri gönderme, özel işleme tâbi tutma, esas kullanım amacı dışında başka bir amaçla kullanılmasına izin verme veya itlaf ve imha önlemlerinden bir veya birkaçını uygular veya uygulatır. Bu önlemler, insan, bitki ve hayvan sağlığı ile çevre için doğrudan ya da dolaylı herhangi bir olumsuz etkiye sebep olmayacak şekilde uygulanır. Bu iş ve işlemler için yapılacak tüm masraflar sahibi tarafından karşılanır. İmha ve itlaf hâlinde Bakanlıkça herhangi bir tazminat ödenmez.

(6) Canlı hayvan ve ürünlerin ihracatında yapılan resmî kontrollerde, alıcı ülkenin farklı bir talebinin olmaması hâlinde, bu Kanun hükümleri dikkate alınır. Sağlık için tehlike oluşturanlar hariç, bu Kanun hükümlerine uygun olmayan ürünler, alıcı ülkenin mevzuatına uygun olması ya da alıcı ülkeye ürünle ilgili açıklamalar yapılması ve alıcı ülkenin kabul etmesi durumunda ihraç edilebilir. İhracatçı, Bakanlığın alacağı her türlü tedbire uymakla yükümlüdür.

(7) Ülkemizin taraf olduğu ikili veya çok taraflı uluslar arası anlaşmaların varlığı hâlinde, ithalatta ve ihracatta söz konusu anlaşma hükümleri geçerli olur.

(8) İhraç edilen ancak çeşitli nedenlerle geri dönen canlı hayvan ve ürünler, geri dönme sebebi de dikkate alınarak, geri dönen canlı hayvan ve ürünün, ihraç edilenle aynı olduğuna ilişkin tespit yapıldıktan sonra, Bakanlıkça resmî kontrole tâbi tutulur. Kontrol sonucu mevzuata uygun olan canlı hayvan ve ürünlerin girişine izin verilir. Uygun olmayan canlı hayvan ve ürünler için aşağıdaki tedbirlerden biri uygulanır:

- a) Yeniden ihraç edilir.
- b) Karantina altına alınır.
- c) Özel işleme tâbi tutulur.
- ç) Esas kullanım amacı dışında başka bir kullanım amaçlı girişine izin verilir.
- d) İtlaf ve imha edilir.

(9) Bakanlık, canlı hayvan, hayvansal ürünler ile bitki, bitkisel ürün ve ahşap ambalaj malzemelerinin ülkeye giriş yapacağı sınır kontrol noktaları kurar. Takip ile ilgili bilgi sistemini oluşturur ve işletir. Ülkeye girişi yapılacak diğer ürünler ile ilgili gümrük giriş kapılarını Gümrük Müsteşarlığı ile birlikte belirler.

(10) Bakanlık, ihraç edilecek canlı hayvan ve ürünlerin gümrük çıkış kapılarını Gümrük Müsteşarlığı ile birlikte belirler.

(11) Ev ve süs hayvanlarının ticarî olmayan hareketleri ile yolcu beraberli ürünler ile ilgili hususlar Bakanlıkça belirlenir.

(12) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Resmî Kontrollerin, Veteriner ve Bitki Sağlığı

Hizmetlerinin Finansmanı ve Harcamalar

Resmî kontrollerin, veteriner ve bitki sağlığı hizmetlerinin finansmanı

MADDE 35- (1) Bakanlık, bu Kanun kapsamında yürütülen faaliyetler ve yapılan resmî kontrollerin karşılığı olarak ücret alabilir. Hangi faaliyetlerden ve resmî kontrollerden ne miktarda ücret alınacağı her yıl Aralık ayında Bakanlıkça belirlenir.

(2) Bu Kanun kapsamında elde edilecek gelirlerden 21/12/1967 tarihli ve 969 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Merkez ve Taşra Kuruluşlarına Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanun ile ilgili olan faaliyet gelirleri, döner sermaye bütçelerine gelir olarak kaydedilir ve bu gelirler öncelikli olarak bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılır. Diğer gelirler genel bütçeye gelir kaydedilir.

(3) Salgın ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile zararlı organizmaların kontrolü veya eradikasyonu, ulusal veya bölgesel düzeyde uygulanacak mücadele projelerinin hazırlanması ve uygulanması, mücadelesi, kontrol ve denetim amacıyla alet, malzeme, aşı, ilaç ve benzerlerinin alımı ile acil durumlardaki ihtiyaçlar için döner sermaye bütçelerinden gerekli harcamaları yaptırmaya veya bu amaçla bir işletmeden diğer işletmeye borç veya karşılıksız olmak üzere kaynak aktarmaya Tarım ve Köyişleri Bakanı yetkilidir.

(4) Bakanlık bütçesine, döner sermaye faaliyetleri dışında, bu Kanun kapsamındaki görevlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli ödenek konulur.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

SEKİZİNCİ KISIM

Cezaî Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Cezaî Hükümler, Cezaların Uygulanması, Tahsili ve İtirazlar

Cezaî hükümler, cezaların uygulanması, tahsili ve itirazlar

MADDE 36- (1) Hayvan sağlığı, hayvan refahı ve zootekni ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre hastalıkların yayılmasının önlenmesi amacıyla Bakanlık tarafından alınan tedbirlere uymayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre Bakanlıkça getirilen yasaklama ve kısıtlamalara uymayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

c) 4 üncü maddenin altıncı fıkrasında belirtilen, bulaşıcı hayvan hastalığını ya da sebebi belli olmayan hayvan ölümlerini Bakanlığa bildirmeyen hayvan sahipleri ve bakıcıları ile muayene eden veteriner hekimlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ç) 4 üncü maddenin yedinci fıkrasında belirtilen gerçek veya tüzel kişilerden, Bakanlık tarafından istenen kayıtları tutmayanlara beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir, kontrollerde gerekli kolaylığı göstermeyenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

d) 6 ncı maddede belirtilen işlemlerle ilgili olarak alınan tedbirlere uymayan hayvancılık işletmelerine bin Türk Lirası, diğerlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

e) 7 nci madde gereği Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun olarak hayvanlarını tanımlatmayan, işletmelerini ve hayvanlarını kayıt altına almayan, gerekli bildirimlerde bulunmayan, kayıt tutmayan hayvan sahiplerine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Hayvanların tanımlanmasında kullanılan malzemelerde veya kayıtlarında tahrifat yapanlara fil suç oluşturmadığı takdirde beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Tanımlanmamış ve belgesiz hayvan kesimi yapan yerlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

f) 8 inci madde gereği canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sevkinde Bakanlıkça belirlenen belgeleri bulundurmayan canlı hayvan ve hayvansal ürün sahiplerine sığır cinsi hayvanlar için hayvan başına üçyüz Türk Lirası, koyun ve keçi türü hayvanlar için hayvan başına elli Türk Lirası, diğer hayvan türleri ve hayvansal ürünler için araç başına bin Türk Lirası, ayrıca nakil vasıtası sahiplerine bin Türk Lirası, Bakanlıkça izin verilen yerler dışında hayvan satışı yapanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Tanımlanmamış sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçilerin nakil sırasında yakalanması hâlinde tüm masrafları sahibi tarafından karşılanarak en yakın kesimhanede kestirilir ve sahibine teslim edilir.

g) 9 uncu maddenin; birinci fıkrasında yer alan hükümlere aykırı hareket edenlere hayvan başına yüz Türk Lirası, dördüncü fıkrası gereği Bakanlıkça belirlenen barınma yerlerine ilişkin esaslara aykırı hareket edenlere hayvan başına yüz Türk Lirası, nakillerle ilgili esaslara aykırı hareket edenlere bin Türk Lirası, kesim öncesi ve kesim sırasındaki esaslara aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası, Bakanlıktan onaylı kesim yerleri dışında kesim yapanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ğ) 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlıktan izin almadan faaliyette bulunanlara onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir; bunların faaliyeti durdurulur ve ürünlerin üreme amaçlı kullanımına izin verilmez.

h) 10 uncu maddenin sekizinci fıkrası gereği Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı olarak sahte belge düzenleyenlere, sunanlara veya belgede tahrifat yaparak ilgilileri yanıltanlara hayvan başına sığırlar için beşbin Türk Lirası, atlar için yüzbin Türk Lirası, koyun, keçi ve diğer hayvanlar için beş yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir, belgeleri iptal edilir ve bunlar hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

ı) 10 uncu maddenin onbirinci, onikinci ve onüçüncü fıkraları hükümlerine aykırı hareket edenler ile soy kütüğüne kayıtlı damızlıkların, safkan Arap ve İngiliz atlarının ölmeleri hâlinde pedigrilerini belirlenen süreler içerisinde geri vermeyen veya sahip ve don değişikliğini bildirmeyen ve pedigrisine işletmeyen hayvan sahiplerine beşbin Türk Lirası, idarî para cezası verilir. Söz konusu hayvanların soy kütüğünden kaydı silinir ve pedigrileri iptal edilerek geri alınır.

i) 11 inci madde gereğince Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve bunlar faaliyetten men edilir. İstenen kayıtları tutmayanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(2) Veteriner sağlık ürünleri ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Onaylı olmayan yerlerde veteriner tıbbî ürünü üretimi yapan gerçek ve tüzel kişilere otuzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve faaliyetten men edilir. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

b) Veteriner tıbbî ürünü ilgili onay alınmadan veteriner tıbbî ürünü ithal eden ve üretenlere otuz bin Türk Lirası, satan ve bulunduranlara yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Veteriner tıbbî ürünlerini kaçak olarak ülkeye soktuğu tespit edilenler hakkında, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre işlem yapılmak üzere savcılığa suç duyurusunda bulunulur. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere

piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Onaylı yerlerde onaylı olmayan veteriner tıbbî ürünlerinin üretilmesi durumunda ayrıca üretim yerinin onaylı bir yıl süre ile askıya alınır. Üretilen ürün veteriner biyolojik ürün ise üretim yerinin onaylı iptal edilir.

c) Gıda değeri bulunan hayvanlara uygulanması yasaklanan veya bu yönde uyarılar taşıyan maddeleri ihtiva eden veteriner tıbbî ürünlerini, gıda değeri bulunan hayvanlara uygulayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Yasaklı maddeler ve yasaklı maddelerin uygulandığı hayvanlardan elde edilen ürünler hakkında mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

ç) Veteriner biyolojik ürünlerden kullanımı belirli tür, yaş, hayvan, bölge veya kullanıcılar ile kısıtlanmış olanları, kısıtlamaları dışında uygulayanlara, hayvan başına; sığır cinsi hayvanlar için ikiyüz Türk Lirası, tek tırnaklılar için bin Türk Lirası, koyun ve keçiler için elli Türk Lirası, kanatlılar için beş Türk Lirası, kedi ve köpekler için yüz Türk Lirası, diğer hayvan türleri için işletme başına beşbin Türk Lirası idarî para cezası uygulanır.

d) Bakanlıktan onaylı veteriner sağlık ürünlerin analizleri sonucunda, onaya esas dosyasındaki formül veya spesifikasyona uymadığının tespit edilmesi hâlinde, yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Hatalı ürünlerin ilgili serileri onay sahibi tarafından piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Ürünün piyasadan toplatılmaması hâlinde, ürün sahibine ayrıca beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

e) Onaylı veteriner sağlık ürünlerinden birini taklit etmek suretiyle sahtesini üreterek piyasaya arz edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve bin gün adli para cezası ile cezalandırılır. Bakanlıktan onaylı üretim yerlerinde, taklit veteriner sağlık ürünlerini üreten yerlerin onaylı bir yıl süreyle askıya alınır, üretilen ürün taklit veteriner biyolojik ürün ise, üretim yerinin onaylı iptal edilir.

f) 12 nci maddenin onyedinci fıkrasına göre Bakanlıkça belirlenen düzenlemelere aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. İzinsiz olduğu belirlenen ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

g) 13 üncü maddede belirtilen satış yerleri dışında veteriner tıbbî ürünlerin satışını yapan yer sahiplerine onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir; ürünlere el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

ğ) 13 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen psikotropik ve narkotik veteriner tıbbî ürünleri ile ilgili hükümlere aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir; ürünlere el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

h) 13 üncü maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen hükümlere aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin, ticarî reklâm ve ilân yoluyla gerçekleşmesi hâlinde 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 16 ncı maddesine aykırı hareket edenler hakkındaki ceza hükümleri uygulanır.

ı) Veteriner tıbbî ürünlerini satmak üzere onaylı satış yerlerinin, onaya esas dosya bilgilerine ve ilgili mevzuata uymadığının tespiti hâlinde, işyeri sahipleri ve sorumluları ürün güvenilirliğine ilişkin risk oluşturmayan durumlarda ikaz edilir ve düzeltilmesi için süre verilir. Risk oluşturması ve ikaz edilen hususların düzeltilmemesi hâlinde satış yerinin onaylı bir aydan bir yıla kadar askıya alınır.

i) Veteriner tıbbî ürünleri ile ilgili Bakanlıkça istenen kayıtları tutmayan, veteriner tıbbî ürünlerinin toptan ve perakende satış ile ilgili esaslara uymayan onay sahibine, üretim yerlerine ve toptan satış depolarına yirmibin Türk Lirası, perakende satış yerlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

j) 13 üncü maddede belirtilen yerlerde, ambalajı açılmış, bozuk veya son kullanma tarihi geçmiş veteriner sağlık ürünleri bulunduran ve satan kişilere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(3) Bitki sağlığı ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

a) 15 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde zararlı organizmaların yayılmasının önlenmesi amacıyla Bakanlık tarafından alınan tedbirlere uymayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) 15 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen zararlı organizmalarla yapılacak mücadeleyi Bakanlıkça belirlenen esaslara göre yapmayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

c) 15 inci maddenin beşinci fıkrasında bildirim istenen zararlı organizma salgınına bildirmeyenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ç) 15 inci maddenin altıncı fıkrasında Bakanlıkça belirlenen yasaklama ve kısıtlamalar ve korunmuş bölgelerle ilgili getirilen esaslara uymayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

d) 15 inci maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen zararlı organizma mücadelesinde kullanılacak faydalı organizmaları Bakanlıkça belirlenen esaslara uyulmadan üretenlere, ithalatını yapanlara, piyasaya arz edenlere beşbin Türk Lirası, kullananlara ise bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

e) 15 inci maddenin dokuzuncu fıkrasında belirtilen Bakanlıkça belirlenen ahşap ambalaj malzemelerini onay almadan üretenlerin faaliyeti durdurulur ve yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Onaylı olduğu hâlde Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı üretim yapanlara birinci defa onbin Türk Lirası, bir yıl içerisinde aynı fiilin tekrarı hâlinde yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir, ahşap ambalaj malzemelerinin onay şartlarını kaybeden tesislere altı ayı aşmamak üzere süre verilir, bu süre zarfında üretim askıya alınır, verilen süre sonunda olumsuzlukların giderilmemesi durumunda onaylı iptal edilir.

f) 15 inci maddenin onuncu fıkrasında belirtilen üretim materyallerine ilişkin onay almadan üretim yapanların

faaliyetine son verilir ve yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir, ürüne el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Onaylı olup da Bakanlıkça belirlenmiş esaslara aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

g) 15 inci maddenin onbirinci fıkrasında belirtilen yerlerde Bakanlıkça mücadelesi istenen zararlı organizmalarla ilgili mücadele yapılmayanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir, yapılmayanlar adına gerekli mücadele Bakanlık tarafından yapılır veya yaptırılır. Mücadele masrafları iki katı olarak, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanuna göre ilgisinden tahsil edilir.

ğ) 15 inci maddenin onikinci fıkrasına aykırı olarak Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Onay alıp da Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

h) 17 nci maddenin birinci fıkrasına göre kayıtlarını yaptırmayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kayıtlı olduğu hâlde Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bakanlıkça belirlenen kayıt şartlarının kaybedildiğinin tespiti hâlinde kayıt iptal edilir.

ı) 17 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen Bakanlıkça belirlenen bitki ve bitkisel ürün ve diğer maddeleri, bitki pasaportu olmaksızın sevkini yapanlara, ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bitki pasaportuyla ilgili konulmuş esaslara uymayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(4) Bitki Koruma ürünleri ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Onaylı olmayan yerlerde bitki koruma ürünü üretimi yapan gerçek ve tüzel kişilere otuzbin Türk Lirası, ziraî mücadele alet ve makineleri üretimi yapan gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk lirası idarî para cezası verilir ve bunlar faaliyetten men edilir. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

b) Bitki koruma ürünleriyle ilgili onay alınmadan bitki koruma ürünü ithal eden ve üretenlere otuzbin Türk Lirası, satan ve bulunduranlara yirmibin Türk Lirası, ziraî mücadele alet ve makinelerini üretenlere beşbin Türk Lirası, satan ve bulunduranlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerini kaçak olarak ülkeye soktuğu tespit edilenler hakkında, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre işlem yapılmak üzere savcılığa suç duyurusunda bulunulur. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve bitki koruma ürünlerinin imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ziraî mücadele alet ve makinalarının ise mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Onaylı yerlerde onaylı olmayan bitki koruma ürünlerinin veya ziraî mücadele alet ve makinelerinin üretilmesi durumunda ayrıca üretim yerinin onayı bir yıl süre ile askıya alınır.

c) Zararlı organizma mücadelesinde uygulanması yasaklanan veya bu yönde uyarılar taşıyan maddeleri ihtiva eden bitki koruma ürünlerini, piyasaya arz edilmek üzere üretilen bitki ve bitkisel ürünlere uygulayanlara dörtüç gün adlı para cezası verilir, uygulayıcı, ziraî mücadele hizmetini onaylı olarak yapıyor ise ceza iki katı uygulanır. Ürünlerin imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

ç) Bakanlıktan onaylı bitki koruma ürünlerinin analizleri sonucunda, onaya esas dosyasındaki formülüne ve spesifikasyonuna uymadığının tespit edilmesi hâlinde, bitki koruma ürünleri için yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bakanlıktan onaylı ziraî mücadele alet ve makinelerinin test ve denemeleri sonucunda onaya esas spesifikasyonlarına uymadığının tespit edilmesi hâlinde ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Hatalı ürünlerin ilgili serileri onay sahibi tarafından piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Ürünün piyasadan toplatılmaması hâlinde, ürün sahibine ayrıca beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

d) Onaylı bitki koruma ürünlerinden ve ziraî mücadele alet ve makinelerinden birini taklit etmek suretiyle sahtesini üreterek piyasaya arz edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve bin gün adlı para cezası ile cezalandırılır.

e) Zararlı organizma mücadelesinde kullanılacak alet ve makineler ile bitki koruma ürünü dışında kalan diğer ürünlerin onayı, üretimi, ithalatı, etiketlenmesi, piyasaya arzı, kullanımı ve kontrolüne ilişkin esaslara aykırı hareket edenlere beşbin Türk lirası idarî para cezası verilir.

f) 19 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen satış yerleri dışında bitki koruma ürünlerinin satışını yapan yer sahiplerine onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlere el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

g) Bitki koruma ürünleri ile ilgili Bakanlıkça istenen kayıtları tutmayan, bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satış ile ilgili esaslara uymayan onay sahibine, üretim yerlerine ve toptan satış depolarına yirmibin Türk Lirası, perakende satış yerlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ğ) 19 uncu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hükümlere aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin, ticarî reklâm ve ilân yoluyla gerçekleşmesi hâlinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 16 ncı maddesinde aykırı hareket edenler hakkındaki ceza hükümleri uygulanır.

h) Bitki koruma ürünlerini satmaya onaylı satış yerlerinin, onaya esas dosya bilgilerine ve ilgili mevzuata uymadığının tespiti hâlinde, işyeri sahipleri ve sorumluları ürün güvenilirliğine ilişkin risk oluşturmayan durumlarda ikaz edilir ve düzeltilmesi için süre verilir. Risk oluşturması ve ikaz edilen hususların düzeltilmemesi hâlinde satış yerinin onayı bir aydan bir yıla kadar askıya alınır.

- ı) Bakanlıkça reçeteli olarak satılması istenen bitki koruma ürünlerini reçetesiz olarak alıp uygulayanlara bin Türk Lirası, reçetesiz olarak satanlara ve Bakanlıkça istenen kayıtları tutmayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- i) Bakanlıkça kullanımı yasaklanan bitki koruma ürünlerini reçeteye yazanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- j) Bitki koruma ürünlerini etiket bilgilerine uygun şekilde kullanmayanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- k) Bitki koruma ürünlerinin artk ve ambalajlarını Bakanlıkça belirlenen esaslara göre imha etmeyenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (5) Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:
- a) İnsan tüketimine uygun olmayan gıdalar, masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Bu ürünleri üreten veya piyasaya arz edenler hakkında kamunun sağlığına karşı suçlar kapsamında Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulur.
- b) Hayvan sağlığı için tehlike oluşturan ve tüketime uygun olmayan yemler, masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Bu ürünleri üreten veya piyasaya arz edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- c) 21 inci maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlık tarafından belirlenen esaslara aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünler el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- ç) 21 inci maddenin dördüncü fıkrasına yönelik Bakanlıkça belirlenen düzenlemelere aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- d) 21 inci maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlerin, insan sağlığı için risk oluşturması durumunda ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Aykırılık sadece etiket bilgilerinden kaynaklanıyor ise idarî para cezası beşbin Türk Lirası olarak uygulanır.
- e) 21 inci maddenin altıncı fıkrası gereği Bakanlıkça belirlenen kısıtlama veya yasaklamalara aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- f) 22 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- g) 22 nci maddenin üçüncü fıkrası gereği tutulması zorunlu kayıtları tutmayanlar ve Bakanlığa bildirim zorunlu olan bilgileri vermeyenler hakkında beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- ğ) 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünler el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- h) 22 nci maddenin altıncı fıkrası gereği işbirliği yapmayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası ve Bakanlığın aldığı önlemlerin uygulanması sırasında engelleme yapanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- ı) 22 nci maddenin yedinci fıkrasında belirtilen personeli çalıştırmayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- i) 24 üncü maddenin birinci fıkrasında Bakanlık tarafından istenen bilgileri vermeyenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- j) 24 üncü maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin aynı üründe bir yıl içerisinde tekrarı hâlinde ceza onbin Türk Lirası olarak uygulanır. Etiket bilgileri mevzuata uygun hale getirilinceye kadar ürünlerin satışına izin verilmez.
- k) 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üretim yerlerine onbin Türk Lirası, perakende işyerlerine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin, ticarî reklâm, ilân veya etiket yoluyla gerçekleşmesi hâlinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Etiketteki beyan bilgileri ile içeriğinin ve analitik değerlerinin uymaması hâlinde beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- l) 24 üncü maddenin dördüncü fıkrasına aykırı olarak taklit ve taşıyıcı yapanlara onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, taklit ve taşıyıcı edilmiş ürünlere el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- m) 25 inci maddenin ikinci fıkrası gereği alınan hızlı uyarı bildirimine istinaden Bakanlık tarafından uygulamaya konulan tedbirlere uymayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Hızlı uyarıya konu olan ürün veya bu üründen elde edilen ürün mevcut ve bitki, hayvan ve insan sağlığı açısından risk teşkil ediyorsa, ürünlere el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Piyasaya dağıtım yapılmış ise sahibi tarafından piyasadan toplatılır. Ürünün piyasadan toplatılmaması hâlinde ürün sahibine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- n) 25 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen acil durumlar ve kriz yönetimi sırasında Bakanlık tarafından alınan tedbirlere uymayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir,
- o) 26 nci maddenin beşinci fıkrası gereği Bakanlık tarafından getirilen ihtiyatî tedbirlere uymayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- ö) 27 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen ürünlerle ilgili hükümlere aykırı hareket eden işyerlerine onbin

Türk Lirası idarî para cezası verilir, Bakanlıkça veya Sağlık Bakanlığınca belirlenen şartları yerine getirinceye kadar işyerleri faaliyetten men edilir.

p) 28 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen ürünlerle ilgili hükümlere aykırı hareket eden işyerlerine onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir; ürünlere el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(6) Hijyen ve resmî kontroller ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

a) 29 uncu maddenin ikinci fıkrası gereğince Bakanlık tarafından belirlenen hijyen esaslarına aykırı hareket eden birincil üretim yapanlara bin Türk Lirası, perakende işyerlerine ikibin Türk Lirası, diğer işyerlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası, üçüncü fıkrasında belirtilen esaslara uymayan yem ve gıda işletmecilerine ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) 30 uncu maddenin birinci fıkrası gereği Bakanlıktan onay alması gereken işletmelerden, onay almadan üretim yapanlara onbin Türk Lirası, depo ve satış yerlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu işletmelerin faaliyetleri durdurularak ürünlerine el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

c) 30 uncu maddenin birinci fıkrası gereği kayıt yaptırmayan üretim yerlerine ikibin Türk Lirası, perakende işyerlerine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ç) 31 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı olarak kontrollerde gerekli kolaylığı göstermeyenlere fiil suç oluşturmadığı takdirde beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

d) Resmî kontrol sonucu bozulduğu, kokuştugu, ambalajı ürüne zarar verecek şekilde hasar gördüğü, son tüketim tarihi geçtiği tespit edilen ürünlerin piyasada bulunması, satışa veya tüketime sunulması hâlinde işyeri sahiplerine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlere el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

e) Yapılan resmî kontroller sırasında, işyerinin tamamının veya bir bölümünün insan sağlığı ve gıda güvenilirliği, hayvan sağlığı ve yem güvenilirliği açısından tehlike oluşturması ve acil tedbirleri gerektirmesi durumunda, üretimin tamamı veya tehlike oluşturan bölümünün faaliyetleri durdurulur. Üretim yerlerine beşbin Türk Lirası, perakende işyerlerine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların, eksikliklerini giderinceye kadar faaliyetine izin verilmez. İnsan sağlığı ve gıda güvenilirliği, hayvan sağlığı ve yem güvenilirliği açısından tehlike oluşturmayan ve acil tedbirleri gerektirmeyen diğer durumlarda, görülen uygunsuzlukların giderilmesi için altı ayı aşmamak üzere süre verilir. Verilen süre sonunda uygunsuzlukların giderilmemesi durumunda, üretimin tamamı veya uygunsuzluğun olduğu bölümünün faaliyetleri durdurulur, üretim yerlerine beşbin Türk Lirası, perakende işyerlerine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

f) 31 inci maddenin onuncu fıkrasına istinaden görev verilen kurum ve kuruluşların Bakanlıkça verilen görevi yürütememesi veya belirlenen şartlara aykırı biçimde kullanıldığının tespiti hâlinde verilen görev yetkisi iptal edilir.

g) 33 üncü madde gereği Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunan laboratuvarlar faaliyetten men edilir ve sahiplerine onbeşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Analiz yapmadan analiz raporu düzenleyen laboratuvar sahiplerine onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiillerin bir yıl içinde tekrarı hâlinde ceza iki kat olarak uygulanır.

ğ) 33 üncü maddenin beşinci fıkrası gereği Bakanlıkça istenilen kayıtları tutmayan ve süresi içerisinde sunmayanlar ile bildirim istenilen değişiklikleri süresi içinde bildirmeyenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

h) Bakanlıktan kuruluş ve faaliyet onayı alan laboratuvarların resmî kontrolleri sırasında mevzuata uygunsuzluk tespit edilmesi durumunda, bu uygunsuzluğun giderilmesi için üç ayı aşmamak üzere süre verilir. Verilen süre sonunda uygunsuzluğun giderilmemesi hâlinde beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve uygunsuzluk giderilinceye kadar uygunsuzlukla ilgili faaliyetten men edilir.

ı) 34 üncü maddede ithalâtle ilgili Bakanlık tarafından belirlenen esaslara aykırı olarak, kaçak getirilen canlı hayvan ve ürün sahipleri hakkında 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre işlem yapılmak üzere savcılığa suç duyurusunda bulunulur. Canlı hayvan ve ürünler el konulur, mülkiyeti kamuya geçirilir. Kaçak olarak yurda girdiği tespit edilen canlı sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçiler en yakın kesimhanede kestirilerek mülkiyeti kamuya geçirilir. Kaçak getirilen canlı hayvan ve ürünler piyasaya dağıtılmışsa sahibi tarafından toplanır; ürünü piyasadaki toplamaması hâlinde toplamama cezası olarak sahiplerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

i) 38 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen istisnalar kapsamında yurda girişine izin verilen ürünleri ticarî olarak piyasaya arz edenler beşbin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır ve ürünler piyasadaki toplamılarak el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(7) Bakanlık tarafından istenen resmî evrakta tahrifat veya sahtecilik yaparak Bakanlığı yanılttığı tespit edilenlerin işlemleri durdurulur ve savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

(8) Bu Kanunda belirtilen idarî yaptırımları uygulamaya, il tarım müdürü yetkilidir. İl tarım müdürü bu yetkisini ilçe tarım müdürlerine yazılı olarak devredebilir. Ancak, resmî kontroller sırasında, insan sağlığı, gıda ve yem güvenilirliği, bitki ve hayvan sağlığı açısından tehlike oluşturması ve acil tedbirleri gerektirmesi durumunda, idarî para cezaları hariç olmak üzere diğer idarî yaptırımları uygulamaya kontrol görevlisi de yetkilidir. Verilen idarî para cezaları otuzgün içinde ödenir.

(9) İtlaf ve imha işlemleri, tüm masrafları sahibi tarafından karşılanmak üzere Bakanlık gözetiminde gerçekleştirilir. Malların tahrip yakalanması durumunda masraflar Bakanlık bütçesinden karşılanır.

(10) Sahipleri tarafından piyasadan toplatılması gereken canlı hayvan ve ürünlerin sahibi veya sorumlusu tarafından toplatılmaması durumunda Bakanlık tarafından toplatılır, toplatma masrafları iki katı olarak, sorumlulardan bir ay içinde ödenmesi istenir. Bu süre içinde ödenmeyen tutar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

DOKUZUNCU KISIM

Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Komisyonlar ve İlgili Kuruluşlarla İşbirliği, İstisnai Uygulamalar ve Yetki

Komisyonlar ve ilgili kuruluşlarla işbirliği

MADDE 37- (1) Bakanlık, bu Kanun kapsamındaki konularla ilgili komisyonlar veya komiteler kurabilir.

(2) Bakanlık, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak, ilgili kurum ve kuruluşlar ile diğer bakanlıklarla işbirliği yapar.

(3) İçişleri Bakanlığı hayvan hastalıkları ve bitki hastalık ve zararlıları ile mücadelede, Çevre ve Orman Bakanlığı tarım alanlarına zarar veren yabani hayvanlar ile hayvan hastalıklarına karşı yapılacak mücadelede yaban hayatını ilgilendiren hususlarda Bakanlığa yardımcı olur.

(4) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İstisnai uygulamalar

MADDE 38- (1) Birincil ürünlerin, çiftlikte kesilmiş kümes hayvanlarının ve tavşangillerin taze etlerinin, av hayvanları veya av hayvanlarının etlerinin, üretici veya avcı tarafından Bakanlıkça belirlenen küçük miktarlarının doğrudan son tüketiciye ya da son tüketiciye doğrudan satışını yapan yerel perakendecilere arzı ile ilgili olarak Bakanlıkça istisnai uygulamalar getirilebilir.

(2) Bakanlık, gıdanın üretimi, işlenmesi veya dağıtımına ilişkin, geleneksel yöntemlerin kullanımına izin verebilir; coğrafi kısıtları bulunan bölgelerdeki gıda işletmelerinin ihtiyaçlarının çözümüne yönelik istisnai uygulamalar getirebilir.

(3) Bakanlık, tesisler ile ilgili inşaatın tasarım ve donanımına ilişkin istisnai uygulamalar yapabilir.

(4) Bakanlık, kurbanlık hayvanlar ve köylerdeki kişisel ihtiyaçlar için kesimlere ve kesim yerlerine ilişkin istisnai uygulamalar getirebilir.

(5) Bakanlık, hayvan ve bitki sağlığı ile ilgili karantina hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ticareti amaçlanmayan canlı hayvan ve ürünlerin ülkeye girişinde istisnai uygulamalar yapabilir.

(6) Bakanlık, karantina hükümleri saklı kalmak kaydıyla, zararlı organizma, faydalı organizma, bitki, bitkisel ürün ve bitki koruma ürünlerinin bilimsel ve deneme amaçlı ülkeye girişine istisnai uygulamalar getirebilir.

(7) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Yetki

MADDE 39- (1) Bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri yürütmeye, resmî kontrolleri yapmaya, ilgili taraflara görev ve sorumluluk vermeye, koordinasyon sağlamaya Bakanlık yetkilidir.

(2) Bu Kanun kapsamındaki konularla ilgili uluslararası temas ve işbirliğini gerektiren hususlarda Bakanlık yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Değiştirilen, Yürürlükten Kaldırılan ve Uygulanmayacak Hükümler

Değiştirilen, yürürlükten kaldırılan, uygulanmayacak hükümler ve atıflar

MADDE 40- (1) 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "net hasılatı ile" ibaresi "net hasılatı ile at ıslahı faaliyetlerine ilişkin gelirleri hariç olmak üzere," şeklinde değiştirilmiştir.

b) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "elde ettikleri hasılat ve" ibaresi "elde ettikleri hasılat ve at ıslahı faaliyetlerine ilişkin gelirler hariç olmak üzere," şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, maddeye aşağıdaki fıkra ilave edilmiştir.

"At ıslahı faaliyetlerine ilişkin giderler yatırım ve işletme giderlerine dâhil edilmez."

"(5) At ıslahı faaliyetlerine ilişkin gelirler, Bakanlık ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca müştereken belirlenir."

c) Geçici 4 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- (1) İlgili kurum ve kuruluşlardan 6132 sayılı Kanun uyarınca şans oyunları tertip edenler için 31/3/2007 tarihi itibarıyla defter ve belgelerinde yer alan borç asıllarıyla ilgili olarak uygulanmak üzere, 5 inci maddede düzenlenen yatırım ve işletme giderleri üst sınırı; takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla hasılat ve

her ne ad altında olursa olsun elde edilen diğer gelirler toplamına aynı maddeye göre belirlenen oranın uygulanması suretiyle, kamu payının ilgili olduğu dönemde bir önceki takvim yılının aynı dönemine göre hasılat ve her ne ad altında olursa olsun elde edilen diğer gelirler toplamında artış meydana gelmiş ise, bir önceki yılın aynı döneminde elde edilen hasılat ve her ne ad altında olursa olsun elde edilen diğer gelirler toplamına 5 inci maddeye göre belirlenen oranın uygulanması suretiyle bulunan tutar ile hasılat ve her ne ad altında olursa olsun elde edilen diğer gelirler toplamında bir önceki takvim yılının aynı dönemine göre meydana gelen artış tutarının % 29'unun toplanması suretiyle bulunur. Kamu payının ilgili olduğu dönemde yatırım ve işletme giderlerinin bu suretle bulunan tutardan daha düşük gerçekleşmesi hâlinde, bu maddeye göre belirlenen üst sınıra ulaşınca kadar, 31/3/2007 tarihi itibarıyla ilgili kurum ve kuruluşun defter ve belgelerinde yer alan borç asıllarına ilişkin ödemeleri, hesaplanan kamu payından mahsup edilebilir. Bu suretle mahsup edilecek tutar, belirtilen tarihteki borç toplamını geçemez."

(2) 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunun;

a) 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "nizamname" ibaresi "yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

b) 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 8- Yarışların şartlarına, tertip, icra ve inzibatına, hipodrom ve yarış yerlerinin tanzim ve idaresine, yarış programları, ikramiyeler veya müşterek bahislere dair teknik, idarî, malî ve inzibatî hususlara, Yüksek Komiserler Kurulunun teşekkül sureti, görev ve yetkilerine, görevlendirilecek 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi personel ile 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki personel ve diğer personele yarış gelirlerinden karşılanmak şartıyla, 16 yaşından büyüklük için tespit edilen aylık brüt asgarî ücretin dört katını geçmemek üzere yapılacak aylık net ödemeler ile harcırahlara, Jokey Kaza ve Yardım Sandığı kurulması ile yardım sandığına üye olabilecekler, yardım sandığına at binme ücretinin % 10'unu geçmemek üzere kesinti yapılması, sandığın diğer gelirlerinin tespiti, sandık gelirlerinin harcanması ile bu gelirlerin, 5 inci madde uyarınca yetkilendirilen ilgili kurum veya kuruluşa borç olarak verilmesine veya ek 1 inci madde hükmü uyarınca oluşturulan hesaba aktarılmasına, disiplin cezalarının hangi hâllerde hangi merciler tarafından verileceğine, yarışların ve yetki verilmiş dernek, belediye ve il özel idarelerinin murakabe ve teftiş tarzı ile doping muayenelerine ait usuller, bu Kanun ve uluslararası yarış esasları ile memleket ihtiyaçları ve işin icaplarına göre Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir."

c) Geçici 2 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 3- 8 inci maddede belirtilen yönetmelik, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Anılan yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulmuş olan Tüzüklerin 8 inci maddeye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur."

(3) 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda, 10/7/2005 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

(4) 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(5) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (d), (j) ve (t) bentleri, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (l) bentleri, ikinci fıkrası ile 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (g) bentlerinde belirtilen izin veya ruhsatlar, gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemeler ile ilgili işyerlerinin teknik ve hijyenik koşulları ile gıda güvenilirliği ve kalitesi konularını kapsamaz.

(6) 5393 sayılı Belediye Kanununun 84 üncü maddesinde ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 70 inci maddesinde yer alan "27.05.2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanun" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

(7) 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(8) 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(9) 29/5/1973 tarihli ve 1734 sayılı Yem Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(10) 28/2/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(11) 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 23 üncü maddesinin son fıkrası ile 36 nci maddesinin (h) bendinin son paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

(12) 14/5/1928 tarihli ve 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbî Müstahzarlar Kanununun ek 2 nci ve ek 3 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(13) 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 23 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(14) 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimler Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(15) Mevzuatta 40 nci madde ile yürürlükten kaldırılan kanunlara yapılan atıflar bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar bu Kanunun

yayımlarından itibaren en geç onsekiz ay içinde yürürlüğe konulur. Söz konusu usul ve esaslar ile çıkarılacak yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanun, 1734 sayılı Yem Kanunu, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu, 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu ve 6968 sayılı Ziraat Mücadele ve Ziraat Karantina Kanunu ve bu kanunlara dayanılarak çıkartılan yönetmelik ve diğer mevzuatın, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(2) Hâlen faaliyet gösteren işletme ve işyerleri bu Kanun ile getirilen yeni yükümlülüklerle, ilgili yönetmeliklerde belirtilen süre içerisinde uyum sağlamak zorundadır.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle bu Kanunla Bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde, sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfı ile teknik hizmetler sınıfında uygun unvan ve derece bulunmaması hâlinde, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrası dikkate alınmaksızın boş kadrolarda unvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, süresi içinde soy kütüğüne kayıt için sahibi tarafından müracaat edilemeyen atlar, bir defaya mahsus olmak üzere, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde müracaat edilmesi, DNA testi ile ana-baba doğrulaması yapılması, lüzum görüldüğünde Bakanlıkça görevlendirilen uzman heyetçe morfolojik yönden muayene edilmesi ve her bir at için beşbin Türk Lirası idarî para cezasının yatırılması kaydıyla Bakanlıkça belirlenen diğer belgeleri de göz önünde bulundurularak soy kütüğüne kaydedilir.”

Yürürlük

MADDE 41- (1) Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 42- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK-1**GIDA VE YEM İŞLETMELERİNDEN ÜRETİMİN NEVİNE GÖRE PERSONEL ÇALIŞTIRMAK ZORUNDA OLAN İŞLETMELER VE BU İŞLETMELERDE ÇALIŞABİLECEK MESLEK MENSUPLARI****A. Gıda İşletmeleri**

İşletmeler	Meslek Unvanları
Alkollü içkiler üreten iş yerleri	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda bölümü), kimya mühendisi, kimyager
Alkolsüz içecek üreten iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü), kimya mühendisi, kimyager
Baharat, kuruyemiş, cips, çerez üreten işyerleri:(30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi, kimya mühendisi, kimyager
Bal, polen, arı sütü, temel petek üreten iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, veteriner hekim, ziraat mühendisi (gıda ve zootekni)
Ekmek ve unlu mamuller üreten iş yerleri:(30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi, kimya mühendisi, kimyager
Et ve et ürünleri işleyen iş yerleri: (kasaplar hariç)	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda bölümü)
Fonksiyonel gıdalar üreten iş yerleri	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü), kimya mühendisi, kimyager, veteriner hekim
Gıda amaçlı aromatik yağlar, bitki ekstraktları üreten iş yerleri	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi, kimya mühendisi, kimyager,
Gıda ışınlama yapan iş yerleri	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda), kimya mühendisi, kimyager, veteriner hekim, su ürünleri mühendisi
Gıda ile temas eden madde ve malzeme üreten iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda), kimya mühendisi, kimyager
Hazır yemek, tabldot yemek ve meze üreten işyerleri	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü), kimya mühendisi, kimyager, diyetisten, ev ekonomisi yüksek okulu beslenme bölümü, veteriner hekim
Kombinalar, kesimhaneler, parçalama ve bağırsak işleme tesisleri	Veteriner hekim
Margarin, bitkisel yağ ve zeytinyağı üreten iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda bölümü), kimya mühendisi, kimyager
Maya, fermente ve salamura ürünler üreten iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi, biyolog
Meyve ve sebze işleyen iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi
Özel beslenme amaçlı gıda üreten iş yerleri	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü), kimya mühendisi, kimyager
Siyah çay, bitki ve meyve çayları üreten iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi, kimya mühendisi, kimyager
Su ürünleri işleyen iş yerleri ile balık hâlleri ve toptan balık satışı yapan yerler	Su ürünleri mühendisi, su ürünleri ve balıkçılık teknolojisi mühendisi, gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve su ürünleri), veteriner hekim
Süt ve süt ürünleri işleyen iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan iş yerleri)	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü)
Şeker ve şekerleme ürünleri üreten iş yerleri: (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü), kimya mühendisi, kimyager

Takviye edici gıda üreten iş yerleri	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda bölümü), kimya mühendisi, kimyager
Toz karışımı gıda üreten iş yerleri (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü), kimya mühendisi, kimyager
Un, irmik, bulgur, pirinç, makarna, bisküvi üreten iş yerleri (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi, kimya mühendisi, kimyager
Yumurta işleyen, depolayan veya ambalajlayan işyerleri (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri)	Gıda mühendisi, Ziraat mühendisi, veteriner hekim, kimyager, kimya mühendisi
Yukarda sayılan gıda iş kollarının dışında, 30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran gıda iş yerleri	İşin nevine göre gıda mühendisi, veteriner hekim, su ürünleri mühendisi, ziraat mühendisi, kimyager, kimya mühendisi

B. Yem İşletmeleri

İşletmeler	Meslek Unvanları
Hayvan beslemede kullanılan biyoproteinler gibi belirli bazı ürünleri üreten işletmeler	Ziraat mühendisi(zootekni), veteriner hekim, kimyager, kimya mühendisi, biyolog
Hayvansal yan ürün kullanarak pet hayvan yemi üreten işletmeler	Veteriner hekim, ziraat mühendisi (zootekni)
Hayvansal yan ürünleri işleyen tesisler	Veteriner hekim
Onaya tâbi karma yem işletmeleri	Ziraat mühendisi (zootekni), veteriner hekim, su ürünleri mühendisi, su ürünleri ve balıkçılık teknolojileri mühendisi (balık yemi üreten işletmeler)
Yem katkı maddesi ve premiks üreten işletmeler	Ziraat mühendisi(zootekni), veteriner hekim, kimyager, kimya mühendisi

**ÜRETİM, İŞLEME VE DAĞITIM AŞAMALARINDA RESMİ KONTROLLERDEN SORUMLU
MESLEK MENSUPLARI**

A. BİRİNCİL ÜRETİM	Hayvansal üretim		Veteriner hekim, ziraat mühendisi (zooteknist). Su ürünleri mühendisi ile su ürünleri ve balıkçılık teknolojileri mühendisi
	Bitki ve bitkisel üretim		Ziraat mühendisi,
B. ÜRETİM VE İŞLEME	Hayvan kökenli gıda ve yemler	Kesimhane, kombina ve parçalama işlemi yapılan yerler	Veteriner hekim
		Et ve et ürünleri işleyen işyerleri	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda bölümü)
		Su ürünleri işleyen iş yerleri	Veteriner hekim, su ürünleri mühendisi, su ürünleri ve balıkçılık teknolojileri mühendisi gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve su ürünleri bölümü),
		Süt ve süt ürünleri işleyen iş yerleri	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda ve süt bölümü)
		Yumurta işleyen, depolayan veya ambalajlayan işyerleri	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi(gıda bölümü)
		Bal, polen, arı sütü, temel petek üreten iş yerleri	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda)
		Hayvansal yan ürünleri işleyen tesisler	Veteriner hekim
		Hayvansal yan ürün kullanarak pet hayvan yemi üreten işletmeler	Veteriner hekim
	Onaya tâbi yem işletmeleri		Ziraat mühendisi, veteriner hekim, su ürünleri mühendisi (balık yemi üreten işletmeler)
	Hayvan kökenli olmayan gıdalar		Gıda mühendisi, ziraat mühendisi,
	Hayvan kökenli olan ve olmayan bileşenleri içeren gıdalar;		Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi
	Yemler		Ziraat mühendisi veteriner hekim,
	Gıda ile temas eden madde ve malzeme üreten iş yerleri		Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda), kimya mühendisi, kimyager
	Veteriner sağlık ürünleri üreten işyerleri	Veteriner biyolojik ürünler	Veteriner hekim
		Veteriner biyolojik ürünler dışındaki veteriner sağlık ürünleri	veteriner hekim, kimyager, kimya mühendisi, eczacı
Bitki koruma ürünleri üreten işyerleri		Ziraat mühendisi, kimyager, kimya mühendisi	

C. DAĞITIM	Perakende işyerleri	Et depolayan ve dağıtan	Veteriner hekim
		Bitki ve bitkisel ürün	Ziraat mühendisi
		hayvan kökenli gıda	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi
		hayvan kökenli olmayan gıda	Ziraat mühendisi, gıda mühendisi,
		hayvan kökenli olan ve olmayan bileşenleri içeren gıda	Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi
		Gıda ile temas eden madde ve malzeme	Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda), kimya mühendisi, kimyager
	Veteriner ürünleri sağlık satış yerleri	Veteriner biyolojik ürünler	Veteriner hekim
		Diğer veteriner sağlık ürünleri	Veteriner hekim, kimyager, kimya mühendisi, eczacı
	Bitki koruma ürünleri satış yerleri		Ziraat mühendisi, kimyager, kimya mühendisi
	Yemler		Ziraat mühendisi, veteriner hekim
Ç. İTHALAT	Bitki ve bitkisel ürün ve diğer maddeler ile ahşap ambalaj malzemeleri		Ziraat mühendisi
	Canlı hayvan ve hayvansal ürünler		Veteriner hekim
	Hayvansal kökenli olmayan ürünler		Ziraat mühendisi, gıda mühendisi
	Hayvan kökenli olan ve olmayan bileşenleri içeren gıda		Veteriner hekim, gıda mühendisi, ziraat mühendisi
	Gıda ile temas eden madde ve malzeme		Gıda mühendisi, ziraat mühendisi (gıda), kimya mühendisi, kimyager
	Yemler		Ziraat mühendisi, veteriner hekim
	Veteriner sağlık ürünleri	a)Veteriner biyolojik ürünler	Veteriner hekim
		b)Diğer veteriner sağlık ürünleri	Veteriner hekim, kimyager, kimya mühendisi, eczacı
	Bitki koruma ürünleri		Ziraat mühendisi, kimyager, kimya mühendisi

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN " VETERİNER HİZMETLERİ, BİTKİ SAĞLIĞI, GIDA VE YEM KANUNU TASARISI TASLAĞI" HAKKINDA RAPORU-2010

Yetki karmaşası ve tutarsızlıklar olduğu, merkezi otorite ve buna bağlı yerel otoriteler tarafından gıda denetim ve kontrol hizmetlerinin etkin ve verimli olarak gerçekleştirilemediği, Bakanlığın bu yönde yeniden yapılandırılması gerektiği yönüyle eleştirilen 5179 sayılı Kanun yerine geçmek üzere, Bakanlık yetkilileri ile AB Komisyon yetkilileri arasında yapılan görüşme ile Tarım ve Köyüşleri Bakanlığınca 2006 yılında "Gıda Kanunu", "Yem Kanunu", "Gıda Hijyeni ile Gıda ve yem Resmî Kontrolleri", "Veteriner Hizmetleri Kanun" Taslakları hazırlanarak 4'lü hijyen paketi adı altında kamuoyunun görüşüne açılmıştır. Kanun taslakları kamuoyunun, Odamızın da içinde bulunduğu meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının karşı çıkmaları üzerine geri çekilmiştir. Bu defa taslaklar birleştirilerek "Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanun Taslağı" olarak tek bir kanun adı altında tekrar kamuoyunun görüşüne açılmıştır. Bu Kanun taslağı da kamuoyunu baskısı üzerine geri çekilmiş ve 2009 yılı başında ise öngörülen Kanun'da yukarıdaki konulara "bitki sağlığı" ve "Zootekni- hayvan yetiştirme ve ıslahı" konuları ilave edilmiştir. Tarladan sofraya gıda konsepti gerekçesi ile "Bitki Sağlığı" kanun taslağına dahil edilirken gıda güvenliğini doğrudan etkileyen "Su Ürünleri" ve "Bitki Yetiştirme ve Islahı" konuları taslağa dahil edilmemiştir. Taslak metin "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu Tasarısı Taslağı" adı altında yeniden şekillendirilmiştir.

Kanun taslağında ana şemsiye gıda güvenilirliği olması ve bunun altında bitki, hayvan sağlığı ve su ürünleri olması gerekirken hayvan sağlığı ve refahı, hayvanların korunması, veteriner hizmetleri, veteriner sağlık ürünleri, zootekni ana unsur olarak ele alınmış bunun altında gıda güvenilirliği işlenmiştir.

KANUN TASARISI;

- * Genel Hükümler,
- * Hayvan Sağlığı,
- * Hayvan Refahı ve Zootekni,
- * Veteriner Sağlık Ürünleri,
- * Bitki Sağlığı,
- * Gıda ve Yem,
- * Hijyen,
- * Resmî Kontroller,
- * Cezaî Hükümler
- * Çeşitli Hükümler

olmak üzere dokuz kısım, 42 madde ve 1 geçici maddeden oluşmaktadır.

Kanun Tasarı Taslağının 5179 sayılı "Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" a göre farklılıkları ve değışiklikleri şunlardır.

1) Amaç ve kapsam bölümü, AB mevzuat hükümleri açısından yetersiz olduğu gibi 5179 sayılı kanunun amaç ve kapsam bölümüne göre de çok daha geridir. Amaç ve kapsamda, halkın beslenmesi konularına yer verilmemekle birlikte gıda ile temas eden madde ve malzemeleri ise yer verilmektedir.

2) Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun Tasarısı Taslağı metninde hayvan sağlığı alanında görev alacak personelin tanımları net olarak belirlenmişken gıda, yem ve bitki sağlığı alanında görev alacak personelin tanımlarına yer verilmemektedir. Bununla birlikte gıda sektöründe EK:1 ile hangi iş yerlerinde hangi meslek mensubunun çalışabileceğı, EK:2 ile de hangi işyerlerini hangi meslek mensuplarının denetleyebileceğı belirlenmiştir. Bu durumu olumlu bir gelişme olarak görülmele birlikte Sorumlu Yönetici müessesesinin kaldırılıyor olması, işletmeler için 30 beygir veya 10 işçi çalıştırma sınırına bağlı olarak üretimin nevine göre hangi meslek mensuplarının çalıştırılacağına ilişkin sınır konulması kabul edilebilir değildir. Zira 30 beygir veya 10 işçi çalıştırma koşulunun altında faaliyetlerini sürdüren işletmeler asıl uzman bilgisine ihtiyaç duyan ve çeşitli nedenlerle gıda güvenilirliğinin en çok ihlal edildiğı işletmelerdir.

3) Kanun taslağının ikinci ve üçüncü kısmı, hayvan sağlığı, hayvan refahı ve zootekni ile veteriner sağlık ürünleri konusunu esas alarak hazırlanmış olduğu görülmekte, diğer konular sanki hayvan sağlığı ve veteriner hizmetlerinin bir parçasıymış gibi ele alınmaktadır. Hayvansal ürün tanımları içine hayvansal kökenli gıdalar da eklenerek, hem kanun içinde mükerrerlik oluşturulmuş hem de canlı hayvanlarla aynı madde içine konularak bu konudaki yetkiler tek bir meslek grubunun çalışma alanı içine aktarılmaya çalışılmıştır. Dolayısı ile hayvansal kökenli ürünler gıda bölümünden ayrılmaya çalışılmıştır. Oysa gıda alanında bilimsel sınıflama itibarıyla diğer gıdalarda olduğu gibi, hayvansal ürünler de gıda tanımı içine girmektedir ve hayvansal ürünler bütün dünya da gıda mevzuatı hükümlerine tabi ürünlerdir.

4) Kanun taslağının beşinci kısmında; gıda ve yem güvenliği şartlarında eksiklik ve yetersizlikler vardır. 5179 sayılı Gıda Kanunu, hazırlanan maddeden çok daha ileri durumdadır. Metinde geçen güvenli gıda, güvensiz gıda, şüpheli gıda, tüketime uygun olmayan gıda gibi terimler açıklanmamıştır. Bu terimlerin tartışmaya ve yoruma ihtiyaç duymaksızın açık ve net olması gereklidir.

5) Sorumluluklar kısmında eksiklik ve yetersizlikler bulunmaktadır. Onaya tabi işletmelerin bakanlıkça belirleneceği ifade edilmektedir. AB mevzuatına göre, onaya tabi olan işletmeler hayvansal kökenli ürün işleyen gıda ve yem işletmeleridir. Hâlbuki ülkemizde, bütün gıda maddeleri üreten işyerleri gıda siciline kaydedilmekte ve her bir üretilen gıda maddesi için üretim izni verilmektedir. Bu uygulama, işletmelerin teknik ve hijyenik kapasitesinin yükseltilmesini sağlanmakta, haksız rekabete sebep olan kayıt dışı ile mücadelede önemli bir role sahiptir. Kaldı ki aynı Kanun Taslağının içinde yer alan üç faaliyet alanında "onay" anlayışının ve uygulama alanının bulunmasını anlamak mümkün değildir. Veteriner sağlık ürünleri biyolojik ürünler ile bitki sağlık ürünlerinin üretimi, ihracatı, ithalatı ve piyasaya arzı tamamen onaya tabiyken (bitki koruma ürünlerinin onay işlemlerinin kimlere verileceği de belli değildir. Yani bu alanda herkesin üretim, ithalat, ihracat ve satış yapacağı anlaşılmaktadır.), gıda ve yemde hangi ürünlerin onaya tabii olacağını Bakanlık belirleyecektir. Veteriner biyolojik ürünlerin tamamının onayının bir veteriner hekime ya da çalıştırana verileceği, veteriner sağlık ürünlerinin ise kimya mühendisi, kimyager, eczacı yada veteriner hekime verileceği kesin hükme bağlanmışken, insan sağlığının ana ögesi olan gıda alanında isteyen herkese onay verileceği anlaşılmaktadır ki böylesine mesleki taassup içinde olunması gıda alanına bakışı yansıtacaktır.

5) Sorumlu Yönetici istihdam zorunluluğu kaldırılmış olup EK:1'de verilen gıda ve yem işyerleri için konu ile ilgili meslek mensupları çalıştırma mecburiyeti getirilmiştir. Bu durum Sorumlu Yöneticilik müessesisiyle yetersiz olan gıda denetim sistemine katkı sağlayan düzenlemeyi ortadan kaldırarak, babadan oğla geçen gıda üretim sürecine mühendislik bilgisini, atölyeden işletmeye, işletmeden fabrikaya dönüşüm zincirine katkı sağlayacak mühendislik yetkinliğini ve mühendislerin sahada istihdamını yok eden bir dönüşümü ifade etmektedir.

6) Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu muhafaza edilmekte ancak yapısı ve çalışma şekli çıkarılacak yönetmeliğe bırakılmaktadır. Ayrıca, 5179 sayılı kanunda bulunan ulusal gıda meclisi ve gıda bankaları birliği, bilimsel komitelerle ilgili maddelere de bu taslakta yer verilmemiştir. Gıda Kodeksi bölümünde, ulusal gıda kodeks komisyonunun yapısı ve çalışma usulünün Bakanlıkça belirleneceği ifade edilmektedir. Öyle anlaşılıyor ki Bakanlık Komisyonun bugünkü yapısından rahatsızdır. Komisyon, meslek örgütlerinin sürece katkı sağlama olanağı sağlanmadığı için eksiklik taşıya da bakanlık, özel sektör ve üniversiteyi bir araya getirerek tarafların görüşlerini ortaya koymalarına ve kodekslerin daha kısa zamanda hazırlanmasına olanak sağlamıştır.

5179 sayılı kanunda bulunan ulusal gıda meclisi ve gıda bankaları birliği, bilimsel komitelerle ilgili maddeler bu taslakta yer verilmemiştir. Gıda bankalar birliğinin bu taslaktan çıkarılması olumlu görülmele birlikte tarafların bir araya gelmesini sağlayan ve ulusal gıda politikalarının oluşturulmasında önemli görev üstlenmesi gereken ulusal gıda meclisinin ve risk değerlendirmesini bilimsel bir şekilde yapacak olan bilimsel komitelere taslakta yer verilmemesi ise anlaşılabilir bir eksikliklerdir.

7) Tüketici hakları, madde başlığında yer almasına rağmen madde içeriğinde tüketici hakları ile ilgili herhangi bir husus bulunmamaktadır. Ayrıca tüketicinin aldatılmasında ve yanıltılmasında önemli olan sunum ve reklam konusunda 5179 sayılı Kanun daha geniş tanımlar içerirken taslakta çok genel ifadeler kullanılmıştır.

8) Risk değerlendirme biriminin bağımsız, tarafsız ve şeffaflık esaslarına ve bilimsel kanıtlara göre Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca oluşturulacağı ifade edilmektedir. Uygulamayı da Bakanlık yapacağına göre burada ifade edilen ilkeler nasıl uygulanacak, bağımsızlık ve tarafsızlık nasıl sağlanacaktır şüphelerle bakmak gerekir. Kaldı ki bu yönde herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır.

10) Mevzuatta belirlenen şartları sürdürmediğini belirlenen işletmelerin kayıt ve onayı bir yıl süre ile askıya alınmaktadır. Bu çok uzun bir süre olup gıda güvenliğinin tehdit edebilecek bir süredir. Bu sürenin kısaltılarak makul bir süreye indirilmesi gerekir.

11) Mahalli idarelere bırakılan yetkilerin iptal edilerek Tarım ve Köyşleri Bakanlığı bünyesinde toplanmış olması denetim ve kontrol görevinin tek elde toplanıyor olması olumlu bir gelişmedir.

12) Kontrol görevlisinin kontrol sonucu her türlü karar almaya ve uygulamaya yetkili olduğu ifade edilmektedir. Kontrol görevlisinin geniş yetki ile donatılması olumlu bir gelişme olmakla birlikte bu yetkiler çok iyi tanımlanmadığı takdirde hakim durumun kötüye kullanması tehlikesini de taşımaktadır. Görev, yetki ve sorumlulukların kişinin algı, deneyim ve eğitim niteliğine bağlı olmasına izin vermeyecek şekilde açıkça tanımlanmasına gerek vardır. Denetçiler, kanunda öngörülen cezalara uygulamaya yetkili kılınmakta ancak denetçinin yetkinliği ile ilgili hükümler kanun tasarısında bulunmamaktadır. Avrupa Birliği'nde gıda denetçilerinin ISO 17020 'ye göre akredite edilmesi zorunludur ve gıda denetçilerinin kolluk gücü gibi ceza verme yetkisi bulunmaktadır. Denetim biriminin ve denetçilerin ISO 17020 şartlarını karşılaması ile ilgili hususlara kanun tasarısında yer verilmelidir. Taslakta, hangi meslek mensuplarının hangi işlerinde denetleme görevi görecekları Ek:2'de verilmekle birlikte son yıllarda Fakültelerin mezun ettiği kişilere "..... Fakültesinden mezun olmuştur " diye diploma verdiği bilinmektedir, Mühendislik ya da mesleki formasyonu belirlenmemiş meslek mensuplarının Ek: 2' de tanımlanmış mesleki sınıflamalara nasıl itibak ettirileceği bir sorun alanı olarak görülmelidir.

13) İthalatta, ithalata uygun olmayan ürünler ithalatçının bilgisi dahilinde ne yapılacağı konusunda idareye yetki vermesi, bunun için uygun olmayan ürünün;

- a)Geri gönderilecek,
- b)Özel işleme tabi tutulacak,
- c)Başka amaçla kullanılmasına izin verilecek
- d)İmha edilecek, hükmü getirilmiş olması olumlu bir gelişmedir.

14) Bakanlığın yapacağı resmi kontroller karşılığında ücret alacağı hüküm altına alınmaktadır. Oysa Gıda güvenilirliği hizmeti bir kamu hizmetidir. Kamu örgütünün kamu sağlığı adına yürüttüğü bir denetim hizmeti için ücret alması Türk hukuk sisteminde yer alan bir husus değildir. Dolayısıyla resmi kontrollerden ücret alınmaz. Bu hususun tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Denetim sisteminin etkin verimliliği ölçütünde halkın sağlığının korunacağı amacından uzaklaşarak denetimlerden ücret alınacak olması çok tehlikeli bir gelişme olup Bakanlığın paraya ihtiyacı olduğu zamanlarda resmi kontrolleri artırmayacağı ve deli dumrul misali gelen geçenden ücret almak için bu yola başvurmayacağı nı kimse garanti edemez.

15) Cezai hükümlerin daha önce hazırlanmış 3 taslağa göre daha anlaşılabilir ve uygulanabilir hale getirilmeye çaba gösterildiği anlaşılmakla birlikte cezalarla ilgili olarak aynı Kanun metninde farklı cezai uygulamaların amaçlandığı görülmektedir ki bu durum hem Kanun yapma tekniğine hem de Kanun'un ruhuna uygun düşmemektedir. Bir örnek olarak; onay alınmaması durumunda uygulanacak cezai müeyyidelerde veteriner ürünleri ve bitki koruma ürünleri için otuz bin TL ama gıda için on bin YTL ceza öngörülmüş olması durumu ilginçtir. Bununla birlikte gıda güvenilirliği tehlikesi bulunan birincil üretim aşamasındaki ürünlere ilişkin ne yapılacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Oysa sorunların büyük bir kısmı birincil üretimden kaynaklanmaktadır. Konunun taraflarıyla bir araya gelinip hükmün yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

16)Birinci üretim, kişisel tüketim ve geleneksel üretim, av hayvanları ilgili istisnalar getirilmesi olumlu bir gelişmedir. Ayrıca kurbanlık hayvan kesimleri ve kesim yerleri ile ilgili Bakanlığa istisnai hükümler getirme yetkisi verilmektedir.

17) Taslak metin kanun yapma tekniğine aykırı olarak birden fazla birbiri ile ilintili ama bağımsız çalışma alanını aynı metin içine zoraki olarak bir araya getirmeye çalışmaktadır. Konuların birbirinden bağımsız olarak kendi alanını düzenlemesi gerekirken özellikle veteriner hizmetlerinin ilgili meslek grubu için kendi menfaat ve beklentilerini metne hakim kılma anlayışının ürünüdür. Gıda alanındaki düzenlemeler veteriner hizmetlerinin altında kaybolmuştur. Oysa veteriner hizmetleri gıda güvenilirliğini temin eden unsurların sadece bir alt grubunu temsil etmektedir. Kanun taslağındaki gıda bölümü halen yürürlükte bulunan 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair KHK'nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un teknik ve içerik olarak oldukça gerisindedir. Dünyanın hiçbir yerinde bu şekilde bir Kanun bulunmamaktadır.

18) Halk sağlığı ve koruyucu sağlık hizmetlerinin tam anlamıyla uygulanması, insan tüketimine sunulan her türlü gıda maddesinin gıda yasası kapsamında yer alması ile mümkündür. Taslakta, gıda değeri olmayan ev ve süs hayvanları, veteriner sağlık ürünleri, hayvansal yan ürünler yer alırken, gıda ile temas eden madde ve malzemeler, yeni gıdalar, fonksiyonel gıdalar, GDO lu ürünlerin kapsamda yer bulmaması, önemli bir çelişkidir.

19) Resmi Veteriner Hekim, Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim gibi bir mesleğe işaret eden tanımların yapılması, denetim, resmi kontrol vb. tüm görevlerin Veteriner Hekimler üzerinden gerçekleştirilmesi anlamına gelmekte, bu durum gıda güvenliği sürecinde görev alan diğer mesleklerin yok sayıldığı ve Bakanlığın konuya nesnel yaklaşmadığını göstermektedir. Resmi Veteriner Hekim tanımıyla kamuda, Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim tanımıyla ise özel sektörde veteriner hekimlere alan genişletme ve istihdam yaratma çabalarının yasa aracılığıyla zorlandığı açıkça görülmektedir. Taslağın Hayvan sağlığı vs. ile ilgili bölümlerinde resmi Veteriner hekime işaret eden vurgulamalar varken, bitki sağlığı, gıda ve yem bölümlerinde, resmi mühendislerin ve bu anlayışla yetkilendirilmiş mühendislerin yer almaması anlamlıdır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME:

* Taslak metin Kanun yapma tekniğine aykırı olarak birden fazla birbiri ile ilintili ama bağımsız çalışma alanını aynı metin içine zoraki olarak sokma girişiminin varlığını yansıtmaktadır ve geleneksel olarak ülkemiz Kanun yapma tekniğinden uzak bir metindir.

* AB ülkelerinin üretim koşulları ile şekillenmiş yaygın tüketim anlayışı gereği hayvansal ürünler % 70 oranında tüketilmektedir. Oysa, ülkemizdeki tüketim anlayışı bunun tam tersi bir seyir izlemektedir. AB uyum sürecinde, aday olan ülkelerin kendi tüketim profiline ve geleneksel ürünlerinin korunması, çeşitli belgelerde ya da raporlarda yer almaktadır. Ayrıca, AB'nin yayımladığı mevzuat hükümlerine göre (hayvansal hammaddeler dışındaki) tüm gıda maddelerinin üretim ve dış ticaretinde resmi kontrolör adı altında mühendisler imza yetkisine sahiptir. Dolayısıyla, AB ülkelerinde denetim ve kontrol hizmetlerinin tek bir meslek tarafından yürütüldüğü doğru değildir.

* TBMM'ye sunulan taslakta sorumlu yöneticilik uygulamasının kaldırılması öngörülmektedir. Özellikle kayıt ve denetim dışı ile merdiven altı gıda maddesi üretiminin yoğun olduğu Türkiye'de, hem işyerlerinin oto kontrolü, hem de kalitenin yükselmesi açısından büyük yararlar sağlayan, sorumlu yöneticilik uygulamasının kaldırılması, tüketici sağlığına yönelik önemli sorunlara yol açacaktır. Taslakta gıda ve yem üreten işyerlerinin onayı ve sorumlu yönetici çalıştırılması uygulamasına net ifadelerle yer verilmeli, belirsizlik giderilerek, konu yönetmelik ya da Bakanlık inisiyatifine bırakılmamalıdır.

* Taslakta, "Bakanlık, bu Kanun kapsamındaki cezaî yaptırımların uygulanması ile ilgili yetkiler hariç olmak üzere,

uygun göreceği görev ve yetkiler için kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri, birlikler, kooperatifler, vakıf ve üniversiteler ile işbirliği yapabilir. Bunlardan, Bakanlıkça belirlenen şartlara sahip olanlara, bu görev ve yetkilerin tamamı veya bir kısmı tamamen veya kısmen devredilebilir veya hizmet alımı yolu ile yerine getirebilir. Bakanlık, devir yaptığı kuruluşları denetler” denilmektedir. Bu durum; uyumlaştırıldığı belirtilen 882/2004 regülasyonunun, resmi kontrol yetkisinin (akredite olmuş analiz laboratuvarlarında yapılacak analiz işlemleri dışında) özel kişi, kurum ve kuruluşlara aktarılamayacağı hükmü ile çelişmekte ve sonuç olarak bu durum, devletin asli görevi ve sorumluluğu olan gıda güvenliğinin sağlanması hususunun devredilmesi anlamını taşımaktadır.

* Resmi kontroller sosyal devlet anlayışı içinde merkezi hükümetin yapması gereken görevlerinden biridir ve Devlet olmanın gereğidir. Bu bağlamda, denetim ve kontrol hizmetlerin etkin ve yaygın şekilde devlet eliyle yerine getirilmesi gerekmektedir. Yapılacak denetim ve kontrol görevlerinin ücretlendirilmesi alanın birilerinin menfaat sağlama isteminin dışı vuruşudur. Bu durum hizmetlerin özelleştirilmesi ve yandaş sermayeye kaynak transfer etme anlayışına hizmet edecektir. Bununla birlikte sorumlu yöneticilik uygulamasının işletmeye-vatandaşa yük olduğunu ifade eden anlayışın, işletmeyi-vatandaşı müşteri gibi görerek hizmetleri özelleştirme düşüncesinin işletmeler için büyük bir mali yük getireceği de açıkken bu konudaki gerçek düşüncesi de açığa çıkmaktadır.

* Gıda alanındaki düzenlemeler veteriner hizmetlerinin altında kaybolmuştur. Oysa veteriner hizmetleri gıda güvenliğini temin eden unsurların sadece bir alt grubunu temsil etmektedir. Gıda güvenliği kavramı, bilimsel içeriğinin ötesinde bir meslek gurubunun bütün gıda alanına hakim olma anlayışına kurban edilmek istenmektedir.

* Taslak metin ülkemiz gerçeklerinden uzak, üretim yapımız, ekolojik faktörlerimiz, iklimimiz özelliklerimiz ve genetik zenginliğimiz dikkate alınmadan hazırlanmış bir metindir.

* Bitki koruma alanında da bu düşünce net bir şekilde görülmekte olup, Bakanlıkça bu güne değin ve halen hızla yürütülmekte olan mevzuat çalışmalarıyla çelişkiler metne hakimdir.

* Kanun taslağındaki gıda bölümü halen yürürlükte bulunan 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair KHK'nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un teknik ve içerik olarak oldukça gerisindedir.

* Sorumlu Yöneticilik müessesesi ülkemiz gıda sektörüne bütün olumsuzluklara rağmen 1995 yılından itibaren önemli hizmetler görmektedir. Yetersiz gıda denetim kontrol sistemine etken olarak katkı koyan bir yapı kurgulamak gerekirken, işletmelere yol gösteren ve ülkemiz tarım ve gıda sektörüne teknik olarak katkı koyan ve de istihdam yaratan güçlü bir yapıya evrilmesi beklentimizi korurken sistemin bir meslek grubunun istemleri doğrultusunda yok edilmesi girişimini anlayışla karşılamak mümkün değildir.

* Ulusal programda yer alan ve yürürlükteki AB mevzuatına uyum sağlanması gerekliliği uyarınca, AB'ne uyum çerçevesinde 178/2002 sayılı AB direktifine göre 5179 sayılı kanunun eksik olan hususlarının giderilerek

1-Gıda, Yem Hizmetleri ve Resmi Kontrol,

2-Veteriner Hizmetleri,

3-Bitki Sağlığı Hizmetleri 3 ayrı Kanun olarak düzenlenmelidir.

* Gıda konusu tüm dünya devletlerinde olduğu gibi ülkemizde de olmazsa olmaz bir olgudur. Gıda güvenilirliğinin halen TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşüldüğü üzere, Tarım ve Gıda Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısında yer aldığı şekilde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü örgütsel yapısı içinde etkin olması mümkün değildir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde ayrı bir **GIDA GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ** kurulmalıdır. Avrupa Birliği'nde olduğu gibi bilimsel ölçekte çalışan, gıdada risk faktörünü esas alarak metinler oluşturan ve tavsiye kararı üreten EFSA (Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi) benzeri TÜRKİYE GIDA GÜVENLİĞİ OTORİTESİ kurulmalı ve bağımsız olmalıdır. Bu iki kurum birbiri ile ilişkili çalışmalı ve siyasi otoritenin baskısından uzak olmalıdır.

TASLAK KANUNUN MADDELERİNİN İNCELENMESİ

BİRİNCİ KISIM : Genel Hükümler

Birinci Bölüm : Amaç, Kapsam, Tanımlar

Madde 1 - Amaç:

• Gıda güvenliği şemsiyesi altında yer alsalar dahi bitki sağlığı, hayvan yetiştiriciliği ve sağlığı, hayvan refahı, hayvan hareketleri, veteriner sağlık ürünleri, su ürünleri işleme, gıda ve yem gibi birbirinden farklı disiplinlerin tek bir Kanun bünyesinde toplanmıştır. Bununla birlikte "halkın beslenmesi" hususunun amaç kısmına dahil edilmesi gerekir.

Madde 2 - Kapsam:

• Mevcut Taslak, gıda ve yem maddeleri yanında insan tüketimi amaçlı olmayan bitkisel ürünler, hayvansal ürünler, embriyo, semen ve veteriner sağlık ürünleri gibi çok farklı yaklaşımlara ve bu tür ürünlere yer vermesi nedeniyle uygulanabilirlikten uzak bulunmaktadır. Gıda güvenliği şemsiyesi altında yer alsalar dahi birbirinden farklı (bitki sağlığı, hayvan yetiştiriciliği ve sağlığı, hayvan refahı, hayvan hareketleri, veteriner sağlık ürünleri, gıda ve yem gibi) disiplinler tek bir Kanun kapsamında toplanmıştır. Birbirinden farklı disiplinlere dörtlü ya da beşli paket olarak tek bir Kanun kapsamında yer verilmesi, konular bazında bütünlüğün kaybolmasına, ilgili bölümlerin kısaltılmasına ve yeterince işlenememesine yol açmıştır.

• Taslak bünyesinde yer alan farklı konular arasındaki hükümlerin yürütülmesi sırasında Bakanlık birimleri arasında dahi yetki paylaşımında sorunlar yaşanacaktır. Bu da, başta gıda ve yem sanayi olmak üzere tüm sektörün sıkıntı yaşamasına sebep olacak ve gelişmesine engel olacaktır.

• Taslağın birincil üretim aşamasını da kapsamayı, denetim ve kontrol hizmetlerinin Tarım ve Köyşleri Bakanlığı bünyesinde toplanması, izlenebilirlik gibi gıda güvenliği prensiplerinin birincil üretim aşamasında uygulanmasını sağlayarak ürün güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bitkisel üretim kayıtları ve kimyasal kullanımın kontrol ve izlenebilirliğin sağlanması açısından da yeni düzenlemeler getirdiği de görülmektedir.

Madde 3 - Tanımlar:

• Halen diğer Kanunlarda yer alan tanımlar taslakta farklı bir şekilde tanımlanmıştır. Örneğin; halen 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda yer alan "su ürünleri" tanımı ile Taslakta yer alan "hayvansal ürün" "Balıkçılık ürünleri" tanımları birbirinden farklıdır. Bu da ileride uygulamada sorun yaratacaktır.

• Hayvansal ürün tanımı ile gıda tanımının sınırları net olarak çizilmeli ve birbirinin alanlarını kapsamamalıdır.

• Taslakta kimi yerde ürün kimi yerde mal ifadeleri kullanılmaktadır. Tanımlarda ürün tanım var mal tanımı bulunmamaktadır. İfade birliği açısından tek bir terim kullanılmalıdır.

• Taslakta, tanımlarda "Bitki Sağlık Sertifikası" verilmekte ancak taslağın 17. Maddesinde bitki pasaportundan bahsedilmektedir. Halbuki uluslar arası terminolojide bitki pasaportu değil bitki sağlık sertifikası ifadesi kullanılmaktadır.

İKİNCİ KISIM: Hayvan Sağlığı, Hayvan Refahı ve Zootekni

Birinci Bölüm: Bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrolü ve yükümlülükler, İnsanlar Tarafından Tüketilmesi Amaçlanmayan Hayvansal Yan Ürünler ve Hayvan Hastalık Tazminatı

Madde 4 – Bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrolü ve yükümlülükler

Madde 5 – İnsanlar tarafından tüketilmesi amaçlanmayan hayvansal yan ürünler

Madde 6 – Hayvan hastalık tazminatı

İKİNCİ Bölüm: Hayvanların Tanımlanması ve Kayıt Altına Alınması, Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerin Sevkları ile Hayvan Satış Yerleri ve Satışa İlişkin Sağlık Koşulları

Madde 7 - Hayvanların tanımlanması, hayvanların, hayvan işletmelerinin kayıt altına alınması

Madde 8 - Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerin sevkları ile hayvan satış yerleri ve satışa ilişkin sağlık koşulları

Üçüncü Bölüm : Hayvan Refahı ve Zootekni

Madde 9 – Hayvan refahı

Madde 10 – Zootekni

Dördüncü Bölüm: Veteriner Hizmetleri ile ilgili Faaliyet Onayları

Madde 11 – Veteriner hizmetleri ile ilgili faaliyet onayları

ÜÇÜNCÜ KISIM: Veteriner Sağlık Ürünleri

Birinci Bölüm : Veteriner Sağlık Ürünlerinin Onayı, Üretimi ve Sahibinin Sorumlulukları, Toptan ve Perakende Satış, Tanıtımı, Uygulanması

Madde 12 - Veteriner sağlık ürünlerinin onayı, üretimi ve sahibinin sorumlulukları

Madde 13 - Veteriner sağlık ürünlerinin toptan ve perakende satış, tanıtımı

Madde 14 – Veteriner tıbbi ürünlerin uygulanması

• Kanun taslağının ikinci ve üçüncü kısmı, hayvan sağlığı, hayvan refahı, hayvan hareketleri ve zootekni ile veteriner sağlık ürünleri konuları esas olmak üzere veteriner konularını detaylı bir şekilde içeren bir "Veteriner Hizmetleri Kanunu" görüntüsündedir. Hayvansal kökenli gıdalara "hayvansal ürün" tanımı içinde yer verilerek, kanun içinde mükerrerlikler oluşturulmuş ve hayvansal ürünler, veteriner hekimliği disiplini yetkisinde toplanmıştır. Oysa, hasadı takip eden bitkisel ürünlerde olduğu gibi kesim ve sağım sonrasındaki et ve süt birer hammadde olup "gıda bilimi" konusunda eğitim almış personel tarafından çeşitli teknolojik işlemler uygulanarak farklı bileşim ve şekillerde katma değer katılarak yeni ürünlere işlenebilmektedir. AB mevzuatında hayvanların kesim öncesi ve kesim sonrası kontrolü hayvan sağlığı kontrolü resmi veteriner hekim tarafından yapılmakta olup bu aşamada hayvan sağlığı kontrolü bitmektedir. Taze et ve et ürünleri, süt ürünleri, su ürünleri ve bal, yumurta gibi hayvansal orijinli ürünlerini işleme tesislerinde yapılan resmi kontroller ise bir hayvan sağlığı kontrolü olmayıp gıda hijyeni ve işleme teknolojisi kontrolüdür. Ülkemizde bu konularda üniversite eğitimi alan Ziraat, Gıda, Kimya, Su Ürünleri, Balıkçılık Teknolojisi gibi Mühendisliklerin bu yasal yetkiye sahip olması gerekir. Halbuki, bu tip ürünler, gerek işleme teknolojisi gerekse ürünün taşıması gereken teknik özellikleri açısından bütün dünyada gıda mevzuatı hükümlerine tabidir. Bu durum yetki karmaşasına yol açacaktır.

• Yetkilendirilmiş veteriner hekim eliyle resmi veteriner hekim alanının rant ve yetki aktarımı yapılarak veteriner

hekimlere özel imtiyazlar sağlama istemi metne hakimken neden resmi mühendis ve yetkilendirilmiş mühendis kavramının metinde yer almadığı ayrı bir sorgulama alınır. AB ile uyum adı altında mesleki taassubun ön plana çıktığı, ülkemiz koşulları ve menfaatleri göz ardı edilen metinde mesleki çatışmalara yol açacak ve kurumsal uyumu yok edecek çabaların metne yansımaları anlamak mümkün değildir.

DÖRDÜNCÜ KISIM: Bitki Sağlığı

Birinci Bölüm: Zararlı Organizmaların Kontrolü ve Yükümlülükler, Bitki Hastalık ve Zararlıları Tazminatı, Kayıt ve Bitki Pasaportu

Madde 15 - Zararlı organizmaların kontrolü ve yükümlülükler

Madde 16 - Bitki hastalık ve zararlıları tazminatı

Madde 17 - Kayıt ve bitki pasaportu

İkinci Bölüm: Bitki Koruma Ürünlerinin Onayı, Üretimi ve Sahibinin Sorumlulukları, Toptan ve Perakende Satışı, tanıtımı, Uygulanması

Madde 18 - Bitki koruma ürünlerinin onayı, üretimi ve sahibinin sorumlulukları

Madde 19 - Bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışı, tanıtımı

Madde 20 - Bitki koruma ürünlerinin uygulanması

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafınca bir taraftan bitki sağlığı konusunda müstakil mevzuat çıkarma yönünde çalışmalara yürütülürken diğer taraftan genel hüküm mahiyetinde bazı hususların Kanun Tasarı Taslağına ilave edilmesi zorlama bir düzenlemedir. Bitki hastalık ve zararlılarıyla ilgili hususları ve mücadeleyi kapsayan bitki sağlığı alanında yaşanan reçeteli satıştan tutun, zirai mücadele ilaçlarının satışı ve kontrolüne kadar bir sürü soruna rağmen hususun metne zoraki olarak sokulma isteği sorunları çözmek yerine daha da derinleştirecektir. Gıda alanına veteriner hekim hakimiyeti sağlamak için taslak metne veteriner hizmetlerinin sokulmasına karşı duruşun önüne geçmek amacıyla zorlama bir şekilde taslak metne bitki sağlığı alanının taşındığı düşünülmelidir.

BEŞİNCİ KISIM: GIDA ve YEM

Birinci Bölüm: Gıda ve Yem Güvenliği, Sorumluluklar, Gıda Kodeksi, Etiketleme ve İzlenebilirlik, Sunum ve Reklâm, Tüketici Haklarının Korunması

Madde 21 – Gıda ve yem güvenliği şartları

• Taslakta gıda maddelerinin Gıda Kodeksine uygun olarak türetilip tüketime sunulması belirlenmiş iken yem maddelerinin uyması gereken kriterler belirlenmemiştir.

Madde 22 – Sorumluluklar

Taslakta sorumlu yöneticilik müessesesi kaldırılmakta, gıda ve yem işletmelerinin işin nevine meslek mensuplarının çalıştırmak mecburiyeti olduğu EK:1de tanımlanmaktadır. Ancak son yıllarda Fakülte mezunlarına unvan vermemekte sadece ".....Fakültesinden mezun olmuştur." şeklinde diploma verilmektedir. Dolayısıyla herhangi bir unvan almadan mezun olan bu fakülte mezunlarının gıda denetim sisteminde durumu ne olacaktır ve nasıl sorumluluk verecektir bilinmemektedir. Bununla birlikte bir çok alt sektör için sadece 30 beygir güç kullanımı veya 10 işçi çalıştıran işletmeler için ilgi meslek mensuplarının çalıştırılma zorunluluğu asıl olarak denetlenmesi ve mühendislik bilgi ve birikimin sürece dahil olarak halkımızın gıda güvenliğini sağlama gerekliliğine karşı bir durumdur. Zira zaten büyük işletmelerin gıda güvenliği konusundaki hassasiyetleri çok daha yüksek seviyededir. Kaldı ki 1995 yılından beri uygulanmakta olan Sorumlu Yöneticilik müessesesi Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının sürece sahip çıkmaması ve sahada yaşanan sorunlara rağmen gıda sektörüne ve halkımızın gıda güvenliğine katkı sağlamıştır. Asıl olan Sorumlu Yöneticiliği ortadan kaldırmak değil sorunlarını çözerek çok daha etkin bir yapıya kavuşturmak olmalıdır. Sorumlu Yöneticilik müessesesinin kaldırılmasıyla sektörde hizmet verip ekmek yiyen 15 000 civarında Ziraat, Gıda ve Kimya Mühendisi işsizler ordusuna karışacaktır.

Madde 23 – Gıda Kodeksi

• Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu(UGKK) muhafaza edilmekte ancak yapısı ve çalışma şekli çıkarılacak yönetmeliğe bırakılmaktadır. UGKK'nın yapısının Bakanlığa bırakılması bir takım sıkıntıları da beraberinde getirecektir. Ayrıca, 5179 sayılı kanunda bulunan Ulusal Gıda Meclisi ve Gıda Bankaları Birliği, bilimsel komitelerle ilgili maddelere de bu taslakta yer verilmemiştir.

Madde 24 – Gıda ve yemlerde etiketleme ve izlenebilirlik, sunum ve reklâm, tüketici haklarının korunması

• "Tüketici Haklarının Korunması" konusu madde başlığında yer almasına rağmen madde içeriğinde herhangi bir husus bulunmamaktadır.

• Sunum ve reklâm konusu, 5179 sayılı Kanun'da daha geniş ve kapsamlı hükümler yer alırken; yeni taslakta amaca hizmet etmeyen çok genel ifadelerle geçştirilmiştir.

İkinci Bölüm: Hızlı Uyarı Sistemi, Acil Durumlar, Kriz Yönetimi, Risk Analizi, Kamuoyunun Bilgilendirilmesi, İhtiyati Tedbirler

Madde 25 - Hızlı uyarı sistemi, acil durumlar, kriz yönetimi

Madde 26 - Risk analizi, risk durumunda kamuoyunun bilgilendirilmesi, ihtiyati tedbirler

• Risk değerlendirmesi konusunda AB’de olduğu gibi ayrı bir otorite kurulması gerekirken taslakta risk değerlendirme biriminin bağımsız, tarafsız ve şeffaflık esaslarına ve bilimsel kanıtlara göre Tarım Bakanlığınca oluşturulacağı ifade edilmektedir. Burada ifade edilen ilkelerin nasıl uygulanacağı, bağımsızlık ve tarafsızlığın nasıl sağlanacağı konusunda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

• Risk analizi prensiplerinden “risk değerlendirmesi” ve “risk iletişimi”nin uygulanması Bakanlığa bırakılmaktadır. Oysaki 178/2002/EC sayılı temel AB mevzuatında bu konular şeffaf, bilimsel çalışan bağımsız bir kurum tarafından yürütülmektedir.

Üçüncü Bölüm: Sularla İlgili Hükümler, Takviye Edici Gıdalar, Özel Tıbbi Amaçlı Diyet Gıdalar

Madde 27 - Sularla ilgili hükümler

Madde 28 - Takviye edici gıdalar, özel tıbbi amaçlı diyet gıdalar

• Sular ve özel tıbbi amaçlı gıdalar ile ilgili hükümler, doğrudan 5179 sayılı Kanundaki hükümler taşınarak belirlenmiştir.

• Taslakta, halen Sağlık Bakanlığı yetkisinde yürütülen tıbbi amaçlı bebek mamaları konusu yer almamıştır.

ALTINCI KISIM: HİJYEN

Birinci Bölüm: Hijyen Kuralları, İyi Uygulama Kılavuzları, İşletmelerin Kayıt ve Onayı

Madde 29 - Hijyen kuralları, iyi uygulama kılavuzları

Madde 30 - İşletmelerin kayıt ve onayı

• Taslakta, onaya tabi işletme kavramı getirilmektedir. AB mevzuatına göre, Onaya tabi olan işletmeler hayvansal kökenli ürün işleyen gıda ve yem işletmeleridir. Hâlbuki ülkemizde, bütün gıda maddeleri üreten işyerleri gıda siciline kaydedilmekte ve her bir üretilen gıda maddesi için üretim izni verilmektedir. Bu uygulama işletmelerin teknik ve hijyenik kapasitesinin yükseltilmesini sağlamıştır. Halbuki AB kendi iç pazarında tüketime sunulan ürünlerin serbestçe pazarlanmasından kaynaklanan çeşitli sıkıntılar yaşamaması nedeniyle etkin bir izin-tescil prosedürü getirmek için çeşitli çalışmalar yapmaktadır.

• Halen var olan üretim izni uygulaması, ülkemizde kayıt dışılığın önlenmesi ve mevzuata uygun üretim bazında izin-tescil işlemleri yapılarak gıda güvenliğinin sağlanması açısından önemli bir işleve sahip bulunmaktadır.

• Mevzuatta belirlenen şartları sürdüremediğini belirlenen işletmelerin kayıt ve onayı bir yıl süre ile askıya alınmamaktadır. Bu çok uzun bir süre olup gıda güvenliği tehdit edebilecek bir süredir. Bu sürenin kısaltılarak makul bir süreye indirilmesi gerekir.

• Taslakta onay prosedürü gerektiren işyerleri belirtilmelidir.

YEDİNCİ KISIM: RESMİ KONTROLLER

Birinci Bölüm: Resmi Kontroller, İtiraz Hakkı, Resmi Sertifikalar, Kontrol Sonucu Uygun Olmayan Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünler, Laboratuvarlar

Madde 31 - Resmi kontroller, itiraz hakkı, resmi sertifikalar

• Mahalli idarelere bırakılan yetkiler iptal edilerek tüm yetkiler Tarım ve Köyşleri Bakanlığı bünyesinde toplanmaktadır. Kontrol görevlisinin Kontrol sonucu her türlü karar almaya ve uygulamaya yetkili olduğu ifade edilmektedir. Verilen bu geniş yetki çok iyi tanımlanmalıdır.

Hangi meslek mensuplarının hangi işlerinde denetleme görevi görecekleri EK 2’de verilmektedir. Ancak, kanunda öngörülen cezaları uygulamaya yetkili kılınan denetçinin yetkinliği ile ilgili hükümler bulunmamaktadır.

• Bakanlık kanun kapsamındaki cezai yetkiler hariç olmak üzere uygun göreceği görev ve yetkileri devredebilmektedir.

Gıda güvenilirliği, tüm dünya’da olduğu gibi AB’de de en önemli gündem maddesi haline gelmiştir. Tüketicilerin gıda güvenilirliği konusunda süregelen endişelerine Birliğin mevcut tepkisinin bir yönü, gıda güvenilirliği konularından sorumlu olan tüm hizmetleri Sağlık ve Tüketiciyi Koruma Genel Müdürlüğünde 1999’da bir araya getirmek olmuştur. Bu şekilde, tüm mevcut kaynaklar birleştirilerek etkin gıda güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır. AB genelinde meydana gelen çeşitli krizlerin de etkisiyle Bakanlıklar yeniden kurulmuş ve gıda ve tüketici boyutu dikkate alınarak yeni birimler oluşturulmuştur. Devletlerin kendi sektörel yapıları ve ülke ihtiyaçlarını (tüketici alışkanlıkları ve üretim potansiyeli) göz önünde tutarak gıda konusunda farklı uygulamalarda buldukları gözlenmektedir.

AB merkezi ve üye ülkeler itibarıyla 178/2002/EC Tüzüğü’nün 2002 yılında yayımlanmasını müteakip değişik kurumlar tarafından yürütülen gıda kontrol sistemi, tüketicinin korunması ve gıda güvenliği odaklı bir yaklaşım içinde yeniden oluşturmuş ve hizmetler belirli bir birimde toplanmıştır. AB üyesi ülkelerde yapısal farklılıklar bulunmakla birlikte, gıda konusunda resmi kontrol ve denetimler resmi kurumlar tarafından yürütülmektedir.

AB’nin Resmi Kontrollere Dair 882/2004/EC Yönetmeliği uyarınca:

Belirli kontrol görevleri, bir ya da daha fazla kontrol organına devredilebilmektedir. Bu durum, özellikle resmi numunelerin laboratuvarında incelenmesinde için geçerlidir.

Üye Devletlerin böyle bir yetki devrinde bulunması halinde, resmi kontrolleri yerine getirme görevinin devredildiği organların, yetkinlik ve bağımsızlıklarını sağlayacak, kesin biçimde tanımlanmış koşullara ve uluslararası tanınmış kurallara (EN 45004-Akreditasyon) uygun hareket etmesi gerekmektedir.

Belirli bir kontrol görevini bir kontrol organına devretmek isteyen bir Üye Devlet, diğer Üye Devletleri ve Komisyonu undan haberdar etmek zorundadır. Bu bildirim, Komisyonca değerlendirmeye alınarak uygulanıp uygulanmayacağı konusunda karar verilmektedir.

Yetkili otoritenin resmi kontroller ile ilgili belirli görevleri eyalet/il/ilçe teşkilatına devredebilmesi için;

- Denetim birimlerinin "Denetim yapan çeşitli tipteki kuruluşların işleyişi ile ilgili genel kriterler" EN 45004 (= ISO 17020) Avrupa Standardına uygun olarak çalışıyor olması ve buna göre akredite olmuş olması gerekmektedir.
- Yetkili otorite, resmi kontroller esnasında alınan örneklerin analizini yürütebilecek olan laboratuvarları belirlemelidir. Bu laboratuvarlar, "Test ve kalibrasyon laboratuvarları için genel şartlara" ilişkin EN ISO/IEC 17025 şartlarını yerine getirmelidir.
- Yetkili otorite ile denetim birimi arasında etkin koordinasyonun olması gerekmektedir.
- Yürütülecek görevler ve koşullar tanımlanmış olmalıdır. Bu yetki devrinden "deli dana " hastalığının çıkmasının nedeninin laboratuvarlardaki dikkatsiz çalışmalar olduğu belirlendiğinden bu yetkinin geri alınması AB ülkelerinde tartışılmaktadır.

Denetim Birimleri :

- Devredilen görevleri yürütebilmek için gerekli olan uzmanlık, donanım ve altyapıya sahip olmalı,
- Yeterli sayıda uygun bir şekilde nitelikli ve tecrübeli personele sahip olmalı,

Sonuç olarak;

- Devredilen yetkilerin gerçekleştirilmesi ile ilgili olarak tarafsız olmalı ve herhangi bir çıkar çatışması bulunmamalıdır.
- AB'de özel sektöre devredilen denetim yetkisi bulunmamaktadır. Denetim kamu tarafından gerçekleştirilmektedir.
- İngiltere, Belçika ve Hollanda'da özel laboratuvarlara analiz görevi devredilmiştir.
- Hemen her üye ülkede bağımsız bir "Gıda Otoritesi" bulunmaktadır.
- Denetimler, ülkenin idari yapısına bağlı olarak Bakanlıklar, bağımsız otorite ve işbirliği halinde yerel idarelerce yapılmaktadır.
- AB'de denetçiler daha geniş yetkilere sahiptir.
- Risk değerlendirmesi ve risk yönetiminin kurumsal olarak birbirinden mutlak ayrılması gerekmektedir.

AB 27 Üye Ülkede;

- Kamu Denetimi : 100%
- Kamu ve Yerel Otorite denetimi: 44% (11/25)
- Bağımsız Gıda Otoritesi: 84% (21/25)
- Özel Sektöre Görev Devreden: 12%(3/25)

(Hollanda, Belçika ve İngiltere'de özel laboratuvarlara analiz görevi devredilmiştir) Denetimlerden sorumlu birim*:

- Gıda Otoritesi: 63 % (12/19)
- Bakanlıklar: 26 % (5/19)
- Bakanlık ve Gıda Otoritesi: 10% (2/19)

* Üye ülkelerde, Hollanda hariç olmak üzere resmi kontrol ve denetim görevi herhangi bir kuruluşa devredilmemiştir. Ancak ülkemizde olduğu gibi özel laboratuvarlar akredite olmak koşuluyla resmi numunelerin analizlerini yapabilmektedir. Hollanda gıda güvenliği kurumu kendi alanında uzmanlaşana kadar, beş yıllığına geçici olarak çiğ süt denetimi görevini, uzun yıllardır bu görevi yürüten alanında uzmanlaşmış Hollanda Süt ve Süt Ürünleri Kontrol İdaresine (COKZ) vermiştir. Beş yıl içerisinde görevi yeniden bünyesinde toplaması beklenmektedir.

Madde 32 – Resmi kontrol sonucu uygun olmayan canlı hayvan ve ürünler

- Resmi kontroller sonucunda uygun olmayan canlı hayvan ve ürünlere hangi işlemlerin yapılacağı tanımlanmakta ancak uygun olmayan ürün açık olarak tanımlanmamaktadır Uygun olmayan gıda ve yem maddelerinin "mevzuata uygun hale getirilmesi koşuluyla piyasaya arzı" gibi içeriği belli olmayan ifadeler sektörde haksız rekabeti doğuracak ve tüketici güvenliğini olumsuz etkileyecektir.

Madde 33 – Laboratuvarlar

- Laboratuvarların çalışma usul ve esasları belirlenmektedir.

İkinci Bölüm: İthalat ve İhracatta Resmi Kontroller, Gümrükler ve Sınır Kontrol Noktaları

Madde 34 - İthalat ve ihracatta resmi kontroller, giriş ve çıkış gümrükleri ve sınır kontrol noktaları

• İthalat ve ihracat resmi kontrollerinde mevzuata aykırı bulunan ürünlerin “özel işleme tabi tutulması” ve “esas kullanım amacı dışında başka bir amaçla kullanımına izin verilmesi” gibi hükümler gıda güvenliği açısından bir risk oluşturmaktadır.

• Transit geçiş hükümlerinin ne şekilde yürütüleceğine net olarak yer verilmemiştir.

Üçüncü Bölüm: Resmi Kontrollerin, Veteriner ve Bitki sağlığı Hizmetlerinin Finansmanı ve Harcamalar

Madde 35 - Resmi kontrollerin, veteriner ve bitki sağlığı hizmetlerinin finansmanı ve harcamalar

• Bakanlık yapacağı resmi kontroller karşılığında ücret almaktadır. Halbuki Gıda güvenliği hizmeti bir kamu hizmetidir ve ücret alınmaz.

SEKİZİNCİ KISIM: CEZAI HÜKÜMLER

Birinci Bölüm: Cezai Hükümler, Cezaların Uygulanması, Tahsili, İtirazlar

Madde 36 - Cezai hükümler, cezaların uygulanması, tahsili, itirazlar

• Cezai hükümler daha önceki tasaklara göre daha anlaşılabilir ve uygulanabilir hale getirilmeye çalışılmış olmakla birlikte birincil üretimden kaynaklanan olumsuzluklar için cezai hükümler getirilmemiştir. Gereğinden fazla Veteriner ilaç ve pestisit kullanılması ve kalıntı limitlerinin belirlenen sınırların ötesinde tespiti halinde kim sorumlu olacak ve cezası ne olacaktır bilinmemektedir. Cezalar arasında orantılı olmalı, örneğin yasak bitki koruma ilacı ve veteriner ilacı kullananın cezası aynı olmalıdır.

Örnek:

2.c) “Gıda değeri bulunan hayvanlara uygulanması yasaklanan veya bu yönde uyarılar taşıyan maddeleri ihtiva eden veteriner tıbbî ürünlerini, gıda değeri bulunan hayvanlara uygulayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Yasaklı maddeler ve yasaklı maddelerin uygulandığı hayvanlardan elde edilen ürünler hakkında mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir” denilirken

4.i) “Bakanlıkça kullanımı yasaklanan bitki koruma ürünlerini reçeteye yazanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.” denilmektedir ki bu durum bile Kanun yapma tekniğine aykırılık içermektedir.

DOKUZUNCU KISIM: ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Birinci Bölüm: Komisyonlar ve İlgili Kuruluşlarla İşbirliği, İstisnai Uygulamalar

Madde 37 - Komisyonlar ve ilgili kuruluşlarla işbirliği

Madde 38 - İstisnai uygulamalar

• Birinci üretim, kişisel tüketim ve geleneksel üretim, av hayvanları ilgili istisnalar getirilebilmektedir. Ayrıca kurbanlık hayvan kesimleri ve kesim yerleri ile ilgili Bakanlığa istisnai hükümler getirme yetkisi verilmektedir.

Madde 39- Yetki

31. madde devredilebilecek yetkiler için burada tekrar düzenleme yapılmaktadır.

İkinci Bölüm: Uygulanmayacak Hükümler, Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat ve Hükümler

Madde 40 - Uygulanmayacak hükümler, Yürürlükten kaldırılan mevzuat ve hükümler

Tasarıyla, Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu, Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu, Yem Kanunu, Hayvan Islahı Kanunu ile İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu yürürlükten kaldırılıyor. Su ürünleri Kanunu, Hayvanları Koruma Kanunu, Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimler Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun da bazı maddeleri yürürlükten kaldırılıyor. 5393 sayılı Belediye Kanunu 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunların yer alan gıda ile ilgili hizmetler çıkarılmaktadır.

Geçici Madde 1:

• Taslakta yayımlanması öngörülen Yönetmeliklerin hazırlama süreleri belirtilmemiştir.

Geçici Madde 2:

Geçici Madde 3:

Madde 41 – Yetki

Madde 42 – Yürürlük

Madde 43 – Yürütme

EK-7

- BASIN AÇIKLAMASI -

TARIM BAKANI KİMİN BAKANI?

(Kriz ortamında 6800 ziraat mühendisi işini kaybedecek)

26 Mart 2009

Tarım ve Köyşleri Bakanı Mehmet Mehdi EKER, sorumlu yöneticilik müessesesini kaldıracağını ilan etti.

Elimizdeki kayıtlara göre, Fırıncılar Odası'nın 14 Mart 2009 tarihinde İstanbul'da düzenlediği toplantıya katılan EKER, fırınlarda ve diğer işletmelerde gıda güvenliğini ve halk sağlığını güvence altına almak için çalışan ziraat mühendisi sorumlu yöneticileri çalıştırma zorunluluğunu, hazırladıkları yeni Gıda Yasası tasarısı ile kaldıracıklarını ifade ederken, tüketici sağlığını hiçe sayan aşağıdaki açıklamaları yapmaktan da geri durmadı. Tarım Bakanı'nın talihsiz sözleri aynen şöyle;

"20 BG gücün altındaki fırınlarda sorumlu yöneticiliğe ilişkin olarak Bakanlıkla Federasyonun işbirliği çerçevesinde düzenlenen kurslarda başarılı olan ustaları sorumlu yönetici olarak kabul etmekten ki biz böyle bir düzenleme yapmıştık, maalesef bu yönetmeliğin 29. maddesi bir şikâyet üzerine Danıştay tarafından iptal edildi. Bizim bir de böyle problemlerimiz var"

Bu noktada Sayın Bakan uzun uzun yargıdan şikâyet ettikten sonra, konuyla ilgili son cümlesini şöyle tamamlamıştır;

"Yeni hazırlanan Gıda Kanunu tasarısında fırınlar kayıtlı işletme statüsünde yer alacak ve sorumlu yönetici zorunluluğu ortadan kalkacaktır"

Sayın Tarım Bakanı'nın bilimi, hukuku ve ziraat mühendisliği mesleğini hiçe sayan açıklamalarına konu olan gelişmeleri, gerçek yönleriyle birlikte kamuoyuna duyurmayı görev sayarız.

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Sayın Sami GÜÇLÜ'nün Bakan olduğu dönemde, 2004 yılında yaptığı ve ardından dört ayrı düzenlemeyle kapsamını geliştirdiği Yönetmelik değişikliği ile fırın ustalarının sorumlu yöneticilik yapabilmelerinin yolunu açtı. Bu doğrultuda ustalar, Tarım İl müdürlüklerinin açtığı ve hiç kimsenin kalmadığı kurslardan aldıkları sertifikalar ile fırınlarda HACCP - ISO uygulamalarını kapsayan, teknik - bilimsel - hukuki sorumlulukları olan sorumlu yöneticilik işini yapmaya başladılar(!).

Ustaların ekmek yapımı konusundaki yetkinliklerine saygı duyarız. Ancak özel mühendislik bilgisi gerektiren sorumlu yöneticilik alanında, ustaları yetkili kılmak, halk sağlığıyla oynamak anlamına gelmektedir.

Bu doğrultuda Oda'mız, 2004 yılında değişikliğe karşı Danıştay'a başvurmuş; 2006 yılında işlemin yürütmesi durdurulmuş, 2008 yılında ise işlem iptal edilmiştir.

Dava sürecinde Oda'mızın karşısında Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu, Türkiye Lokantacılar Kebapçılar Pastacılar ve Tatlıcılar Federasyonu yanında Tarım ve Köyşleri Bakanlığı da yer almıştır. Çoğu ziraat mühendisi olan yöneticiler tarafından yönetilen Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, ziraat mühendislerinin özlük hakları aleyhine temyiz etmekten de çekinmemiş, ancak tüm yargılama süreçlerini kaybetmiştir.

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun idareye yargı kararlarını uygulamak konusunda bir aylık süre tanınmasına rağmen, 25.07.2008 tarihinde Danıştay Kararı'nı tebellüğ eden Bakanlık, Oda'mızın ısrarlı takip ve baskıları sonucunda, ancak 22 Eylül 2008 tarihinde Tarım İl Müdürlüklerine Mahkeme Kararı'nı uygulama talimatını göndermiştir. Bu talimata rağmen, birçok il Müdürlüğü'nün, "münferit uygulama" sınırlarını aşacak bir ortak tutum takınarak, ustaların boşaltmak zorunda oldukları pozisyonlara yönelik mevzuatta belirtilen nitelik ve biçimde sorumlu yönetici istihdamı yapmadığı bilinmektedir. Bununla ilgili veriler de Oda'mızda bulunmaktadır.

Böylece, gıda terörü olarak yaşamımıza giren ve halk sağlığını hiçe sayan uygulamalar sürüp gitmektedir.

Bakanlık, bununla da yetinmeyerek, kapalı kapılar ardında hazırlamış olduğu Veterinerlik, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Yasa taslağı ile onaya tabi işletmeler (et ve süt işyerlerinde) çalışacak veteriner hekimler dışındaki tüm mühendislik meslekleri için sorumlu yöneticilik uygulamalarını kaldırmaya hazırlanmaktadır.

Ekonomik krizin etkilerinin en çok hissedildiği dönemde alınan bu karar, seçimlerden hemen sonraki süreçte, halen sorumlu yönetici olarak çalışan 6800 ziraat mühendisi yanında, çok sayıda gıda ve kimya mühendisinin de işini kaybetmesine neden olacaktır.

İstihdam açısından yarattığı bu etkiye paralel olarak, çıkarılacak bu Yasa hükmü, özellikle kayıt ve denetim dışı ile

merdiven altı gıda maddesi üretiminin yoğun olduğu Türkiye’de işyerlerinin özdenetimini ortadan kaldıracak, hijyen ve kalite sorunlarını artıracak ve tüketici sağlığı risklerini daha da yükseltecektir.

Meslekle ilgili sorunlar bununla sınırlı değildir. Türkiye’de bir taraftan okuryazarların - ilkokul mezunlarının dahi ziraî mücadele ilacı satmasına izin verilirken; diğer taraftan ziraat mühendislerine hem bitki koruma ürünü satma hem de reçete yazma konusunda sınav zorunluluğunun getirilmesi anlaşılır gibi değildir.

Diğer yandan, her yıl 2500 olmak üzere kamuya toplam 10 bin ziraat mühendisi alma taahhüdünün Adalet ve Kalkınma Partisi Seçim Bildirgesi’nde yer almasına karşılık, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, 2008/4 döneminde 46 ve 2009/2 döneminde 476 ziraat mühendisi almakla yetinmiştir. Türkiye’de kadrolar doldurulurken, tarımsal verim ve üretimi artıracak ziraat - su ürünleri - balıkçılık teknolojisi - tütün teknolojisi mühendislerinin görmezden gelinmesi kabul edilemez.

Diğer taraftan, Bakanlıkta 4/b statüsünde çalışan Tarım Danışmanlarının sorunları çığ gibi büyümektedir. Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı’nda aynı statüde çalışanların eş durumundan tayin ve diğer sorunları çözüldüğü halde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı nezdinde yapılan tüm girişimler sonuçsuz kalmaktadır.

Meslek camiamızın sabrı tükenmiştir. Tüm üyelerimizin Oda’mıza ilettiği soru şudur: Tarım ve Köyişleri Bakanı kimin Bakanadır, kimi temsil etmektedir? Mesleki lobicilikten başlayıp fırıncılardan oy devşirmeye kadar varan bu yaklaşımlar neye hizmet etmektedir?

Oda’mız, sürdürmekte olduğu tüm idari - yasal girişimler yanında, sözü edilen alanlarda hızlı ve etkin bir çözüm süreci yaşanmaması halinde, üyelerinin özlük haklarını savunmak üzere, demokratik hakkını kullanacağı bir miting düzenleme sürecine doğru ilerlemektedir. Bu süreçte gidilmemesi için, net önerilerimizi sıralıyoruz;

1 - Veterinerlik, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun Tasarısı geri çekilip, ziraat mühendisliği ve diğer tüm mühendislik disiplinlerine saygılı bir tutumla ve sorumlu yöneticilik müessesesi korunarak yeniden düzenlenmelidir.

2 - Kamuya, söz verildiği gibi toplam 10 bin ziraat mühendisi alımı işlemine derhal başlanılmalıdır.

3 - Oda’mızın iptali için dava açtığı "Reçeteli Satış Yönetmeliği" geri çekilmeli ve Oda yetkililerinin de etkinlikle yer aldığı komisyonlarda alan yeniden düzenlenmelidir.

4 - Özel sektördeki tarımsal danışmanlık hizmetleri, ziraat mühendislerinin kurdukları bürolara yönelik desteklemelerle geliştirilmelidir.

5 - Kamuda 4/b statüsünde çalışan ziraat mühendislerinin sorunları, katılımcı bir anlayışla, diğer bakanlıklar örnek alınarak, çözümlenmelidir.

6 - Ziraat mühendislerinin imzasını taşımayan hiçbir tarımsal proje, hiçbir kamu idaresinde kabul edilmemelidir. Asgari Ücret Yönetmeliğimizin hükümleri uygulanmalıdır.

Kamuoyuna ve ilgili tüm kesimlere saygılarımızla duyurulur.

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

Yönetim Kurulu adına

EK-8

23.03.2009

SAYIN OĞUZ OYAN

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

23.DÖNEM İZMİR MİLLETVEKİLİ

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanun Taslağı"; mesleklerin çalışma alanlarını bir mesleğin lehinde yok saymaktadır. Taslak bu durumuyla; mesleki çatışmalara yol açacak olup gıda güvenliğinde önemli sorunlar yaratacağı için, halkımızın sağlığını tehdit edecektir.

Ekonomik krizin yoğun hissedildiği günümüzde işsizlik rakamları her geçen gün büyürken, Kanun'un yürürlüğe girmesi durumunda on binlerce meslektaşımız da işsizler ordusuna katılacak ve çalışma barışı zedelenecektir. Ülkemizin kıt kaynaklarıyla, Türkiye'ye hizmet etmek üzere yetiştirilen meslektaşlarımızın, görevlerini yerine getirmelerinin engellenmesi girişimlerine karşı, desteğinize ihtiyaç duymaktayız.

Ülkemiz menfaat ve gerçekleri göz ardı edilerek hazırlanmış taslak, içeriği bakımından kabul edilebilir nitelikte değildir. Gıda, Kimya ve Ziraat Mühendisleri Odası olarak, konuya duyarlılık göstermenizi bekliyor, Kanun taslağının, ilgili kesimlerin görüşü alınarak, bilimsel gerçekler doğrultusunda ve taraflarla birlikte yeniden hazırlanmasını gerekli görüyoruz.

Bilgilerinize sunarız. Saygılarımızla.

Atakan GÜNAY	Mehmet BESLEME	Dr. Gökhan GÜNAYDIN
Gıda Mühendisleri Odası	Kimya Mühendisleri Odası	Ziraat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı	Yönetim Kurulu Başkanı	Yönetim Kurulu Başkanı

EK-9

.....Şube/Temsilciliğine

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanun Taslağı"; Ziraat Mühendisi ve Su Ürünleri Mühendisi meslektaşlarımızın gıda alanında uzmanlık bilgisi, yetki ve sorumluluklarını Veteriner Hekimler lehinde yok saymaktadır. 6845 Ziraat Mühendisi ve Su Ürünleri Mühendisi üyemizin görev yapmış olduğu sorumlu yöneticilik uygulaması sözü edilen Kanun taslağı ile kaldırılmaktadır.

Taslak Kanun'un bu haliyle yürürlüğe girmesi durumunda, mesleki çatışmalara yol açacağı kaçınılmazdır. Taslakla, gıda güvenliğinin sağlanmasında sorun yaşanacak, halkımızın sağlığı tehditle karşı karşıya kalacaktır. Ülkemiz menfaat ve gerçekleri göz ardı edilerek hazırlanmış taslak, içeriği bakımından kabul edilebilir nitelikte değildir. Konuyla ilgili taslak Kanun, Oda'mızın raporu ve 3 Oda görüşünü içeren metinler www.zmo.org.tr adresinde yer almaktadır.

Ekonomik krizin tüm ülkeyi etkisi altına aldığı bu süreçte, taslak düzenleme ile binlerce Ziraat Mühendisi ve Su Ürünleri Mühendisi'nin çalışma alanının yok edilmesi girişimlerinin engellenmesi için bütün yolların denenmesi gerektiği açıktır. Bu bağlamda, ekte göndermiş olduğumuz imza kampanyası form'unun en yüksek seviyede katılımı, meslektaşımıza 01 Mayıs 2009 tarihine kadar imzalatılarak Genel Merkeze gönderilmesi büyük önem taşımaktadır. Süreçle ilgili olarak Ziraat, Kimya ve Gıda Mühendisleri Odası olarak bir ortak eylem planı hazırlanmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Basın açıklamaları, imza kampanyası, bütün Bakanlıklar, Tarım ve Köyşleri Bakanlığının bütün bürokratları ve İl Müdürlükleri, bütün siyasi partiler, bütün milletvekilleri, üniversiteler ve konunun tarafı olan demokratik kitle örgütlerine ulaşılacak konunun iç yüzü anlatılacak ve kamuoyu oluşturulacaktır. Gazete ilanları ve gerekirse miting yapılması da eylem planının bir parçasını oluşturmaktadır.

Bütün örgütümüzün konuya yüksek seviyede önem vererek kendi bölgelerinde bütün taraflara ulaşılmasını teminen yukarıda değinilen eylemlere benzer eylemler tertip etmelerini planlamaları gerekmektedir. Ulaşılabilecek her kesim ve muhataba ulaşmak ve desteklerini sağlamak için girişimlerde bulunmak mesleki bir görev olarak algılanmalıdır.

Bu doğrultuda; Kanun taslağının, bilimsel gerçekler doğrultusunda, Odamızla birlikte ilgili kesimlerin görüşleri dikkate alınarak ve Oda'mızın da içinde yer aldığı bir komisyon tarafından, olması gerektiği gibi yeniden hazırlanmasını sağlamaya dönük çalışmalar planlamalarımız doğrultusunda devam edecektir. Mesleklerin bilimsel gerçek, entelektüel yetkinlik ve kapasiteleri dikkate alınmadan, sadece mesleki menfaat sağlamaya dönük girişimlerini engellemek, mesleğimizin hak ve çıkarlarını korumak kadar ülkemize de hizmet sayılmalıdır. Bu yönde ortak iradeyle çalışmalarımız yürütülecektir. Bilgilerinizi ve gereğini dilerim.

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

Yönetim Kurulu a.

EK-10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun Taslağı"; Ziraat Mühendisi, Su Ürünleri Mühendisi ve Balıkçılık teknolojisi Mühendisleri'nin gıda ile ilgili çalışma alanlarını Veteriner Hekimler lehinde yok saymaktadır. 6845 Ziraat Mühendisi, Su Ürünleri Mühendisi ve Balıkçılık teknolojisi Mühendisi üyemizin görev yapmış olduğu sorumlu yöneticilik uygulaması sözü edilen Kanun taslağı ile kaldırılmaktadır. Taslak Kanun'un bu haliyle yürürlüğe girmesi durumunda, mesleki çatışmalara yol açacağı kaçınılmazdır. Taslakla, gıda güvenliğinin sağlanmasında sorun yaşanacak, halkımızın sağlığı tehditle karşı karşıya kalacaktır. Ekonomik krizin tüm ülkeyi etkisi altına aldığı bu süreçte, taslak düzenleme ile binlerce Ziraat Mühendisleri, Su Ürünleri Mühendisi ve Balıkçılık teknolojisi Mühendisleri'nin çalışma alanının yok edilmesi KABUL EDİLEMEZ. Bu doğrultuda; Kanun taslağının, bilimsel gerçekler doğrultusunda, Odamızla birlikte ilgili kesimlerin görüşleri dikkate alınarak ve Odamızın da içinde yer aldığı bir komisyon tarafından yeniden hazırlanmasını gerekli görüyoruz. Önerimizin kabul görmemesi ve çalışma alanlarımızın yok edilmeye yönelik ısrarın sürdürülmesi halinde, tüm demokratik haklarımızı sonuna kadar kullanılma kararlılığı içinde olduğumuzu bildiririz.

ADI/SOYADI

MESLEĞİ

ADRES

E MAİL

İMZA

B) USTALAR SORUMLU YÖNETİCİLİK YAPAMAZ!

EK-11

T.C. DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2008/4616

Karar No : 2008/4550

Davacı : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zühal Dönmez

Davalı : Tarım ve Köyşleri Bakanlığı

Davali İdare Yanında Davaya Katılanlar: 1-TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu) - Tunus Cad. No:4 - Bakanlıklar i ANKARA

Vekilleri : Av. Yasemin Ertekin, Av Elif Güliz Bayram - (Aynı Yerde)

2- Türkiye Lokantacılar, Kebapçılar, Pastacılar ve Tatlıcılar Federasyonu Başkanlığı

Vekil : Av. N. Müge Bahçekapılı

Davanın Özeti : Dava 24.02.2006 tarih ve 26090 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29. maddesinin (a) ve (c) bentlerinin iptali istemidir.

Savunmanın Özeti: Usul yönünden, davanın süresinde açılmadığı, esastan ise, bazı küçük kapasiteli işletmelerin sorumlu yönetici temin etmede güçlük çektikleri, böylece bu işyerlerinde ustalık belgesine sahip kişilerin istihdamına olanak sağlandığı; Yasanın buna izin verdiği, bu itibarla haksız açılan davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi Halil YÜKSEL'in Düşüncesi : Davanın, Yönetmeliğin 29. maddesinin (a) bendinin iptali isteminin süreaşımı yönünden reddine, (c) bendinin ise iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Hacı Ünal KARA'nın Düşüncesi : Dava, 24.2.2006 tarih ve 26090 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29.maddesinin (a) ve (c) bentlerinin iptali istemiyle açılmıştır.

Dava konusu Yönetmelik 27.8.2004 tarih ve 25566 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş, 15.2.2005 tarih ve 25728 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle Yönetmeliğin 29.maddesinin (a) ve (c) bentleri değiştirilmiş. 7/B numaralı ekinde değişiklik ve ekleme yapılmış. 10.9.2005 tarih ve 25728 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle Yönetmeliğin 27.maddesinin (c) bendi değiştirilmiş, 28.maddesine (j)) bendi eklenmiş, 29.maddesinin (a) bendi yeniden değiştirilmiş, Yönetmeliğin 7/A ve 7/B ekleri değiştirilmiştir. 24.2.2006 tarih ve 26090 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik ise sadece 29. maddenin (c) bendinin yeniden değiştirilmesine ilişkindir.

Bu durumda 29.maddenin (a) bendi, 10.9.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle son şeklini almış olup dava açma süresi geçirildikten sonra 21.4.2006 tarihinde açılan davada uyumsuzluğun esası incelenemeyeceğinden bu bende yönelik iptal isteminin incelenmesine hukuksal olanak bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 29.maddesinin (c) bendine gelince;

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun, kanunun amacını açıklayan 1.maddesi ile 3. ve 6.maddesinin ve Yönetmeliğin ilgili maddelerin ve sorumlu yöneticinin tanımı görev, yetki ve sorumlulukları ile sorumlu yönetici olabilme esasları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; sorumlu yönetici müessesesiyle üretim faaliyetinin mevzuata ve hijyenik koşullara uygun yürütülmesinden işverenle birlikte sorumlu tutulacak ve üretim sürecinde çalışan ustalar da dahil olmak üzere işyerinin faaliyetlerinin gıda bilimi konusunda eğitim almış başka kişilerin gözetiminde yürütülmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda Yönetmeliğin 29.maddesinin (c) bendinde yer alan; kurslardan sorumlu yöneticilik usta eğitim belgesi almış ustaların sorumlu yönetici olarak istihdam edilmesine olanak sağlayan dava konusu düzenlemede sorumlu yöneticilik müessesesinin amacına ve kamu yararına uygunluk bulunmadığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, 24.2.2006 tarih ve 26090 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29.maddesinin (a) bendine yönelik istemin incelenmeksizin reddine, Yönetmeliğin 29.maddesinin (c) bendinin iptali isteminin ise kabulü ile iptali gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, 24.02.2006 tarih ve 26090 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29. maddesinin (a) ve (c) bentlerinin iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının "Dava açma süresi" başlıklı 7. maddesinde, dava açma süresinin, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve İdare Mahkemelerinde altmış gün olduğu, ilanı gereken düzenleyici işlemlerde ise, dava açma süresinin ilan tarihini izleyen günden itibaren başlayacağı, ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililerin, düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabilecekleri kurala bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden dava konusu Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğinin 29. maddesinin (a) bendinin, 10.09.2005 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklikle son şeklini aldığı ve davanın ise; dava açma süresi geçirildikten sonra 21.04.2006 tarihinde açıldığı anlaşıldığından, yönetmeliğin bu hükmünün süreaşımı nedeniyle esasının incelenmesine olanak bulunmamaktadır.

Öte yandan Yönetmeliğinin 29. maddesinin (c) bendine gelince;

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi Ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 1 inci maddesinde, "Bu kanunun amacı, gıda güvenliğinin temini, her türlü gıda maddesinin ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin teknik ve hijyenik şekilde üretim, işleme, muhafaza, depolama, pazarlama ve halkın gereği gibi beslenmesini sağlamak, üretici ve tüketici menfaatleriyle halk sağlığını korumak üzere gıda maddelerinin üretiminde kullanılan her türlü ham ve yarı mamül ve mamül gıda maddeleri ile gıda işlemeye yardımcı maddeler ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin güvenliğine ilişkin özelliklerin tespit edilmesi, gıda maddeleri üreten ve satan işyerlerinin asgari teknik ve hijyenik şartlarının belirlenmesi, gıda maddeleri ile ilgili hizmetler ile denetimine dair usul ve esasları belirlemek" olduğu hükmüne yer verilmiş, 3 üncü maddesinde sorumlu yöneticinin gıda mevzuatına uygun üretim yapmaktan işverenle birlikte sorumlu olan yöneticiyi ifade edeceği hükmüne bağlanmıştır.

Anılan Kanunun 6. maddesinde ise; "Gıda maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten iş yerlerinde, üretimin niteliğine göre sorumlu yönetici istihdamı zorunludur.

Sorumlu yönetici olabilmeye ve sorumlu yöneticilerin yetki, sorumluluk ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmelik'in 1 inci maddesinde; bu yönetmeliğin amacının, gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemeleri üreten, işleyen, ambalajlayan, depolayan, nakleden, pazarlayan işyerlerinin çalışma izni, gıda sicili ve üretim izni işlemlerini, bu iş yerlerinin taşınması gereken asgari ve teknik şartlar ile sorumlu yönetici istihdamına dair usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş, 4 üncü maddesinde, sorumlu yönetici kanundakine paralel şekilde tanımlanmış, 29 uncu maddesinde, sorumlu yönetici olabilmeye ve istihdam esasları, 30 uncu maddesinde sorumlu yöneticilerin yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

24.2.2006 günlü Resmî Gazetede yayımlanan Yönetmelik değişikliğine dair Yönetmeliğin 1 inci maddesinde, söz konusu Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirildiği belirtilerek;

"c) (a) bendi dışında kalan iş yerlerinde yılda en çok 3 ay faaliyet gösteren mevsimlik iş yerleri ile 20 beygir gücü ve altında motor gücü bulunan; ekmek ve ekmeğe çeşitleri üreten iş yerleri, pastacılık ürünleri üreten iş yerleri, mantı, simit, yufka, bazlama, pide, galeta, kadayıf gibi unlu mamül ürünleri üreten iş yerleri, leblebi üreten iş yerleri, ürettiği ürünleri sadece ürettiği mekanda satan diğer iş yerleri; yetkili makamlarca verilmiş ustalık belgesi almış elemanlar, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği / Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu veya bu kurumlarca yetkilendirilmiş bağlı mesleki birimlerinin birlikte açtığı kurslardan sorumlu

yöneticilik usta eğitim belgesi almış olmaları halinde sorumlu yönetici olarak istihdam edilebilirler." kuralına yer verilmiştir.

Öte yandan, dava konusu (c) bendinde değinilen, Yönetmeliğin 10.9.2005 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan değişik 29/ (a) bendinde ise, "a) Gıda üreten ve 60 beygir gücünün üzerinde motor gücü bulunan veya 10 ve üzerinde işçi çalıştıran veya et ve et ürünleri üreten veya su ürünlerini işleyen veya hazır yemek üreten iş yerleri veya yemek fabrikaları veya her türlü gıda katkı karışımı üreten iş yerlerinde; en az 4 yıllık lisans eğitimi almış yönetici istihdam edebilecekleri gibi gıda bilimi konusunda eğitim görmüş tekniker ve teknisyen seviyesindeki elemanlar üretimin niteliğine göre en fazla iki işyerinden sorumlu olacak şekilde istihdam edilebilirler". (h) bendinde de, "sorumlu yöneticiler EK- 7/A ve Ek -7/B'de belirtilen işkollarına göre istihdam edilirler" kuralları bulunmaktadır.

En az 4 yıllık lisans eğitimi almış Ev Ekonomisi Yüksekokulu Beslenme Bölümü mezunları ve diyetisyenler yemek fabrikasında her bir işyeri için sorumlu yönetici olarak istihdam edilebilirler." kuralı yer almıştır.

Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin herhangi bir değişikliğe uğramadan aynen yürürlüğünü sürdüren (b) bendinde; "(a) bendi dışında kalan iş yerleri; (a) bendindeki meslek gruplarına uygun olarak azami 5 iş yerini için tek sorumlu yönetici istihdam edebilecekleri gibi gıda bilimi konusunda eğitim görmüş tekniker ve teknisyen seviyesindeki elemanlar üretimin niteliğine göre en fazla iki işyerinden sorumlu olacak şekilde istihdam edilebilirler". (h) bendinde de, "sorumlu yöneticiler EK- 7/A ve Ek -7/B'de belirtilen işkollarına göre istihdam edilirler" kuralları bulunmaktadır.

Yönetmeliğin 10.9.2005 günlü Resmi Gazetede yayımlanan değişik 7/A Ekinde, gıda işletmelerinde sorumlu yönetici olarak istihdam edilecek meslek mensupları sayılmış, bu listenin 7 inci maddesinde, "unlu mamüller (simit,yufka, kadayıf,galeta,...vb), Ekmek ve Ekmek Çeşitleri, Pastacılık Ürünleri ,Un, Bulgur ve Makama Üreten İş Yerleri ile Hububat ve Bakliyat İşleyen İş Yerleri : Ziraat mühendisi (tüm bölümler) Gıda Mühendisi, Kimya Mühendisi, Kimyager, Biyolog." yer almıştır.

Davacı tarafından, Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin (c) bendi uyarınca sorumlu yönetici olacak ustaların zaten o iş yerinde üretim yapan ustalar olmasının, bu düzenlemenin amacına aykırı olduğu, ekmek ve ekmek çeşidi üreten iş yerleriyle diğer unlu mamül üreten işyerlerinin çoğunun "ustaların" aynı zamanda sorumlu yönetici olacak şekilde faaliyette bulunmalarının halkın sağlığını tehlikeye attığı, Yönetmeliğin 7/A Ekinde sorumlu yönetici olarak istihdam edilecek meslek mensupları ziraat mühendisi, gıda mühendisi, kimya mühendisi, kimyager, biyolog olarak belirtilmiş iken, bunların yapmaları öngörülen sorumlu yöneticiliği kısa süreli eğitimle "ustaların" yapmalarının öngörülmesinin çelişkili olduğu ileri sürülerek düzenlemenin iptali istenilmektedir.

Davalı idare tarafından ise, ekmek ve ekmek çeşidi üreten iş yerleri ile diğer unlu mamuller üreten iş yerlerinin küçük kapasiteli işletmeler olduğu, 5179 sayılı Kanun gereği çalışma izni ve gıda sicil belgesi ile ürettikleri ürüne üretim izni alabilmeleri için sorumlu yönetici istihdamının gerektiği, ancak bu işletmelerin sorumlu yönetici temininde dolayısıyla söz konusu izinleri almakta zorlandıkları, bu işletmelerin kayıt altına alınması, üretimlerinin kontrol edilmesi ve sorumlu yönetici istihdamının kolaylaştırılması amacıyla (c) bendindeki düzenlemenin yapıldığı, "Leblebi üreten iş yerleri"nin de, anılan maddede sayılan iş yerleri ile aynı durumda değerlendirildiğinden bu iş yerlerinde ustalık belgesine haiz kişilerin sorumlu yönetici olarak istihdamına olanak sağlandığı belirtilmektedir.

Yukarıda yer verilen Kanun ve Yönetmelik hükümlerindeki sorumlu yöneticinin tanımı görev, yetki ve sorumlulukları ile sorumlu yönetici olabilme esasları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; sorumlu yönetici müessesesiyle üretim faaliyetinin mevzuata ve hijyenik koşul/ara uygun yürütülmesinden işverenle birlikte sorumlu tutulacak ve üretim sürecinde çalışan ustalar da dahil olmak üzere işyerinin faaliyetlerinin gıda bilimi konusunda eğitim almış başka kişilerin gözetiminde yürütülmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin (c) bendinde yer alan; kurslardan sorumlu yöneticilik usta eğitim belgesi almış ustaların sorumlu yönetici olarak istihdam edilmesine olanak sağlayan dava konusu düzenleme de, sorumlu yöneticilik müessesesinin amacına ve kamu yararına uyarlık bulunmamaktadır.

Davalı idare tarafından bu tür işyerlerinin küçük çaplı olmaları nedeniyle Kanunda ve Yönetmelikte aranılan koşulu gerçekleştirmekte zorlandıklarından bu düzenlemenin yapıldığı ileri sürülmekte ise de, bu iddia, Yönetmeliğin 25 inci maddesinin (b) bendinde yer alan 5 işyeri için tek sorumlu yönetici istihdam edebileceğine ilişkin düzenleme dikkate alındığında yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu 24.2.2006 gün ve 26090 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim izni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin; (a) bendinin iptali isteminin süre aşımı yönünden reddine, (c) bendinin ise iptaline, dava kısmen iptal kısmen redle sonuçlandığından 124,00 YTL yargılama giderin yarısı olan 62,00 YTL'nin davacı üzerinde bırakılmasına, diğer yarısı olan 62,00 YTL ile uyuşmazlığın karara bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi Uyarınca 500,00 YTL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine 18.06.2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ayla ALKIVILCİM
Üye Yeniay KAYA
Üye Cem ERBÜK
Üye Sıddık YILDIZ
Üye Atıl ÜZELGÜN

- BASIN AÇIKLAMASI -

DANIŞTAY'DAN İPTAL KARARI : Ustalar Sorumlu Yöneticilik Yapamaz !..

4 Ağustos 2008

Türkiye'de gıda güvenliğini sağlamakla sorumlu Tarım ve Köyişleri Bakanlığının, gıda güvenliğini "delme" girişimleri, bir kez daha yargıdan döndü...

Danıştay 8. Dairesi, 2008/4616 esas sayılı kararıyla, herhangi bir uzmanlığı bulunmamasına karşın kısa süreli eğitim alan ustalara sorumlu yönetici olabilme yolunu açan Yönetmelik değişikliğini hukuka aykırı bularak iptal etti.

Türkiye'de 400 binin üzerindeki gıda üretim-satış noktaları, 6 bin dolayındaki gıda denetmeni tarafından denetlenmeye çalışılıyor.

Bu nicelik karşısında özverili çabalara karşın açıkça yaşanan denetim zafiyetinin halk sağlığı açısından doğuracağı sakıncalar, sorumlu yöneticilerin çalışmaları ile kapatılmaya gayret edilmektedir. Gıda terörünün önlenmesi ve işyerlerindeki teknik ve hijyenik standartların sağlanması, bizzat bu işyerlerinde çalışan meslek mensuplarının sağlanmaktadır.

Buna karşılık, **önceki Tarım ve Köyişleri Bakanı Sn. Sami GÜÇLÜ döneminde yapılan** ve 27.08.2004 gün ve 25566 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmelik" in 29/c maddesi değişikliğiyle, İşyerinde zaten üretim yapan ustaların, aynı zamanda sorumlu yönetici de olmasının yolu açılmıştı.

Sözü edilen hükmün kapsamı, izleyen süreçte 15.02.2005, 10.09.2005 ve 24.02.2006 tarihli Resmi Gazetelerde yayımlanan Yönetmelik değişiklikleri ile genişletilmiş ve böylece halkın gıda güvenliği hiçe sayılmıştı.

Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendislerinin mesleki haklarını gasp eden, halkın gıda güvenliğini hiçe sayan bu Yönetmelik değişikliğine karşı, bizzat Bakan nezdinde yürüttüğü çalışmalardan sonuç alınamaması üzerine, idari yargıya başvurdu, yapılan Yönetmelik değişikliklerine karşın ısrarlı takibini sürdürdü.

Ziraat mühendislerinin özlük haklarını da savunduğumuz dava da, Oda'mızın karşısında **Tarım ve Köyişleri Bakanlığı** ve onun yanında müdahil olan **TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu)** ile **Türkiye Lokantacılar, Kebapçılar, Pastacılar ve Tatlıcılar Federasyonu Başkanlığı** yer aldı.

Konu ile ilgili olarak, **17 Ağustos 2006 tarihinde** Danıştay 10. Dairesi tarafından 2006/2330 Esas no ile **yürütmenin durdurulmasına** karar verilmişti. Daireler arası tevdi görüp 8. Daireye gönderilen davada, Danıştay 8. Dairesi tarafından da 18.06.2008 tarih ve 2008/4616 Esas no ile **Yönetmeliğin 29/c maddesinin tamamı iptal edildi.**

Bu karar uyarınca;

- Ustalar, yılda en çok 3 ay faaliyet gösteren mevsimlik işyerleri ile 20 beygir gücü ve altında motor gücü bulunan; ekmek, pastacılık ürünleri, mantı, simit, yufka, bazlama, pide, galeta, kadayıf ve leblebi üreten iş yerlerinde SORUMLU YÖNETİCİLİK yapamayacak.

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu veya bu kurumlarca yetkilendirilmiş bağlı mesleki birimler, USTALIK KURSU DÜZENLEYEMEYECEK.

- Sayılan işyerlerinde Yönetmeliğin 7/A ekinde sayılan şekliyle, "4 yıllık lisans eğitimi almış ziraat, gıda, kimya mühendisleri .." sorumlu yöneticilik yapabilecek.

- Böylece haksız ve hukuka aykırı bir şekilde istihdam alanları daraltılmış olan üyelerimiz yeniden iş olanaklarına kavuşacaklar.

- Hepsinden önemlisi, tüketici, uzman mühendisin denetiminde üretilen güvenli gıdalara erişme hakkına yeniden sahip olacaktır.

Danıştay 8. Dairesi'nin konuyla ilgili kararını kamuoyuna açıklar; başta Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olmak üzere tüm tarafları ziraat mühendisliği mesleğine saygılı olmaya, mahkeme kararına uygun davranmaya davet eder, sürecin ODA'mız tarafından izlendiğini ve kamusal denetleme işlevimizin sürdürüleceğini duyururuz.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

(Yönetim Kurulu adına)

EK-13

1349 – 6.8.2008

ŞUBE BAŞKANLIĞI'NA / İL TEMSİLCİLİĞİ'NE

Ülkemiz tarım sektörü ve özlük hakları alanımızda ortaya çıkan gelişmeler, çeşitli basın açıklamaları ile kamuoyuna duyurulmaktadır.

Bu çerçevede, son dönemde yapılan iki Basın Açıklaması ekte gönderilmektedir;

- TARIMDA REKOR DIŞ TİCARET AÇIĞI, 2008'in İlk Altı Ayı'nda Açık 1.8 Milyar Dolar'a Ulaştı
- DANIŞTAY'DAN İPTAL KARARI, Ustalar Sorumlu Yöneticilik Yapamaz

Sözü edilen iki Basın Açıklamasının, Şubeniz / İl temsilciliğiniz tarafından yerel kamuoyuna yönelik olarak tekrarlanması, halkımızın ve üyelerimizin gelişmelerden bilgi alması bakımından önem taşımaktadır.

Bu kapsamda, Oda'mızın 2004 yılından bu yana sürdürdüğü ısrarlı hukuki takip sonrasında Danıştay 8 inci Dairesi tarafından iptal kararı verilen "ustaların sorumlu yöneticilik yapma" uygulaması, üyelerimizin istihdamı açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu karar sonrasında, Yönetmelik'te sayılan işyerlerinde usta çalıştıranların, tekrar meslektaşlarımızı ve sayılan meslek mensuplarını çalıştırmaları zorunluluğu doğmuş bulunmaktadır.

Bu kararın yaşama geçirilebilmesi için, ilinizde usta çalıştıran işyerlerinin listesinin edinilmesi ve üye istihdamının izlenmesi – zorlanması gerekmektedir. Bu kapsamda, Şubelerimiz / İl Temsilciliklerimiz, İl Müdürlükleri ile irtibata geçerek sözü edilen listenin alınması çabası içinde olacaklardır.

İl Müdürlüklerinin doğal yollarla sözü edilen listeyi vermeye yanaşmaması durumunda ise, 4982 sayılı Bilgi Edinme Yasası hükümlerinden yararlanılacaktır. Bilgi Edinme Kurulu, önüne gelen itirazlarda 4982 sayılı Yasa'yı yorumlarken, tüzel kişilerin "bilgi isteyen değil - bilgi veren kurumlar olduğu" yolunda, muhalefet şerhli kararlar vermektedir. Bu konuda ortaya çıkabilecek benzer bir kararın aşılabilmesi için, ekte bir örneği iletilen Bilgi Edinme Başvurusu Formu örneğinin üst kısmının sorumlu yöneticilik yapan bir üyemiz tarafından doldurularak Tarım İl Müdürlüğü'ne tesliminin sağlanması uygun olacaktır.

Formun tesliminden itibaren 15 gün içinde yazılı yanıt elde edilememesi halinde, Bilgi Edinme Kurulu başvurusu için gerekli çalışmalar, Genel Merkez'le işbirliği içinde yürütülecektir.

Yukarıda sözü edilen iş ve işlemlerin ivedilikle gerçekleştirilmesi ve 12 Eylül 2008 akşamına kadar Genel Merkez'e iliniz listesinin ve / veya gelişmelerle ilgili raporun gönderilmesini dileriz.

Bilgi ve gereği için,

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

BİLGİ EDİNME BAŞVURUSU FORMU

(Gerçek Kişiler İçin)

Başvuru sahibinin adı ve soyadı:	
Oturma yeri veya iş adresi:	
Türkiye Cumhuriyeti Kimlik No: (Elektronik ortamda yapılacak başvurular için doldurulması zorunludur.)	Başvuruya hangi yolla cevap almak istersiniz? Yazılı ☐ Elektronik ☐
Elektronik posta adresi: (Elektronik ortamda yapılacak başvurular için doldurulması zorunludur.)	
İmzası:	4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu gereğince istediğim bilgi veya belgeler aşağıda belirtilmiştir. Gereğini arz ederim.
İstenen bilgi veya belgeler: (Not: Ayrılan bölümdeki boşluk yetmediği takdirde, başvuru için boş sayfa / sayfalar kullanılabilir.)	<p>5179 sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" gereğince, gıda işletmelerinde "sorumlu yöneticilik" işi yapan ziraat mühendisiyim. Yasa ve ilgili yönetmeliklerde belirtildiği üzere, belirli nitelikleri taşıyan gıda işletmelerinde, 5 işletmenin sorumluluğunu üstlenme konusunda da hak ve yetki sahibiyim.</p> <p>Ancak, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nın "Gıda ve Gıda ile Temas eden Madde ve malzemeleri Üreten İşyerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmelik" te yaptığı hukuka aykırı değişiklikle ustalara da sorumlu yöneticilik yapma yetkisi verilmesi sonrasında, iş alanlarımızda daralma yaşanmış ve halk sağlığı riske edilmiştir.</p> <p>Danıştay Sekizinci Dairesi'nin ekte sunduğum 18.06.2008 gün, 2008/4616 Esas, 2008/4550 Karar sayılı kararıyla, sözü edilen uygulama iptal edilmiş ve ustaların sorumlu yöneticilik yapamayacağı karara bağlanmıştır.</p> <p>Bu çerçevede, Yasa gereği sorumlu yönetici çalıştırma zorunluluğu bulunan ancak sorumlu yönetici olarak usta çalıştıran, İl Müdürlüğünüzün denetim yetkisi altındaki işletmelerinin listesinin, sözü edilen işletmelere iş başvurusunda kullanılmak üzere tarafıma verilmesini arz ve talep ederim.</p> <p>Ek: Danıştay 8. Daire Kararı (6 sayfa)</p>

DÜZCE VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

①

Sayı : B.12.4.İLM.0.81.00.06/ 4934
Konu : BEB-Formu

04/09/2008

Sn:Hakan ÇETİN
Uzun Mustafa Mah.5. Sok.No:19
Merkez/DÜZCE

İlgi : 20.08.2008 tarih ve 9026 kayıtlı dilekçeniz.

İlgi dilekçenizde konu olan Usta Sorumlu Yöneticilerle ilgili uygulama, Bakanlığımızın 12.01.2007 Tarih ve 2007/05 Nolu Tamimine göre yapılmaktadır.

Söz konusu Tamime göre; 14.10.2006 tarihinden önce göreve başlayıp sözleşme ve/veya işyeri ruhsatları değişmeyen Usta Sorumlu Yöneticiler görevlerine devam etmekte olup, işyerlerinden ayrılmaları halinde sözleşmeleri yenilenmemekte ve belgeleri geçersiz hale gelmektedir.

Uygulama 14.10.2006 tarihinde başladığından, bu tarihten sonraki sorumlu yönetici istihdamları Gıda Tescil Yönetmeliği Ek-7A/7B'ye göre yapılmaktadır.

Müdürlüğümüze ibraz etmiş olduğunuz Danıştay 8. Dairesinin 2008/4616 esas sayılı kararı ile ilgili Bakanlığımızdan herhangi bir talimat Müdürlüğümüze ulaşmamıştır. Konu ile ilgili Bakanlığımıza görüş sorulmuş olup, gelecek görüş doğrultusunda uygulama yapılacaktır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Aydın ÜNAL
İl Müdürü

61

Uzunmustafa Mah. 81100 DÜZCE

Telefon: (0 380) 514 24 26 Faks: (0 380) 514 24 28

Elektronik Ağ: www.duzcetarim.gov.tr e-posta: duzcekontrolsubesi@gmail.com

EK-15

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

SAYI :B.12.0.HKM.0.01.641.02İD:2006-747 / 6785
KONU: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

ANKARA / 13.8.2008

DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU BAŞKANLIĞINA
Sunulmak Üzere
DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

ESAS NO:2008/4616

TEMYİZ EDEN (DAVALI): TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

KARŞI TARAF (DAVACI): TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av. Zühal Dönmez

Bestekar Sok. No:49/5 Kavaklıdere /ANKARA

DAVA KONUSU : Danıştay Sekizinci Dairesinin 18.6.2008 tarih ve E:2008/4616, K:2008/4550 sayılı kararın davanın kısmen iptal kısmının bozulması isteminden ibarettir.

TEBLİĞ TARİHİ: 25.7.2008

TEMYİZ NEDENLERİ

Davacı TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından 24.2.2006 tarih ve 26090 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma izni ve Gıda Sicil ve Üretim İzni İşlemleri İle Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29 maddesinin (a) ve (c) bendinin iptali istemiyle Bakanlığımıza karşı açılan dava sonucu Danıştay Sekizinci Dairesince 18.6.2008 tarih ve E:2008/4616, K: 2008/4550 sayılı kararın, dava konusu yönetmeliğin (c) bendinin iptali yolunda verilen kısmı ve gerekçesi usul ve hukuka aykırı olduğundan dava dosyasındaki savunmamıza göre 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49/I-b,c maddesine göre temyizden incelenerek bozulmasına karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda arz edilen ve resen göz önüne alınacak başka nedenlerle Danıştay Sekizinci Dairesinin 18.6.2008 tarih ve E: 2008/4616, K: 2008/4550 sayılı kararın, dava konusu yönetmeliğin (c) bendinin iptaline karar ve gerekçesi usul ve hukuka aykırı olduğundan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49/1-b,c maddesine göre bozulmasına ve yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini arz ve talep ederim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI ADINA
Ramazan İRİBOY
Hukuk Müşaviri

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.12.0.KKG.0.13/102.03- 7546
Konu : Sorumlu Yönetici Usta İstihdamı
Tamim No:2008/30

22.09.2008 034401

.../.../2008

..... VALİLİĞİNE
(İl Müdürlüğü)

İlgi: 12.01.2007 tarihli ve 250 10 04 12-GSÜT/162- 000941 sayılı 2007/05 No'lu Tamim.

Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin (c) bendinin yürütmesinin durdurulması ile ilgili açılan davada Danıştay 10. Dairesinin 17/08/2006 tarihli yürütmeyi durdurma kararı gereğince, sorumlu yönetici belgesine sahip ustaların istihdamına ilişkin hususlar ilgi Talimatımız ile bildirilmiştir.

Sorumlu yönetici belgesine sahip ustaların gıda üreten işyerlerinde sorumlu yönetici olarak istihdam edilmesi ile ilgili *Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin (c) bendinin iptaline ilişkin açılan davada Danıştay 8. Dairesi 18.06.2008 tarihli kararı ile adı geçen Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin (c) bendinin iptaline karar vermiştir.*

Bu kapsamda yürütmenin durdurulması kararı öncesi gıda üreten işyerlerine sorumlu yönetici olarak atanmış ve halen sorumlu yöneticilik görevini yürüten ustaların Danıştay 8. Dairesinin vermiş olduğu iptal kararı gereği gıda üreten işyerlerine sorumlu yönetici olarak atanmaları ve bu işyerlerinde sorumlu yöneticilik görevini sürdürmeleri mümkün olamamaktadır.

İlgi Talimatımızın "Sorumlu Yönetici ile İlgili Konular" başlıklı 2 nci maddesinin (2.7.) bendi iptal edilmiş olup, sorumlu yönetici olarak usta istihdam eden işyerlerinde *Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 7/A ve 7/B* eklerine uygun sorumlu yönetici istihdamının sağlanması hususunda;

Gereğini rica ederim.

Doç.Dr. Muzaffer AYDEMİR
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM :
81 İl Valiliğine (İl Müdürlüğü)

İnternet Sitesi : www.kkgm.gov.tr
e-Posta : kkgm@kkgm.gov.tr

Tel : (312) 417 41 76
Fax : (312) 425 44 16

60

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.12.0.KKG.0.13/102.03 - 7583
Konu : Danıştay 8. Dairesinin İptal Kararı

...../...../2008

23.09.2008 034608

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞINA
(Karanfil Sok. No: 28/12 Kızılay / ANKARA)

İlgi: 16/09/2008 tarihli yazınız.

İlgi yazınız incelenmiş olup; Danıştay 8. Dairesinin 18/06/2008 tarih ve E.2008/4616, K:2008/4550 sayılı kararı ile vermiş olduğu "Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin (c) bendinin iptal kararı kapsamında, ustaların gıda işyerlerine sorumlu yönetici olarak atanmalarının, sorumlu yönetici olarak atanmış ustaların da sorumlu yöneticilik görevini sürdürmelerinin mümkün olmadığı, 22.09.2008 tarih ve 2008/30 numaralı Talimatımız ile İl Tarım Müdürlüklerine bildirilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Doç. Dr. Muzaffer AYDEMİR
Bakan a,
Genel Müdür

EK-18

T.C. DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2009/9146

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyenler: 1- Mehmet Deniz Talaş 2- Migros Ticaret A.Ş,

Vekilleri : Av. Yakup Serikler

Davalı : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili: Av. Zühal Sirkecioğlu Dönmez

Davanın Özeti: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliğinin 6, 7, 9 ve 15. maddeleri ve bu Yönetmelik uyarınca hazırlanan Serbest Ziraat Mühendisleri Hizmetleri 2009 yılı Asgari Ücret Tarifesinin 18. maddesi ile Ziraat Mühendisleri Odasının 24.7.2009 gün ve 1304 sayılı işleminin, Anayasaya, Borçlar Kanununa ve İş Kanununa aykırı olduğu öne sürülerek iptali ve yürütmenin durdurulması istemidir.

Savunmanın Özeti: Anayasanın 135. maddesinin verdiği yetki çerçevesinde tesis edilen işlemlerin hukuka uygun olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Nihat KOCAK'ın Düşüncesi : İstem reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Ahmet Yahya ÖZDEMİR'in Düşüncesi : Dava, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliğinin 6, 7, 9 ve 15. maddeleri ve bu Yönetmelik uyarınca hazırlanan Serbest Ziraat Mühendisleri Hizmetleri 2009 yılı Asgari Ücret Tarifesinin 18.maddesi ile Ziraat Mühendisleri Odasının 24.7.2009 gün ve 1304 sayılı işleminin, hukuka aykırı olduğu öne sürülerek iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

23.05.2008 tarih ve 26884 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliğinin 6.maddesinde, Yönetim Kurulunca şube ve temsilciliklerin görüşleri alınarak ziraat mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanları için bir Asgari Ücret Tarifesi yapacağı öngörülmüş, 7. maddesinde, asgari ücret tarifesinin belirlenme zamanı yayımı ve bağlayıcılığı, 9. maddesinde, denetçilerce SZM'nin yaptığı hizmetlerin, uzmanlık alanlarına göre Yönetim Kurulu tarafından belirlenmiş Asgari Ücret Tarifesine uygun olarak yapılıp yapılmadığının inceleneceği, 15. maddesinde de odanın yetki ve sorumluluğu düzenlenmiş olup, sözü edilen bu düzenlemelerde Anayasanın 135. maddesi uyarınca 7303 sayılı Yasa ile kurulan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı davalı odanın çalışma alanına ve amacına aykırı bir yön görülmemiştir.

Serbest Ziraat Mühendisleri Hizmetleri 2009 yılı Asgari Ücret Tarifesinin 18. maddesinde, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ve ilgili Yönetmelikleri uyarınca yetkili oldukları gıda işletmelerinde sorumlu yönetici olarak görev yapan SZM'ler, sorumlu yöneticilik sözleşmesi ve kapasite raporu (aslı veya onaylı fotokopisi) ile birlikte Oda'ya başvurarak Sorumlu Yöneticilik Belgesi alırlar.

İlgili mevzuata göre sorumlu yöneticinin tek işyerine bakma zorunluluğunun bulunması durumunda (gıda üreten ve altmış beygir gücünün üzerinde motor gücü bulunan veya on ve üzerinde işçi çalıştıran veya su ürünleri işleyen veya hazır yemek üreten işyerleri veya yemek fabrika/arı veya her türlü gıda katkı karışımları üreten işyerleri) asgari net ücret 1.800 TL olacaktır.

İlgili mevzuata göre 5 işyerinin yükümlülüğünü üstlenecek sorumlu yöneticiler için ise asgari net ücret, 360 TL/ işyeri olarak uygulanacaktır. hükümleri getirilmiştir.

Sözü edilen Tarifenin 18. maddesinin ilk fıkrasında hukuka ve üst düzenlemelere aykırılık bulunmamakta ise de, sadece serbest mühendislik hizmeti verenlerle ilgili olan Asgari Ücret Tarifesinde, mesleki etiğin ve meslek mensupları arasında dayanışmanın sağlanması amacı ile 560 sayılı KHK ve buna dayalı olarak Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelik hükümleri uyarınca, sorumlu yönetici olarak istihdam edilecek ziraat mühendislerinin bağlı buldukları meslek kuruluşundan salt sorumlu yöneticilik belgesi almalarının gerekmesi karşısında, yasa ile odaya verilen yetki aşılarak İş Kanunu veya Borçlar Kanununa göre tarafların serbest iradeleri ile bir işverene bağlı olarak çalışmak üzere akdedecekleri sözleşmelerdeki ücrete müdahale eder biçimde düzenleme getirilmesine hukuki olanak bulunmamaktadır.

Aykırlığı saptanan Tarifenin 18. maddesinin ikinci fıkrası hükmüne dayalı olarak davacı özel şahsın diğer davacı tüzel kişi ile yapacağı ücret sözleşmesinin yapılmasını engelleyen uygulama işleminde de hukuka uyarlık görülmemektedir.

Belirtilen nedenlerle, Yönetmeliğe ve Tarifenin 18. maddesinin ilk fıkrasına yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddinin, 2009 yılı Asgari Ücret Tarifesinin 18.maddesinin 2. ve 3. fıkralarının ve uygulama işleminin yürütülmesinin durdurulması isteminin kabulünün uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması halinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

Davada bu koşulların birlikte gerçekleşmediği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine 30.12.2009 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ayla ALKIVILCIM

Üye Sinan TUNCA - Üye Dr. Tacettin ŞİMŞEK - Üye Alaattin ÖĞÜŞ - Üye Sıddık YILDIZ

C) KAPASİTE RAPORU

EK-19

T.C. ANKARA 11. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2007/1103 KARAR NO : 2008/861

DAVACILAR: 1- TMMOB GIDA MÜHENDİSLERİ ODASI

2- TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

3- TMMOB KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI

VEKİLLERİ: Av. Sermin Gürbüz

DAVALI: TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

DAVANIN ÖZETİ : Davacı odalar tarafından düzenlenen kapasite raporlarının üretim izni aşamasında geçerli belge olarak kabul edilmesi amacıyla TMMOB Gıda Mühendisleri Odası tarafından yapılan başvurunun reddine ilişkin 03.07.2007 tarih ve 5683 sayılı işlemin, hukuka aykırı olduğu ana yönetmeliklerinde yapılan değişiklik ile kapasite raporu düzenleyebilmelerine imkan tanındığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI SAVUNMASININ

ÖZETİ: Davacı odaların tek dilekçe ile yaptıkları başvuruların ayrı ayrı işlemlerle cevaplandırıldığı, Ziraat Mühendisleri Odası ve Kimya Mühendisleri Odası açısından davanın ehliyet yönünden reddi gerektiği, davacı odaların kapasite raporları düzenlemesine imkan veren herhangi bir yasal hükmün bulunmadığı, kapasite raporu düzenleme yetkisinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'na tanındığı, kanuni bir düzenleme olmaksızın odaların ana yönetmeliklerinde yapılan değişikliğin davacı odalara kapasite raporu düzenleme yetkisi vermeyeceği, işlemin hukuka uygun olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 1. İdare Mahkemesi'nce dava dosyası incelenerek gereği görüldü: Dava, davacı odalar tarafından düzenlenen kapasite raporlarının üretim izni aşamasında geçerli belge olarak kabul edilmesi amacıyla TMMOB Gıda Mühendisleri Odası tarafından yapılan başvurunun reddine ilişkin 03.07.2007 tarih ve 5683 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2517 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin (a) fıkrasında, iptal davalarının idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı, ilk inceleme konularının belirlendiği 14. maddesinin 3. fıkrasının (c) bendinde, dilekçenin ehliyet yönünden inceleneceği, 15/1-b bendinde ise, bu hususta kanuna aykırılık görülmesi halinde davanın reddedileceği hükme bağlanmıştır.

İdari dava türlerinden iptal davalarının içtihat ve doktrinde belirlenen hukuki nitelikleri göz önüne alındığında, idare hukuku alanında tek taraflı irade açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin ancak bu işlemlerle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisini taşıyanlar tarafından iptal davasına konu edilebileceğinin kabulü gerekir.

Dava konusu olayda, davacı odaların tek dilekçe ile yaptıkları başvuru üzerine davalı idarece her üç odaya da ayrı ayrı cevap verilmek suretiyle işlem tesis edildiği ve bakılan davanın da bu işlemlerden TMMOB Gıda Mühendisleri Odası tarafından yapılan başvurunun reddine ilişkin 03.07.2007 tarih ve 5683 sayılı işlemin iptali istemiyle açıldığı anlaşıldığından davanın, Ziraat Mühendisleri Odası ve Kimya Mühendisleri Odası açısından ehliyet yönünden reddi gerekmektedir.

Davanın, Gıda Mühendisleri Odası yönünden incelemesi gelince;

5174 sayılı Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği İle Odalar Ve Borsalar Kanunu'nun "Odaların Görevleri" başlıklı 12.

maddesinin (z) bendinde, "ticaret ve sanayi odalarının, odalar ayrı olan illerde ise sanayi odalarının sanayiciler için kapasite raporları düzenlemek" odaların yetkisinde olduğu belirtilmiş, aynı Kanun'un "Odalarda Belge Bedelleri Ve Ücretler" başlıklı 26. maddesinin (d) bendinde, "Bilirkişi ve eksper raporları ile kapasite raporları'nın ücretlendirildiği, 56. maddesinin (r) bendinde ise, "Odalarca düzenlenecek kapasite raporları ve benzeri belgeleri incelemek ve onaylamak" Birliğin görevleri arasında sayılmak suretiyle sanayiciler için kapasite raporu düzenleme yetkisi 5174 sayılı Kanunla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne tanınmıştır.

Öte yandan, 5362 sayılı Esnaf Ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun 13. maddesinde, "Resmi ve özel kuruluşlarca, tacir ve sanayiciden mesleki faaliyetleri ile ilgili olarak istenilen ve 18.5.2004 tarihli ve 5174 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesinde öngörülen belgeler, esnaf ve sanatkarlar için mensup oldukları oda tarafından düzenlenir ve verilir," denilmek suretiyle esnaf ve sanatkarlar için kapasite raporu düzenleme yetkisi Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'na tanınmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, Anayasa'nın 135. maddesi uyarınca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği çatısı altında kurulmuş olan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan davacı odaların, 14.04.2007 tarihli Resmi Gazete'de ayrı ayrı yayımlanarak yürürlüğe giren ana yönetmelik değişiklikleri ile kapasite raporu düzenleme yetkisinin kendilerine tanındığını belirtilerek 25.06.2007 tarihli dilekçe ile davalı idareye başvurarak; kapasite raporu düzenlemeye başladıklarını, sorumlu yönetici belgesi düzenlerken buna ihtiyaç duyduklarını, bir kısım üreticilere TESK ve TOBB tarafından bu belgenin verilemediğini ve bu kurumlardan kapasite raporu alamayan üreticilerin üretim izni alamadıklarını, uygulamada karşılaşılan sorunlar nedeniyle kendilerinin düzenleyeceği kapasite raporlarının üretim izni aşamasında geçerli belge olarak kabul edilmesini talep etmeleri üzerine davalı idarece ayrı ayrı cevaplanarak odalara gönderilen 03.07.2007 tarih ve 5683, 5682 ve 5684 sayılı yazılarla, 6235 sayılı TMMOB Kanunu ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun'da davacı odalara kapasite raporu düzenleme yetkisi veren herhangi bir hüküm bulunmadığı ve ana yönetmelikte yapılan değişiklik ile bu hakkın tanınmayacağı belirtilerek reddedilmesi üzerine TMMOB Gıda Mühendisleri Odası tarafından yapılan başvurunun reddine ilişkin 03.07.2007 tarih ve 5683 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda ayrıntılı olarak yer verilen mevzuat hükümleri ile 6235 sayılı TMMOB Kanunu ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun'unda yer alan hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, kapasite raporu verme konusunda davacı Gıda Mühendisleri Odası'nı yetkili kılan herhangi bir yasal hüküm bulunmaması ve yasal dayanak olmaksızın yapılan ana yönetmelik değişikliğinin davacı odayı kapasite raporu verme hususunda yetkili kılmayacağı sonucuna ulaşıldığından kapasite raporlarının üretim izni aşamasında geçerli belge olarak kabul edilmesi talebinin reddine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; Ziraat Mühendisleri Odası ve Kimya Mühendisleri Odası açısından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14 ve 15/1-b maddesi uyarınca davanın ehliyet yönünden reddine, Gıda Mühendisleri Odası yönünden davanın esasatan reddine, aşağıda dökümü yapılan 87.80 YTL yargılama giderinin davacılar üzerinde bırakılmasına, artan posta giderinin istek halinde davacılar ailesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 30 gün içinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 27.03.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. BAŞKAN SEVAL KIRKLAR- ÜYE ERHAN TUTAL -ÜYE ERCAN OBUT

EK-20

DANIŞTAY (..) DAİRESİ BAŞKANLIĞI'NA Sunulmak Üzere

ANKARA 11. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

DOSYA NO: 2007/1103 E. 2008/861 K.

TEMYİZ EDEN DAVACILAR : 1- TMMOB Gıda Mühendisleri Odası 2- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası 3- TMMOB Kimya Mühendisleri Odası

VEKİLLERİ: Av. Sermin GÜRBÜZ

DAVALT : TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI-ANKARA

D.KONUSU : Ankara 11. İdare Mahkemesi'nin 27.03.2008 tarih ve 2007/1103 E., 20081861 K.Sayıllı kararının BOZULMASI istemidir.

TEMYİZ NEDENLERİ: 1- Davanın, Ziraat Mühendisleri Odası ve Kimya Mühendisleri Odası açısından ehliyet yönünden reddine karar verilmiş olması hukuka aykırıdır.

Müvekkil Odalar, düzenlenmiş oldukları kapasite raporlarının üretim izni aşamasında geçerli belge olarak kabul edilmesi talebiyle davalı Bakanlığa müşterek dilekçe vermişlerdir. Davalı Bakanlık ise davacı odaların tek bir dilekçe ile müştereken yapmış oldukları başvuruyu ilgi tutarak her üç Oda'ya aynı içerikli RET yazıları göndermiştir. Davalı Bakanlığın aynı içerikli yazıyı Oda'lara ayrı ayrı tebliğ etmesi, her Oda'nın ayrı dava açmasını gerektirmemektedir.

İYUK'nun 5.maddesinde "Aynı dilekçe ile dava açılacak haller" başlığı altında "...aralarında maddi veya hukuki yönden bağıllık yada sebep-sonuç ilişkisi bulunan birden fazla işleme karşı bir dilekçe ile de dava açılabilir. Birden fazla şahsın müşterek dilekçe ile dava açabilmesi için davacıların hak ve menfaatlerinde iştirak bulunması ve davaya yol açan maddi olay ve hukuki sebeplerin aynı olması gerekir" hükmü yer almaktadır.

Davacı Oda'ların müşterek alarak açtıkları bu davada hak ve menfaatlerinde iştirak bulunduğu gibi, davaya yol açan maddi olay ve hukuki sebepler de aynıdır. Mahkemenin vermiş olduğu karar İYUK 5.maddesine aykırı düşmektedir.

2- Davanın Gıda Mühendisleri Odası yönünden esastan reddine karar verilmiş olması da hukuka aykırıdır. Davacı Odalar, T.C.Anayasasının 135.maddesi gereği TMMOB yasasıyla kurulmuş, bağımsız yönetmelik yaparak uygulayabilen kamu kurumu niteliğinde kurumlardır.

6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 2.madde (c) bendinde: "Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğinin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak" hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin (d) bendinde "Meslek ve menfaatleri ile ilgili işlerde Resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkında görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek." kuruluş amaçları ve yapacağı faaliyetler arasında belirtilmiştir.

Yine 6235 Sayılı Kanunun 39.maddesinde Kanun hükümlerine uygun olarak Yönetmelik çıkarma yetkisi tanınmıştır.

Müvekkil odaların "kapasite raporu" düzenleme yetkileri Ana Yönetmeliklerinde yer almaktadır. 14 Nisan 2007 tarih ve 26493 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği hükmü kanuna uygundur, yürürlüktedir ve bağlayıcıdır. Bu Yönetmeliğin iptali için dava açmamış olan davalı Bakanlığın, bu dava içerisinde Yönetmelik hükmünün geçersizliğini iddia etmesinde haklı ve hukuka uygun bir yön yoktur. Davalı İdarenin Resmi Gazete'de yayımlanan bir yönetmeliği tanımama ve uygulamama gibi bir hakkı ve keyfiyeti yoktur. Müvekkil odaların yürürlükte olan Yönetmelik hükmüne göre düzenledikleri "kapasite belgelerinin" TANINMASI VE KABUL EDİLMESİ HUKUKUN BİR GEREĞİDİR.

Ayrıca davalı Bakanlığın çıkarmış olduğu Yönetmeliklerde sadece "kapasite raporu" denilmektedir. Bağlı olduğu kurumdan alacağı kapasite raporu şeklinde bir tanımlama yoktur. Davalı Bakanlığın Yönetmeliklerinde yer almayan bir kısıtlamayı uygulamada getirmesi de hukuka aykırıdır.

5174 Sayılı TOBB kanununda ve 5382 Sayılı TESK kanununda bu kurumlara tanınan "kapasite raporu" tanzim yetkisi münhasır bir yetki değildir. Müvekkil odaların Ana yönetmeliklerinde yapılan 14 Nisan 2007 tarih ve 26493 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ana Yönetmelik Değişikliklerinde bu yetki ve görev müvekkil Oda'lara da tanınmıştır. Odaların düzenlediği "kapasite raporlarının" kabul edilmemesi hukuka ve Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda açıklanan ve re'sen nazara alınacak sair nedenlerle yerel mahkeme kararının BOZULMASINA karar verilmesini vekaleten arz ve talep ederim. Saygılarımla. 30.07.2008

DOSYA –5

TOPRAK KORUMA PROJE HİZMETLERİ

5403 sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu" ile özel sektörde çalışan uzman ziraat mühendislerine Toprak Koruma Projesi yapma yetkisi tanınmıştır.

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nın yetkisi olmamasına karşın düzenlediği Toprak Koruma Projesi eğitimlerine karşı açtığımız davada, Danıştay 8 inci Dairesi tarafından 3.12.2007 tarihinde iptal kararı verilmişti. (Ek-1)

Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na gönderdiğimiz 11.2.2008 tarih ve 313 sayılı yazı ile de Danıştay kararının hukuki sonuçlarını iletterek, bundan sonra izlenecek uygulamalar hakkında bilgi istemiştik. (Ek-2)

TÜGEM Genel Müdürlüğü, 12.5.2008 tarihli cevabi yazısında, 24-28 Temmuz 2006 tarihlerinde verilen Toprak Koruma Projesi Eğitiminin sertifikalarının geçersiz kabul edileceğini bildirmiştir. (Ek-3)

ODA'mız bu yazı üzerine, ilgili Danıştay kararının yalnızca 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında yapılan eğitimi değil, 1-5 Mayıs 2006 tarihleri arasındaki eğitimi de kapsadığını belirten bir yazıyla Bakanlığa başvurmuş ve gereğinin yapılmasını istemiştir. (Ek-4)

Ancak Bakanlık, 21.5.2008 tarihinde İl Müdürlüklerine gönderdiği yazıda, Danıştay kararı ile iptal edilen Toprak Koruma Projesi eğitimi sertifikalarını geçerli hale getirmek için, 26-30 Mayıs 2008 tarihleri arasında yeni bir eğitim düzenleneceğini duyurmuştur. (Ek-5)

ODA'mız bunun üzerine TÜGEM Genel Müdürlüğü'nün, 2008 yılında düzenlediği Toprak Koruma Projesi Sertifika Eğitimine karşı da iptal davası açmıştır. (Ek-6)

Dava süreci devam etmektedir.

EK-1

**T.C. DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE**

Esas No : 2006/4114

Karar No : 2007/6538

Davacı: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili: Av. Zühal Dönmez

Davalı : Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Davanın Özeti: Davalı idare tarafından Toprak Koruma Projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültür Teknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine beş gün süre ile eğitim düzenleneceğine ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptali istemidir.

Savunmanın Özeti: 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak hazırlanan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliğini hazırlayan ve uygulayan, bu kapsamda nasıl bir projeye ihtiyaç olduğunu belirleyen ve hazırlanan projeleri inceleyen Bakanlığın, gerekli kriterleri ortaya koyarak toprağın korunması konusunda uzman yetiştirmesinin mevzuata aykırı olmadığı, davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi Gülşen A. PEHLİVAN'ın Düşüncesi: Dava konusu işlemin iptali gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Radiye TIRYAKI'nın Düşüncesi : Dava, davalı idare tarafından Toprak Koruma Projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültür Teknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine beş gün süre ile eğitim düzenleneceğine ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptali isteğiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun "Toprak Projelerinin hazırlanması" başlıklı 12. maddesine ve bu maddede yer alan, Toprak Koruma projelerinin gerekliliği hazırlanması, uygulanması, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi ile ilgili usul ve esasların Bakanlıkça hazırlanarak yönetmelikle belirleneceği hükmüne dayanılarak çıkarılan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 12. maddesindeki hükümlere dayanılarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne, toprak koruma projelerinin hazırlanmasına yönelik dava konusu duyurusunun iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanunun 31. maddesinde, Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek, bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamakta Eğitim Dairesi Başkanlığının görevli olduğu belirtilmiş olup maddede yer alan hükümden de anlaşılacağı üzere Bakanlıkların, kendi personeli dışındaki kişilere eğitim vermek gibi bir görevi bulunmamaktadır.

Öte yandan, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana yönetmeliğinin 6. maddesinde odanın amaç ve görevleri sayılmış, 32/h maddesinde de, bu yönetmelik ve odaca yürürlüğe konulan diğer yönetmelikler çerçevesinde üyelere ve üyelerin bulunduğu büro, firma, işletme, işyeri ve benzeri kuruluşlara her türlü belge ve yetkileri vermek, gerekli denetlemeleri yapmak, aykırı durumların saptanması halinde kısıtlayıcı veya duruma göre kısa veya uzun süreli olarak veya süresiz engelleyici kararları almak, gerektiğinde yetki ve belgeleri iptal etmek de oda Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri arasında sayılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek içi Eğitim Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin ilgili maddelerinde de meslek içi eğitime ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Diğer yandan, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkında Kanun Hükmünde Kararnamesinin 2. maddesi ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri sayılmış, 9. maddesi ile de Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün görevleri belirtilmiştir.

Tüm bu hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, Bakanlığa bağlı personel olarak çalışmayıp özel sektör çalışanı durumunda olan, toprak koruma projesi hazırlayabilecek ve Ziraat Mühendisleri Odasına üyeliği zorunlu olan Ziraat Mühendislerine, toprak koruma eğitimi vermeye davalı Bakanlığın yetkisi bulunmadığı anlaşılmakla dava konusu duyuruda kanun ve yönetmelik hükümlerine uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle dava konusu duyurusunun iptali gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü: Dava, davalı idare tarafından Toprak Koruma Projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültür Teknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine beş gün süre ile eğitim düzenleneceğine ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptali istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'nun, "Toprak Projelerinin Hazırlanması" başlıklı 12. maddesinde, Toprak koruma projelerinin, arazi bozulmalarını ve toprak kayıplarını önlemek için gerekli olan sekileme, çevirme, koruma duvarı, bitkilendirme, arıtma, drenaj gibi imalat, inşaat ve kültürel tedbirleri içereceği, en az bir ziraat mühendisi sorumluluğunda hazırlanacağı ve valilik tarafından onaylanacağı, aynı maddede, Toprak koruma projelerinin gerekliliği, hazırlanması, uygulanması, yetki ve sorumlulukların belirlenmesi ile ilgili usul ve esasların Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği, bu Kanuna dayanılarak çıkarılan, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 12. maddesinde, Toprak koruma projesine ihtiyaç olup olmadığına ve projenin içeriğine il müdürlükleri tarafından arazi ve/veya toprak etütleri yapılarak karar verileceği, kentsel yerleşim amaçlı imar planı bulunan yerler dışında zorunlu olarak kazı veya dolgu gerektiren herhangi bir arazi kullanım faaliyeti sonucu, toprak yapısının bozulması, drenajın engellenmesi, tuzlanma, alkalileşme, erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulması söz konusu ise, araziyi kullananlar tarafından en az bir uzman ziraat mühendisi sorumluluğunda ilgili mühendislerce toprak koruma projesi hazırlanacağı, valilikçe uygun görülmesi halinde onaylanacağı hükümlerine dayanılarak, Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı'nın Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünce, toprak koruma projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültürteknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında beş gün süre ile eğitim düzenleneceği ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptalinin istenildiği anlaşılmıştır.

Anayasanın 135. maddesi hükmü uyarınca, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı. ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanununun 31. maddesinde, Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın görevleri, a) Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek, b) Bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak olarak belirtilmiştir.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinde,

h) Mesleğin geliştirilmesi ve tanıtılması amacıyla teknik ve bilimsel araştırmalar yapmak, kongre, seminer, panel, konferans gibi toplantılar ve sergiler düzenlemek, diğer kuruluşların bu gibi çalışmalarına katılmak,

ı) Meslekle ilgili proje, taahhüt, müşavirlik, sorumlu yöneticilik ve danışmanlık işlerinde üyelere gerekli belgeleri vermek, onaylamak, bu konuda gereken hukuki, idari düzenlemelerin yapılmasını sağlamak, bu amaçla gereken resmi girişimlerde bulunmak,

p) Ziraat Mühendisliği öğrenimi yapan kuruluşlarla işbirliği yaparak meslek elemanlarının eğitimleri konusunda öneri ve yardımlarda bulunmak, üyeler için hizmet içi eğitim programları hazırlamak ve uygulamak Odanın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 32. maddesinin h bendinde, Bu Yönetmelik ve Odaca yürürlüğe konulan diğer Yönetmelikler çerçevesinde üyelere ve üyelere bulunmuş büro, firma, işletme, işyeri ve benzeri kuruluşlara her türlü belge ve yetkileri vermek, gerekli denetimleri yapmak, aykırı durumların saptanması halinde kısıtlayıcı veya duruma göre kısa veya uzun süreli olarak veya süresiz engelleyici kararlar almak, gerektiğinde yetki ve belgeleri iptal etmek de Oda Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin arasında sayılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1. maddesinde, Bu Yönetmeliğin amacının, .kamu yararı, meslek uygulama etiği ve meslek alanının geliştirilmesi doğrultusunda, mesleki disiplinler gözetilerek meslek alanları ile ilgili uygulama ve denetimin yapılabilmesi için; uzmanlık alanı ve tanımı, yetkili üyeliğin tanımlanması, yetkili üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmaları, yaptıkları işler ile tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde kamuoyuna önerilmesiyle ilgili usul ve esasların düzenlenmesi olduğu, 2. maddesinde, mesleki disiplinler kapsamında Oda üyelerinin meslek alanlarına yönelik, toplumun gereksinimlerini karşılamak doğrultusunda araştırma, inceleme, planlama, projelendirme, tasarım, raporlama, bilirkişilik, denetim, danışmanlık, eğitim, uygulama ve teknik sorumluluğu üstlenme işlevleri kapsamında olan ve uzmanlık gerektiren hizmetler için

yetkili üyelerin saptanması, eğitimi ve belgelendirilmesi esaslarını kapsadığı, 6. maddesinde, Ziraat Mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanlarının belirlendiği, bunlardan tarımsal yapılar, çevre koruma, tarım alet ve makineleri ile tarımsal enerji, peyzaj ve çevre düzenleme, gıda sanayi ve gıda kontrolü hizmetlerine ilişkin alt uzmanlık alanları, kapalı alan ilaçlama hizmetleri, sulama ve drenaj, laboratuvar kurma ve işletme uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için Oda tarafından birlikte ve ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebileceği 7. maddesinde, Oda tarafından, belirlenen bu uzmanlık alanlarına göre lisans öğrenimi dikkate alınarak hazırlanan eğitim programları sonucunda gerçekleştirilecek sınavlarda başarılı olan üyelerle Oda Yönetim Kurulu tarafından mesleki birikim ve deneyime göre yeterliliği saptanan üyelere yetki belgesi verileceği, yetki belgesinin, ziraat mühendisliği uzmanlık alanlarında hizmet alacak kişi ve girişimciler için referans niteliğini taşıyacağı, 8. maddesinde, a) Oda tarafından belirlenen uzmanlık konularında belge alma koşullarını sağlayan üyelere ilgili uzmanlık konusunda belge verileceği, b) Belge alma koşullarının her uzmanlık konusu için ayrı olmak üzere Oda tarafından belirleneceği, 9. maddesinde ise, a) Uzmanlık konuları ile ilgili olarak verilecek meslek içi eğitimler ve sınavların, Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından gerçekleştirileceği, c) Her uzmanlık konusu için ayrı olmak üzere eğitim ve sınav programları ile takvimi gerektiğinde Şubelerin görüş ve önerileri alınarak Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından hazırlanacağı ve Oda Yönetim Kurulunun onayına sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinin incelenmesinden, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile bu Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde uzmanlığın belirlenmesi koşulları ve Toprak Koruma Projesi hazırlama eğitimi konusunda bir düzenlemenin bulunmadığı, 3046 sayılı Kanunda ise; Bakanlıklara kendi personeline hizmet içi eğitim verme görevi verilmişse de, personeli olmayan kişilere herhangi bir eğitim verme görevinin yüklenmediği görülmektedir.

Diğer yandan, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesi ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri sayılmış, 9. maddesi ile de, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün görevleri belirlenmiştir.

Her iki madde hükmünün birlikte değerlendirilmesinden, Bakanlığa bağlı personel olarak görev yapmayan ziraat mühendislerine Bakanlığın eğitim verebileceğine ve herhangi bir alanda yetkilendirilebileceğine ilişkin görevleri de bulunmamaktadır.

Bu durumda, yukarıda sözü edilen yasa ve yönetmelik hükümleri karşısında, özel sektör çalışanı olan, toprak koruma projesi hazırlayabilecek ve Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan ziraat mühendislerine, toprak koruma projesi eğitimi vermeye davalı Bakanlığın yetkisi bulunmadığından işlemde mevzuata ve hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline, 125,70.-YTL yargılama giderleri ile davanın karara bağlandığı tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 450,00.-YTL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, 3.12.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ayla ALKIVILCIM

Üye Dr. Tacettin ŞİMŞEK

Üye Yeniay KAYA

Üye Alaattin ÖĞÜŞ

Üye Atıl ÜZELGÜN

EK-2

313-11.2.2008

**T.C. TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ'NE**

ANKARA

Bilindiği üzere, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu uyarınca hazırlanması gereken toprak koruma projeleri için Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından verilen eğitimlerden 24 – 28 Temmuz 2006 tarihlerinde gerçekleştirilene ilişkin duyuru, Danıştay 8 inci Dairesi'nin ekte sunulan 2007/6538 sayılı kararı ile iptal edilmiştir (Ek – 1 Danıştay kararı).

Bu durumun hukuki sonuçlarına ilişkin ODA'mız görüşü aşağıda bilgilerinize sunulmuştur;

1 – TÜGEM Genel Müdürlüğü'nün, duyurusu Danıştay tarafından iptal edilen 24 – 28 Temmuz 2006 tarihli toprak koruma proje eğitimi kursu, tüm sonuçları ile birlikte hükümsüzdür.

2 – Danıştay 8 inci Dairesi'nin ilgili kararında, Bakanlıkların Kuruluş ve Görevlerini Düzenleyen 3046 sayılı Kanun ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevlerini düzenleyen 441 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de, "Bakanlığa bağlı personel olarak çalışmıyıp, özel sektör çalışanı durumunda olan, toprak koruma projesi hazırlayabilecek ve Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan ziraat mühendislerine toprak koruma eğitimi vermeye Bakanlığın yetkisi bulunmadığı" belirtilmekte olduğundan, 24 – 28 Temmuz 2006 tarihinden önce, 1 – 5 Mayıs 2006 tarihlerinde TÜGEM Genel Müdürlüğü tarafından yapılan toprak koruma proje eğitimi kursu da, tüm sonuçları ile birlikte hükümsüzdür.

3 – Her ne kadar 9 Şubat 2007 tarihinde yürürlüğe giren 5578 sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" un 6 ıncı maddesi ile Bakanlık eğitim yapma ve sertifika verme yetkisini almış gibi görünüyorsa da, yargı kararlarının incelenmesinden, durumun böyle olmadığı anlaşılmaktadır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve ilgili Genel Müdürlüklerin görev ve yetkileri, 3046 sayılı Yasa ve 441 sayılı KHK'de belirtilmektedir. Sayılan genel düzenleyici işlemlerde bulunmayan bir görev ve yetkinin, tali yasalar ile Bakanlık bünyesine alınması mümkün değildir.

Bu çerçevede, 5578 sayılı Yasa'dan (9 Şubat 2007) önce olduğu gibi, bu Yasa sonrasında da, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından verilmiş tüm toprak koruma proje eğitimi kurslarının, tüm sonuçları ile birlikte hükümsüz olduğu değerlendirilmektedir.

ODA'mızın bu süreçten sonra izleyeceği hukuki prosedürde dikkate alınmak üzere, Danıştay 8 inci Dairesi'nin 2007/6538 sayılı kararı kapsamında Bakanlığınızca gerçekleştirilecek uygulamanın ODA'mıza bildirilmesini dilerim.

Saygılarımla,

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

Dağıtım :

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği

Tarım ve Köyişleri Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

Ek _____ :

Danıştay kararı (5 sayfa)

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

SAYI : B.12.0.TUG.0.11.640-0714
KONU : 5403 Sayılı Kanun

36286

ANKARA

12.05.08 08055

12 MAYIS 2008

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karanfil Sokak 28/12 Kızılay/ANKARA

İlgi : 11.02.2008 tarih ve 313 sayılı yazınız.

İlgi yazınız incelenmiş olup; Odanız tarafından 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında Bakanlığımızca düzenlenen Toprak Koruma Projesi Hazırlama Eğitiminin iptali için Bakanlığımız aleyhine açılan davada, söz konusu tarihler arasında düzenlenen eğitim sonunda verilen sertifikalar geçersiz kabul edilmek suretiyle Danıştay 8. Dairesinin 03.12.2007 tarih ve E.2006/4114, K:2007/6538 sayılı kararı uygulanacaktır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Dr. Tahir ŞENTÜRK
Bakan a.
Genel Müdür V.

3699
20.05.08

EK-4

T.C.TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel müdürlüğü

İLGİ: 12 Mayıs 2008 tarih 08055 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile, 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında Bakanlığınızca düzenlenen Toprak Koruma Projesi Hazırlama Eğitiminin iptali için müvekkil Ziraat Mühendisleri Odası tarafından açılan davada, sözkonusu tarihler arasında düzenlenen eğitim sonunda verilen sertifikaların geçersiz kabul edilmek suretiyle Danıştay 8.Dairesinin 03/12/2007 tarih E.2006/4114 K.2007/6538 sayılı kararının uygulanacağı, bildirilmiştir.

Belirtilen Danıştay 8.Dairesi kararı yalnızca 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında düzenlenen eğitimi kapsamamaktadır. Karar ayrıntısıyla incelendiğinde İdarenizin hiçbir şekilde serbest ziraat mühendislerine eğitim veremeyeceği ve davanın açıldığı tarihe kadar yapılmış olan tüm eğitimlerde verilen sertifikaların geçersiz hale geldiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, 1-5 Mayıs 2006 tarihlerinde yapılan eğitim sonucu verilen sertifikalar da geçersizdir.

Bu nedenlerle yargı kararının, 1-5 Mayıs 2006 ve 24-28 Temmuz 2006 tarihlerinde yapılan eğitimler sonucu verilen sertifikaların geçersiz olduğu, bu sertifikalar ile proje hazırlayacak serbest ziraat mühendislerinin projelerinin uygulanamayacağı, bundan böyle de İdareniz tarafından böyle bir eğitim verilemeyeceği biçiminde uygulanması, aksi halde İYUK 28.madde uyarınca yargı yoluna gidileceği ve kararını uygulamayan ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulacağı konularının bilinmesini bilgilerinize sunarım.

Av.Zühal DÖNMEZ

ZMO Vekili

EK-5

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

SAYI : B.120.TUG.0.03.770/2559

38491

ANKARA

KONU : Toprak Koruma Projesi
Hazırlama Eğitimi

21.05.08 08639

21 MAYIS 2008

M.Ü.Ö. VALİLİĞİNE
(Bakanlık İl Müdürlüğü)

"5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu" ve bu Kanuna bağlı olarak 15 Aralık 2005 tarih ve 26024 sayılı ile çıkarılan "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliği" kapsamında üngörülen projeleri hazırlamak üzere Bakanlığınız tarafından 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında düzenlenen eğitim, Danıştay 8. Dairesinin 03.12.2007 tarih ve E.2006/4114, K.2007/6538 sayılı kararı ile iptal edilmiş ve eğitim sonunda verilen sertifikalar geçersiz sayılmıştır.

Bu nedenle, Bakanlığınızca 26-30 Mayıs 2008 tarihleri arasında düzenlenecek eğitime katılım sağlanarak yeni sertifika alınması gerekmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

M. KARACA
Bölüm 2,
Genel Müdür

DAĞITIM :
81 İl Valiliği

EK-6

06/09/2008

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMLİDİR.

DANIŞTAY 10.DAİRESİ'NE

E.2009/683 (8.D.den gitti)

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal DÖNMEZ

DAVALI: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

KONU: Davalı İdarenin Toprak Koruma Projesi Hazırlama Eğitimi vermesine ilişkin 21/05/2008 tarih 08639 sayılı işlemi iptali ile eğitim sonucu verilen sertifikaların yürütülmesinin durdurulması ve iptaline karar verilmesi talebidir.

ÖĞRENME T. : 25/08/2008

OLAYLAR: Davalı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün, 1-5 Mayıs 2006 tarihlerinde bir eğitim yapması, 24-28 Temmuz 2006 tarihlerinde ise bir eğitim daha yapacağını duyurması üzerine, Bakanlığın, Toprak Koruma Projesi Hazırlama Eğitimi vermesine ilişkin işlemi iptali talep edilmiş ve **Danıştay 8.Dairesinin 03/12/2007 tarih E.2006/4114 K.2007/6538** sayılı kararı ile özel sektör çalışanı olan, toprak koruma projesi hazırlayabilecek ve Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan ziraat mühendislerine, toprak koruma projesi eğitimi vermeye Bakanlığın yetkisi bulunmadığı belirtilerek dava konusu işlem iptal edilmiştir (Ek-1). Danıştay Kararının uygulanması için müvekkil ODA tarafından Bakanlığa gönderilen 11/02/2008 tarihli yazıya (Ek-2) verilen 12/05/2008 tarih 08055 sayılı cevabi yazıda (Ek-3), 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında düzenlenen eğitim sonunda verilen sertifikaların Danıştay 8.Dairesinin iptal kararı nedeniyle geçersiz sayıldığı bildirilmiştir.

Daha sonra Bakanlığın 21/05/2008 tarih 08639 sayılı yazısından 25/08/2008 tarihinde haberdar olunmuştur (Ek-4). İl Müdürlüklerine gönderilen yazıda, 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında düzenlenen eğitim sonrası verilen sertifikaların Danıştay 8.Dairesi kararı nedeniyle geçersiz sayılmasına üzerine 26-30 Mayıs 2008 tarihleri arasında düzenlenecek eğitime katılarak sertifika alınması gerektiği belirtilmektedir. Davalı İdarenin, müvekkil ODA'ya sertifikaların geçersiz olduğuna dair yazdığı 12 Mayıs 2008 tarihli yazıdan 9 gün sonra sertifikaları geçerli hale getirmek için eğitim düzenleyeceğini bildiren 21 Mayıs 2008 tarihli işlemi yapması ve yazının tarihinden 5 gün sonraya eğitim tarihi belirlenmesi yapılan işin hukuka uygun bir idari işlem yapma amacı taşımadığının açık göstergesidir.

İPTAL NEDENLERİ : 1) Davalı İdare Yargı Kararını Etkisiz hale Getirmeyi Amaçlamaktadır:

Anayasanın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin Hukuk Devleti olduğu vurgulanmakta ve 138.maddesinin son fıkrasında "Yasama ve Yürütme Organları ile İdare, Mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." yolunda açık, kesin ve buyurucu bir kurala yer verilmektedir. Öte yandan 2577 sayılı Yasanın 28.maddesinin 1.fıkrasında "Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eyleme bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez" şeklindeki kuralıyla Anayasanın 2.maddesinde yer alan "Hukuk Devleti" ilkesine uygun bir düzenleme getirmektedir. Danıştay kararlarında, söz konusu ilke karşısında, idarenin maddi ve hukuki koşullara göre uygulanabilir nitelikte olan bir yargı kararını "aynen" ve "gecikmeksizin" uygulamaktan başka bir seçeneği bulunmadığı vurgulanmıştır (DİDD 07/10/2004 E.2004/788 K.2004/2163; D2.D 04/10/2002 E.2002/3360 K.2002/905; D5.D 17/04/2006 E.2006/2095 K.1462 vb.kararlar)

Bu hukuki ilkelere rağmen davalı İdare, yargı kararını etkisiz bırakma amacını taşıyan dava konusu işlemi gerçekleştirmiştir. Danıştay 8.Daire kararı, yalnızca 24-28 Temmuz 2006 tarihlerinde düzenlenen eğitimlere ilişkin değildir. İşbu davada, davalı idarenin, ziraat mühendislerine Toprak Koruma Projesi Hazırlama Eğitimi vermesine ilişkin işlemi ve varsa dayandığı idari kararın iptaline, verilen sertifikaların iptaline, yeni eğitim programlarının yapılacağı açık olduğundan idarenin eğitim vermesi işleminin Yürütülmesinin Durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiş ve bu taleplerin tümünün karşılayan bir karar verilmiştir. Genel olarak İdarenin serbest ziraat mühendislerine eğitim veremeyeceği sonucuna varılmış ve o zamana kadar yapılan eğitimler sonucu verilen sertifikalar hükümsüz kalmış, geleceğe ilişkin olarak da aynı nitelikte eğitim düzenleyemeyeceğine hükmedilmiştir. Dolayısıyla, müvekkil ODA'nın Bakanlığa bildirdiği gibi 24-28 Temmuz 2006 tarihli eğitim programı ile birlikte bu tarihten önce yapılan 1-5 Mayıs 2006 tarihli eğitim de hükümsüzdür. Buna rağmen davalı idarenin yalnızca 24-28 Temmuz 2006 tarihlerinde düzenlenen eğitimlerde verilen sertifikaların geçersiz olduğuna dair uygulaması doğru değildir. Anayasanın ve 2577 sayılı Yasanın özüne ve sözüne aykırı bir uygulamayla hukuk devleti ilkesinin ihlal edildiği kuşkusuzdur. Bu nedenle dava konusu işlemi iptalini talep etmekteyiz.

2) İdarenin Serbest Çalışanlara Eğitim Verme Görev ve Yetkisi Bulunmamaktadır.

Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanunda Bakanlıklara, kendi personeline hizmet içi eğitim verme görevi verilmişse de, personeli olmayan kişilere herhangi bir eğitim verme görevi

yüklenmemiştir. Kanununun 31.maddesinde, Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek, bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamakla Eğitim Dairesi Başkanlığının (Eğitim Dairesi Başkanlığının bulunmadığı Bakanlıklarda Personel Dairesi Başkanlığının) görevli olduğu belirtilmiştir. Görüldüğü gibi, **bakanlıkların kendi personeli dışındaki kişilere eğitim vermek gibi bir görevi bulunmamaktadır.**

Davalı İdarenin de 3046 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre, Toprak Koruma Projesi eğitimi vermeye yönelik bir görevi ve dolayısıyla bir yetkisi bulunmamaktadır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın **09.08.1991 gün, 20955 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 441 sayılı "Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" nin ne Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın görevlerini sayan 2.maddesinde; ne de sözü edilen eğitim programını uygulayan Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün görevlerini sayan 9.maddesinde, serbest çalışan ziraat mühendislerine paralı eğitim vererek kendilerini herhangi bir alanda yetkilendirebileceklerine dair görev hükmü bulunmamaktadır.**

Davalı İdare gene Hukuk Devleti ilkesine aykırı olarak Danıştay kararını etkisiz bırakmaya yönelik olarak 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa bir madde eklemiştir. 31/1/2007 tarihli 5578 sayılı kanununun 5 maddesi ile eklenen Ek Madde 1'de getirilen hüküm şöyledir: Bakanlık, bu Kanunun uygulamasında ihtiyaç duyulacak her türlü eğitim faaliyetini düzenleyebilir ve eğitim sonrası sertifika verebilir.

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak, plânlı arazi kullanımını sağlayacak usûl ve esasları belirlemek amacıyla çıkarılmış olup, 12.maddesinde Toprak koruma Projelerinin bir ziraat mühendisi sorumluluğunda hazırlanacağı belirtilmiştir. Serbest çalışan Ziraat Mühendisleri bu projeyi hazırlayabilmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Bakanlık, kendi personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenleyebilir ve uygulayabilir. Bu kapsamda Ek Madde-1 hükmü hukuksal durumu değiştirmemektedir, Bakanlık zaten kendi personeline eğitim verebilecektir. Ancak hiçbir şekilde serbest çalışan Ziraat Mühendisine eğitim veremez.

3) Danıştay 8.Dairesinin E.2006/4114 sayılı dosyasında ileri sürdüğümüz gerekçeler ve Daire Kararında belirtilen hukuki gerekçeleri tekrarlamıyoruz. Hukuka aykırılık ve İdarenin Yargı Kararını uygulamama eylemi çok açıktır. Yapılan eğitim sonucu verilen sertifikalar uygulamada sorun çıkaracaktır. Toprağın doğal fonksiyonlarını sürdürebilmesi gibi önemli işlevi bulunan Toprak koruma projelerinin hazırlanması konusunda yetkin olmayan ve yetkisi bulunmayan kişilerin yetkilendirilmeye çalışılması telafisi imkansız zararların doğmasına neden olacaktır. Bunun önüne geçebilmek için acilen Yürütmenin Durdurulmasına karar verilmesini talep ediyoruz.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 3046 sayılı Kanun, 7472 sayılı Kanun, 5403 sayılı Kanun, 441 sayılı KHK, ZMO Tüzüğü, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

DELİLLER: Danıştay 8.Daire kararı, Bakanlığın 12/05/2008 ve 21/05/2008 tarihli yazıları, ZMO'nun 11/02/2008 t.li yazısı, ilgili tüm deliller.

SONUÇ VE SİSTEM : Yukarıda açıklanan nedenlerle; Davalı İdarenin, Toprak Koruma Projesi Hazırlama Eğitimi vermesine ilişkin 21/05/2008 tarih 08639 sayılı işleminin iptali ile eğitim sonucu verilen sertifikaların yürütülmesinin durdurulması ve iptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

DOSYA – 6

TARIMSAL YAPILAR ALANINDAKİ YETKİLERİMİZ

7472 sayılı "Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun" ve "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" hükümleri uyarınca, Ziraat Mühendislerinin tarımsal yapılarda etüt, plan, proje konularında yetkileri bulunmaktadır.

Bu çerçevede, "Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği" (RG 8.11.2005 gün, 25987 sayı) nin 6 ncı maddesinin (I) bendinde, Ziraat Mühendislerinin tek başına tasarlama, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanları arasında tarımsal yapılar da sayılmaktadır.

Bunun iddia eden TMMOB Mimarlar Odası'nın Danıştay'da açtığı dava 2007 yılında ODA'mız lehine sonuçlanmıştır. (Ek-1)

Bilindiği üzere Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği 15.8.2009 gün, 27320 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.(Ek-2)

Su yapıları denetim hizmetlerinde ziraat mühendislerine yer vermeyen; böylece 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerine aykırılık taşıyan Yönetmelik hakkında, ODA'mız tarafından, 24.9.2009 tarihinde, yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle dava açılmıştır.(Ek-3)

Bu kapsamda Danıştay, ilgili İdare'den savunmasını istemiştir. Süreç ODA'mızca izlenmektedir.

Buna karşın, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, bu kez 3.2.2010 gün, 27482 sayılı Resmi Gazete'de "Su Yapıları Denetim Hizmetleri Uygulama Genel Tebliği"ni yayımlamıştır.(Ek-4)

Konuyla ilgili olarak 25 Şubat 2010 tarihinde Devlet Su İşleri Genel Müdürü sayın Haydar KOÇAKER ziyaret edilerek, Yönetmelik ve Tebliğin özlük haklarımız açısından doğurduğu sorunlar dile getirilmiş ve bunların düzeltilmesi istenmiştir.

Bu alanda herhangi bir açılım sağlanamaması durumunda Tebliğin iptali için dava açma yoluna gidilecektir.

EK-1

T.C. DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2006/73 Karar No : 2007/6355

Davacı: TMMOB Mimarlar Odası

Davacı Vekili: Av. Berna Çelik

Davalılar: 1- Başbakanlık 2- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası **Vekili:** Av. Zühal Dönmez
3-(TMMOB) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği **Vekili:** Av. Nurten Çağlar Yakış

Davanın Özeti: Dava, 08.11.2005 tarih ve 25987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Değerlendirme Yönetmeliğinin, Ziraat mühendisliği uzmanlık alanları başlıklı 6. maddesinin (I) ve (s) bendleri ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 19. maddesinin hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali istemiyle açılmıştır.

Savunmaların Özeti: Davacı odanın iptalini istediği yönetmeliğin ilgili maddelerinde yer alan düzenlemelerle bir ilgisinin olmadığı, dolayısıyla dava açma ehliyetinin bulunmadığı,öte yandan anılan düzenlemenin Ziraat Mühendislerinin yetkilerini belirleyen 7472 sayılı Yasa ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerine uygun olduğu, ayrıca tarımsal yapıların tasarımında, öncelikle kurulma amacı ve içerisinde yetiştirilecek canlı ya da ürünün özelliklerinin ve bu yetiştiricilikle ilgili tarımsal faaliyetlerin çok iyi bilinmesi gerektiği bu nedenle yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi Halil YÜKSEL'in Düşüncesi: Davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Radiye TIRYAKI'nın Düşüncesi: Dava, 08.11.2005 tarih ve 25987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Değerlendirme Yönetmeliğinin, Ziraat Mühendisliği Uzmanlık alanları başlıklı 6. maddesinin (I) ve (s) bendleri ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 19. maddesinin hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali istemiyle açılmıştır. TMMOB Yasasının 2. maddesinin Birliği ihtisas alanlarının belirlenmesinde yetkili kıldığı açık olduğundan, davacının yetkiye ilişkin itirazları yerinde görülmemiştir.

7472 sayılı Kanunun Ziraat Mühendislerinin yetkilerini belirleyen 2. maddesinde "Mesleki uğraş veya uzmanlık alanları kapsamında olmak üzere araştırma, ıslah yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele gibi tüm zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmak, lisans aldıkları veya uzmanlık yaptıkları alanlara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamak ve uygulamak, bütün bu alanlarda gerekli kontrol, muayene, ekspertiz, bilirkişi işlerini görmek, raporlar düzenlemek, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmak, özel kuruluş ve işletmeler kurdukmak ve idare etmek veya bunların sorumlu müdürlüğünü yapmak" şeklinde hükme bağlanmıştır.

Kanunun 6. maddesi gereğince hazırlanarak Resmi Gazetede yayımlandıktan sonra yürürlüğe giren Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün dava konusu "Sulama, Drenaj ve Tarımsal Yapılar" başlıklı 19.maddesinde de "Tarımsal yapılar ve sulama alanında öğrenim görmüş Ziraat Mühendisleri, sulama suyu ihtiyacı saniyede 500 litreye kadar olan sulama tesisleri, sulama suyu ve hayvan içme suyu sağlamak için yapılacak göletler, drenaj, toprak erozyonunu önleyici toprak ve su muhafaza edici tesisler, tarımsal yapılarla ilgili araştırma, etüt, plan, proje uygulama ve kontrol hizmetlerini yapmaya yetkilidirler" hükmü yer almış olup, bu hükümde 7472 sayılı Ziraat yüksek Mühendisliği Hakkında Kanuna aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, davacının iptalini istediği tarımsal yapılara ilişkin Yönetmeliğin 6/1 maddesine gelince; tarımsal yapılar üretim amacı ile kururlar ve tüm yapısal unsurları ile içerisinde gerçekleştirilen üretimin miktar ve kalitesi üzerine etkilidirler. Tarımsal üretimde materyal bitki, hayvan ya da herhangi bir tarımsal üründür. Bu bağlamda, tarımsal yapıların tasarımında öncelikle, kurulma amacı ve içerisinde yetiştirilecek canlı ya da ürünün özelliklerinin ve bu yetiştiricilik ile ilgili tarımsal faaliyetlerin çok iyi bilinmesi ve bu yapıların işletmedeki diğer yapı ve tesislerle olan ilişkilerinin göz önünde tutulması gerekmektedir.

Yukarıdaki açıklamalardan, tarımsal yapıların tasarımı uzmanlık gerektirdiğinden, davacı tarafın, tarımsal yapının türü ne olursa olsun,mimari tasarımlarının ve projelerinin mimarlar tarafından üstlenilmesinin yasal bir zorunluluk olduğu,ziraat mühendislerinin tarımsal yapıların sadece zirai uygulamalar yönüyle ilgili görev alabilecekleri yolundaki iddiası yerinde görülmemiştir.

Dava konusu Yönetmeliğin 6.maddesinin (s) bendinde yer alan "peyzaj ve çevre" düzenleme alanının iptali istemine gelince; Davacı tarafından, "peyzaj ve çevre" düzenleme alanının, ziraat mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya,kabule ve imzaya yetkili olduğu uzmanlıklar arasında sayıldığı, bu durumun mimarlık mesleğinin yetki alanını kısıtladığını ve mimarların bu alandaki bilimsel ve yasal haklarının ellerinden alınması sonucunu doğuracağı gerekçesiyle iptali talep edilmekte ise de, iptali talep edilen (s) bendinin yer aldığı 6. maddenin son fıkrasında "yukarıda (ı), (p), (s), (ş),(t), (u),(ü) bentlerinde sayılan uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için Oda tarafından birlikte veya ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebilir." hükmü yer aldığından, yönetmeliğin 6/s bendinde yer alan "peyzaj ve düzenleme konusu, davacı tarafın iddiasının aksine, ziraat mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili olduğu uzmanlık alanları arasında sayılmadığından, mimarlık mesleğinin yetki alanının kısıtlanması ve mimarların bu alandaki bilimsel ve yasal haklarının ellerinden alınması söz konusu değildir.

Açıklanan nedenlerle hukuki dayanaktan yoksun olan davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, 08.11.2005 tarih ve 25987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Değerlendirme Yönetmeliğinin, Ziraat mühendisliği uzmanlık alanları başlıklı 6. maddesinin (I) ve (s) bendleri ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 19. maddesinin hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali istemine ilişkindir.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasasının 2. maddesinin (a) bendinde; bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek, (b) bendinde ise; mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişimini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakım kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak, birliğin kuruluş amaçları arasında sayılmıştır.

Anılan Yasanın 5. maddesinde Birlik Yönetim Kurulunun oluşumu, 6. maddesinde Birlik Yönetim Kurulunun Görevleri düzenlenmiş, 19. maddesinde de; odaların bu Yasanın 2. maddesinde belirtilen amaç için Birlik Genel kurulunca kararlaştırılan işlerden yalnız odalarını ilgilendiren kısımlar ile görevli oldukları belirtilmiştir.

TMMOB Ana Yönetmeliğinin 24. maddesinin 2. bendinde de; oda tüzük, ana yönetmelik ve yönetmeliklerini yürürlükteki TMMOB Mevzuatına ve ilgili diğer kanuni düzenlemelere göre inceleyerek karara bağlamak Birliğin görev ve yetkileri arasında belirlenmiştir.

Ziraat mühendislerinin görev ve uzmanlık alanlarını belirten 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanunun 2. maddesinde, "mesleki uğraş ve uzmanlık alanları kapsamında olmak üzere araştırma, ıslah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makinaları, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootečni ve zirai ekonomi gibi bilimüm zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmak, lisans aldıkları veya uzmanlık yaptıkları alanlara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamak ve uygulamak, bütün bu alanlarda gerekli kontrol, muayene, ekspertiz, bilirkişilik yapmak, raporlar düzenlemek, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmak, özel kuruluş ve işletmeler kurmak ve idare etmek veya bunların sorumlu müdürlüğünün yapmak" hükmüne yer verilmiş, bu Yasanın 6. maddesi uyarınca yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün "Sulama, Drenaj ve Tarımsal Yapılar" başlıklı 19. maddesinde ise "Tarımsal yapılar ve sulama alanında öğrenim görmüş ziraat mühendisleri, sulama suyu ihtiyacı saniyede 500 litreye kadar olan sulama tesisleri, sulama suyu ve hayvan içme suyu sağlamak için yapılacak göletler ,toprak erozyonunu önleyici toprak ve su muhafaza edici tesisler, tarımsal yapılarla ilgili araştırma etüd, plan, proje uygulama ve kontrol hizmetlerini yapmaya yetkilidirler. " hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Genel Kurulunca kabul edilip Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren TMMOB Ziraat Mühendisleri Mesleki İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 6. maddesinin (i) ve (s) bendleri ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 19. maddesinin iptali istemiyle bakılmakla olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Tarımsal yapılar uzmanlık alanı, toprak ve su kaynaklarından optimum bir biçimde yararlanmayı, bu kaynakların korunması ve geliştirilmesi, üretimin çeşitli evrelerinde uygun çevre ortamının yaratılmasında gerekli olan tüm yapı ve tesislerin planlanması projelendirilmesi, yapımı ve tarımsal işletmelerin yapısal ve fiziksel yönden geliştirilmelerini amaçlayan ve uzun ömürlü önlemlerin alınmasıyla ilgili olduğundan ve tarımsal yapılarda materyal bitki, hayvan ya da herhangi bir tarımsal ürünün yine tarımsal metotlarla üretiminin gerçekleştirilmesi karşısında, bu yönüyle yönetmeliğin iptali istenilen 6. maddesinin (I) bendinde hukuka ve hizmet gereklerine aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan Yönetmeliğin iptali istenilen 6. maddesinin (s) bendinde yer olan " peyzaj ve çevre düzenleme" uzmanlık alanına ilişkin düzenlemenin iptali istemine gelince;

Doğa, planlama ve tasarım kavramlarını sistematik bir yapı içinde inceleyerek yaşanılabilir bir çevre yaratmayı amaçlayan peyzaj mimarlığı ile ziraat mühendisliği arasındaki ilk bağ yukarıda değinilen 7472 sayılı Yasanın 2. maddesinde "bahçe mimarisi" olarak kurulmuş ve bu Yasa uyarınca çıkarılan Tüzük'ün 23. maddesinde ise, "peyzaj mimarlığı alanında öğrenim görmüş ziraat mühendislerinin, kentsel planlama, kırsal rekreasyon, tarihi ve doğal koruma alanları, turistik alan, yeşil alan ve park, kırsal yerleşim planları gibi projeler kapsamında yer alan peyzaj projelerinin hazırlanması uygulanması ve kontrolü işlemlerini yapmaya yetkili olduğu belirtilmiştir.

Kaldı ki, 1933 yılında kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde "Süs Nebatları Şubesi " olarak ve daha sonra 1946 yılında kurulan Ankara Üniversitesi bünyesinde yer olan Ziraat Fakültesinde "Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü" adını alan ve en sonunda 1968 yılında "Peyzaj Mimarlığı" adını alan bölümden mezun olanlara peyzaj mimarı unvanı ve diploması verilmektedir.

Ayrıca, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6/s maddesi ile dayanağı Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 23. maddesi ile geçici 1. maddesinin iptali istemiyle Peyzaj Mimarları Odası tarafından Dairemize açılan davada; 26.03.2007 gün E:2005/4342. K:2007/1678 sayılı kararla davanın reddine karar verilmiştir.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin dava konusu edilen 6. maddesinin (I) ve (s) bendleri ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 19. maddesinde hukuka aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, uyuşmazlığın karara bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 450,00.YTL avukatlık ücretinin, davacıdan alınarak davada vekil aracılığıyla temsil edilen davalı Ziraat Mühendisleri Odası ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine verilmesine 27.11.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ayla ALKIVILCIM Üye Yeniay KAYA Üye Alaattin ÖĞÜŞ Üye Sıddık YILDIZ Üye Atıl ÜZELGÜN

EK-2

15 Ağustos 2009 CUMARTESİ Resmî Gazete Sayı : 27320

SU YAPILARI DENETİM HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, gerçek veya tüzel kişiler tarafından, yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın, deprem gibi doğal felaketlerden sonra meydana gelebilecek ülke kaynaklarının israfının önlenmesi, çevre ile uyumlu uygulama projelerinin ve yapım aşamasındaki teknik denetimlerinin yapılması ve bu denetimi yapacak firmalara verilecek izin belgeleri ile çalıştıracakları yetkili elemanların niteliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, gerçek veya tüzel kişiler tarafından tesis edilecek su yapılarının proje onayını, yapım aşamasındaki denetim iş ve işlemlerini ve bu işlemlerin yerine getirilmesi aşamasında denetim firmalarının görev ve sorumlulukları ile bu firmaların yetkilendirilmesini ve bu işlerde çalışacak denetim elemanlarının niteliklerinin belirlenmesini, yetki belgesi ile ilgili işlemlerin yapılmasını, yetkilendirilmiş firma ve bu firmalarda çalışan denetim elemanlarının görev ve sorumlulukları ile su yapıları denetim hizmet sözleşmesinin düzenlenmesi ve hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanununun 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlık,
  - b) Denetçi mühendis: Denetim mühendisini,
  - c) DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,
  - ç) EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
  - d) Kilit personel: Su yapılarının projelerinin etüd, planlama, teknik araştırma, proje yapımı, kontrolü, tasdiki ve denetim faaliyetlerinin herhangi birinde en az 10 yıl çalışmış, mesleki faaliyetleriyle ilgili suçlardan ve 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen suçlardan kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunmayan İnşaat mühendisi ile aynı görevlerde aynı süre çalışmış makine, elektrik (elektronik, elektrik-elektronik), jeoloji, harita ve çevre mühendislerinden herhangi birini,
  - e) Kontrol elemanı: Şantiye sahasında denetçi mühendislerin sevk ve idaresi altında su yapılarının inşaatını kontrol eden mühendisi,
  - f) Proje müellifi: Proje yapımı hizmetlerini iştigal konusu seçmiş, su yapıları projelerini hazırlayan gerçek veya tüzel kişiyi,
  - g) Su yapıları: Yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak yapılar ile bunların tamamlayıcı tesislerini,
  - ğ) Su yapıları denetim komisyonu (SYDK): DSİ bünyesinde oluşturulan yetkili denetim komisyonunu,
  - h) Tüzel kişi: Su yapıları yapmak üzere görevlendirilmiş, yetkilendirilmiş ve izin verilmiş merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş ve 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında EPDK'dan lisans almış elektrik üretim şirketlerini ve diğer şirketleri,
  - ı) Yardımcı kontrol elemanı: Kontrol elemanının sevk ve idaresi altında görev yapan tekniker ve teknisyenleri,
  - i) Yetkili denetim firması: Su yapılarının proje onayı, inşaat, elektrik ve elektromekanik tesislerin yapım ve montajının denetim hizmetleri için DSİ tarafından yetkilendirilen ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre sermaye şirketi olarak kurulmuş şirketler ile gerçek kişileri,
  - j) Yetkili denetim firması izin belgesi: DSİ tarafından yetkili denetim firmasına verilen izin belgesini,
  - k) Yüklenici: Su yapılarının yapımını üstlenen gerçek veya tüzel kişiyi,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Su Yapıları Denetim Hizmetlerinin Yürütülmesi

Genel Hükümler

MADDE 5 – (1) Su yapılarının denetim hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak;

- a) Yetkili denetim firması, DSİ'den almış olduğu izin belgesine istinaden proje onayı ve su yapılarının inşaa aşamasında gerekli denetim işlemlerini yapar.
- b) Yetkili denetim firması, SYDK'nın önerdiği sürede ve sayıda ihtiyaç duyulan branşlarda mühendis çalıştırmak zorundadır.
- c) Su yapılarının uygulama projesini yapan proje müellifi ile projeyi onaylayan, yapım aşamasındaki denetimini yapan yetkili denetim firması, aynı firma olamaz.
- ç) Su yapılarının inşasında, hazırlanacak olan teknik şartnamelerde DSİ teknik şartnameleri esas alınır ve gerektiğinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının teknik şartnameleri de kullanılır.
- d) Geçici ve kesin kabul işlemleri 4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliğine göre başka bir yetkili denetim firmasına yaptırılır. Bu takdirde bu firmanın ücretleri tüzel/gerçek kişi tarafından ödenir.
- e) Yetkili denetim firmasında görev alacak kilit personelin, taksirli suçlar hariç olmak üzere, ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, basit veya nitelikli zimmet, cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı suçları işlemediği; istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, kara para aklama, Devlet sırlarını açığa vurma veya vergi kaçakçılığı suçlarından dolayı kesinleşmiş mahkûmiyet kararlarının bulunmaması zorunludur.

Yetkili denetim firması izin belgesi alma şartları

MADDE 6 – (1) Yetkili denetim firması izin belgesi alabilmek için,

a) Şirketler;

- 1) Şirketin ödenmiş sermayesinin nama yazılı hisselerinin tamamının kilit personele ait olduğu ve yalnızca bu Yönetmelikte belirtilen denetim faaliyetlerinin işgal konusu olarak seçildiğini gösteren Ticaret Sicil Gazetesini,
- 2) Ticaret ve Sanayi Odası kayıt belgesinin kurumca onaylı örneği,
- 3) Şirket ortaklarının noter tasdikli imza sirkülerini,
- 4) Tüzel kişilikte yüzde on ve üzerinde pay sahibi olan gerçek kişi ortaklar ile kilit personelin adli sicil yazılı beyanı,

b) Gerçek kişiler;

- 1) Bu Yönetmelikte belirtilen denetim faaliyetlerinin işgal konusu olarak seçildiğini gösteren Ticaret Sicil Gazetesini,
  - 2) Ticaret ve Sanayi Odası kayıt belgesinin kurumca onaylı örneği,
  - 3) İmza sirkülerini,
  - 4) Kilit personeldeki şartları haiz mühendis olduğunu belirtir belgeleri,
  - 5) Kendisi dışındaki kilit personeli istihdam ettiğine dair belgeleri,
  - 6) Kilit personelin adli sicil yazılı beyanı ve başvuru dilekçelerini ekleyerek SYDK'ya müracaat etmek zorundadır.
- (2) SYDK, yapılan talepleri değerlendirerek sonucu yetkili denetim firmasına bildirir.
- (3) Yetkilendirilmiş olan firmalar, DSİ'nin internet sayfasında yayımlanır.
- (4) İş gerçekleştirilecek tüzel/gerçek kişi yayımlanmış denetim firmalarından birini yetkili denetim firması olarak SYDK'ya bildirir.
- (5) Bu belgelerden herhangi birinin gerçeğe aykırı düzenlendiğinin anlaşılması halinde; düzenleyenler ve bu tür belgeleri kullananlar hakkında suç duyurusunda bulunulur ve izin belgesi verilmiş ise iptal edilir.

Yetkili denetim firmasının görev ve sorumlulukları

MADDE 7 – (1) Yetkili denetim firması, aşağıda belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirir:

- a) Yetkili denetim firması, su yapılarının proje onayı, denetim hizmetleri ve bu görevlerle ilgili olarak bu Yönetmelikte belirtilen diğer görevleri yapar.
- b) Yetkili denetim firması, denetleyeceği tesisin ismini, tesisle ilgili bilgileri içeren denetim bilgi formunu ve tüzel/gerçek kişi ile yaptığı hizmet sözleşmesinin bir kopyasını imzalanma tarihinden itibaren onbeş gün içinde SYDK'ya göndermekle yükümlüdür.
- c) Projeler, yetkili denetim firmasının ilgili branşlardaki mühendisleri tarafından imzalandıktan sonra firma yetkilisince onaylanır. Yetkili denetim firması, onayladığı proje dosyasının bir takımını bir ay içinde bilgi için SYDK'ya göndermekle yükümlüdür.

- ç) Tüzel/gerçek kişi, onaylı projede değişikliğe gidilmesi teklifinde bulunduğu takdirde tadilat projesini yetkili denetim firmasına onaylatmak zorundadır.
- d) Yetkili denetim firması inşaat aşamasında, yapılacak olan yapıların, proje tanıtım dosyasına ve çevresel etki ve değerlendirme (ÇED) raporuna uygun olarak yapılmasını sağlar.
- e) Yetkili denetim firması, üç aylık dönemlerde faaliyet raporu düzenleyerek SYDK'ya sunar. Bu rapor içerisinde çalışanların sigorta ve primlerinin yatırıldığına dair belgeler de yer alır.
- f) Yetkili denetim firması, izin belgesini devredemez.
- g) Yetkili denetim firması, yapının projesine, fen ve sanat kaidelerine uygun olarak bitirildiğini belirten iş bitirme tutanağını düzenler ve bilgi için SYDK'ya gönderir.
- ğ) Geçici kabulün yapılabilmesi için yetkili denetim firması tarafından nihai denetim raporu hazırlanarak SYDK'nın onayına sunulur.
- h) Geçici kabulü yapılamayan tesisin işletmeye açılması mümkün olmayıp bu konuda doğacak her türlü sorumluluk tüzel/gerçek kişi ile yetkili denetim firmasına aittir.
- ı) Denetim işlemleri 5/9/1979 tarihli ve 16745 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kontrol Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde tespit edilecek sayı ve nitelikteki kontrol teşkilatına tekabül eden yeterli denetim elemanları tarafından yapılacaktır. Denetim elemanlarının sayı ve nitelikleri iş programına uygun olarak SYDK'ya bildirir.
- i) Yetkili denetim firması, çalıştıracağı denetim mühendislerinin niteliklerini belirten belgeleri SYDK'ya sunar.
- j) Su yapılarının tüm inşaat ve montaj işleri, yetkili denetim firmasının gözetim ve denetiminde yapılır.
- k) Su yapılarının inşaatı süresince teknik şartnamelere göre yapılması gerekli muayene ve deneyler, bedeli tüzel/gerçek kişi tarafından ödenmek üzere, yetkili denetim firması tarafından standartlara uygun olarak yeterli donanımına sahip laboratuvarlarda yaptırılır. Bu raporun sonuçları periyodik faaliyet raporlarına işlenir. Yetkili denetim firması bu raporları inceleyerek imalatın ve malzemenin uygunluğuna karar verir.
- l) Yetkili denetim firmasının ihtarına rağmen onaylı projesine ve mevzuata aykırı iş yapılması halinde bu durumun düzeltilmesi için tüzel/gerçek kişiye yazılı olarak 30 gün süre verilir. Verilen süre zarfında bildirilen uygunsuzlukların giderilmemesi halinde takip eden üç iş günü içinde bu durum SYDK'ya bildirilir. SYDK konuyu en geç otuz gün içerisinde inceleyerek sonuçlandırır, gerektiği takdirde inşaat çalışmasını durdurabilir.
- m) Yetkili denetim firması, denetleme raporlarını üçer aylık süreler için tanzim eder ve denetleme raporlarını tüzel/gerçek kişi veya yükleniciler ile SYDK'ya göndermekle yükümlüdür.
- n) Yetkili denetim firması, denetleme raporlarına, izin belgesini, raporu tanzim eden mühendislerin ad ve soyadlarını, branşlarını, oda veya diploma numaralarını belirten belgeleri ekler. Bu raporlar firma yetkilisi tarafından onaylanır.
- o) Yetkili denetim firması, personel kadrosunda oluşacak herhangi bir değişikliğe dair bilgi ve belgeleri en geç otuz gün içinde onaylanmak üzere SYDK'ya bildirmek zorundadır.
- ö) SYDK tarafından istenebilecek ek belgeler, talimatlandırılması halinde istenilen süre ve düzende gönderilmek zorundadır.
- p) Herhangi bir şekilde yetkili denetim firmasının faaliyetlerinin sona ermesi halinde yeni denetim firmasının işe başlamasına kadar inşaat faaliyetleri durdurulur.
- r) Yetkili denetim firması, yapım işlerinde kullanılacak malzemelerin; teknik şartnamelere, standartlara uygun olmadığını belirlediğinde, bunların imalatta kullanılmasına izin vermez, bu durumda işi kısmen veya tamamen durdurabilir ve durumu bir rapor ile SYDK'ya bildirir.
- s) Yetkili denetim firması, inşaat alanında işçi sağlığı ve iş güvenliği ile çevre sağlığı ve güvenliğinin korunması için gereken tedbirlerin alınıp alınmadığını kontrol eder. Eksikliklerin tespit edilmesi durumunda, tüzel/gerçek kişiye bu eksiklikleri gidermesini bildirir.
- ş) Yetkili denetim firması, istihdam ettiği denetim elemanlarının yüklenilen işin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahip olmalarını sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük kapsamında, denetim elemanlarının meslek içi eğitimlere katılmaları da sağlanır.
- t) Yetkili denetim firması, her yılın sonu itibari ile tüzel/gerçek kişi adına şantiye şefiyle birlikte yapının fiziki durumunu belirleyen yılsonu tespit tutanağını tanzim ederek bir suretini SYDK'ya gönderir.
- u) Görevi nedeniyle hakkında mahkûmiyet kararı kesinleşen denetim mühendisleri, kararın kesinleşme tarihinden itibaren 5 yıl süreyle başka bir yetkili denetim firmasında görev alamaz.

(2) Birinci fıkrada belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirmeyen yetkili denetim firmalarının izin belgeleri iptal edilir.

Denetçi mühendis, kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanı ile ilgili hususlar

MADDE 8 – (1) Denetim elemanları görevlerini Kontrol Yönetmeliği esaslarına göre yerine getirir. Ayrıca denetçi mühendis olarak görev yapabilmek için mesleğinde toplam on yıl ve bu sürenin en az beş yılını su yapılarının etüt, planlama çalışmaları, proje yapımı, kontrolü ve tasdiki ile inşaat aşamasında denetim faaliyetlerinin en az birinde çalışmış olması zorunludur.

(2) Denetçi mühendis, kontrol elemanı veya yardımcı kontrol elemanının, denetim sorumluluğunu üstleneceğine

ilişkin taahhütnameyi yetkili denetim firmasına verir.

(3) Kendi adına veya hizmet akdiyle çalışan ve denetçi mühendis olarak görev alacak mühendislerin meslek deneyimleri ve çalışma süreleri; ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kuruluşlarının onaylanan belge ile doğrulanır.

(4) Denetçi mühendis, sorumluluğu altındaki işler için aynı işte görevli kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanlarını uygun şekilde görevlendirmek, sevk ve idare etmekle yükümlüdür.

(5) Yetkili denetim firmasındaki denetçi mühendis, kontrol ve yardımcı kontrol elemanları diğer mesleki ve inşaat işleriyle ilgili ticari faaliyette bulunamaz.

(6) Kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanı, görevlendirildikleri yapılarda denetçi mühendisin vereceği görevi yerine getirir ve sorumluluğu altında bulunan işlerden denetçi mühendisler ve bu elemanlar sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Su Yapıları Denetim Komisyonunun Oluşumu ile Çalışma Usul ve Esasları

Su yapıları denetim komisyonu (SYDK)

MADDE 9 – (1) DSİ Genel Müdürü tarafından görevlendirilen bir başkan, altı asil ve altı yedek üyeden oluşan SYDK oluşturulur. İhtiyaç duyulması halinde SYDK'nın teklifi ile DSİ Genel Müdürü tarafından alt komisyonlar oluşturulabilir. Bu alt komisyonların görev ve yetkileri SYDK tarafından hazırlanan ve DSİ Genel Müdürü tarafından onaylanan alt düzenleyici işlemler ile belirlenir.

(2) SYDK, su yapılarının inşaatı aşamasında faaliyet gösterecek yetkili denetim firmalarına izin verir, faaliyetlerini denetler ve bu firmalar ile tüzel/gerçek kişiler veya yüklenici tarafından yapılan şikâyetleri inceler.

a) SYDK, yetkili denetim firmalarına Genel Müdür onayı ile izin belgesi verir, faaliyetlerini denetler, yapılan müracaatları inceler ve mevzuat çerçevesinde görüşünü bildirir, geçici ve kesin kabul tutanaklarını onaylar.

b) SYDK, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Kararlar salt çoğunluk ile alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır. Kararlarda çekimser oy kullanılamaz.

c) SYDK ihtilaflı konuları, şikâyetler ile gerekli gördüğü durumlarda yetkili denetim firmalarının denetim faaliyetlerini mahallinde inceler. Gerekli gördüğü takdirde her türlü incelemeyi yaptırır.

ç) Mevzuata göre denetim görevini yerine getirmeyen yetkili denetim firmaları yazılı olarak SYDK tarafından uyarılır. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen denetim firmalarının izin belgesi SYDK'nın teklifi ve Genel Müdür onayı ile iptal edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Su Yapıları Denetimi Hizmet Sözleşmesi ile İlgili Esaslar

Su yapıları denetimi hizmet sözleşmesi

MADDE 10 – (1) Su yapıları denetimi hizmet sözleşmesi, tüzel/gerçek kişi ile yetkili denetim firması arasında yapılır. Su yapıları denetimi hizmet sözleşmesinde aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Taraflarca imzalanan sözleşme imza tarihinden sonraki bir ay içerisinde bilgi için SYDK'ya sunulur.

b) Su yapıları denetimi hizmet sözleşmesi fesih veya tasfiye ile sonlandırıldığında, durum üç gün içerisinde SYDK'ya bildirilir.

c) Su yapıları denetim sorumluluğunu üstlenen denetim firmasının sunduğu hizmeti bırakması halinde yürütülen su yapıları denetiminde, su yapıları denetim sorumluluğunu üstlenen yetkili yeni denetim firması ile görevi bırakan yetkili denetim firması/firmaları sorumludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Devam eden işler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında devam eden ve SYDK tarafından belirlenen işler, bu Yönetmeliğin yayımlanmasından dört ay sonra bu Yönetmelik hükümlerine tabi olur.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini DSİ Genel Müdürü yürütür.

Sunulmak Üzere

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası-Karanfil Sk.No:28/12 Kızılay/ANKARA

VEKİLİ: Av.Zühal Sirkecioğlu Dönmez

DAVALI: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

KONU : 15.08.2009 tarih 27320 Sayılı RG'de yayınlanan " Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği"nin 1., 2., 3. maddelerinin ve 4.maddesinin 1.fıkrasının (d) bendinin İptali ile Yürütmenin Durdurulması talepleridir.

AÇIKLAMALAR: 1) Dava konusu Yönetmelik, gerçek veya tüzel kişiler tarafından, yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın, deprem gibi doğal felaketlerden sonra meydana gelebilecek ülke kaynaklarının israfının önlenmesi, çevre ile uyumlu uygulama projelerinin ve yapım aşamasındaki teknik denetimlerinin yapılması ve bu denetimi yapacak firmalara verilecek izin belgeleri ile çalıştıracakları yetkili elemanların niteliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla çıkarılmış olup, gerçek veya tüzel kişiler tarafından tesis edilecek su yapılarının proje onayını, yapım aşamasındaki denetim iş ve işlemlerini ve bu işlemlerin yerine getirilmesi aşamasında denetim firmalarının görev ve sorumlulukları ile bu firmaların yetkilendirilmesini ve bu işlerde çalışacak denetim elemanlarının niteliklerinin belirlenmesini, yetki belgesi ile ilgili işlemlerin yapılmasını, yetkilendirilmiş firma ve bu firmalarda çalışan denetim elemanlarının görev ve sorumlulukları ile su yapıları denetim hizmet sözleşmesinin düzenlenmesi ve hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin hususları kapsamaktadır.

Böylece Yönetmelik, DSİ Genel Müdürlüğü'nün kendisinin yapması gereken denetim hizmetlerini özel sektöre devretmesi amacını taşımaktadır. Bu bir taşeronlaştırma uygulaması olup, hem dayanağı Kanuna hem de Kamu Yararına aykırıdır.

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan dava konusu Yönetmelik ile Ziraat Mühendislerinin bir kısım yetkileri ellerinden alınmak istenmektedir. Aslında bu Yönetmeliğin yayınlanma gerekçesi de budur. Son birkaç yıldır su yapıları ile ilgili proje ve ihalelerde davalı İdarece ziraat mühendisleri anahtar personel olmaktan çıkarılmıştır. Davalı İdare ile yapılan yazışmalarda, konusu sulama ve drenaj olan ihalelerde, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğü'nün 19.maddesine göre yetkili ziraat mühendislerine anahtar personel olarak yer verilmesi istenmiş, ancak Kurum çıkardığı bu Yönetmelik ile ziraat mühendislerini tamamen devre dışı bırakma yolunu seçmiştir. Oysa üst hukuk normlarına aykırı bu yönetmelik ile bunu gerçekleştirmesi mümkün değildir.

İPTAL NEDENLERİ: 1) Müvekkil Oda, kaynağını Anayasadan alan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olup, üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile doğrudan ilgilenmekle yükümlüdür.

7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun, Ziraat Yüksek Mühendislerinin mesleki iştigal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere araştırma, ıslah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makineleri, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootekni, zirai ekonomi gibi bilimlerin zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya, lisans aldıkları veya ihtisas yaptıkları sahalara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye,bütün bu sahalarda gerekli kontrol, muayane, ekspertiz, ehlivukuf işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müessese ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye veya bunların mesul müdürlüğünü ifaya salahiyetli olduklarını düzenlemiştir.

Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzükte de Ziraat Mühendislerinin çalışma Alanları, Görev ve Yetkileri gösterilmiş olup, Sulama, Drenaj ve Tarımsal Yapılar başlıklı 19.maddesi hükmü şöyledir: **Tarımsal yapılar ve sulama alanında öğrenim görmüş ziraat mühendisleri, sulama suyu ihtiyacı saniyede 500 litreye kadar olan sulama tesisleri, sulama suyu ve hayvan içmesuyu sağlamak için yapılacak göletler, drenaj, toprak erzyonunu önleyici toprak ve su muhafaza edici tesisler, tarımsal yapılarla ilgili araştırma, etüd, plan, proje uygulama ve kontrol hizmetlerini yapmaya yetkilidirler.**

Sulama tesislerinde, suyun tarımda kullanılmasıyla ilgili arazi tesviyesi, tarla başı kanalları, tarla grup yolları, tarla içi sulama ve drenaj tesisleri, arazi ıslahı, toplulaştırması, dağıtımı ve benzeri toprak ve su kullanımını geliştirme projeleri, toprak su bitki ilişkileri etüdleri, fizibilite, planlama, projelendirme uygulama ve kontrolünde tarımsal yapılar ve sulama alanında öğretim görmüş ziraat mühendisleri çalıştırılır.

Ziraat fakültelerinde tarımsal yapılar ve sulama konusundaki öğrenimini kültür teknik,toprak ve tarım makineleri bölümlerinde görmüş olan ziraat mühendisleri de yukarıda sayılan hizmetleri yapmaya yetkilidirler.

Görüldüğü gibi Tüzük, bu alanda uzman ziraat mühendislerinin görev yapabileceğini düzenlemiştir.

06.04.2005 Tarih, 25778 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6.maddesine göre de; **Üyelerin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmi ve özel kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, müvekkil ODA'nın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.** Bu bağlamda müvekkil ODA dava konusu işlemden olumsuz etkilenen üyesi Ziraat Mühendislerinin menfaatlerini korumak için işbu davayı açmış bulunmaktadır.

2) Yönetmeliğin Amaç, Kapsam ve Dayanak Maddelerini düzenleyen 1., 2. ve 3.maddeleri iptal edilmelidir. Yönetmeliğin Amaç ve Kapsam maddelerinden, bu Yönetmeliğin çıkarılma nedeninin DSİ Genel Müdürlüğü'nün kendisinin yapması gereken denetim hizmetlerini özel sektöre devretme amacı olduğu anlaşılmaktadır. Bu bir taşeronlaştırma uygulamasıdır ve Yönetmeliğin dayanağını oluşturan Kanuna aykırıdır. Yönetmeliğin Dayanak Maddesi olan 3.maddede; Yönetmelik, 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanunun 2.maddesine dayanılarak hazırlanmıştır, denilmektedir. Dayanak Kanunun 2.maddesinde ise özelleştirme yapılabileceğine dair açık bir hüküm yoktur. Oysa Anayasanın 47.maddesine göre devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzelkişilere yaptırabileceği veya devredileceği kanunla belirlenir. Dayanak Kanunun 2.maddesinde su yapılarının gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılabileceğine dair bir hüküm bulunmadığı gibi bu yapıların proje onayını, yapım aşamasındaki denetim iş ve işlemlerinin özel denetim firmaları tarafından yapılabileceğine dair bir hüküm de yoktur. Kanunun 2.maddesinin (b) bendinde yer alan Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını veya aksamını gösterir harita ve planları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrasını yaptırmak; hükümden anlaşılması gereken sulama tesislerinin DSİ tarafından kurulacağı, kadastrasının ve haritasının ise yaptırılacağıdır. Elbette ki tüm bu işlerin denetimi konusunda yetkili olan kuruluş DSİ'dir.

Örneğin 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile 3194 Sayılı Kanunda gösterilen bazı yapıların denetimi işi özelleştirilmiş ve Yapı Denetim Kuruluşları oluşturulmuştur. Dava konusu Yönetmeliğin dayanağı olan Kanunda ise böyle bir açık yetki veren düzenleme yoktur. Özelleştirme uygulamasının yönetmelikle getirilmesi ise tamamen Anayasaya aykırıdır. Bu nedenle ve özelleştirme uygulamasının kamu yararına aykırı olması nedeniyle Yönetmeliğin Amaç, Kapsam ve Dayanak Maddeleri Anayasa ve Kanuna aykırıdır, iptali gerekir. Bu maddelerin iptali halinde Yönetmeliğin uygulanması mümkün olmayacağından yönetmeliğin tümünün iptali gerekir.

3) Yönetmeliğin 4.maddesinin 1.fıkrasının (d) bendi iptal edilmelidir. Hükümde, su yapılarının projelerinin etüd, planlama, teknik araştırma, proje yapımı, kontrolü, tasdiki ve denetim faaliyetlerinin herhangi birinde çalışmış İnşaat mühendisi, makine, elektrik (elektronik, elektrik-elektronik), jeoloji, harita ve çevre mühendislerinden herhangi birinin Kilit Personel olabileceği belirtilmektedir. Yönetmeliğin 4.maddesinin (g) fıkrasında tanımlanmış olan Su yapıları, ziraat mühendislerinin yetki alanındaki yapıları da kapsamaktadır. "Yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak yapılar ile bunların tamamlayıcı tesisleri" tanımına, Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğün 19.maddesinde gösterilmiş olan ziraat mühendislerinin yetkisindeki sulama, drenaj ve sulama ile ilgili tarımsal yapılar da girmektedir. Bu yapıların tamamında ziraat mühendisliği mesleğine ihtiyaç vardır ve aslında davalı İdarede uzun yıllardır ziraat mühendisleri su yapılarının projelendirilmesinde görev almış ve halen almaktadırlar.

Yönetmeliğin amacı "yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın, deprem gibi doğal felaketlerden sonra meydana gelebilecek ülke kaynaklarının israfının önlenmesi" olarak tanımlanmıştır. Dayanağı olan, 6200 Sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat Ve Vazifeleri Hakkında Kanunda hangi işi hangi mühendisliklerin yapacağına dair bir ayırım bulunmamakla birlikte, teşkilat şemasında bulunan Tarım Müşavirliğinin görevleri "Umum Müdürlüğün tarım ve toprak ile ilgili konularda soracağı mevzuları inceleyip teknik mütalaasını bildirmek, sulama bölgelerinde tarımı geliştirmeye matuf teklifler yapmak" olarak gösterilmiştir. Gene, su yapıları tanımına **Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğün 19.maddesinde yer alan "sulama tesisleri, sulama suyu ve hayvan içmesuyu sağlamak için yapılacak göletler, drenaj, toprak erezyonunu önleyici toprak ve su muhafaza edici tesisler"** de girmektedir. Dolayısıyla Yönetmelik ile Tüzüğün ilgili maddesi ihlal edilmiştir.

Su Yapılarının projelerinin etüd, planlama, teknik araştırma, proje yapımı, kontrolü, tasdiki ve denetim faaliyetlerinin inşaat, makine, elektrik, jeoloji, harita ve çevre mühendislerinin faaliyet alanına girdiği, ziraat mühendisliğinin faaliyet alanına girmediği gibi bir yorumla yola çıkıldığı anlaşılmaktadır ki bu yorumun dayanağı hem mevzuatta hem de uygulamada yoktur.

4) Kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırı olan ve telafisi imkansız zararların ortaya çıkması muhtemel bu hükmün yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmesini talep etmekteyiz. Bütün teknik imkânları kullanarak toprak ve su kaynaklarını muhafaza etmekteyiz. Toprak ve su, tarımın esas unsurlarıdır. Sulama tesisleri, sulama suyu ve

hayvan içme suyu sağlamak için yapılacak göletler, drenaj, toprak erezyonunu önleyici toprak ve su muhafaza edici tesislerin yapımının ziraat mühendisleri tarafından gerçekleştirilmesi gerekir. Maddede sayılan meslek gruplarının hiçbirisi bu tesislerin yapımında bilgi sahibi olamaz. Çoraklaşan toprağı ıslah etmek, drenajını sağlamak, kirlenen toprağı temizlemek, toprağı oluştugu yerde tutmak, suyu da toprağı eristiğı noktada yarayışlı duruma geçirmek, fazla suyun süzülmesi için gerekli yapıları planlamak ziraat mühendislerinin bileceğı ve yapacağı işlerdir. Çünkü su yapıları herhangi bir betonarme yapı değildir. Bu nedenle de yalnızca inşaat mühendisinin veya jeoloji, harita, çevre makine, elektrik mühendisinin işi olamaz.

Bu çerçevede, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliğı Hakkında Kanun'un 2 inci maddesi ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğü'nün 19 uncu maddesine açıkça aykırı olan ve ilgili bölümden mezun ziraat mühendislerinin özlük hakları kullanımına engel olmak yanında kamu su yatırımlarının uzman olmayan kişilerce yapılması suretiyle yurttaşın can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürecek, kamu yararına aykırı iş ve işlemlerin doğmasına neden olacak Yönetmelik hükmünün öncelikle yürütmesinin durdurulması talep edilmektedir.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., 6968 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Dava konusu Yönetmelik ve diğer Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM: Açıklanan ve Yüksek Mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 1., 2., 3. maddelerinin ve 4.maddesinin 1.fikrasının (d) bendinin **İptali ve Yürütmenin Durdurulmasına**, yargılamanın duruşmalı yapılmasına, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

Av.Zühal DÖNMEZ

Davacı Vekili

**SU YAPILARI DENETİM HİZMETLERİ
UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ**

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ, 15/8/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliğinin uygulanmasına açıklık getirilmesi ve bu hususlarda ilgililerce uyulması gerekli usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Tebliğin kapsamına giren su yapılarına ilişkin hususlar

MADDE 2 – (1) DSİ ile Su Kullanım Hakkı ve İşletme Esaslarına İlişkin Anlaşma imzalayarak EPDK'dan lisans almış şirketlerin inşa etmekte olduğu/edeceği, (2) DSİ tarafından kamu kurum ve kuruluşları dışında su tahsisi yapılan, (3) Su yapıları yapmak üzere görevlendirilmiş, yetkilendirilmiş ve izin verilmiş merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının inşa etmekte olduğu/edeceği, Su yapıları için bu tebliğ geçerlidir.

(4) Üçüncü fıkradaki kurum ve kuruluşlar, ilgili mevzuatlarını, kontrollük teşkilatlarını yönetmelik ve bu tebliğ çerçevesinde değerlendirmeleri ve talep etmeleri halinde denetim hizmetleri bu kapsamda olacaktır.

Yatırımcı

MADDE 3 – (1) Su yapıları yapmak üzere görevlendirilmiş, yetkilendirilmiş ve izin verilmiş; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, mahalli idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş sermaye şirketleri, 20/2/2001 tarih ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında EPDK'dan lisans almış elektrik üretim şirketleri ve gerçek kişilerdir.

Denetim elemanı

MADDE 4 – (1) Su yapılarının denetim hizmetlerinde görev alan denetçi mühendis, kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanıdır.

Su yapısı

MADDE 5 – (1) Yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak yapılar ile bunların tamamlayıcı tesisleridir. Bu tesisler; taşkın suları ve sellere karşı koruyucu tesisler, sulama-drenaj tesisleri, hidroelektrik enerji tesisleri, arıtma tesisleri, içmesuyu ve kanalizasyon tesisleri ile bunların yardımcı tesisleridir (baraj, gölet, regülatör, su alma yapıları, iletim kanalı, tünel, yükleme havuzu, cebri boru, hidroelektrik santral, sanat yapıları, pompa istasyonu, ulaşım yolları, yeraltısuyu kuyuları vb).

Yetkili denetim firması izin belgesi verilmesi

MADDE 6 – (1) Su Yapıları Denetim Firması (SYDF) sermaye şirketi veya gerçek kişiden oluşur. Şirketler ve gerçek kişiler yetkili denetim firması izin belgesi alabilmek için, aşağıdaki belgeleri tamamlayarak DSİ bünyesinde oluşturulan Su Yapıları Denetim Komisyonu (SYDK)'na bir dilekçe ile başvurur.

a) Başvuru sahibi sermaye şirketi ise;

- 1) Faaliyet sahasıyla ilgili yalnızca "Firma amacı; yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın, deprem gibi doğal felaketlerden sonra meydana gelebilecek ülke kaynaklarının israfının önlenmesi, çevre ile uyumlu projelerin onayı ve yapımı aşamasındaki teknik denetimlerini yapmaktır." ifadesinin olduğunu ve şirketin ödenmiş sermayesinin varsa nama yazılı hisselerinin tamamının kilit personele ait olduğunu gösteren Ticaret Sicil Gazetesi,
- 2) Ticaret ve/veya Sanayi Odası kayıt belgesinin onaylı örneği,
- 3) Şirket ortaklarının ve temsile yetkililerinin noter tasdikli imza sirküleri,
- 4) Tüzel kişilikte %10 (yüzde on) ve üzerinde pay sahibi olan gerçek kişi ortaklar ile kilit personelin EK-1'e uygun adli sicil yazılı beyanı,
- 5) Kilit personel sertifikaları,
- 6) Şirket bünyesinde kilit personel özelliklerini haiz en az iki mühendis istihdam edilecektir. Bunlardan, biri inşaat mühendisi olmak üzere diğeri makine, elektrik (elektrik, elektronik, elektrik-elektronik), jeoloji, harita ve çevre mühendislerinden herhangi biri olacaktır.

b) Başvuru sahibi gerçek kişi ise;

- 1) Faaliyet sahasıyla ilgili yalnızca "Firma amacı; yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın, deprem gibi doğal felaketlerden sonra meydana gelebilecek ülke kaynaklarının israfının önlenmesi, çevre ile uyumlu projelerin onayı ve yapımı aşamasındaki teknik denetimlerini yapmaktır." ifadesinin olduğunu gösteren Ticaret Sicil Gazetesi,
  - 2) Ticaret ve/veya Sanayi Odası kayıt belgesinin onaylı örneği,
  - 3) Noter tasdikli imza sirküleri,
  - 4) Gerçek kişi ve istihdam edilen kilit personelin, kilit personel sertifikaları,
- (2) SYDK, sunulan bu belgeleri başvuru sırasına göre değerlendirir, uygun bulunan firmalar <http://www.dsi.gov.tr/sydk/ydf.htm> adresinde ilan eder ve EK-3'e uygun "Su Yapıları Yetkili Denetim Firması İzin Belgesi" düzenler ve

firmaya verir. Uygun bulunmayan hususları yazılı olarak firmaya bildirir.

(3) SYDF, izin belgesini başka bir firmaya devredemez.

(4) SYDF ile Yüklenici ve/veya Yatırımcı firmalar arasında denetlenen iş kapsamında ortaklık ilişkisi bulunamaz.

Yetkili denetim firması izin belgesinin iptali

MADDE 7 – (1) SYDK, SYDF'yi aşağıda belirtilen durumlarda yazılı olarak uyarır:

a) Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliğinde ve bu tebliğde açıklanan görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi halinde,

b) Başvuru belgelerinden herhangi birinin gerçeğe aykırı düzenlendiğinin anlaşılması halinde,

c) SYDF'nin, denetçi mühendisini (proje denetçisi hariç) uhdesinde bulunan ve bu tebliğin 13 üncü maddesinin 6 ncı fıkrasında izah edilen şartlara aykırı olarak 3 (üç)'den fazla işte çalıştırdığının, başka bir denetim firmasında çalışan denetim elemanlarını kendi bünyesinde çalıştırdığının, kontrol ve yardımcı kontrol elemanını uhdesindeki birden fazla işte çalıştırdığının tespiti halinde süre verilerek yapılan uyarıya rağmen yükümlülüklerini yerine getirmeyen SYDF'nin izin belgesi, SYDK'nın teklifi ve DSİ Genel Müdürünün onayı ile iptal edilir.

(2) İzin belgesi iptal edilen SYDF, 2 (iki) yıl süreyle yeni izin belgesi başvurusunda bulunamaz. Kusurlu kilit personel de yeni bir SYDF'de 2 (iki) yıl süreyle görev alamaz.

Yetkili denetim firmasının görev ve sorumlulukları

MADDE 8 – (1) SYDF'nin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

(1) Denetleyeceği tesisin ismini, tesisle ilgili bilgileri içeren bir "Proje Bilgi Formu"nu EK-4'e uygun olarak doldurur ve yatırımcı ile yaptığı EK-6'ya uygun hizmet sözleşmesinin bir kopyasını imzalanma tarihinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde SYDK'ya gönderir.

(2) Denetleyeceği her işle ilgili olarak; izin belgesini, kilit personel sertifikasını, varsa denetçi mühendis sertifikasını, sertifikası yoksa denetçi mühendisin sertifikalandırılması için Madde 13'de istenilen belgeleri, kontrol ve yardımcı kontrol elemanları için Madde 14'ün ikinci fıkrasında belirtilen belgeleri başvuru dosyasına ekler.

(3) Personel kadrosunda oluşacak herhangi bir değişikliğe dair bilgi ve belgeleri en geç 30 (otuz) gün içerisinde onaylanmak üzere SYDK'ya bildirir.

(4) SYDK'ca gerektiğinde istenebilecek ilave belgeleri, istenilen süre ve düzende SYDK'ya gönderir.

(5) Projeler ve raporlar, SYDF'nin ilgili branşlardaki denetçi mühendisleri tarafından imzalandıktan sonra SYDF yetkilisi kilit yatırımcı veya yüklenicilerle SYDK'ya gönderir. Onayladığı proje dosyasının bir takımını ve EK-8'e uygun "Proje Onay Listesi"ni 30 (otuz) gün içerisinde yazılı ve elektronik ortamda bilgi için SYDK'ya gönderir.

(6) Onaylı projede değişikliğe gidilmesi halinde revize edilen projeyi inceleyerek onaylar. Onaylı revize projeye ait bilgi ve proje bölümlerini bilgi için SYDK'ya gönderir.

(7) Su yapısının; proje tanım dosyasına, çevresel etki değerlendirme (ÇED) raporuna ve çevre mevzuatına uygun olarak yapılmasını sağlar.

(8) Üçer aylık dönemlerde faaliyet raporunu EK-11'e göre düzenler. Kilit personel tarafından onaylanan faaliyet raporlarını yatırımcı veya yüklenicilerle SYDK'ya gönderir. Bu rapora EK-10'a uygun seviye tespit tutanağını da ekler. Bu rapor içerisinde çalışanların sigorta ve primlerinin yatırıldığına dair belgeler de yer alır. İşin niteliğine göre SYDK'ca denetleme rapor periyodu değiştirilebilir.

(9) Geçici kabulün yapılabilmesi için hazırladığı nihai denetim raporunu SYDK'ya sunar.

(10) İstihdam ettiği denetim elemanlarının işin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahip olmalarını sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük kapsamında, denetim elemanlarının meslek içi eğitimlere katılmalarını sağlar.

(11) Kilit personel ve denetim elemanlarının görevlerini Yönetmelik ve ilgili mevzuat çerçevesinde yerine getirmeleri için gereken her türlü tedbiri alır. Denetim hizmetini yürüten personelin etkin biçimde görev yapmalarını sağlayacak tedbirlerin alınmaması durumunda, ortaya çıkan kusurlardan SYDF ve denetim elemanları birlikte sorumludur.

(12) Yatırımcı tarafından sunulan teknik şartnameleri DSİ kriterlerine, ilgili mevzuat ve standartlara uygunluğu açısından inceler, tespit ettiği uygunsuzlukları yatırımcıya bildirerek düzeltilmesini sağlar. İhtilaf halinde durumu SYDK'ya bildirir.

(13) Yatırımcı tarafından hazırlatılan su yapıları projelerini; inşaat projeleri ile jeolojik-jeoteknik projelerinde EK-7'de verilen DSİ proje teknik şartnamelerine, elektromekanik, hidromekanik ve elektrik projelerinde ise yatırımcı ile yüklenici arasındaki sözleşme eki DSİ kriterlerine uygun hazırlanmış teknik şartnamelere, ilgili mevzuat ve standartlara uygunluğunu inceleyerek onaylar. EK-7 ve EK-9'da listesi yer alan DSİ şartnamelerinde hüküm bulunmayan veya tarif edilmeyen hususlarda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının şartnameleri kullanılır.

(14) Su yapısı projelerini, tasarımlarını ve bunlarla ilgili dokümanları inceler. Uygun görmesi halinde onaylar. Aksi halde gerekçelerini bildirmek suretiyle projeleri iade eder.

(15) Su yapısının tüm inşaat, montaj vb. denetim kapsamındaki işlerin denetimini 5/9/1979 tarihli ve 16745 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde SYDK tarafından projenin kapsamına göre uygun görülecek sayı ve nitelikte denetim elemanlarına yaptırır.

(16) Su yapılarının inşası süresince gerekli muayene ve deneyleri standartlara uygun olarak yeterli donanımına sahip ve bu deneyler kapsamında TS EN ISO/IEC 17025 standardına göre en az bir deneyi akredite olmuş laboratuvarlarda gerçekleştirir. Bu deney raporlarını inceleyerek imalatın ve malzemenin uygunluğuna karar verir. Bu deney raporunun sonuçlarını periyodik faaliyet raporlarına işler. Bu raporları inceleyerek imalatın ve malzemenin uygunluğuna karar verir. Bu deney raporunun sonuçlarını periyodik faaliyet raporlarına işler. Deneylerde kullanılan

cihazlar, TS EN ISO/IEC 17025 standardına göre akredite olmuş kalibrasyon laboratuvarlarından kalibrasyon sertifikalı olmalı ve cihazların kalibrasyonları standartlarda öngörülen periyotta düzenli olarak yaptırılmış olmalıdır.

(17) Su yapısı fiziksel gerçekleşmesi %20, %40, %60 ve %80 seviyelerine geldiğinde, denetim hizmet bedelinin ödemesine esas olmak üzere EK-10'a uygun seviye tespit tutanağı düzenler. Düzenlenen bu tutanakları kanıtlayıcı belgeler ile birlikte 5 (beş) gün içerisinde SYDK'ya gönderir.

(18) Mevzuata aykırı iş yapılması ve onaylı projesine uygun olmayan imalatların SYDF'nin ihtarına rağmen devam etmesi halinde, bu durumu düzeltmesi için yatırımcıya yazılı olarak en fazla 30 (otuz) gün süre verir. Verilen süre zarfında bildirilen uygunsuzlukların giderilmemesi halinde takip eden 3 (üç) iş günü içerisinde bu durumu SYDK'ya bildirir.

(19) İnşaat alanında iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için yürürlükteki mevzuata uygun olarak gereken tedbirlerin alınıp alınmadığını kontrol eder. Eksiklikler tespit etmesi durumunda, yatırımcıdan bu eksiklikleri gidermesini ister.

(20) Her yılın sonu itibari ile yatırımcı adına şantiye şefiyle birlikte yapının fiziki durumunu belirleyen yıl sonu seviye tespit tutanağını EK-10'a uygun olarak tanzim eder ve bir suretini SYDK'ya gönderir.

(21) Yapım işlerinde kullanılacak malzemelerin; teknik şartnamelere ve standartlara uygun olmadığını belirlediğinde, bunların imalatta kullanılmasına izin vermez. Bu durumda işi kısmen veya tamamen durdurabilir ve durumu bir rapor ile SYDK'ya bildirir.

(22) Yatırımcı tarafından onaylı projede değişiklik teklifinde bulunduğu takdirde, revize edilen projeyi bu tebliğde belirtilen esaslar dahilinde inceler ve onaylar. Onayladığı projelerin bir takımını 30 (otuz) gün içerisinde bilgi için SYDK'ya gönderir.

(23) Su yapısı tamamlandığında, projesine, fen ve sanat kaidelerine uygun olarak bitirildiğini belirten iş bitirme tutanağını EK-12'ye uygun olarak düzenler ve bilgi için SYDK'ya gönderir.

(24) Denetlediği su yapısına ait bilgi ve belgeleri, işin kesin kabul tarihinden itibaren 15 (on beş) yıl süreyle saklar.

(25) Su yapısının denetim faaliyetini yapmakta olan SYDF'nin değişmesi durumunda denetimi bırakacak olan denetim firması işe ait EK-10'a uygun güncel seviye tespit tutanağını SYDK'ya sunar.

(26) Herhangi bir sebeple kilit personel, denetçi mühendis veya kontrol mühendisinin SYDF ile ilişkisinin kesilmesi halinde, SYDF, işin ilişik kesme anındaki durumunu belirleyen EK-10'a uygun seviye tespit tutanağı tanzim eder; ayrılan denetim elemanları yerine görev yapacak, firma bünyesinde bulunan aynı statüdeki personeli 3 (üç) gün içerisinde geçici olarak görevlendirir. Güncel seviye tespit tutanağını geçici personel görevlendirmeye ilişkin dilekçe ekinde SYDK'ya gönderir. Bu tarihten itibaren yeni görevlendirme yapılmıyaya kadar geçen süre içerisinde iş ile ilgili her türlü sorumluluk geçici olarak görevlendirilen personele aittir. SYDF ilgili personelin görevinden ayrılmasını takip eden 15 (on beş) gün içerisinde görevlendirilen aynı statüdeki yeni personelin göreve başlama tarihi itibarıyla işin durumunu gösteren EK-10'a uygun seviye tespit tutanağını düzenleyerek durumu SYDK'ya bildirir.

(27) İşin fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle üçüncü şahıslara verilen zararlardan yatırımcı ile birlikte sorumludur.

Yetkili denetim firmasının işe başlama süreci

MADDE 9 – (1) SYDF, yatırımcı ile yapacağı EK-6'ya uygun hizmet sözleşmesi taslağının ekinde; kilit personelinin, işin niteliğine göre çalıştıracağı denetçi mühendislerin isimlerini, başka bir SYDF'de çalışmadığını gösteren EK-13'e ve EK-16'ya uygun taahhütnamelerini, kilit personel sertifika numaralarını belirten listeyi, varsa denetçi mühendis sertifika numaralarının listesini, sertifikası yoksa denetçi mühendisin sertifikalandırılması için Madde 13'de sayılan belgeleri, kontrol elemanları ve yardımcı kontrol elemanlarının listesini, adam/ay esaslı iş programının bir kopyasını, denetleyeceği tesisin ismini ve tesisle ilgili bilgileri içeren EK-4'e uygun proje bilgi formunu, EK-5'e uygun su yapısının denetimini üstlendiğini gösterir taahhütnameyi, yatırımcı tarafından hizmet bedellerinin yatırılacağı banka hesap numarasını SYDK'ya gönderir.

(2) SYDK, sunulan taslak sözleşme ve eklerini önerilen denetim faaliyetinin işe uygunluğu bakımından inceler. Denetim elemanlarının sayısı ve nitelik bakımından yetersiz bulunması halinde benzer işlerde çalışmış, SYDK'nın uygun bulacağı nitelik ve sayıda denetim elemanı temin etmesini ve sözleşmedeki diğer eksikliklerin giderilmesini ister. SYDF, sözleşmenin bir suretini imzalanmasını müteakip 15 (onbeş) gün içerisinde SYDK'ya gönderir.

(3) SYDF'nin işe uygun bulunması halinde; SYDK aday denetçi mühendisler EK-14'e uygun denetçi mühendis sertifikası verir.

(4) SYDK'nın uygun görüşü alınmadan ve sözleşme imzalanmadan işe başlanamaz.

Yatırımcının görev ve sorumlulukları

MADDE 10 – (1) Yönetmelik ve uygulama tebliğinde belirtilen işlerin denetimi için, DSİ'nin <http://www.dsi.gov.tr/sydk/ydf.htm> internet adresinde yayımlanan SYDF'lerden herhangi biri ile EK-6'ya göre hizmet sözleşmesi imzalar. Sözleşmenin imzalandığına dair yazılı 30 (otuz) gün içerisinde SYDK'ya bildirir.

(2) SYDF tarafından onaylanması uygun bulunmayan projeleri, gerekçesinde belirtilen görüşler doğrultusunda düzeltmeler yaptırarak tekrar SYDF'nin onayına sunar.

(3) Onaylı projede değişiklik teklifinde bulunduğu takdirde revize projeleri SYDF'ye onaylatır.

(4) Proje müellifine yaptırdığı bütün elektromekanik, hidromekanik ve elektrik teçhizatlarına ait genel durum ve teçhizat yerleşim projelerini onaylanmak üzere SYDF'ye verir. Elektromekanik, hidromekanik ve elektrik projelerindeki bilgiler proje müellifinin inşaat projelerini ayrıntılı hazırlayabileceği detayda olacaktır.

(5) Su yapısı projelerini, tasarım hesaplarını ve bunlarla ilgili dokümanları, SYDF'ye verir.

Kilit personel ile ilgili hususlar

MADDE 11 – (1) Su yapılarının projelerinin etüt, planlama, teknik araştırma, proje yapımı, proje kontrolü, proje tasdiki, inşa ve denetim faaliyetlerinden birinde en az 10 yıl çalışmış, inşaat, makine, elektrik (elektrik, elektronik, elektrik-elektronik), jeoloji, harita ve çevre mühendisleri kilit personel olabilirler.

(2) Birinci fıkradaki işlerden kamu kurum ve kuruluşlarında, özel sektörde mesleği ile ilgili her düzeyde yöneticilik yapanların bu görevlerdeki süreleri de yukarıdaki süre içerisinde değerlendirilir.

(3) Kilit personel aşağıdaki belgeler ile SYDK'ya kilit personel sertifikası almak için yazılı olarak başvurur:

a) Kilit personel özelliklerini haiz olduğuna dair, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından onaylı EK-2'ye uygun mesleki deneyim belgesi,

b) Özel sektörde yapılan çalışmalarını teyit etmek üzere ilgili sosyal güvenlik kurumundan alınan çalışma süresi belgesi ile birlikte EK-2'ye uygun kamu kurumlarından alınan mesleki deneyim belgesi,

c) Meslek odası kayıt belgesi,

ç) EK-1'e uygun adli sicil yazılı beyanı,

d) Diploması,

e) Nüfus cüzdanı

(4) Şartları sağlayan mühendis, SYDK'dan EK-15'e uygun kilit personel sertifikası alır. EK-2 mesleki deneyim belgesi bu sertifikanın ekidir.

(5) Kilit personel, denetim elemanlarının yaptığı iş ve işlemlerden sorumludur.

(6) Kilit personel, bünyesinde görev yaptığı SYDF'de aynı zamanda denetçi mühendis görevini de yürütebilir.

(7) Kilit personel, bir başka SYDF'de kilit personel veya denetçi mühendis olarak çalışamaz.

Denetim elemanlarının görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 12 – (1) Denetim elemanları görevlerini Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliği esaslarına göre yerine getirir.

(2) Denetim elemanları, diğer mesleki ve inşaat işleriyle ilgili ticari faaliyette bulunamaz.

(3) Taksirli suçlar hariç olmak üzere, ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, basit veya nitelikli zimmet, cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı suçları işleyenler ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, kara para aklama, Devlet sırlarını açığa vurma veya vergi kaçakçılığı suçlarından dolayı kesinleşmiş mahkûmiyet kararları bulunanlar, SYDF'de görev alamaz ve denetim faaliyetinde bulunamazlar.

(4) SYDF'den ayrılmak isteyen denetçi mühendis, işten ayrılma isteğini 15 (onbeş) gün öncesinden bildirir. Bu sürenin sonunda istifanameyi SYDF'ye sunar. SYDF bu durumu SYDK'ya bildirir. Bu durumda bildirimle ilgili mevzuattaki süreler, istifanamenin tebliğ tarihinden itibaren başlar.

Denetçi mühendis ile ilgili hususlar

MADDE 13 – (1) Mesleğinde toplam on yıl ve bu sürenin en az beş yılını su yapılarının etüt, planlama çalışmaları, proje yapımı, kontrolü ve tasdiki ile inşa aşamasında denetim faaliyetlerinden birinde çalışan mühendisler denetçi mühendis olabilirler.

Birinci fıkradaki işlerden kamu kurum ve kuruluşlarında, özel sektörde mesleği ile ilgili her düzeyde yöneticilik yapanların bu görevlerdeki süreleri de yukarıdaki süre içerisinde değerlendirilir.

(2) Denetçi mühendis olmak isteyenler aşağıdaki belgeler ile SYDK'ya denetçi mühendis sertifikası almak için yazılı olarak başvurur:

a) Çalıştığı kamu kurum ve kuruluşundan onaylı EK-2'ye uygun mesleki deneyim belgesi,

b) İlgili meslek odası kayıt belgesi,

c) EK-1'e uygun adli sicil yazılı beyanı,

ç) Özel sektörde yapılan çalışmalarını teyit etmek üzere, ilgili sosyal güvenlik kurumundan alınan belgeler,

d) Nüfus cüzdanı,

e) Diploma,

f) Katıldığı seminerlere ait sertifikalar.

(3) Denetçi mühendis olmak isteyenler SYDK'ya şahsen başvurabileceği gibi, 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtildiği üzere çalışacağı herhangi bir SYDF aracılığı ile de başvurabilir.

(4) Şartları sağlayan mühendise SYDK tarafından EK-14'e uygun denetçi mühendis sertifikası verilir. EK-2 mesleki deneyim belgesi bu sertifikanın ekidir.

(5) Denetçi mühendis, sorumluluğu altındaki işler için aynı işte görevli kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanını uygun şekilde görevlendirir, sevk ve idare eder.

(6) Denetçi mühendis, aynı anda iş programındaki mesleği ile ilgili denetim sürecinde proje denetimi hariç, aşağıda tanımlanmış işlerden toplamda; enerji tesisinde 40 MW kurulu gücünü, içmesuyu tesisinde 100 km isale hattını, arıtma tesisinde 100.000 m³/gün kapasitesini, sulama tesisinde 10.000 ha sulama sahasını geçmemek üzere 400 kilometre çapındaki alan içerisinde en fazla 3 (üç) tesisi denetleyebilir. Belirtilen iş büyüklüklerinin üzerindeki işlerde görev alan denetçi mühendis aynı anda başka bir işin denetiminde çalışamaz. Yukarıda belirtilen iş büyüklüklerinin

üzerindeki işlerde, işin büyüklüğüne göre denetçi mühendis sayısı SYDK tarafından belirlenir. Aynı anda başka bir SYDF'de çalıştığı tespit edilen denetçi mühendis, bu tespiti takip eden 1 (bir) yıl süresince hiçbir SYDF'de çalışamaz.

Kontrol ve yardımcı kontrol elemanları ile ilgili hususlar

MADDE 14 – (1) İşin özelliğine göre;

a) Mühendis diplomasına sahip kişiler kontrol elemanı,

b) Ön lisans veya ilgili meslek lisesi mezunu kişiler yardımcı kontrol elemanı olarak görev yapabilir.

(2) Bu elemanların görevlendirilmeleri durumunda oda kayıt belgesi, nüfus cüzdanı, diploma, daha önce denetlediği işlerin adları, çalışma süreleri ve katıldığı seminerlere ait sertifikaları ibraz edilerek suretleri SYDK'ya sunulur.

(3) Kontrol ve yardımcı kontrol elemanı, görevlendirildiği yapılarda denetçi mühendisin vereceği görevi yerine getirir ve sorumluluğu altında bulunan işlerden denetçi mühendisler ile birlikte sorumludur.

(4) Kontrol ve yardımcı kontrol elemanı sadece sorumlu olduğu bir işi kontrol eder. Aynı anda birden fazla işte görev yapamaz.

(5) SYDK'ca birden fazla işte çalıştığı tespit edilen kontrol ve yardımcı kontrol elemanı, bu tespiti müteakip 1 (bir) yıl süresince hiçbir SYDF'de çalışamaz.

Su yapıları denetim hizmet bedellerinin tespiti

MADDE 15 – (1) Su yapıları denetim hizmet bedeli, SYDF ile yatırımcı arasında yapılacak bir taslak hizmet sözleşmesinde yer alır.

(2) Hizmet bedelinin belirlenmesinde denetim hizmetinin nasıl gerçekleştirileceği (metodolojisi), su yapısının proje ve inşaa süresi, çalışacak denetim elemanlarının branşları, çalışma süreleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından ilan edilen rayiçlerden az olmamak üzere piyasa rayiçleri dikkate alınır.

(3) Hizmet bedeli; adam/ay esaslı tespit edilen ücretler toplamının, büro giderleri, bilinmeyen giderler ve SYDF kârı karşılığı olmak üzere en az 1,6 katsayısı ile çarpılarak belirlenir.

(4) SYDF, taslak hizmet sözleşmesini adam/ay esaslı iş programı ile birlikte incelenmek üzere SYDK'ya gönderir.

Hizmet bedelinin ödenmesi

MADDE 16 – (1) SYDF, yatırımcı tarafından hizmet bedellerinin yatırılacağı bankaya hesap açar.

(2) Yatırımcı, ödemeye esas seviye tespit tutanağı oranına uyumlu olarak hizmet bedelini SYDF tarafından açılan banka hesabına yatırır ve bu işlemleri kanıtlayıcı belgeleri SYDF'ye verir. SYDF, bu belgeleri SYDK'ya sunar.

(3) Aşağıdaki tabloda gösterilen ödeme oranları, yapılacak hizmet sözleşmesinde yatırımcı ile SYDF arasında varılacak mutabakata göre düzenlenir.

Fiziki gerçekleşme (%)	Ödenecek oran (%)
Avans	
20	
40	
60	
80	
100	
Geçici kabul	
Kesin kabul	

(4) Sözleşmenin karşılıklı imzalanması aşamasında yatırımcının SYDF'ye avans vermesi durumunda, SYDF verilen avans tutarında yatırımcıya teminat verir. SYDF'nin aldığı denetim hizmet bedeli tutarı ile işin fiziksel gerçekleşmesi eşit oranlara ulaştığında avans teminat mektubu serbest bırakılır.

(5) Hizmet bedelleri, her yıl yayımlanan "Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ"de belirtilen katsayı ile arttırılarak ödenir.

Geçici ve kesin kabul işlemleri

MADDE 17 – (1) SYDK, kabul işlemlerini 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliği" esasları çerçevesinde yapar veya yaptırır. SYDK tarafından yapılacak kabul işlemlerinde kabul komisyonu DSİ, yatırımcı ve ilgili kamu kuruluşu temsilcilerinden oluşur.

(2) Fiziki olarak %95'i tamamlanan ve kalan kısmı işletmeye mani olmayan işlerin geçici kabulü yapılır.

(3) Geçici kabulün yapılabilmesi için, SYDF, su yapısının projesine, fen ve sanat kaidelerine uygun olarak bitirildiğini belirten kabul teklif belgesini SYDK'ya sunar.

(4) Geçici kabulü yapılamayan tesisin işletmeye açılması mümkün olmayıp bu konuda doğacak her türlü sorumluluk yatırımcı ile su yapısının denetimini yapan SYDF'ye aittir.

(5) Kısmi geçici kabul talepleri SYDK tarafından değerlendirilir.

(6) SYDF kesin kabulün yapılması için geçici kabul tutanaklarındaki eksiklerin giderildiğini ve yapının projesine, fen ve sanat kaidelerine uygun olarak bitirildiğini belirten yazı ile SYDK'ya kesin kabul teklif belgesi sunar.

(7) Kesin kabul, geçici kabul itibar tarihinden itibaren en az 12 (on iki) ay sonra yapılır. Bu süre içerisinde yatırımcı/yüklenici işi bitirmek zorundadır.

Su yapıları denetim komisyonunun (SYDK) oluşumu

MADDE 18 – (1) SYDK, DSİ Genel Müdürü tarafından merkez teşkilatında görev yapan teknik personel arasından görevlendirilen bir başkan, altı asil ve altı yedek üyeden oluşur. Merkez ve taşra teşkilatında ihtiyaç duyulması halinde SYDK'nin teklifi ve DSİ Genel Müdürünün onayı ile alt komisyonlar oluşturulur.

(2) Koordinasyon ve büro işlemlerinin yürütülmesi amacıyla sekretarya birimi teşkil edilir.

(3) Komisyon başkanının yokluğunda, görevlendirme Olur'undaki sıraya göre asil üyeler başkana vekalet eder. Resmi yazışmalar SYDK başkanı veya vekili tarafından, Genel Müdür adına SYDK Başkanı unvanı ile imzalanır.

(4) SYDK üyeliği yapanlar, bu üyelikleri sona erdikten sonraki iki yıl içinde herhangi bir SYDF'nin ortağı olamazlar.

Su yapıları denetim komisyonu çalışma usul ve esasları

MADDE 19 – (1) SYDK, Başkanın yazılı veya sözlü daveti üzerine üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Salt çoğunluğun sağlanamaması durumunda toplantıya ilgili yedek üye katılır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Çekimsiz oy kullanılamaz. Oyların eşit olması durumunda, Komisyon Başkanının bulunduğu taraf çoğunlukta sayılır.

(2) Başvuru işlemleri, su yapıları yetkili denetim firması izin belgesi, kilit personel sertifikası ve denetçi mühendis sertifikası verilmesi, resmi yazışma, eğitim organizasyonu, arşivleme, denetim faaliyetlerinin izlenmesi, istatistikî değerlendirme vb. iş ve işlemler, teşkil edilen sekretarya biriminin koordinasyonu ile yürütülür.

(3) Su yapılarının inşaatı aşamasında görev alan SYDF'nin faaliyetlerini haberli veya habersiz denetim/denetlettirir.

(4) İhtilafli konuları ve şikâyetleri mahallinde inceler/incelettirir, bunun için gerektiğinde görevlendirmeler yapabilir.

(5) Gerekli gördüğü hallerde denetim elemanları için bedeli karşılığında meslek içi eğitim ve faaliyet programları tertip eder. Bu eğitimlerin düzenlenmesi amacıyla gerektiğinde, kamu veya özel sektör kuruluşları, vakıf, oda ve dernekler ile işbirliği yapar.

(6) Mevzuata göre denetim görevini yerine getirmeyen SYDF'yi süre belirterek yazılı olarak uyarır. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen SYDF'nin izin belgesi SYDK'nin teklifi ve DSİ Genel Müdürünün onayı ile iptal edilir. İptal gerekçesi SYDF'ye yazılı olarak bildirilir.

(7) Denetim firmasının teknik ve personel yeterliliğini değerlendirerek yetkili denetim firması izin belgesi verir.

(8) Denetçi mühendis sertifikası almak için gelen başvuru belgelerini inceler, uygun bulması halinde EK-14'e uygun denetçi mühendis sertifikası verir. Denetçi mühendis, DSİ'nin <http://www.dsi.gov.tr/sydk/dm.htm> internet adresinde ilan edilir. Belgeleri uygun bulunmayanlar için SYDF'ye yazılı bildirimde bulunur.

(9) Kilit personel sertifikası almak için gelen başvuru belgelerini inceler, uygun bulması halinde EK-15'e uygun kilit personel sertifikası verir. Kilit personel, DSİ'nin (<http://www.dsi.gov.tr/sydk/kp.htm>) internet adresinde ilan edilir. Belgeleri uygun bulunmayanlara yazılı bildirimde bulunur.

(10) Yönetmelik ve tebliğ hükümlerine uymayan kilit personel ve denetçi mühendislerin, sertifikalarını iptal eder.

(11) SYDK'nin taslak su yapısı denetimi hizmet sözleşmesini tebliğ hükümlerine göre inceleme ve revizyon isteme hakkı saklıdır.

(12) SYDF'nin ihtarına rağmen onaylı projesine ve mevzuata aykırı iş yapılması durumunda; bu durumun düzeltilmesi için yatırımcıya SYDF tarafından yazılı olarak en fazla 30 (otuz) gün süre verilir. Bu süre sonunda, uygunsuzlukların giderilmemesi halinde SYDF durumu SYDK'ya bildirir, SYDK konuyu inceler ve gerektiği takdirde inşaat faaliyetini durdurur.

(13) Yatırımcı ile SYDF'den iş ile ilgili her türlü bilgi, belge ve doküman isteyebilir.

(14) SYDF'nin faaliyetlerinin herhangi bir şekilde sona ermesi halinde yeni SYDF'nin işe başlamasına kadar işi durdurur.

(15) Kabul işlemlerinde komisyon oluşturur, ilgili kurumlarla yazışmalar yapar, kabul tutanaklarını onaylar.

(16) Kısmi geçici kabulü istenen kısımlar SYDK tarafından değerlendirilerek, proje amacının kısmen gerçekleştirilmesi şartıyla uygun görülebilir. Uygun görülmesi halinde kısmi geçici kabul işlemlerini yapar veya yaptırır.

(17) Yukarıda belirtilen iş ve işlemlerden alt komisyonlara yaptırılacak hususları belirler.

İnşaatı devam eden su yapıları ile ilgili hususlar

MADDE 20 – (1) Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında bulunan su yapılarından inşaatı devam etmekte olanlarla ilgili olarak, yatırımcı, yayımı tarihinden itibaren bu Tebliğ hükümlerine tabi olur.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Maliye Bakanlığının görüşü alınarak hazırlanan bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini DSİ Genel Müdürü yürütür.

DOSYA – 7

PEYZAJ ALANINDAKİ YETKİLERİMİZ

7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümleri uyarınca, ilgili bölümlerden mezun veya geçmişte peyzaj işini yaptıklarını belgeleyen üyelerimizin, peyzaj alanında yetkileri bulunmaktadır.

Bunun aksini iddia eden TMMOB Peyzaj Mimarları Odası'nın Ana Yönetmeliğimiz ve MİEM Yönetmeliğine karşı açtığı her iki dava da 2007 yılında Danıştay tarafından reddedilmiştir. (Ek-1) (Ek-2)

Bu kapsamda, Fethiye'de yaşayan Arıç BERK adlı meslektaşımız, peyzaj projelerine imza atma yetkisi almak için Fethiye Belediyesi'ne başvurmuş ve Belediye konu hakkında TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Ziraat Mühendisleri Odası ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan görüş istenmiştir.

ODA'mızın 19.03.2007'de olumlu görüş verdiği söz konusu yazıyı (Ek-3), Peyzaj Mimarları Odası 22.3.2007'de olumsuz yanıtlarken (Ek-4), Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ise konuyu TMMOB'ne iletmış, TMMOB de 19.6.2007 tarihinde olumlu yanıt vermiştir. (Ek-5)

Fethiye Belediyesi, söz konusu görüşleri 18.12.2008 tarih ve 6408 sayılı yazı ile Arıç BERK'e bildirmiştir. (Ek-6)

Bunun üzerine ODA'mız Fethiye Belediyesi'ne 30 Aralık 2008 tarihinde de bir yazı yazarak, mevzuatımız dahilinde peyzaj alanındaki yetkilerimizi açıklamıştır. (Ek-7)

Ancak Fethiye Belediyesi, 2.2.2009 tarihinde TMMOB'ye bir yazı daha yazarak, Arıç BERK'in durumu ile ilgili görüş istemiştir. (Ek-8)

TMMOB tarafından 3.3.2009 tarih ve 492 sayı ile Fethiye Belediyesi'ne gönderilen yanıtta ise ODA'mız tüzüğünden ve Danıştay 8'inci Dairesi'nin kararlarından bahsedilerek, Arıç BERK'in peyzaj projesi hazırlama, imzalama ve Belediye'den ruhsatlandırma isteminde bulunma yetkilerine sahip olduğu bir kez daha vurgulanmıştır. (Ek-9)

TMMOB'nin bu yazısının ardından Fethiye Belediyesi, meslektaşımız Arıç BERK'in peyzaj alanındaki yetkisini kabul etmiştir.

EK-1

**T.C. DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE**

Esas No : 2005/4342

Karar No : 2007/1678

Davacı : TMMOB Peyzaj Mimarları Odası

Vekili : Av. Hatice Genç

Davalı : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zühal Sirkecioğlu Dönmez

Davanın Özeti: Dava; 06.04.2005 gün ve 25778 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği" nin 6/s maddesi ile dayanağı 24.01.1992 gün ve 21121 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün" 23. maddesi ile Geçici 1. Maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

Savunmanın Özeti: 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Yasa ve yetki tüzüğü'nün, diğer meslek disiplinleri için hak kaybı içermediği, Ziraat Mühendisi olup da Peyzaj Mimarlığı eğitimi almış olanların Ziraat Mühendisleri Odasına üye olmasının mümkün olmadığı, bu itibarla davacı tarafca ileri sürülen hususların gerçeği yansıtmadığı, haksız açılan davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi Halil YÜKSEL'in Düşüncesi: Davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Hüseyin YILDIZ'ın Düşüncesi: Dava. 6.4.2005 günlü ve 25778 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği"nin 6/s maddesi ile dayanağı 24.1.1992 gün ve 21121 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün" 23. maddesi ile Geçici 1. maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasanın 115. maddesinde "Bakanlar Kurulunun, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirlemek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştay'ın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabileceği" 124. maddesiyle de; kamu tüzel kişilerinin kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkarabilecekleri öngörülmüştür.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 13. ve 39. maddesine dayanılarak düzenlenen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinin (s) bendinde "6.5.1960 tarihli ve 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış olan 24.1.1992 tarihli ve 21121 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerinin uygulanması amacıyla mevzuat çalışmaları yapmak, resmi ve özel kuruluşlarda gerekli girişimlerde bulunmak" kuralı yer almıştır. Madde hükmüyle Ziraat Yüksek Mühendisleriyle Ziraat Mühendislerinin hizmet alanlarındaki çalışmalarını kamu yararı ilkesine, çalışma alanlarıyla ilgili genel düzenleyici işlemlere, Türkiye tarım ve tarımcısının yararına olacak şekilde gerçekleştirilmesi amaçlandığından Anayasa ve yasaya aykırılık taşımamaktadır.

Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün "Peyzaj Mimarlığı" başlığını taşıyan 23. maddesinde, ise, "Peyzaj mimarlığı alanında öğrenim görmüş Ziraat Mühendisleri, kentsel planlama, kırsal rekreasyon tarihi ve doğal koruma alanları, turistik alan, yeşil alan ve park kırsal yerleşim planları gibi projelerinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü işlerini yapmaya yetkilidirler." hükmü getirilmiştir. Aynı Tüzük'ün Geçici 1. maddesinde de "Bu Tüzük'ün yürürlüğe girdiği tarihten önce diploma aldıkları lisans dalları dışındaki konularda faaliyette bulunmuş olan Ziraat Mühendislerinin, durumlarını belgelemeleri koşuluyla bu alandaki yetkileri kullanma hakları saklıdır. Bu belgeler görev yaptıkları kamu kuruluşları veya bağlı buldukları meslek kuruluşları tarafından verilir." şeklinde hükme bağlanmıştır. Madde hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinde, Ziraat fakültelerinden yalnızca peyzaj mimarlığı bölümünden mezun ziraat mühendislerinin kendi hizmet alanlarında faaliyet gösterecekleri belirtmek suretiyle, bu fakültelerin diğer bölümlerinden mezun olan ziraat mühendislerinden ayırık tutularak uygulamada doğabilecek kargaşanın önlenmesi böylece davacı oda mensuplarının (TMMOB.Peyzaj Mimarlar Odasının) haklarının gasp edildiği iddiasının gerçekleşmediği gibi aslında haklarının korunmuş olduğu açıktır. Tüzük'ün yürürlüğe girdiği tarihten önce diploma aldıkları lisans dalları dışındaki konularda mesleki faaliyette bulunan Ziraat mühendislerinin müktesep hakları korunduğundan, düzenlemelerde Anayasa ve Yasaya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, hukuki dayanaktan yoksun olan davanın reddinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava; 06.04.2005 gün ve 25778 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği" nin 6/s maddesi ile dayanağı 24.01.1992 gün ve 21121 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün" 23. maddesi ile Geçici 1. Maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Yasanın 2. maddesinde, "ziraat yüksek mühendisleri mesleki iştiğal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere araştırma, ıslah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makinaları, bahçe mimarisi. toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootekni, zirai ekonomi gibi bilimüm zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya, lisans aldıkları veya ihtisas yaptıkları sahalara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye, bütün bu sahalarda gerekli kontrol, muayene, ekspertiz, ehlivukuf işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müessese ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye veya bunların mesul müdürlüğünü ifaya salahiyetlidirler." hükmü yer almaktadır.

2526 sayılı Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğün "Yetki" başlıklı 2. maddesinde, "Ziraat mühendislerinin yetkileri, genel çalışma alanları dışında lisans veya lisans üstü diploması aldıkları bölümler ve mesleki çalışma alanlarıyla sınırlıdır. Bu Tüzükte, yalnız ziraat mühendislerinin yetkili olduğu belirtilen alanlar dışındaki konularda, diğer fakülte veya yüksek okulların lisans veya yüksek lisans düzeyinde öğrenim programlarını bitirenlerin öğrenim gördükleri alanlarda çalışma hakları saklıdır.", dava konusu edilen "Peyzaj Mimarlığı" başlıklı 23. maddesinde ise, "Peyzaj mimarlığı alanında öğrenim görmüş ziraat mühendisleri, kentsel planlama, kırsal rekreasyon, tarihi ve doğal koruma alanları, turistik alan, yeşil alan ve park, kırsal yerleşim planları gibi projeler kapsamında yer alan peyzaj projelerinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü işlerini yapmaya yetkilidirler." denildikten sonra Geçici 1.Maddesinde "Bu Tüzük'ün yürürlüğe girdiği tarihten önce diploma aldıkları lisans dalları dışındaki konularda mesleki faaliyette bulunmuş olan ziraat mühendislerinin durumlarını belgelemeleri koşuluyla bu alandaki yetkileri kullanma hakları saklıdır, hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasasının 13 ve 39. maddelerine dayanılarak çıkartılan ve davaya konu edilen, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği'nin "Odanın Amaç ve Görevleri" başlıklı 6. maddesinin (s) bendinde, 6.5.1960 tarihli ve 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış olan 24.1.1992 tarihli ve 21121 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerinin uygulanması amacıyla mevzuat çalışmaları yapmak, resmi ve özel kuruluşlarda gerekli işlemlerde bulunmak, odanın, amaç ve görevi olarak sayılmıştır.

Yukarıda değinilen mevzuat kapsamında, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasasının 13. ve 39. maddesi uyarınca kurulan ve kamu kurumu niteliğinde. kamu tüzel kişiliğine sahip Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı Ziraat Mühendisleri Odasının, kuruluş amaçları, üyelik durumu, oda organlarının görev ve yetkileri, seçimler ve mali hükümlere ilişkin düzenlemeler getiren yönetmelik uyarınca Ziraat Mühendisliği mesleğinin temellerini oluşturan Yasa ve Tüzüğün uygulanması amacıyla mevzuat çalışmaları yapmaya, resmi ve özel kuruluşlarda gerekli girişimlerde bulunmaya ilişkin düzenlemede mesleki örgütlenme ve faaliyet açısından hukuka aykırı bir yön bulunmamaktadır. Kaldı ki. bu çalışma ve girişimler sonucunda tesis edilecek işlemlerin hukuka aykırılıkları iddiası ile dava açılması her zaman mümkündür.

Öte yandan, Ziraat Mühendislerinin Genel Çalışma, Görev ve Yetkilerini düzenleyen ve sadece Ziraat Fakültelerinin Peyzaj Mimarlığı bölümünde eğitim alan ve mezuniyet sonrasında Peyzaj Mimarı unvanı alanların yapacakları işleri belirten Tüzüğün 23. maddesinde, 1960 yılında yürürlüğe giren Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Yasanın yukarıda açıklanan 2. maddesi hükümlerine aykırılık bulunmadığı gibi, Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten önce diploma aldıkları lisans dalları dışındaki konularda faaliyette bulunmuş olan Ziraat Mühendislerinin, durumlarını belgelemeleri koşuluyla bu alandaki yetkileri kullanma haklarını saklı tutan Geçici 1. maddesinde ise, kazanılmış hak kapsamında hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, uyumsuzluğun karara bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 450,00 YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine 26.03.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan V. Dr. Tacettin ŞİMŞEK

Üye Yeniay KAYA

Üye Alaattin ÖĞÜŞ

Üye Sıddık YILDIZ

Üye Atıl ÜZELGÜN

EK-2

**T.C DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE**

Esas No : 2006/72 Karar No : 2007/6354

Davacı : TMMOB Peyzaj Mimarları Odası

Vekili : Av. Hatice Genç

Davalı : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası-ANKARA

Davanın Özeti: Dava, 08.11.2005 tarih ve 25987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Odası Meslek içi Eğitim, Uzmanlık ve Değerlendirme Yönetmeliğinin, Ziraat Mühendisliği Uzmanlık alanları başlıklı 6. maddesinin (p) ve (s) bendleri ile aynı maddenin "yukarıda (I), (p), (r), (s), (ş), (t), (u), (ü) bentlerinde sayılan uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için oda tarafından birlikte veya ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebilir hükmünü içeren son paragrafındaki (s) ibaresinin hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali istemidir.

Savunmanın Özeti: Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi Halil YÜKSEL'in Düşüncesi: Davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Radiye TIRYAKI'nın Düşüncesi : Dava, 8.11.2005 tarih ve 25987 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Odası Meslek içi Eğitim,Uzmanlık ve Değerlendirme Yönetmeliğinin. Ziraat Mühendisliği Uzmanlık alanları başlıklı 6.maddesinin (p) ve (s) bendleri ile aynı maddenin "yukarıda (I),(p),(r),(s),(ş),(t),(u),(ü) bentlerinde sayılan uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ile ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim ve yetki belgesi verilebilir." hükmünü içeren son paragrafındaki (s) ibaresinin hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacı Peyzaj Mimarları Odasının "Peyzaj ve çevre düzenleme"nin Peyzaj Mimarlığı mesleğinin asli uzmanlık alanı olduğu,böylece dava konusu yönetmeliğin "Ziraat mühendisliği uzmanlık alanları"nın düzenleyen 6.maddesinin (s) bendi ile "Peyzaj ve Çevre Düzenleme" faaliyetini Ziraat Mühendisliği uzmanlık alanı olarak tanımlaması nedeniyle, peyzaj mimarlığının ihtisas alanların ihlal eden düzenlemelere gidildiği, ayrıca "Çevre Koruma"nın tek bir meslek disiplinin uzmanlık alanı haline getirilemeyeceği, yönetmeliğin 6.maddesinin son paragrafında ibaredeki (s) bendi için Ziraat Mühendisleri Odası tarafından yetki belgesi verilmesinin, 1973 yılından itibaren bilimsel tanımlı ve eğitimi yapılan bir meslek alanının (Peyzaj Mimarlığı) gasbı ve ihlali anlamına geldiği öne sürülerek bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşmıştır.

İptali talep edilen düzenlemelerin yer aldığı Yönetmeliğin 6. maddesinin son fıkrasında "yukarıda (I),(p),(s),(ş),(t),(u),(ü) bentlerinde sayılan uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için Oda tarafından birlikte veya ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebilir." hükmü yer aldığından, yönetmeliğin 6/p bendinde yer alan "Çevre Koruma" ve p/s bendinde yer alan "Peyzaj ve Düzenleme" konusunun, davacının iddiasının aksine, ziraat mühendislerinin tek başına tasarlamaya uygulamaya kabule ve imzaya yetkili olduğu uzmanlık alanları arasında sayılmadığından, davacı iddiasının aksine çevre korumanın tek bir meslek disiplininin uzmanlık alanı haline getirilmediği gibi, (s) bendinde yer alan düzenleme ile de Peyzaj Mimarlarının uzmanlık alanlarının ihlali ve gasbı söz konusu değildir.

Açıklanan nedenle hukuki dayanaktan yoksun olan davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, 08.11.2005 tarih ve 25987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Odası Meslek içi Eğitim, Uzmanlık ve Değerlendirme Yönetmeliğinin, Ziraat Mühendisliği Uzmanlık alanları başlıklı 6. maddesinin (p) ve (s) bendleri ile aynı maddenin "yukarıda (I), (p), (r), (s), (ş), (t), (u), (ü) bentlerinde sayılan uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için oda tarafından birlikte veya ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebilir." hükmünü içeren son paragrafındaki (s) ibaresinin iptali istemiyle açılmıştır.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasasının 2. maddesinin (a) bendinde; bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek, (b) bendinde ise; mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişimini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinin ve ahlakın,I korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak, birliğin kuruluş amaçları arasında sayılmıştır.

Anılan Yasanın 5. maddesinde Birlik Yönetim Kurulunun oluşumu, 6. maddesinde Birlik Yönetim Kurulunun Görevleri düzenlenmiş, 19. maddesinde de; odaların bu Yasanın 2. maddesinde belirtilen amaç için Birlik Genel kurulunca kararlaştırılan işlerden yalnız odalarını ilgilendiren kısımlar ile görevli oldukları belirtilmiştir.

TMMOB Ana Yönetmeliğinin 24. maddesinin 2. bendinde de; oda tüzük, ana yönetmelik ve yönetmeliklerini yürürlükteki TMMOB Mevzuatına ve ilgili diğer kanuni düzenlemelere göre inceleyerek karara bağlamanın Birliğin görev ve yetkileri arasında olduğu hükmüne bağlanmıştır.

Ziraat mühendislerinin görev ve uzmanlık alanlarını belirten 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanununun 2. maddesinde, "mesleki uğraş ve uzmanlık alanları kapsamında olmak üzere araştırma, islah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makinaları, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootekni ve zirai ekonomi gibi bilumum zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmak, lisans aldıkları veya uzmanlık yaptıkları alanlara ait keşif, plan ve projeleri hazırlamak ve uygulamak, bütün bu alanlarda gerekli kontrol, muayene, ekspertiz, bilirkişilik yapmak, raporlar düzenlemek, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmak, özel kuruluş ve işletmeler kurmak ve idare etmek veya bunların sorumlu müdürlüğünün yapmak" hükmüne yer verilmiş, bu Yasanın 6. maddesi uyarınca yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin Tüzüğü'nün "Çevre Koruma" başlıklı 7. maddesinde ise "Tarım arazilerinin, tarım ürünlerinin, tarımsal sulamada ve su ürünlerinin yetiştirilmesinde kullanılan suların, çevre kirliliği yaratan etkenlerle kirlenmesi konularında yapılacak inceleme, araştırma, planlama, projelendirme ve kontrol hizmetlerinde ziraat mühendisleri faaliyette bulunmaya yetkilidirler." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Genel Kurulunca kabul edilip Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren TMMOB Ziraat Mühendisleri Mesleki içi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 6. maddesinin (p) ve (s) bendleri ile aynı maddenin " yukarıda (I), (p), (r), (s), (ş), (t), (u), (ü) bentlerinde sayılan uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine a, it eğitim alan üyeler için oda tarafından birlikte veya ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebilir." hükmünü içeren son paragrafındaki (s) ibaresinin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda değinilen Tüzük hükmünden de anlaşılacağı üzere ziraat mühendislerinin "Çevre Koruma" ile ilgililerinin öznesinde tarım ve tarımsal faaliyetler bulunduğundan davacının, bu alanın ziraat mühendisliği mesleği ile sınırlandırıldığı iddiasının aksine yönetmelik hükmünde "çevre korumayı" tek bir meslek disiplininin uzmanlık alanına koyma gibi bir durum bulunmamaktadır.

Öte yandan Yönetmeliğin iptali istenilen 6. maddesinin (s) bendinde yer olan " peyzaj ve çevre düzenleme" uzmanlık alanına ilişkin düzenlemenin iptali istemine gelince;

Doğa, planlama ve tasarım kavramlarını sistematik bir yapı içinde inceleyerek yaşanılabilir bir çevre yaratmayı amaçlayan peyzaj mimarlığı ile ziraat mühendisliği arasındaki ilk bağ yukarıda değinilen 7472 sayılı Yasanın 2. maddesinde "bahçe mimarisi" olarak kurulmuş ve bu Yasa uyarınca çıkartılan Tüzüğü'nün 23. maddesinde ise, "peyzaj mimarlığı alanında öğrenim görmüş ziraat mühendislerinin ,kentsel planlama, kırsal rekreasyon, tarihi ve doğal koruma alanları, turistik alan, yeşil alan ve park, kırsal yerleşim planları gibi projeler kapsamında yer alan peyzaj projelerinin hazırlanması uygulanması ve kontrolü işlemlerini yapmaya yetkili olduğu belirtilmiştir.

Kaldı ki, 1933 yılında kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde "Süs Nebatları Şubesi" olarak ve daha sonra 1946 yılında kurulan Ankara Üniversitesi bünyesi içinde yer olan Ziraat Fakültesinde "Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü" adını alan ve en sonunda 1968 yılında Peyzaj Mimarlığı Bölümü adına alan alandan mezun olanlara peyzaj mimarı unvanı ve diploması verilmektedir.

Ayrıca, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6/s maddesi ile dayanağı Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin Tüzüğü'nün 23. maddesi ile geçici 1. maddesinin iptali istemiyle Peyzaj Mimarları Odası tarafından Dairemize açılan davada; 26.03.2007 gün E:2005/4342. K:2007/1678 sayılı kararla davanın reddine karar verilmiştir.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek içi Eğitim Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin dava konusu edilen 6. maddesinin (p) ve (s) bendleri ile aynı maddenin "yukarıda (I), (p), (r), (s), (ş), (t), (u), (ü) bentlerinde sayılan uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için oda tarafından birlikte veya ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebilir." hükmünü içeren son paragrafındaki (s) ibaresinde hukuka aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 27.11.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ayla ALKIVILCIM

Üye Yeniay KAYA

Üye Alaattin ÖĞÜŞ

Üye Sıddık YILDIZ

Üye Atıl ÜZELGÜN

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
CHAMBER OF AGRICULTURAL ENGINEERS

Karanfil Sokak 28/12 Kızılay / ANKARA
Tel : 0 (312) 425 05 55 - 418 55 97 Faks: 418 51 98

www.zmo.org.tr
zmo@zmo.org.tr

Tarih: 19.03.07

Sayı : 711
Konu :

FETHİYE BELEDİYESİ
İMAR VE ŞEHİRCİLİK MÜDÜRLÜĞÜ'NE
FETHİYE - MUĞLA

İlgi: 07.03.2007 tarih ve 1222 - 477 sayılı yazınız.

12685 Sicil No'lu Üyemiz Arınç BERK (Avcı) Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi 1985 Yılı mezunu olup, dosyasındaki belge ve bilgilerden; 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve buna bağlı olarak 24.1.1992 tarih ve 21121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulmuş bulunan ziraat mühendislerinin yetkilerini düzenleyen Tüzük hükümlerine göre, adı geçenin peyzaj projelerini imzalamaya yetkisine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini dilerim.

Saygılarımla

Ural ERSOY
Genel Sekreter

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
PEYZAJ MİMARLARI ODASI
ÜÇTEA CHAMBER OF LANDSCAPE ARCHITECTS

Şehit Adem Yuvuz Sok. No: 14/17
 Tel : (0312) 418 15 06 - 418 62 50
 e - mail: peyzaj@peyzajmimmoda.org.tr

Kızılay / ANKARA
 Fax: (0312) 419 64 27
 web: www.peyzajmimmoda.org.tr

Sayı: 2007-508

Konu: Peyzaj Projesi imza yetkisi hk.

22.03.2007

FETHİYE BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 07.03.2007 tarih ve 1221-İm478 sayılı Peyzaj Projesi konulu yazınız.

İlgi yazınızda Arınç (Avcı) Berk isimli şahsın Ziraat Mühendislerinin görev ve yetkilerine ilişkin tüzüğün 23. maddesi ile dördüncü bölümün geçici 1. maddesini gerekçe göstererek Belediyeniz sınırları içerisinde talep edilen yapı ruhsatı belgesi ekli peyzaj projelerine imza atma yetkisi olup olmadığı hakkında bilgi edinmek istemekteyiz.

Adı geçen şahıs Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü mezunu olup Ziraat Mühendisi ünvanına sahiptir. Gerekçe olarak gösterilen Tüzüğün, 23.maddesi incelendiğinde; Peyzaj Mimarlığı hizmetlerini ve uygulama alanlarını, ancak peyzaj mimarlığı bölümü mezunlarının çalışma görev ve yetkileri olarak tanımlamaktadır. Belediye başkanlığınıza peyzaj projelerine imza yetkisi talebinde bulunan Sn. Arınç (Avcı) Berk makamınıza sunduğu İş deneyimi ekli belgelerde "park ve bahçelerin" bakımı ve ilaçlaması" üzerinedir.

Yasal mevzuatlarda peyzaj projelerinin kimler tarafından ve nasıl yapılacağı açıkça tariflenmiştir. 21 Mart 2006 tarih ve 26115 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Serbest Müşavirlik, Peyzaj Mimarlığı Hizmetleri Uygulama - Tescil - Belgelendirme - Mesleki Denetim Ve Asgâri Ücret Yönetmeliğine Madde 6'da tanımlanan Peyzaj planlama, tasarım, çevre düzenleme, projelendirme ve uygulama aşamaları işlerini yine Madde 7'de belirtildiği gibi sadece Serbest Peyzaj Mimarlığı Hizmetleri Büro Tescil Belgesi Sahibi olan peyzaj mimarları yaparlar.

Serbest Peyzaj Mimarlığı Hizmetleri Büro Tescil Belgesinin almasındaki en önemli koşul Odaya üye olunmasıdır. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Ana Yönetmeliği Madde 8 (a) bendinde belirtildiği üzere Odaya asil üyelik için aşağıdaki esasların yerine getirilmesi gerekir:

"Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda olup, Türkiye sınırları içinde peyzaj mimarlığı eğitimi veren kurumlarından mezun olan ya da yurtdışındaki peyzaj mimarlığı eğitimi veren kurumlardan mezun olup, diplomasının denkliği Yükseköğretim Kurulunca onaylanan, böylelikle yasal olarak **peyzaj mimarı ünvanı** ile mesleğini uygulamaya hak kazanmış her peyzaj mimarı, mezuniyetini izleyen üç ay içerisinde, mesleki etkinlikte bulunabilmek için Odaya üye olmak ve üyelik niteliğini korumak zorundadır. **Üyelik kaydında lisans diploması esastır.**"

Bu sebeple; Sn. Arınç Avcı Berk'in almış olduğu lisans eğitimi ve bugüne kadar gerçekleştirmiş olduğu hizmetler, peyzaj projelerinin gerekleri olan tasarım, uygulama ve yönetim hizmetlerini gerçekleştirmek için geçerli referans niteliğinde değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla,

Radika KOLÇAK
GENEL SEKRETER

Sarem hanım, gereği,
 26.03.2007
 m8J

EK-

- TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Ana Yönetmeliği
- TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Serbest Peyzaj Mimarlığı Hizmetleri Uygulama - Tescil - Belgelendirme - Mesleki Denetim Ve Asgâri Ücret Yönetmeliği
- Yönetmelikler Kitabı

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü

Sayı : B.09.0.TAU.0.15.00.00-
Dosya : 480593051
Konu : Görüş

1336-4996

09.07/0

FETHİYE BELEDİYESİ

(İmar Ve Şehircilik Müdürlüğü)

FETHİYE

İlgi: a) 07.03.2007 tarihli ve 1220 sayılı yazınız ve ekleri
b) 02.04.2007 tarihli ve 1731 sayılı yazınız ve ekleri

Bakanlığımıza ilgede kayıtlı yazılarınızda; Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünden mezun olan Arınç Berk'in peyzaj projelerine imza etmek için yetki istediği belirtilmektedir. İlgili (b) yazınız ekinde ise TMMOB Ziraat Mühendisleri Odasının konu ile ilgili Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'e dayanarak olumlu görüş verdiği, TMMOB Peyzaj Mimarılar Odasının ise olumsuz görüş verdiği anlaşılmaktadır.

Konu ile ilgili Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin görüşü ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Köksal AKTEPE
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Ek: TMMOB yazısı (2 sf)

Tarih: 19 Haziran 2007
Sayı : 1225BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'ne
ANKARA

İlgi: 8 Mayıs 2007 tarih ve B.09.0.TAU.0.15.00.00-907/3371 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, Fethiye Belediyesi Başkanlığı'nın başvurusuna açıklık getirilmesi istenmektedir.

Bilindiği üzere, TMMOB Yasası'nın 2. maddesinin (a) bendindeki, "Bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek; Bu suretle aynı ihtisasa mensup meslek mensuplarını bir Odanın bünyesinde toplamak; .... b) Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak;" hükmü, Birliği ihtisas alanlarının belirlenmesinde etkili kılmıştır. TMMOB bu yetkiye dayanarak 1994 tarihli Genel Kurulunda, Ziraat Mühendisleri Odası'nın bünyesinde toplanan Peyzaj Mimarlarının ayrı bir Oda olarak teşkiline karar vermiştir.

Günümüzde Peyzaj Mimarlığı eğitimi ve Peyzaj Mimar unvanı, değişik üniversitelerin Ziraat, Orman ile Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakülteleri bünyesinde mezun olanlara verilmektedir. Ziraat Fakültelerinin Peyzaj Mimarlığı Bölümünden mezun olanlara 1994 yılından önce verilen diplomalarda Ziraat Mühendisi ibaresi de yer aldığı için, Ziraat Mühendisleri Yetki Tüzüğü III ilili duruma uygun düzenlenmiştir. Bahsi geçen 24.01.1992 tarih ve 2537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 23. maddesi, Peyzaj Mimarlar Odası'nın kurulmasından önceki durumu düzenleyen bir madde olup, 23. maddenin kapsamına girenler bugün Peyzaj Mimarlar Odası'nın üyesidirler.

Yazıya konu şahsın durumunu, 23. maddeye göre değil, anılan Tüzük'ün geçici 1. maddesine göre değerlendirmek gerekmektedir. Çünkü, anılan şahıs 23. maddede belirtilen peyzaj mimarlığı alanında eğitim görmemiştir. Şahıs, diploma aldığı lisans dalı dışında, peyzaj mimarlığı alanında çalıştığını ileri sürmektedir. Geçici 1. madde, "Bu Tüzük'ün yürürlüğe girdiği tarihten önce diploma aldıkları lisans dalları dışındaki konularda mesleki faaliyette bulunmuş olan ziraat mühendislerinin, durumlarını belgelemeleri koşuluyla bu alandaki yetkileri kullanma hakları saklıdır. Bu belgeler

görev yaptıkları kamu kuruluşları veya bağlı buldukları meslek kuruluşları tarafından verilir." biçiminde düzenlenmiştir.

TMMOB mevzuatı dışında bugün, gerek Kamu İhale Yasasında ve gerekse Bakanlığınızın Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliğinde peyzaj mimarlığı ayrı bir ihtisas alanı olarak düzenlenmiştir.

Sonuç olarak; bugün gerek yasal gerekse lisans eğitimi yönünden peyzaj mimarlığının ayrı bir ihtisas alanı olduğu açıktır. Bu genel kabulden hareketle, Tüzük'ün idari hüküm olarak düzenlediği ve kazanılmış hakları koruyan geçici maddeyi kamusal ve bireysel yarar göz önüne alarak değerlendirmek gerekecektir. Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünden mezun olan Arınç Berk, kendi ihtisas alanı dışında peyzaj planlama ve projelendirme konusunda yetkinliğini objektif olarak belgelerle kanıtlayabiliyorsa, durumu üye ise üyesi olduğu Ziraat Mühendisleri Odası tarafından geçici 1. madde kapsamında değerlendirilmeye gerekecektir.

Bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımla,

N. Hakan GENÇ
Genel Sekreter Vekili

T.C.
FETHİYE BELEDİYESİ
(İmar ve Şehircilik Müdürlüğü)

Sayı : 6408-İm226
Konu : Dilekçeniz.

Tarih:18.12.2008

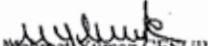
Arınç BERK
Yergüzler Cad.
No:62
FETHİYE

İlgi :05.03.2007 tarih 911-İm587 sayılı dilekçeniz.

1985 yılında E.Ü.Ziraat Fakültesi mezunu olduğunuzu , 2004 yılına kadarda çeşitli kamu kuruluşlarında çalıştığınızı ve peyzaj konusunda hizmet verdiğinizi beyan ederek bu gerekçelerle tarafınızca hazırlanacak peyzaj projelerinde imza atma yetkisi verilmesini talep etmenize istinaden , yapılan inceleme sonucu İmar Kanunu gereği uygun olmadığı görülmüştür.Fakat yinede hataya sebebiyet verilmemesi nedeniyle bu hususta , Peyzaj Mimarları Odası, Ziraat Mühendisleri Odası ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'dan görüş istenmiştir.

İlgili Odalardan ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığından alınan görüşler yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Mehmet Yılmaz CESUR
Belediye Başkan Yrd.

- Eki :1. Peyzaj Mimarları Odası yazı fotokopisi
2. Ziraat Mühendisleri Odası yazı fotokopisi.
3. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yazı fotokopisi.

ATATÜRK CADESİ 48300 Fethiye – MUĞLA
TEL: 0 252 614 10 20 FAX: 0 252 614 67 92 /

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

CHAMBER OF AGRICULTURAL ENGINEERS

Karanfil Sokak 28/12 Kızılay / Ankara
Tel: 0(312) 444 1 966 Faks: 0(312) 418 51 98

www.zmo.org.tr
zmo@zmo.org.tr

Tarih: 30.12.2008

Sayı : 2448
Konu :

T.C.
FETHİYE BELEDİYESİ
(İmar ve Şehircilik Müdürlüğü)

FETHİYE-MUĞLA

İlgi: Arınç BERK'e muhatap 18.12.2008 tarih ve 6408-İm2266 sayılı yazınız.

12685 sicil nolu üyemiz Arınç BERK'in 05.03.2007 tarihli dilekçesindeki peyzaj projelendirme yetkisi verilmesi istemine ilgi yazınızla olumsuz yanıt verildiği anlaşılmaktadır.

Üyemizin aşağıda belirtilen Yasa, Tüzük, Yönetmelik ve yargı kararları uyarınca sahip olduğu özlük hakkı kullanımını engelleyici nitelikteki kararınızın gözden geçirilerek, hukuka uygun idari işlem tesis etmenize yardımcı olmak üzere, aşağıdaki açıklamaların yapılması gereği doğmuştur;

1 - 13.5.1960 gün, 10504 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un 2 nci maddesinde Ziraat Mühendisleri'nin bahçe mimarisi plan ve projelerini hazırlamaya ve tatbik etmeye yetkili oldukları belirtilmektedir.

2 - 24.01 1992 tarih, 21121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 18.12.1991 tarih, 91/2526 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 23'üncü maddesi aşağıya aynen alınmıştır;

"Peyzaj mimarlığı alanında öğrenim görmüş ziraat mühendisleri, kentsel planlama, kırsal rekreasyon, tarihi ve doğal koruma alanları, turistik alan, yeşil alan ve park, kırsal yerleşim alanları gibi projeler kapsamında yer alan peyzaj projelerinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü işlerini yapmaya yetkilidirler."

Aynı Tüzük'ün geçici 1'inci maddesi hükmü ise şöyledir;

"Bu Tüzük'ün yürürlüğe girdiği tarihten önce diploma aldıkları lisans dalları dışındaki konularda mesleki faaliyette bulunmuş olan ziraat mühendislerinin, durumlarını belgelemeleri koşuluyla bu alandaki yetkileri kullanma hakları saklıdır. Bu belgeler görev yaptıkları kamu kuruluşları veya bağlı oldukları meslek kuruluşları tarafından verilir."

3 - 08.11 2005 tarih, 25987 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 6'ncı maddesinin (s) bendi, ziraat mühendislerinin tek başına tasarlama, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanları arasında peyzaj ve çevre düzenleme hizmetlerini de saymaktadır.

4 - Yukarıda verilen Yasa, Tüzük ve Yönetmelik ile getirilen açık hükümlere rağmen, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin" 6/s maddesi ile "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğü" 23'üncü maddesi ve geçici 1 inci maddesi hükmünün iptali ve yürütmesinin durdurulması için iki ayrı dava açmıştır.

Bu davalardan birincisi, Danıştay 8 inci Dairesi'nin 2005/4342 Esas no'lu ve 26.3.2007 tarihli karar ile reddedilmiştir. (Ek-1)

İkinci dava ise, yine Danıştay 8 inci Dairesi'nin 2006/72 Esas no'lu ve 27.11.2007 tarihli karar ile reddedilmiştir. (Ek-2)

5 - Yukarıda belirtilen ve ekte tarafınıza sunulan iki ayrı Danıştay kararı doğrultusunda, yazımızın ilk üç maddesinde not edilen Yasa, Tüzük ve Yönetmelik hükümleri uyarınca, peyzaj mimarlığı alanında öğrenim görmüş ziraat mühendisleri ile Ziraat Fakültelerinin peyzaj mimarlığı dışındaki bölümlerinden mezun olmakla birlikte Tüzüğü yürürlüğe girdiği 24.1.1992 tarihinden önce peyzaj alanında mesleki faaliyette bulunmuş olanların, durumlarını görev yaptıkları kamu kuruluşları veya bağlı buldukları meslek odalarından alacakları belgeler ile belgelenmeleri halinde peyzaj alanındaki yetkilerini kullanma haklarının saklı tutulduğu açıktır.

Mevzuat ve yargı kararlarına dayalı bu belirlemeleri, 12685 sicil numaralı üyemiz Anıç BERK'in somut durumuna uyguladığımızda ortaya çıkan durum şudur;

1 - Anıç BERK Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri bölümünden 15.6.1984 tarihinde mezun olmuştur.

2 - Anıç BERK'in 22.02.1990 - 14.03.2003 tarihlerinde çalıştığı PETKİM Genel Müdürlüğü'nden alınan ve ekte sunulan 20.08.2003 tarihli ve 38022 sayılı yazıdan da açıkça anlaşıldığı üzere, Sayın BERK, tüm PETKİM sahasında, Güzel Hisar Barajı, Çay Ağızı Tesisleri, 100 üncü Yıl Atatürk Ormanı'nda proje - aplikasyon çalışmaları yapmış, projenin tamamlayıcısı olan detayların planlanması işlerini de bizzat yürütmüştür. (Ek-3)

3 - İlgili yazınızda, hataya sebebiyet verilmemesi nedeniyle ilgili odalardan ve Bayındırlık İskan Bakanlığından alınan görüşlerin de yazı ekinde verildiği görülmektedir. Buna göre;

- a) Peyzaj Mimarları Odası Danıştay'ın reddettiği bilinen görüşlerini tekrarlamaktadır.
- b) Odaların bağlı olduğu üst Birlik olan TMMOB, Anıç BERK'in peyzaj planlama ve projelendirme konusundaki yetkinliği objektif belgelerle kanıtlanabiliyorsa, durumunun Yetki Tüzüğü'nün geçici birinci maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.
- c) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ise Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin görüşünü Belediyenize göndermek suretiyle, zımnen bu doğrultuda karar verilmesini istemektedir.

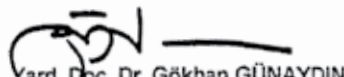
Yukarıdaki açıklamalar, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği görüşleri ve PETKİM Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün Ek - 3'te sunulan belgesinde yer verilen objektif bilgiler kapsamında;

Anıç BERK'in peyzaj projelerini imzalama konusunda yetkili olduğu açıkça görülmektedir.

Sayın Belediyenizin, bu açık hukuki duruma uyarılı işlem tesis etmesi ve sonuçtan Odamıza bilgi vermesini dileriz.

Bilgi ve gereği için,

Saygılarımızla

Yard. Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN
Başkan

PETKİM PETROLKİMYA HOLDİNG A.Ş.
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : 504/1240 - 38022
KONU : Arınç BERK

2 0 AĞUSTOS 2003

İLGİLİLERE

Şirketimiz eski elemanlarından Arınç BERK'in 22.02.1990 ile 14.03.2003 tarihleri arasındaki Şirket içi hizmet bilgileri ile ifa ettiği hizmetlerin dokümanı talebine istinaden ilgili mercilere verilmek üzere düzenlenmiştir.

A- ŞİRKET İÇİ HİZMET BİLGİLERİ:

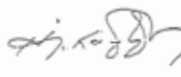
ÜNİTESİ	ÜNVANI	GÖREVE BAŞLAYIŞ TARİHİ	GÖREVDEN AYRILIŞ TARİHİ
Sosyal İşler Müdürlüğü	Ziraat Mühendisi	22.02.1990	07.09.1995
Sosyal İşler Müdürlüğü	Şef	08.09.1995	13.12.2000
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı	14.12.2000	04.02.2002
Genel Hizmetler Müdürlüğü (Park-Bahçe Birimi)	Müdür Yardımcısı	05.02.2002	14.03.2003

B- İFA ETTİĞİ HİZMETLER :

- Tüm PETKİM sahasında (Tel örgü içi, Tel örgü dışı, Güzel Hisar Barajı, Çay ağız Eğitim Tesisleri ve -100. Yıl ATATÜRK ormanında) proje, apikasyon, bakım ve onarım çalışmalarının plan ve programlarının yapılması,
- Üretim için fidanlık ve sera tesisi projesi hazırlanması,
- PETKİM süs bitkileri fidanlığında gerekli üretim programlarının yapılması,
- Tesis edilen sahalarda sağlıklı vegetasyon ve generatif gelişme için programlarının yapılması,
- Fidanlıkta üretilen fide ve fidanların yeni projelendirilen sahalara ile yıl içinde herhangi bir sebeple bozulan sahalara yeniden tanzimi için kullanılmalarının planlanması,
- Sera içinde üretilen saksılı bitkilerin , mekanların dekorasyonu için kullanılması,
- Projelendirme çalışmalarında projenin tamamlayıcısı olan detayların planlanması,
- PETKİM gibi yangın emniyetinin çok büyük önem arz ettiği sahamızın tüm yabancı ot mücadelelerinin mevsimlere göre yapılması,
- Ailağa kompleksimizde tesis edilmiş ve edilecek tüm sahalarda bakımlarının planlanması,
- Fabrikalar sahasının tüm üniteleri ile Baraj, Çay ağız Eğitim Tesisleri ve Lojman bölgelerinde sinek, sivrisinek ve diğer zararlı böcekler ile mücadele için gerekli planlamanın yapılması, Halk sağlığı ve Ziraat ilaçlamaları için ilaçların incelenmesi, araştırılması, taleplerinin yapılması, uygun ortamlarda muhafazası, dozajlarının ayarlanarak soğuk - sıcak ULV cihazları, el ve sırt pompalarıyla ilaçlamanın yapılması, hizmetlerini yürütmüştür.

Bilgilerinizi rica ederiz.

Celal KARABAS
Genel Hizmetler Müdürü

Hatice KAYGIN
Genel Müdür Yardımcısı
(İdari)

T.C.
FETHİYE BELEDİYESİ
(İmar ve Şehircilik Müdürlüğü)

Sayı : 640-İm418
Konu : Arınç BERK

Tarih:02.02.2009

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
Atatürk Bul.No:131 Kat:9

Bakanlıklar/ANKARA

1985 yılında E.Ü.Ziraat Fakültesinden mezun olan Arınç BERK , 2004 yılına kadarda çeşitli kamu kuruluşlarında çalıştığını ve peyzaj konusunda hizmet verdiğini Belediyemize beyan ederek bu gerekçelerle tarafınca hazırlanacak peyzaj projelerinde imza atma yetkisi verilmesini talep etmektedir.

Bu hususta Belediyemiz tereddüte düşüğünden yazı ekindeki belgelerden de anlaşılacağı üzere görüş istenmiş, gelen görüşlerde de netlik görülmemiştir.Bu nedenle ilgili şahsa peyzaj projesinin tarafınca hazırlanarak Belediyemizce de ruhsatlandırılmasına mümkün olup olmadığının net şekliyle tarafımıza bildirilmesini önemle rica ederim.

Beşçe SAATÇİ
Belediye Başkanı

- Eki : 1. Peyzaj Mimarıları Odası yazı fotokopisi
2. Ziraat Mühendisleri Odası yazı fotokopisi.
3. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yazı fotokopisi

ATATÜRK CADDESİ 48300 Fethiye – MUĞLA
TEL: 0 252 614 10 20 FAX: 0 252 614 67 92 /

TMMOB TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
UNION OF CHAMBERS OF TURKISH ENGINEERS AND ARCHITECTS
UNION DES CHAMBRES DES INGENIEURS ET DES ARCHITECTES TURCS

Selanik Caddesi No : 19 Kat : I 06650 Yesilgebir ANKARA - TÜRKİYE Tel : +90 (312) 418 1275 Faks : +90 (312) 417 4824
Web: <http://www.tmmob.org.tr> E-Posta : tmmob@tmmob.org.tr

Tarih: 03 Mart 2009
Sayı : 492

T.C
FETHİYE BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'ne
FETHİYE

İlgi: 02/02/2009 tarihli yazınız.

İlgi yazınıza konu Ziraat Mühendisi Arınç BERK'in peyzaj projesi hazırlama ve imzalama yetkisi vardır ve Belediyeniz tarafından da ruhsatlandırılma işlemi yapılmasında yargı kararınca yasal bir engel bulunmamaktadır.

Ziraat Mühendislerinin bu konudaki yetkileri ilgili mevzuattan kaynaklanmaktadır ki bu mevzuat 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hk. Kanun, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğidir. Ayrıca Danıştay 8.Dairesinin 26/03/2007 tarih E.2005/4342 K.2007/1678 sayılı kararı ile de bu yetkinin mevzuattan kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

Bu nedenlerle Arınç BERK'in peyzaj projesi hazırlama, imzalama ve Belediyenizden ruhsatlandırılmasını isteme yetkileri bulunmaktadır.

Bilgilerinizi dileriz.

Saygılarımızla,

N. Hakan GENÇ
Genel Sekreter

DOSYA – 8

TARIMSAL PROJELERDEKİ İMZA/ONAY YETKİLERİMİZ

Oda üyelerimizin Tüzük ve ilgili SMM – MİEM Yönetmeliklerinden doğan yetkileri doğrultusunda, hazırlanacak tüm tarımsal projelerde, ziraat mühendisi ve diğer ilgili mühendislik disiplinleri mevzuu üyemiz mühendislerin imzası yer almalıdır.

Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün (RG 24.01.1992 gün ve 21121 sayı) "Tarım İşletmelerinin Planlanması ve Projelendirilmesi" başlıklı 8 inci maddesine göre, "Ziraat mühendisleri, bitkisel veya hayvansal üretim yapan tarım işletmelerinin üretim, hasat, sınıflandırma, ambalajlama, muhafaza, depolama, değerlendirme ve pazarlama faaliyetleriyle ilgili etüd, planlama ve projelendirme işleriyle bunların uygulama ve kontrol işlerini yapmaya yetkilidirler."

Sözü edilen Tüzük'ün "Lisans ve Uzmanlık Alanlarına Göre Görev ve Yetkiler" başlıklı Üçüncü Bölümü'nde ise, lisans ve uzmanlık alanları; toprak etütleri (Madde 18), sulama, drenaj ve tarımsal yapılar (Madde 19), tarım alet ve makineleri (Madde 20), zootekni (Madde 21), su ürünleri (Madde 22), peyzaj mimarlığı (Madde 23) ve gıda bilimi ve teknolojisi (Madde 24) olarak sayılmaktadır.

Görüldüğü gibi, yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, yine yukarıda sayılan çalışma alanlarındaki projeler, münhasıran, uzmanlık alanları uyarınca yetki sahibi olan ziraat mühendisleri tarafından yapılabilir.

Serbest ziraat mühendisleri çalışabilmek ve Proje hazırlayabilmek için, Ziraat Mühendisleri Odasından SMM, Tescil ve Büro Tescil Belgelerini almak zorundadırlar.

Serbest Müşavirlik Mühendislik Belgesi ve Büro Tescil Belgesi olmayan oda üyelerinin bir yatırımı etüt, tasarım, fizibilite, keşif, şartname, hak ediş, kesin hesap, ihale dosyası hazırlama, planlama, projelendirme, resim ve hesapların hazırlanması ve uygulanması ile bunlarla ilgili araştırma, danışmanlık, bilirkişilik, ekspertiz, her türlü denetim ve kontrollük hizmetleri ile kabule, uygulamaya ve imzaya yetkili olamazlar. Dolayısıyla bu tür projeler onaylanamaz.

Hazırlanan Projelerin, Ziraat Mühendisleri Oda'sınca incelenmesi, onaylanması ve mühürlenmesi de zorunludur.

Yukarıda belirtilen mevzuat açıkça ortaya koymaktadır ki, kredilendirilmek üzere yatırımcılar tarafından Tarım İl Müdürlüklerinin onayına sunulacak projelerin tamamı, yalnızca Ziraat Mühendisleri Odasına üye olan ve ODA'mızca SMM, Tescil Belgesi ve Büro Tescil Belgesi verilen Ziraat Mühendislerince yapılmalı ve Oda'nın denetiminden geçmelidir.

ODA'mız, bu kapsamda 17.09.2008 tarihinde Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Müsteşarı Sayın Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI'na yaptığı ziyarette de konuyu gündeme getirmiştir.

Oda'mız üyelerinin tarımsal projelerdeki imza yetkilerine ilişkin Oda Başkanımızın açıklamaları sonrasında, Sayın Müsteşar, bu konuda Ziraat Mühendisleri Odası'nın 2008 yılında düzenlediği Tarım Haftası programında Bakanlık Müsteşarı olarak söz verdiğini, Bakanlığa dönüşü sonrasında ilgili Genel Müdürlere bu alanda talimat verdiğini, hatta Ziraat Bankası Genel Müdürü Sn. Can Akın ÇAĞLAR ile görüşerek onun da olurluğunu ifade etmiş ve neden gereğinin yapılmadığını sormuştur. Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü Sayın Mehmet TAŞAN'ın, desteklerde proje aramadıklarını ifade etmesi üzerine de, sayın Müsteşar, meslek etiğinin ve onurunun korunması gereğinden söz ederek, uygulamanın bu doğrultuda yapılması gereğini belirtmiştir.

Ancak bu sözün gereği yerine getirilmemiş, aradan geçen 1.5 yılda bu konuda olumlu hiçbir adım atılmamıştır.

Bu arada, ODA'mız ile Anadolubank Genel Müdürlüğü arasında, 5.11.2009 tarihli bir "Ekspertiz Raporları Düzenleme İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır. (Ek-1)

ANADOLUBANK ile Odamız arasında yapılan protokol doğrultusunda 4 Kasım 2009'da İzmir'de "Tarımsal Kredilerde Ekspertiz Kursu" yapılmıştır.

Tarımsal projelerde üyelerimizin imzasının aranması konusunda gerek Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, gerekse Ziraat Bankası nezdinde konu izlenmeye devam edilecektir.

EKSPERTİZ RAPORLARI DÜZENLEME İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

1 – İşbu Protokol, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası (bundan böyle ODA olarak anılacaktır) ile ANADOLUBANK (bundan böyle BANKA olarak anılacaktır) arasında, BANKA'nın ihtiyaç duyacağı ekspertiz raporlarının düzenlenmesinde uygulanacak yöntem ve kuralları saptamak amacıyla hazırlanmıştır.

2 – BANKA'nın, tarım kredisi kullandığı mevcut Aydın ve Söke Şubeleri ile tarım kredisi kullanacağı yeni açılan Menemen, Torbalı, Ödemiş, Alaşehir, Akhisar, İncirliova, Salihli, Saruhanlı, Milas, Turgutlu, Manisa ve Nazilli olmak üzere toplam 14 şubesinde, ve bundan sonra açılacak/yetkilendirilecek olan yeni tarım şubelerinde ipotek talep edeceği müşteriler için gerekli olan ekspertiz raporları, ODA'dan Bilirkişi Eğitimi alarak sertifikalandırılmış bulunan yetkili ziraat mühendisleri tarafından hazırlanacaktır.

3 – İkinci maddede sayılan BANKA Şubelerinin talep edeceği ekspertiz raporları için iletişim kuracağı Oda Şubeleri aşağıda gösterildiği gibidir:

ODA – ŞUBE	BANKA – ŞUBE
Aydın	Aydın, Söke, Nazilli, İncirliova
İzmir	Menemen, Torbalı, Ödemiş
Manisa	Manisa, Alaşehir, Akhisar, Salihli, Saruhanlı, Turgutlu
Muğla	Milas

Daha sonra yetkilendirilecek şubeler ayrıca Banka tarafından Oda'ya bildirilecektir.

4 – İşbu Protokol uyarınca, ODA, 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun (RG 13.05.1960 gün, 10504 sayı), Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük (RG 24.1.1992 gün, 21121 sayı), TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği (RG 06.04.2005, 25778 sayı), TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği'nde Değişiklik (RG 27.06.2008 gün, 26919 sayı), TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği (RG 8.11.2005 gün, 25987 sayı) ve TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik Mühendislik Hizmetleri ve Belgelendirme Yönetmeliği (RG 14.12.2005 gün, 26023 sayı) hükümleri doğrultusunda, Bilirkişi Eğitimi almış ve sertifikalandırılmış olan yetkili ziraat mühendisi bilirkişilerden, ekspertiz raporu düzenlemek üzere görevlendireceği her bir Oda ŞUBE'si için 10'ar kişi olmak üzere toplam 40 kişilik ziraat mühendisi/bilirkişi listesini, Genel Merkezi aracılığıyla BANKA Genel Merkezi'ne bildirecektir.

5 – Dördüncü madde belirtilen bildirim ile birlikte, taraflar birbirlerine, her bir Şube için birer kişi olmak üzere saptayacakları temas noktası yetkili personel (TNYP) ismini, tüm iletişim bilgileriyle birlikte bildireceklerdir.

6 – BANKA ŞUBESİ, ekspertiz raporu ihtiyacı olduğunda, (TNYP)'i aracılığıyla ODA Şubesi (TNYP)'ine durumu ve talebi bildirecektir. Talep ulaşan ODA ŞUBE TNYP'i, 24 saat içinde, daha önce belirlenen listeden bir yetkili ziraat mühendisi bilirkişi saptayarak, BANKA

19/01
TMMOB
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karataş Sokakı No:20/10
Tuzluca/2124250555 Psk. 470 2 00
ANADOLUBANK A.Ş.
Genel Müdürlük

ŞUBE TNYP'ne bildirecektir. Sözü edilen bildirimler, belirlenecek elektronik posta adresleri üzerinden yapılacaktır.

7 – Saptanan yetkili ziraat mühendisi bilirkişi, ipoteğe konu taşınmazın ekspertiz raporunu bildirim aldığı tarihten itibaren 3 (üç) işgünü içinde düzenleyerek BANKA ŞUBESİ'NE iletacaktır. BANKA ŞUBESİ, düzenlenen rapor başına KDV, Stopaj ve sair yasal yükümlülükler dahil 200 TL'yi, raporun düzenlendiği tarihten itibaren 15 işgünü içinde, ODA ŞUBESİ'nin bildireceği Banka Hesabı'na ödeyecektir. ODA Şubesi, 30 işgünü içinde, belirleyeceği kurallar dahilinde, ekspertiz raporu düzenleyen üyesi yetkili ziraat mühendislerine, gerekli ödemeleri yapacaktır.

8 – Yedinci maddede belirtilen ödeme dışında, yetkili ziraat mühendisi bilirkişi, BANKA'dan hiçbir ödeme (iletişim, rapor hazırlama vb) talebinde bulunmayacaktır.

9 – ODA, BANKA'nın talep ettiği ekspertiz raporlarını, üzerinde uzlaşılan bir içerik koşulunu taşıyacak şekilde ve zamanında BANKA'ya teslim etmeyi kabul ve taahhüt eder.

10 – İşbu Protokol, **05.11.2009** tarihinden başlayarak, bir yıllık bir süre için geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Taraflar, sürenin bitiminden önce, yazılı bildirim suretiyle işbu Protokol'ü fesh etme yetkisine sahiptirler. Bir yıllık süre içinde fesih bildirim yapılmaması halinde, işbu Protokol kendiliğinden bir yeni yıl için daha uzar.

11 – Tarafların aşağıda belirtilen adresleri tebligat adresi olup, bildirimler bu adrese yapılacaktır. Herhangi bir adres değişikliği halinde, karşı tarafa yazılı bildirim yapılmamış olması halinde, Protokol'de yazılı adrese yapılan tebligatlar geçerli kabul edilir.

12 – Uyuşmazlık halinde Ankara ve İstanbul mahkemeleri yetkilidir.

13 – İşbu Protokol, **05.11.2009** tarihinde onüç madde ve iki nüsha olarak tanzim ve imza altına alınmıştır.

**TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ
ODASI**

Karanfil sokak 28 / 12, Kızılay ANKARA

Tel : 0312 444 1 966

Faks : 0312 418 51 98

Eposta: zmo@zmo.org.tr

ANADOLUBANK

Cumhuriyet Mah. Silahşör Cad.
No:77 Bomonti 34380 Şişli
İSTANBUL

Tel : 0 212 368 70 00

Faks : 0 212 296 58 22

Not : İl – ilçe mesafeleri aşağıdaki gibidir;

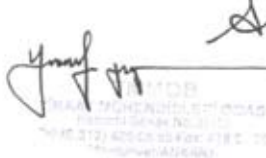
Aydın ila Söke 55 km, Nazilli 45 km, Incirliova 10 km.

Manisa ila Alaşehir 110 km, Akhisar 45 km, Salihli 71 km, Saruhanlı 20 km, Turgutlu 22 km.

Muğla ila Milas 60 km.

İzmir ila Menemen 29 km, Torbalı 46 km, Ödemiş 113 km.

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Kızılay Sokak No: 28/12
06100 ANKARA
Tic. Sic. No: 272405
Tic. Sic. No: 272405
Tic. Sic. No: 272405

ANADOLUBANK
Genel Müdürlük

DOSYA – 9

TOHUMCULUK ALANINDAKİ YETKİLERİMİZ

Bilindiği üzere Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan, Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği 15 Mayıs 2009 gün ve 27229 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Ek-1).

Söz konusu yönetmelik Resmi Gazetede yayımlanmadan önce, Bakanlıkça bir yönetmelik taslağı oluşturulmuş, ancak ODA’mız görüşüne sunulmamıştır. Buna karşın özlük haklarımızın savunulması amacıyla edinilen bu taslak, ODA’mızca kapsamlı bir şekilde incelenmiş ve görüşlerimiz Tarım ve Köyşleri Bakanlığı’na iletilmiştir (Ek-2).

Ancak Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği’nde ODA’mız görüşlerinin göz önüne alınmadığı anlaşılmıştır.

Söz konusu yönetmelikte, ziraat mühendisleri dışında ziraat teknisyeni ve teknikerlere yetki tanınmıştır. Ancak yönetmelikte çerçevesi çizilen tohumculuk alanında ziraat mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere ziraat mühendisleri ile aynı yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir.

Diğer taraftan yönetmelik kapsamında çalışan serbest ziraat mühendislerinin yasal olarak Ziraat Mühendisleri Oda’sına üye olma zorunluluğu göz ardı edilmiştir.

Danıştay 10 uncu Dairesi’nin 12.3.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8 inci Dairesi’nin 3.12.2007 gün, 2006/4114 sayılı kararlarında da açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisi bulunmadığı halde yönetmelikle bakanlığa bu konuda yetki tanınmıştır.

Bunun üzerine ODA’mız, Yönetmeliğe karşı yürütmenin durdurulması ve iptali istemiyle dava açmıştır (Ek-3).

Ancak davaya bakan Danıştay 10. Dairesi, 25.1.2010 tarihinde yürütmenin durdurulması istemimizi reddetmiştir (Ek-4). Dava süreci devam etmektedir.

ODA’mız Tohumculuk Kontrolör Yönetmeliği Taslağı’nı da ayrıntılı biçimde inceleyerek, görüşünü Tarım ve Köyşleri Bakanlığı’na iletmıştır (Ek-5).

EK-1

15 Mayıs 2009 CUMA Resmî Gazete Sayı : 27229

TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE YETKİLENDİRME VE DENETLEME YÖNETMELİĞİ BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, tohumlukları yetiştiren, üreten, işleyen ve satışı hazırlayan, dağıtan ve satan gerçek veya tüzel kişilerin yetkilendirilmesi ve denetlenmesi ile ilgili usul ve esasları belirleyerek, ismine doğru, kaliteli ve standartlara uygun tohumlukların üretimi ve pazarlanmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; tohum yetiştiricilerinin, tohum işleyicilerinin, tohum, fidan, fide ve süs bitkileri üreticileri ile tohumluk bayilerinin ve doku kültürü ile tohumluk üreticilerinin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile yetkilendirilen gerçek ve tüzel kişilerin denetimine ilişkin iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Alt birlik: Faaliyet konularına göre bitki ıslahçıları, tohum sanayicileri ve üreticileri, fide üreticileri, fidan üreticileri, tohum yetiştiricileri, tohum dağıtıcıları, süs bitkileri üreticileri ve tohumculukla ilgili konularda işgal eden gerçek veya tüzel kişiler tarafından oluşturulan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşunu,
  - b) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
  - c) Doku kültürü ile tohumluk üreticisi: Doku kültürü yöntemi kullanarak tohumluk üretimi yapan gerçek veya tüzel kişileri,
  - ç) Fidan üreticisi: Meyve ve asma türlerinde üretim materyali ve fidan üreten, işleyen ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişileri,
  - d) Fide üreticisi: Her türlü fide üreten, işleyen ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişileri,
  - e) Genel Müdürlük: Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünü,
  - f) İl müdürlüğü: Bakanlık il müdürlüklerini,
  - g) Pazarlama: Tohumlukları, hangi şekilde olursa olsun kullanılmaya hazır olarak stokta bulundurma, satış için teşhir veya teklif etme, diğer kişiye satış veya teslimat işlemlerini,
  - ğ) Süs bitkisi üreticisi: Süs bitkileri ve çoğaltım materyallerini üreten, işleyen ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişileri,
  - h) Tohum işleyicisi: Tohum üreticilerine ait işlenmemiş veya yarı işlenmiş tohumları standartlar dâhilinde farklı işlemlerden geçirerek, tohum üreticisi için pazarlamaya uygun hale getiren gerçek veya tüzel kişileri,
  - ı) Tohum üreticisi: Tohumları yetiştiren ve/veya tohum yetiştiricilerine sözleşmeli olarak yetiştiren, işleyen ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişileri,
  - i) Tohum yetiştiricisi: Sözleşmeli olarak tohum üreticileri adına yetiştiricilik yapan gerçek veya tüzel kişileri,
  - j) Tohumculuk sektörü: Bitki çeşitlerini ıslah eden, tohumlukları üreten, yetiştiren, işleyen, satan, dağıtan, satışı veya dağıtımına arz eden, ithal veya ihraç eden ya da tohumculuk ile ilgili diğer faaliyetlerde bulunan kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlar ile bu kuruluşların oluşturduğu birlik veya derneklerden müteşekkil yapıyı,
  - k) Tohumluk: Bitkilerin çoğaltımı için kullanılan tohum, yumru, fide, fidan, çelik gibi generatif ve vegetatif bitki kısımlarını,
  - l) Tohumluk bayisi: Tohumlukları yurt içinde toptan veya perakende olarak pazarlamak amacıyla yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişileri,
  - m) Yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu: Tohumluk üretici belgesine sahip, ilgili alt birliğe üye ve Bakanlık tarafından yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişileri,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tohum Yetiştiricileri, Üreticileri ve İşleyicilerinin Yetkilendirilmesi

Tohum yetiştirici belgesi verilmesi

MADDE 5 – (1) Tohum yetiştirici belgesi il müdürlüğü tarafından düzenlenir ve verildiği il sınırları içinde geçerlidir.

(2) Tohum yetiştirici belgesi başvurusu sırasında örtü altı sebze için en az bir dekar sera, açık alan sebze için en az beş dekar ve tarla bitkileri için en az on dekar araziye sahip olduğunu veya bu arazinin kiralandığını gösteren çiftçi kayıt sistemi kayıt belgesi istenir.

Tohum üretici belgesi verilmesi

MADDE 6 – (1) Tohum üretici belgesi üretim tesislerinin bulunduğu il müdürlüğü tarafından verilir ve bütün illerde geçerlidir.

(2) Tohum üretici belgesi sahipleri, tohum üretimlerini sahip olduğu veya kiraladığı arazilerde veya tohum yetiştiricileri ile yapabilirler.

(3) Tarımsal amaçlı birlik ve kooperatifler, yalnız bölge birlikleri veya merkez birliği adına tohum üretici belgesi başvurusunda bulunabilir.

(4) Tohum üretici belgesi başvurusu sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

a) Başvuru sahibi ziraat mühendisi, ziraat teknisyeni veya bitkisel üretim ya da tohumluk yetiştirme konusunda ders aldığını belgeleyen tekniker ise diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği; değil ise çalıştırıldığı beyan edilen ziraat mühendisine ait diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

b) Peyzaj amaçlı tohumluk üretimi yapan gerçek veya tüzel kişilerde ise kendisine veya çalışanına ait ziraat mühendisi ya da peyzaj mimarı diplomasının aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

c) Vergi levhasının aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

ç) Tohum ürettiği bitki grubuna ait gerekli bina ve depoya ait tapu veya kira sözleşmelerinin aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

d) Teknik donanım listesi.

e) Başvuru sahibi tarafından düzenlenecek olan yıllık kapasite beyanı.

Tohum üreticisinin sahip olması gereken donanımlar

MADDE 7 – (1) Tarla bitkileri türlerine ait tohumları üretecek tohum üreticilerinin aşağıdaki donanımlara sahip olmaları gerekir:

a) İşletme için yeterli bina.

b) Üretim kapasitesine uygun depo.

c) Tarla bitki türlerine uygun numune alma ile ilgili alet ve ekipman.

ç) Tohum işleme tesisi veya tohum işleyicisi ile hizmet alım sözleşmesi.

(2) Açık veya kapalı alanda sebze türlerinde sertifikalı veya standart tohumluk üretmek isteyen tohum üreticilerinin aşağıdaki donanımlara sahip olmaları gerekir:

a) İşletme için yeterli bina.

b) Üretim kapasitesine uygun depo.

c) Sebze türlerine uygun numune alma ile ilgili sonda ve bölücü.

ç) Tohum işleme tesisi veya tohum işleyicisi ile hizmet alım sözleşmesi.

d) Çimlendirme dolabı, hassas terazi, etüv, mikroskop, ayaklı büyüteç, nem tayin cihazı, çimlendirme kabı, buzdolabı, şahit numune saklama deposu ve pipet, erlenmayer, petri kutuları ve beherglas gibi diğer laboratuvar malzemelerine sahip laboratuvar.

Tohum üreticilerinin yükümlülükleri

MADDE 8 – (1) Tohum üreticisi belgesi alanlar aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdürler:

a) Üretim ve satışlarına ait kayıtları beş yıl süresince muhafaza etmek.

b) Üretilen tohumlara ait şahit numuneleri bir yıl süre ile muhafaza etmek.

c) Laboratuvar çalışmalarında Bakanlık tarafından belirlenmiş yöntemleri kullanmak.

ç) Bakanlık tarafından davet edildikleri eğitim ve toplantılara katılmak.

d) Bakanlık tarafından yetkilendirildiği bitki grubu ile ilgili düzenlenecek hakem testlere katılmak.

Tohum işleyici belgesi verilmesi

MADDE 9 – (1) Tohum işleyici belgesi, il müdürlüğü tarafından düzenlenir. Tohum üretici belgesi sahibi gerçek veya tüzel kişiler, diğer tohum üreticilerinin tohumlarını kendi tohum işleme tesislerinde işlemek istediklerinde ayrıca tohum işleyici belgesi alırlar.

(2) Tohum işleyici belgesi başvurusu sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

a) Tesisin yıllık kapasitesini içeren ve başvuru sahibi tarafından düzenlenen teknik rapor.

b) Tohum işlemede kullanılan makine ve ekipmanlar listesi.

c) Vergi levhasının aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Fidan, Fide ve Süs Bitkisi Üreticilerinin Yetkilendirilmesi

Fidan üretici belgesi verilmesi

MADDE 10 – (1) Fidan üretici belgesi üretim tesislerinin bulunduğu il müdürlüğü tarafından verilir ve bütün illerde geçerlidir.

(2) Fidan üretici belgesi başvurusu sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

a) Başvuru sahibi ziraat mühendisi, ziraat teknisyeni veya bitkisel üretim ya da tohumluk yetiştirme konusunda ders aldığını belgeleyen tekniker ise diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği; değil ise çalıştırıldığı beyan edilen ziraat mühendisine ait diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

b) İşletme binası ve araziye ait tapu veya kira sözleşmesinin aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

c) Vergi levhasının aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

ç) Başvuru sahibi tarafından düzenlenecek olan yıllık kapasite beyanı.

Fidan üreticilerinin yükümlülükleri

MADDE 11 – (1) Fidan üretici belgesi alan gerçek veya tüzel kişiler aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdürler:

a) Üretim ve satışlarına ait kayıtları beş yıl süresince muhafaza etmek.

b) Bakanlık tarafından davet edildikleri eğitim ve toplantılara katılmak.

Fide üretici belgesi verilmesi

MADDE 12 – (1) Fide üretici belgesi üretim tesislerinin bulunduğu il müdürlüğü tarafından düzenlenir ve yalnızca başvuruya konu olan üretim tesisi için geçerlidir.

(2) Fide üretici belgesi başvurusu sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

a) Başvuru sahibi ziraat mühendisi, ziraat teknisyeni veya bitkisel üretim ya da tohumluk yetiştirme konusunda ders aldığını belgeleyen tekniker ise diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği; değil ise çalıştırıldığı beyan edilen ziraat mühendisine ait diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

b) Fide ürettiği bitki grubuna ait gerekli sera veya arazilerin tapusu veya kira sözleşmesinin aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği ile donanımlara ait liste.

c) Vergi levhasının aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

ç) Başvuru sahibi tarafından düzenlenecek olan yıllık kapasite beyanı.

Fide üreticisinin sahip olması gereken donanımlar

MADDE 13 – (1) Sebze fidesi üreticilerinin sahip olması gereken donanımlar:

a) İşletme için yeterli bina ve depoya sahip olmak veya kiralamak.

b) En az iki dekar fide yetiştirme serasına sahip olmak veya kiralamak.

c) Kombine tohum atma makinesi.

ç) Tohum çimlendirme ünitesi.

d) Paketleme ve sevkiyat üniteleri.

e) Sulama ve gübreleme üniteleri.

f) Dezenfeksiyon ünitesi.

(2) Çilek fidesi üreticilerinin sahip olması gereken donanımlar:

a) İşletme için yeterli bina ve depoya sahip olmak veya kiralamak.

b) En az iki dekar fide yetiştirme alanına sahip olmak veya kiralamak.

c) Paketleme ve sevkiyat üniteleri.

ç) Dezenfeksiyon ünitesi.

Fide üreticilerinin yükümlülükleri

MADDE 14 – (1) Fide üretici belgesi alan gerçek veya tüzel kişiler aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdürler:

a) Üretim ve satışlarına ait kayıtları beş yıl süresince muhafaza etmek.

b) Bakanlık tarafından davet edildikleri eğitim ve toplantılara katılmak.

Süs bitkisi üretici belgesi verilmesi

MADDE 15 – (1) Süs bitkisi üretici belgesi üretim tesislerinin bulunduğu il müdürlüğü tarafından verilir ve bütün illerde geçerlidir.

(2) Süs bitkisi üretici belgesi başvurusu sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

a) Başvuru sahibi ziraat mühendisi, ziraat teknisyeni veya bitkisel üretim ya da tohumluk yetiştirme konusunda ders aldığını belgeleyen tekniker ise diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği; değil ise çalıştırıldığı beyan edilen ziraat mühendisine ait diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

b) Vergi levhasının aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

c) İl müdürlüğü tarafından düzenlenen süs bitkileri ve süs bitkileri çoğaltım materyali üretim işletmesi kapasite raporu.

Süs bitkisi üreticilerinin yükümlülükleri

MADDE 16 – (1) Süs bitkisi üretici belgesi alan gerçek veya tüzel kişiler aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdürler:

a) Üretim ve satışlarına ait kayıtları beş yıl süre ile muhafaza etmek.

b) Bakanlık tarafından davet edildikleri eğitim ve toplantılara katılmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Doku Kültürü ile Tohumluk Üreticilerinin Yetkilendirilmesi

Doku kültürü ile tohumluk üretici belgesi verilmesi

MADDE 17 – (1) Doku kültürü yöntemi ile üretim yapan gerçek veya tüzel kişilere, doku kültürü ile tohumluk üretici belgesi Genel Müdürlük tarafından verilir.

(2) Doku kültürü ile tohumluk üretici belgesi başvurusu sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

- Kendisi veya çalışanına ait ziraat mühendisi, biyolog veya bitki biyoteknolojisi konusunda eğitim aldığını belirten diplomanın aslı veya Genel Müdürlük tarafından onaylı örneği.
- Doku kültürü üretimi için laboratuvar, donanım, iklim ve alıştırma odası ve diğer tesislerin tapusu veya kira sözleşmesinin aslı veya Genel Müdürlük tarafından onaylı örneği.
- İşletme binasına ait tapu veya kira sözleşmesinin aslı veya Genel Müdürlük tarafından onaylı örneği.
- Vergi levhasının aslı veya Genel Müdürlük tarafından onaylı örneği.

Doku kültürü ile tohumluk üreticilerinin sahip olması gereken donanımlar

MADDE 18 – (1) Doku kültürü ile üretim yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, doku kültürü laboratuvarına, alıştırma ortamına ve gerekli donanımlara sahip olmalıdır. Doku kültürü laboratuvarında ve alıştırma ortamında bulunması gereken bölümler şunlardır:

- Ön hazırlık odası: Besi ortamlarının hazırlandığı, kültürde kullanılacak bitki parçalarının temizlenip, sterilize edildiği, kullanılacak malzemelerin bulundurulduğu bölümdür.
- Transfer odası: Steril edilmiş bitki veya bitki parçalarının steril kabin içinde besi ortamına aktarıldığı bölümdür.
- İklim (Kültür) odası: Besi ortamındaki bitkiciklerin optimum büyümeleri için gerekli olan sıcaklık ve ışık kontrollü kabin veya odalardır.
- Alıştırma ortamı: Besi ortamından çıkarılıp yetiştirme harcına aktarılan bitkiciklerin dış ortama alıştırılmaları için kullanılan sıcaklık, nem ve ışığın kontrollü olarak ayarlandığı oda veya seralardır.

(2) Doku kültürü laboratuvarında saf su cihazı, steril kabin, otoklav, buzdolabı, pH metre, manyetik karıştırıcı ısıtıcı, stereo mikroskop, etüv, hassas terazi, alev lambası, pipet, yetiştirme kapları ve diğer laboratuvar malzemeleri bulunmalıdır.

Doku kültürü ile tohumluk üretici belgesi düzenlenmesi

MADDE 19 – (1) Genel Müdürlüğe yapılan başvuruyu incelemek üzere, Genel Müdürlük, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ve ilgili il müdürlüğünden birer uzmanın katılımı ile bir komisyon oluşturulur.

(2) Komisyon aşağıdaki esaslar dahilinde çalışır;

- Genel Müdürlükten katılan uzmanın başkanlığında üye tam sayısı ile toplanır ve yerinde inceleme yapar.
- Yerinde yapılan inceleme sonucunda sahip olunması gereken donanımları tespit eder.
- Kararlar oy birliği ile alınır.
- Karar hakkında gerekçeli bir rapor hazırlar.

(3) Genel Müdürlük komisyon raporuna göre doku kültürü ile tohumluk üretici belgesini düzenler.

(4) Komisyon, 18 inci maddede belirtilen donanımlara ilişkin eksiklikler tespit etmişse, bunu raporunda belirtir. Genel Müdürlük, eksiklikleri başvuru sahibine bildirir. Başvuru sahibi eksiklikleri giderdikten sonra, Genel Müdürlüğe yeniden başvurabilir.

Doku kültürü ile tohumluk üreticilerinin yükümlülükleri

MADDE 20 – (1) Doku kültürü yöntemi ile üretim yapan gerçek veya tüzel kişiler aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdürler:

- Ürettiği materyal ile ilgili üretim, sertifikasyon, analiz ve pazarlama kayıtlarını beş yıl süresince muhafaza etmek.
- Bakanlık tarafından davet edilecekleri eğitim ve toplantılara katılmak.

Doku kültürü ile tohumluk üreticilerinin denetlenmesi

MADDE 21 – (1) Doku kültürü ile tohumluk üreticileri, sahip olunması gereken donanımlara sahip olup olmadığını ve yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğinin tespit edilmesi amacıyla; Genel Müdürlük, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğünden ve il müdürlüğü temsilcisinden oluşan komisyon tarafından denetlenir.

(2) Denetimler üç yılda bir yapılır. Genel Müdürlük gerekli gördüğü durumlarda denetim yapabilir. Yıllık denetim programları Genel Müdürlük tarafından hazırlanır. Yıllık denetim programının gerçekleştirilmesine ilişkin tedbirler ve gerekli iş ve işlemler Genel Müdürlük tarafından yürütülür. Denetim sonucunda bir rapor hazırlanır. Hazırlanan raporda denetime tabi tutulan kuruluşun eksiklikleri tespit edilmişse, bu eksiklikler Genel Müdürlük tarafından kuruluşa bildirilir. Kuruluş üç ay içerisinde eksikliklerini tamamladıktan sonra denetimin tekrarlanması için müracaat eder. Komisyonca yeniden denetime tabi tutulan kuruluş için hazırlanan ikinci raporda da, sahip olunması gereken donanımlara sahip olmadığı ve yükümlülükleri yerine getirmediği belirlenirse, verilen yetki Genel Müdürlük tarafından iptal edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tohumluk Bayilerinin Yetkilendirilmesi

Tohumluk bayi belgesi verilmesi

MADDE 22 – (1) Tohumluk bayi belgesi il müdürlüğü tarafından düzenlenir ve yalnızca tespit edilen adreste geçerlidir. Birden fazla yer için başvuran tüzel kişiler için başvuru yapılan bütün yerlerde ayrı ayrı tespit yapılır.

(2) Tohumluk bayi belgesi fide, fidan ile tarla bitkileri ve sebze tohumu gruplarına göre düzenlenir.

(3) Tohumluk satışı yapılan, süpermarket ve benzeri yerler, sadece bu Yönetmelik kapsamında yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişilere ait tohumlukları pazarlayabilir.

(4) Tohumluk bayi belgesi başvurusu sırasında aşağıdaki belgeler istenir:

a) Başvuru sahibi ziraat mühendisi, ziraat teknisyeni veya bitkisel üretim ya da tohumluk yetiştirme konusunda ders aldığını belgeleyen tekniker ise diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği; değil ise çalıştırıldığı beyan edilen ziraat mühendisine ait diplomanın aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

b) Bayilik yerinin ve/veya deponun açık adresi.

c) Vergi levhasının aslı veya il müdürlüğüne onaylı örneği.

ç) Başvuru sahibi tarafından düzenlenecek olan yıllık kapasite beyanı.

Tohumluk bayisinin sahip olması gereken donanımlar

MADDE 23 – (1) Tohumluk bayisinin sahip olması gereken donanımlar:

a) Satış için yeterli büyüklükte dükkân.

b) Satış kapasitesine uygun depo.

c) Sebze tohumları için uygun soğutma ünitesi.

ç) Fide ve fidan için satış kapasitesine uygun bekleme alanı.

Tohumluk bayisinin yükümlülükleri

MADDE 24 – (1) Tohumluk bayileri aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdürler:

a) Kayıt altına alınmış çeşitlere ait sertifikalandırılmış ve etiketlenmiş veya standart tohumlukları satmak.

b) Tohumlukların perakende satışlarını sorumlu kişi nezaretinde yapmak.

c) Bakanlık tarafından davet edilecekleri eğitim ve toplantılara katılmak.

ç) Türkçe bilgileri içermeyen ithal tohumlukları satmamak.

d) Bayilik bünyesinde özel bölme olmadan, gıda maddeleri ve yem satışı yapmamak.

e) Satışını yaptığı tohumluklara ait sertifikasyon belgelerinin suretini bulundurmak.

f) Tohumlukların orijinal ambalajlarını bozmamak ve açık olarak satmamak.

g) Denetim amacıyla gelen resmi kontrolörlere gerekli bilgi, belge ve istendiğinde tohumluk numunelerini tutanak karşılığında vermek.

ALTINCI BÖLÜM

Belge Düzenlenmesi, Denetim ve İdari Yaptırımlar

Tespit ve belge düzenleme

MADDE 25 – (1) İl müdürlüğü, tohum yetiştirici ve süs bitkisi üreticisi belgesi için yapılan başvuruyu belgeler üzerinden inceler ve uygun görülenler için iki nüsha belge düzenler. İl müdürlüğü belgelerin bir nüshasını muhafaza ederek diğer nüshasını başvuru sahibine verir.

(2) Tohum, fidan, fide üretici belgesi ve tohum işleyici belgesi ile tohumluk bayi belgesi aşağıdaki esaslar dahilinde düzenlenir:

a) İl müdürlüğü tarafından, başvuru sahibinin bildirdiği donanımlar yerinde tespit edilir.

b) Yapılan tespitte eksiklikleri bulunan başvuru sahiplerine tamamlaması için en fazla bir ay süre verilir. İkinci tespitte de eksiklikler bulunması halinde başvuru reddedilir.

c) Yapılan tespitlerde herhangi bir eksikliğe rastlanmayan başvuru sahipleri yetkilendirilir. Belgeler iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan bir tanesi il müdürlüğünde muhafaza edilirken ikinci nüshası üreticiye verilir.

(3) Tohum, fidan, fide, süs bitkisi üreticisi ve doku kültürü ile tohumluk üreticisi gerçek veya tüzel kişilere, üretici belgeleri ve ilgili alt birliğe üyelik belgeleriyle birlikte Genel Müdürlüğe müracaat etmeleri halinde yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu belgesi verilir.

Belge örnekleri ve geçerlilik süreleri

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenecek olan belgelerin örnekleri Genel Müdürlük tarafından yayımlanır. İl müdürlükleri bu örneklere uygun olarak belgeleri düzenler.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında düzenlenen belgeler, veriliş tarihinden itibaren beş yıl süre ile geçerlidir. Süresi bitiminde belgelerini yenilemeyen gerçek veya tüzel kişilerin yetkileri iptal edilir.

Denetim ve idari yaptırımlar

MADDE 27 – (1) Tohum yetiştiricileri, tohum, fidan, fide ve süs bitkisi üreticileri ve tohumluk bayileri ile tohum

işleyicileri yılda en az bir defa il müdürlüğü tarafından denetlenir. Denetlemelerde bu Yönetmelikte belirtilen şartlara uyulup uyulmadığı ve yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğine bakılır. Denetimler sonucunda, bu Yönetmelikte belirtilen şartlara uyduğu ve yükümlülüklerini yerine getirdiği tespit edilenlere denetim raporu düzenlenerek verilir.

(2) İl müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerde eksikliklerin tespit edilmesi halinde; eksiklikler belge sahibine bildirilerek giderilmesi amacıyla süre verilir. Belge sahibi belirlenen süre içerisinde, eksiklikleri tamamladıktan sonra denetimin tekrarlanması için il müdürlüğüne müracaat eder. Eksikliklerin tamamlandığının bildirilmemesi veya devam ettiğinin tespit edilmesi durumunda belge iptal edilir. Eksiklikleri tamamlayanlara denetim raporu düzenlenerek verilir.

Alt birliklere üyelik

MADDE 28 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yetkilendirilerek belgelendirilen gerçek veya tüzel kişiler, faaliyet alanı ile ilgili alt birliğe üye olmak zorundadır.

(2) Denetimlerde, ilgili alt birliğe üyeliğini gösteren belgeyi ibraz etmeyen gerçek veya tüzel kişilere, 27 nci maddenin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır. Alt birliğe üyeliğini belgelendirmeyen gerçek veya tüzel kişilerin belgeleri iptal edilir.

Bakanlık kuruluşlarının yetkilendirilmesi

MADDE 29 – (1) Bakanlık ana hizmet birimlerinin görev alanına giren faaliyetleri yürüten bakanlık birimlerinin, bu Yönetmelik hükümlerine göre belge alması zorunlu değildir.

Sorumluluk

MADDE 30 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında düzenlenen belgeler için yapılan başvurularda diploması beyan edilen teknik eleman, üretim ve satışlardan, belge sahibi ile birlikte müteselsilen sorumludur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Ücretler

MADDE 31 – (1) Bu Yönetmelik esasları dahilinde verilecek olan belgeler ücrete tabidir. Bakanlık tarafından bu ücretler her yıl Ocak ayında belirlenir. Ücretler, 28/12/2006 tarihli ve 26390 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre, hizmeti veren kuruluşun döner sermaye işletmesi hesabına peşin olarak yatırılır.

Düzenleme yetkisi

MADDE 32 – (1) Bakanlık bu Yönetmeliğin uygulamasını sağlamak üzere her türlü alt düzenlemeyi yapmaya yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 33 – (1) 13/1/2008 tarihli ve 26755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tohumculuk Piyasasında Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat hükümleri doğrultusunda belge almış olanların belgeleri, belgelerin geçerlilik tarihinin sonuna kadar geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Yürürlükten kaldırılan mevzuat hükümleri doğrultusunda il merkezinde istihdam ettikleri bir mesul kişi ile tohumluk bayi belgesi alan kamu iktisadi kuruluşları, iktisadi devlet teşekkülleri, tarım kredi ve tarım satış kooperatifleri gibi kurumlara çiftçi birlikleri ve ziraat odaları gibi kurumların belgeleri 13/1/2011 tarihine kadar geçerlidir. Bu tarihten sonra adı geçen kuruluşlar, tohumluk bayisi olarak yetki almak istediklerinde bu Yönetmelik hükümlerine göre başvuruda bulunurlar.

Yürürlük

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

**TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE YETKİLENDİRME VE DENETLEME YÖNETMELİĞİ TASLAĞI'NA İLİŞKİN
TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN GÖRÜŞÜ**

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme	Teklif	
<p>Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca "Tohumlukları Perakende Satacakların Uyacağı Esaslar Hakkında Yönetmelik" ilk kez 03.07.1988 gün ve 19861 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve bunu takiben 15.04.1999 tarihinde söz konusu yönetmelikte değişiklik yapılarak, tohumluk satacak olan kişilerin Ziraat Mühendisleri Odası'na kayıtlı olmaları zorunluluğu getirilmiştir.</p> <p>"Tohumculuk Piyasasında Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği" 13.01.2008 gün ve 26755 sayılı Resmi Gazete'de, bu yönetmelikte yapılan değişiklik ise 29.03.2008 gün ve 26831 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.</p> <p>Yapılan bu değişiklikle, ziraat mühendisleri dışında ziraat teknisyeni ve tohumculuk ya da tarla ve bahçe bitkileri yetiştirme konusunda ders aldığı belgelenen teknikerlere yetki tanınmıştır.</p> <p>Yönetmelikte çerçevesi çizilen tohumculuk alanında ziraat mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere ziraat mühendisleri ile aynı yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir.</p> <p>Diğer taraftan, 15.04.1999 tarihinde Ziraat Mühendisleri Odası'na kayıtlı olma zorunluluğu bulunurken, 13.01.2008 gün ve 26755 sayılı Resmi Gazete'de ve 29.03.2008 gün ve 26831 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik ve yönetmelik değişikliğinde Ziraat Mühendisleri Odası'na üye olma zorunluluğu tamamen kaldırılmıştır.</p> <p>Bakanlıkça bu kez, "Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme Ve Denetleme Yönetmeliği" adı altında oluşturulan yeni bir taslak Ziraat Mühendisleri Odası'nın görüşü alınmadan yayımlanma aşamalarından geçmektedir.</p> <p>ODA'mızca edinilen bu yönetmelik taslağında da yukarıda adı geçen diğer yönetmeliklerde olduğu gibi yasa ve hukuka aykırı olarak ziraat mühendislerinin mesleki haklarının hiçe sayıldığı görülmektedir.</p>	<p>Tüm bu görüşlerimiz doğrultusunda taslağın yasa, tüzük ve bilime uyarlı hale getirilmesi gerekmektedir.</p> <p>Bu nedenle taslağın, doğru bir zeminde, demokratik ve geniş bir katılımı oluşturulabilmesi için kamu dışındaki görüşlere de açılması, ODA'mızın da yer aldığı komisyonlarda görüşülerek hazırlanması yararlı olacaktır.</p>	
Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
<p>Dayanak Madde 3</p>	<p>Yönetmeliğin, 969 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Merkez ve Taşra kurumlarına Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanun'un 3. maddesine dayanılarak hazırlandığı belirtilmektedir.</p> <p>Bu maddenin, Bakanlığın eğitimlerden sağlayacağı gelirlerin döner sermayeye aktarımını sağlamak amacıyla konulduğu düşünülmektedir. Oysa bu eğitimler Kamu personeline ücretsiz verilmektedir. Özel sektör kuruluşlarında çalışanlar ile serbest çalışan ziraat mühendisleri ise Bakanlık personeli olmadıklarından dolayı Bakanlığın bu kişilere eğitim verme yetkisi bulunmamaktadır.</p> <p>Danıştay 10 uncu Dairesi'nin 12.3.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8 inci Dairesi'nin 3.12.2007 gün, 2006/4114 sayılı kararlarında da açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme - sınav yapma görev ve yetkisi bulunmamaktadır. (EK 1-2)</p> <p>Diğer taraftan, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'a dayanılarak hazırlanan ve halen yürürlükte olan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 3 üncü maddesi tohumluk Kontrolörlerinin genel çalışma alanları ile görev ve yetkilerini de içermektedir.</p>	<p>969 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Merkez ve Taşra Kurumlarına Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanun'un 3. maddesi dayanak kısmından çıkarılmalıdır.</p> <p>Buna karşılık, 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük dayanak maddesine eklenmelidir.</p>
<p>Tanımlar Madde 4</p>	<p>Tanımlar kısmında "Meslek Odası" yer almamıştır.</p>	<p>4 üncü maddeye aşağıdaki tanım eklenmelidir</p> <p>Meslek Odası: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odasını</p>

<p>Tohum yetiştirici belgesi verilmesi Madde 6</p>		
<p>Tohum üretici belgesi ile ilgili genel esaslar Madde 7</p>	<p>7 inci madde 4 üncü fıkra (a) bendinde gerçek kişiler için ziraat mühendisi diploma örneği veya ziraat mühendisi çalıştığına dair sözleşme ve sosyal güvenlik kurumu bildirim belgesi, ve (b) bendinde ise tüzel kişiler için ziraat mühendisi çalıştığına dair sözleşme ve sosyal güvenlik kurumu bildirim belgesi istendiği belirtilmektedir. Bu belgelere Oda üyelik belgesinin de eklenmesi gerekir.</p>	<p>7 inci madde 4 üncü fıkra (a) ve (b) bentlerinin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. (a) "Gerçek kişiler için çalıştırdıkları ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduğuna dair belge ve sosyal güvenlik kurumu bildirim belgesi" (b) "Kamu tüzel kişisi dışındaki tüzel kişiler için çalıştırdıkları ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduğuna dair belge ve sosyal güvenlik kurumu bildirim belgesi"</p>
<p>Tohum üreticilerinin tespit ve yetkilendirilmesi Madde 9</p>	<p>9 uncu maddenin 1 ve 2 inci fıkralarında başvuruda bulunanların sahip olduğu donanımların il müdürlüğü tarafından görevlendirilen uzmanlar tarafından yerinde tespit edileceği belirtilmektedir.</p>	<p>Bu maddede yer alan "uzman" in net olarak tanımlanması gerekir.</p>
<p>Tohum üreticilerinin yükümlülükleri Madde 10</p>	<p>10 uncu madde a fıkrası "çalıştırılacak olan ziraat mühendisinin yıllık sigorta bildirim cetvelini il müdürlüğüne ibraz etmek" hükmünü içermekte olup, çalıştırılan ziraat mühendisinin Oda üyelik belgesi yer almamıştır. Danıştay 10 uncu Dairesi'nin 12.3.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8 inci Dairesi'nin 3.12.2007 gün, 2006/4114 sayılı kararlarında da açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme - sınav yapma görev ve yetkisi bulunmamaktadır. (EK 1-2) Bu nedenle eğitim konusundaki (d) fıkrasının da değiştirilmesi gerekmektedir.</p>	<p>10 uncu maddeye (a) ve (d) fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir. (a) Çalıştırılacak olan ziraat mühendisinin meslek odasına üye olduğunu gösterir belge ile yıllık sigorta bildirim cetvelini il müdürlüğüne ibraz etmek (d) Serbest çalışan ziraat mühendislerinin meslek odası tarafından düzenlenecek olan eğitimlere katılmaları gerekmektedir</p>
<p>Tohum işleyicilerinin yetkilendirilmesi Madde 12</p>	<p>12 inci maddede tohum işleyicisi gerçek ve tüzel kişilerin ziraat mühendisi çalıştırmasına ilişkin herhangi bir husus yer almamaktadır. Oysa 4 üncü madde tanımlar bölümünde tohum işleyicisi "tohum üreticilerinin ürettiği tohumları standartlar dahilinde farklı işlemlerden geçirerek pazarlamaya uygun hale getiren gerçek ve tüzel kişiler" olarak tanımlanmaktadır. Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün "Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkiler " başlıklı ikinci bölümünün 3 üncü maddesinde; "Orman bitkileri dışında, bitki çeşitlerinin ıslahı, tohumluklarının üretimi, pazarlaması, ithal ve ihracı aşamalarında; tescil, kontrol, sertifikalandırma ve denetimi konularında faaliyet göstermek üzere kurulan işletmelerde bu faaliyetler, sorumlu teknik eleman olarak, ziraat mühendisleri tarafından yürütülür." hükmü yer almakta olup, bu hükmeye istinaden tohum işleyicileri gerçek ve tüzel kişilerin ziraat mühendisleri odasına üye serbest ziraat mühendisi istihdam etmeleri gerekmektedir.</p>	<p>10 uncu madde 2 inci fıkra (b) bendinin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi gerekmektedir "Tohum işleyicisi kamu tüzel kişisi dışındaki tüzel kişiler ile gerçek kişiler meslek odasına üye ziraat mühendisi çalıştırılır ve bu Ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduğunu gösterir belgenin ibrazı zorunludur.</p>
<p>Fide üretici belgesi ile ilgili genel esaslar Madde 13</p>	<p>13 üncü maddede ziraat teknisyeni ve teknikerlerine de yetki verilmektedir. Tekniker - teknisyen - ziraat mühendisi arasında ayırım yapılmamıştır. Bu alanda ziraat mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere ziraat mühendisleri ile aynı yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir. Ayrıca gerçek ve tüzel kişiler ve çalıştırdıkları ziraat mühendisleri için ziraat mühendisleri odasına üyelik şartı aranmamaktadır</p>	<p>13 üncü madde (a) ve (b) fıkralarının birleştirilerek aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir. "Gerçek ve kamu tüzel kişisi dışındaki tüzel kişilerin kendisi ziraat mühendisi ise veya yetkili ziraat mühendisi çalıştırıyorsa meslek odasına üye olduklarını gösterir oda üyelik belgesi, sözleşme ve sosyal güvenlik kurumu belgesi"</p>

<p>Fidan üreticilerinin yükümlülükleri</p> <p>Madde 16</p>	<p>16 ncı maddede ziraat mühendisleri odasına üyelik belgesi yer almayan (b) fıkrası ile eğitim konusundaki 2 inci bendin değiştirilmesi gerekmektedir.</p>	<p>16 ncı madde; (b) Çalıştırılacak olan ziraat mühendisinin meslek odasına üye olduğunu gösterir üyelik belgesi ile yıllık sigorta bildirim cetvelini il müdürlüğüne ibraz etmek (2) Serbest çalışan ziraat mühendislerinin meslek odası tarafından düzenlenecek olan eğitimlere katılmaları gerekmektedir</p>
<p>Doku kültürü üretici belgesi verilmesinde aranacak şartlar</p> <p>Madde 18</p>	<p>18 inci maddede doku kültürü üretici belgesi verilmesinde aranılan şartlar içerisinde serbest çalışan ziraat mühendisleri için oda üyelik şartı bulunmamaktadır.</p>	<p>18 inci madde 2 inci fıkra (a) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi; "Ziraat mühendisi, biyolog veya bitki koruma konusunda eğitim almış veya bunlardan birini çalıştırdığına dair sözleşme ve sigorta bildirim belgesi, bunlara ek olarak serbest çalışan ziraat mühendisleri için meslek odasına üye olduğunu gösterir oda üyelik belgesi"</p>
<p>Doku kültürü üreticilerinin yetkilendirilmesi</p> <p>Madde 20</p>	<p>20 inci maddede belirtilen komisyonda Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğü yer aldığı halde 4 üncü madde tanımlar bölümünde bulunmamaktadır.</p>	<p>4 üncü madde tanımlar bölümüne Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğü'nün eklenmesi</p>
<p>Doku kültürü ve fidan üreticilerinin yükümlülükleri</p> <p>Madde 21</p>	<p>21 inci maddede ziraat mühendisleri odasına üyelik belgesi yer almayan (a) fıkrası ile eğitim konusundaki 2 inci bendin değiştirilmesi gerekmektedir. Danıştay 10 uncu Dairesi'nin 12.3.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8 inci Dairesi'nin 3.12.2007 gün, 2006/4114 sayılı kararlarında da açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme - sınav yapma görev ve yetkisi bulunmamaktadır. (EK 1-2)</p>	<p>21 inci madde; (a) Çalıştırılacak olan ziraat mühendisinin meslek odasına üye olduğunu gösterir üyelik belgesi ile yıllık sigorta bildirim cetvelini il müdürlüğüne ibraz etmek (2) Serbest çalışan ziraat mühendislerinin meslek odasının düzenleyeceği eğitimlere katılmaları</p>
<p>Fide üretici belgesi alınmasına ilişkin yöntem ve şartlar</p> <p>Madde 23</p>	<p>23 üncü maddede ziraat teknisyeni ve teknikerlerine de yetki verilmektedir. Tekniker - teknisyen - ziraat mühendisi arasında ayırım yapılmamıştır. Bu alanda ziraat mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere ziraat mühendisleri ile aynı yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir. Ayrıca ziraat mühendisinin oda üyesi olması koşulu göz ardı edilmiştir.</p>	<p>23 üncü madde (a) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir. "Eğer üreticinin kendisi ziraat mühendisi ise veya yetkili ziraat mühendisi çalıştırıyorsa meslek odasına üye olduklarını gösterir oda üyelik belgesi, sözleşme ve sigorta bildirim belgesi"</p>
<p>Fide üreticilerinin tespiti ve belgelendirilmesi</p> <p>Madde 25</p>	<p>25 inci madde 1 inci ve 2 inci fıkralarda başvuruda bulunanların sahip olduğu donanımların il müdürlüğü tarafından görevlendirilen uzmanlar tarafından yerinde tespit edileceği belirtilmektedir.</p>	<p>Bu maddede yer alan "uzman" ın net olarak tanımlanması gerekir.</p>
<p>Fide üreticilerinin yükümlülükleri</p> <p>Madde 26</p>	<p>26 ncı maddede ziraat mühendisleri odasına üyelik belgesi yer almayan (a) fıkrası ile eğitim konusundaki (c) fıkrasının değiştirilmesi gerekmektedir. Danıştay 10 uncu Dairesi'nin 12.3.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8 inci Dairesi'nin 3.12.2007 gün, 2006/4114 sayılı kararlarında da açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme - sınav yapma görev ve yetkisi bulunmamaktadır. (EK 1-2)</p>	<p>26ncı madde; (a) Çalıştırılacak olan ziraat mühendisinin meslek odasına üye olduğunu gösterir üyelik belgesi ile yıllık sigorta bildirim cetvelini il müdürlüğüne ibraz etmek (c) Serbest çalışan ziraat mühendislerinin meslek odası tarafından düzenlenecek olan eğitimlere katılmaları gerekmektedir</p>

<p>Fide üreticilerinin denetlenmesi</p> <p>Madde 27</p>	<p>27 inci maddede fide üreticilerinin ilgili uzmanlarca denetleneceği belirtilmiştir.</p>	<p>Bu maddede yer alan "uzman" in net olarak tanımlanması gerekir.</p>
<p>Süs bitkisi üretici belgesi ile ilgili genel esaslar</p> <p>Madde 28</p>	<p>28 inci maddede ziraat teknisyeni ve teknikerlerine de yetki verilmektedir. Tekniker - teknisyen - ziraat mühendisi arasında ayırım yapılmamıştır. Bu alanda ziraat mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere ziraat mühendisleri ile aynı yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir. Diğer taraftan Orman Mühendisleri de süs bitkisi üretimi konusunda genel bir yetki tanınmıştır. Bu yetkinin sadece orman ağaçları ve bitkileriyle sınırlı tutulması gerekmektedir. Ayrıca ziraat mühendisleri odasına üyelik şartı aranmamaktadır.</p>	<p>13 üncü madde (a) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir. "Eğer üreticinin kendisi ziraat mühendisi ise veya yetkili ziraat mühendisi çalıştırıyorsa meslek odasına üye olduklarını gösterir oda üyelik belgesi, sözleşme ve sigorta bildirim belgesi" Ayrıca 13 üncü maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesi gerekmektedir. "Orman mühendislerinin yetkileri, orman ağaçları ve bitkilerinin üretimiyle sınırlıdır"</p>
<p>Süs bitkisi üreticilerinin tespiti ve belgelendirilmesi</p> <p>Madde 29</p>	<p>29 uncu madde 1 inci ve 2 inci fıkralarda başvuruda bulunanların sahip olduğu donanımların il müdürlüğü tarafından görevlendirilen uzmanlar tarafından yerinde tespit edileceği belirtilmektedir.</p>	<p>Bu maddede yer alan "uzman" in net olarak tanımlanması gerekir.</p>
<p>Süs bitkisi üreticilerinin yükümlülükleri</p> <p>Madde 30</p>	<p>30 uncu maddede ziraat mühendisleri odasına üyelik belgesi yer almayan (a) fıkrasının değiştirilmesi gerekmektedir.</p>	<p>30 uncu madde; (a) Çalıştırılacak olan ziraat mühendisinin meslek odasına üye olduğunu gösterir üyelik belgesi ile yıllık sigorta bildirim cetvelini il müdürlüğüne ibraz etmek</p>
<p>Tohumluk bayisi belgesi ile ilgili genel esaslar</p> <p>Madde 31</p>	<p>31 inci maddede ziraat teknisyeni ve teknikerlerine de yetki verilmektedir. Tekniker - teknisyen - ziraat mühendisi arasında ayırım yapılmamıştır. Bu alanda ziraat mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere ziraat mühendisleri ile aynı yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir. Ayrıca ziraat mühendisleri odasına üyelik şartı aranmamaktadır. Bu maddenin 2 inci bendinde "Toptan veya perakende tohumluk satışı yapacak olan herkes için tohumluk bayi belgesi düzenlenir" denilmektedir. Ancak; Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün "Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkiler " başlıklı ikinci bölümünün 3 üncü maddesinde; "Orman bitkileri dışında, bitki çeşitlerinin ıslahı, tohumluklarının üretimi, pazarlaması, ithal ve ihracı aşamalarında; tescil, kontrol, sertifikalandırma ve denetimi konularında faaliyet göstermek üzere kurulan işletmelerde bu faaliyetler, sorumlu teknik eleman olarak, ziraat mühendisleri tarafından yürütülür." hükmü yer almakta olup, Bu hükme istinaden toptan veya perakende tohumluk satışı yapacak olan tohumluk bayilerinin ziraat mühendisleri odasına üye ziraat mühendisi olmaları ya da ziraat mühendisleri odasına üye serbest ziraat mühendisi istihdam etmeleri gerekmektedir. Bu maddenin 3 üncü bendinde tohumluk bayisi belgesinin fide, fidan, tarla bitkileri tohumları ve sebze tohumları gruplarına göre düzenleneceği belirtilmektedir. Ancak tohumluk bayisi belgesinin birden çok alt gruplara indirgenmesi Türkiye'nin tarım ve ticaret yapısına uygun değildir. Bu nedenle belgenin bütün grupları kapsayacak şekilde düzenlenmesi uygun olacaktır.</p>	<p>31 inci madde (2) ile (a)'nın aşağıdaki şekilde değiştirilmesi ve (3)'ün tamamen kaldırılması gerekmektedir. (2) Toptan veya perakende tohumluk satışı yapacak olan tohumluk bayilerinin ziraat mühendisleri odasına üye ziraat mühendisi olmaları ya da ziraat mühendisleri odasına üye serbest ziraat mühendisi istihdam etmeleri halinde tohumluk bayi belgesi düzenlenir" (a) Ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduklarını gösterir oda üyelik belgesi</p>

<p>Tohumluk bayisinin tespiti ve belgelendirilmesi</p> <p>Madde 33</p>	<p>33 üncü madde 1 inci ve 2 inci fıkralarda başvuruda bulunanların sahip olduğu donanımların il müdürlüğü tarafından görevlendirilen uzmanlar tarafından yerinde tespit edileceği belirtilmektedir.</p>	<p>Bu maddede yer alan "uzman" ın net olarak tanımlanması gerekir.</p>
<p>Tohumluk bayisinin yükümlülükleri</p> <p>Madde 34</p>	<p>34 üncü maddenin (b) fıkrasında, çalıştırılacak olan sorumlu kişinin sözleşme veya görevlendirme belgesi ile yıllık sigorta bildirim cetvelinin il müdürlüğüne ibraz edilmesi gerektiği belirtilmektedir. (ç) fıkrasında ise bakanlık tarafında eğitime katılma zorunluluğu getirilmiştir.</p> <p>Ancak bu maddede sorumlu kişinin niteliği net olarak belli değildir. Tohumluk bayi sorumlusunun ziraat mühendisleri odasına üye ziraat mühendisi olması gerekmektedir.</p> <p>Diğer taraftan bakanlığın serbest çalışan ziraat mühendislerine eğitim verme yetkisi bulunmamaktadır.</p> <p>Danıştay 10 uncu Dairesi'nin 12.3.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8 inci Dairesi'nin 3.12.2007 gün, 2006/4114 sayılı kararlarında da açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın, özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme - sınav yapma görev ve yetkisi bulunmamaktadır. (EK 1-2)</p>	<p>34 üncü madde (b) ile (ç)'nin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.</p> <p>(b) Sorumlu kişinin meslek odasına üye ziraat mühendisi olduğunu gösterir meslek odası üyelik belgesi, sözleşme veya görevlendirme belgesi ile yıllık sigorta bildirim cetvelini il müdürlüğüne ibraz etmek</p> <p>(ç) Meslek odası tarafından düzenlenecek olan eğitime katılmak</p>
<p>Geçici madde 2</p>	<p>Bu maddede, tarım kredi ve tarım satış kooperatifleri gibi kurumlarla çiftçi birlikleri ve ziraat odaları gibi kurumlarda tohumluk satış ve dağıtımından sorumlu ziraat mühendisi için ziraat mühendisleri odası üyeliği aranmamaktadır.</p> <p>Bu kurumlarda, tohumluk satış ve dağıtımından sorumlu olarak istihdam edilen ziraat mühendislerinin ziraat mühendisleri odasına üye olması gerekmektedir.</p> <p>Diğer taraftan yönetmelikte kamu ve özel sektör ayrımı gözetilmemelidir ve kamuya rekabet üstünlüğü getirecek istisnalar tanınmamalıdır.</p>	<p>Geçici madde 22nin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.</p> <p>"Kamu iktisadi kuruluşları ve iktisadi devlet teşekküllerinden, il seviyesinden daha küçük yerlerde teşkilatı bulunanlar, kurumla ilgili tüm tohumluk satış ve dağıtımından sorumlu olmak üzere tüm satış merkezlerinde ziraat mühendisi istihdam ederek tohumluk bayi belgesi alırlar ve bu belge ile tohumluk satışı ile yetkilendirilirler. Teşkilat yapısı bakımından aynı özelliği taşıyan tarım kredi ve tarım satış kooperatifleri gibi kurumlarla çiftçi birlikleri ve ziraat odaları gibi kurumlarda tohumluk dağıtım ve satışından sorumlu ziraat mühendislerinin ise meslek odasına üye olması ve üyelik belgesi alması zorunludur</p>

EK-2/a

T.C.

DANIŞTAY

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2006/6776

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili: Av. Zühal Dönmez

Bestekar Sk. No: 49/5 Kavaklıdere / ANKARA

Davalı : Tarım ve Köyişleri Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : 8.9.2006 tarih ve 26283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "Bakanlık" ibaresi ile ikinci fıkrasının iptali ve öncelikle yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Aydın Akgül

Düşüncesi: Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı: Nevzat Özgür

Düşüncesi: Yürütmenin durdurulabilmesine karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 27 nci maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, istemin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince davalı idarenin savunması alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüldü:

Dava, 8.9.2006 tarih ve 26283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "Bakanlık" ibaresi ile ikinci fıkrasının iptali ve öncelikle yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

5488 sayılı Tarım Kanunu’nun "Çiftçi eğitimi, yayım ve danışmanlık hizmetleri" başlıklı 9 uncu maddesinde; "Bakanlık; tarım, çiftçi eğitimi ve yayım faaliyetlerinde, sivil toplum örgütleri, özel sektör kuruluşları ve serbest danışmanların görev almasını sağlamak için gerekli düzenlemeler yapar, bu kuruluş ve kişileri teşvik eder, çalışma esaslarını belirler ve denetler.

Çiftçi eğitimi, özel yayım ve danışmanlık hizmetleri çalışma esas ve usulleri ile ilgili diğer şartlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesinin (h) fıkrasında; verimli ve faydalı tarım bilgilerini çiftçi ailelerine benimsetmek ve ülke düzeyinde yaygınlaştırmak amacıyla, tarımsal yayım ve eğitim sistemi ve programları ile projelerini hazırlamak, uygulamak, örnek çiftçi yetiştirmek üzere eğitim program ve projeleri uygulamak, çiftçi kadınları ve kızlarına ev ekonomisi, çocukları ve gençlerine teknik ve pratik çiftçilik öğretmek üzere tedbirler almak, uygulamalar yapmak, örnek çiftçi yetiştirmek ve tarım yayımı ve eğitimi için her türlü eğitim merkezi gibi tesisleri kurmak, kurslar açmak veya açtırmak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri arasında sayılmıştır.

Davalı Bakanlık tarafından, 5488 sayılı Yasanın 9 uncu maddesine dayanılarak tarımsal işletme sahiplerinin bilgi, teknik ve yöntemler konusundaki ihtiyaçlarının zamanında ve yeterli düzeyde karşılanması ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla dava konusu Yönetmelik çıkarılmıştır.

Dava konusu Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde "(1) Kamu, kamu dışı yayım/tarımsal danışmanlık şirketlerinde görev yapacak olan yayımcılara/danışmanlara sertifika vermek ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Bakanlık, üniversiteler, meslek kuruluşları tarafından tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezleri kurulabilir.

(2) Tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezlerinin yetkilendirilmesi için başvurular Bakanlığa yapılır. Bakanlık incelemeleri yapar, gerekli gördüğü hallerde merkez teknik komitesinin görüşüne başvurur. Başvurusu olumsuz bulunan kurum ve kuruluşlara durum gerekçesi ile birlikte bildirilir." hükümleri yer almaktadır.

Davacı, davalı Bakanlığın, tarımsal yayım ve danışmanlık eğitim merkezi kurma yetkisinin bulunmadığını, Ziraat Mühendisleri Odası’nın kendi üyelerine tarımsal yayım ve danışmanlık eğitimi verebileceğini, eğitim merkezinin

yetkilendirilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınmasının zorunlu kılınmayacağını iddia etmektedir.

Davalı Bakanlık ise, 5488 sayılı Yasanın 9 uncu maddesiyle, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti alanında eğitim, sertifikalandırma ve yetkilendirme konusunda Bakanlığa yetki verildiğini; Yönetmeliğin 13 üncü maddesindeki "Bakanlık" ibaresinin çıkarılmasıyla, Bakanlığın, kendi personeline bile eğitim verme olanağının elinden alınacağını belirtmektedir.

Görüldüğü gibi dava konusu uyuşmazlık, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinde davalı Bakanlığın eğitim, sertifikalandırma ve yetkilendirme yetkisi olup olmadığına ilişkindir.

441 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre, tarımsal yayım ve eğitim sistemini, programlarını, projelerini hazırlamak ve çiftçilere yönelik her türlü eğitim programlarını uygulamakla görevli davalı Bakanlığa, 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 9 uncu maddesiyle de tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleriyle ilgili düzenleme yapma yetkisi tanınmış; fakat belirtilen hizmet alanında çalıştırılacakların eğitimi, sertifikalandırılması, eğitim merkezlerinin yetkilendirilmesi konularında davalı Bakanlığa herhangi bir yetki verilmemiştir.

Bu itibarla, davalı Bakanlığın, 5488 sayılı Yasa'nın 9 uncu maddesiyle yetki tanınmamasına rağmen tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetinde çalışacakları eğitip, sertifikalandırmak amacıyla eğitim merkezleri kurabileceği; eğitim merkezlerini yetkilendirebileceği yolundaki dava konusu düzenlemede hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Esasen, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 12(g) maddesinde; yörelerdeki tarım ve sanayinin gelişmesine ve ihtiyaçlarına uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sanayi, tarım ve sağlık hizmetleri ile diğer hizmetlerde modernleşmeyi, üretimde artışı sağlayacak çalışma ve programlar yapmak, uygulamak ve yapılara katılmak, bununla ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve çevre sorunlarına çözüm getirici önerilerde bulunmak, yükseköğretim kurumlarının görevleri arasında sayılmıştır.

Oysa iptali istenilen Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13 üncü maddesiyle davalı Bakanlığın, üniversitelerin tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti alanında açacakları eğitim merkezlerini de yetkilendirebileceği kabul edilmiş; böylece 2547 sayılı Yasaya da aykırı bir düzenleme yapılmıştır.

Bu durumda, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin dava konusu hükümlerinde hukuka ve dayanağı Yasa hükümlerine uyarlık bulunmamakta olup; belirtilen Yönetmelik hükümlerinin uygulanması telafisi güç veya imkansız zararlara da yol açacaktır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca davacının yürütmenin durdurulması isteminin kabulü ile 8.9.2006 tarih ve 26283 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "Bakanlık" ibaresi ile ikinci fıkrasının yürütülmesinin durdurulmasına 12.3.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan Mehmet ÜNLÜÇAY

Üye Ahmet BAŞPINAR

Üye Cem ERBÜK

Üye Nüket YOKLAMACIOĞLU

Üye İbrahim BERBEROĞLU

EK-2/b

T.C.

DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2006/4114

Karar No : 2007/6538

Davacı: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili: Av. Zühal Dönmez

Davalı : Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Davanın Özeti: Davalı idare tarafından Toprak Koruma Projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültür Teknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine beş gün süre ile eğitim düzenleneceğine ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptali istemidir.

Savunmanın Özeti: 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak hazırlanan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliğini hazırlayan ve uygulayan, bu kapsamda nasıl bir projeye ihtiyaç olduğunu belirleyen ve hazırlanan projeleri inceleyen Bakanlığın, gerekli kriterleri ortaya koyarak toprağın korunması konusunda uzman yetiştirmesinin mevzuata aykırı olmadığı, davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi Gülşen A. PEHLİVAN'ın Düşüncesi: Dava konusu işlemin iptali gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Radiye TİRYAKİ'nin Düşüncesi : Dava, davalı idare tarafından Toprak Koruma Projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültür Teknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine beş gün süre ile eğitim düzenleneceğine ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptali isteğiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun "Toprak Projelerinin hazırlanması" başlıklı 12. maddesine ve bu maddede yer alan, Toprak Koruma projelerinin gerekliliği hazırlanması, uygulanması, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi ile ilgili usul ve esasların Bakanlıkça hazırlanarak yönetmelikle belirleneceği hükmüne dayanılarak çıkarılan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 12. maddesindeki hükümlere dayanılarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne, toprak koruma projelerinin hazırlanmasına yönelik dava konusu duyurusunun iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanunun 31. maddesinde, Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek, bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamakta Eğitim Dairesi Başkanlığının görevli olduğu belirtilmiş olup maddede yer alan hükümden de anlaşılacağı üzere Bakanlıkların, kendi personeli dışındaki kişilere eğitim vermek gibi bir görevi bulunmamaktadır.

Öte yandan, Türk Mühendis ve Mimarları Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana yönetmeliğinin 6. maddesinde odanın amaç ve görevleri sayılmış, 32/h maddesinde de, bu yönetmelik ve odaca yürürlüğe konulan diğer yönetmelikler çerçevesinde üyelere ve üyelerin bulunduğu büro, firma, işletme, işyeri ve benzeri kuruluşlara her türlü belge ve yetkileri vermek, gerekli denetlemeleri yapmak, aykırı durumların saptanması halinde kısıtlayıcı veya duruma göre kısa veya uzun süreli olarak veya süresiz engelleyici kararları almak, gerektiğinde yetki ve belgeleri iptal etmek de oda Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri arasında sayılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek içi Eğitim Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin ilgili maddelerinde de meslek içi eğitime ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Diğer yandan, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri hakkında Kanun Hükmünde Kararnamesinin 2. maddesi ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri sayılmış, 9. maddesi ile de Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün görevleri belirtilmiştir.

Tüm bu hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, Bakanlığa bağlı personel olarak çalışmayıp özel sektör çalışanı durumunda olan, toprak koruma projesi hazırlayabilecek ve Ziraat Mühendisleri Odasına üyeliği zorunlu olan Ziraat Mühendislerine, toprak koruma eğitimi vermeye davalı Bakanlığın yetkisi bulunmadığı anlaşılmakla dava konusu duyuruda kanun ve yönetmelik hükümlerine uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle dava konusu duyurusunun iptali gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü: Dava, davalı idare tarafından Toprak Koruma

Projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültür Teknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine beş gün süre ile eğitim düzenleneceğine ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptali istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'nun, "Toprak Projelerinin Hazırlanması" başlıklı 12. maddesinde, Toprak koruma projelerinin, arazi bozulmalarını ve toprak kayıplarını önlemek için gerekli olan sekileme, çevirme, koruma duvarı, bitkilendirme, arıtma, drenaj gibi imalat, inşaat ve kültürel tedbirleri içereceği, en az bir ziraat mühendisi sorumluluğunda hazırlanacağı ve valilik tarafından onaylanacağı, aynı maddede, Toprak koruma projelerinin gerekliliği, hazırlanması, uygulanması, yetki ve sorumlulukların belirlenmesi ile ilgili usul ve esasların Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği, bu Kanuna dayanılarak çıkarılan, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 12. maddesinde, Toprak koruma projesine ihtiyaç olup olmadığına ve projenin içeriğine il müdürlükleri tarafından arazi ve/veya toprak etütleri yapılarak karar verileceği, kentsel yerleşim amaçlı imar planı bulunan yerler dışında zorunlu olarak kazı veya dolgu gerektiren herhangi bir arazi kullanım faaliyeti sonucu, toprak yapısının bozulması, drenajın engellenmesi, tuzlanma, alkalileşme, erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulması söz konusu ise, araziyi kullananlar tarafından en az bir uzman ziraat mühendisi sorumluluğunda ilgili mühendislerce toprak koruma projesi hazırlanacağı, valilikçe uygun görülmesi halinde onaylanacağı hükümlerine dayanılarak, Tarım ve Köyşeri Bakanlığı'nın Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne, toprak koruma projelerinin hazırlanmasına yönelik, Ziraat Fakültelerinin Toprak, Kültürteknik, Tarım Makinaları, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümünden mezun veya bu konularda daha önce çalıştığını belgeleyen diğer bölümlerden mezun Ziraat Mühendislerine 24-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında beş gün süre ile eğitim düzenleneceği ve yapılacak sınavda başarılı olanlara yetki belgesi verileceğine ilişkin duyurunun iptalinin istenildiği anlaşılmıştır.

Anayasanın 135. maddesi hükmü uyarınca, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı. ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanununun 31. maddesinde, Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın görevleri, a) Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek, b) Bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak olarak belirtilmiştir.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinde,

h) Mesleğin geliştirilmesi ve tanıtılması amacıyla teknik ve bilimsel araştırmalar yapmak, kongre, seminer, panel, konferans gibi toplantılar ve sergiler düzenlemek, diğer kuruluşların bu gibi çalışmalarına katılmak,

i) Meslekle ilgili proje, taahhüt, müşavirlik, sorumlu yöneticilik ve danışmanlık işlerinde üyelere gerekli belgeleri vermek, onaylamak, bu konuda gereken hukuki, idari düzenlemelerin yapılmasını sağlamak, bu amaçla gereken resmi girişimlerde bulunmak,

p) Ziraat Mühendisliği öğrenimi yapan kuruluşlarla işbirliği yaparak meslek elemanlarının eğitimleri konusunda öneri ve yardımlarda bulunmak, üyeler için hizmet içi eğitim programları hazırlamak ve uygulamak Odanın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 32. maddesinin h bendinde, Bu Yönetmelik ve Odaca yürürlüğe konulan diğer Yönetmelikler çerçevesinde üyelere ve üyelerin bulunduğu büro, firma, işletme, işyeri ve benzeri kuruluşlara her türlü belge ve yetkileri vermek, gerekli denetlemeleri yapmak, aykırı durumların saptanması halinde kısıtlayıcı veya duruma göre kısa veya uzun süreli olarak veya süresiz engelleyici kararlar almak, gerektiğinde yetki ve belgeleri iptal etmek de Oda Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin arasında sayılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1. maddesinde, Bu Yönetmeliğin amacının, .kamu yararı, meslek uygulama etiği ve meslek alanının geliştirilmesi doğrultusunda, mesleki disiplinler gözetilerek meslek alanları ile ilgili uygulama ve denetimin yapılabilmesi için; uzmanlık alanı ve tanımı, yetkili üyeliğin tanımlanması, yetkili üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmalarını, yaptıkları işler ile tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde kamuoyuna önerilmesiyle ilgili usul ve esasların düzenlenmesi olduğu, 2. maddesinde, mesleki disiplinler kapsamında Oda üyelerinin meslek alanlarına yönelik, toplumun gereksinimlerini karşılamak doğrultusunda araştırma, inceleme, planlama, projelendirme, tasarımı, raporlama, bilirkişilik, denetim, danışmanlık, eğitim, uygulama ve teknik sorumluluğu üstlenme işlevleri kapsamında olan ve uzmanlık gerektiren hizmetler için yetkili üyelerin saptanması, eğitimi ve belgelendirilmesi esaslarını kapsadığı, 6. maddesinde, Ziraat Mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanlarının belirlendiği, bunlardan tarımsal yapılar, çevre koruma, tarım alet ve makineleri ile tarımsal enerji, peyzaj ve çevre düzenleme, gıda sanayi ve gıda kontrolü hizmetlerine ilişkin alt uzmanlık alanları, kapalı alan inşaatlama hizmetleri, sulama ve drenaj, laboratuvar kurma ve işletme uzmanlık alanlarında öğrenim gören ziraat mühendisleri ve ilgili diğer

meslek disiplinlerine ait eğitim alan üyeler için Oda tarafından birlikte ve ayrı olarak eğitim ve yetki belgesi verilebileceği 7. maddesinde, Oda tarafından, belirlenen bu uzmanlık alanlarına göre lisans öğrenimi dikkate alınarak hazırlanan eğitim programları sonucunda gerçekleştirilecek sınavlarda başarılı olan üyelerle Oda Yönetim Kurulu tarafından mesleki birikim ve deneyime göre yeterliliği saptanan üyelere yetki belgesi verileceği, yetki belgesinin, ziraat mühendisliği uzmanlık alanlarında hizmet alacak kişi ve girişimciler için referans niteliğini taşıyacağı, 8. maddesinde, a) Oda tarafından belirlenen uzmanlık konularında belge alma koşullarını sağlayan üyelere ilgili uzmanlık konusunda belge verileceği, b) Belge alma koşullarının her uzmanlık konusu için ayrı olmak üzere Oda tarafından belirleneceği, 9. maddesinde ise, a) Uzmanlık konuları ile ilgili olarak verilecek meslek içi eğitimler ve sınavların, Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından gerçekleştirileceği, c) Her uzmanlık konusu için ayrı olmak üzere eğitim ve sınav programları ile takvimi gerektiğinde Şubelerin görüş ve önerileri alınarak Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından hazırlanacağı ve Oda Yönetim Kurulunun onayına sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinin incelenmesinden, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile bu Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde uzmanlığın belirlenmesi koşulları ve Toprak Koruma Projesi hazırlama eğitimi konusunda bir düzenlemenin bulunmadığı, 3046 sayılı Kanunda ise; Bakanlıklara kendi personeline hizmet içi eğitim verme görevi verilmişse de, personeli olmayan kişilere herhangi bir eğitim verme görevinin yüklenmediği görülmektedir.

Diğer yandan, 441 sayılı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesi ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığının görevleri sayılmış, 9. maddesi ile de, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün görevleri belirlenmiştir.

Her iki madde hükmünün birlikte değerlendirilmesinden, Bakanlığa bağlı personel olarak görev yapmayan ziraat mühendislerine Bakanlığın eğitim verebileceğine ve herhangi bir alanda yetkilendirebileceğine ilişkin görevleri de bulunmamaktadır.

Bu durumda, yukarıda sözü edilen yasa ve yönetmelik hükümleri karşısında, özel sektör çalışanı olan, toprak koruma projesi hazırlayabilecek ve Ziraat Mühendisleri Odası'na üyeliği zorunlu olan ziraat mühendislerine, toprak koruma projesi eğitimi vermeye davalı Bakanlığın yetkisi bulunmadığından işlemde mevzuata ve hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline, 125,70.-YTL yargılama giderleri ile davanın karara bağlandığı tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 450,00.-YTL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, 3.12.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ayla ALKIVILCIM

Üye Dr. Tacettin ŞİMŞEK

Üye Yeniay KAYA

Üye Alaattin ÖĞÜŞ

Üye Atıl ÜZELGÜN

EK-3

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR

DANIŞTAY İLGİLİ DAİRESİNE Sunulmak Üzere DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zuhal DÖNMEZ-Av.Devran MELİK SAATÇIOĞLU

DAVALI: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı-ANKARA

DAVA: 15.05.2009 tarih ve 27229 sayılı Resmi gazetede yayınlanan "**Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği'nin**; 6.maddesinin 4/a ve b bentleri, 8.maddesinin 1/ç bendi, 10.maddesinin 2/a bendi, 11.maddesinin 1/b bendi, 12.maddesinin 2/a bendi, 14.maddesinin 1/b bendi, 15.maddesinin 2/a bendi, 16.maddesinin 1/b bendi, 17.maddesinin 2/a bendi, 20.maddesinin 1/b bendi, 22.maddesinin 4/a bendi , 24.maddesinin1/ b ve c bentlerinin ve 31.maddenin yürütülmesinin durdurulması ve iptali talebinden ibarettir.

AÇIKLAMALAR: Kaynağını Anayasa'nın 135.maddesinden alan Müvekkil Oda, Ziraat Mühendislerinin oluşturduğu üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunlarıyla doğrudan ilgilenmekle yükümlü kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

Ziraat mühendisliği hakkında çıkarılan **7472 sayılı yasa**; Ziraat Mühendisleri mesleki işgal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere, araştırma, islah, yetiştirme, toprak muhafaza, zirai mücadele, ziraat alet ve makineleri, bahçe mimarisi, toprak tasnifi, toprak, su, gıda, yem, kimyevi gübre, nebat tahlilleri, teknoloji, zootekni, zirai ekonomi gibi bilim sahalarına ait keşif, plan ve projeleri hazırlamaya ve tatbik etmeye, bütün bu sahalarda gerekli kontrol, muayene, ekspertiz, ehliyet işlerini görmeye, raporlar tanzim etmeye, zirai danışma büroları ve laboratuvarları açmaya, hususi müessese ve işletmeler kurmaya ve idare etmeye veya bunların mesul müdürlüğünü ifaya salahiyetli olduklarını düzenlemiştir. Ziraat Mühendislerinin çalışma alanlarını belirleyerek, bu çalışma alanlarını yasayla hüküm altına almıştır.

24.01.1992 gün, 21121 sayılı Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe giren Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'te, genel çalışma alanları, görev ve yetkiler düzenlenmiş olup, bu yetki ve görevler arasında tüzüğün **Tohumculuk başlıklı 3.maddesinde**, "Orman bitkileri dışında bitki çeşitlerinin islahı, tohumluklarının üretimi, pazarlanması, ithal ve ihracı aşamalarında; tescil, kontrol, sertifikalandırma ve denetimi konularında faaliyet göstermek üzere kurulan işletmelerde bu faaliyetler, sorumlu teknik eleman olarak ziraat mühendisleri tarafından yürütülür" denilmektedir.

Resmi gazetenin 06.04.2005 tarih ve 25778 sayılı nüshasında yayımlanan **Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği'nin 6.maddesi'nin (g) bendine göre de; Üyelerin hak ve yetkilerini savunmak, ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki uygulamaları kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ve bu yetkilerin kullanılabilmesini gerçekleştirmek üzere resmi ve özel kuruluşlarda girişimlerde bulunmak, Müvekkil Oda'nın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.**

Bu bağlamda Müvekkil Oda, üyelerinin hak ve yetkilerini savunmak için davaya konu yönetmeliğin, Ziraat Mühendislerinin yasalarla belirlenen haklarına aykırı gelen bir takım hükümlerini iptalini talep etmektedir.

Öncelikle Müvekkil Oda, yönetmelik taslağı üzerine davalı Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına başvurmuş, bazı hukuka aykırılıkları belirleyerek 646 Sayı ve 01.05.2009 tarihli görüş ve değerlendirmelerini Bakanlığa sunmuştur. Ancak davalı Bakanlık, bilime ve hukuka dayalı bu görüşleri dikkate almadan Yönetmelik hazırlıklarını tamamlamış, demokratik katılımçılık ilkesine aykırı bir tutum içinde davranarak iptali gereken işbu yönetmeliği yürürlüğe koymuştur. Müvekkil Oda'nın, Davalı Tarım ve Köy İşleri Bakanlığında bulunduğu 646 sayı ve 01.05.2009 tarihli görüş ve değerlendirmelerinde; yönetmelik kapsamında serbest ziraat mühendislerinin yasal olarak Ziraat Mühendisleri Odasına üye olma zorunluluğunun göz ardı edildiği, bu hususun yönetmelik kapsamında dile getirilmediği, ayrıca tohum üretici belgesi, fidan, fide, süs bitkisi üretici belgesi başvurusu sırasında; gerçek kişiler için çalıştırdıkları ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduğuna dair belge, kamu tüzel kişisi dışındaki tüzel kişiler için çalıştırdıkları ziraat mühendislerinin meslek odasına üye olduğuna dair belge başvuru sırasında istenilen belgeler arasında yer almadığı, doku kültürüyle tohumluk üretici belgesinin verilmesi yada tohumluk bayi belgesi verilmesi sırasında da başvuruyu yapacak ziraat mühendislerinden meslek odasına üye olduğuna dair belge başvuru için yönetmelikte zorunlu hale getirilmediği hususu dile getirilmiştir. Buda gösteriyor ki **yasal olarak çerçevesi çizilen odaya kayıt olma zorunluluğu yönetmelikle göz ardı edilmiştir.** Tohum yetiştiricisi, fidan, fide ve süs bitkisi üreticisi doku kültürüyle tohumluk üreticisi ve tohumluk bayi sahipleri eğer özel sektör çalışanı ziraat mühendisiyse bu kişilerin bakanlığın vereceği eğitimlere değil de, Ziraat Mühendisleri Odasının düzenleyeceği eğitimlere katılması gerektiğini ve bu durumun yüksek yargı kararlarına da konu olduğu Müvekkil Odanın aynı tarih ve sayılı yazılı beyanlarında ifade edilmiştir.

"**Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme**" yönetmeliği taslağı hazırlanırken, Ziraat Mühendisleri dışında, teknisyen ve teknikerlere de yetki tanınmıştır. Bu konuda Müvekkil Oda'nın hazırlamış olduğu görüş ve değerlendirme yazılarında "Tohumculuk alanında ziraat mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere Ziraat Mühendisleriyle aynı yetkiyi tanıyan yasal bir düzenlemenin olmadığı" ifade edilmiş fakat bu husus da Bakanlık tarafından dikkate alınmayıp Yönetmelik yürürlüğe girmiştir.

Müvekkil Oda'nın yönetmelik taslağıyla ilgili Bakanlığa sunmuş olduğu kapsamlı görüşlere rağmen ne yazık ki idare bu görüşleri dikkate almayıp Kanun ve ilgili mevzuata aykırı işbu yönetmeliği yürürlüğe koymuştur.

İPTAL NEDENLERİ: 1.Yönetmeliğin 6. Maddesinin 4.fıkrasının (a) ve (b) bentleri iptal edilmelidir:

Yönetmeliğin altıncı maddesinin dördüncü fıkrasında; tohum üretici belgesi başvurusunda hangi belgelerin isteneceği belirtilmekte olup, meslek odasına kayıtlı olduğunu gösteren belge yer almamaktadır.Oysa 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 33.maddesi; "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mesleklileri mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler" hükmünü taşımaktadır.Bu doğrultuda yasa gereği Tohumculuk belgesi başvurusu ister,serbest çalışan ziraat mühendisi olsun, isterse bir tüzel kişilikte çalıştırıldığı beyan edilen ziraat mühendisi olsun meslek odasına üye olduğunu gösterir belgenin başvuru sırasında istenilmesi gerekmektedir. Bu da şunu göstermektedir ki, davalı Bakanlık yönetmelik kapsamında çalışan serbest ziraat mühendislerinin yasal olarak Ziraat mühendisleri odasına üye olma zorunluluğunu göz ardı etmiştir.

Bu konuda Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı 06.11.2008 tarihli kararı kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına üye zorunluluğunu ortaya koyan emsal teşkil eden bir karardır. Anayasa Mahkemesi kararı özetle şöyledir; "5561 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan toplu Köy İkrazatı/Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi Hakkında Kanun'un" bir takım maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır. İptali istenen hükümden Tarım Bakanlığının çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan çiftçilerden, yapılacak olan her türlü işi ve nakdi yardımlarda, tarımsal destekleme veya kredi kullanımlarında çiftçilik belgesi aranmaz hükmünü içermektedir. Çiftçilik belgesi bir kişinin çiftçilik faaliyetinde bulunup bulunmadığını tevsik eden bir belge olup, bu belge Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları bulunmayan yerlerde Tarım İlçe Müdürlükleri tarafından verilmektedir. Hukukumuzda bazı meslekler için, mesleğe giriş, meslek mensuplarının hakları, mesleki yetkileri ve yükümlülükleri yasalarla belirlenmiştir. **Ayrıca bu mesleklerin mensuplarını bünyelerinde toplayan mesleki kuruluşlar anayasanın 135.maddesinde, "Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları" olarak düzenlenmiştir.** Mesleki kuruluşları yasayla düzenlenen mesleklerin verdikleri kamu hizmetinde düzeylerini korumak ve mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulurlar. Bu tür mesleki kuruluşların çok partili demokratik düzen içerisinde giderek etkili bir baskı grubu haline gelmeleri ve bu şekilde örgütlenen menfaat grupları arasındaki dayanışmanın toplum çıkarları aleyhine gelişmesi tehlikesi, bunların kamu hukuku kural ve usulleriyle yönlendirilmesini zorunlu kılmış ve sosyal bir olgu olarak öteden beri varlıklarını koruyabilmiş bu kuruluşları Anayasa bir kurum haline dönüştürmüştür. Bu nedenlerle, Anayasa'nın 135.maddesi; meslek kuruluşlarını; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbiriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere tüzelkişiliği bulunan kamu kuruluşları olarak tanımlamaktadır. Anayasanın 135.maddesinin 2.fıkrasında **"Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz" denilmektedir Bu hükmün karşısında serbest meslek icra edenlerin meslek kuruluşlarına üyelikleri anayasal zorunluluk olarak görülmüştür.** Anayasa Mahkemesinin emsal teşkil eden bu kararı, çiftçilerin yine bir meslek odası olan Ziraat odalarına üye zorunluluğunu ortaya koyan, hatta diğer meslek odalarına da atıfta yaparak, Avukatlık mesleğini yapmak isteyenler Barolardan, doktorluk mesleği yapmak isteyenler Tabipler Odasından, tüccarlar Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden, esnafın Türkiye esnaf ve sanatkarları Konfederasyonundan belge almaları gerekmektedir denilir. Dolayısıyla, serbest çalışan Ziraat Mühendislerinin kamu kurumu niteliğindeki bir meslek odası olan Ziraat Mühendisleri Odasına üyeliği anayasal zorunluluktur. **Anayasa mahkemesi serbest çalışanların kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarına kaydı zorunlu görmüştür. Aksi takdirde bu meslek kuruluşlarının üyelik ve aidat sorunuyla karşı karşıya kalacaklarını, anayasal görevlerini yerine getiremeyeceklerini belirtmiştir.** Davaya konu yönetmelikte de, tohum üretici belgesi alımı sırasında Ziraat Mühendisleri Odasına üyeliği gösterir belgenin belirtilmemiş olması, Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 no.lu emsal teşkil eden kararında da değinildiği üzere, **örtülü olarak üye ile Meslek Odası arasındaki bağın kaldırılması, koparılması ve işlevsizleştirilmesi gibi kamu yararına aykırı bir düzenlemeyi gündeme getirmektedir.**

Anayasa Mahkemesinin yukarıda ayrıntılılarıyla anlattığımız Ziraat odasına üyeliği zorunluluğunu ortadan kaldıran yasa maddesinin iptali kararından sonra, Tarım Bakanlığı Tarımsal Üretim ve geliştirme Genel Müdürlüğü 06.04.2009 tarih ve 0963 sayılı anlam veremediğimiz bir genelge yayınlamıştır. Genelgede, iptal kararı üzerine değişiklikten önceki hükümlerin yeniden yürürlüğe girmesi söz konusu olmadığı, 56661 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmadan önceki hükümlerine istinaden çiftçilerden çiftçilik belgesi istenilmesi hususunda yasal bir zorunluluk bulunmadığı belirtilmiştir. Bu durum üzerine, Türkiye Ziraat Odaları Birliği genelgenin iptali ve yürütülmesinin durdurulması için Danıştay'a başvurmuş, Danıştay 10.Dairesinin 2009/5090 Esas 15.05.2009 tarihli kararı doğrultusunda Tarım Bakanlığı,Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün 06.04.2009 tarih ve 0963 sayılı Genelge'sinin yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Ayrıca tohumla ilgili yürürlükte olan mevzuatlar incelendiğinde "Tohumlukları Perakende Satacakları Uyacağı Esaslar Hakkında Yönetmelik" dikkat çekicidir.Bu yönetmeliğin dördüncü maddesinde ; tohumluk bayiliği izni verilecek kişilerde aranacak şartlar belirtilmiştir. 15.05.1999 tarih ve 99/12771 K.sayıyla yönetmeliğinin dördüncü maddesinin (b) fıkrasına bir cümle eklenmiştir.Buna göre "Bu madde de yer alan ziraat mühendislerinin, Ziraat Mühendisleri Odasına kaydolmaları ve bununla ilgili belgeyi başvuru formuna eklemeleri şarttır".Tohumla ilgili mevcut düzenlemelerde ziraat mühendislerinin Ziraat Mühendisleri Odası'na kaydı mevzuatla zorunlu hale getirilmişken ,iptalini talep ettiğimiz hükümden bu husus dile getirilmemiştir.

Görüldüğü gibi, 6235 Sayılı TMMOB 33.Maddesi ve Anayasa Mahkemesi, Danıştay kararlarına aykırı olan yönetmelik düzenlenmesinin iptali talep edilmektedir.

Davaya konu yönetmeliğin iptalini istediğimiz 6.maddenin 4.fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde ziraat mühendisleri dışında ziraat teknisyeni ve teknikerlere de yetki tanınmıştır. Ancak yönetmelikte çerçevesi çizilen tohumculuk alanında Ziraat Mühendisleri münhasıran yetkili olup, teknisyen ve teknikerlere Ziraat Mühendisleri ile aynı yetkiyi tanıyan yasal bir durum mevcut değildir. Şöyle ki; **Ziraat Mühendislerinin Görev ve yetkilerine ilişkin Tüzüğün ikinci bölümünde Ziraat Mühendislerinin genel çalışma alanları görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Bu bölümün tohumculuk başlıklı 3.maddesinde,** "Orman bitkileri dışında bitki çeşitlerinin ıslahı, tohumluklarının üretimi, pazarlanması, ithal ve ihracı aşamalarında; tescil, kontrol, sertifikalandırma ve denetimi konularında faaliyet göstermek üzere, kurulan işletmelerde bu faaliyetler, sorumlu teknik eleman olarak ziraat mühendisleri tarafından yürütülür" denilmektedir. Dolayısıyla, ziraat mühendisleri tohum üretici belgesi almak konusunda münhasır yetkili olup, ziraat mühendisleri dışında teknisyen ve teknikerlere bu yetkiyi tanıyan yasal bir düzenleme mevcut değildir ve böyle bir düzenleme yasalarda yer almadığı halde, davalı idarenin teknisyen ve teknikerlere Ziraat Mühendisleriyle benzer yetkiler sağlaması hukuka aykırıdır ve iptali gerekmektedir. Ziraat Mühendisleri dört yıl eğitim alarak Ziraat Fakültelerinden mezun olan kişilerdir. Teknisyenler iki yıllık yüksek okul mezunları, teknikerler de lise mezunu olan kişilerdir. Dolayısıyla, eğitim anlamında da farklı statülere sahiptirler. Davalı İdarenin teknisyen ve teknikerlere Ziraat Mühendisleriyle benzer yetkiler sağlaması hukuka aykırıdır.

Davalı Bakanlık Anayasa gibi emredici bir yasayı, TMMOB Yasasını, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarını dikkate almayarak, onlara aykırı işbu yönetmeliği yürürlüğe koymuştur. Bu nedenle kanunlara aykırı bu düzenlemenin iptali gerekmektedir.

2.Yönetmeliğin 8.Maddesinin 1/ ç bendi İptal edilmelidir.

Yönetmeliğin bu maddesinde tohum üreticilerinin yükümlülüklerinden bahsedilmiştir. Bu yükümlülükler arasında tohum üreticilerinin bakanlık tarafından davet edildikleri eğitim ve toplantılara katılmak hüküm altına alınmıştır. **Bakanlığın serbest ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisi bulunmamaktadır.** Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanununun 31. maddesinde, Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın görevleri, **a) Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek, b) Bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak olarak belirtilmiştir.** Diğer yandan, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesi ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri sayılmış, 9. maddesi ile de, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün görevleri belirlenmiştir

Bakanlığa bağlı personel olarak görev yapmayan ziraat mühendislerine Bakanlığın eğitim verebileceğine ve herhangi bir alanda yetkilendirilebileceğine ilişkin görevleri de bulunmamaktadır. Danıştay 8.Dairesi de E. 2006/4114 K. 2007/6538 sayılı kararı da bu yöndedir.

Buna karşılık, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin (RG.06.04.2005 gün,25778 sayı) 6. maddesinin aşağıda belirttiğimiz bentlerinde,

h) Mesleğin geliştirilmesi ve tanıtılması amacıyla teknik ve bilimsel araştırmalar yapmak, kongre, seminer, panel, konferans gibi toplantılar ve sergiler düzenlemek, diğer kuruluşların bu gibi çalışmalarına katılmak,

ı) Meslekle ilgili proje, taahhüt, müşavirlik, sorumlu yöneticilik ve danışmanlık işlerinde üyelere gerekli belgeleri vermek, onaylamak, bu konuda gereken hukuki, idari düzenlemelerin yapılmasını sağlamak, bu amaçla gereken resmi girişimlerde bulunmak,

p) Ziraat Mühendisliği öğrenimi yapan kuruluşlarla işbirliği yaparak meslek elemanlarının eğitimleri konusunda öneri ve yardımlarda bulunmak, üyeler için hizmet içi eğitim programları hazırlamak ve uygulamak Odanın amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 32. maddesinin (h) bendinde, Bu Yönetmelik ve Odaca yürürlüğe konulan diğer Yönetmelikler çerçevesinde üyelere ve üyelerin bulunduğu büro, firma, işletme, işyeri ve benzeri kuruluşlara her türlü belge ve yetkileri vermek, gerekli denetlemeleri yapmak, aykırı durumların saptanması halinde kısıtlayıcı veya duruma göre kısa veya uzun süreli olarak veya süresiz engelleyici kararlar almak, gerektiğinde yetki ve belgeleri iptal etmek de Oda Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin arasında sayılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin (RG 08.11.2005 gün - 25987 sayı)1.maddesinde, Bu Yönetmeliğin amacının, kamu yararı, meslek uygulama etiği ve meslek alanının geliştirilmesi doğrultusunda, mesleki disiplinler gözetilerek meslek alanları ile ilgili uygulama ve denetimin yapılabilmesi için; uzmanlık alanı ve tanımı, yetkili üyeliğin tanımlanması, yetkili üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmaları, yaptıkları işler ile tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde kamuoyuna önerilmesiyle ilgili usul ve esasların düzenlenmesi olduğu,

2. maddesinde, mesleki disiplinler kapsamında Oda üyelerinin meslek alanlarına yönelik, toplumun gereksinimlerini karşılamak doğrultusunda araştırma, inceleme, planlama, projelendirme, tasarım, raporlama, bilirkişilik, denetim, danışmanlık, eğitim, uygulama ve teknik sorumluluğu üstlenen işlevleri kapsamında olan ve uzmanlık gerektiren hizmetler için yetkili üyelerin saptanması, eğitimi ve belgelendirilmesi esaslarını kapsadığı,

6. maddesinde, Ziraat Mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanlarının belirlendiği, bunlardan tohumculuğunda bu uzmanlık alanına girdiği

7. maddesinde, Oda tarafından, belirlenen bu uzmanlık alanlarına göre lisans öğrenimi dikkate alınarak hazırlanan

eğitim programları sonucunda gerçekleştirilecek sınavlarda başarılı olan üyelerle Oda Yönetim Kurulu tarafından mesleki birikim ve deneyime göre yeterliliği saptanan üyelere yetki belgesi verileceği, yetki belgesinin, ziraat mühendisliği uzmanlık alanlarında hizmet alacak kişi ve girişimciler için referans niteliğini taşıyacağı,

9. maddesinde ise, (a) fıkrasında, Uzmanlık konuları ile ilgili olarak verilecek meslek içi eğitimler ve sınavların, Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından gerçekleştirileceği, **(c) fıkrasında,** Her uzmanlık konusu için ayrı olmak üzere, eğitim ve sınav programları ile takvimi gerektiğinde, şubelerin görüş ve önerileri alınarak Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından hazırlanacağı ve Oda Yönetim Kurulunun onayına sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğu gibi, Müvekkil Oda'nın eğitim düzenleme ve yetki belgesi verme yetki ve görevleri yasal iken, davalı İdarenin Eğitim düzenleme ve yetkilendirme yetkisi bulunmamaktadır.

Ayrıca, Bakanlığın eğitim düzenleme yetkisinin bulunmadığına ilişkin **Danıştay 8.Dairesinin E. 2006/4114 K.2007/6538 sayılı ve Danıştay 10.Dairesinin E.2006/6776 sayılı kararları** ortada iken Davalı İdarenin ısrarla serbest ziraat mühendislerine eğitim düzenleme yetkisini Yönetmelik hükümleriyle elde etmeye çalışması dikkat çekicidir.

3.Yönetmeliğin 10.maddesinin 2.fıkrasının (a) bendi iptal edilmelidir.

Bu maddede fidan üretici belgesi başvurusu sırasında öngörülen belgeler belirtilmiş olu, bu belgeler arasında Ziraat Mühendisleri Odasına üyeliği gösterir belge talep edilen belgeler arasında yer almamıştır.

Başvuru sahibi ister serbest çalışan ziraat mühendisi olsun, isterse kamu tüzel kişiliği dışındaki tüzel kişilerin çalıştırıldıkları ziraat mühendisleri olsun Ziraat Mühendisleri Odasına üyeliği gösterir belgenin başvuru için zorunlu belgeler arasında sayılması gerekmektedir.

Tohum üretici belgesi alımı için yukarıda iptal nedenlerinin birinci kısmında anlattığımız yasal gerekçeler fidan üretici belgesi başvurusu içinde geçerlidir. Davalı idare birinci kısımda ayrıntılarıyla anlattığımız **Anayasanın 135. maddesi ne, Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı kararına ve 6235 sayılı TMMOB Kanununun 33. maddesine ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 10.maddesine** aykırı davranarak davaya konu yönetmeliği çıkmıştır. Bu nedenle kanunlara aykırı olan bu düzenlemenin iptali gerekmektedir.

Yine davalı idare iptalini istediğimiz bu düzenlemede ziraat teknisyen ve teknikerlerine Ziraat Mühendisleriyle eşit yetkiler sağlayarak yasalara ve mevzuata aykırı davranmıştır.

4. Yönetmeliğin 11.Maddesinin 1/b bendi İptal edilmelidir.

Bu maddede fidan üreticilerinin yükümlölükleri belirtilmiş olup, bu yükümlölükler kapsamında Bakanlık tarafından verilecek olan eğitim ve toplanlılara katılmakta hüküm altına alınmıştır. Bakanlığın serbest ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yükümlölüğu bulunmamaktadır. Yukarıda yönetmelik iptal nedenlerinin 2. kısmında ayrıntılı olarak belirttiğimiz üzere, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinin h,ı,p fıkraları, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1.maddesi, 2.maddesi, 6.maddesi, 7.maddesi ve 9.maddesine aykırı olarak yönetmelikte iptalini talep ettiğimiz hüküm oluşturulmuştur. Ayrıca Danıştay **10.Dairesinin 12.03.2007 tarih,2006/6776 sayılı ve Danıştay 8.Dairesinin 03.12.2007 gün 2006/4114 sayılı** kararlarında açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisinin bulunmadığı yüksek mahkeme kararıyla açığa kavuşmuştur.

Davalı Bakanlık yasaya, ilgili mevzuata ve Danıştay kararına aykırı davranarak yetkisi olmadığı halde yönetmelikle eğitim verme konusunda kendisine yetki tanımıştır.

5.Yönetmeliğin 12.maddesinin 2 (a) bendi iptal edilmelidir

Bu maddede de Fide üretici belgesi başvurusu sırasında istenilen belgeler belirtilmiş olup, bu belgeler arasında başvuru sahibi ziraat mühendisi yada çalıştırıldığı beyan edilen ziraat mühendisi olması durumunda Ziraat Mühendisleri Odasına üye kaydını gösteren belgenin başvuru sırasında zorunlu belgeler kapsamına alınmadığı görülmektedir. Davalı idare yönetmelik kapsamında serbest çalışan ziraat mühendislerinin yasal olarak Ziraat Mühendisleri Odasına üye olma zorunluluğunu göz ardı etmiştir. Davaya konu dilekçemizin iptal nedenleri kısmının birinci maddesinde ayrıntılı olarak anlattığımız üzere, Davalı İdare Anayasanın 135. maddesine, Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı kararına ve 6235 sayılı TMMOB Kanununun 33. maddesine ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 10.maddesine aykırı davranarak iş bu yönetmeliği çıkmıştır. Bu nedenle kanunlara, yüksek yargı organlarına aykırı olan bu düzenlemenin iptali gerekmektedir

Yine bu maddede iptali talep ettiğimiz diğer maddelerde olduğu gibi yönetmelikte ziraat mühendisleri dışında, ziraat teknisyenleri ve teknikerlere de fide üretici belgesi alımında yetki tanımıştır. Oysa ki, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin tüzükte ziraat mühendislerinin genel çalışma alanları, görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Ziraat Mühendislerinin yetkileri ve çalışma alanları yasa ve mevzuatla çerçevesi çizilmiştir. Bunun dışında Ziraat Mühendisliği eğitimi almayan teknisyen ve teknikerlere fide üretici belgesi alımı konusunda yetki verilmesi ve bu konuda yönetmelik çıkarılması hukuka aykırı bir işlem doğurmakta ve iptali gerekmektedir.

6.Yönetmeliğin 14.Maddesinin 1/ b bendi iptal edilmelidir.

İptalini talep ettiğimiz 14.maddenin (b) bendinde fide üreticilerinin yükümlölükleri belirtilmiş olup, bu yükümlölükler

arasında fide üreticisi gerçek ya da kamu kurumu dışında bir tüzel kişilikte çalıştırılan ziraat mühendisi olsun Bakanlık tarafından verilecek eğitimlere katılmak yükümlülüğü yönetmelikle hüküm altına alınmıştır. Yukarıda yönetmelik iptal nedenlerinin 2.de ayrıntılı olarak gerekçesini belirttiğimiz üzere Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinin h,ı,p fıkraları, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1.maddesi, 2.maddesi, 6.maddesi, 7.maddesi ve 9.maddesine aykırı olarak yönetmelikte iptalini talep ettiğimiz hüküm oluşturulmuştur. Ayrıca, Danıştay 10.Dairesinin 12.03.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8.Dairesinin 03.12.2007 gün 2006/4114 sayılı kararlarında açıkça belirtildiği üzere de Bakanlığın özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisinin bulunmadığı yüksek mahkeme kararıyla açığa kavuşmuştur.

Davalı Bakanlık yasaya, ilgili mevzuata ve Danıştay kararına aykırı davranarak yetkisi olmadığı halde yönetmelikle eğitim verme konusunda kendisine yetki tanımıştır.

7.Yönetmeliğin 15.Maddesinin 2/a bendi iptal edilmelidir.

Bu madde Süs Bitkisi üretici belgesi başvurusu sırasında gerekli olan belgeleri belirtmiş olup, bu belgeler arasında ziraat mühendisleri odası üyeliğini gösterir belgenin yer almadığı görülmektedir. Davalı idare yönetmelik kapsamında serbest çalışan ziraat mühendislerinin yasal olarak Ziraat Mühendisleri Odasına üye olma zorunluluğunu göz ardı etmiştir. Davaya konu dilekçemizin iptal nedenleri kısmının birinci maddesinde ayrıntılı olarak anlattığımız üzere Davalı İdare Anayasanın 135. maddesi'ne, Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı kararına ve 6235 sayılı TMMOB Kanununun 33. maddesine ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 10.maddesine aykırı davranarak iş bu yönetmeliği çıkarmıştır. Bu nedenle kanunlara, yüksek yargı organlarına aykırı olan bu düzenlemenin iptali gerekmektedir.

Yine bu maddede iptali talep ettiğimiz diğer maddelerde olduğu gibi yönetmelikte ziraat mühendisleri dışında, ziraat teknisyenleri ve teknikerlere de Süs Bitkisi üretici belgesi alımında yetki tanınmıştır. Oysa ki, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin tüzükte ziraat mühendislerinin genel çalışma alanları, görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Ziraat Mühendislerinin yetkileri ve çalışma alanları yasa ve mevzuatla çerçevesi çizilmiştir. Bunun dışında Ziraat Mühendisliği eğitimi almayan teknisyen ve teknikerlere Süs Bitkisi üretici belgesi alımı konusunda yetki verilmesi ve bu konuda yönetmelik çıkarılması hukuka aykırı bir işlem doğurmakta ve iptali gerekmektedir.

8.Yönetmeliğin 16.maddesinin 1/b bendi iptal edilmelidir.

İptalini talep ettiğimiz 14.maddenin 1/b bendinde, fide üreticilerinin yükümlülükleri belirtilmiş olup, bu yükümlülükler arasında fide üreticisi gerçek ya da kamu kurumu dışında bir tüzel kişilikte çalıştırılan ziraat mühendisi olsun Bakanlık tarafından verilecek eğitimlere katılmak yükümlülüğü yönetmelikle hüküm altına alınmıştır. Yukarıda yönetmelik iptal nedenlerinin 2.kısımında ayrıntılı olarak belirttiğimiz üzere, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinin h,ı,p fıkraları, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1.maddesi, 2.maddesi, 6.maddesi, 7.maddesi ve 9.maddesine aykırı olarak yönetmelikte iptalini talep ettiğimiz hüküm oluşturulmuştur. Ayrıca Danıştay 10.Dairesinin 12.03.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8.Dairesinin 03.12.2007 gün 2006/4114 sayılı kararlarında açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisinin bulunmadığı yüksek mahkeme kararıyla açığa kavuşmuştur.

Davalı Bakanlık yasaya, ilgili mevzuata ve Danıştay kararına aykırı davranarak yetkisi olmadığı halde yönetmelikle eğitim verme konusunda kendisine yetki tanımıştır.

9.Yönetmeliğin 17.maddesinin 2/a bendi iptal edilmelidir.

İptalini talep ettiğimiz bu madde, doku kültürü ile tohumluk üretici belgesi başvurusu sırasında başvurucudan talep edilen belgeyi belirlemiştir. Fakat başvuru Ziraat Mühendisi olması halinde Ziraat Mühendisleri Odasına kaydını belirleyen belge başvuru için talep edilen belgeler arasında gösterilmemiştir. Davalı idare yönetmelik kapsamında serbest çalışan ziraat mühendislerinin yasal olarak Ziraat Mühendisleri Odası'na üye olma zorunluluğunu göz ardı etmiştir. Davaya konu dilekçemizin iptal nedenleri kısmının birinci maddesinde ayrıntılı olarak anlattığımız üzere, Davalı İdare Anayasanın 135. maddesi'ne, Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı kararına ve 6235 sayılı TMMOB Kanununun 33. maddesine ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 10.maddesine aykırı davranarak iş bu yönetmeliği çıkarmıştır. Bu nedenle kanunlara, yüksek yargı organlarına aykırı olan bu düzenlemenin iptali gerekmektedir.

10.Yönetmeliğin 20.maddesinin 1/b bendi iptal edilmelidir.

İptalini talep ettiğimiz 20.maddenin 1/b bendinde doku kültürü yöntemiyle üretim yapan tohum üreticilerinin yükümlülükleri belirtilmiş olup, bu yükümlülükler arasında doku kültürüyle tohumluk üreten üretici gerçek ya da kamu kurumu dışında bir tüzel kişilikte çalıştırılan ziraat mühendisi olsun Bakanlık tarafından verilecek eğitimlere katılmak yükümlülüğü yönetmelikle hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yönetmelik iptal nedenlerinin 2.de ayrıntılı olarak belirttiğimiz üzere, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinin (h),(ı), (p) fıkraları, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1.maddesi, 2.maddesi, 6.maddesi, 7.maddesi ve 9.maddesine aykırı olarak yönetmelikte iptalini talep ettiğimiz hüküm oluşturulmuştur. Ayrıca Danıştay 10.Dairesinin 12.03.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8.Dairesinin 03.12.2007 gün 2006/4114 sayılı kararlarında açıkça belirtildiği üzere, Bakanlığın özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisinin bulunmadığı yüksek mahkeme kararıyla açığa kavuşmuştur.

Davalı Bakanlık yasaya, ilgili mevzuata ve Danıştay kararına aykırı davranarak yetkisi olmadığı halde yönetmelikle eğitim verme konusunda kendisine yetki tanımıştır.

11.Yönetmeliğin 22.maddesinin 4/ a bendi iptal edilmelidir.

İptalini talep ettiğimiz bu madde de, tohumluk bayi belgesi başvurusu sırasında başvurucundan talep edilen belge belirlenmiştir. Fakat başvuru için talep edilen belge olarak gösterilmemiştir. Davalı idare yönetmelik kapsamında serbest çalışan ziraat mühendislerinin yasal olarak Ziraat Mühendisleri Odası'na üye olma zorunluluğunu göz ardı etmiştir. Davaya konu dilekçemizin iptal nedenleri kısmının birinci maddesinde ayrıntılı olarak anlattığımız üzere Davalı İdare, Anayasanın 135. maddesi'ne, Anayasa Mahkemesinin E.2007/66 K.2008/157 sayılı kararına ve 6235 sayılı TMMOB Kanununun 33. maddesine ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 10.maddesine aykırı davranarak iş bu yönetmeliği çıkarmıştır. Bu nedenle kanunlara, yüksek yargı organlarına aykırı olan bu düzenlemenin iptali gerekmektedir

12.Yönetmeliğin 24.Maddesinin 1/b bendi iptal edilmelidir.

Yönetmeliğin 24.maddesinin 1/b bendinde, tohumlukların perakende satışları sorumlu kişi nezaretinde yapılır denilmektedir. Ancak yönetmeliğin "tanımlar" bölümü dahil hiçbir yerinde sorumlu kişinin taşıması gereken özellikler belirtilmiş değildir.Burada yer alan uzman kavramının net olarak tanımlanması ve sorumlu yönetici olarak Ziraat Mühendisleri Odasına üye ziraat mühendisinin belirtilmesi gerekirdi.Şöyle ki **Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğün genel çalışma alanları görev ve yetkiler başlıklı ikinci bölümünün 3.maddesinde "Orman bitkileri dışında, bitki çeşitlerinin ıslahı, tohumluklarının üretimi, pazarlaması, ithal ve ihracı aşamalarında, tescil, kontrol, sertifikalandırma ve denetimi konularında faaliyet göstermek üzere kurulan işlemlerde bu faaliyetler, sorumlu teknik eleman olarak, ziraat mühendisleri tarafından yürütülür"** hükmü yer almaktadır

Davalı idare ziraat mühendisleri yasasından dayanağını alan tüzüğe aykırı, ziraat mühendislerini devre dışı bırakan iptali gereken bir düzenleme yapmıştır.

13. Yönetmeliğin 24.Maddesinin 1/c bendi iptal edilmelidir.

Yönetmeliğin bu hükmünde, tohumluk bayilerinin yükümlülükleri belirtilmiş olup, burada tohumluk bayilerinin bakanlık tarafından davet edilecekleri eğitim ve toplantılara katılmak hüküm altına alınmıştır. Yukarıda iptal gerekçelerinde de ayrıntılı anlattığımız üzere Bakanlığın serbest çalışan ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisi bulunmamaktadır. Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 6. maddesinin h, ı, p fıkraları, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İç Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin 1.maddesi, 2.maddesi, 6.maddesi, 7.maddesi, 9.maddesi ve ayrıca Danıştay 10.Dairesinin 12.03.2007 tarih, 2006/6776 sayılı ve Danıştay 8.Dairesinin 03.12.2007 gün 2006/4114 sayılı kararlarında açıkça belirtildiği üzere de Bakanlığın özel sektör çalışanı ziraat mühendislerine eğitim verme görev ve yetkisinin bulunmadığı yüksek mahkeme kararıyla açığa kavuşturulmuştur.

14.YÖNETMELİĞİN 31.MADDESİ İPTAL EDİLMELİDİR.

Yönetmeliğin iptalini talep ettiğimiz bu hükümde yönetmelik esasları dahilinde verilecek olan belgelerin ücretlendirmesini düzenlemiştir. Tohumculuk genel itibarıyla toplum sağlığını direk etkilemekte ve buna bağlı olarak da verilecek her türlü hizmet kamu hizmeti niteliğini taşımaktadır. Bu Yönetmelik esasları dahilinde verilecek olan belgelerin ücretlendirmesi kamu hizmeti esaslarına da aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca 31.maddenin ikinci cümlesi de ücretlerin 28.12.2006 tarih ve 26390 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre belirleneceğini ifade etmektedir. Yönetmelikte çerçevesi çizilen belgeler tohum yetiştirici, tohum üretici, tohum işleyici, fidan-fide-süs bitkisi üretici, doku kültürüyle tohumluk üretici ve tohumluk bayi belgesidir.Bu belgelere yönetmelik kapsamında gerçek veya tüzel kişiler gerekli koşulları sağlayarak sahip olabileceklerdir. Dolayısıyla gerçek yada tüzel kişilerin bu belgeleri alırken Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerine bağlı kalması hukuka aykırıdır, çünkü yönetmelikte bahsi geçen gerçek yada tüzel kişilerin Bakanlık Döner Sermaye hükümleriyle bir bağı bulunmamaktadır, yönetmelikte çerçevesi çizilen belgeleri alacak kişiler ya serbest çalışan gerçek kişileri yada Tarım ve Köy İşleri bakanlığına bağlı olmayan tüzel kişileri belirtmektedir.

HUKUKİ NEDENLER _____: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM _____: Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 6.maddesinin 4/a ve b bentleri,8.maddesinin 1/ç bendi,10.maddesinin 2/a bendi,11.maddesinin 1/b bendi,12.maddesinin 2/a bendi,14.maddesinin 1/b bendi,15.maddesinin 2/a bendi,16.maddesinin 1/b bendi,17.maddesinin 2/a bendi,20.maddesinin 1/b bendi, 22.maddesinin 4/a bendi, 24.maddesinin1/ b ve c bentlerinin ve 31.maddenin yürütülmesinin durdurulması ve iptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederiz.

Davacı Vekili

Av.Devran Melik SAATÇIOĞLU

EK-4

**T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE**

Esas No : 2009/8802

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Devran Melik Saatçioğlu
Karanfil Sok. No:28/12 Kızılay/ANKARA

Davalı : Tarım ve Köyişleri Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : 15.5.2009 tarih ve 27229 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliğinin 6. maddesinin 4/a ve b bentleri, 8. maddesinin 1/ç bendi, 10. maddesinin 2/a bendi, 11. maddesinin 1/b bendi, 12. maddesinin 2/a bendi, 14. maddesinin 1/b bendi, 15. maddesinin 2/a bendi, 16. maddesinin 1/b bendi, 17. maddesinin 2/a bendi, 20. maddesinin 1/b bendi, 22. maddesinin 4/a bendi, 24. maddesinin 1/b ve c bentleri ile 31. maddesinin iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Demet Ünal

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünölmektedir.

Danıştay Savcısı : Ergün Özcan

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinde öngörölen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, istemin reddi gerekeceği düşünölmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun Ek 1. maddesi uyarınca, Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan. müşterek kurulca davalı idarenin savunmasının geldiği görölmekle yürütmenin durdurulması istemi yeniden incelendi gereği göröşöldü;

Davanın durumu ve uyuşmazlığın hukuki niteliğine göre, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörölen, koşulların bu aşamada gerçekleşmediği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine 25.1.2010 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Başkan Mehmet ÜNLÜÇAY

Üye Sinan TUNCA

Üye Dr. Tacettin ŞİMŞEK

Üye Yeniay KAYA

Üye Alaittin Ali ÖĞÜŞ

Üye Nüket YOKLAMACIOğLU

Üye İbrahim BERBEROğLU

Üye Kemal BİLECEN

Üye Ziya ÖZCAN

**TOHURLUK KONTROLÖR YÖNETMELİĞİ TASLAĞI'NA İLİŞKİN
TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN GÖRÜŞÜ**

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		Teklif
<p>Ziraat Mühendisleri Odası, tohumluk kontrol işlemlerinin birikim ve deneyim gerektiren önemli bir mühendislik hizmet alanı olduğunu savunmaktadır. Bu kapsamda tohumluk kontrolörü olarak görev alacak ziraat mühendisleri önemli bir görevi yürüteceklerinden, yönetmeliğin eksiksiz olarak hazırlanması büyük önem taşımaktadır.</p> <p>Taslak genel olarak değerlendirildiğinde;</p> <p>Tohumluk kontrolörlerinin resmi ve özel tohumluk kontrolörü olarak ikiye ayrıldıkları, özel sektör kuruluşlarında ve serbest çalışan ziraat mühendislerinin "Özel Tohumluk Kontrolörü" ünvanı görev yapacakları, bu kontrolörlerin Ziraat Mühendisleri Odası (ODA) tarafından yetkilendirilecekleri, eğitimlerinin ODA tarafından gerçekleştirilerek kontrolör kartlarının yine ODA'ca düzenleneceği ile ilgili hususların yönetmelikte yer aldığı görülmekte olup, bu durum ODA'mızca olumlu karşılanmaktadır.</p>		<p>Taslağa ilişkin görüş, değerlendirme ve tekliflerimiz maddeler halinde aşağıda görülmektedir.</p>
Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
Dayanak Madde 3	<p>Yönetmeliğin, 31.10.2006 gün ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu'na dayanılarak hazırlandığı belirtilmektedir.</p> <p>Ancak, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'a dayanılarak hazırlanan ve halen yürürlükte olan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün 3 üncü maddesi Tohumluk Kontrolörlerinin genel çalışma alanları ile görev ve yetkilerini de içermektedir.</p>	<p>Bu nedenle, 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ile Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, dayanak maddesine eklenmelidir.</p>
Başvuru Madde 5	<p>5 inci madde, 1 inci fıkra (a) bendinde; tohumluk kontrolörü olabilecek ziraat mühendisleri için, ziraat fakültelerinin tarla bitkileri, bahçe bitkileri ve bitkisel üretim dersleri verilen bölümlerinden mezun olma şartı getirilmiştir.</p> <p>Oysa Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük'ün "Genel Çalışma Alanları, Görev ve Yetkiler " başlıklı ikinci bölümünün 3 üncü maddesinde;</p> <p>"Orman bitkileri dışında, bitki çeşitlerinin ıslahı, tohumluklarının üretimi, pazarlaması, ithal ve ihracı aşamalarında; tescil, kontrol, sertifikalandırma ve denetimi konularında faaliyet göstermek üzere kurulan işletmelerde bu faaliyetler, sorumlu teknik eleman olarak, ziraat mühendisleri tarafından yürütülür." hükmü yer almakta olup, bu hüküm bütün ziraat mühendislerini bu konuda yetkili kılmaktadır.</p> <p>5 inci madde, 3 üncü fıkrada; özel sektör kuruluşlarında çalışanlar ile serbest çalışan ziraat mühendislerinin tohumluk kontrolörü olabilmek için ODA'ya başvuruda bulunacakları belirtilmekle birlikte, ODA üyeliği ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır.</p>	<p>5 inci maddenin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi gerekmektedir</p> <p>(1) Tohumluk Kontrolörü olmak isteyen ziraat mühendisleri Kamu ahlakına aykırı suç işlememiş olduğunu gösteren sabıka kaydıyla birlikte başvuruda bulunur.</p> <p>(2) Bakanlıkta çalışan ziraat mühendisleri başvurularını çalıştıkları kuruluşlar aracılığıyla Genel Müdürlüğe yaparlar.</p> <p>(3) Özel sektör kuruluşlarında çalışanlar ile serbest çalışan ziraat mühendisleri tohumluk kontrolörü olmak için ODA'ya üye olduktan sonra ODA'ya başvuruda bulunurlar.</p>
Eğitim Madde 6	<p>6 inci madde 2 inci fıkranın, ODA'nın düzenlediği eğitimlerde, Sınav Komisyonu'na, ODA adına bir temsilcinin katılması hükmünün yer alacağı şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.</p>	<p>6 inci madde 2 inci fıkranın aşağıdaki şekilde düzenlenmesi gerekir.</p> <p>(2)Eğitim sonunda, üç kişilik komisyon, teorik ve pratik bilgileri kapsayacak şekilde bir değerlendirme sınavı yapar. ODA'nın düzenlediği eğitimlerde, Sınav Komisyonu'na ODA adına bir temsilci katılır.</p>

<p>Görevlendirme Madde 9</p>	<p>Tohumluk kontrolörleri İl Müdürlüklerinin yalnız Kontrol Şubelerinde görevlendirilmelidir. Gerektiğinde mesai saatleri dışında görevlendirilen kontrolörlere mesai ücreti ödenmelidir.</p>	<p>9 uncu maddenin 1 ve 2 inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir. (1) Tohumluk kontrolörleri, bu yönetmelikte belirtilen görevleri yapmak üzere il müdürlüklerinin kontrol şubeleri, sertifikasyon kuruluşları veya "Tohumluk Sertifikasyon Hizmetlerinde Yetki Devri Yönetmeliği" hükümlerine göre alan kontrolü için Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından görevlendirilir. Bu kuruluşların görevlendirmedeği tohumluk kontrolörleri, 10 uncu maddede belirtilen görev ve yetkileri kullanamazlar. (2) Mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde görev yapan tohumluk kontrolörlerine cari mevzuat hükümleri dahilinde fazla mesai ücreti ödenir.</p>
<p>Yetki ve sorumluluklar Madde 10</p>	<p>10 uncu maddenin 2 inci bendinde; Tohumluk kontrolörlerinin 13.01.2008 gün ve 26755 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Tohumculuk Piyasasında Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği" çerçevesinde tohumculuk sektörü ile ilgili yetkilendirme ve denetleme işlemlerini yapacakları belirtilmektedir. Ancak; 15.05.2009 gün ve 27229 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği" ile söz konusu yönetmelik yürürlükten kalkmıştır.</p>	<p>10 uncu madde 2 inci bendin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir. (2) Tohumluk kontrolörü, 15.05.2009 tarihli ve 27229 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği" çerçevesinde tohumculuk sektörü ile ilgili yetkilendirme ve denetleme işlemlerini yapar.</p>

DOSYA – 10

SU ÜRÜNLERİ VE BALIKÇILIK TEKNOLOJİSİ MÜHENDİSLİĞİ ALANINDAKİ YETKİLERİMİZ

1-ABGS UZMAN YARDIMCILIĞI SINAV YÖNETMELİĞİ: "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı Giriş ve Uzman Yeterlik Sınavı Yönetmeliği" 25 Eylül 2009 gün ve 27357 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu yönetmeliğin giriş sınavına katılma şartlarını belirleyen 7 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendinde "En az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarının Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisadi ve İdari Bilimler, İletişim ve Mühendislik Fakülteleri ile fakültelerin Matematik, İstatistik, Sosyoloji, Tarih, Şehir ve Bölge Planlama bölümleri veya bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak." şeklinde bir hüküm bulunmaktadır.(Ek-1)

Bu hüküm üzerine, ülkemizin Avrupa Birliği ile sürdürmekte olduğu görüşmelerde tarımın, çok önemli bir yer işgal ettiği dikkate alınarak, yönetmelikte Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'ne yer verilmeme nedenlerinin bildirilmesi için Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'ne 08.10.2009 gün ve 1588 sayılı yazımız gönderilmiştir. (Ek-2)

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ODA'mıza gönderdiği 23.11.2009 gün ve 5552 tarihli cevap yazısında; yönetmelikte talebimiz doğrultusunda değişiklik yapılmasının gündeme alındığını belirtmiştir.(Ek-3)

Bunu yazıyı takiben, yönetmelik değişikliği, 12 Aralık 2009 gün ve 27430 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Ancak; yönetmeliğin değişiklik yapılan 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendine Ziraat Mühendisleri ile Su Ürünleri Mühendisleri'nin dahil edildiği, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'nin ise dahil edilmediği görülmüştür. (Ek-4)

Bu durumun düzeltilerek Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'nin de yönetmeliğe dahil edilmeleri için Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'ne 16.12.2009 gün,1856 sayılı yazı gönderilmiştir. (Ek-5)

Konu ile ilgili gelişmeler ODA'mızca takip edilmektedir.

2- DENİZ TEMİZLİĞİ: Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale Görevi Verilebilecek Şirket/Kurum/Kuruluşların Seçimine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2009/4) 30 Ekim 2009 tarih ve 27391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Ek-6)

Tebliğde yer alan konular, Ziraat Fakültesi Su Ürünleri lisans programı mezunu Ziraat Mühendisleri ile Su Ürünleri Mühendisleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin mesleki çalışma alanları içerisinde olduğu halde, tebliğin 7 inci maddesine bu meslek mensupları dahil edilmemiştir.

Bunun üzerine ODA'mız 16 Kasım 2009 tarihinde Ulaştırma Bakanlığı Denizcilik Müsteşarlığı'na bir yazı yazarak, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin de Tebliğe dahil edilmesini istemiş, aksi takdirde üyelerimizin haklarını korumak için hukuki yollara başvuracağını bildirmiştir. (Ek-7)

Denizcilik Müsteşarlığı, Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü'nün ODA'mıza gönderdiği 29.12.2009 gün ve 45400 tarihli cevap yazısında; konunun Müsteşarlıklarınca değerlendirilmesi sonucunda talebimizin uygun bulunduğu belirtilmiştir. Böylece Su Ürünleri Mühendisi/Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi ve Su Ürünleri Lisans Programı Mezunu Ziraat Mühendislerinin istihdamına olanak sağlanmıştır. (Ek-8)

3- YETERLİK BELGESİ TEBLİĞİ: Çevre ve Orman Bakanlığı'nın "Yeterlik Belgesi Tebliği", 18 Aralık 2009 gün ve 27436 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu tebliğin "Yeterlik belgesi başvurularında aranacak şartlar" başlıklı 5 inci maddesinde, yeterlik belgesi almak isteyen kurum ve kuruluşların istihdam edeceği meslek mensupları arasında, Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'ne yer verilmemiştir. (Ek-9)

İçsu (göl, akarsu, baraj gölü, lagünler) ve denizel ekosistemi etkilemesi olası çalışmalarda görev almak üzere, tebliğde sayılan meslek grupları içerisinde Su Ürünleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin de dahil edilmesi gerekmektedir. ODA'mız, bu doğrultuda 24 Aralık 2009 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı'na bir yazı yazarak, Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin de Tebliğ kapsamına alınmasını istemiş, aksi durumda üyelerimizin haklarını korumak için hukuki yollara başvuracağını bildirmiştir. (Ek-10)

Bunun ardından ODA'mız 19.2.1009 tarihinde Yeterlik Belgesi Tebliği'ne karşı iptal ve yürütmenin durdurulması istemiyle dava açmıştır. (Ek-11)

Konu ile ilgili gelişmeler ODA'mızca takip edilmektedir.

EK-1

25 Eylül 2009 CUMA Resmî Gazete Sayı : 27357

AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ AVRUPA BİRLİĞİ İŞLERİ UZMAN YARDIMCILIĞI GİRİŞ VE UZMAN YETERLİK SINAVI YÖNETMELİĞİ BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcıları giriş ve Uzman yeterlik sınavı ile atamalarında uygulanacak usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde istihdam edilecek Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcıları ile Uzmanlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 24/6/2009 tarihli ve 5916 sayılı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakan: Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin bağlı olduğu Bakanı,
- Birim: Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Hizmet Birimlerini,
- Genel Sekreter: Avrupa Birliği Genel Sekreterini,
- Genel Sekreter Yardımcısı: Avrupa Birliği Genel Sekreter Yardımcısını,
- Genel Sekreterlik: Avrupa Birliği Genel Sekreterliğini,
- Giriş Sınavı: Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı giriş sınavını,
- İdari Hizmetler Başkanlığı: Avrupa Birliği Genel Sekreterliği İdari Hizmetler Başkanlığını,
- KPDS: Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavını,
- ğ) KPSS: Kamu Personel Seçme Sınavını,
- Uzman: Avrupa Birliği İşleri Uzmanını,
- Uzman Yardımcısı: Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcısını,
- Yeterlik Sınavı: Avrupa Birliği İşleri Uzmanlığı yeterlik sınavını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uzman Yardımcılığı Giriş Sınavı

Giriş sınavı

MADDE 5 – (1) Genel Sekreterlikte görevlendirilecek uzman yardımcıları, giriş sınavı ile alınırlar. Giriş sınavı, KPSS sonuçlarına göre Genel Sekreterlikçe yapılacak yazılı ve sözlü bölümlerden oluşur.

(2) Giriş sınavları, kadro ve ihtiyaç durumuna göre Genel Sekreterlik tarafından uygun görülecek zamanlarda ve öğrenim dallarında yapılır.

(3) Giriş sınavı, Giriş Sınavı Kurulu tarafından yapılır. Yazılı giriş sınavı klasik veya test usulünde yapılabilir. Genel Sekreter, uygun gördüğü takdirde yazılı giriş sınavının bir kısmını ya da tamamını üniversiteler veya diğer kamu kurumlarına da yaptırabilir.

Giriş sınavı duyurusu

MADDE 6 – (1) Giriş sınavına katılma şartları, öğrenim dalları, sınavın yapılış şekli, KPSS puan türleri ve asgari puanlar, puan sıralamasına göre kaç adayın çağrılabilceği, son başvuru tarihi, başvuru yeri ve başvuruda istenecek belgeler başvuru süresinin bitiminden en az on beş gün önce Türkiye genelinde yayınlanan tirajı en yüksek ilk beş gazetenin en az birinde en az bir defa ilan edilir.

Giriş sınavına katılma şartları

MADDE 7 – (1) Giriş sınavına katılabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinde sayılan genel şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır.

- KPSS'de, giriş sınavı duyurusunda belirtilen puan türlerine göre asgari puan düzeyinde başarılı olmak,
- İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinden birinde KPDS'den en az (B) düzeyinde puan almak veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak,
- En az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarının Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisadi ve İdari Bilimler, İletişim ve Mühendislik Fakülteleri ile fakültelerin Matematik, İstatistik, Sosyoloji, Tarih, Şehir ve Bölge Planlama bölümleri veya bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak.

İstenilen belgeler

MADDE 8 – (1) Giriş sınavına katılmak isteyenlerden aşağıdaki belgeler istenir:

- İş Talep Formu,
- Yüksek Öğrenim diploması ya da çıkış belgesinin aslı veya Genel Sekreterlikçe onaylı örneği,
- KPSS sonuç belgesinin aslı veya Genel Sekreterlikçe onaylı örneği veya bilgisayar çıktısı,
- KPDS veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği olan sonuç belgesinin aslı veya Genel Sekreterlikçe onaylı örneği,

- d) T.C. Kimlik Numarası beyanı,
- e) Yazılı özgeçmiş,
- f) 3 adet vesikalık fotoğraf.

(2) Yukarıda sayılan belgelerin Genel Sekreterlik'e en geç giriş sınavı duyurusunda belirlenen tarih ve saatte teslim edilmesi şarttır. Bu belgelerin aslı ibraz edilmek kaydıyla suretleri Genel Sekreterlikçe tasdik edilebilir. Postadaki gecikmeler dikkate alınmaz.

(3) Sınav başvurularına, son başvuru tarihinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilebilir. Yapılan itirazlar Giriş Sınavı Kurulu Başkanı tarafından belirlenecek üç kişilik bir komisyonca itiraz tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde sonuçlandırılır. Bu süre, incelemenin zorunlu kılması halinde en fazla onbeş güne kadar uzatılabilir.

Giriş Sınavı Kurulu

MADDE 9 – (1) Giriş Sınavı Kurulu, Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları arasından Bakan tarafından belirlenecek başkan dahil toplam beş üyeden oluşur. Giriş Sınavı Kurulu Başkanı, Genel Sekreter Yardımcıları ve ilgili birim başkanları arasından olmak üzere dört asil ve dört yedek üye belirler. İdari Hizmetler Başkanı bu Kurulun tabii üyesidir. Giriş Sınavı Kurulu oy çokluğu ile karar alır.

(2) Giriş Sınavı Kurulunun sekretarya hizmetleri İdari Hizmetler Başkanlığı tarafından yürütülür.

Yazılı giriş sınavı

MADDE 10 – (1) Giriş Sınavı duyurusunda belirtilecek asgari KPSS puanına sahip olmak şartıyla yapılan başvurular arasından, en yüksek puana sahip olan adaydan başlanarak atama yapılacak kadro sayısının en fazla on katına kadar aday (son sıradaki adaya eşit puan alanlar dahil) yazılı sınava çağrılır.

(2) Yazılı Giriş Sınavı; Alan Bilgisi, Genel Avrupa Birliği ve Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri konuları ve İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinden birinde yazılacak Kompozisyonun oluşur. Alan Bilgisi 30 puan, Genel Avrupa Birliği ve Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri bölümü 30 puan ve Yabancı Dilde Kompozisyon 40 puan üzerinden değerlendirilir. Yazılı Giriş Sınavında başarı notu, yüz puan üzerinden en az yetmiştir.

(3) Yazılı sınavda yetmiş puanın üzerinde not almak şartıyla yapılan başvurular arasından, en yüksek puana sahip olan adaydan başlanarak, atama yapılacak kadro sayısının en fazla dört katına kadar aday (son sıradaki adaya eşit puan alanlar dahil) Sözlü Giriş Sınavına çağrılır.

(4) Sınavda kopya çekenler, çekmeye teşebbüs edenler veya kopya çektiği tespit edilenler hakkında tutanak düzenlenir ve sınav kağıtları geçersiz sayılır. Yazılı giriş sınavının diğer kamu kurumlarına yaptırılması halinde de aynı esaslar uygulanır.

Sözlü giriş sınavı

MADDE 11 – (1) Sözlü giriş sınavında; her adaya, adayın çalışacağı alandaki bilgi birikimi, yabancı dili kullanabilme düzeyi, kavrayış, ifade ve temsil kabiliyeti, muhakeme gücü, görevlendirilecek pozisyona yakınlık, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu gibi niteliklere sahip olup olmadığı da göz önüne alarak not verilir. Test sonuçları Giriş Sınavı Kuruluna sunulur.

(2) Sözlü giriş sınavında değerlendirme, Giriş Sınavı Kurulu üyelerince yüz puan üzerinden verilen notların aritmetik ortalaması alınarak yapılır. Sözlü giriş sınavında başarı notu yüz puan üzerinden en az yetmişdir.

Sınav sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 12 – (1) Giriş Sınavı Kurulu, yazılı ve sözlü sınav sonucunda tespit edilen notların aritmetik ortalamasını almak suretiyle adayların Uzman Yardımcılığı giriş sınavı nihai başarı derecelerini tespit ederek sıralamaya tabi tutar ve Uzman Yardımcısı adaylarının isim listesini, sözlü sınavın bittiği günü takip eden üç gün içinde Genel Sekreterliğe teslim eder.

(2) Genel Sekreterlik, yazılı ve sözlü sınav nihai sonuçlarını ve boş bulunan kadro sayısı itibarıyla sınav başarı puanı sıralamasına göre kazananların listesini Genel Sekreterlikte ilan eder. Genel Sekreterlik, ayrıca, boş kadro sayısının yarısı oranında yedek listeler belirleyebilir. Başarı sırasına göre alınacak yedek listede yer alan adayların hakları ilan tarihini takip eden üç ay için geçerlidir ve daha sonraki sınavlar için müktesep hak veya herhangi bir öncelik teşkil etmez.

(3) Sınav sonuçlarının Genel Sekreterlikte ilan edilmesinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak Giriş Sınavı Kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar Giriş Sınavı Kurulunca en fazla yedi gün içinde incelenerek karara bağlanır. İtiraz sonucu adaya bildirilir.

Uzman yardımcılarının atanması

MADDE 13 – (1) Giriş sınavını kazananların Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı boş kadrolarına atanmaları ve adaylıklarına ilişkin işlemler 5916 sayılı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre yapılır.

(2) Sınavı kazananların Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığına atanmaları için atama işlemlerinin yapılmasına ilişkin olarak tebligatta belirtilen süre içinde, istenilen belgelerle birlikte İdari Hizmetler Başkanlığına müracaat etmeleri gereklidir.

(3) Atama işlemlerinin yapılması için kendilerine bildirilen süre içinde geçerli bir mazereti olmadığı halde müracaat etmeyenlerin atama işlemleri yapılmaz.

(4) Giriş sınavını kazananlardan başvuru belgelerinde gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenlerin sınavları geçersiz sayılarak atamaları yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uzmanlık Yeterlik Sınavı

Uzmanlık yeterlik sınavına girme koşulları

MADDE 14 – (1) Yeterlik sınavına girebilmek için;

- Uzman Yardımcısı olarak adaylıkta geçen süreler dahil en az üç yıl Genel Sekreterlikte görev yapmış olmak,
- Son üç yıl olumlu sicil almış olmak,
- İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinden birinde KPDS sınavından en az (B) düzeyinde puan almak veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak şarttır.

(2) (a) bendinde yer alan süreye Genel Sekreterlikten ücretsiz izinli ayrılmalar, altı ayı geçen hastalık izni ve askerlikte geçen süreler dahil değildir.

Tez konusunun belirlenmesi

MADDE 15 – (1) Uzman Yardımcısı, Genel Sekreterliğin görev sahası ile ilgili konularda bağlı bulunduğu Birim başkanının onayı ile bir tez konusu seçer.

(2) Uzman yardımcısının tez konusu, adaylıkta geçen süre dahil Genel Sekreterlikte en az iki yıl çalışıldıktan sonra bağlı bulunduğu Birim başkanlığınca İdari Hizmetler Başkanlığına bildirilir.

(3) Belirlenen tez konusu Uzman Yardımcısının talebi ve bağlı bulunduğu Birim başkanının onayı ile bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir.

Uzmanlık tezinin hazırlanması

MADDE 16 – (1) Uzman Yardımcısı hazırlayacağı tezde bilimsel esaslara uygun olarak hareket etmek, ele aldığı konuyu tarihi gelişimi içinde ve karşılaştırmalı olarak incelemek zorunda olup tezin kendi görüş ve tavsiyelerini taşıması esastır.

(2) Tezin daha önce yüksek lisans, doktora tezi veya başka bir amaçla, benzer tarzda hazırlanmamış ve kullanılmamış olması esastır.

Uzmanlık tezinin teslimi

MADDE 17 – (1) Uzman Yardımcısı tezini, tez konusunun İdari Hizmetler Başkanlığına bildirildiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ve Yeterlik Sınavından en az iki ay önce, İdari Hizmetler Başkanlığına iletilmesini sağlamak üzere bağlı bulunduğu Birim başkanlığına vermek zorundadır. İlgili Birim başkanlığı teslim aldığı tezi on gün içerisinde İdari Hizmetler Başkanlığına iletmekle yükümlüdür.

(2) Uzman Yardımcısı hazırladığı tezi süresi içinde bağlı bulunduğu Birim başkanlığına teslim etmek şartıyla yeterlik sınavına girmeye hak kazanır. Tez konusu İdari Hizmetler Başkanlığına bildirilmiş olmakla birlikte geçici veya sürekli görevle veya eğitim amacıyla yurt dışında bulunması yahut geçerli bir mazereti sebebiyle tezini süresi içinde teslim edemeyen veya tezini teslim edip de yeterlik sınavına giremeyen Uzman Yardımcıları talep ettikleri daha sonraki bir yeterlik sınavına girebilirler. Ancak yukarıda belirtilen mazeretleri olan Uzman Yardımcıları görevini aksatmayacak bir durumda ise kendi imkanları ve isteği ile yeterlik sınavına katılabilirler.

(3) İdari Hizmetler Başkanlığı, yeterlik sınavına girmeye hak kazanmış Uzman Yardımcısının tezini Yeterlik Sınavı Kuruluna teslim eder.

Yeterlik Sınavı Kurulu

MADDE 18 – (1) Yeterlik Sınavı Kurulu bir başkan ve dört üyeden oluşur. Genel Sekreter; Genel Sekreter Yardımcıları arasından biri başkan olmak üzere diğer üyeleri, Birim Başkanları, Müşavirler ve Avrupa Birliği İşleri Uzmanları ve/veya gerekli görürse Yüksek Öğretim Kurumları öğretim üyeleri arasından seçer. Aynı usulle başkan ve üyelerin yedeklerini de seçer.

(2) Yeterlik sınavına girecek olan Uzman Yardımcısının bağlı bulunduğu Birim Başkanı Yeterlik Sınavı Kuruluna üye olarak katılır.

(3) Yeterlik Sınavı Kurulu en az üç kişi ile toplanır.

Yeterlik sınavı

MADDE 19 – (1) Yeterlik sınavı, Genel Sekreterlikçe uygun görülen tarihlerde yapılır.

(2) Yeterlik sınavı, "Tez Değerlendirme" ve tezin "Sözlü Savunması" olmak üzere iki safhada yapılır.

(3) Yeterlik sınavının her bir safhasında değerlendirme, Yeterlik Sınavı Kurulu üyelerince yüz puan üzerinden verilen notların aritmetik ortalaması alınarak yapılır. Her bir safhada yetmiş ve üzeri puan alanlar başarılı sayılır.

Yeterlik sınavı safhaları

MADDE 20 – (1) Yeterlik Sınavı Kurulu tarafından tez değerlendirme safhasında tezi başarılı kabul edilen Uzman Yardımcısı, İdari Hizmetler Başkanlığınca sözlü savunmaya çağırılır. İdari Hizmetler Başkanlığı bu çağırışı Uzman Yardımcısına sözlü savunma tarihinden en az yedi gün önce yazılı olarak yapar.

(2) Yeterlik Sınavı Kurulu tarafından tezi başarısız görülen Uzman Yardımcısı sözlü savunmaya çağırılmaz. Bu durumda olan Uzman Yardımcısı yeni bir tez hazırlamak zorundadır. İkinci defa tezi başarısız görülen Uzman Yardımcısı, yeterlik sınavına girme hakkını tamamen kaybeder.

(3) Yeterlik Sınavı Kurulu sözlü savunma safhasında Uzman Yardımcısının görev yapmakta olduğu uzmanlık alanındaki bilgisini göz önüne alarak savunmayı değerlendirir.

(4) Yeterlik Sınavı Kurulu tarafından sözlü savunması başarısız görülen Uzman Yardımcısı açılacak başka bir sınavda, talebi halinde, doğrudan sözlü savunmaya girer. İkinci sözlü savunmasında başarısız görülen yeterlik sınavına girme hakkını tamamen kaybeder.

(5) Yeterlik sınavını tamamen kaybeden Uzman Yardımcıları ile adaylık dahil sekiz yıllık süre içinde Uzmanlığına

atanamayan Uzman Yardımcıları, müktesepelerine uygun başka bir kadroya atanırlar.

Uzmanlığa atanma

MADDE 21– (1) Yeterlik sınavında başarılı olan ve istenilen yabancı dil başarı belgesini getiren uzman yardımcısının Avrupa Birliği İşleri Uzmanı olarak boş kadro durumuna göre atanması yapılır.

Yeniden atanma

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre Avrupa Birliği İşleri Uzmanı unvanını kazandıktan sonra Genel Sekreterlikteki görevlerinden çeşitli sebeplerle ayrılıp da yeniden atanmak isteyenler, boş kadro olması ve Genel Sekreterliğin ihtiyacı bulunması şartıyla Avrupa Birliği İşleri Uzmanlığına atanabilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 23 – (1) 25/8/2000 tarihli ve 24152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Avrupa Birliği Uzman Yardımcılığı ve Uzmanlığı Giriş ve Yeterlilik Sınavları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 5916 sayılı Kanunun Geçici 3 üncü maddesi uyarınca, bir defaya mahsus olmak üzere yapılacak yeterlik sınavına, 5916 sayılı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerde, uluslararası kuruluşlarda, özel sektörde en az dört yıldır fiilen görev yapmakta olan personelden;

a) Avrupa Birliği alanında en az dört yıl fiilen çalışmış olan,

b) Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (B) düzeyinde puanı olan veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olan,

c) Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığına atanabilme niteliğini haiz ve 50 yaşını doldurmamış olanlar katılabilir.

(2) Bu madde hükümlerine göre atanacak olanların sayısı toplam Avrupa Birliği İşleri Uzmanı ve Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcısı kadro sayısının yüzde otuzunu geçemez.

(3) Yeterlik Sınav duyurusunda, katılma şartları, sınavın yapılış şekli, başvuru yeri ve son başvuru tarihi, başvuruda istenecek belgeler yer alır. Postadaki gecikmeler dikkate alınmaz. Başvuruya itirazlar ve bunların sonuçlandırılması bu Yönetmelikte belirtilen usule uygun olarak yapılır. Yapılan başvurularda belgelerin uygunluğu ve asıllarının ibraz edilmesi şartıyla suretleri Genel Sekreterlikçe onaylanarak kabul edilir.

(4) Bu madde uyarınca yapılacak yeterlik sınavı, yazılı ve sözlü sınavlardan oluşur. Yazılı sınav klasik veya test usulünde Genel Avrupa Birliği ve Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri konularında yapılır. Sözlü sınavda; adaya çalışacağı alandaki bilgi birikimi, yabancı dili kullanabilme düzeyi, kavrayış, ifade ve temsil kabiliyeti, muhakeme gücü, görevlendirilecek pozisyona yakınlığı, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu gibi niteliklere sahip olup olmadığı göz önüne alınarak not verilir.

(5) Bu sınav, 10 uncu maddede yer alan hükümlere uygun olarak Giriş Sınavı Kurulu tarafından yapılır. Genel Sekreter, uygun gördüğü takdirde yazılı sınavı üniversiteler veya diğer kamu kurumlarına da yaptırabilir.

(6) Yazılı sınavda başarı notu yüz puan üzerinden en az yetmiştir. Yazılı sınavda en az yetmiş puan alanlar sözlü sınava çağrılır. Sözlü sınavda değerlendirme, sınav kurulu üyelerince yüz puan üzerinden verilen notların aritmetik ortalaması alınarak yapılır. Başarı notu yüz puan üzerinden en az yetmiştir. Giriş Sınavı Kurulu, yazılı ve sözlü sınav sonucunda tespit edilen notların aritmetik ortalamasını almak suretiyle adayların nihai başarı derecelerini tespit ederek sıralamaya tabi tutar.

(7) Bu sınavı kazananların listesi Genel Sekreterlikte ilan edilir. Bu sınavda başarılı olanlar, başarı sıralaması dikkate alınarak Avrupa Birliği İşleri Uzmanı olarak atanırlar. Genel Sekreterlik, ayrıca, boş kadro sayısının yarısı oranında yedek liste belirleyebilir. Yedek listede yer alan adayların haklarının geçerliliği ilan tarihini takip eden üç ay sonra sona erer.

(8) Sınav sonuçlarının Genel Sekreterlikte ilan edilmesinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak Giriş Sınavı Kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar Giriş Sınavı Kurulunca en fazla yedi gün içinde incelenerek karara bağlanır. İtiraz sonucu adaya yazılı olarak bildirilir.

Yürürlük

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI CHAMBER OF AGRICULTURAL ENGINEERS

Karanfil Sokak 28/12 Kızılay / Ankara
Tel: 0(312) 444 1 966 Faks: 0(312) 418 51 98

www.zmo.org.tr
zmo@zmo.org.tr

Tarih: 08.10.2009

Sayı : 1588
Konu :

AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ'NE

Ülkemizin Avrupa Birliği ile sürdürmekte olduğu görüşmelerde tarım, çok önemli bir yer işgal etmekte olup, tarım ile ilgili konular;

- 1-Tarım ve Kırsal Kalkınma,
- 2-Gıda Güvenliği, Hayvan ve Bitki Sağlığı,
- 3-Balıkçılık

olmak üzere 3 dosya ile yürütülmektedir.

Buna karşılık 25 Eylül 2009 gün ve 27357 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı Giriş ve Uzman Yeterlik Sınavı Yönetmeliği'nin giriş sınavına katılma şartlarını belirleyen 7 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendinde "En az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarının Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisadi ve İdari Bilimler, İletişim ve Mühendislik Fakülteleri ile fakültelerin Matematik, İstatistik, Sosyoloji, Tarih, Şehir ve Bölge Planlama bölümleri veya bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak." şeklinde bir hüküm bulunmaktadır.

Avrupa Birliği ile yürütülen görüşmelerde tarım konuları önemli bir yer işgal ettiği halde **sınava girecekler arasında Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'ne yer verilmemiştir.**

Bu doğrultuda durumun ODA'mızca değerlendirilebilmesi açısından;

- a- Genel Sekreterliği'nde kaç Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi çalıştığı,
- b- Avrupa Birliği'nde tarımın çok önemli bir yeri olduğu halde söz konusu yönetmelikte Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerine neden yer verilmediği,

hususlarının Bilgi Edinme Yasası çerçevesinde bildirilmesini dileriz.

Saygılarımızla

Kamil BAYRAM
Genel Sekreter

EK-3

T.C.
BAŞBAKANLIK
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ
İdari Hizmetler Başkanlığı

Sayı : B.02.1.ABG.0.20.01.0.00.00/5552

23/11/2009

Konu : .....

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASINA

İlgi : 08.10.2009 tarih ve 1588 sayılı yazı.

İlgi kayıtlı yazı da belirttiğiniz gerekçelerle, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı Giriş ve Uzman Yeterlilik Sınavı Yönetmeliğinin 7 inci maddesi 1 inci fıkrasının (c) bendin de Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerine yer verilmediği sorulmaktadır.

Söz konusu Yönetmelikte Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerine yer verilmesine ilişkin değişiklik yapılması tarafımızca da düşünülmekte olup, bu konuda çalışma yapılması gündeme alınmıştır. Yönetmelik değişikliği çalışmaları yapılırken ilgi yazınızda belirtilen hususlarda değerlendirmeye alınacaktır.

Bilgilerinize rica ederim.

Ali ŞAHİN
Genel Sekreter a.
Başkan

EK-4

12 Aralık 2009 CUMARTESİ Resmî Gazete Sayı : 27430

AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ AVRUPA BİRLİĞİ İŞLERİ UZMAN YARDIMCILIĞI GİRİŞ VE UZMAN YETERLİK SINAVI YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 25/9/2009 tarihli ve 27357 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı Giriş ve Uzman Yeterlilik Sınavı Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) En az dört yıllık lisans eğitimi veren Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat, İşletme, İktisadî ve İdarî Bilimler, Mühendislik, Veteriner, Ziraat, Su Ürünleri ve İletişim Fakülteleri ile fakültelerin Matematik, İstatistik, Sosyoloji, Tarih, Şehir ve Bölge Planlama bölümleri ya da bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin bağlı olduğu Bakan yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin Tarihi-Sayısı: 25/9/2009-27357

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
CHAMBER OF AGRICULTURAL ENGINEERS

Karanfil Sokak 28/12 Kızılay / Ankara
 Tel: 0(312) 444 1 906 Faks: 0(312) 418 51 98

www.zmo.org.tr
 zmo@zmo.org.tr

Tarih: 16.12.09

Sayı : 1856
 Konu :

AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ'NE

İlgi: a) 08.10.2009 gün ve 1588 sayılı yazımız.
 b) 23.11.2009 gün ve 5552 sayılı yazınız.

Bilindiği üzere ilgi (a) yazımızda, 25 Eylül 2009 gün ve 27357 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Avrupa Birliği İşleri Uzman Yardımcılığı Giriş ve Uzman Yeterlik Sınavı Yönetmeliği'nin, sınava katılacak meslek mensuplarını belirleyen, 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendinde, Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'ne neden yer verilmediği hususlarında genel sekreterliğinizce ODA'mıza bilgi verilmesi talep edilmiştir.

Bu yazımıza yanıt olarak ODA'mıza gönderdiğiniz (b) yazınızda ise söz konusu yönetmelikte Ziraat, Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'ne de yer verilecek şekilde değişiklik yapılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu yönetmelik değişikliğinin, 12 Aralık 2009 gün ve 27430 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandığı ve yönetmeliğin 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendine Ziraat Mühendisleri ile Su Ürünleri Mühendisleri'nin dahil edildiği, ancak, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'nin dahil edilmediği görülmüştür.

Bu durumun tarafınızca yapılan yönetmelik değişikliği sırasında sehven unutulduğu kanısındayız.

Öncelikle ODA'mızın talebine karşı olan duyarlılığınızdan dolayı teşekkür eder, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri'nin de yer alacağı şekilde yeni bir yönetmelik değişikliği çalışması yapılmasını ve konu ile ilgili olarak ODA'mızı bilgilendirmenizi dileriz.

Saygılarımızla

Kamil BAYRAM
 Genel Sekreter

EK-6

30 Ekim 2009 CUMA Resmî Gazete Sayı : 27391

DENİZ ÇEVRESİNİN PETROL VE DİĞER ZARARLI MADDELERLE KİRLENMESİNDE ACİL DURUMLARDA MÜDAHALE GÖREVİ VERİLEBİLECEK ŞİRKET/KURUM/ KURULUŞLARIN SEÇİMİNE İLİŞKİN TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2009/4)

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin icrası kapsamında deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahale edebilecek şirket/kurum/kuruluşların asgari özelliklerinin belirlenmesi, yetki belgesi verilmesi, görevlendirilmesi ve buna ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 3/3/2005 tarihli ve 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun kapsamında petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahale görevi verilebilecek şirket/kurum/kuruluşlarda aranacak şartları, değerlendirme komisyonunun oluşumu, başvuruların değerlendirilmesi, yetki belgesi verilmesi, belge alanların denetlenmesi ve şirket/kurum/kuruluşların görevlendirilmesi ile ilgili hususlar ile usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 10/8/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi, 3/3/2005 tarihli ve 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun 15 inci maddesi ile 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 13 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
  - b) Kanun: 3/3/2005 tarihli ve 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunu,
  - c) Komisyon: Petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahale edebilecek şirket/kurum/kuruluşların başvurularını inceleyecek ve değerlendirerek uygun olup olmadığına karar vermek üzere Müsteşarlık başkanlığında oluşturulacak komisyonu,
  - ç) Kurum/kuruluş: Kirliliğe müdahale amacıyla yetki belgesi almak isteyen kurum kuruluşları,
  - d) Müsteşarlık: Denizcilik Müsteşarlığını,
  - e) Şirket: Kanun kapsamında olaya müdahale etmek üzere meslek icra eden veya bu amaçla kurulmuş olan ve merkezi Türkiye’de bulunan şirketi,
  - f) Yönetmelik: 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliğini,
- ifade eder.

Müdahale seviyeleri

MADDE 5 – (1) Müdahale seviyeleri, kıyı tesisleri ve gemilerden dökülen petrol ve diğer zararlı maddelerin oluşturduğu kirlilik olayının büyüklüğüne göre 3 seviyeye ayrılır:

- a) Seviye 1: Bir kıyı tesisinin veya bir geminin kendi imkan ve kabiliyetleri ile kontrol altına alabileceği olaylara müdahaledir.
- b) Seviye 2: Bir kıyı tesisinin veya bir geminin kendi imkân ve kabiliyetlerinin yetersiz kaldığı durumlarda bölgesel imkân ve kabiliyetler ile müdahale edilip kontrol altına alınabilecek orta ölçekli olaylara müdahaledir.
- c) Seviye 3: Bir olayda bölgesel imkân ve kabiliyetlerin yetersiz kaldığı durumlarda ulusal imkân ve kabiliyetler ile müdahale edilip kontrol altına alınabilen ulusal ölçekli olaylara müdahaledir.

Acil müdahaleye ilişkin genel hükümler

MADDE 6 – (1) Kirliliğe müdahalede bulunmak amacıyla yetki belgesi alan şirket/kurum/kuruluşlar bu yeterliliğini 5312 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği kapsamında olan tüm deniz ve kıyı alanlarında ve her seviyede yerine getirir.

(2) Yetki belgesi alan şirket/kurum/kuruluşlar deniz çevresinde meydana gelen petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine seviyesine bakılmaksızın ilk müdahaleyi gerçekleştirir. Kirliliğin seviyesinin Bakanlık ve Müsteşarlıkça ikinci veya üçüncü seviye olarak belirlenmesi durumunda yetki belgesine sahip şirket/kurum/kuruluşlar operasyonlarına

Bakanlık ve Müsteşarlığın koordinesinde, koordinatör olarak bir şirket/kurum/kuruluşun görevlendirildiği durumlarda ise koordinatör olarak görevlendirilen şirket/kurum/kuruluşlara bağlı olarak devam eder. Kirillik mahallinde yetki belgesi alan bir şirket/kurum/kuruluş bulunmaması, geç gelmesi veya yetki belgesi alan şirket/kurum/kuruluşların kapasite ve/veya kabiliyetleri dışında olan bir olay için yetki belgesine bakılmaksızın Bakanlık veya Müsteşarlık tarafından ihtiyaç duyulan mal ve hizmetler karşılır.

(3) Denizde ve kıyıda müdahalenin koordineli yapılması esastır. Bu kapsamda, Bakanlık kıyı alanlarında yapılacak temizlik operasyonlarına ilişkin görevlendirmeleri Müsteşarlık ise deniz alanlarında yapılacak müdahale operasyonlarına ilişkin görevlendirmeleri yapar. Görevlendirmeye ilişkin hukukî, malî vb. bütün sorumluluklar görevlendiren kurum tarafından üstlenilir. Kanun kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımlarına ilişkin işlemler, Deniz Olay Yeri Koordinatörü'nün yürüttüğü operasyonlar için Müsteşarlık tarafından, Kara Olay Yeri Koordinatörü'nün operasyonları için Bakanlık tarafından, Bölgesel ve Ulusal Koordinasyon Komitesince duyulan ihtiyaçlar içinse komitece görevlendirilen birim tarafından yürütülür.

(4) Müsteşarlık tarafından uluslararası yardım talep edildiği durumlarda ülkemizde görev alan yabancı unsurların kirillliğe müdahalesi Müsteşarlığın koordinesinde gerçekleştirilir.

(5) Müdahalede bulunacak şirket/kurum/kuruluşlar kesintisiz 24 saat göreve hazır olurlar ve şirket/kurum/kuruluşların merkezinde veya belirledikleri bir yerde ihbarları 24 saat sürekli alan bir irtibat noktası bulunur. Müdahalede bulunacak şirket/kurum/kuruluşların kıyı tesisleri adına hareket ettikleri durumlar hariç, kirillliğe müdahale edilmesi için ihbar alındığı zaman kirillliğin durumuna göre imkân ve kabiliyetlerini ihbar alındığı andan sonra en geç bir saat içinde hazırlayarak yola çıkar ve mümkün olan en kısa sürede müdahaleye başlar.

(6) Başvuruda bulunmak ve yetki belgesi almak için iş ortaklığı yapmak mümkündür. Bu durumda, bu Tebliğde belirtilen yükümlülükler ortaklığın tamamı tarafından yerine getirilir. Ortaklardan biri her türlü temsil görevlerini ve faaliyetlerin icrasından ortaya çıkacak sorumluluğu önceden üstlenir. Sorumluluğu üstlenen ortak, başvuru dosyası ile birlikte bu sorumluluğu üstlendiğine dair Ek-2'de yer alan taahhütnameyi verir.

(7) Şirket/kurum/kuruluş bünyesinde çalışan personelden müdahalede görev alan ve müdahaleyi yöneten tüm personel, 14/2/2008 tarihli ve 5237 sayılı "Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerin Sebep Olduğu Deniz Kirilliliğine Müdahale Eğitim Seminerlerinin ve Tatbikat Programlarının Usul ve Esasları Hakkında Genelge"de belirtilen ilgili eğitimleri almak zorundadır.

Acil müdahalede bulunabilmenin asgari şartları

MADDE 7 – (1) Petrol ve diğer zararlı madde kirilliliğine müdahale yetki belgesi almak isteyen şirket/kurum/kuruluşların aşağıdaki şartları sağlamaları zorunludur:

- a) Türkiye'de kurulmuş olmak ve merkezi Türkiye'de bulunmak.
- b) Kamu veya özel sektörde çevre kirilliliği ve/veya deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerden kaynaklanan deniz kirilliliği ile ilgili olarak en az iki yıl çalışmış ve en az lisans derecesine sahip bir çevre mühendisi, bir kimya mühendisi ve iki deniz biyoloğu istihdam etmek.
- c) Güverte veya Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği lisans programından mezun olmuş ve en az 2 yıl denizcilik sektöründe tecrübesi olan bir personeli bünyesinde bulundurmak.
- ç) Denizcilik sektöründe en az iki yıl tecrübesi olan Profesyonel Su Altı Adamları Yönetmeliğine göre en az balıkadam ehliyetine sahip yeterli sayıda personeli bünyesinde bulundurmak.
- d) Bu Tebliğin Ek-1'inde belirlenen ilgili ekipman ve donanımın konuşlandırılmasında ve kullanımında görev alacak yeterli sayıda personel istihdam etmek ve gerektiğinde ilâve personel sağlamak.
- e) Kirilliliğe müdahale etmek için yetki belgesi alan şirket/kurum/kuruluşlar 5312 sayılı Kanun kapsamında yer alan kıyı tesisleri adına her seviyede kirilliliğe müdahale eder. Acil müdahalede bulunma görevini yerine getirmeleri için kıyı tesisleri ile sözleşme yapmaları ve söz konusu sözleşmeyi Müsteşarlığa dosyasına eklemek üzere teslim etmeleri gerekir. Sözleşme, Kanun ve Yönetmelikte yer alan kıyı tesislerinin tüm sorumluluk ve görevlerinin acil müdahalede bulunacak şirket/kurum/kuruluş tarafından üstlenildiğine ilişkin bir taahhüt içerir, görev ve sorumluluklarda paylaşım olması durumunda söz konusu taahhütte paylaşılan görev ve sorumluluklar açıkça ifade edilir. Söz konusu sözleşme kıyı tesislerinin Kanununda yer alan sorumluluklarının ortadan kalktığı anlamı taşımaz. Ayrıca sözleşme, acil müdahalede bulunacak şirket/kurum/kuruluşun görevini zamanında yerine getirememesinden dolayı başka bir şirket/kurum/kuruluş tarafından veya kıyı tesislerinin kendi imkânları ile acil müdahalede bulunduğu durumlarda acil müdahalede bulunması gereken şirket/kurum/kuruluşa gerekli yaptırım uygulanması için hükümler içerir. Sözleşmede bulunması gereken asgari şartlar dışında sözleşmenin şekli ve içeriği taraflarca belirlenir, sözleşmenin iptali ve yenilenmesi durumunda taraflar 5 iş günü içinde Müsteşarlığa bildirimde bulunmak zorundadır.
- f) Kıyı tesisleri adına acil müdahalede bulunacak şirket/kurum/kuruluşların sahip olması gereken Ek-1'de belirlenen ekipman ve donanım, söz konusu tesislerin onaylanan acil müdahale planlarında yer alan asgari ekipman ve donanım ihtiyacından daha az olamaz.
- g) Kıyı tesisleri adına acil müdahalede bulunacak şirket/kurum/kuruluşlar ekipman ve donanımı ile en geç bir saat içinde kıyı tesisindeki kirilliliğe müdahale edebilecek bir mesafede bulunur ve istenen süre içinde müdahale edilebilme durumunu yeterli delillerle ispatlamak zorundadır.
- ğ) Birden fazla kıyı tesisi adına hareket edecek olan şirket/kurum/kuruluşlar hizmette bulunacakları kıyı tesislerinde

meydana gelen bir olaya bir saat içinde ekipmanları ile müdahale edebilecek bir durumda konuşlanmak zorundadır. Sahip olacakları ekipman ve donanım seviyesi, müdahalede buldukları tesislerden ekipman ve donanım için seviyesi en yüksek olana göre belirlenir.

h) Bu Tebliğin Ek-1'inde yer alan ekipman ve donanım, Ek-1'in 23 üncü maddesinde yer alan deniz temizlik teknesi hariç yetki belgesi için başvuru yapıldığı tarihten sonra 2 ay içinde, kıyı tesisleri adına hareket edileceği durumlarda ise kıyı tesisleri için kullanılacak ekipman ve donanım kıyı tesislerinin planlarının Bakanlıkça onaylanmasından sonra 2 ay içinde şirket/kurum/kuruluşun bünyesinde bulunacak şekilde temin edilir.

Başvuru şekil ve şartları

MADDE 8 – (1) Petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahale görevi almak isteyen şirket/kurum/kuruluşlar Müsteşarlıktan yetki belgesini almak için aşağıda yer alan hususları içeren bir dosya tanzim ederek bir dilekçe ile Müsteşarlığa başvurur. Başvuru dilekçesi ekinde yer alacak olan dosya içerisinde aşağıdaki belgelerin aslı veya noter onaylı örnekleri bulunur.

a) Şirket/kurum/kuruluşların çalışma konularını belgeleyen Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan şirket kuruluş senedi veya ana sözleşmesi veya tüzüğü,

b) Başvuru yılına ait Ticaret veya Sanayi Odası, Deniz Ticaret Odası veya ilgili meslek kuruluşundan alınacak sicil belgesi veya sicil kaydı,

c) Şirket/kurum/kuruluşu temsilen yetkili kişi veya kişilerin imza sirküleri, kamu tüzel kişiliğine haiz kuruluşlardan, kurum amiri tarafından yetkili kılındıklarına ilişkin yazı,

ç) Bu Tebliğin 7 nci maddesine göre istihdam edilen ve bünyesinde bulundurulmuş personelin diploma örnekleri, aldığı eğitim, tatbikatlar ile çalıştığı yerlerle ilgili bilgi/belgeler, sigorta giriş belgeleri, emekli olmuş personel için sigorta destek primi belgeleri ve söz konusu personel ile yapılan sözleşme metni,

d) Müdahale sonucunda toplanan atıkların taşınması ve bertarafı için ilgili şirket/kurum/kuruluşlarla yapılan sözleşmeler,

e) Bu Tebliğin Ek-1'inde belirtilen donanım ve ekipmanların şirket/kurum/kuruluşun mülkiyetinde olduğunu gösteren belgeler ile bu ekipmanların depolanacağı alanın adresi ve alanın bu iş için tahsis edildiğini gösteren belgeler,

f) Gerekteğinde sağlanabilecek ilâve personel ve ekipmanlara ait liste ve bu konuda yapılmış protokol ve taahhütnameler,

g) Şirket/kurum/kuruluş tarafından varsa daha önce yapmış olduğu müdahalelere dair belgeler,

ğ) 5312 sayılı Kanun kapsamında yer alan kıyı tesisleri ile anlaşma yapılması durumunda yapılan sözleşme metni,

h) Bu Tebliğin Ek-2'sinde yer alan taahhütname,

ı) Tebliğde belirlenen sürelerde müdahale edilebileceğini kanıtlayıcı bilgi ve belgeler,

i) Ayrıca, Müsteşarlıkça gerekli görülen hallerde yukarıda belirtilenlerin dışında ilave bilgi/belgeler.

(2) Kamu tüzel kişiliğine haiz kuruluşlardan başvuru sırasında bu maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen belgeler istenmez.

(3) Başvuru sahibinin talebi halinde diğer yükümlülüklerin karşılanması ve başvuru sahibinin yazılı taahhütte bulunması şartıyla Ek-1'in 23 üncü maddesinde yer alan deniz temizlik hizmet teknesi şartının yerine getirilmesi için, 6 ayı geçmeyecek şekilde ek süre verilir.

Komisyunun kurulma toplanma ve çalışma esasları

MADDE 9 – (1) Petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahale etmek için yetki belgesi almak isteyen şirket/kurum/kuruluşların başvurularını inceleyecek Komisyon, şirket/kurum/kuruluşların başvurularını incelemek ve değerlendirmek üzere Deniz Ulaştırması Genel Müdürünün teklifi ve Müsteşarın Oluru ile Deniz Ulaştırması Genel Müdür Yardımcısı Başkanlığında ve en az beş personelden oluşturulur. Komisyon Başkanının görevli veya izinli olması durumunda yerine vekâlet eden personel Komisyon toplantılarına başkanlık eder.

(2) Komisyon, Deniz Ulaştırması Genel Müdürünün veya Komisyon başkanının çağrısı üzerine veya başvuru olduğu zaman toplanır.

(3) Komisyon, ancak üye tam sayısı ile toplanır. Komisyon, kararlarını oy çokluğu ile alır.

Başvuruların incelenmesi ve yetki belgesi

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğde istenilen bilgi ve belgeleri sağlamayan başvurular bir tutanakla tespit edilerek Komisyon Başkanı ve üyelerince imzalanır, eksik belgelerin tamamlanması isteği ile 30 gün süre verilir. Eksikliklerin 30 gün içinde tamamlanmaması durumunda başvuru iptal edilir. Eksikliklerin 30 gün içinde tamamlandığına dair başvuruda bulunduğu durumda başvurularda tekrar eksiklik bulunması halinde ise son 10 gün ek süre verilir ve bu süre zarfında da eksikliklerin tamamlanmaması durumunda başvuru iptal edilir.

(2) Bu Tebliğde istenilen bilgi ve belgeleri sağlayan ve başvuruları kabul edilen şirket/kurum/kuruluşların Ek-1'de yer alan ekipmanlarının yerinde görülmesi için Komisyonun teklifi ile Müsteşarlık en az iki personelini görevlendirir ve yapılan denetimin raporu Komisyona sunulur. Komisyon tarafından denetim

raporunda eksik veya uygun olmayan bir hususun tespit edildiği yer alıyorsa eksik veya uygun olmayan hususun düzeltilmesi için Komisyon tarafından 15 gün ek süre verilebilir. Komisyon tarafından verilen süre sonunda eksik veya uygun olmayan hususların düzeltilmemesi durumunda başvuru iptal edilir. (3) Bu Tebliğ hükümlerini yerine getiren şirket/kurum/kuruluşlara Ek-3'te yer alan "Yetki Belgesi" düzenlenir. Belgenin süresi 5 yıldır. Belgenin yenilenmesi için belge süresinin bitmesinden en geç üç ay öncesinden yetki belgesi sahibi şirket/kurum/kuruluşlar Yetki Belgesini yenilemek üzere bu Tebliğ hükümlerine göre yeniden başvurur.

Yetki belgesi hakkındaki genel hususlar

MADDE 11 – (1) Bakanlığın kıyıda müdahale görevi ve Müsteşarlığın deniz alanlarında acil müdahale görevi her zaman saklı olup, gerektiğinde Bakanlık veya Müsteşarlık tarafından her seviyede kullanılır ve yetki belgesi alan şirket/kurum/kuruluşlar kıyı alanlarında Bakanlığın deniz alanlarında ise Müsteşarlığın koordinesinde görevlendirilir.

(2) Müsteşarlık tarafından şirket/kurum/kuruluşlara verilen yetki belgesi hiçbir surette devredilemez.

Bildirim yükümlülükleri

MADDE 12 – (1) Şirket/kurum/kuruluşlar, başvuru aşamasında sundukları ve bu Tebliğde sayılan belge ve koşullarda meydana gelen değişiklikleri ve personel değişikliklerini değişiklik tarihinden itibaren on iş günü içerisinde Müsteşarlığa bildirmekle yükümlüdür.

(2) Müsteşarlıkça şirket/kurum/kuruluşlara gönderilecek yazılarda, beyan ettikleri adres dikkate alınır. Adres değişikliğini on işgünü içinde beyan etmeyen şirket/kurum/kuruluşun belge alırken beyan ettiği adreslerine yapılan yazışmalar şirket/kurum/kuruluşu tebliğ edilmiş sayılır.

(3) Şirket/kurum/kuruluşlar, bu Tebliğe göre bünyelerinde bulundurdıkları personelin sigorta primleri ile emekli olmuş personelin her ayın tamamına ait sigorta destek primlerinin yatırıldığına ilişkin belgelerin veya şirket ortağı olduğuna dair belgelerin örneklerini her yıl için bir sonraki yılın 31 Ocak tarihine kadar Müsteşarlığa iletmekle yükümlüdür.

(4) Şirket/kurum/kuruluşlar her altı aylık dönemde yaptıkları müdahaleler, aldıkları eğitimler ve yapmış oldukları tatbikatlar hakkında Müsteşarlığa bir rapor sunar.

(5) Şirket/kurum/kuruluşlar müdahale tatbikatlarını, 14/2/2008 tarihli ve 5237 sayılı "Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerden Kaynaklanan Kirliliğe Hazırlıklı Olma ve Müdahale İle İlgili Eğitim Seminerlerinin ve Tatbikat Programlarının Usul ve Esasları Hakkında Genelge" çerçevesinde hazırlar ve Müsteşarlığa bildirir. Bakanlık ve Müsteşarlık tarafından tatbikatı izlemesi için personel görevlendirilir.

Yeterlik koşullarının denetlenmesi ve belgelerin iptali

MADDE 13 – (1) Müsteşarlık deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahalede bulunmak amacıyla yetki belgesi alan şirket/kurum/kuruluşları önceden haber vermeksizin denetler. Denetlemenin sayısına, bir önceki denetim sonucuna göre Müsteşarlık karar verir.

(2) Petrol ve diğer zararlı madde kirlenmesine müdahale yetki belgesi alan şirket/kurum/kuruluşlar, yeterlik koşullarının sürüp sürmediğinin Müsteşarlıkça denetlenmesi sırasında görevlilere gerekli bilgi ve belgeyi sunmakla yükümlüdür. Denetim esnasında yetkili bulundurmayan, istenilen bilgi ve belgeyi vermektan kaçınan şirket/kurum/kuruluşlar Müsteşarlıkça yazılı olarak uyarılır. Durumun sonraki denetimlerde de tekrarı durumunda yetki belgesi iptal edilir. Yapılacak denetimler sonucunda şirket/kurum ve kuruluşların, yeterlik koşullarını taşımadıkları veya başvuruda beyan edilen taahhütlere uymadıkları ve yükümlülüklerini yerine getirmedikleri tespit edilmesi halinde verilen Yetki Belgesi iptal edilir.

(3) Yanlış veya yanıltıcı bilgi ve belge düzenledikleri tespit edilen şirket/kurum/kuruluşlara verilen yetki belgesi iptal edilir.

İlave şartlar

MADDE 14 – (1) Müsteşarlık gerektiğinde petrol ve diğer zararlı maddelere müdahale için Yetki Belgesi alan şirket/kurum/kuruluşlardan bu Tebliğde belirtilen asgari şartlara ilâve olarak ulusal ve uluslararası gelişmelere göre ilâve özellikler arar.

Duyuru

MADDE 15 – (1) Petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahale görevi verilen, yetki belgesine sahip şirket/kurum/kuruluşların listesi Bakanlığın ve Müsteşarlığın resmî internet sitelerinde yayınlanır.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini, Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

EK-7

1695-16.11.2009

T.C. ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Denizcilik Müsteşarlığı
Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğüne

Ziraat Mühendisleri Odası, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı olarak 6235 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan, Anayasanın 135 inci maddesi anlamında, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

ODA'mız üyelerinin 251'i Ziraat Fakültelerinin "Su Ürünleri" lisans programından mezundur. Ayrıca Su Ürünleri Fakültesi ile Deniz Bilimleri Fakültesi'nden mezun 518 "Su Ürünleri Mühendisi" ile 105 "Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi" de ODA'mız üyesidir.

Bilindiği üzere 30 Ekim 2009 gün ve 27391 sayılı Resmi Gazete'de " Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale Görevi Verebilecek Şirket / Kurum / Kuruluşların Seçimine İlişkin Tebliğ" yayımlanmıştır.

Söz konusu tebliğin "Acil müdahalede bulunmanın asgari şartları" başlıklı 7 inci maddesinin, 1 inci fıkrasının, (b) bendinde; petrol ve diğer zararlı madde kirliliğine müdahale yetki belgesi almak isteyen şirket/kurum/kuruluşların, Kamu veya özel sektörde çevre kirliliği ve/veya deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerden kaynaklanan deniz kirliliği ile ilgili olarak en az iki yıl çalışmış ve en az lisans derecesine sahip bir çevre mühendisi, bir kimya mühendisi ve iki deniz biyoloğu istihdam etmesinin zorunlu olduğuna dair bir hüküm bulunmaktadır.

Ancak, tebliğde yer alan konular, Ziraat Fakültesi Su Ürünleri lisans programı mezunu Ziraat Mühendisleri ile Su Ürünleri Mühendisleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin mesleki çalışma alanları içerisinde olduğu halde, tebliğin 7 inci maddesine bu meslek mensupları dahil edilmemiştir.

Oysa adı geçen meslek mensupları, 4 yıllık lisans eğitimleri boyunca denizel çevre ve kirleticileri üzerine kapsamlı bir eğitim almakta olup, fakültelerin eğitim programlarında yer alan dersler aşağıda görülmektedir:

- 1.Genel Oşinografi
2. Kimyasal Oşinografi
3. Deniz Hukuku
4. Sucul Omurgasızlar
5. Su Kalitesi
6. Deniz Balıkları
7. Deniz Biyolojisi
8. Çevre ve Su Kirliliği
9. Kıyı Kullanımı ve Yönetimi
- 10.Ekoloji
11. Sürdürülebilir Ekosistem Yönetimi
12. Planktonoloji
13. Sucul Sürüngeçen, Kuş ve Memeliler
14. Biyolojik Çeşitlilik ve Koruma
15. Denizel Kaynaklar ve Değerlendirme
16. Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Ekolojik İzleme
17. Denizde Güvenlik

Ders başlıklarının incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, tebliğde sayılan meslek grupları içerisinde Ziraat Fakültesi Su Ürünleri lisans programı mezunu Ziraat Mühendislerinin, Su Ürünleri Mühendislerinin ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin dahil edilmesi gerekmektedir.

Gerek yukarıda sayılan ODA'mız üyelerinin ve gerekse ülkemizdeki Su Ürünleri Fakültelerinden mezun yaklaşık 10.000 Su Ürünleri Mühendisi ile 1.100 Balıkçılık Teknolojisi Mühendisinin haklarının korunması için, tebliğin yayımlandığı tarihten itibaren en geç 60 günlük kanuni süreç içerisinde tebliğin ilgili maddesinin iptali için ODA'mızca dava açılacaktır.

Ancak, Genel Müdürlüğünüzce tebliğde değişiklik yapılacağı yazılı olarak taahhüt edilmesi ve yazımızda belirtilen doğrultuda tebliğ değişikliğinin gerçekleştirilmesi halinde dava açılmasından vazgeçilecektir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

T.C.
BAŞBAKANLIK
DENİZCİLİK MÜSTEŞARLIĞI
Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.DNM.0.06.14.01./141.02/45400

29/12/2009

Konu : Acil Müdahale Tebliği

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karanfil Sokak 28/12 Kızılay / ANKARA

- İlgi : a) 16.11.2009 tarih ve 1695 sayılı yazımız.
b) 16.12.2009 43386 sayılı Müsteşarlık Oluru.

İlgi (a) yazıyla, 30 Ekim 2009 tarih ve 27391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale Görevi Verilebilecek Şirket/Kurum/Kuruluşların Seçimine İlişkin (Tebliğ No: 2009/4) Tebliğ" in 7. Maddesinin (b) bendinde "Kamu veya özel sektörde çevre kirliliği ve/veya deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerden kaynaklanan deniz kirliliği ile ilgili olarak en az iki yıl çalışmış ve en az lisans derecesine sahip bir çevre mühendisi, bir kimya mühendisi ve iki deniz biyoloğu istihdam etmek." hükmü yer aldığından bahisle, tebliğde tanımlanan meslek gruplarına Odanız üyelerinden Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisi/Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi/Su Ürünleri Lisans Programı Mezunu Ziraat Mühendisi meslek gruplarının dahil edilmesi talep edilmektedir.

Müsteşarlığımız tarafından yapılan değerlendirmede talebiniz olumlu mütalaa edilerek "Müsteşarlığımızın yapacağı değerlendirmelerde iki deniz biyoloğu yerine iki biyolog veya 1 adet biyolog ve 1 adet Su Ürünleri Mühendisi/Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi/Su Ürünleri Lisans Programı Mezunu Ziraat Mühendisi istihdam edilerek yapılan başvuruları da Tebliğe uygun kabul ederek onaylayacaktır." şeklinde ilgi (b) Makam Olur'u alınmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Hakan FİKİRCİOĞLU
Müsteşar a.
Genel Müdür V.

Ek: Müsteşarlık Oluru Fotokopisi

20
21.29

YETERLİK BELGESİ TEBLİĞİ

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlara yeterlik belgesi verilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlarda aranacak şartları, Komisyonunun oluşumu, çalışma usul ve esasları, başvuruların değerlendirilmesi, yeterlik belgesinin verilmesi, vize edilmesi, askıya alınması, iptali ve yeterlik belgesi verilen kurum/kuruluşların denetlenmesi ile ilgili hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 17/7/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği’nin 18 inci ve 26 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
- b) ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesini,
- c) ÇED Başvuru Dosyası: Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin EK-III’ ünde yer alan Genel Format esas alınarak hazırlanan dosyayı,
- ç) Daire Başkanlığı: Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Plan İzleme-Kontrol Dairesi Başkanlığını,
- d) Genel Müdürlük: Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğünü,
- e) İDK: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu inceleme değerlendirme komisyonunu,
- f) Komisyon: Yeterlik belgesi ile ilgili başvuruları incelemek, yeterlik belgesi verilip verilmeyeceğine karar vermek, yeterlik belgelerini vize etmek veya iptal etmek veya askıya almak üzere Genel Müdürlükçe oluşturulacak komisyonu,
- g) PTD: Seçme Eleme Kriterlerine tabi projelere Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulanmasının gerekli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla hazırlanan dosyayı,
- ğ) Rapor: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunu,
- h) Yeterlik belgesi: Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlamak için gerekli şartları taşıyan kurum/kuruluşlara Bakanlıkça verilen belgeyi,
- ı) Proje sahibi: Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğine tabi bir projenin her aşamada yürütülmesini üstlenen gerçek ya da tüzel kişiyi, ifade eder.

Yeterlik belgesi başvurularında aranacak şartlar

MADDE 5 – (1) Yeterlik belgesi almak isteyen kurum/kuruluşların aşağıdaki şartları sağlamaları zorunludur:

- a) Kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili en az üç yıl çalışmış, üç adet Raporun hazırlanmasında yer almış veya üç adet Raporun İDK’ sında görev almış veya üç adet Rapora ait faaliyetin izleme kontrolünde bulunmuş veya on beş adet PTD hazırlanmasında yer almış bir çevre mühendisini sürekli olarak istihdam etmeleri,
- b) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan meslek grubu haricinde, aşağıda belirtilen meslek gruplarının en az birinden lisans düzeyinde mezun olmuş ve kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili en az üç yıl çalışmış ve üç adet Raporun hazırlanmasında yer almış veya üç adet Raporun İDK’ sında görev almış veya üç adet Rapora ait faaliyetin izleme kontrolünde bulunmuş veya on beş adet PTD hazırlanmasında yer almış farklı meslek grubundan iki personeli sürekli olarak istihdam etmeleri;
  - 1) Mühendislik veya mimarlık fakülteleri mezunları,
  - 2) Fakülte, akademi veya dört yıllık yüksek okul veya fen-edebiyat fakültelerinin; fizik, kimya, matematik, istatistik, biyoloji bölümleri ile ziraat, peyzaj mimarlığı, jeoloji, hidrojeoloji, zooloji lisans veya mühendislik mezunları,
  - 3) Fakülte, akademi veya dört yıllık yüksek okulların; arkeoloji, veteriner hekim, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, işletme, ekonomi, maliye, hukuk, iktisat, ekonometri, sosyoloji bölümleri mezunları.
- c) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre görevlendirilen personel haricinde, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen meslek dallarından; kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili en az beş yıl çalışmış ve en az on adet ÇED Olumlu/Olumsuz Kararının onayında görev almış veya en az beş adet Raporun hazırlanmasında yer almış veya en az beş adet Raporun İDK’ sında görev almış veya en az beş adet Rapora ait faaliyetin izleme kontrolünde bulunmuş bir personeli Rapor koordinatörü olarak ÇED sürecinde görevlendirmeleri,
- ç) Kurum/kuruluşlar, bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen personelin haricinde, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde adı geçen meslek gruplarından, fazla personeli mesleki tecrübelerine bakılmaksızın sürekli istihdam edebilir. Söz konusu personel bu Tebliğin Ek-1’inde örneği verilen puanlamaya dâhil edilir. Bu personel bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bendinde belirtilen personel ile

birlikte ÇED Başvuru Dosyasına veya Rapora veya PTD' ye imza atabilir.

(2) Kurum/kuruluşlar istedikleri takdirde; yeterlik belgesi başvurusu sırasında veya belgelerini aldıktan sonra, bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şartları belgelemek ve Bakanlığa bildirmek kaydı ile birden fazla personel görevlendirilebilirler.

(3) Bu madde kapsamında görevlendirilen tüm personel, bu Tebliğ kapsamında yeterlik belgesi alan diğer kurum/kuruluşlarda görev alamazlar.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentleri kapsamında görevlendirilen tüm personel, herhangi bir kurum/kuruluşta görev alamazlar.

Yeterlik belgesi başvurusunda sunulacak belgeler

MADDE 6 – (1) Yeterlik belgesi almak isteyen kurum/kuruluşlar, unvanlarını, açık adreslerini, telefon, faks numaralarını ve e-posta adreslerini belirterek aşağıdaki belgelerin asıllarını veya ilgili Resmi kurumlarca onaylanmış örneklerini, başvuru dilekçesi ekinde, kapalı bir zarf içine koymak suretiyle Bakanlığa başvururlar.

a) Kurum/kuruluşların, çevre veya ÇED konusunda veya mühendislik, müşavirlik, araştırma, geliştirme, etüt, fizibilite, proje, rapor ve benzeri çalışma konularını belgeleyen ve Ticaret Sicil Gazetesi'nde yayımlanan şirket kuruluş senedi veya ana sözleşmesi veya tüzüğü,

b) Başvuru yılına ait ticaret veya sanayi odası ve ilgili meslek kuruluşundan alınacak sicil belgesi veya sicil kaydı,

c) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı ve ilgili meslek odalarından herhangi birinden alınan mühendislik-müşavirlik belgesi veya büro tescil belgesi,

ç) Kurum/kuruluşu temsil yetkili kişi veya kişilerin en fazla altı ay öncesine ait olmak üzere noter tasdikli ıslak imza sirküleri, Kamu tüzel kişiliğine haiz kuruluşlardan, kurum amiri tarafından yetkili kılındıklarına ilişkin yazı,

d) Bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında istihdam edilen personelin diploma örnekleri, çalıştığı yerlerle ilgili belge/belgeler, en fazla altı ay öncesine ait olmak üzere noter tasdikli ıslak imza sirküleri ve üç adet ÇED Raporunu hazırladığına dair belge veya en az üç adet Raporun, İDK' sında görev almış olduğuna dair belge veya en az üç adet Raporun izleme kontrolünde görev aldığına dair belge veya on beş adet PTD hazırlanmasında yer aldığına dair belge, bağlı bulunduğu meslek odasına ait sicil kaydı ve SGK sigortalı işe giriş bildirgesi, devam eden personel için son durumunu gösteren SGK sigortalı hizmet listesi veya ortak ise ortak olduğuna dair belge,

e) Bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yer alan Rapor koordinatörünün çalıştığı yerlerle ilgili belge/belgeler, diploma örneği, en fazla altı ay öncesine ait olmak üzere noter tasdikli ıslak imza sirküleri ve en az on adet ÇED Olumlu/Olumsuz Kararının onayında görev aldığına dair belge veya beş adet ÇED Raporunu hazırladığına dair belge veya en az beş adet Raporun İDK' sında görev almış olduğuna dair belge veya en az beş adet Raporun izleme kontrolünde görev aldığına dair belge, bağlı bulunduğu meslek odasına ait sicil kaydı ile Rapor koordinatörünün kurum/kuruluşun ortağı veya elemanı olmaması halinde kendisiyle yapılan sözleşme,

f) Kurum/kuruluşun çevre veya ÇED konusunda yaptığı çalışmalara ait belgeler,

g) Mevcut olması halinde Bakanlıktan alınmış, atk su veya hava veya gürültü veya toprak kalitesi ile ilgili laboratuvar yeterlik veya akreditasyon belgesi,

ğ) Bakanlık, Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü'nce belirlenen yeterlik belgesi ücretinin yatırıldığına dair belge,

(2) Kamu kurumlarından başvuru sırasında bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen belgeler istenmez. Bu kuruluşlarda çalışan personelden bağlı bulunduğu meslek odasına ait sicil kaydı, SGK sigortalı işe giriş bildirgesi, devam eden personel için son durumunu gösteren SGK sigortalı hizmet listesi istenmez. Kamu Kurumlarından bu madde kapsamında istenen belgelerde yetkili kurum onayı yeterlidir.

(3) Bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen personelden diplomalarının aslı veya ilgili Resmi Kurumca onaylanmış örnekleri, en fazla altı ay öncesine ait olmak üzere noter tasdikli ıslak imza sirküleri, bağlı bulunduğu meslek odasına ait sicil kaydı ve SGK sigortalı işe giriş bildirgesi, devam eden personel için son durumunu gösteren SGK sigortalı hizmet listesi veya ortak ise ortak olduğuna dair belge istenir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen PTD' ler, PTD' lerin Yeterlik Belgesi Tebliği kapsamına alındığı 1/9/2008 tarihinden itibaren Bakanlık ve İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine sunulan projelere ilişkin PTD' leri kapsamaktadır.

Yeterlik belgesi komisyonunun teşkili ve çalışma esasları

MADDE 7 – (1) Yeterlik Belgesi Komisyonu; yeterlik belgesi başvurularını ve verilmiş yeterlik belgelerini incelemek, değerlendirmek, askıya almak, vize ve iptal etmek üzere Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürü oluru ile ÇED ve Plan İzleme-Kontrol Dairesi Başkanlığından sorumlu Genel Müdür Yardımcısı başkanlığında, Başkan Yardımcısı olarak ÇED ve Plan İzleme-Kontrol Dairesi Başkanı, üye olarak Yeterlik Belgesi Şube Müdürü, üye olarak Endüstriyel Yatırımlar ÇED Dairesi Başkanlığından bir Şube Müdürü, üye olarak Altyapı Yatırımları ÇED Dairesi Başkanlığından bir Şube Müdürü olmak üzere toplam beş kişiden oluşur. Başkan, Başkan Yardımcısı veya Komisyon üyelerinin görevli veya izinli olmaları durumunda yerine vekâlet eden personel Komisyon toplantılarına komisyon üyesi olarak katılır.

(2) Komisyon, yeterlik belgesi talebi olduğu hallerde ayda en az bir kez olmak üzere salt çoğunlukla toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır. Gerekli hallerde ise, Komisyon toplantısının gerçekleştirilmesi Komisyon Başkanının yetkisindedir.

(3) Komisyonunun sekretarya hizmetleri ile bu Tebliğ kapsamında Komisyon tarafından verilecek görevler ÇED ve

Plan İzleme-Kontrol Dairesi Başkanlığı Yeterlik Belgesi Şube Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

Başvuruların değerlendirilmesi

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğin 7 nci maddesi uyarınca oluşturulan Komisyon, ÇED ve Planlama Genel Müdürünün veya Komisyon Başkanının çağrısı üzerine toplanır.

(2) Bu Tebliğin 6 ncı maddesinde istenilen bilgi ve belgeleri sağlayamayan başvurular bir tutanakla tespit edilir. Bu tutanak Komisyon Başkanı ve üyelerince imzalanır ve bir yazı ekinde ilgili kurum/kuruluşa iade edilir; eksik belgelerin tamamlanması istenir. Gerekli koşulları sağlayan başvurular Komisyonca incelenir ve bu Tebliğin Ek-1'inde örneği verilen yeterlik belgesi değerlendirme formu doldurularak verilen toplam puan rakam ve yazı ile yazılır. Form, tarih belirtilmek suretiyle Komisyon Başkanı ve üyelerince imzalanır, başvuru dosyasına konur.

(3) Toplam puanı yetmiş beş ve üzeri olan kurum/kuruluşlara yeterlik belgesi verilir. Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar ÇED Başvuru Dosyası ve/veya ÇED Raporu ve/veya PTD hazırlama yetkisine sahip olurlar.

Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların yükümlülükleri

MADDE 9 – (1) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar; ÇED sürecinde, Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonu tarafından talep edilmesi halinde, belirlenecek çalışma grubunda 5 inci maddede belirtilen personel haricinde asgari lisans seviyesinde eğitim görmüş personeli görevlendirmekle ve istenildiğinde İnceleme Değerlendirme Komisyonuna bu personelden en az birinin katılmasını sağlamakla yükümlüdür.

(2) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar; PTD inceleme değerlendirme sürecinde, projenin yeri, türü ve özelliğine göre Genel Müdürlükçe veya İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne talep edilmesi halinde, belirlenecek çalışma grubunda 5 inci maddede belirtilen personel haricinde asgari lisans seviyesinde eğitim görmüş personeli görevlendirmekle yükümlüdür.

(3) ÇED Başvuru Dosyası veya ÇED Raporunu veya PTD'yi hazırlama aşamasında, yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar, bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen personelden en az birini faaliyet yerini incelemek üzere İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne yazılı bilgi vermek suretiyle proje alanına göndermekle yükümlüdür.

(4) ÇED Olumlu Kararı verilen projelerle ilgili proje sahibi, bu Tebliğ kapsamında yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlardan herhangi birine, yatırımın başlangıç ve inşaat dönemlerinde belirtilen taahhütlerin yerine getirilip getirilmediğini, yatırımın işletmeye geçişine kadar proje sahasına giderek, yerinde izleme kontrolünü yaptırmakla yükümlüdür. İlgili ÇED Daire Başkanlıkları, proje sahibi tarafından yetkilendirilmiş kurum/kuruluşu bu Tebliğin Ek-4 formuyla Daire Başkanlığına bildirir. Proje sahibi tarafından yetkilendirilen kurum/kuruluş, bu Tebliğin Ek-4'ünde yer alan ÇED Raporlarında Verilen Taahhütlere Ait Yatırımın İnşaat Dönemi İzleme-Kontrol Formunu doldurarak Nihai ÇED Raporunda belirtilen izleme-kontrol süreleri sonundan itibaren yirmi iş gününde Bakanlığa iletmekle yükümlüdür. Kurum/kuruluşun yeterlik belgesinin iptal edilmesi veya kuruluşun kapanması halinde, bu durum proje sahibine bildirilmesinden itibaren bir ay içerisinde, proje sahibi yeterlik belgesi almış diğer kurum/kuruluşlardan herhangi biriyle sözleşme yaparak Bakanlığa bildirmekle, ilgili kurum/kuruluş bu Tebliğin Ek-4 ÇED Raporlarında Verilen Taahhütlere Ait Yatırımın İnşaat Dönemi İzleme-Kontrol Formunu doldurarak Nihai ÇED Raporunda belirtilen izleme-kontrol süreleri sonundan itibaren yirmi iş gününde Bakanlığa iletmekle yükümlüdür.

(5) ÇED Raporlarında Verilen Taahhütlere Ait Yatırımın İnşaat Dönemi İzleme-Kontrol Formunda belirtilen hususların, Nihai ÇED Raporundaki taahhütlerle ve proje alanındaki verilerle uyumu zorunludur.

(6) Kurum/kuruluşlar, yeterlik belgesi alma aşamasında sundukları ve bu Tebliğin 6 ncı maddesinde sayılan belgelerde meydana gelebilecek değişiklikler ile personel değişikliklerini, değişiklik tarihinden itibaren otuz iş günü içinde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(7) Kurum/kuruluşlar bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen personel sayısının eksilmesi halinde, eksilen personel yerine istihdam edilmek üzere, bu Tebliğin 5 inci maddesindeki şartlara uygun personeli, otuz iş günü içerisinde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(8) Kurum/kuruluşlar, personel değişikliği ve/veya yeni personel istihdam etmeleri durumunda, bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen şartları sağlamak zorundadırlar.

(9) Bakanlıkça kurum/kuruluşlara gönderilecek yazılarda, bu Tebliğin 6 ncı maddesi kapsamında beyan ettikleri adres dikkate alınır. Kurum/kuruluşlar, adres değişikliğini otuz iş günü içinde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür. Aksi halde, kurum/kuruluşun belge alırken beyan ettiği adresle yapılan yazışmalar kurum/kuruluşa tebliğ edilmiş sayılır.

(10) Yeterlik belgesine sahip kurum/kuruluşlar, bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında istihdam edilen personelin her ayın tamamına ait SGK sigortalı hizmet listesi ile emekli olmuş personelin her ayın tamamına ait Sosyal Güvenlik destek prim gün sayısını gösteren belgelerin örneklerini her yıl Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran aylarını kapsayan birinci dönem için en geç 15 Ağustos tarihine kadar; Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım, Aralık aylarını kapsayan ikinci dönem için en geç 15 Şubat tarihine kadar, Bakanlığa iletmekle yükümlüdür.

(11) Yeterlik belgesine sahip kurum/kuruluşlar, bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentlerinde görevlendirilen personelin, şirket ortağı olması halinde, şirket ortaklığının devam edip etmediğine dair güncellenmiş belgeyi Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere yılda iki defa Bakanlığa sunmakla yükümlüdür.

(12) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar, hazırlayacakları her bir ÇED Başvuru Dosyası veya ÇED Raporu veya PTD için, bu Tebliğin Ek-2'sinde örneği verilen personel tablosunu doldurup asıllarını ÇED Başvuru Dosyasının veya Raporların veya PTD'nin sonuna eklemeleri zorunludur. İmzaların, noterden onaylı imza sirkülerindeki imza örneği ile uyumu zorunludur.

- (13) Rapor koordinatörü ÇED Başvuru Dosyasının veya ÇED Raporunun veya PTD'nin tamamında yer alan bilgilerin, diğer personel ise sorumlu olduğu bölümdeki bilgilerin doğruluğunu sağlamakla yükümlüdür.
- (14) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlarda, ÇED Raporuna imza atan koordinatör ile bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (b) bentleri kapsamında görevlendirilen personelden en az bir kişi inceleme değerlendirme toplantılarına katılmakla yükümlüdür.
- (15) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar ortak ÇED Başvuru Dosyası veya Rapor veya PTD hazırlamaları halinde, bu Tebliğ kapsamındaki tüm yükümlülükler karşı ortak ve eşit düzeyde sorumludurlar.
- (16) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların Bakanlığa iletecekleri tüm yazışmalarda Bakanlık genel evrak giriş tarihi esas alınır.
- (17) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar İDK'da Nihai edilen Raporu beş iş günü içerisinde, süre uzatımı alınan projelerde ise ek süre bitimine kadar Bakanlığa sunmakla yükümlüdür.
- (18) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların hazırlayacakları ÇED Başvuru Dosyasında veya ÇED Raporlarında veya PTD'de, her hangi bir ÇED Başvuru Dosyasından ya da Rapordan ya da PTD' den alıntı yapılamaz.
- (19) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların hazırlayacakları ÇED Başvuru Dosyasında veya ÇED Raporlarında veya PTD'de; proje veya Rapor konusu ile ilgili olmayan bilgi veya belge sunulamaz.
- (20) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların hazırladıkları Raporda değişiklik yapması İDK tarafından en çok iki kez istenebilir. Yapılan düzeltme İDK tarafından yeterli görülmez ise Rapor Bakanlıkça geçersiz sayılır.
- (21) ÇED Başvuru Dosyasının veya PTD'nin inceleme değerlendirilmesi veya ÇED Raporunun formata uygunluk yönünden değerlendirilmesi sonucu ilgili Daire Başkanlıklarınca veya İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne dosyanın iki defanın üzerinde iade edilmesi durumunda kurum/kuruluşa ceza puanı uygulanır.
- (22) PTD'lerin incelenmesi aşamasında PTD'yi hazırlayan kurum/kuruluşlar, talep edilmesi halinde 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında görevli personelinden herhangi birini PTD hakkında bilgi vermek üzere, Genel Müdürlükte veya İl Çevre ve Orman Müdürlüğünde hazır bulundurmakla yükümlüdür.
- Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların denetlenmesi, belgelerinin iptali ve askıya alınması**
- MADDE 10 –** (1) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların, yeterlik şartlarının devam edip etmediği Genel Müdürlükçe denetlenir. Kurum/kuruluşun yeterlik şartlarını kaybetmesi ve Tebliğde belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmediğinin tespit edilmesi halinde, yeterlik belgesi Komisyon tarafından iptal edilir. Ayrıca, bu Tebliğin Ek-5'inde örneği verilen ceza puanı tablosuna göre, bir vize süresi içerisinde altmış ceza puanına ulaşılması halinde kurum/kuruluşun yeterlik belgesi, hiçbir uyarıya gerek kalmaksızın Komisyon tarafından iptal edilir.
- (2) Kurum/kuruluşlar bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen personel sayısının eksilmesi halinde, eksilen personel yerine istihdam edilmek üzere, bu Tebliğin 5 inci maddesindeki şartlara uygun personeli, personelin ayrıldığı tarihten itibaren otuz iş günü içerisinde Bakanlığa bildirmeyen kurum/kuruluşun yeterlik belgesi, Komisyon tarafından askıya alınır. Personel eksikliğinin giderildiğine ilişkin belgelerin Bakanlıkça onaylanmasını müteakip yeterlik belgesi vize süresi sonuna kadar tekrar devam eder.
- (3) Genel Müdürlüğün ilgili birimlerinin elemanlarından oluşturulan ÇED İnceleme Değerlendirme Komisyonu tarafından her bir proje ile ilgili hazırlanan Rapor için bu Tebliğin Ek-3'ünde örneği verilen ÇED Süreci Değerlendirme Formu doldurularak Daire Başkanlığına iletilir. Yeterlik belgesine sahip kurum/kuruluşların hazırladıkları her bir Raporun yetmiş puanın altında olması durumunda kurum/kuruluşa uyarıda bulunulur. Kurum/kuruluşun hazırlamış olduğu Raporların bir vize süresi içerisinde üç tanesinin yetmiş puanın altında olması durumunda kurum/kuruluşun yeterlik belgesi, Komisyon tarafından iptal edilir.
- (4) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların, yeterlik belgesi alma aşamasında puanlamaya esas olan personel veya belge değişikliği yapması halinde yetmiş beş puanın altına düşmesi durumunda yeterlik belgesi Komisyon tarafından askıya alınır.
- (5) ÇED Başvuru Dosyası veya ÇED Raporlarında veya PTD'de imza uyumsuzluğu olması durumunda kurum/kuruluşlar hakkında ilgili makamlara suç duyurusunda bulunulur ve sonucuna göre işlem yapılır.
- (6) Yeterlik belgesi iptal edilen kurum/kuruluşlara, yeterlik belgelerinin iptal edildiği tarihten itibaren bir yıl süre ile yeterlik belgesi verilmez. Bu süre içerisinde yeterlik belgesi iptal edilen kurum/kuruluşlar aynı isim altında veya isim ve ticari unvan değişikliği yaparak iptal tarihinden itibaren bir yıl süre ile yeterlik belgesi alamazlar.
- (7) Yeterlik belgesinin iptal nedeninin, Rapor veya PTD hazırlayan personelin imza attığı ya da sorumlu olduğu bölümden kaynaklanması halinde, ilgili personel ve koordinatör, iptal tarihinden itibaren bir yıl süre ile bu Tebliğ kapsamında herhangi bir kurum/kuruluşa görev alamazlar.
- (8) Bu Tebliğ kapsamında Rapor hazırlayan ve imza atan personel, hazırlamış oldukları Raporlardan üç yıl içerisinde üç tanesinin yetmiş'in altında puan alması durumunda, bir yıl süre ile bu Tebliğ kapsamında herhangi bir kurum/kuruluşa görev alamaz.
- (9) Yeterlik belgesi Tebliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki (a), (b), (c) ve (ç) kapsamındaki personele ilişkin olarak Bakanlığa sunulan belgelerin yanlış, yanlışlı ya da sahte olduklarının tespit edilmesi durumunda ilgili personel, yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlarda iki yıl süreyle görev alamazlar.
- (10) Yeterlik belgesi iptal edilen kurum/kuruluşlar, İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine ve belgesi iptal edilen kurum/kuruluşa bildirilir. Yeterlik belgesi iptal edilen kurum/kuruluşlar Valiliklerin ilan panolarında veya Bakanlık internet sayfasında ilgililere duyurulur. Yeterlik belgesi iptal edilen kurum/kuruluşların hazırladıkları ÇED Başvuru Dosyası ve/veya ÇED Raporu ve/veya PTD'si hiçbir şekilde kabul edilmez.
- (11) Kurum/kuruluşun yeterlik belgesi iptal edildiği veya askıya alındığı veya vize süresinin dolduğu tarihten

önce ÇED Yönetmeliğine uygun olarak hazırlanıp Bakanlığa sunulmuş ÇED Başvuru Dosyası veya ÇED Raporu ya da ÇED Yönetmeliğine uygun olarak hazırlanıp İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine sunulmuş PTD'lerin inceleme değerlendirmesine izin verilir.

(12) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların, yeterlik belgesi almak için bu Tebliğin 6 ncı maddesi kapsamında sundukları bilgi veya belgelerin yanlış, yanıltıcı ya da sahte olduklarının tespiti halinde yeterlik belgeleri iptal edilir.

(13) Yeterlik belgesi iptal edilen kurum/kuruluşlar, iptal tarihinden bir yıl sonra yeniden belge almak için müracaat edebilirler.

(14) ÇED Başvuru Dosyası veya ÇED Raporu veya PTD'de proje veya Rapor konusu ile ilgisi olmayan bilgi veya belge sunulması durumunda, ÇED süreci durdurularak ÇED Başvuru Dosyası veya ÇED Raporu veya PTD iade edilir. İlgili kurum/kuruluş iadeye esas proje için tekrar ÇED Başvuru Dosyası veya ÇED Raporu veya PTD hazırlayamaz.

Yeterlik belgesinin süresi ve vize edilmesi

MADDE 11 – (1) Yeterlik belgesinin geçerlilik süresi verildiği tarihten itibaren üç yıldır.

(2) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar vize süresi sona ermeden en geç bir ay önce mevcut yeterlik belgesi ve Tebliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), ve (ğ) bentlerinde belirtilen yeni başvuru yılına ait belgeler ile birlikte Bakanlığa başvururlar. Komisyon, bu Tebliğde belirtilen hususları dikkate alarak yapacağı inceleme sonucuna göre yeterlik belgesinin üç yıl süre ile yeniden verilip verilmeyeceğine karar verir.

(3) Yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar belgelerinin vize müracaatında bulunmamaları halinde, yeterlik belgeleri geçersiz sayılır. Bu durumda Tebliğ kapsamında yeniden müracaat etmeleri halinde, müracaatları Komisyonca değerlendirilir.

Devir, şube ve temsilcilik

MADDE 12 – (1) Yeterlik belgesi hiçbir suretle başkasına kiralanamaz, devredilemez ve satılamaz.

(2) Yeterlik belgesine sahip kurum/kuruluşların şube açabilmeleri için yeterlik belgesi alırken çalıştırmayı taahhüt ettiği personelin dışında bu Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendinde belirtilen koşulları taşıyan en az iki personeli şubelerinde sürekli olarak istihdam etmeleri ve şubenin Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanması gerekmektedir. Bunun dışında temsilcilik verilemez.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 13 – (1) 8/8/2008 tarihli ve 26961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Önceki yeterlik belgelerinin geçerlik süreleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce 24/2/2004 tarihli ve 25383 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği ve 8/8/2008 tarihli ve 26961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği'ne istinaden yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşların yeterlik belgeleri belirtilen vize süreleri içerisinde geçerlidir. Vize süresi sonunda yeniden müracaat etmeleri halinde bu Tebliğ hükümleri uygulanır.

Önceden yeterlik belgesi almış olan kurum/kuruluşların yükümlülükleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce 24/2/2004 tarihli ve 25383 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği ve 8/8/2008 tarihli ve 26961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği'ne istinaden yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar, bu Tebliğin 9 uncu ve 10 uncu maddelerinde belirtilen yükümlülüklere tabidirler.

Önceden yeterlik belgesi almış olan kurum/kuruluşların personel değişikliği

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce 24/2/2004 tarihli ve 25383 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği ve 8/8/2008 tarihli ve 26961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği'ne istinaden yeterlik belgesi alan kurum/kuruluşlar, ilgili Tebliğlerin 5 inci maddeleri kapsamında yapacakları personel değişikliklerini bu Tebliğin hükümlerine göre yaparlar.

Önceki yeterlik belgesi tebliğine göre ceza alan personelin durumu

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce 8/8/2008 tarihli ve 26961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği uyarınca, yeterlik belgesi iptal edilen kurum/kuruluşlarda görev alıp da 1 yıl süreyle ceza alan personel, müracaat etmeleri halinde bu Tebliğ hükümlerine göre yeniden değerlendirilir.

Önceki yeterlik belgesi tebliğine göre ceza puanı alan kurum/kuruluşların durumu

GEÇİCİ MADDE 5 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce 8/8/2008 tarihli ve 26961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yeterlik Belgesi Tebliği uyarınca, ceza puanı alan kurum/kuruluşların almış oldukları ceza puanları bu Tebliğ kapsamında değerlendirilmeye devam edilir.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

EK-10

Sayı:1942- 24.12.2009

T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğüne

Ziraat Mühendisleri Odası, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı olarak 6235 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan, Anayasanın 135 inci maddesi anlamında, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

Ziraat Mühendislerinin yanı sıra, 518 Su Ürünleri Mühendisi ile 105 Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi de ODA'mız üyesidir.

Bilindiği üzere 18 Aralık 2009 gün ve 27436 sayılı Resmi Gazete'de " Yeterlik Belgesi Tebliği" yayımlanmıştır. Söz konusu tebliğin "Yeterlik belgesi başvurularında aranacak şartlar" başlıklı 5 inci maddesinde, yeterlik belgesi almak isteyen kurum ve kuruluşların istihdam edeceği meslek mensupları arasında Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri yer almamaktadır.

Ancak, söz konusu tebliğde yer hususlar, Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin de mesleki çalışma alanları içerisinde. Adı geçen meslek mensupları, 4 yıllık lisans eğitimleri boyunca denizel çevre ve kirleticileri üzerine kapsamlı bir eğitim almakta olup, eğitim programlarında yer alan dersler aşağıda görülmektedir.

- 1.Genel Oşinografi
2. Kimyasal Oşinografi
3. Deniz Hukuku
4. Sucul Omurgasızlar
5. Su Kalitesi
6. Deniz Balıkları
7. Deniz Biyolojisi
8. Çevre ve Su Kirliliği
9. Kıyı Kullanımı ve Yönetimi
10. Limnoloji
11. Akışkanlar Mekaniği
12. Uzaktan Algılama
13. Göllerin Islahı ve Yönetimi
14. Ekotoksikoloji
15. Nehir ağızı Ekolojisi
16. Balık Davranışları
17. Zooloji
18. Ekoloji
19. Sürdürülebilir Ekosistem Yönetimi
20. Planktonoloji
21. Sucul Sürüngen, Kuş ve Memeliler
22. Biyolojik Çeşitlilik ve Koruma
23. Denizel Kaynaklar ve Değerlendirme
24. Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Ekolojik İzleme
25. Botanik
26. Mikrobiyoloji
27. Balıkçılıkta Temel Modeller ve Uygulaması
28. Sucul Omurgasızların Davranış Biyolojisi
29. Balıkçılığın Modellenmesi ve İzlenmesi
30. Mühendislik Mekaniği
31. Egzotik Canlılar ve Ekosisteme Etkileri
32. Akarsu Ekolojisi

Ders başlıklarının incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, içsu (göl, akarsu, baraj gölü, lagünler) ve denizel ekosistemi etkilemesi olası çalışmalarda görev almak üzere, tebliğde sayılan meslek grupları içerisinde Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin de dahil edilmesi gerekmektedir.

Gerek yukarıda sayılan ODA'mız üyelerinin ve gerekse ülkemizdeki 10.000 Su Ürünleri Mühendisi ile 1.100 Balıkçılık Teknolojisi Mühendisinin haklarının korunması için, tebliğin yayımlandığı tarihten itibaren en geç 60 günlük kanuni süreç içerisinde tebliğin ilgili maddesinin iptali için ODA'mızca dava açılacaktır.

Ancak, Genel Müdürlüğünüzce tebliğde değişiklik yapılacağı yazılı olarak taahhüt edilmesi ve yazımızda belirtilen doğrultuda tebliğ değişikliğinin gerçekleştirilmesi halinde dava açılmasından vazgeçilecektir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

Dr.Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

EK-11

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI: TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

VEKİLİ: Av.Zühal S. DÖNMEZ-41998670172

DAVALI: T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı

KONU:18.12.2009 tarih 27436 Sayılı RG'de yayınlanan "Yeterlik Belgesi Tebliği"nin 5.maddenin (1).fıkrasının, (1).fıkrasının (b) bendinin ve (1).fıkrasının (b) bendinin (2) nolu alt bendinin İptali ve Yürütmenin Durdurulması talepleridir.

AÇIKLAMALAR:Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği"ne dayanılarak yayınlanan ""Yeterlik Belgesi Tebliği", Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlara yeterlik belgesi verilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

Tebliğin iptalini talep ettiğimiz 5.maddesinin (1).fıkrasında Yeterlik belgesi almak isteyen kurum/kuruluşların aşağıdaki şartları sağlamaları zorunludur, hükmü yer almaktadır. Devamında iptalini talep ettiğimiz 1.fıkranın (b) bendinde Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan meslek grubu haricinde, aşağıda belirtilen meslek gruplarının en az birinden lisans düzeyinde mezun olmuş ve kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili en az üç yıl çalışmış ve üç adet Raporun hazırlanmasında yer almış veya üç adet Raporun İDK'sında görev almış veya üç adet Rapora ait faaliyetin izleme kontrolünde bulunmuş veya on beş adet PTD hazırlanmasında yer almış farklı meslek grubundan iki personeli sürekli olarak istihdam etmeleri; hükmü ile (b) bendinin (2) alt bendinde Fakülte, akademi veya dört yıllık yüksek okul veya fen-edebiyat fakültelerinin; fizik, kimya, matematik, istatistik, biyoloji bölümleri ile ziraat, peyzaj mimarlığı, jeoloji, hidrojeoloji, zooloji lisans veya mühendislik mezunları, düzenlemesi getirilmiştir.

Ziraat Mühendisleri Odası, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı olarak 6235 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan, Anayasanın 135 inci maddesi anlamında, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Ziraat Mühendislerinin yanı sıra, 518 Su Ürünleri Mühendisi ile 105 Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi de müvekkil ODA üyesidir.

Tebliğin "Yeterlik belgesi başvurularında aranacak şartlar" başlıklı 5 inci maddesinde, yeterlik belgesi almak isteyen kurum ve kuruluşların istihdam edeceği meslek mensupları arasında Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri yer almamaktadır. Oysa, söz konusu tebliğde yer alan hususlar, Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin de mesleki çalışma alanları içerisindedir. Adı geçen meslek mensupları, 4 yıllık lisans eğitimleri boyunca denizel çevre ve kirleticileri üzerine kapsamlı bir eğitim almakta olup, eğitim programlarında yer alan dersler Ders başlıklarının incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, içsu (göl, akarsu, baraj gölü, lagünler) ve denizel ekosistemi etkilemesi olası çalışmalarda görev almak üzere, tebliğde sayılan meslek grupları içerisine Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin de dahil edilmesi gerekmektedir.

Tebliğin Dayanağı olan "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" ile çevre Kanununda meslekler gösterilmemiştir, buna rağmen Tebliğ ile Su Ürünleri Mühendisleri ile Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin Yeterlik Belgesi alamamaları hukuka ve kamu yararına aykırı olacaktır.

Gerek yukarıda sayılan ODA üyelerinin ve gerekse ülkemizdeki 10.000 Su Ürünleri Mühendisi ile 1.100 Balıkçılık Teknolojisi Mühendisinin haklarının korunması için, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğüne tebliğde değişiklik yapılması istenmişse de sonuç alınmadığından işbu davanın açılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., Çevre Kanunu, Dayanak yönetmelik, dava konusu Tebliğ ve diğer ilgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM: Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu "Yeterlik Belgesi Tebliği"nin 5.maddenin (1).fıkrasının; (1).fıkrasının (b) bendinin ve (1).fıkrasının (b) bendinin (2) nolu alt bendinin Yürütülmesinin Durdurulmasına ve İptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.

Av.Zühal DÖNMEZ

DOSYA – 11

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI SERBEST ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİ ASGARİ ÜCRET TARİFESİ BİLGİ NOTU

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, 2009 yılı başından bu yana, her yıl, ziraat, su ürünleri, balıkçılık teknoloji ve tütün teknolojisi mühendislerinin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanları için bir Asgari Ücret Tarifesi belirlemektedir.

Söz konusu Asgari Ücret Tarifesi, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 39 uncu maddesi ve 23 Mayıs 2008 gün, 26884 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmaktadır.

2009 yılı Asgari Ücret Tarifesi'nin belirlenmesi amacıyla bir komisyon oluşturularak kapsamlı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Komisyon; Dr. Gökhan GÜNAYDIN'ın başkanlığında, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden Prof. Dr. Osman YILDIRIM, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nden Yrd. Doç. Dr. Raşit GURBET, Karadeniz Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Fakültesi'nden Nadir BAŞÇINAR, Tütün Ekserleri Deneği'nden Olgun Haydar POLAT, Su Ürünleri Mühendisleri Derneği'nden Mehmet ÖZGEN, Mah. İnşaat'tan Mustafa KÜÇÜKKEÇE, Tarım Sigortaları Vakfı'ndan Apti YALTIRIK, ODA'mız Eski Başkanı Mahir GÜRBÜZ, II. Başkan Dr. Turhan TUNCER, Yönetim Kurulu Yazman Üyesi Fatih TAŞDÖĞEN, Yönetim Kurulu Yedek Üyesi Mehtap ERCAN, ODA üyemiz Güner DEMİREL, Eski Genel Sekreter Ural ERSOY, Genel Sekreter Kamil BAYRAM ve Genel Sekreter Yardımcısı M. Bülent TORUNBALCI'dan oluşmuştur.

Komisyonca belirlenen tarife taslağı için, şubelerin görüşü de alındıktan sonra tarife son şeklini almış olup, 1 Ocak 2009 ile 31 Aralık 2009 tarihleri arasında uygulanmıştır. (EK-1)

2010 yılı için güncellenen ve 1 Ocak 2010 ile 31 Aralık 2010 tarihleri arasında uygulanacak olan "Asgari Ücret Tarifesi" de Ek-2'de yer almaktadır. (EK-2)

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
SERBEST ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİ 2009 YILI ASGARİ ÜCRET TARİFESİ

Birinci Bölüm

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1 – Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) Serbest Mühendislik Hizmetleri Asgari Ücret Tarifesi, ZMO'ya üye Ziraat Mühendisleri, Su Ürünleri Mühendisleri, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri ve Tütün Teknolojisi Mühendislerinin yerine getireceği serbest ziraat mühendisliği (SZM) hizmetlerinde 2009 yılında uygulanacak asgari ücretleri kapsar.

Dayanak

Madde 2 – Bu Asgari Ücret Tarifesi, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 39 uncu maddesi ve 23 Mayıs 2008 gün, 26884 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 – Bu Tarifede geçen;

- a) Serbest Müşavir Mühendis (SMM) : Serbest ziraat mühendisliği hizmetleri (SZMH) yapmaya yetkili Tescil Belgesi ve Büro Tescil Belgesi sahibi TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası üyelerini,
- b) Serbest Ziraat Mühendisi (SZM) : Türkiye'deki üniversitelerin Ziraat Fakültelerinin lisans programlarını tamamlayarak ziraat mühendisi veya ziraat yüksek mühendisi diploması alanlarla, Türkiye'deki fakülte ve yüksekokulların tarımsal nitelikli programlarını bitirerek su ürünleri mühendisliği, balıkçılık teknolojisi mühendisliği ve tütün teknolojisi mühendisliği diploması alanlar ve yurtdışında öğrenim gören ve diplomasının denkliği Yüksek Öğretim Kurulu'na onaylanan mühendisler ile aldıkları eğitim ve uzmanlık konularına göre, yükümlülüklerini yerine getirerek üyelik sıfatını koruyan, çalışması kısıtlanmamış, kamu görevlilerini veya ücretli çalışanları,
- c) Serbest Ziraat Mühendisliği ve Müşavirliği Hizmetleri (SZMH): 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık hakkında Kanun, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve 18/12/1991 tarihli ve 91/2526 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğü'nün verdiği yetki ile serbest çalışarak Oda'ya kayıt ve tescilini yaptırmış veya kamu kurum ve kuruluşları dışında gerçek veya tüzel kişi hesabına ücretli, sözleşmeli, ortak bir bağlantı içinde bir yatırımın etüt tasarım, fizibilite, keşif, şartname, hakediş, kesin hesap, ihale dosyası hazırlama, planlama, projelendirme, resim ve hesapların hazırlanması ve uygulanmasıyla; bunlarla birlikte araştırma, danışmanlık, bilirkişilik, ekspertiz, her türlü denetim ve kontrollük hizmetleri ile kabule, uygulamaya ve imzaya yalnızca SZM'nin yetkili olduğu mühendislik hizmetlerini ifade eder.

Serbest Ziraat Mühendisliği Hizmet Alanları

Madde 4 – ZMO'ya üye SZM'lerin tek başına tasarlama, uygulamaya, yönetmeye, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanları, 8/11/2005 gün, 25987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesi uyarınca, aşağıda sayıldığı gibidir;

- a) Toprak etüt ve haritalama,
- b) Bitkisel üretim ve ıslah,
- c) Hayvansal üretim ve ıslah,
- ç) Tohumculuk,
- d) Kimyasal gübreler ve gübreleme,
- e) Zirai mücadele,
- f) Zirai karantina,
- g) Tarım ilaçları,
- h) Yem sanayi ve yem kontrolü,
- ı) Tarım işletmelerinin planlanması ve projelendirilmesi,
- i) Tarımsal araştırma ve yayım,
- j) Tarla içi geliştirme hizmetleri,
- k) Tapu, kadaströ ve haritacılık hariç olma üzere arazi toplulaştırması hizmetleri,
- l) Tarımsal yapılar,
- m) Tarımsal kooperatifçilik,

- n) Tarımsal kredilendirme,
- o) Tarım sigortası,
- ö) Su ürünleri,
- p) Çevre koruma,
- r) Tarım alet ve makineleri ile tarımsal enerji,
- s) Peyzaj ve çevre düzenleme,
- ş) Gıda sanayii ve gıda kontrolü hizmetlerine ilişkin alt uzmanlık alanları,
- t) Kapalı alan ilaçlama hizmetleri,
- u) Sulama ve drenaj,
- ü) Laboratuar kurma ve işletme

İkinci Bölüm

Uzmanlık Alanları ve Asgari Ücretler

Serbest Ziraat Mühendisliği Hizmetleri Asgari Ücretleri

Madde 5 – 1 Ocak 2009 – 31 Aralık 2009 döneminde uygulanacak SZM asgari net ücretleri aşağıdaki maddelerde gösterilmiştir. SZM faaliyetleri kapsamındaki uzmanlık alanları için belirlenen asgari ücretlerin altında SZM faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi yasaktır.

Serbest Ziraat Mühendisliği, Arazi Hizmetleri Eleman Gideri

Madde 6 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik eleman gideri toplamı 28.89 TL olup, aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmaktadır;

a) Ziraat Mühendisi Ücreti:	16.24 TL/saat
b) Şoför Ücreti	4.50 TL / saat
c) Teknisyen Ücreti	5.15 TL / saat
d) Vasıfsız işçi	3.00 TL/saat
Eleman Gideri Toplamı	28.89 TL / saat

Serbest Ziraat Mühendisliği, Arazi Hizmetleri Araç Gideri

Madde 7 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik araç gideri 20.42 TL olup, aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmaktadır;

Yakıt gideri ;	Benzin : 0.15 kg/sa x 120 hp = 18.00 kg / sa
Yağ : 0.03 kg/sa x 120 hp =	3.60 kg / sa 21.60 kg / sa
Aracın 1 saatte 70 km. hız yaptığı kabul edilerek;	
Aracın yakıt sarfiyatı ; 21.60 / 70 = 0.31 kg / km.	
kg. yakıt ücreti 2008 yayıcı 3.47 TL	
Aracın yakıt gideri ; 0.31 x 3.47 = 1.0757 TL / km	
Çift şoför mahalli 120 hp arazili pikap =	68736 TL
Amortisman	= 0.0001441
Yedek parça	= 0.0000767
Tamir bakım	= 0.0000187
Sermaye faizi + sigorta	= 0.0000403
Montaj, demontaj	= 0.0000173
K	= 0.0002971

1 saatlik araç gideri : 68736 x 0.0002971 = 20.42 TL / saat

Serbest Ziraat Mühendisliği, Arazi Hizmetleri Toplam Gideri

Madde 8 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik eleman gideri mühendis, teknisyen, şoför ve iki vasıfsız işçi ücreti toplamı olarak 31.89 TL, 1 saatlik araç gideri 20.42 TL olup; 1 saatlik arazi hizmetleri toplam gideri ise 52.31 TL'dir.

Serbest Ziraat Mühendisliği Büro Hizmetleri Toplam Gideri

Madde 9 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik büro hizmeti mühendis, teknisyen ve vasıfsız işçi ücreti toplamı olarak 24.39 TL olup, aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmaktadır;

Ziraat mühendisinin büro çalışması bedeli	16.24 TL / saat
Yardımcı personelin büro çalışması bedeli	<u>8.15 TL / saat</u>
	24.39 TL/saat

Toprak Koruma Projesi

Madde 10 – 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası uyarınca yapılacak Toprak Koruma Projelerini hazırlayacak, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği hükümlerine göre yetkili ve sertifikalandırılmış ziraat mühendisleri, "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" ve "TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Belgelendirme Yönetmeliği" uyarınca görev yaparlar.

Toprak Koruma Projesi asgari net ücreti 3400 TL olup, aşağıda belirtilen eşitlikle hesaplanacaktır;

$$P = A + B + H + K + M + V$$

Proje Bedeli (P)

$$\text{Arazi (A)} = 52.31 \times \text{Arazi çalışmasında geçen saat}$$

$$\text{Büro (B)} = 24.39 \times \text{Büro çalışmasında geçen saat}$$

$$\text{Hizmet Alımları (H)} = (A + B) \times 0.25$$

$$\text{Yüklenici karı (K)} = (A + B + H) \times 0.25$$

$$\text{Mali sorumluluk (M)} = (A + B + H + K) \times 2$$

$$\text{Katma Değer Vergisi (V)} = (A + B + H + K + M) \times 0.18$$

Toprak Koruma Projesi için yapılması gerekebilecek harita satın alınması, laboratuvar analizleri, uydu görüntüleri alımı, sayısal veriler vb. hizmet satın alımlarının bedeli, yukarıda belirtilen % 25 oranın üzerinde olursa, ayrıca hizmet bedelleri saptanarak Proje toplam bedeline eklenir.

Toprak Koruma Projelerinde, arazi ve büro çalışmalarında çalışma süreleri 8'er saatten az olarak hesaplanamayacaktır.

Toprak Koruma Projelerinde, yukarıda belirtilen 3400 TL, en düşük proje bedelidir. Çalışma saatlerinin arttığı ve proje niteliğinin zorlaştığı durumlarda, ziraat mühendisi, yukarıda belirtilen verileri temel alarak Proje Bedelini saptar.

8 saatlik arazi ve 8 saatlik büro çalışması karşılığı, yetkili bir ziraat mühendisinin toprak koruma projesi hazırlayabileceği en fazla arazi büyüklükleri, çalışmanın zorluk derecesine göre, aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

Çok zor arazi	10 hektar
Zor arazi	25 hektar
Orta zorlukta arazi	50 hektar
Kolay arazi	75 hektar

Bunun yanında, arazinin ve yapılacak işin zorluk derecesi arttıkça, ziraat mühendisi, alanda yapacağı ilk inceleme sonrasında, bir günde toprak koruma projesi hazırlayacağı alan miktarını azaltmak hak ve yetkisine sahiptir.

Yetkili ziraat mühendisi, projeyi hazırlarken, proje sahası yanında projenin etkileneceği ve projenin etkileyeceği alanları da Proje alanı olarak dikkate alacaktır.

Tarımsal Yapılar Projeleri

Madde 11 – Uzman SZM'ler tarafından yapılacak tarımsal yapılar proje asgari net ücretleri aşağıdaki eşitlikle hesaplanacaktır;

$$\text{Proje Asgari Ücreti (PAÜ)} = YA \times BM \times PÜO \times HDO \times HBO$$

$$YA = \text{Yapı alanı (m}^2\text{)},$$

$$BM = \text{Birim maliyet (YTL/m}^2\text{)} \quad (\text{EK} - 1)$$

$$PÜO = \text{Proje Ücret Oranı (EK-2)}$$

$$HDO = \text{Hizmet Dalı Oranı: 0.75}$$

$$HBO = \text{Ziraat Mühendisi Hizmet Bölüm Oranı : (EK - 3)}$$

Aynı projenin birden çok yapıda uygulanması halinde; ilk uygulama için işbu şartnameye göre hesaplanan Proje ve proje ihale dosyası hazırlama ücreti aynen ödenir.

2. uygulamada bu ücretin % 15'i

3. uygulamada bu ücretin % 10'u

4. ve sonra gelen bütün uygulamaların herbiri için bu ücretin %5'i telif hakkı olarak ödenir.

Bu ödemelerin toplamı; ilk uygulama dahil, Proje ve proje ihale dosyası hazırlama ücretinin iki katını aşamaz.

Aynı projenin uygulanacağı alanlarda vaziyet plânlarının düzenlenmesi ücreti, yukarıda belirtilen ödemelerin içindedir.

Ancak, herhangi bir uygulamada, yukarıda sayılanların dışındaki bir hizmetin ücreti, şartnameye göre ayrıca hesaplanır ve iki kat tavan şartına bakılmadan ödenir.

Hiçbir durumda tarımsal yapılar Proje Asgari net Ücreti 500 TL'den az olamaz

Tarımsal Alanlar ve Peyzaj Alanları Sulama ve Drenaj Projeleri,

Madde 12 - Tarımsal alanlar ve peyzaj alanları sulama ve drenaj sistemlerinde asgari net proje ücretleri; kaynak araştırması (etüt), bitki su tüketimi ve sulama suyu ihtiyacı, sistemin planlanması, sistem unsurlarının boyutlandırılması, detay kesitleri, döşeme planları, proje metraji ve keşif bedeli, proje ekonomisi, teknik şartname ile sistemin kurulması ve işletilmesi talimatlarını içeren proje dosyasının hazırlanmasını kapsamaktadır.

Tarımsal sulama ve drenaj sistemleri asgari net proje ücreti aşağıdaki eşitlikle hesaplanır.

$$PÜ = K \times PKB$$

PÜ = Proje asgari net ücreti (TL)

K = Katsayı

PKB = Proje keşif bedeli (TL)

Projedeki K katsayısı aşağıdaki çizelgeden alınır.

Proje toplam alanı	K katsayısı
10 hektardan küçük	0.050
10-25 hektar arasında	0.045
25-50 hektar arasında	0.040
50-75 hektar arasında	0.035
75 hektardan büyük	0.030

Hiçbir durumda, tarımsal sulama ve drenaj proje asgari net ücreti 2.000 TL'den az olamaz.

Ziraat Mühendisliği Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2009 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri ve Proje Hizmet Sınıfları Çizelgesinin (Ek-1) Dördüncü ve Beşinci Sınıfında bulunan aşağıdaki hizmetlerin asgari net ücretleri, bu Tarife'nin bu maddesi uyarınca hesaplanacaktır;

Dördüncü Sınıf (Tarımsal Sulama Tesislerinin Ziraat Mühendisliği Hizmetleri),

Beşinci Sınıf (Kırsal Alana Hizmet Edecek İçme ve Kullanma Suyu Tesisleri)

Asgari net proje ücretine; planlama haritasının temini, toprak ve su analiz ücretleri, arazi hizmetleri, ihale dosyası hazırlama, danışmanlık, kontrollük ve eğitim hizmetleri ücretleri dahil değildir.

Tarımsal Yayımlar ve Danışmanlık Hizmetleri

Madde 13 – SZM'lerin tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri asgari net ücretleri aşağıda gösterilmiştir;

- Seracılık hizmetlerinde 25 TL/da/ay
- Bağ – bahçe hizmetlerinde 3 TL / da / ay
- Tarla (kuru) hizmetlerinde 1 TL / da / ay
- Tarla (sulu) hizmetlerinde 2 TL / da / ay
- Örtü altı tarla tarımı hizmetleri 3 TL / da / ay
- Büyükbaş hayvansal üretim hizmetlerinde, hayvan başına 6 TL/ay
- Küçükbaş hayvansal üretim hizmetlerinde, hayvan başına 3 TL/ay
- Küçük evcil hayvansal üretim hizmetlerinde, hayvan başına 0,05 TL/ay
- Arcılık hizmetlerinde, kovan başına 2 TL/ay

Tarımsal danışmanlık hizmeti veren SZM'lerin bu hizmetler nedeniyle yaptıkları araç ve yardımcı personel ücretleri, yukarıdaki maddelerde belirtilen esaslara göre hesaplanacak ve ödemeye konu olacaktır.

Fide – Fidan Hizmetleri

Madde 14 - Fide-fidan hizmetlerinde çalışan SZM'ler için uygulanacak aylık asgari net ücretler aşağıda gösterilmiştir.

SZM ÇALIŞMA ALANI	AYLIK ASGARİ NET ÜCRET (TL)	
	Uzman Ziraat Mühendisleri	Diğer Ziraat Mühendisleri
ÜRETİM	3.000	2.000
PAZARLAMA	2.500	1.800

Tarım Sigortası Hizmetleri

Madde 15 - Tarım sigortaları alanında çalışan SZM eksperlerin ücreti 150 TL/gün olup, gerektiği durumlarda konaklama ve yemek bedelleri ayrıca ödenecektir.

Eksperin tarım sigortası uygulamasını yapacağı alana gidiş geliş ücretleri ise, km. başına 0,450 TL olarak hesaplanacak ve ödenecektir.

Bankacılık Kıymet Takdiri Ekspertlik Hizmetleri

Madde 16 - Bankacılık Kıymet Takdiri ekspertlik hizmetlerinde çalışan SZM'lerin asgari net ücretleri aşağıda gösterilmiştir.

SZM'nin yerinde tespit sonrasında hazırlayacağı ekspert raporu ve kesilen her fatura için 450 TL ücret alınır. Aynı kişi için düzenlenen diğer raporlar için ise 250 TL ücret alınır. Söz konusu ekspertlik hizmetlerinde yol vb. zorunlu masraflar ayrıca ödenir. Rapordaki eksikliklerin giderilmesine yönelik olarak düzenlenecek ek raporlar için ayrıca ücret ödenmez. Ancak; bu raporlar için tekrar mahalline gidilmesi halinde zorunlu giderler ödenir.

Bilirkişilik Hizmetleri

Madde 17 - Bilim, teknik ve ekonomik sahalarda belirtilen konulardan isteneni, mahallinde ya da dosya üzerinde inceleme yaparak fiyat takdiri, kıymet, nitelik, kusur ve durum tespiti için rapor tanzimi ile lüzum görülecek hallerde bunların dışındaki hususların tayin ve tespitinin yapılmasına yönelik hizmetlerde görev yapacak SZM'lerin asgari net ücretleri aşağıda gösterilmiştir;

Büroda dosya üzerinde düzenlenen raporlarda kişi başına her rapor için en az 250.80 TL ücret alınır.

Arazide ve iş sahalarında düzenlenen raporlarda arazide geçen her gün için kişi başına 184.80 TL eklenmek üzere, her rapor için kişi başına en az 124.08 TL ücret alınır.

Arazide ya da büroda bir defasında birden çok dosyanın incelenmesi durumlarında 10 dosyaya kadar her dosya başına 198.00 TL alınır. 10 dosyadan fazlası için dosya başına en az 124.08 TL ücret alınır.

Aynı dosya içinde birden fazla rapor düzenlendiğinde her rapor için normal ücretin % 50'si oranında ek ücret alınır.

Yol ve ikamet gibi zorunlu masraflar ayrıca ödenir. Raporlardaki eksikliklerin giderilmesi için verilecek ek raporlar için ayrıca ücret ödenmez. Ancak; bu raporlar için tekrar mahalline gidilmesi halinde, zorunlu giderler ödenir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve Kamulaştırma Kanunu gereğince yapılacak bilirkişilik hizmetlerindeki ücretler, bilirkişinin kaybettiği iş süresi için alacağı tazminat, inceleme ve yol masrafları ile çalışması karşılığı uygun ücreti toplamı dikkate alınarak hakim tarafından saptanır. Bu hizmetler karşılığı alınan ücretlerin % 10'u bilirkişilik yapan üyelerce ZMO'ya ödenir.

Özel bilirkişilik istemleri Birlik Genel Sekreterliğince incelenir ve istem uygun görülürse; bir Odayı ilgilendiriyorsa ilgili Oda Yönetim Kurulu na, birden çok Odayı ilgilendiriyorsa Birlik Yönetim Kurulu na sevk edilir.

Gıda İşletmelerinde Sorumlu Yöneticilik

Madde 18 - 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ve ilgili Yönetmelikleri uyarınca yetkili oldukları gıda işletmelerinde sorumlu yönetici olarak görev yapan SZM'ler, sorumlu yöneticilik sözleşmesi ve kapasite raporu (aslı veya onaylı fotokopisi) ile birlikte Oda'ya başvurarak Sorumlu Yöneticilik Belgesi alırlar.

İlgili mevzuata göre sorumlu yöneticinin tek işyerine bakma zorunluluğunun bulunması durumunda (gıda üreten ve altmış beygir gücünün üzerinde motor gücü bulunan veya on ve üzerinde işçi çalıştıran veya su ürünleri işleyen veya hazır yemek üreten işyerleri veya yemek fabrikaları veya her türlü gıda katkı karışımları üreten işyerleri) asgari net ücret 1.800 TL olacaktır.

İlgili mevzuata göre 5 işyerinin yükümlülüğünü üstlenecek sorumlu yöneticiler için ise asgari net ücret, 360 TL/ işyeri olarak uygulanacaktır.

SZM Hizmet Alanlarında Ücret Karşılığı Çalışma

Madde 19 – SZMH'lerinde ücret karşılığı çalışan SZM'lerin aylık net asgari ücretleri, uzman düzeydeki SZM için 2.500 TL, diğer SZM için 1.800 TL olarak uygulanacaktır. Meslekte 10 yılını veya ilgili uzmanlık alanında beş yılını tamamlamış SZM'ler uzman düzeyde ziraat mühendisi olarak kabul edilmiştir.

Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislik Hizmetleri

Madde 20 - Su ürünleri ve balıkçılık teknolojisi mühendislik hizmetleri kapsamında olan;

- a)Avlama araç ve gereçlerinin projelendirilmesi ve yapımında mühendislik hizmetleri,
- b) Balıkçı gemilerinde mühendislik hizmetleri,
- c) Balıkçılık kooperatifleri ve dalyan işletmelerinde mühendislik hizmetleri,
- d) Su ürünleri işleme tesislerinde mühendislik hizmetleri,
- e)Soğuk muhafaza, depolama, pazarlama ve paketlenme vb. işlemlerinde mühendislik hizmetleri,
- f) İç su üretim işletmelerinde mühendislik hizmetleri ve projelendirme mühendislik hizmetleri,
- g) Denizde su ürünleri üretimi yapan işletmelerde mühendislik hizmetleri,
- h) Su ürünleri işletmelerinde projelendirme ve danışmanlık hizmetleri

ile ilgili hizmet alanlarında ücret karşılığı çalışan Su Ürünleri Mühendislerinin ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin aylık asgari net ücretleri uzman düzeydeki mühendisler için 2.000 TL, diğer mühendisleri için ise 1.500 TL olarak uygulanacaktır.

Ancak, açıkdeniz (offshore) üretim tesislerinde çalışan veya dalgıçlık yapan veya su ürünleri kuluçkahanelerinde çalışan Su Ürünleri Mühendisleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri için yukarıda belirtilen ücretlerin iki katı aylık net asgari ücret uygulanır.

Meslekte 10 yılını veya ilgili uzmanlık alanında 5 yılını tamamlamış mühendisler uzman mühendis olarak kabul edilmiştir.

Her türlü su ürünleri hizmet alanlarında ücret karşılığı çalışan Su Ürünleri Mühendislerinin ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin aylık 160 saati aşan çalışma için gün veya saat mesaisi ödenir. Ödenecek gün ve saat mesaisi için İş Kanununda belirtilen kriterler dikkate alınır.

Tütün Teknolojisi Mühendislik Hizmetleri

Madde 21 – Tütün teknolojisi mühendislik hizmetleri kapsamında olan;

- a) Tütünlerin tohum ıslahı, fide üretim ve fidelik tesisi, tarla hazırlanması, üreticilerin eğitilmesi ve tütünle ilgili tarımsal danışmanlık ve mühendislik hizmetleri,
- b)Tütünlerin kırım, kurutma, depolama, ilaçlama, bakım ve işleme işlemlerinin yürütülmesi, kurutma, bakım ve işleme tesislerinin projelendirilmesi ile ilgili mühendislik hizmetleri,
- c)Tütünlerin hastalık ve zararlıları ile ilgili eğitim ve laboratuvar çalışmalarındaki mühendislik hizmetleri,
- d)Tütün ve tütün mamullerinin içim özelliklerinin tespiti, degustasyon, tav, fire durumlarının tayini, arıza ve hastalık oranlarının tayini, ticari değer kayıplarının tespiti ve imha işlemlerine ilişkin mühendislik hizmetleri,
- e)Her türlü tütün ve tütün mamullerinin menşei tayini, marka ve standartlara uygunluğunun tespiti ile ilgili mühendislik hizmetleri,
- f)Tütün ve Tütün mamullerinin alım, satım, ithalat, ihracat, kıymet takdiri, hasar, kusur ve durum tespitinde muayene ve ekspertiz işleri ile ilgili mühendislik hizmetleri,
- g)Tütün ve Tütün mamulleri ile ilgili tesis ve işletmelerde sorumlu yöneticilik hizmetleri,
- h)Araştırma kuruluşlarınca yapılan deneme sonuçlarının uygulamaya konulması, muayene, ekspertiz ve degustasyonlarının yapılması ve raporlarının düzenlenmesi işleri,

ile ilgili hizmet alanlarında çalışan Tütün Teknolojisi Mühendislerinin aylık asgari net ücretleri uzman düzeydeki mühendisler için 2.500 TL, diğer mühendisleri için ise 1.800 TL olarak uygulanacaktır.

Meslekte 10 yılını doldurmuş mühendisler "uzman mühendis" olarak değerlendirilmiştir.

Diğer Hizmet Alanları

Madde 22 – Madde 4'te sayılan SZM hizmet alanlarından, Madde 10 ila madde 21 arasında sayılmayan SZM hizmetleri için uygulanacak aylık asgari net ücretler aşağıdaki eşitlikle hesaplanacaktır.

AÜ = BÜ x İK

AÜ = Asgari Ücret (TL)

BÜ = Baz Ücret (Uzman mühendis için 2.500 TL, diğer mühendisler için 1.800 TL)

İK = İl Katsayısı (EK:4 tablo)

Üçüncü Bölüm

Son Hükümler, Yürürlük ve Yürütme

Oda Üyeliği

Madde 23 – SZM, SZMH faaliyetlerini yürütebilmek için ODA'ya üye olmak ve üyelik yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır.

Belge Alma

Madde 24 – SZM, SZMH faaliyetlerini yürütebilmek için, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Belgelendirme Yönetmeliği hükümleri uyarınca eğitim ve sertifikalandırma aşamalarından geçmiş ve ODA'dan durumuna uygun Büro Tescil Belgesi ve Tescil Belgesi almış olmak zorundadır.

Birim Maliyetler

Madde 25 – Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından ilan edilen birim maliyetlerde yıl içinde yapılacak değişiklikler, Asgari Ücret Tarifesi'ne aynen yansıtılacaktır.

Yürürlük

Madde 26 – Bu Asgari Ücret Tarifesi, 1.1.2009, 31.12.2009 tarihleri arasında geçerlidir.

Yürütme

Madde 27 – Bu tarife hükümlerini Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2009 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ VE PROJE HİZMET SINIFLARI

Yapının Birim Maliyeti (BM) TL/m2

BİRİNCİ SINIF	99,00
-Basit kümes ve basit tarım yapıları	
-Ağıl,	
-Ahır,	
-Samanlık	
-Plastik örtülü seralar,	
-Gölgelikler, Çardaklar,	
-Açık Pazar Yerleri	
-Baraka veya geçici kullanımı olan küçük yapılar	
-Yardımcı Yapılar,	
-Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları	
-Su depoları	
-İş yeri depoları	
-Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları ve bu gruptakilere benzer yapılar.	
İKİNCİ SINIF	237,00
-Kuleler, ayaklı su depoları	
-Tarımsal endüstri yapıları (Tek katlı prefabrik binalar, tesisat ağırlıklı ağıllar, tahıl ve Patates vb. depoları, fidan yetiştirme ve bekletme tesisleri v.b)	
-Çiftlik binaları ve depoları	
-Cam örtülü seralar	
-Tüm hayvan barınakları ve bunların iklimlendirilmesi	
-Ürün-alet koruma ve depolama yapıları	
-Entegre tarım ve endüstri yapıları	
-Hal binaları	
-Çevre düzenlemesi ve peyzaj işleri ve bu gruptakilere benzer yapılar.	

EK -1/B

ÜÇÜNCÜ SINIF	478,00
-Sanat, Teknik ve ekonomik yönden orta derecede araştırmayı gerektiren Tarım yapılarının Ziraat Mühendisliği hizmetleri;	
-Mezbahalar	
-Semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları	
-Depolar, soğuk hava depoları,	
-Entegre tarımsal endüstri yapıları	
-Büyük Çiftlik ve çiftlik yapıları	
-Alçak ve Yüksek Tüneller	
-Rekreasyon merkezleri, büyük parklar	
-ve bu gruptakilere benzer yapılar.	

DÖRDÜNCÜ SINIF	605,00
-----------------------	---------------

-Köy Konutlarının, sosyal yapılarının ve Modern seraların Ziraat Mühendisliği Hizmetleri

-Tarımsal sulama tesislerinin ziraat Mühendisliği hizmetleri,

BEŞİNCİ SINIF	1.048,00
----------------------	-----------------

-Kırsal alana hizmet edecek içme ve kullanma suyu sağlama ve depolama tesisleri,

- Baraj Gölet vb. .Su toplama ve taşkın önleme yapıları

-Golf alanları, tenis, atlı spor kulüpleri hizmet ve servis yapıları,

-Olimpik spor tesisleri, hipodromlar,

-Yeşil Alanlar Yağmurlama ve Otomatik sulama sistemleri

Not: 26 Mart 2008 Tarih ve 26828 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan "Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi"nin 3.2 maddesi gereğince mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak 2008 yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri "A ve B grup yapıların ortalaması alınmış olup ÜFE katsayısı ile enterpole edilerek güncellenmiştir.

EK - 2

PROJE ÜCRET ORANLARI CETVELİ

m ²	Birinci Sınıf(%)	İkinci Sınıf(%)	Üçüncü Sınıf(%)	Dördüncü Sınıf(%)	Beşinci Sınıf(%)
50	4,73	5,29	5,85	6,41	6,97
100	4,64	5,20	5,78	6,32	6,88
200	4,46	5,02	5,58	6,14	6,70
300	4,26	4,84	5,40	5,96	6,52
400	4,10	4,66	5,22	5,78	6,34
500	3,92	4,48	5,04	5,60	6,16
1.000	3,02	3,58	4,14	4,70	5,26
2.500	2,42	2,84	3,27	3,70	4,12
5.000	2,00	2,31	2,62	2,93	3,24
7.500	1,80	2,07	2,32	2,59	2,84
10.000	1,69	1,91	2,15	2,38	2,61
12.500	1,57	1,79	2,00	2,21	2,42
15.000	1,49	1,68	1,87	2,07	2,27
17.500	1,41	1,58	1,76	1,94	2,12
20.000	1,34	1,51	1,67	1,84	2,00
22.500	1,28	1,43	1,57	1,73	1,88
25.000	1,22	1,35	1,50	1,64	1,79
27.500	1,16	1,29	1,42	1,55	1,68
30.000	1,10	1,22	1,35	1,47	1,61
32.500	1,05	1,18	1,31	1,44	1,57
35.000	1,01	1,14	1,26	1,39	1,51
37.500	0,98	1,10	1,22	1,34	1,46
40.000	0,95	1,07	1,18	1,30	1,41
42.500	0,92	1,04	1,15	1,26	1,37
45.000	0,89	1,01	1,11	1,23	1,33
47.500	0,87	0,98	1,08	1,19	1,30
50.000	0,85	0,96	1,05	1,16	1,26
52.500	0,83	0,93	1,03	1,14	1,23
55.000	0,81	0,91	1,00	1,11	1,20
57.500	0,79	0,89	0,98	1,09	1,18
60.000	0,77	0,87	0,96	1,06	1,15
62.500	0,76	0,85	0,94	1,04	1,13
65.000	0,74	0,84	0,93	1,02	1,11
67.500	0,73	0,82	0,91	1,00	1,09
70.000	0,72	0,81	0,89	0,98	1,07
72.500	0,70	0,79	0,88	0,97	1,05
75.000	0,69	0,78	0,86	0,95	1,03
77.500	0,68	0,77	0,85	0,93	1,02
80.000	0,67	0,75	0,83	0,92	1,00
80.000 den	0,67	0,75	0,83	0,92	1,00

Fazlası için Ara değerler enterpolasyonla bulunur.

EK – 3**PROJE VE PROJE İHALE DOSYASI DÜZENLEME HİZMETLERİ BÖLÜMLERİ ORANI:**

I. Etüd Çalışması ve Ön Proje:	%25
II. Kesin Proje:	%10
III. Uygulama Projeleri:	%35
IV. Detaylar:	%15
V. Orjinallerin Teslimi:	%5
VI. Proje İhale Dosyası Düzenleme:	%10

Toplam % 100

NOT: Hesaplamalarda her bir hizmet için, hizmet bölümlerinin karşısındaki oranlar dikkate alınacaktır. Ancak; birden fazla hizmet söz konusu olduğunda, verilen hizmetin toplam oranı kullanılacaktır. Örnek olarak Uygulama Projesi için Etüd Çalışması ve Ön Proje ile Kesin Proje birlikte yapılmış olduğu takdirde I, II ve III nolu hizmetlerin toplamı olan % 70 oranı kullanılacaktır.

EK - 4**İL KATSAYILARI**

İL ADI	KATSAYI	İL ADI	KATSAYI
Adana	1.1	Konya	1.0
Adıyaman	0.9	Kütahya	0.9
Afyonkarahisar	0.9	Malatya	1.0
Ağrı	0.8	Manisa	1.1
Amasya	1.0	Kahramanmaraş	0.9
Ankara	1.0	Mardin	0.8
Antalya	1.1	Muğla	1.1
Artvin	0.8	Muş	0.8
Aydın	1.0	Nevşehir	0.9
Balıkesir	1.0	Niğde	0.9
Bilecik	0.9	Ordu	0.9
Bingöl	0.8	Rize	0.9
Bitlis	0.8	Sakarya	1.0
Bolu	0.9	Samsun	1.0
Burdur	1.0	Siirt	0.8
Bursa	1.1	Sinop	0.9
Çanakkale	1.0	Sivas	0.9
Çankırı	0.9	Tekirdağ	1.0
Çorum	0.9	Tokat	1.0
Denizli	1.0	Trabzon	0.9
Diyarbakır	0.9	Tunceli	0.8

İL KATSAYILARI

İL ADI	KATSAYI	İL ADI	KATSAYI
Edirne	1.0	Şanlıurfa	1.0
Elazığ	0.9	Uşak	1.0
Erzincan	0.9	Van	0.8
Erzurum	0.9	Yozgat	0.9
Eskişehir	1.0	Zonguldak	0.9
Gaziantep	1.0	Aksaray	0.9
Giresun	0.9	Bayburt	0.8
Gümüşhane	0.8	Karaman	0.9
Hakkari	0.8	Kırkkale	0.9
Hatay	1.1	Batman	0.8
Isparta	1.0	Şırnak	0.8
Mersin	1.1	Bartın	0.9
İstanbul	1.1	Ardahan	0.8
İzmir	1.1	Iğdır	0.8
Kars	0.8	Yalova	1.1
Kastamonu	0.8	Karabük	0.9
Kayseri	1.0	Kilis	0.9
Kırklareli	1.0	Osmaniye	1.0
Kırşehir	0.9	Düzce	1.0
Kocaeli	1.0		

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
SERBEST ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİ 2010 YILI ASGARİ ÜCRET TARİFESİ

Birinci Bölüm

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1 – Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) Serbest Mühendislik Hizmetleri Asgari Ücret Tarifesi, ZMO'ya üye Ziraat Mühendisleri, Su Ürünleri Mühendisleri, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri ve Tütün Teknolojisi Mühendislerinin yerine getireceği serbest ziraat mühendisliği (SZM) hizmetlerinde 2010 yılında uygulanacak asgari ücretleri kapsar.

Dayanak

Madde 2 – Bu Asgari Ücret Tarifesi, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 39 uncu maddesi ve 23 Mayıs 2008 gün, 26884 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 – Bu Tarifede geçen;

- a) Serbest Müşavir Mühendis (SMM) : Serbest ziraat mühendisliği hizmetleri (SZMH) yapmaya yetkili Tescil Belgesi ve Büro Tescil Belgesi sahibi TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası üyelerini,
- b) Serbest Ziraat Mühendisi (SZM) : Türkiye'deki üniversitelerin Ziraat Fakültelerinin lisans programlarını tamamlayarak ziraat mühendisi veya ziraat yüksek mühendisi diploması alanlarla, Türkiye'deki fakülte ve yükseköğretim kurumlarının tarımsal nitelikli programlarını bitirerek su ürünleri mühendisliği, balıkçılık teknolojisi mühendisliği ve tütün teknolojisi mühendisliği diploması alanlar ve yurtdışında öğrenim gören ve diplomasının denkliği Yüksek Öğretim Kurulu'nca onaylanan mühendisler ile aldıkları eğitim ve uzmanlık konularına göre, yükümlülüklerini yerine getirerek üyelik sıfatını koruyan, çalışması kısıtlanmamış, kamu görevlilerini veya ücretli çalışanları,
- c) Serbest Ziraat Mühendisliği ve Müşavirliği Hizmetleri (SZMH): 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık hakkında Kanun, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve 18/12/1991 tarihli ve 91/2526 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğü'nün verdiği yetki ile serbest çalışarak Oda'ya kayıt ve tescilini yaptırmış veya kamu kurum ve kuruluşları dışında gerçek veya tüzel kişi hesabına ücretli, sözleşmeli, ortak bir bağlantı içinde bir yatırımın etüt tasarım, fizibilite, keşif, şartname, hakediş, kesin hesap, ihale dosyası hazırlama, planlama, projelendirme, resim ve hesapların hazırlanması ve uygulanmasıyla; bunlarla birlikte araştırma, danışmanlık, bilirkişilik, ekspertiz, her türlü denetim ve kontrollük hizmetleri ile kabule, uygulamaya ve imzaya yalnızca SZM'nin yetkili olduğu mühendislik hizmetlerini ifade eder.

Serbest Ziraat Mühendisliği Hizmet Alanları

Madde 4 – ZMO'ya üye SZM'lerin tek başına tasarlamaya, uygulamaya, yönetmeye, kabule ve imzaya yetkili ve sorumlu olduğu uzmanlık alanları, 8/11/2005 gün, 25987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçerik Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesi uyarınca, aşağıda sayıldığı gibidir;

- a) Toprak etüt ve haritalama,
- b) Bitkisel üretim ve ıslah,
- c) Hayvansal üretim ve ıslah,
- ç) Tohumculuk,
- d) Kimyasal gübreler ve gübreleme,
- e) Zirai mücadele,
- f) Zirai karantina,
- g) Tarım ilaçları,
- h) Yem sanayi ve yem kontrolü,
- ı) Tarım işletmelerinin planlanması ve projelendirilmesi,
- i) Tarımsal araştırma ve yayım,
- j) Tarla içi geliştirme hizmetleri,
- k) Tapu, kadaströ ve haritacılık hariç olma üzere arazi toplulaştırması hizmetleri,
- l) Tarımsal yapılar,

- m) Tarımsal kooperatifçilik,
- n) Tarımsal kredilendirme,
- o) Tarım sigortası,
- ö) Su ürünleri,
- p) Çevre koruma,
- r) Tarım alet ve makineleri ile tarımsal enerji,
- s) Peyzaj ve çevre düzenleme,
- ş) Gıda sanayii ve gıda kontrolü hizmetlerine ilişkin alt uzmanlık alanları,
- t) Kapalı alan ilaçlama hizmetleri,
- u) Sulama ve drenaj,
- ü) Laboratuvar kurma ve işletme

İkinci Bölüm Uzmanlık Alanları ve Asgari Ücretler

Serbest Ziraat Mühendisliği Hizmetleri Asgari Ücretleri

Madde 5 – 1 Ocak 2010 – 31 Aralık 2010 döneminde uygulanacak SZM asgari net ücretleri aşağıdaki maddelerde gösterilmiştir. SZM faaliyetleri kapsamındaki uzmanlık alanları için belirlenen asgari ücretlerin altında SZM faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi yasaktır.

Serbest Ziraat Mühendisliği, Arazi Hizmetleri Eleman Gideri

Madde 6 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik eleman gideri toplamı 31.70 TL olup, aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmaktadır;

a) Ziraat Mühendisi Ücreti:	17.75 TL/saat
b) Şoför Ücreti	4.95 TL / saat
c) Teknisyen Ücreti	5.70 TL / saat
d) Vasıfsız işçi	3.30 TL/saat
Eleman Gideri Toplamı	31.70 TL / saat

Serbest Ziraat Mühendisliği, Arazi Hizmetleri Araç Gideri

Madde 7 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik araç gideri 21.33 TL olup, aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmaktadır;

Yakıt gideri ;

Benzin : 0.15 kg/sa x 120 hp = 18.00 kg / sa

Yağ : 0.03 kg/sa x 120 hp = 3.60 kg / sa

21.60 kg / sa

Aracın 1 saatte 70 km. hız yaptığı kabul edilerek;

Aracın yakıt sarfiyatı ; 21.60 / 70 = 0.31 kg / km.

kg. yakıt ücreti rayici 3.09 TL

Aracın yakıt gideri ; 0.31 x 3.09 = 0.9579 TL / km

Çift şoför mahalli 120 hp arazili pikap = 70248 TL

Amortisman = 0.0001473

Yedek parça = 0.0000784

Tamir bakım = 0.0000191

Sermaye faizi + sigorta = 0.0000412

Montaj, demontaj = 0.0000177

K = 0.0003037

1 saatlik araç gideri : 70248 x 0.0003037 = 21.33 TL / saat

Serbest Ziraat Mühendisliği, Arazi Hizmetleri Toplam Gideri

Madde 8 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik eleman gideri mühendis, teknisyen, şoför ve iki vasıfsız işçi ücreti toplamı olarak 35.00 TL, 1 saatlik araç gideri 21.33 TL olup; 1 saatlik arazi hizmetleri toplam gideri ise 56.33 TL'dir.

Serbest Ziraat Mühendisliği Büro Hizmetleri Toplam Gideri

Madde 9 – SZM hizmetlerinde 1 saatlik büro hizmeti mühendis, teknisyen ve vasıfsız işçi ücreti toplamı olarak 26.75 TL olup, aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmaktadır;

Ziraat mühendisinin büro çalışması bedeli 17.75 TL / saat
Yardımcı personelin büro çalışması bedeli 9.00 TL / saat
26.75 TL / saat

Toprak Koruma Projesi

Madde 10 – 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası uyarınca yapılacak Toprak Koruma Projelerini hazırlayacak, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği hükümlerine göre yetkili ve sertifikalandırılmış ziraat mühendisleri, "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" ve "TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Belgelendirme Yönetmeliği" uyarınca görev yaparlar.

Toprak Koruma Projesi asgari net ücreti 3475 TL olup, aşağıda belirtilen eşitlikle hesaplanacaktır;

$$P = A + B + H + K + M + V$$

Proje Bedeli (P)

$$\text{Arazi (A)} = 56.33 \times \text{Arazi çalışmasında geçen saat}$$

$$\text{Büro (B)} = 26.75 \times \text{Büro çalışmasında geçen saat}$$

$$\text{Hizmet Alımları (H)} = (A + B) \times 0.25$$

$$\text{Yüklenici karı (K)} = (A + B + H) \times 0.25$$

$$\text{Mali sorumluluk (M)} = (A + B + H + K) \times 2$$

$$\text{Katma Değer Vergisi (V)} = (A + B + H + K + M) \times 0.18$$

Toprak Koruma Projesi için yapılması gerekebilecek harita satın alınması, laboratuvar analizleri, uydu görüntüleri alımı, sayısal veriler vb. hizmet satın alımlarının bedeli, yukarıda belirtilen % 25 oranın üzerinde olursa, ayrıca hizmet bedelleri saptanarak Proje toplam bedeline eklenir.

Toprak Koruma Projelerinde, arazi ve büro çalışmalarında çalışma süreleri 8'er saatten az olarak hesaplanamayacaktır.

Toprak Koruma Projelerinde, yukarıda belirtilen 3475 TL, en düşük proje bedelidir. Çalışma saatlerinin arttığı ve proje niteliğinin zorlaştığı durumlarda, ziraat mühendisi, yukarıda belirtilen verileri temel alarak Proje Bedelini saptar.

8 saatlik arazi ve 8 saatlik büro çalışması karşılığı, yetkili bir ziraat mühendisinin toprak koruma projesi hazırlayabileceği en fazla arazi büyüklükleri, çalışmanın zorluk derecesine göre, aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

Çok zor arazi	10 hektar
Zor arazi	25 hektar
Orta zorlukta arazi	50 hektar
Kolay arazi	75 hektar

Bunun yanında, arazinin ve yapılacak işin zorluk derecesi arttıkça, ziraat mühendisi, alanda yapacağı ilk inceleme sonrasında, bir günde toprak koruma projesi hazırlayacağı alan miktarını azaltmak hak ve yetkisine sahiptir.

Yetkili ziraat mühendisi, projeyi hazırlarken, proje sahası yanında projenin etkileneceği ve projenin etkileyeceği alanları da Proje alanı olarak dikkate alacaktır.

Tarımsal Yapılar Projeleri

Madde 11 – Uzman SZM'ler tarafından yapılacak tarımsal yapılar proje asgari net ücretleri aşağıdaki eşitlikle hesaplanacaktır;

$$\text{Proje Asgari Ücreti (PAÜ)} = YA \times BM \times PÜO \times HDO \times HBO$$

$$YA = \text{Yapı alanı (m}^2\text{)},$$

$$BM = \text{Birim maliyet (TL/m}^2\text{)} \quad (\text{EK} - 1)$$

$$PÜO = \text{Proje Ücret Oranı (EK-2)}$$

$$HDO = \text{Hizmet Dalı Oranı: 0.75}$$

$$HBO = \text{Ziraat Mühendisi Hizmet Bölüm Oranı : (EK - 3)}$$

Aynı projenin birden çok yapıda uygulanması halinde; ilk uygulama için işbu şartnameye göre hesaplanan Proje ve proje ihale dosyası hazırlama ücreti aynen ödenir.

2. uygulamada bu ücretin % 15'i

3. uygulamada bu ücretin % 10'u

4. ve sonra gelen bütün uygulamaların herbiri için bu ücretin %5'i telif hakkı olarak ödenir.

Bu ödemelerin toplamı; ilk uygulama dahil, Proje ve proje ihale dosyası hazırlama ücretinin iki katını aşamaz.

Aynı projenin uygulanacağı alanlarda vaziyet plânlarının düzenlenmesi ücreti, yukarıda belirtilen ödemelerin içindedir.

Ancak, herhangi bir uygulamada, yukarıda sayılanların dışındaki bir hizmetin ücreti, şartnameye göre ayrıca hesaplanır ve iki kat tavan şartına bakılmadan ödenir.

Hiçbir durumda tarımsal yapılar Proje Asgari net Ücreti 500 TL'den az olamaz

Tarımsal Alanlar ve Peyzaj Alanları Sulama ve Drenaj Projeleri

Madde 12 - Tarımsal alanlar ve peyzaj alanları sulama ve drenaj sistemlerinde asgari net proje ücretleri; kaynak araştırması (etüt), bitki su tüketimi ve sulama suyu ihtiyacı, sistemin planlanması, sistem unsurlarının boyutlandırılması, detay kesitleri, döşeme planları, proje metraji ve keşif bedeli, proje ekonomisi, teknik şartname ile sistemin kurulması ve işletilmesi talimatlarını içeren proje dosyasının hazırlanmasını kapsamaktadır.

Tarımsal sulama ve drenaj sistemleri asgari net proje ücreti aşağıdaki eşitlikle hesaplanır.

$$\mathbf{P\ddot{U}} = \mathbf{K \times PKB}$$

PÜ = Proje asgari net ücreti (TL)

K = Katsayı

PKB = Proje keşif bedeli (TL)

Projedeki K katsayısı aşağıdaki çizelgeden alınır.

Proje toplam alanı	K katsayısı
10 hektardan küçük	0.050
10-25 hektar arasında	0.045
25-50 hektar arasında	0.040
50-75 hektar arasında	0.035
75 hektardan büyük	0.030

Hiçbir durumda, tarımsal sulama ve drenaj proje asgari net ücreti 2045 TL'den az olamaz.

Ziraat Mühendisliği Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2010 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri ve Proje Hizmet Sınıfları Çizelgesinin (Ek-1) Dördüncü ve Beşinci Sınıfında bulunan aşağıdaki hizmetlerin asgari net ücretleri, bu Tarife'nin bu maddesi uyarınca hesaplanacaktır;

Dördüncü Sınıf (Tarımsal Sulama Tesislerinin Ziraat Mühendisliği Hizmetleri),

Beşinci Sınıf (Kırsal Alana Hizmet Edecek İçme ve Kullanma Suyu Tesisleri)

Asgari net proje ücretine; planlama haritasının temini, toprak ve su analiz ücretleri, arazi hizmetleri, ihale dosyası hazırlama, danışmanlık, kontrollük ve eğitim hizmetleri ücretleri dahil değildir.

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri

Madde 13 – SZM'lerin tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri asgari net ücretleri aşağıda gösterilmiştir;

- j) Seracılık hizmetlerinde 25 TL/da/ay
- k) Bağ – bahçe hizmetlerinde 3 TL / da / ay
- l) Tarla (kuru) hizmetlerinde 1 TL / da / ay
- m) Tarla (sulu) hizmetlerinde 2 TL / da / ay
- n) Örtü altı tarla tarımı hizmetleri 3 TL / da / ay
- o) Büyükbaş hayvansal üretim hizmetlerinde, hayvan başına 6TL/ay
- p) Küçükbaş hayvansal üretim hizmetlerinde, hayvan başına 3 TL/ay
- q) Küçük evcil hayvansal üretim hizmetlerinde, hayvan başına 0,05 TL/ay
- r) Arıcılık hizmetlerinde, kovan başına 2 TL/ay

Tarımsal danışmanlık hizmeti veren SZM'lerin bu hizmetler nedeniyle yaptıkları araç ve yardımcı personel ücretleri, yukarıdaki maddelerde belirtilen esaslara göre hesaplanacak ve ödemeye konu olacaktır.

Fide – Fidan Hizmetleri

Madde 14 - Fide-fidan hizmetlerinde çalışan SZM'ler için uygulanacak aylık asgari net ücretler aşağıda gösterilmiştir.

SZM ÇALIŞMA ALANI	AYLIK ASGARİ NET ÜCRET (TL)	
	Uzman Ziraat Mühendisleri	Diğer Ziraat Mühendisleri
ÜRETİM	3065	2045
PAZARLAMA	2550	1840

Tarım Sigortası Hizmetleri

Madde 15 - Tarım sigortaları alanında çalışan SZM eksperlerin ücreti 150 TL/gün olup, gerektiği durumlarda konaklama ve yemek bedelleri ayrıca ödenecektir.

Eksperin tarım sigortası uygulamasını yapacağı alana gidiş geliş ücretleri ise, km. başına 0.450 TL olarak hesaplanacak ve ödenecektir.

Bankacılık Kıymet Takdiri Ekspertlik Hizmetleri

Madde 16 - Bankacılık Kıymet Takdiri ekspertlik hizmetlerinde çalışan SZM'lerin asgari net ücretleri aşağıda gösterilmiştir

SZM'nin yerinde tespit sonrasında hazırlayacağı eksper raporu ve kesilen her fatura için 200 TL ücret alınır. Bu ücrete KDV, stopaj vesair yasal yükümlülükler dahildir. Ekspert, ekspertiz yerine banka ve/veya kredi başvurusunda bulunan kişinin aracı ile intikal eder. Kendi aracı ile gitmesi halinde ise yakıt ve amortisman gideri toplamı ekspere ödenir. Rapordaki eksikliklerin giderilmesine yönelik olarak düzenlenecek ek raporlar için ayrıca ücret ödenmez. Ancak; bu raporlar için tekrar mahalline gidilmesi halinde zorunlu giderler ödenir.

Bilirkişilik Hizmetleri

Madde 17 - Bilim, teknik ve ekonomik sahalarda belirtilen konulardan isteneni, mahallinde ya da dosya üzerinde inceleme yaparak fiyat takdiri, kıymet, nitelik, kusur ve durum tespiti için rapor tanzimi ile lüzum görülecek hallerde bunların dışındaki hususların tayin ve tespitinin yapılmasına yönelik hizmetlerde görev yapacak SZM'lerin asgari net ücretleri aşağıda gösterilmiştir;

Büroda dosya üzerinde düzenlenen raporlarda kişi başına her rapor için en az 250.80 TL ücret alınır.

Arazide ve iş sahalarında düzenlenen raporlarda arazide geçen her gün için kişi başına 184.80 TL eklenmek üzere, her rapor için kişi başına en az 124.08 TL ücret alınır.

Arazide ya da büroda bir defasında birden çok dosyanın incelenmesi durumlarında 10 dosyaya kadar her dosya başına 198.00 TL alınır. 10 dosyadan fazlası için dosya başına en az 124.08 TL ücret alınır.

Aynı dosya içinde birden fazla rapor düzenlendiğinde her rapor için normal ücretin % 50'si oranında ek ücret alınır.

Yol ve ikamet gibi zorunlu masraflar ayrıca ödenir. Raporlardaki eksikliklerin giderilmesi için verilecek ek raporlar için ayrıca ücret ödenmez. Ancak; bu raporlar için tekrar mahalline gidilmesi halinde, zorunlu giderler ödenir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve Kamulaştırma Kanunu gereğince yapılacak bilirkişilik hizmetlerindeki ücretler, bilirkişinin kaybettiği iş süresi için alacağı tazminat, inceleme ve yol masrafları ile çalışması karşılığı uygun ücreti toplamı dikkate alınarak hakim tarafından saptanır. Bu hizmetler karşılığı alınan ücretlerin % 10'u bilirkişilik yapan üyelerce ZMO'ya ödenir.

Özel bilirkişilik istemleri Birlik Genel Sekreterliğince incelenir ve istem uygun görülürse; bir Odayı ilgilendiriyorsa ilgili Oda Yönetim Kurulu na, birden çok Odayı ilgilendiriyorsa Birlik Yönetim Kurulu na sevkedilir.

Gıda İşletmelerinde Sorumlu Yöneticilik

Madde 18 - 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ve ilgili Yönetmelikleri uyarınca yetkili oldukları gıda işletmelerinde sorumlu yönetici olarak görev yapan SZM'ler, sorumlu yöneticilik sözleşmesi ve kapasite raporu (aslı veya onaylı fotokopisi) ile birlikte Oda'ya başvurarak Sorumlu Yöneticilik Belgesi alırlar.

İlgili mevzuata göre sorumlu yöneticinin tek işyerine bakma zorunluluğunun bulunması durumunda (gıda üreten ve altmış beygir gücünün üzerinde motor gücü bulunan veya on ve üzerinde işçi çalıştıran veya su ürünleri işleyen veya hazır yemek üreten işyerleri veya yemek fabrikaları veya her türlü gıda katkı karışımları üreten işyerleri) asgari net ücret 1.800 TL olacaktır.

İlgili mevzuata göre 5 işyerinin yükümlülüğünü üstlenecek sorumlu yöneticiler için ise asgari net ücret, 360 TL/ işyeri olarak uygulanacaktır.

Fizibilite Raporu Hazırlama

Madde 19 – SZM'ler tarafından hazırlanacak fizibilite raporları için ücret, proje maliyetinin % 0,5'inden az olmamak ve her durumda en az 500 TL olmak koşuluyla SZM ile proje hazırlatan arasında varılan uzlaşya göre belirlenir.

SZM Hizmet Alanlarında Ücret Karşılığı Çalışma

Madde 20 – SZMH'lerinde ücret karşılığı çalışan SZM'lerin aylık net asgari ücretleri, uzman düzeydeki SZM için 2555 TL, diğer SZM için 1840 TL olarak uygulanacaktır. Meslekte 10 yılını veya ilgili uzmanlık alanında beş yılını tamamlamış SZM'ler uzman düzeyde ziraat mühendisi olarak kabul edilmiştir.

Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislik Hizmetleri

Madde 21 –

(1) Su ürünleri ve balıkçılık teknolojisi mühendislik hizmetleri kapsamında olan;

- a)Avlama araç ve gereçlerinin projelendirilmesi ve yapımında mühendislik hizmetleri,
- b) Balıkçı gemilerinde mühendislik hizmetleri,
- c) Balıkçılık kooperatifleri ve dalyan işletmelerinde mühendislik hizmetleri,
- d) Su ürünleri işleme tesislerinde mühendislik hizmetleri,

- e) Soğuk muhafaza, depolama, pazarlama ve paketleme vb. işlemlerinde mühendislik hizmetleri,
f) İç su üretim işletmelerinde mühendislik hizmetleri,
g) Denizde su ürünleri üretimi yapan işletmelerde mühendislik hizmetleri,
h) Su ürünleri kulüçkahanelerinde mühendislik hizmetleri,
ı) Su ürünleri pazarlamasında mühendislik hizmetleri,
j) Su ürünleri perakende satış yerlerinde (market ve balık marketlerde) yapılan mühendislik hizmetleri
- ile ilgili hizmet alanlarında ücret karşılığı çalışan Su Ürünleri Mühendislerinin ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin aylık asgari net ücretleri uzman düzeydeki mühendisler için 2500 TL, diğer mühendisleri için ise 1800 TL olarak uygulanacaktır.

Ancak, açıkdeniz (offshore) üretim tesislerinde çalışan veya dalgıçlık yapan veya su ürünleri kulüçkahanelerinde çalışan Su Ürünleri Mühendisleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri için yukarıda belirtilen ücretlerin iki katı aylık net asgari ücret uygulanır.

Meslekte 10 yılını tamamlamış mühendisler ile meslekte 5 yılını tamamlamış ve çalıştıkları alanda en az yüksek lisans yapmış mühendisler uzman mühendis olarak kabul edilir.

(2) Su ürünleri işletmelerinde projelendirme hizmetleri

Su ürünleri işletmelerinin projelendirilmesinde uygulanacak Su Ürünleri Mühendislerinin ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin proje yapım ücretleri fizibilite ve teknik rapor sunumu dahil olmak üzere proje maliyeti üzerinden aşağıdaki gibi hesaplanır.

500.000 TL'na kadar olan projelerde proje maliyetinin % 2'si

500.000 TL'nın üzeri ile 1.000.000 TL'na kadar olan projelerde proje maliyetinin % 1.5'i

1.000.000 TL'nın üzerinde olan projelerde ise proje maliyetinin % 1'i

(3) Su ürünleri ve balıkçılık danışmanlık hizmetleri

Su ürünleri ve balıkçılık konularında danışmanlık hizmeti yapan ve serbest olarak çalışan Su Ürünleri Mühendisleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri için ödenecek ücret,

Su ürünleri üretim işletmeleri için 30 TL/ton/ay

Su ürünleri işleme ve değerlendirme tesisleri için 50 TL/ton/ay

Olmak üzere işletmelerin yıllık üretim kapasitesine göre hesaplanır.

(4) Su ürünleri hizmet alanlarında uygulanacak mesai ücretleri

Her türlü su ürünleri hizmet alanlarında ücret karşılığı çalışan Su Ürünleri Mühendislerinin ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendislerinin aylık 160 saati aşan çalışma için gün veya saat mesaisi ödenir. Ödenecek gün ve saat mesaisi için İş Kanununda belirtilen kriterler dikkate alınır.

Tütün Teknolojisi Mühendislik Hizmetleri

Madde 22 – Tütün teknolojisi mühendislik hizmetleri kapsamında olan;

- a) Tütünlerin tohum ıslahı, fide üretim ve fidelik tesisi, tarla hazırlanması, üreticilerin eğitilmesi ve tütünle ilgili tarımsal danışmanlık ve mühendislik hizmetleri,
b) Tütünlerin kırım, kurutma, depolama, ilaçlama, bakım ve işleme işlemlerinin yürütülmesi, kurutma, bakım ve işleme tesislerinin projelendirilmesi ile ilgili mühendislik hizmetleri,
c) Tütünlerin hastalık ve zararlıları ile ilgili eğitim ve laboratuvar çalışmalarındaki mühendislik hizmetleri,
d) Tütün ve tütün mamullerinin içim özelliklerinin tespiti, degustasyon, tav, fire durumlarının tayini, arıza ve hastalık oranlarının tayini, ticari değer kayıplarının tespiti ve imha işlemlerine ilişkin mühendislik hizmetleri,
e) Her türlü tütün ve tütün mamullerinin menşei tayini, marka ve standartlara uygunluğunun tespiti ile ilgili mühendislik hizmetleri,
f) Tütün ve Tütün mamullerinin alım, satım, ithalat, ihracat, kıymet takdiri, hasar, kusur ve durum tespitinde muayene ve ekspertiz işleri ile ilgili mühendislik hizmetleri,
g) Adli ve idari makamlarca yürütülecek olan tütün konulu her türlü (kamulaştırma, kaçakçılık vb) işlemlerde yerinde ve dosya üzerinde yapılacak bilirkişilik hizmetleri,
h) Tütün alım satımı ve ticaretindeki anlaşmazlıklarda hakemlik ve bilirkişilik hizmetleri,
ı) Tütün ve Tütün mamulleri ile ilgili tesis ve işletmelerde sorumlu yöneticilik hizmetleri,
j) Araştırma kuruluşlarınca yapılan deneme sonuçlarının uygulamaya konulması, muayene, ekspertiz ve degustasyonlarının yapılması ve raporlarının düzenlenmesi işleri,
- ile ilgili hizmet alanlarında çalışan Tütün Teknolojisi Mühendislerinin aylık asgari net ücretleri uzman düzeydeki mühendisler için 2.500 TL, diğer mühendisleri için ise 1.800 TL olarak uygulanacaktır.

Meslekte 10 yılını doldurmuş mühendisler "uzman mühendis" olarak değerlendirilmiştir.

Diğer Hizmet Alanları

Madde 23 – Madde 4'te sayılan SZM hizmet alanlarından, Madde 10 ila madde 22 arasında sayılmayan SZM hizmetleri için uygulanacak aylık asgari net ücretler aşağıdaki eşitlikle hesaplanacaktır.

$$\mathbf{A\ddot{U}} = \mathbf{B\ddot{U}} \times \mathbf{\ddot{I}K}$$

AÜ = Asgari Ücret (TL)

BÜ = Baz Ücret (Uzman mühendis için 2555 TL, diğer mühendisler için 1840 TL)

İK = İK Katsayısı (EK:4 tablo)

Üçüncü Bölüm

Son Hükümler, Yürürlük ve Yürütme

Oda Üyeliği

Madde 24 – SZM, SZMH faaliyetlerini yürütebilmek için ODA'ya üye olmak ve üyelik yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır.

Belge Alma

Madde 25 – SZM, SZMH faaliyetlerini yürütebilmek için, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Belgelendirme Yönetmeliği hükümleri uyarınca eğitim ve sertifikalandırma aşamalarından geçmiş ve ODA'dan durumuna uygun Büro Tescil Belgesi ve Tescil Belgesi almış olmak zorundadır.

Birim Maliyetler

Madde 26 – Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından ilan edilen birim maliyetlerde yıl içinde yapılacak değişiklikler, Asgari Ücret Tarifesi'ne aynen yansıtılacaktır.

Yürürlük

Madde 27 – Bu Asgari Ücret Tarifesi, 1.1.2010, 31.12.2010 tarihleri arasında geçerlidir.

Yürütme

Madde 28 – Bu tarife hükümlerini Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür

EK -1/A

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2010 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ VE PROJE HİZMET SINIFLARI

	Yapının Birim Maliyeti (BM) TL/m2
BİRİNCİ SINIF	99.10
-Basit kümes ve basit tarım yapıları	
-Ağıl,	
-Ahır,	
-Samanlık	
-Plastik örtülü seralar,	
-Gölgelikler, Çardaklar,	
-Açık Pazar Yerleri	
-Baraka veya geçici kullanımı olan küçük yapılar	
-Yardımcı Yapılar,	
-Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları	
-Su depoları	
-İş yeri depoları	
-Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları	
-ve bu gruptakilere benzer yapılar.	

İKİNCİ SINIF 236.60

- Kuleler, ayaklı su depoları
- Tarımsal endüstri yapıları (Tek katlı prefabrik binalar, tesisat ağırlıklı ağıllar, tahıl ve Patates vb. depoları, fidan yetiştirme ve bekletme tesisleri v.b)
- Çiftlik binaları ve depoları
- Cam örtülü seralar
- Tüm hayvan barınakları ve bunların iklimlendirilmesi
- Ürün-alet koruma ve depolama yapıları
- Entegre tarım ve endüstri yapıları
- Hal binaları
- Çevre düzenlemesi ve peyzaj işleri
- ve bu gruptakilere benzer yapılar.

EK -1/B

ÜÇÜNCÜ SINIF 477.80

- Sanat, Teknik ve ekonomik yönden orta derecede araştırmayı gerektiren Tarım yapılarının Ziraat Mühendisliği hizmetleri;
- Mezbahalar
- Semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları
- Depolar, soğuk hava depoları,
- Entegre tarımsal endüstri yapıları
- Büyük Çiftlik ve çiftlik yapıları
- Alçak ve Yüksek Tüneller
- Rekreasyon merkezleri, büyük parklar
- ve bu gruptakilere benzer yapılar.

DÖRDÜNCÜ SINIF 657.15

- Köy Konutlarının, sosyal yapılarının ve Modern seraların Ziraat Mühendisliği Hizmetleri
- Tarımsal sulama tesislerinin ziraat Mühendisliği hizmetleri,

BEŞİNCİ SINIF 1240.45

- Kırsal alana hizmet edecek içme ve kullanma suyu sağlama ve depolama tesisleri,
- Baraj Gölet vb. .Su toplama ve taşkın önleme yapıları
- Golf alanları, tenis, atlı spor kulüpleri hizmet ve servis yapıları,
- Olimpik spor tesisleri, hipodromlar,
- Yeşil Alanlar Yağmurlama ve Otomatik sulama sistemleri

Not: Hesaplamalar için, 19 Mart 2009 Tarih ve 27174 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2009 Yılı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ dikkate alınmıştır. Her bir sınıf bazındaki hesaplamalar, o sınıfta yer alan grupların ortalamaları alınarak yapılmıştır. Bu hesaplamalar sonunda bulunan değerler Maliye Bakanlığı'nca 2009 yılı için % 2,2 olarak belirlenen yeniden değerlendirme oranı(14.11.2009 gün, 27406 Sayılı Resmi Gazete) ile enterpole edilerek güncellenmiştir.

EK - 2

PROJE ÜCRET ORANLARI CETVELİ					
m ²	Birinci Sınıf(%)	İkinci Sınıf(%)	Üçüncü Sınıf(%)	Dördüncü Sınıf(%)	Beşinci Sınıf(%)
50	4,73	5,29	5,85	6,41	6,97
100	4,64	5,20	5,78	6,32	6,88
200	4,46	5,02	5,58	6,14	6,70
300	4,26	4,84	5,40	5,96	6,52
400	4,10	4,66	5,22	5,78	6,34
500	3,92	4,48	5,04	5,60	6,16
1.000	3,02	3,58	4,14	4,70	5,26
2.500	2,42	2,84	3,27	3,70	4,12
5.000	2,00	2,31	2,62	2,93	3,24
7.500	1,80	2,07	2,32	2,59	2,84
10.000	1,69	1,91	2,15	2,38	2,61
12.500	1,57	1,79	2,00	2,21	2,42
15.000	1,49	1,68	1,87	2,07	2,27
17.500	1,41	1,58	1,76	1,94	2,12
20.000	1,34	1,51	1,67	1,84	2,00
22.500	1,28	1,43	1,57	1,73	1,88
25.000	1,22	1,35	1,50	1,64	1,79
27.500	1,16	1,29	1,42	1,55	1,68
30.000	1,10	1,22	1,35	1,47	1,61
32.500	1,05	1,18	1,31	1,44	1,57
35.000	1,01	1,14	1,26	1,39	1,51
37.500	0,98	1,10	1,22	1,34	1,46
40.000	0,95	1,07	1,18	1,30	1,41
42.500	0,92	1,04	1,15	1,26	1,37
45.000	0,89	1,01	1,11	1,23	1,33
47.500	0,87	0,98	1,08	1,19	1,30
50.000	0,85	0,96	1,05	1,16	1,26
52.500	0,83	0,93	1,03	1,14	1,23
55.000	0,81	0,91	1,00	1,11	1,20
57.500	0,79	0,89	0,98	1,09	1,18
60.000	0,77	0,87	0,96	1,06	1,15
62.500	0,76	0,85	0,94	1,04	1,13
65.000	0,74	0,84	0,93	1,02	1,11
67.500	0,73	0,82	0,91	1,00	1,09
70.000	0,72	0,81	0,89	0,98	1,07
72.500	0,70	0,79	0,88	0,97	1,05
75.000	0,69	0,78	0,86	0,95	1,03
77.500	0,68	0,77	0,85	0,93	1,02
80.000	0,67	0,75	0,83	0,92	1,00
80.000 den	0,67	0,75	0,83	0,92	1,00

Fazlası için Ara değerler enterpolasyonla bulunur.

PROJE VE PROJE İHALE DOSYASI DÜZENLEME HİZMETLERİ BÖLÜMLERİ ORANI:

I. Etüd Çalışması ve Ön Proje:	%25
II. Kesin Proje:	%10
III. Uygulama Projeleri:	%35
IV. Detaylar:	%15
V. Orjinallerin Teslimi:	%5
VI. Proje İhale Dosyası Düzenleme:	%10

Toplam % 100

NOT: Hesaplamalarda her bir hizmet için, hizmet bölümlerinin karşılardındaki oranlar dikkate alınacaktır. Ancak; birden fazla hizmet söz konusu olduğunda, verilen hizmetin toplam oranı kullanılacaktır. Örnek olarak Uygulama Projesi için Etüd Çalışması ve Ön Proje ile Kesin Proje birlikte yapılmış olduğu takdirde I, II ve III nolu hizmetlerin toplamı olan % 70 oranı kullanılacaktır.

EK - 4

İL KATSAYILARI				İL KATSAYILARI			
İL ADI	KATSAYI	İL ADI	KATSAYI	İL ADI	KATSAYI	İL ADI	KATSAYI
Adana	1.1	Konya	1.0	Edirne	1.0	Şanlıurfa	1.0
Adıyaman	0.9	Kütahya	0.9	Elazığ	0.9	Uşak	1.0
Afyonkarahisar	0.9	Malatya	1.0	Erzincan	0.9	Van	0.8
Ağrı	0.8	Manisa	1.1	Erzurum	0.9	Yozgat	0.9
Amasya	1.0	Kahramanmaraş	0.9	Eskişehir	1.0	Zonguldak	0.9
Ankara	1.0	Mardin	0.8	Gaziantep	1.0	Aksaray	0.9
Antalya	1.1	Muğla	1.1	Giresun	0.9	Bayburt	0.8
Artvin	0.8	Muş	0.8	Gümüşhane	0.8	Karaman	0.9
Aydın	1.0	Nevşehir	0.9	Hakkari	0.8	Kırkkale	0.9
Balıkesir	1.0	Niğde	0.9	Hatay	1.1	Batman	0.8
Bilecik	0.9	Ordu	0.9	İsparta	1.0	Şırnak	0.8
Bingöl	0.8	Rize	0.9	Mersin	1.1	Bartın	0.9
Bitlis	0.8	Sakarya	1.0	İstanbul	1.1	Ardahan	0.8
Bolu	0.9	Samsun	1.0	İzmir	1.1	Iğdır	0.8
Burdur	1.0	Siirt	0.8	Kars	0.8	Yalova	1.1
Bursa	1.1	Sinop	0.9	Kastamonu	0.8	Karabük	0.9
Çanakkale	1.0	Sivas	0.9	Kayseri	1.0	Kilis	0.9
Çankırı	0.9	Tekirdağ	1.0	Kırklareli	1.0	Osmaniye	1.0
Çorum	0.9	Tokat	1.0	Kırşehir	0.9	Düzce	1.0
Denizli	1.0	Trabzon	0.9	Kocaeli	1.0		
Diyarbakır	0.9	Tunceli	0.8				

DOSYA - 12

TARIM MAKİNALARI ALANINDAKİ YETKİLERİMİZ

ODA'mızın tarım veya orman traktörleri ile römorkları için tadilat projelerinde, ziraat mühendislerinin yetkili olması yönünde yürüttüğü çalışmalar sonucunda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, üyelerimizin bu alandaki yetkilerini tanıyacak şekilde, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik'te değişiklik yapmıştır. (Ek-1)

ODA'mızın gerçekleştirdiği mevzuat çalışmalarının ardından da TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Tarım Alet Ve Makineleri Projelendirme Yetki Belgesi Yönetmeliği, 11.08.2005 tarih ve 25903 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Ek-2)

Bunun ardından Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ODA'mız arasında 19 Nisan 2006 tarihinde imzalanan protokol ile tarım veya orman traktörleri ile römorkları için tadilat projelerinde, ODA'mızın eğitimler düzenleyerek, "Mühendis Yetki Belgesi" vereceği Tarım Makinaları Bölümü mezunu Ziraat Mühendislerinin yetkili olması sağlanmıştır. (Ek-3)

ODA'mızın eğitim programı müfredatı konusunda Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yaptığı koordineli çalışmalar sonucunda, I. Tarım Alet ve Makinaları Projelendirme Eğitimi Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi (AÜZF) ile işbirliği içinde 4-8 Aralık 2006 tarihlerinde, II. Tarım Alet ve Makinaları Projelendirme Eğitimi Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile işbirliği içinde 15-19 Ocak 2007 tarihleri arasında ve III. Tarım Alet ve Makinaları Projelendirme Eğitimi yine AÜZF ile işbirliği içinde 12-16 Mayıs 2008 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

ODA'mız bu alandaki eğitimlerini önümüzdeki dönem de devam ettirecektir.

EK-1

21 Ekim 2004 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 25620

Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümleri uyarınca araçların yapım ve kullanım bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyma zorluluğunu yerine getirmek üzere, tadil aşamasında ve Tip Onayı Yönetmelikleri (MARTOY, TORTOY, MOTOY) kapsamı dışında kalan araçların yapım aşamasında uyması gereken hükümleri, bunların uygulanmasına ait esas ve usulleri tespit etmek, Tip Onayı Yönetmelikleri kapsamındaki araçlar için Ulusal Tip Onayı verilmesi durumunda, gerekli ilave hükümleri belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmeliğin kapsamına ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmelik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümleri uyarınca karayollarında kullanılması amaçlanan motorlu araçların ve bunların römorklarının;

- 1) Tek tek tam araç onayını,
  - 2) Tek tek çok aşamalı araç onayını,
  - 3) Seri tadilat tip onayını,
  - 4) Münferit tadilat onayını,
  - 5) MARTOY, TORTOY ve MOTOY uygulamaları dahilinde olan, ancak yayımlanarak yürürlüğe girmemiş yönetmeliklerin yerine yapılacak uygulamaları,
  - 6) MARTOY, TORTOY ve MOTOY kapsamı dışında kalan ve seri olarak imal edilen motorlu araçlar veya römorklara tip onayı verilebilmesi için uyulması gereken hükümleri,
- kapsar.

b) Bu Yönetmelik; Ulusal Tip Onayı için gerekli ilave hükümler hariç olmak üzere, MARTOY, TORTOY ve MOTOY'a göre;

- 1) Tam araç tip onayı,
- 2) Çok aşamalı araç tip onayı,
- 3) Sınırlı sayıda tam araç tip onayı,
- 4) Sınırlı sayıda çok aşamalı araç tip onayı,

verilebilmesi için uyulması gereken hükümleri kapsamaz.

Ordu hizmetleri, sivil savunma, itfaiye hizmetleri ve kamu düzenini korumakla görevli birimler tarafından kullanılmak üzere imal edilen araçlar, iş makineleri, yol süpürme araçları ve cezaevi araçları bu Yönetmelik kapsamı dışındadır. Ancak, araçların bu amaçlar dışında kullanılması veya 3 üncü şahıslara devredilmeleri halinde, kullanıcıdan aranacak şartlar, Onay Kuruluşu tarafından belirlenir.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 29 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
- b) AT: Avrupa Topluluğunu,
- c) Onay Kuruluşu: Teknik Hizmetler Kuruluşlarını görevlendiren, sistem, aksam, ayrı teknik ünite ve Araç Tip Onayı, AİTM Onayı ve AİTM Uygunluk Belgelerini veren ve gerektiğinde geri alan, bu konuda yapılacak uygulamaları belirleyen, diğer onay kuruluşlarıyla muhatap olan ve bunlarla temasları yürüten, imalatçının üretim uygunluk düzenlemelerine uyup uymadığını belirlemekten sorumlu ve yetkili kuruluş olan Bakanlık, (Bakanlık, AİTM Uygunluk Belgesiyle ilgili uygulamaları kendisi yapacağı gibi, başka bir kuruluşu bu konuda yetkilendirebilir.)
- ç) Teknik Hizmetler Kuruluşu (Teknik Servis): Onay Kuruluşu adına deney veya kontrolleri yürütecek bir deney laboratuvarı olarak atanmış bir kurum veya kuruluşu, (Bu görev Onay Kuruluşu tarafından da yerine getirilebilir.)
- d) İmalatçı: Onay işlemlerinin bütün unsurlarından ve imalatın veya tadilatın uygunluğunun sağlanmasından Onay Kuruluşu'na karşı sorumlu olan ve en az bir sözleşmeli veya kadrolu makine mühendisi istihdam eden kişi veya kuruluşu, (bu kişi veya kuruluşun, onay işlemine tabi olan araç, sistem, aksam veya ayrı teknik ünite imalatının veya tadilatının bütün aşamalarıyla doğrudan ilgili olması şartı yoktur.)
- e) AİTM: Bu Yönetmeliğin kısaltılmış adını,
- f) MARTOY: Avrupa Topluluğunun 70/156/AT Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğinin Resmî Gazete'de yayımlanan şekliyle son seviyesini,

- g) TORTOY: Avrupa Topluluğunun 74/150/AT Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörleri Tip Onayı Yönetmeliğinin Resmî Gazete'de yayımlanan şekliyle son seviyesini,
- h) MOTOY: Avrupa Topluluğunun 92/61/AT İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliğinin Resmî Gazete'de yayımlanan şekliyle son seviyesini,
- i) Tadilat: İmalatından sonra veya hizmet süresinde, aracın niteliğini değiştirecek şekilde yapılan işlemi,
- ı) AT Yönetmelikleri: Avrupa Birliği tarafından direktif olarak yayımlanan ve Bakanlıkça yönetmelik olarak uyumlaştırılarak yürürlüğe konulan motorlu araçlarla ilgili yönetmelikleri,
- j) ECE - R: Motorlu araçlarla ilgili Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Teknik Düzenlemelerini (Regülasyonları),
- k) Araç: Raylı araçlar ve iş makineleri haricinde, karayollarında kullanılmak üzere tasarlanmış, MARTOY, TORTOY ve MOTOY Yönetmeliklerinde ayrı ayrı tarifleri yapılan motorlu araçlar ve römorkları, tarım ve orman traktörleri ve römorkları ve iki, üç veya dört tekerlekli motosikletler ve mopedler ile bunların römorklarını,
- l) Tam Araç: MARTOY, TORTOY ve MOTOY Yönetmelikleri ve bu Yönetmeliğin ilgili bütün hükümlerine uygun olarak, bir aşamada tip onayı veya AİTM uygunluk onayı olarak imal edilen araç,
- m) Tamamlanmamış Araç: MARTOY, TORTOY ve MOTOY Yönetmelikleri ve bu Yönetmeliğin ilgili bütün hükümlerine uyabilmek için en az bir aşamada daha tamamlanması gereken ve buna uygun tip onayı veya AİTM uygunluk belgesi olarak imal edilmiş araç,
- n) Tamamlanmış Araç: MARTOY, TORTOY ve MOTOY Yönetmelikleri ve bu Yönetmeliğin ilgili bütün hükümlerine uygun olarak, çok aşamalı tip onayı veya AİTM uygunluk belgesi olarak imal edilen araç,
- o) İş makinesi: Yol inşaat makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş, karayolunda insan, hayvan, yük taşımada kullanılmayan motorlu araçları,
- ö) Aksam: Bir aracın parçası olarak ayrı bir yönetmelik hükümlerine tabi olan ve söz konusu yönetmelik tarafından bu araçtan bağımsız olarak da tip onayı alabileceği belirtilen örneğin far gibi bir üniteyi,
- p) Sistem: Fren, emisyon kontrol tertibatı, iç donanım gibi ilgili yönetmeliklerdeki şartlara uygun olması gereken herhangi bir araç sistemini,
- r) Ayrı Teknik Ünite: İlgili yönetmeliklerin hükümlerine tabi olan ve ilgili yönetmelikte açıkça belirtilmesi şartıyla sadece bir veya daha fazla tanımlanmış araç tipi ile ilgili olarak ayrı tip onayı alabilen, örneğin arkadan çarpmaya karşı koruma çerçevesi gibi, aracın bir parçası olarak hazırlanan üniteyi,
- s) Araç Tip Onayı Belgesi: Araçlara MARTOY, TORTOY veya MOTOY yönetmeliklerine göre Onay Kuruluşlarınca verilen belgeyi,
- ş) Aksam Tip Onayı Belgesi: Araçlara ait aksam, sistem veya ayrı teknik ünitelerin ilgili AT Yönetmeliklerine veya ECE Regülasyonlarına uygunluğu sonucunda Teknik Servis tarafından düzenlenen rapora göre Onay Kuruluşlarınca verilen belgeyi,
- t) AİTM Onayı: Araçların bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu konusunda yapılan işlemleri,
- u) AİTM Tip Onayı Belgesi: Bu Yönetmeliğe göre seri olarak imal edilen araçlar ile seri tadilatlarda, her bir araç tipi için AİTM onayı işlemleri tamamlanarak, araçların bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu sonucunda Onay Kuruluşunca verilen belgeyi,
- ü) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi: AİTM onayı işlemleri tamamlanarak, araçların bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu sonucunda, tek tek araçlar ve münferit tadilat için Onay Kuruluşunca veya onay kuruluşunun yetkilendirdiği kuruluşça verilen belgeyi,
- v) AİTM Seri Tadilat/Seri İmalat Araç Uygunluk Belgesi: AİTM onayı işlemleri tamamlanarak, araçların bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğu sonucunda, seri imal edilen araçlar ve seri tadilatlar için imalatçı tarafından verilen belgeyi,
- y) Tanıtım Bildirimi: Başvuru sahibi tarafından sunulan ve bu Yönetmeliğin EK-V'inde belirtilen belgeyi.
- z) Tanıtım Dosyası: Başvuru sahibi tarafından Onay Kuruluşuna veya onay kuruluşunun yetkilendirdiği kuruluş Tanıtım Bildirimi gereğince verilen bilgi, çizim, fotoğraf ve bunun gibi belgeleri içeren dosyayı,
- ab) Tanıtım Paketi: Tanıtım Dosyası ile Onay Kuruluşunun veya onay kuruluşunun yetkilendirdiği kuruluşun görevlerini yerine getirmeleri sürecinde tanıtım dosyasına eklenmiş olan deney raporları ve diğer belgeleri,
- ac) Tanıtım Paketi Fihristi: Tanıtım Paketi içinde bulunan belgelerin uygun bir şekilde numaralandırılarak veya bütün sayfaların tanımlanabilmesine imkan verecek şekilde işaretlenerek bir liste halinde yazılmasını, ifade eder.

Ayrıca, bu Yönetmelikte geçen diğer terim ve tarifler bu Yönetmeliğin eklerinde belirtilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

AİTM Onayına İlişkin Esaslar

AİTM Onayı Başvurusu

Madde 5 — AİTM onayı başvurusuna ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir.

- a) Bu Yönetmelik kapsamındaki araçların seri imalatı ve tip onayı bulunan araçların seri tadilatında her bir tip araç için ayrı bir başvuru yapılır.
- b) Münferit imalat ve tadilatlarda her bir araç için ayrı bir başvuru yapılır.

c) Araç AİTM Tip onayı veya AİTM uygunluk belgesi başvuruları, imalatçı tarafından onay kuruluşuna veya onay kuruluşunun yetkilendirdiği kuruluşa yapılır. Başvuruya, ilgili araca göre Ek V'de belirtilen bilgileri içeren bir tanıtım dosyasıyla birlikte Ek IV ve/veya Ek VII' de belirtilen ilgili yönetmeliklerden uygulanabilir olanlardan her biri uyarınca sahip olunan tip onayı belgeleri, eğer yoksa, yetkili Teknik Servislerden o araç için ilgili yönetmeliklere göre alınmış deney raporları ve gerektiğinde bu Yönetmelikte istenilen belgeleri içeren tanıtım paketi ve tanıtım paketi fihristinden oluşan bilgi ve belgeler eklenir.

d) Çok aşamalı AİTM onayı başvurusunda;

1) Birinci aşamada, tamamlanmamış araç ve aracın tamamlanma durumuna göre Ek V'de belirtilen bilgileri içeren bir tanıtım dosyasıyla birlikte Ek IV ve/veya Ek VII' de belirtilen ilgili yönetmeliklerden uygulanabilir olanlardan her biri uyarınca sahip olunan tip onayı belgeleri, eğer yoksa, yetkili Teknik Servislerden o araç için ilgili yönetmeliklere göre alınmış deney raporlarını ve gerektiğinde bu Yönetmelikte istenilen belgeleri içeren tanıtım paketi ve tanıtım paketi fihristinden oluşan bilgi ve belgeler eklenir,

2) İkinci veya daha sonraki aşamalarda, tamamlanmamış aracın bir önceki aşama uygunluk belgesi veya AİTM uygunluk belgesinin bir sureti ile aracın tamamlanma durumuyla ilgili olarak Ek V'de belirtilen bilgileri içeren ve bu yönetmelikte istenilen bilgi ve belgeler, ilgili yönetmeliklerden uygulanabilir olanlardan her biri uyarınca sahip olunan tip onayı belgeleri, eğer yoksa, yetkili Teknik Servislerden o araç için ilgili yönetmeliklere göre alınmış deney raporları, tanıtım dosyası, tanıtım paketi ve tanıtım paketi fihristi yer alır.

e) MARTOY, TORTOY ve MOTOY kapsamı dışında kalan araçların seri imalatı ve bu yönetmeliklerin kapsamındaki araçların seri tadilatında her tip için ayrı bir başvuru yapılır.

AİTM Onayı İşlemlerine İlişkin Onay Kuruluşu

Madde 6 — AİTM Onayı işlemlerine ilişkin Onay Kuruluşunun yapacağı işlemler aşağıda belirtilmiştir.

a) Tanıtım dosyasındaki özelliklere uygun olmak kaydıyla, bu Yönetmelikte belirtilen ilgili yönetmeliklerin teknik özelliklerine uyan, imal veya tadil edilmiş her bir araç için 7 nci maddede belirtilen işlemler çerçevesinde AİTM Uygunluk Belgesi,

b) Tanıtım dosyasındaki özelliklere uygun olmak kaydıyla bu Yönetmelikte belirtilen ilgili yönetmeliklerin teknik özelliklerine uyan seri imalat ve seri tadilatla her bir tip için 7 nci maddede belirtilen işlemler çerçevesinde AİTM Tip Onayı Belgesi,

verir.

Ancak, bir araç, sistem, aksam veya ayrı teknik ünitenin bu Yönetmelikteki hükümlere uygun olmakla birlikte, yol güvenliği açısından ciddi bir tehlike oluşturduğunun belirlenmesi halinde, Onay Kuruluşu veya Onay Kuruluşunun yetkilendirdiği kuruluş AİTM Tip Onayı Belgesi veya AİTM Uygunluk Belgesi vermeyi reddedebilir.

AİTM Onayı Sırasında İzlenecek İşlemler

Madde 7 — AİTM Onayı sırasında izlenecek işlemler aşağıda belirtilmiştir.

a) 5 inci maddenin (b) bendine göre bir başvuru yapıldığı taktirde İmalatçı onaylatılacak münferit araç için örneği Ek V/A3'te verilmiş olan AİTM Uygunluk Belgesini düzenler ve tanıtım dosyasıyla birlikte Onay Kuruluşunun onayına sunar.

b) 5 inci maddenin (a) bendine göre bir başvuru yapıldığı taktirde Onay Kuruluşu, onaylanacak araç üzerinde araç tanıtım belgesinde bulunan, aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerini inceleyerek ve belgeleri kontrol ederek aracın orijinal tanıtım paketindeki ilgili bilgilere uygun olarak yapılmış olduğunu bütün ilgili yönetmelik şartları için teyit eder.

c) 5 inci maddenin (d) bendine göre bir başvuru yapıldığı taktirde Onay Kuruluşu;

1) Birinci aşamada; tamamlanmamış araç için araç tanıtım belgesinde bulunan, aracın; aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerini inceleyerek ve belgeleri kontrol ederek, aracın orijinal tanıtım paketindeki ilgili bilgilere uygun olarak yapılmış olduğunu bütün ilgili yönetmelik şartları için teyit eder,

2) İkinci veya daha sonraki aşamalarda; aracın tamamlanma durumuna göre Ek V'te belirtilen bilgileri sağladığını, araç tanıtım dosyasındaki detaylara ve ilgili yönetmeliklerin her birinin gerektirdiği teknik koşullara uygunluğunu teyit ve daha önceden alınmış onayı geçersiz kılacak şekilde değişiklik yapıp yapılmadığını kontrol eder.

d) Bu Yönetmeliğin ekleri ilgili araçlarda zorunlu olarak uygulanır.

e) Motorlu araçlar ve römoorkları ile motosiklet ve mopedlerin münferit imalat ve tadilatlarında başvurular ancak imalatçı adına, aracı projelendiren, Bakanlık veya Bakanlık adına görevlendirilmiş kuruluşlar tarafından yetki belgesi verilmiş makine mühendisleri tarafından yapılır. Yetkili mühendisler, imalatçı firmanın personeli veya Makine Mühendisleri Odası Büro Tescil Belgesi sahibi Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Bürosu personeli olacaktır.

Tarım veya orman traktörleri ile römoorkları için ise başvurular, makine mühendisleri yanı sıra tarım makineleri dalında eğitim görmüş, Bakanlık veya Bakanlık adına görevlendirilmiş kuruluşlar tarafından yetki belgesi verilmiş ziraat mühendisleri tarafından da yapılabilir. Bu durumda, yetkili ziraat mühendisleri, imalatçı firmanın personeli veya Ziraat Mühendisleri Odası Büro Tescil Belgesi sahibi Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Bürosu personeli olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tescil ve Trafîğe Çıkma, Alternatif İşlemler

Tescil ve Trafîğe Çıkma

Madde 8 — Bu Yönetmeliğe göre tek tek onaylanmış yeni araçların tesciline veya trafîğe çıkmasına, sadece Onay Kuruluşu veya Onay Kuruluşunun yetkilendirdiği kuruluş tarafından tasdik edilmiş uygunluk belgeleri taşımaları halinde izin verilir. Tamamlanmamış araçların sürekli tescillerine ve trafîğe çıkmalarına tamamlanmadıkları sürece

izin verilmez. Seri imalat nedeni ile AİTM onayı olan araçlar, üretici firmanın düzenleyeceği uygunluk belgesi ile tescil edilirler. Tadilatlar yasal süre içerisinde aracın kayıtlarına, bu Yönetmelik uyarınca verilen seri tadilat veya tadilat uygunluk belgelerine göre işlenir.

Alternatif İşlemler

Madde 9 — Özgün niteliklerinden dolayı, bir veya daha fazla sayıda ilgili yönetmeliğin bir veya daha fazla şartına uyması mümkün olmayan, ileri teknoloji ve kavramları bünyesinde bulunduran araçlar için, imalatçının talebi üzerine Onay Kuruluşu araca ait özgün niteliklerin açıkça belirtildiği bir Uygunluk Belgesi verebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Düzenlemeler

Madde 10 — Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak gerekli düzenlemelerini yapar.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 11 — 3/2/1993 tarihli ve 21485 mükerrer sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 — Bu Yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden önce alınmış İmalat Yeterlilik Belgeleri vize süreleri sonuna kadar sahiplerince bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilmemeleri halinde geçerlilikleri sona erer.

Yürürlük

Madde 12 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinden itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 13 — Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

EK-2

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odasından:

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI TARIM ALET VE MAKİNELERİ PROJELENDİRME YETKİ BELGESİ YÖNETMELİĞİ

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, mesleki etik kuralları doğrultusunda, tarım veya orman traktörleri ile bunlara bağlanan ekipmanın, standartlara uygun olarak projelendirilmesi, imalatı ve denetiminde görev alacak, ziraat fakültelerinin tarım makineleri bölümü mezunu olan ve Ziraat Mühendisleri Odasına kayıtlı bulunan ziraat mühendislerine, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası tarafından Tarım Alet ve Makineleri Projelendirme Yetki Belgesi verilmesinin usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, tarım alet ve makinelerinin projelendirilmesi, imalatı ve denetimi alanında çalışan ve ziraat fakültelerinin tarım makineleri bölümü mezunu olan Oda üyelerine yetki belgesi verilmesiyle ilgili hususları kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu, 6/5/1960 tarihli ve 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun ve 18/12//1991 tarihli ve 91/2526 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Oda: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odasını,

OYK: Oda Yönetim Kurulunu,

Yetki belgesi: Oda Yönetim Kurulu tarafından verilmesi sağlanan eğitim sonunda başarılı olan üyelere verilen belgeyi,

Tarım alet ve makineleri: Tarım ve ormancılıkta kullanılan traktör ve kuvvet makineleri ile bunlara bağlı ekipmanı ifade eder.

Yetki belgesi

Madde 5 — Yönetmeliğin ekinde örneği verilen bu belge, tarım alet ve makinelerinin projelendirilmesi, imalatı ve denetimi amacıyla düzenlenir.

Yetki belgesi ve geçerlilik süresi

Madde 6 — Oda tarafından düzenlenecek meslek içi eğitim programını tamamlayan ve yapılacak sınavda başarılı olan üyelere verilecek belgenin geçerlilik süresi, her yıl vize edilmek kaydıyla, alındığı tarihten itibaren beş yıldır.

Yetkili kurul

Madde 7 — Yetkili kurul, tarım alet ve makineleri projelendirme, imalat ve denetimi alanında, bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili düzenlemeler hakkında OYKya görüş ve öneriler sunan, düzenlenecek eğitimleri tasarlayan, uygulayan, sınav sonuçlarını değerlendiren ve yetki belgesi alanları denetleyen, OYK kararı ile oluşturulan süreli bir kuruldur.

Yetkili kurul, bir OYK üyesinin başkanlığında, tarım alet ve makineleri konusunda bilimsel yeterliliği ve/veya mesleki uygulama deneyimi olan Oda üyeleri arasından, iki yıllık çalışma dönemi için oluşturulur, üye sayısı yedidir, Odanın yazılı çağrısı üzerine toplanır ve kararlar üye tam sayısının oy çokluğuyla alınır. Üyelerden herhangi birisinin kuruldan ayrılması durumunda OYK tarafından en geç bir ay içerisinde yeni üyenin ataması yapılır. Kurulda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bir üye ile temsil edilir.

Yetkili kurulun görevleri

Madde 8 — Yetkili kurulun görevleri aşağıda belirtilmiştir:

- Tarım alet ve makineleri projelendirme, imalat ve denetimi alanında meslek içi eğitimleri programlamak ve bu programlara ilişkin esasları belirlemek,
- Yetki belgesi sınav komisyonu oluşturulmasına yönelik olarak, çalışma esasları ve komisyon üyeleri hakkında OYKya önerilerde bulunmak,
- Belgelendirme sürecinde oluşabilecek itirazları değerlendirmek ve OYKya görüş bildirmek,
- Belgelendirme çalışmalarına ilişkin önerileri almak, değerlendirmek, geliştirmek, ilgili mevzuatın geliştirilmesine yönelik katkıda bulunmak.

Başvuruda istenecek belgeler

Madde 9 — Yetki belgesi verilmesi için yapılacak eğitim programına katılım başvurusunda istenecek belgeler

şunlardır,

- a) İki adet fotoğraf,
- b) Geçerli Oda kimliği fotokopisi,
- c) Üye aidat borcu olmadığına ilişkin belge,
- d) Kursta katılım ve belge bedelinin ödendiğine ilişkin makbuz,
- e) Tarım makineleri bölümü mezunu ziraat mühendisi olduğunu gösteren belge.

Eğitim ve sınav komisyonu

Madde 10 — Yetkili kurulca önerilen ve OYKnın atayacağı eğitim ve sınav komisyonu, yetki belgesine sahip en az üç kişiden oluşur. Kursların verilmesi, sınav sorularının belirlenmesi, sınavın hazırlanması, gerçekleştirilmesi ve değerlendirilmesi komisyon tarafından yerine getirilir.

Eğitim

Madde 11 — Devamı zorunlu olan yetki belgesi eğitim programı aşağıdaki konuları kapsar:

- a) Konu ve Oda ile ilgili mevzuata ilişkin bilgiler,
- b) Projeleme teknikleri ve genel bilgilendirme,
- c) Traktörle ilgili üretim ve projelendirme konuları,
- d) Tarım arabaları ve römorklar ile ilgili konular,
- e) Diğer tarım alet ve makineleri ile ilgili konular.

Eğitimin içeriği ve süresi, değişen teknik, idari ve hukuksal koşullara göre yetkili kurulun önerisi ve OYK onayı ile değiştirilebilir ve geliştirilebilir.

Yetki belgesi sınavları

Madde 12 — Yetki belgesi sınavları komisyonca gerçekleştirilen eğitim sonunda yapılır.

Sınav için başarı notu yüz (100) tam puan üzerinden en az yetmiş (70) tir. Sınav sonunda başarısız olan üyeye tekrar eğitime katılmaksızın aynı usulle dört sınav hakkı verilir.

Yürürlük

Madde 13 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14 — Bu Yönetmelik hükümlerini Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.

EK-3

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞININ TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASINI TARIM MAKİNALARI BÖLÜMÜ MEZUNU ZİRAAT MÜHENDİSLERİNE YETKİ BELGESİ VERMESİ HUSUSUNDA YETKİLENDİRMESİNE DAİR PROTOKOL

TARAFLAR

Madde 1 - İşbu Protokol, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası arasında aktedilmiştir. Protokol metninde bundan böyle Sanayi ve Ticaret Bakanlığı "Bakanlık", TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası "ZMO" olarak anılacaktır.

AMAÇ ve KAPSAM

Madde 2 - İşbu Protokol; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 29'uncu maddesinin Bakanlığa verdiği yetkiye binaen yürürlüğe konulan 21Ekim 2004 tarih ve 25620 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Araçların imal Tadil ve Montajı Hakkında (AİTM) Yönetmeliğin 7. maddesi (e) bendine göre, tarım veya orman traktörleri ile römorkları için tadilat projelerinin çizim ve hesaplarının tarım makinaları bölümü mezunu, Bakanlık veya Bakanlık adına görevlendirilmiş kuruluşlar tarafından yetki belgesi verilmiş ziraat mühendisleri tarafından yapılabilmesi amacıyla "Mühendis Yetki Belgesi" vermesi için ZMO'nun yetkilendirilmesini kapsar.

GENEL ESASLAR

Madde 3 - Bu protokol, AİTM Yönetmeliğine göre yapılacak tarım veya orman traktörleri ile römorkları için tadilat projelerinin çizim ve hesaplarını yapmak üzere tarım Makinaları bölümü mezunu Ziraat Mühendislerine 11.08.2005 tarih ve 25903 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Tarım Alet ve Makinaları Projelendirme Yetki Belgesi Yönetmeliği" ile 08.11.2005 tarih ve 25987 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Meslek içi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği" çerçevesinde ZMO tarafından Mühendis Yetki Belgesi verilmesi amacıyla aktedilmiştir.

Madde 4- Mühendis Yetki Belgesi düzenlemesi kapsamında; 21 Ekim 2004 tarih ve 25620 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan AİTM Yönetmeliği, 07 Ocak 1999 tarih ve 23576 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tekerlekli Tarım ve Orman Traktörleri Tip Onay Yönetmeliği (TORTOY) ve bu yönetmeliklere bağlı olarak yayımlanan ünite, aksam ve parçalarla ilgili yönetmelikler ve bu yönetmeliklerde yapılan değişiklikler ile tebliğler dikkate alınarak yapılacak uygulamaların eğitimi verilecek ve düzenlenecek belgelerde yetki konusu belirtilecektir. ZMO, belgelendirmede uygulanacak eğitim programı müfredatı konusunda Bakanlıkla koordineli olarak çalışacaktır. ZMO bu protokolle ilgili uygulamalarında Bakanlıkça çıkarılan ve çıkarılacak mevzuata uygun hareket edecek ve Bakanlığın yazılı talimatlarına uyacaktır.

Madde 5-Mühendis Yetki Belgeleri 1 yıl süreli olacak ve her yıl ZMO tarafından vize edilecektir. Yetki belgeleri her beş yılda bir yenilenir.

Madde 6- Yetki belgesi düzenlenen mühendislere ait adres, telefon ve elektronik posta bilgileri 3 aylık sürelerle yazılı ve elektronik ortamda Bakanlığa bildirilecektir.

Madde 7- Mühendis Yetki Belgesi iptal edilenler, işlemin yapıldığı ayın sonu itibarıyla Bakanlığa bildirilecektir.

Madde 8- Yetkili mühendislerin çalıştığı Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Bürolarının düzenlediği proje ve teknik belgeler; 14.12.2005 tarih ve 26023 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik-Mühendislik Hizmetleri Yönetmeliği ve 24.07.2002 tarih ve 24825 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ziraat Mühendislerinin Hizmet Alanlarındaki Çalışmalarıyla İlgili Mesleki Denetim Uygulamaları ve Disiplin Hükümleri Hakkında Yönetmelik uyarınca ZMO'ca denetlenecektir.

Madde 9- İlgili yönetmelikler kapsamında yapılan işlemlerde değişiklik veya yeni uygulamalar oluşturulduğunda, Bakanlığa ve Yetki Belgeli mühendislere bir hafta içinde bilgi verilecektir.

Madde 10- İş bu protokol 12 (oniki) madde olarak düzenlenerek taraflarca imza altına alınmıştır. Protokolde yer almayan veya uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek konularda karşılıklı yazılı mutabakat sağlamak kaydıyla bu protokol e ek madde ilavesi yapılabilir.

PROTOKOLÜN SÜRESİ, SONA ERDİRİLMESİ ve FESHİ

Madde 11 - İş bu protokol 1 yıl süreyle geçerlidir. Taraflardan her hangi biri 3 ay önce haber vermek kaydıyla protokolün sona erdirilmesini talep edebilirler. Bu talebe binaen iş bu protokol, talebi takip eden 3 ay sonra yürürlükten kalkar. Protokolün sona erdirilmesi talebi olmaması halinde, protokol imza tarihi itibarıyla her yıl kendiliğinden yenilenir.

Ancak, Bakanlık herhangi bir gerekçe göstermeden iş bu protokolü istediği zaman fesh ederek yetkilendirmeyi iptal edebilir. Protokolün Bakanlıkça feshi veya 3 ay önceden haber vermek kaydıyla sona erdirilmesi durumunda ZMO tarafından herhangi bir tazminat talep edilmez. Protokolün sona erdirilmesi veya feshi durumunda ZMO tarafından verilen Mühendis Yetki Belgeleri vize süreleri sonuna kadar geçerli olacaktır.

YÜRÜRLÜK

Madde 12 - İşbu Protokol imzalandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer. İş bu protokol 19/04/2006 tarihinde 4 nüsha olarak tanzim edilerek imzalanmıştır.

Mesut GÜLCÜLER

Sanayi Genel Müdür V.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Gökhan GÜNAYDIN

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

DOSYA - 13

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI'NIN YENİDEN YAPILANDIRILMASI

— TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞÜ —

TARIM ve GIDA BAKANLIĞI'NIN TEŞKİLAT ve GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN TASARISI: KÖYÜ ve KALKINMA ANLAYIŞINI TERK EDEN DÜZENLEME

Tarım ve Köyışleri Bakanlığı, halen, 9.8.1991 gün, 20955 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 441 sayılı Tarım ve Köyışleri Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yönetilmektedir.

Bakanlık tarafından hazırlanan ve TBMM'ne sevk edilen Tarım ve Gıda Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Bakanlık yapısını önemli ölçüde değiştirmektedir.

Tasarı'nın Genel Gerekçesi'nde, Bakanlığın mevcut yapısı ve teşkilatının günün ihtiyaçlarını karşılamak ve tarım sektörünün hızla değişen ve gelişen taleplerine cevap vermekte yetersiz kaldığı ifade edilmekte; çağın koşullarına, halkın taleplerine, siyasi-ekonomik-kültürel-teknolojik değişime cevap verebilmek için, görev – yetki - sorumluluk çatışmalarını önlemeye yönelik, konu bazında bir yapılanma ile mevcut sorunların aşılmasının hedeflendiği ifade edilmektedir.

Tasarı 441 sayılı KHK ile birlikte incelendiğinde, Tasarı'nın getirdiği değişiklikler şöyle özetlenebilir;

- 1) Tarım ve Köyışleri Bakanlığı'nın adı Tarım ve Gıda Bakanlığı olarak değiştirilmektedir.
- 2) Tarımsal Üretim Genel Müdürlüğü; Bitkisel Üretim ve Hayvansal Üretim Genel Müdürlükleri olarak ikiye ayrılmaktadır.
- 3) Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü Gıda ve Kontrol ile Su Ürünleri Genel Müdürlükleri olarak ikiye ayrılmaktadır.
- 4) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ile Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü kaldırılarak her iki Genel Müdürlük Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü altında birleştirilmektedir.
- 5) Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün adı Tarımsal Politikalar ve Araştırmalar Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmektedir. Birçok Araştırma Enstitüsü kapatılmaktadır.
- 6) Personel Genel Müdürlüğü'nün adı İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmektedir.
- 7) Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Dairesi Koordinasyon Başkanlığı'nın adı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı olarak değiştirilmektedir.
- 8) 441 sayılı KHK'de Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı olarak tanımlanan ve sonradan adı değiştirilen birim, Strateji Geliştirme Başkanlığı olarak kurulmaktadır.
- 9) Hukuk Müşavirliği aynen korunmaktadır.
- 10) İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı'nın adı İdari İşler Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmektedir.
- 11) Teftiş Kurulu kaldırılarak denetim birimlerine dönüştürülmektedir.
- 12) Yayın Dairesi Başkanlığı kaldırılmaktadır.
- 13) Savunma Sekreterliği, Basın ve Halkla İlişkiler, Özel Kalem Müdürlüğü kaldırılmaktadır.
- 14) Güvenlik ve bilgi işlem hizmetleri özelleştirilmektedir.
- 15) 1281 kadro iptal edilmekte, 1385 yeni kadro ihdas edilmektedir.
- 16) Oluşturulan tarım uzmanı ve tarım uzmanı yardımcısı kadrolarına meslek dışı kişilerin de atanabilmesinin yolu açılmaktadır.

TMMOB Ziraat Mühendisleri ODASI olarak, tarım sektörünün ve sektör içinde konumlanan mühendisin – teknik elemanın – üreticinin – sanayicinin hak ve yararlarını doğrudan etkileyen sözkonusu Tasarı ile ilgili olarak, Bakanlık yapısını değiştirme planını, Tasarı'da yer alan ve almayan hükümler bütünlüğü içinde değerlendirmeyi gerekli ve yararlı görüyoruz.

1 – Bakanlığın Adının Değiştirilmesi: Köy Kalkınması Anlayışının Terki ..

Yukarıda da ifade edildiği gibi, Bakanlığın Tarım ve Köyışleri olan adı, Tarım ve Gıda olarak değiştirilmektedir. Bu

basit bir ad değiştirmeden ibaret olmayan, bir zihniyet değişikliğini ortaya koymaktadır.

441 sayılı KHK'nin "amaç" başlıklı birinci maddesi, kalkınma plan ve programları doğrultusunda köylerin kalkındırılması görevini, Bakanlığın amaçları arasında saymaktadır.

Buna karşılık Tarım ve Gıda Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı'nın hiçbir yerinde, köy sözcüğü geçmemektedir.

Bu çerçevede, sözü edilen Tasarı, Bakanlığın köyü ve köylüyü terk etmesinin belgesini oluşturmaktadır. Bu yaklaşım, esas olarak, bir süredir Bakanlığın siyasi ve bürokrasi ayağına egemen olduğu gözlenen küçük köylülüğün tasfiyesi anlayışının yaşama geçirilmesidir. Tarımı şirket işi yapmak ve köylüyü – üreticiyi üretim alanlarından koparmak amacına dayalı bu özentili modernite yaklaşımı, ne Türkiye ne de dünya gerçekleri ile uyumlu değildir.

Resmi işsizlik rakamlarının 3.5 milyona yaklaştığı ve son dönemde tarım istihdamının 3 milyona yakın bir düzeyde azaldığı bir ülkede, sanayi ve hizmetler sektörünün istihdam emme kapasitesinin yetersizliği ortada iken, köylüyü ve üreticiyi dışlayıcı bir yaklaşımın kabul edilemez olduğu ortadadır.

Üstelik, dünyada yapılan birçok tarım ekonomisi araştırması, teknik eleman desteği, planlama – örgütlenme - pazarlama yapılarının sağlıklı kurulması durumunda köylü üretimine dayalı tarımın, şirket tarımına göre hem birçok ölçüt açısından daha verimli hem de doğaya – çevreye – tüketici taleplerine daha saygılı bir üretim yöntemi olduğunu ortaya koymaktadır.

2 – Müsteşarin Konumu: Tepedeki Yalnızlık ..

1997 yılına kadar dört ve bu yıldan itibaren beş adet olan Müsteşar yardımcılığı kadrosunun kaldırılmasıyla, Müsteşar, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın yaygın hizmet ağını en üstte ve tek başına yönetme konumunda bırakılmaktadır. Hiçbir Bakanlıkta söz konusu olmayan bu yaklaşımın, merkez ve taşra teşkilatı ile Türkiye'nin en büyük Bakanlıklarından birisi olan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda olumlu sonuç vermesi mümkün görülmemektedir.

3 – Merkez ve Taşra Teşkilatı : Küçülme mi, Büyüme mi, Karmaşa mı ?..

Halen Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Merkez Teşkilatı 1 Müsteşar, 5 Müsteşar Yardımcısı, 5 Ana Hizmet Birimi (TÜGEM, KKG, TEDGEM, TAGEM, DİATK), 5 Danışma ve Denetim Birimi (Teftiş, Strateji Geliştirme, Hukuk, Basın ve Halkla İlişkiler ile Bakanlık Müşavirleri) ile 5 Yardımcı Birimden (Personel GM, İdari ve Mali İşler DB, Yayın DB, Savunma Sekreterliği, Özel kalem Müdürlüğü) oluşmaktadır.

Özetle, mevcut yapıda 5 Genel Müdürlük, 3 Daire Başkanlığı, 2 Kurul Başkanlığı, 3 Müşavirlik, 1 Sekreterlik ve 1 Özel kalem bulunmaktadır.

İnceleme konusu Tasarı'da ise Bakanlığın merkez teşkilatı Bitkisel Üretim, Gıda ve Kontrol, Hayvancılık, Su Ürünleri, Kırsal Kalkınma, Tarımsal Politikalar ve Araştırmalar, İnsan Kaynakları Genel Müdürlükleri yanında, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği ile İdari İşler Dairesi Başkanlığı olarak yapılandırılmaktadır.

Görüldüğü gibi, genel olarak Genel Müdürlük sayısı 5'ten 7'ye çıkarılmakta, Daire Başkanlığı sayısı 3'ten 2'ye indirilmekte, Kurul Başkanlıkları 2'den 1'e indirilmekte, Müşavirlikler – Sekreterlik ve Özel Kalem ise kaldırılmaktadır.

Bu çerçevede;

a) Mevcut TÜGEM (Tarımsal Üretim Genel Müdürlüğü), Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü ve Hayvancılık Genel Müdürlüğü olmak üzere iki ayrı Genel Müdürlük altında yeniden yapılandırılmaktadır. Halen mevcut TÜGEM yapısı, eşgüdümlü ve etkin bir çalışma gösterdiğinde, aynı Genel Müdürlük yapısı altında tüm tarımsal üretim hizmetlerini yürütebilecek kapasiteye ulaştırılabilir. Bu bağlamda, hizmetler bölünerek değil, rasyonel bir çalışma düzeni kurularak etkinleştirilebilir. Eğer bu bölünme yapılacaksa, ad birikteliği sağlanmak üzere, Genel Müdürlüklerin adı Bitkisel Üretim – Hayvansal Üretim Genel Müdürlükleri olarak revize edilmelidir. Hayvan hastalıkları ile ilgili görevlerin yeni kurulan Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nde (eski KKG) bırakılıyor olması, bu isim değişikliğini, görev ve yetki çatışmasını önlemek açısından zorunlu hale getirmektedir.

b) Mevcut KKG (Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün adı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'ne dönüştürülmekte, gıda – yem – bitki sağlığı – hayvan sağlığı konularında görevli ve yetkili kılınmaktadır. Tarımsal kamuoyuna egemen olan görüş, mevcut KKG'nün bu iş ve görev yükünün altından kalkmakta zorlandığı yolundadır. Bu durum, özellikle gıda güvenilirliği ve halk sağlığı açısından yeni sorunlara neden olmaktadır. Özellikle bitki koruma hizmetleri gibi çok geniş bir çalışma alanının Daire Başkanlığı düzeyine indirgenmesi, bu alandaki çalışmaların etkinliğini önemli ölçüde azaltmıştır. Bu bağlamda, Zirai Mücadele Genel Müdürlüğü'nün yeniden kurularak, hem uzman bir kuruluşun merkez ve bağlı enstitü yapısı ile yeniden rasyonel bir çalışma düzenine kavuşması sağlanmalı hem de Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü üzerindeki yük böylelikle azaltılmalıdır.

c) Halen KKG içinde bulunan Su Ürünleri hizmetlerinin ayrı bir Genel Müdürlük olarak yapılandırılması, yukarıdaki temel yaklaşımlar çerçevesinde, olumlu olarak değerlendirilmektedir. Ancak Su Ürünleri Genel Müdürlüğü'nün altı maddede sayılan görevleri, yeterli olarak değerlendirilmemektedir. Bu bağlamda, sözü edilen görevlerin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir;

1) Su ürünleri stoklarını korumak, rasyonel işletilmesini sağlamak, bu amaçla su ürünleri avcılığını, teknolojisini ve

ruhsat tezkerelerini düzenlemek, kontrol etmek.

2) Su ürünleri istihsal alanların kiralanmasını ve kaynaklarının sürdürülebilirliğini temin için projeler hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek,

3) Balıkçı barınaklarının kiralınması ve işletilmesine ilişkin çalışmalar yürütmek.

4) Su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi, üretim ve verimliliğinin artırılması, sürdürülebilir verimlilikle kullanılması, üretim tesislerinin iyileştirilmesi, yetiştiricilikle ilgili araç ve gereçlerin geliştirilmesiyle ilgili projeleri hazırlamak, hazırlamak, uygulamaya koymak,

5) Yetiştiricilikte optimum işletme büyüklüklerini belirlemek ve bu işletmeler için tip projeler hazırlamak, hazırlamak, özel teşebbüs projelerinin onaylanmasını sağlamak, uygulamalarını takip etmek,

6) Su ürünleri yetiştiriciliği konusunda bilgi bankasını oluşturmak ve düzenlenecek raporlarla sektöre yön verilmesine yardımcı olmak

7) Yetiştiriciliğin geliştirilmesi için gerekli yem, yavru, damızlık, araç, gereç, alet, makine ve diğer girdilerin tedariki ve dağıtımını sağlayıcı tedbirlerin alınmasına yardımcı olmak,

8) Yetiştiriciliğe uygun su ürünleri istihsal sahalarını belirlemek ve optimum şartlarda kullanımlarını sağlamak amacıyla altyapı tesislerini imar, islah ve ihya etmek, bu yerlerin sınır tespitlerini yapmak ve yaptırmak, kiralınmalarıyla ilgili işlemleri yapmak

9) Yetiştiriciliğe uygun yem rasyonları, yemleme, yeni ekonomik türlerin yetiştirilmesi ve yetiştiriciliğin çevreye olan etkisi konusunda çalışmalar yapmak,

10) Yetiştiricilikle ilgili ulusal ve uluslararası resmi, gerçek ve tüzel, kişi ve kuruluşlarla işbirliği yaparak su ürünleri sektörünün geliştirilmesine katkıda bulunmak,

11) Su ürünleri hastalık ve zararlılarına karşı mücadele programları hazırlamak, uygulamak, uygulanmasını sağlamak ve denetlemek.

12) Su ürünleri kalite kontrolüne ilişkin temel prensip ve kriterleri belirlemek, kontrol etmek.

13) Su ürünleri işleme ve değerlendirme tesisleri ile balıkhaneleri, alt yapı, teknik ve hijyen şartları açısından denetlemek, şartların uygulanmasını sağlamak.

14) Genel Müdürlükçe verilecek benzeri görevleri yapmak.

ç) Mevcut TEDGEM (Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü) ve TRGM (Tarım Reformu Genel Müdürlüğü) kaldırılmakta ve yerlerine Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü kurulmaktadır. Bilindiği gibi, toprak ve su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi, tarımsal altyapı hizmetlerinin etkinleştirilmesi, günümüz tarım yapısının en önemli sorunları ve öncelikleri arasındadır. Buna karşılık; önce Topraksu, ardından Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün kapatılması toprak ve su kaynaklarının yönetimini adeta sahipsiz bırakmış, İl Özel İdarelerine egemen olan siyasi yapılar, tarımsal altyapı hizmetlerine gereken önemi vermemişlerdir.

Bu arada, çok zor yetişen birçok toprak uzmanı üyemiz, belediyeler ve il özel idarelerinde, uzmanlıklarıyla hiçbir ilgisi olmayan çalışma alanlarına görevlendirilmişlerdir. Eşzamanlı olarak, tarım alanlarının amaç dışı kullanımı hız kazanmış, TÜGEM içinde yapılandırılan bir Daire Başkanlığı'nın baş edemediği rant talepleri, 5403 sayılı Yasa'nın koruyucu olma amaçlı hükümlerine rağmen, hayata birer birer geçirilmiştir. Oda'mızın Toprak Koruma kurulları kararları aleyhine açtığı ve kazandığı onlarca dava sonucu, söylediklerimizin gerçekliğini ortaya koyar niteliktedir.

Yeni Tasarı'daki Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü, kendisine yüklenen devasa işyükü altında, mevcut KKGM'nün durumuna düşmeye aday bir konumdadır. Sözü edilen Genel Müdürlüğe tarımsal yayım ve danışmanlık, kırsal kalkınma, örgütlenme, pazarlama, tarım istatistikleri, FADN ve EIACS sistemleri, tarımsal sulama, arazi toplulaştırma, tarımsal sigortacılık, Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu sekreteryaya hizmetlerinden el sanatlarının geliştirilmesine kadar çok geniş bir görev ve yetki alanı bırakılmıştır. Bu görevlerin bir Genel Müdürlük tarafından yerine getirilmesi ve eşgüdümlenebilmesi fiilen mümkün görülmemektedir. Ayrıca, görev tanımlarına açıkça toprak koruma hizmetlerinin yazılmaması, çok önemli bir eksiklik olarak saptanmalıdır.

Tasarı'da, Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılan bir diğer husus, dikkat çekicidir. Buna göre, ilgili Genel Müdürlük; kooperatif – birlik – oda – üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemekle görevli kılınmaktadır. Burada, Anayasa'nın 135 inci maddesine göre kurulmuş olan ve 6235 sayılı TMMOB Kanunu'na dayalı meslek odalarının kapsam dışında olduğunun özellikle belirtilmesinde yarar görülmektedir.

d) Mevcut TAGEM (Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü) kaldırılmakta ve yerlerine Tarımsal Politikalar ve Araştırmalar Genel Müdürlüğü kurulmaktadır. 441 sayılı KHK'nin 12 inci maddesinin (c) ve (d) bentleri, TAGEM Genel Müdürlüğü'nün iki önemli çalışma alanını ifade etmekte idi;

12/c) Bitkiler ve ürünlerinde meydana gelen hastalıklar, zararlı canlılar ve yabancı otlarla ilgili araştırmalar yapmak,

12/d) Hayvan hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçlarını, bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddelerinin norm ve özelliklerini tespit etmek ve bu hizmetleri yerine getirmek için araştırmalar yapmak..

Mevcut Tasarı'da, bu iki düzenleme yerine, aşağıda belirtilen ifadeye yer verilmiştir;

3/e/7)Hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak..

Görüldüğü gibi, zararlı ve yabancı ot konusu Yasa Tasarısı kapsamına alınmamıştır. Türkiye'nin bitki koruma hizmetleri açısından böylesine önemli iki konunun kapsam dışında bırakılması, önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

Ayrıca, Tasarı, Ek II sayılı listede yalnızca Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü'ne yer vererek, Ege – Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne hizmet veren sırasıyla Bornova – Adana – Diyarbakır Zirai Mücadele Araştırma Enstitülerinin kapatılacağını zimnen ifade etmektedir. Bu bir birleştirme olarak tanımlanamaz. Bölgesel zirai mücadele hizmetlerinin ve araştırmalarının ancak bölge enstitüleri aracılığıyla yapılabilir olması yanında, geçmişteki her türlü birleştirme konu uzmanlarının dağılması ve görev alanının daralması – hizmetlerin etkisizleştirilmesi ile sonuçlanmıştır. Zaten az sayıda olan ve Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde alt yapıları modernize edilen, varolan uzmanları eğitilen bu kurumların kapatılması tarımsal yapımız ve halk sağlığımız açısından onarılması güç sorunlar doğuracaktır. Ülkemiz tarımsal mücadelesinin yönlendirilmesini, karantina mevzuatının oluşturulması ve uygulanmasını sağlayan, Avrupa Birliği'nin ilgili komisyonlarında aktif yer alan üyeleri olan bu araştırma enstitülerinin korunmaları gerekmektedir.

Yine, Tasarı'nın eklerinde sayılmayan Tarsus, Menemen, Eskişehir, Konya, Tokat, Samsun, Erzurum ve Kırklareli Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerinin kapatılıyor olması, küresel iklim değişikliğinden ne çok etkilenecek Akdeniz Havzası'nda bulunan ülkemiz açısından kabul edilemez bulunmaktadır.

Ayrıca, Tarımsal Politikalar ve Araştırmalar Genel Müdürlüğü görevlerinin 8 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir; Denizlerde ve iç sularda, sucul canlıların biyolojik ve ekolojik özellikleri, sağlığı, avcılığı, yetiştiriciliği, işleme ve bunların teknolojisine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek.

e) Mevcut Personel Genel Müdürlüğü'nün ismi değiştirilmekte ve İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü olarak yeniden adlandırılmaktadır. Personel sözcüğü'nün insan kaynağı olarak değiştirilmesi modasına, Bakanlığın da uyduğu görülmektedir. Bundan da öte, mevcut Tasarı'da yer alan iki hüküm dikkat çekicidir. Buna göre;

3/f/2)İhtiyaç duyulan konularda Bakanlık teşkilatında çalışanlara uzmanlık eğitimi yaptırmak, uzmanlık eğitimi ile ilgili usul ve esasları belirlemek,

3/f/4)İhtiyaç duyulan konularda Bakanlık teşkilatında çalışan veteriner hekimlere veya diğer veteriner hekimlere verilecek uzmanlık eğitimi ile ilgili usul ve esasları belirlemek ve bu eğitimi yaptırmak.

Yukarıda belirtilen ve Bakanlık çalışanları için genel hüküm koyduktan sonra veteriner hekimlere özel bir hüküm koymayı gerekli gören anlayış, Bakanlığa egemen olan meslek taassubunu bir kez daha gözler önüne sermektedir. Hiçbir kamu yönetimi anlayışı ile açıklanamayacak, Tasarı'nın 3 üncü maddesi, f bendi 4 üncü fıkrasının Tasarı metninden çıkartılması gerekmektedir.

f) 441 sayılı KHK ile TEDGEM Genel Müdürlüğü altında kurulu bulunan Yayın Daire Başkanlığı'na yeni Tasarı'da yer verilmemesi ve yalnızca Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü görevleri arasında çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinden söz edilmesi, yayım ve danışmanlığın dünyada ve Türkiye'de önemi artarken, Bakanlığın bu gerçeği göremediğini kanıtlamaktadır. Bu bağlamda, Tarımsal yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin mutlaka Daire Başkanlığı düzeyinde örgütlenmesinde yarar görülmektedir.

g) Tasarı, Teftiş Kurulu Başkanlığı'nı kaldırarak, iç denetçi sistemini Bakanlığa egemen kılmak istemektedir. Yasal süreci tamamlanamayarak yürürlüğe sokulamayan Kamu Yönetimi Temel Yasa Tasarısı Taslağı'nın teftiş kurullarını kaldırma ve iç denetçi sistemini ikame etme anlayışı bilinmektedir. Bağımsız müfettişlerden oluşan ve yönetsel baskılara direnebilen Teftiş Kurullarının ortadan kaldırılması, denetimin etkinleştirilmesinin gerektiği günümüzde, sakıncalı bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

ğ) Tasarının 3 üncü maddesinin 8 inci (son) bendi, Bakanlığa, bu Kanunda sayılan hizmetlerin daha etkin ve verimli olarak yerine getirilmesi amacıyla hizmet satın alma yetkisi vermektedir. Bu bir taşeronlaşma hükmüdür. Halen Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nde yaygın olarak kullanıldığı üzere, kamu görevlileri masa başı işsiz konumuna getirilirken, temel kamu hizmeti niteliğindeki işler şirketlere ihale edilmektedir. Bu durum, hem kamu kaynaklarının israf edilmesine ve hizmet finansmanının yükselmesine neden olmakta hem de kamu hizmetinin devlet memuru eliyle yürütülmesi ilkesine ters düşmektedir.

4 – Bağlı Kuruluşlar : Atatürk Orman Çiftliği Nerede ?

441 sayılı KHK'nin 29 uncu maddesi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na bağlı kuruluşlar olarak (1) Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, (3) Atatürk Orman Çiftliği'ni saymaktadır.

Sayılanlardan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü daha evvel kapatılmıştır. Tarım Reformu Genel Müdürlüğü de bu Tasarı ile kapatılmaktadır. Ancak Tasarı'da, halen Tarım ve Köyişleri Bakanlığının bağlı kuruluşu niteliğindeki Atatürk Orman Çiftliği'nden hiç söz edilmemektedir.

Bu bağlamda, Ziraat Mühendisleri ODASI olarak soruyoruz: Tarım ve Köyişleri Bakanlığının bağlı kuruluşu olmaktan çıkarılmak istenilen Atatürk Orman Çiftliği'nin nereye bağlanması planlanmaktadır?

5 – Düzenleme Görevi: Sivil Toplum Kuruluşlarını Denetlemek..

Tasarının "Yetki Devri, Düzenleme Görevi ve Yetkisi" başlıklı 5 inci maddesinin 4 üncü bendi, aşağıdaki hükme sahiptir;

Bakanlık, tarım sektörünün geliştirilmesi, tarımsal bilgi ve teknolojilerin yaygınlaştırılması, tarımsal verimliliğin artırılması ve tarım sektörünün örgütlenmesi amacıyla sivil toplum örgütlerini, özel sektör kuruluşlarını ve çiftçileri teşvik eder, destekler ve görev alanına giren hususlarda denetler; bu kişi, kuruluş ve üniversitelerle işbirliği yapar.

Görüldüğü gibi Bakanlık, sözü edilen Tasarı ile sivil toplum örgütlerini denetleme yetkisini üzerine almaya çalışmaktadır. Türkiye'nin hukuk düzeninde, hangi kurumsal yapıların hangi denetim sistemlerine tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. Buna rağmen, Bakanlığın, kamu adına kendisini denetlemekle ödevli olan sivil toplum kuruluşlarını denetlemeye yönelik düzenleme getirme çabası, hukuk mantığı ile bağdaşmaz. Bu bağlamda, sivil toplum örgütlerinin Bakanlığın denetimine tabi olmadığına yönelik açık bir düzenlemenin Tasarı içeriğine eklenmesinde yarar görülmektedir.

6 – Tarım Uzmanlığı/Yardımcılığı : Herkese Açık Kadro ..

Tasarının "Atama, Kadrolar ve Tarım Uzmanlığı" başlıklı 6 ıncı maddesinin 3 üncü bendinin (a) fıkrası ve 4 üncü bendi, ziraat mühendisliği, gıda mühendisliği, su ürünleri mühendisliği, balıkçılık teknolojisi mühendisliği ve veteriner hekimlik dışında meslek gruplarını da sayarak, bu meslek gruplarına ilgili prosedürleri tamamlamaları halinde tarım uzmanı ve uzman yardımcısı olma hak ve yetkisi tanımaktadır. Buna göre; hukuk – siyaset – iktisat - işletme – iktisadi ve idari bilimler – kimya mühendisliği fakülteleri ile yönetmelikle belirlenen fakültelerden mezun olanlar, tarım uzman yardımcılığı için başvuruda bulunabileceklerdir.

Bakanlığın, ziraat mühendisliği, gıda mühendisliği, su ürünleri mühendisliği, balıkçılık teknolojisi mühendisliği ve veteriner hekimlik dışındaki meslek gruplarının bilgi ve deneyiminden yararlanmak istemesi doğaldır. Elbette meslek disiplinleri, aynı amaç için bir arada çalışmalıdır. Ancak bunun yolu, tarım uzmanlığı kadrosunu, tarımla ilgili olmayan meslek disiplinleri mezunlarına açmak değildir.

Bu doğrultuda Bakanlık'ın, tarım uzmanlığı kadrosunu ziraat mühendisliği, gıda mühendisliği, su ürünleri mühendisliği, balıkçılık teknolojisi mühendisliği, tütün teknoloji mühendisleri ve veteriner hekimler için özgülmesi, bunun dışındaki meslek grupları için ise kendilerine özel bir kadro tanımı yapması gerekli ve yararlı görülmektedir.

Özellikle yaprak tütün işletmelerini kapatma kararı sonrasında kadroları Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na aktarılan tütün teknoloji mühendislerinin de tarım uzman ve tarım uzman yardımcılığı kadroları için sayılan meslek grupları arasına dahil edilmesi önem taşımaktadır.

7 – İptal / İhdas Edilen Kadrolar : Tarihin Gördüğü En Hızlı Kadrolaşma ..

Tasarının VI no'lu ekinde, Bakanlığın Merkez Teşkilatında 5 müsteşar yardımcısı, 1 Teftiş Kurulu Başkanı, 5 Genel Müdür, 25 Genel Müdür Yardımcısı, 57 Daire Başkanı, 187 Şube Müdürü, 1 Büro Müdürü, 76 Başmüfettiş, 62 Müfettiş, 61 Müfettiş Yardımcısı, 34 Başkontrolör, 49 Kontrolör, 47 Kontrolör Yardımcısı, 4 raportör kadrosu iptal edilmektedir.

Yine Tasarının VI no'lu ekinde, Bakanlığın Taşra Teşkilatında 81 İl Müdürü, 119 İl Müdür Yardımcısı, 12 Araştırma Enstitüsü Müdürü, 12 Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı, 105 Müdür ve 227 Müdür Yardımcısı kadrosu iptal edilmektedir.

Tasarının VII no'lu eki ise, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün Merkez ve Taşra Teşkilat Yapısında iptal edilen kadroları 1 Genel Müdür, 2 Genel Müdür Yardımcısı, 1 Teftiş Kurulu Başkanı, 1 Hukuk Müşaviri, 5 Daire Başkanı, 5 Başmüfettiş, 6 Müfettiş, 3 Müfettiş Yardımcısı, 20 Şube Müdürü, 1 Müdür, 10 Bölge Müdürü, 10 Bölge Müdür Yardımcısı, 45 Şube Müdürü olarak saymaktadır.

Böylece iptal edilen kadro sayısı 1281 olmaktadır.

Tasarının VIII no'lu eki Bakanlığın Merkez ve Taşra Teşkilatında ihdas edilen kadroları saymaktadır. Buna göre; 7 Genel Müdürlük, 72 Daire Başkanlığı, 7 Hukuk Müşavirliği, 115 Tarım Başdenetçiliği, 133 Tarım Denetçiliği, 111 Tarım Denetçi Yardımcılığı, 100 Tarım Uzmanlığı, 300 Tarım Uzman Yardımcılığı, 209 Araştırmacılık, 191 Bakanlık Müşavirliği, 81 İl Tarım ve Gıda Müdürlüğü, 55 Araştırmacı olmak üzere toplam 1385 kadro ihdas edilmektedir.

İhdas edilen 191 adet Bakanlık Müşavirliği kadrosuna ise Bakanlığın ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün Merkez ve Taşra teşkilatlarında görev yapmakta iken kadroları iptal edilenlerden Müsteşar yardımcıları, Genel Müdürler, Genel Müdür yardımcıları, Daire Başkanları, İl Müdürleri, I. Hukuk Müşaviri ve Bölge Müdürleri, özlük hakları korunmak suretiyle atanacaktır.

Sayılanların dışında kalan ve kadroları iptal edilen personel ise, yine özlük hakları korunmak kaydıyla Bakanlığın uygun göreceği yerlerde görevlendirileceklerdir.

8 – "Teknolojik Gelişmelere Uyum": Araştırma Enstitülerinin Kapatılması.. Tasarının Genel Gereğesi'nde, Bakanlığın mevcut yapısı ve teşkilatının günün ihtiyaçlarını karşılamak ve tarım sektörünün hızla değişen ve gelişen taleplerine cevap vermekte yetersiz kaldığı ifade edilmekte; çağın koşullarına, halkın taleplerine, siyasi-ekonomik-kültürel-teknojik değişime cevap vermek için yeniden yapılandırılacağı ifade edilmektedir.

Teknolojiye uyum hedefi altında hazırlanan Tasarı ile kapatılmak istenilen Enstitüler aşağıda listelenmektedir;

Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü,
Adana Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü,
Diyarbakır Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü,
Tarsus Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Menemen Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Eskişehir Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Konya Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Tokat Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Samsun Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Erzurum Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Kırklareli Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Tarım sektörünün hızla gelişen taleplerine, çağın koşullarına ve teknolojik değişimlere ayak uydurabilmek için ön koşul, ar-ge faaliyetlerinin artırılmasından geçer. Buna karşılık, Gereke'deki iddiaya taban tabana zıt bir biçimde, daha önce kapattıklarını ilaveten yeni Araştırma Enstitülerini de kapatan bir anlayışın, tarım sektörünü geliştirme iddiasını taşıması, mümkün görülmemektedir.

9 – Bakanın Mesleğine Torpil : Veteriner Hekimlik Kadro Yasası ..

İnceleme konusu edilen Tasarı, tüm özellikleriyle, veteriner hekimlik mesleğinin çalışma alanlarını, doğal sınırlarının ötesine taşımaya gayret eden bir meslek taassubunun izlerini taşımaktadır. Açıkça ifade etmek gerekirse, Cumhuriyet tarihinde ilk kez bir Tarım Bakanı, meslek taassubu yapmaktadır. Genel Müdürlüklerin kurulması, kadro olanaklarının yaratılması, kapatılan Enstitülerin tamamının ziraat mühendisliği mesleğine ilişkin olması, ifadelerimizin gerekçelerini oluşturmaktadır. Hayvan hastalıkları ile uğraşan Genel Müdürlük ile adına Hayvancılık denilen Genel Müdürlüğün ayrı yapılar halinde yapılandırılmaları da, bu yoldaki bir başka işaret niteliğindedir.

10 –“Kadro Tasarrufu” : Bankamatik Memurları..

Tasarının kadro tasarrufu yaptığına, böylelikle verimli bir kamu yönetimi anlayışını gündeme getirdiğine dair ifadeleri, somut gerçekle örtüşmemektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi, 1281 kadro iptal edilmekte, buna karşılık 1385 kadro ihdas edilmektedir. Kadroları iptal edilen kamu görevlileri, 191’i Bakanlık müşavirliği olmak üzere uygun kadrolara, özlük hakları korunmak suretiyle atanacaklardır. Bakanlık, 1385 üst düzey kadroya atama yapma hakkını ise, idari iptal kararlarını engelleyecek bir tutum içinde, eline almaktadır.

Bu durum, hem Bakanlığın yapmak zorunda kalacağı maaş ödemelerini önemli ölçüde artıracak, hem de aktif çalışma yaşamında olan birçok Bakanlık çalışanını Bankamatik memuru haline getirecektir.

Diğer taraftan, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, İl Müdürü, İl Müdür Yardımcısı, Enstitü Müdürü ve yardımcılarını, Bölge Müdürü ve yardımcılarını niteliğindeki birçok üst düzey Bakanlık çalışanı, tamamen çalışma şevkleri kırılmış bir biçimde, bekleyişe geçmişlerdir.

Yeni bir kadrolaşma hareketini yaşama geçirebilmek için, böylesine büyük bir görevden alma çabası, ülkemiz kamu yönetimi tarihine bir ilk olarak geçecektir. Başka bir deyişle, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, yapılmak istenen genel kamu yönetimi yapısı değişikliği için bir kobay olarak kullanılmaktadır.

11 – Tasarı Değerlendirmesi : Antidemokratik Hazırlık, Yanlış Hedef ve İçerik ..

Tasarının hazırlanma süreci, tümüyle antidemokratik bir yaklaşımla tamamlanmıştır. Bırakın meslek örgütlerine görüş sorulmasını, Bakanlığın birçok üst düzey yetkilisi, Tasarı Oda'mız web sayfasında yayımlanmaya başladıktan sonra içeriği öğrenebildiklerini bizzat ifade etmektedirler.

Bu durum, ODA'mızın, Tasarı hükümlerini netleştirme çalışmaları sırasında trajedi – komik durumların ortaya çıkmasına da neden olmuştur. Örneğin, yukarıda verdiğimiz ve kapatılan Araştırma Enstitülerini gösteren liste, ODA'mızın ayrıntılı çalışmaları sonrasında yaptığı saptamalarını göstermektedir. Halen Bakanlığın birçok yetkilisi, hangi Araştırma Enstitülerinin kapatıldığını bilmemektedir. Bu durum, Tasarı'nın kimler tarafından hazırlandığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Sonuç olarak, kendi çalışanından dahi saklanarak hazırlanmış bir Bakanlık reorganizasyonunun, sağlıklı sonuçlar üretmesi beklenemez.

Tasarı'nın derhal geri çekilerek, tüm meslek disiplinlerini temsil eden meslek örgütlerinin, üniversitelerin, üretici ve sektör kurum ve kuruluşlarının katılımıyla, demokratik ve bilimsel tabanlı bir ortamda hazırlanması, olgunlaştırılması ve bir uzlaşma metni haline geldikten sonra TBMM'ye sevk edilmesi uygun olacaktır.

DOSYA - 14

İŞSİZ ZİRAAT MÜHENDİSLERİ

TÜİK'in 2009 sonu istatistiklerine göre, tarım – ormançılık ve balıkçılık alanında yükseköğrenim görmüş 116 bin kişi işgücünü oluşturmakta ve bunlardan 18 bini işsiz durumda bulunmaktadır. Aynı sayılar örneğin mimarlık ve inşaat alanında 246 bin işgücü, 30 bin işsiz ve yüzde 12.1 işsizlik oranı ile kendisini göstermektedir. (Ek-1)

Bu tablo da ortaya koymaktadır ki, Türkiye'de yükseköğrenim görmüş gençlerin işsizliği mesleklerle özel bir sorun değil, genel bir sorundur.

Bu bağlamda yatırıma bütçe ayıran, üretim ve istihdama öncelik tanıyan bir ekonomik yapı ve buna uygun bir yükseköğretim politikası, işsiz üyelerimizin sorunlarının çözümü için temel koşul niteliğindedir. ODA'mız, genelde bu politikaların oluşturulması, özelde ise mesleğimize özgü sorunların çözümü için katkı sunulması yolundaki çalışmalarını etkinlikle sürdürmektedir.

ODA'mız, meslektaşlarımızın işsizlik sorununa çözüm getirmek amacıyla her türlü çalışmayı (yazı-rapor, basın toplantısı-açıklaması-TV programı) gerçekleştirmektedir.

Bilindiği üzere AKP'nin 2007 yılı Seçim Beyannamesi'nde tarım danışmanı sayısının 10 bine çıkartılacağı vaadinde bulunulmuştur. Buna karşın, 1000 tarım gönüllüsü ve 1500 TARGEL çalışanı toplamı olarak, bugüne dek 2500 kadar tarım danışmanı istihdamı gerçekleştirilmiştir.

ODA'mız, 28.12.2008 tarihinde "AKP'nin Vaatleri Balon Çıktı: 2500 Değil, Sadece 46 Ziraat Mühendisi İçin Kadro Açıldı !" başlıklı bir basın açıklaması yapmıştır. (Ek-2) Süreç içinde konu TV programları da dahil her platformda dile getirilmiş ve 26 Nisan 2009 tarihinde Ankara'da, üç bin üyemizin katıldığı Basın Açıklaması'nda bir kamuoyu duyarlılığı yaratılmaya çalışılmıştır.

Son olarak, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, 4 Mart 2010 tarihinde, KPSS sonuçlarına göre sözleşmeli Mühendis ve Veteriner Hekim alınacağını duyurmuştur. (Ek-3) ODA'mız konuyla ilgili gelişmeleri izleyerek, üyelerini bilgilendirecektir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da meslektaşlarımıza kadro açılmasıyla ilgili olarak Bakanlık ve TBMM nezdindeki girişimlerine devam edecektir.

ortaokul mezunlarının yüzde 17.6'sı, genel lise mezunlarının ise yüzde 18'i işsiz.

Bilgisayar okuyanların %20'si işsiz

Eğitim durumu	İşgücü		İşsizlik oranı
	Bin	Bin	%
Okuma yazma bilmeyen	1.089	87	8.0
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	1.167	179	15.3
İlkokul	9.394	1.143	12.2
Ortaokul ve orta dengi meslek	4.035	711	17.6
Genel lise	2.764	498	18.0
Meslek lisesi, yüksekokul veya fakülte	6.299	852	13.5
Oğretmen eğitimi ve eğitim bilimleri	881	108	12.2
Sanat	223	54	24.1
Beşeri bilimler	454	50	11.1
Sosyal bilimler ve davranış bilimleri	352	41	11.8
Gazetecilik ve enformasyon	17	3	19.1
İş ve yönetim	1.405	235	16.7
Hukuk	74	3	4.3
Yaşam bilimleri	34	4	12.4
Fizik bilimleri	126	19	14.7
Matematik ve istatistik	59	7	12.0
Bilgisayar	124	25	20.6
Mühendislik ve işleri	1.076	138	12.8
İmalat ve işleme	439	68	15.4
Mimarlık ve inşaat	246	30	12.1
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	116	18	15.3
Veterinerlik	32	2	6.8
Sağlık	373	15	4.0
Sosyal hizmetler	11	3	31.3
Kişisel hizmetler	145	24	16.6
Ulaştırma ve çevre koruma	17	4	21.1
Güvenlik hizmetleri	96	2	1.6
Toplam	24.748	3.471	14.0

EK-2

BASIN AÇIKLAMASI
AKP'İNİN VAATLERİ BALON ÇIKTI:
2500 DEĞİL, SADECE 46 ZİRAAT MÜHENDİSİ İÇİN KADRO AÇILDI !

28.12.2008

Seçim Beyannamesi'nde tarım danışmanı sayısını 10 bine çıkartacağını vaat eden ve bu kapsamda 2008 yılında 2.500 ziraat mühendisi ve veteriner hekim alacağını duyuran AKP'nin vaatleri boş çıkmıştır.

ÖSYM tarafından açıklanan KPSS 2008/4 Tercih Kılavuzuna göre, ziraat mühendislerine yalnızca 46 kadro açılmıştır. Lisans seviyesindeki toplam 7.295 kadrodan sadece 46'sının ziraat mühendisliği olması büyük tepki yaratmıştır. ODA'mızın yaptığı çalışmaya göre ziraat mühendislerine yönelik kadroların dağılımı şöyledir:

"Tarım ve Köyşleri Bakanlığı (24), Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (3), Toprak Mahsulleri Ofisi (10), Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (7), Burdur Belediyesi (1), Mustafa Kemal Paşa Köyleri Sulama Birliği (1)"

AKP 22 Temmuz 2007'de yapılan Milletvekili Genel Seçimleri için hazırladığı Seçim Beyannamesi'nde; "Tarım alanlarındaki en yeni bilgi birikimini çiftçimizin ayağına götürmek amacıyla 2.500 ziraat mühendisi ile veteriner hekimin 20 bin köye hizmet verecek şekilde merkez köylerde istihdamı ve ikametini sağlamıştır. Önümüzdeki dönemde bu tarım danışmanlarının sayısı 10 bine çıkarılacak ve bütün köyerimize hizmet vermeleri sağlanacaktır" ifadelerine yer vermişti.

Tarım ve Köyşleri Bakanı Mehdi EKER de, Nisan 2008'de bir soru önermesine verdiği cevapta, Maliye Bakanlığı'nca vize işlemi yapıldığı takdirde, 2008 yılı içinde KPSS sonucuna göre 720 adet Veteriner Hekim ve 1.780 adet Mühendis olmak üzere toplam 2 bin 500 adet 4/B kapsamında sözleşmeli pozisyonda personel alınacağını bildirmişti. Ancak aradan geçen 8 ayda konuyla ilgili hiçbir olumlu açılım sağlanamadı. Tüm bunların üzerine Bakanlık tarafından sadece 37 adet mühendis ve 14 adet veteriner hekim kadrosu açılması, genç meslektaşlarımızda büyük öfkeye neden olmuştur.

Ayrıca, ziraat mühendislerine sadece 26 il için kadro açılması, bazı bölümlerin mezunlarına az sayıda kontenjan ayrılması, bazı bölümlere ise hiç kontenjan tanınması, Balıkçılık Teknolojisi ve Tütün Teknolojisi Mühendisleri mezunlarına da hiç yer verilmemesi önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Üyelerimiz arasında yer alan Su Ürünleri Mühendisleri'ne ise sadece Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 1 adet kadro ayrılmıştır.

Ziraat Fakültelerinde son yıllarda gidilen program değişiklikleri de bir başka sorun alanını oluşturmaktadır. YÖK Genel Kurulu'nun 19.06.2008 tarihli toplantısında alınan kararlar, Ziraat Fakültelerinde "Ziraat Mühendisliği" şeklindeki tek program uygulamasına son verilmiş, ancak bu programdan mezun olanların nereleri tercih edebileceğine dair bir açıklama getirilmemiştir. Son KPSS Kılavuzuna göre "Ziraat Mühendisliği" bölümüne sadece 1 kadro ayrılmıştır. Şu anda bu programdan mezun olan binlerce meslektaşımız, KPSS'ye girdikleri halde, belirsizlik nedeniyle tercih yapamamaktadır.

AKP Hükümetinin, yaşanan bu ekonomik kriz ortamında, sınava daha iyi hazırlanmak için kimi mevcut işinden bile ayrılarak KPSS'ye giren yaklaşık 18 bin Ziraat Mühendisini mağdur etmeye hakkı yoktur.

Meslektaşlarımız, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'ndan, verdiği kadro sözünü acil olarak yerine getirmesini beklemektedir. Eğer ki söz konusu kadrolar için vize sorunu yaşıyorsa, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nın Maliye Bakanlığı ile görüşerek bu sıkıntıyı gidermesini istemek en doğal hakkımızdır.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da meslektaşlarımıza kadro açılmasıyla ilgili olarak Bakanlık ve TBMM nezdindeki girişimlerine devam edecektir.

Saygılarımızla

Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Başkan

(Yönetim Kurulu adına)

EK-3

KPSS-2010/3 Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Sözleşmeli Pozisyonlarına Yerleştirme: Tercihler (4 Mart 2010)

T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığının 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B maddesine göre istihdam edeceği sözleşmeli pozisyonlara (Mühendis ve Veteriner Hekim) yerleştirme yapmak amacıyla adaylardan tercih alınacaktır.

Bu amaçla hazırlanan Kamu Personel Seçme Sınavı KPSS-2010/3 T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tercih Kılavuzunda lisans düzeyindeki sözleşmeli pozisyonlar yer almaktadır.

Kılavuzda yer alan sözleşmeli pozisyonlardan tercih yapabilmek için, **28-29 Haziran 2008** tarihlerinde yapılmış olan **2008-KPSS Lisans'a** girilmiş ve **KPSSP3** puan türünden en az **50 puan** almış olmak gerekir.

Adaylar tercihlerini **10-16 Mart 2010** tarihleri arasında ÖSYM'nin www.osym.gov.tr internet sitesinde yayımlanacak olan kılavuzda yer alan kurallara göre internet üzerinden kendileri yapacaklardır. ÖSYM'ye posta yoluyla gönderilen veya elden verilen tercih listeleri geçerli olmayacaktır.

KPSS-2010/3 T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tercih Kılavuzuna göre yapılacak yerleştirmeye başvuracak adayların bu kılavuzu dikkatle incelemeleri gerekmektedir.

Kamuoyuna duyurulur.